

Kommuneplanens handlingsdel Økonomiplan 2024-2027 Årsbudsjett 2024

Kommunedirektørens forslag

Innhold

Forord	6
Gebyr- og avgiftsøkninger	8
Kommunedirektørens innstilling	11
Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd	13
Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd.....	14
Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd	15
Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd.....	16
Økonomisk oversikt drift etter § 5-6	18
Satsingsområder.....	19
By- og tettstedsutvikling.....	20
Klima og miljø	23
Hele livet.....	27
Innovasjon	30
Organisasjonen.....	31
Klimabudsjett 2024	32
Klimastrategien - status, utfordringer og muligheter	38
Klimatiltak 2024.....	44
Organisasjonen.....	47
Organisasjonen.....	47
Heltidskultur	48
Lærlinger.....	48
Bemanningsplanen	49
Status og rammebetingelser	51
Forutsetninger for budsjettet.....	51
Lønns- og prisvekst.....	52
Statsbudsjettet	53
Befolkningsutvikling	61
Befolkningsutvikling per årsak.....	64
Demografi.....	64
Hovedtallene i budsjettet.....	65
Sentrale inntekter.....	65
Sentrale utgifter	70
Finansinntekter og -utgifter	77
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	79
Investeringer i økonomiplanen	81
Investeringer	81

Økonomiplan for 2024-2027

Investeringstabell for kommunen samlet	84
Ordinære investeringer	87
Avg.finansierte investeringer	107
Eiendomskattinvesteringer	109
Oversikt Investering og finansiering.....	112
Finansiering beskrivelse	112
Økonomisk utvikling i planperioden.....	114
Kommunestyrets økonomiske handlingsrom.....	114
Risiko i budsjettet.....	115
Finansielle måltall.....	117
Kommunens tjenesteområder	123
ADMINISTRASJON OG LEDELSE	123
Dagens virksomhet.....	124
KOSTRA nøkkeltall	124
Prioriteringer i planperioden.....	127
Investeringsbudsjett.....	130
Kommunedirektør og stab	131
Økonomi.....	132
Organisasjon og utvikling	134
Digitalisering.....	138
OPPVEKST	144
Dagens virksomhet.....	144
KOSTRA nøkkeltall	144
Prioriteringer i planperioden.....	151
Investeringsbudsjett.....	157
Administrasjon og ledelse Oppvekst	158
Barnehager	161
Skoler.....	163
Helsetjenester for barn, unge og familier	167
Barneverntjenester	171
HELSE OG MESTRING.....	174
Dagens virksomhet.....	174
KOSTRA nøkkeltall	174
Prioriteringer i planperioden.....	178
Investeringsbudsjett.....	185
Administrasjon og ledelse Helse og mestring	186
Tjenestetorg for helse og mestring	189
Helsetjenester til voksne	191

Økonomiplan for 2024-2027

Helsehus og institusjon	198
Bo- og miljøtjenesten	202
NAV.....	206
Helse og mestring - sentrale inntekter.....	210
KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	211
Dagens virksomhet.....	211
KOSTRA nøkkeltall	211
Prioriteringer i planperioden.....	213
Investeringsbudsjett.....	221
Administrasjon og ledelse Kultur, miljø og samfunn.....	223
Kultur	227
Eiendom.....	234
Miljøteknikk.....	240
By- og stedsutvikling.....	246
Gebyrliste	252
Frivillighet	252
Sørum fritidsgård.....	252
Barnehager	253
Skolefritidsordningen (SFO).....	254
Voksenopplæringen	254
Kulturskolen.....	255
Bibliotek.....	255
Utleie av kommunale bygg og idrettsanlegg.....	256
Utleie terapibad.....	257
Kommunale bad	257
Fritidsaktivitet	260
Dagsenter/dagaktivitetssenter.....	260
Frisklivskurs	261
Egenbetaling praktisk bistand	261
Trygghetsalarm.....	261
Måltider	262
Korttidsopphold i institusjon	262
Tekniske hjelpemidler	262
Egenandeler fysioterapeut	263
Salg av sitteputer	263
Vann, avløp, renovasjon og feiing	263
Septiktømming/gråvann.....	266
Rigg og drift	266

Økonomiplan for 2024-2027

Landbruk.....	267
Regulering og plansaker	267
Graving i vei	270
Byggesaksbehandling	270
Justeringsavtaler.....	279
Eiendomsmåling	279
Tiltak etter forurensningsloven	282
Uteservering	282
Fyrverkeri.....	283
Gravkapell, kremasjon og feste av grav	283
Vigselsgebyr lørdag	284
Vigselsgebyr par utenfor Lillestrøm, hverdag	284
Vedlegg.....	285
Ønskede tiltak fra tjenesteområdene	286
Kontrollutvalget i Lillestrøm kommune.....	291
Lillestrøm kirkelige fellesråd.....	292
Eiendommer med fritak for eiendomsskatt iht. §7 A og B.....	299
Selvkostkalkyle 2024	306

Forord

Lillestrøm kommune står i et krevende utfordringsbilde med økende antall eldre, klimaendringer, mangel på arbeidskraft og en stram økonomi. Uten omstilling og evne til å prioritere vil utfordringene bli stadig større fra år til år. Samtidig er Lillestrøm en solid kommune som har muligheter og handlingsrom til å håndtere disse utfordringene.

Antall eldre øker kraftig og vil komme til å gjøre det i mange år fremover. Dette innebærer et stadig økende antall som har behov for kommunens helsetjenester. Det vil koste penger, men først og fremst skaper det et stort behov for arbeidskraft innenfor helsetjenestene. Når andelen innbyggere i arbeidsfør alder synker vil det medføre to ting: At skatteinntekter ikke vil øke like mye som utgiftsbehovet, og at det ikke finnes nok arbeidskraft til å fylle de stillingene vi har behov for. Helsetjenestene i Lillestrøm kommune, og i Norge, må gjennom en omstilling. Det finnes verken arbeidskraft eller økonomi til å bare gjøre mer av det vi gjør i dag, og vi må prioritere de ressursene vi har på den aller viktigste kjernevirksomheten. Kommunedirektørens budsjettforslag bærer preg av dette.

Mangel på arbeidskraft merkes allerede. Spesielt innenfor helsetjenestene, men også i skole og barnehage, og flere yrkesgrupper følger etter. For kommunen blir det viktig å være en attraktiv arbeidsgiver. Samtidig vet vi at alle andre kommuner står i de samme utfordringene og vi konkurrerer om de samme ansatte. Vi må dermed sørge for at vi har konkurransedyktige betingelser, men uten at vi bidrar til en usunn lønns spiral når det er en generell knapphet på arbeidskraft i hele regionen.

Klimaendringene er her og vi trenger å tilpasse oss. Kommunen jobber mot klimanøytral drift innen 2027 og omstilling til lavutslippssamfunnet, men vi må også ruste oss mot det klimaet som vi allerede har. Det innebærer større fare for styrtregn og kraftige snøfall, som stiller større krav til overvannshåndtering og snødeponi.

Selv om utfordringene er mange, har Lillestrøm kommune også forutsetninger som gjør at vi kan jobbe med utfordringene på en måte som bygger og utvikler kommunen på en positiv måte. Lillestrøm er en vekstkommune med en svært sentral geografisk plassering. Dette gir oss et annet handlingsrom enn fraflyttingskommuner, der virkningen av demografiutviklingen er enda større. Kommunen har ambisiøse mål og gode fagmiljøer. Klarer vi å prioritere disse til å drifte og utvikle kjernevirksomheten, har vi rom for å jobbe med innovasjon og utvikling og forebyggende arbeid, som er viktige forutsetninger for å holde driftskostnadene nede framover.

Driftsbudsjettet til kommunen er utfordrende. Det har vært overskridelser de siste årene, og også for neste år legges driftsbudsjettet med lav margin. Økte kostnader og økende befolkning bidrar til økte behov i tjenestene som gir lite rom for nye satsinger. Kommunedirektør har likevel funnet rom for å fortsette satsingen på teknologiløftet, som er en viktig satsing for å kunne håndtere behovsøkningen innenfor helsetjenestene. I tillegg satses det mye på forebyggende arbeid blant barn og unge, blant annet gjennom oppvekstreformen og kvalitetsutvikling i skole og barnehage.

Kommunen har klart å holde gjelden innenfor de økonomiske måltallene. Dette bidrar til at større andel av driftsbudsjettet kan benyttes til tjenester i stedet for at driftsmidlene må dekke lånekostnader. Selv om det er store investeringsbehov, blir det fortsatt viktig å holde låneopptaket og dermed rentekostnadene innenfor det målet kommunen har satt seg.

Økonomiplan for 2024-2027

Lillestrøm kommune har i dag et solid disposisjonsfond. Dette er viktige midler som vi nå bruker til egenfinansiering av investeringer. Kommunen kan dermed gjennomføre flere investeringer uten at dette øker gjelden for mye. Investeringer som ligger inne er blant annet ombygging og utvidelse av Bingsfoss skole, med planlagt ferdigstilling til skolestart 2025, ny spesialscole på tomte etter Haugtun skole som skal være ferdig vinteren 2026, og det er avsatt investeringsmidler for å dekke framtidige behov i helse- og mestringsstjenestene.

Trine Myrvold Wikstrøm

Kommunedirektør

Gebyr- og avgiftsøkninger

I Lillestrøm kommune er flere tjenester selvkostfinansiert dvs. gebyrbelagt, hvor innbyggerne og abonnentene betaler gebyrer. Innenfor Miljøteknikk er dette vann, avløp, renovasjon, slamtømming og brannforebyggende tjenester (feiing), og innenfor By- og stedsutvikling; plan, byggesak, oppmåling, eierseksjonering, forurensningsmyndighet og jordlovssaker. I Lillestrøm kommune er flere tjenester selvkostfinansiert dvs. gebyrbelagt, hvor innbyggerne og abonnentene betaler gebyrer. Innenfor Miljøteknikk er dette vann, avløp, renovasjon, slamtømming og brannforebyggende tjenester som feiing og tilsyn, og innenfor By- og stedsutvikling; plan, byggesak, oppmåling, eierseksjonering, forurensningsmyndighet og jordlovssaker.

I likhet med kommunen ellers, opplever også selvkostområdene utfordringer i forhold til økonomien i samfunnet med høye priser og kostnadsvekst, samt renteøkning. Dette medfører høyere drifts- og lønnskostnader, innenfor både drift og investering, og gjør at det er behov for økt finansiering dvs. høyere gebyrer for selvkostområdene. Frem til nå har Lillestrøm kommune hatt gode reserver på fond, og man har kunnet «dempe» gebyrutviklingen, men som for flere av områdene nå er brukt opp.

Hva er selvkostfinansierte tjenester?

Selvkost innebærer at kommunens kostnader med å levere tjenestene blir dekket av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. I Lillestrøm kommune beregnes kommunale gebyrer i tråd med Forskrift om samlet beregning av selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer av 01.01.2020 (Selvkostforskriften). Kommunen har ikke anledning til å tjene på tjenestene. Et annet sentralt prinsipp for selvkost er at overskudd fra det enkelte år skal tilbakeføres til abonnentene eller brukerne i form av lavere gebyrer innen de neste fem årene. Dette betyr at hvis kommunen har bokført et overskudd som er eldre enn fire år, må dette brukes til å redusere gebyrene i det kommende budsjettåret. Det samme prinsipp gjelder ved underskudd, ved at underskuddet fordeles over fem år for nedbetaling. Noe som medfører et høyere gebyr enn det normalt ville vært.

Det er en rekke faktorer som påvirker selvkostresultatet og som ligger utenfor kommunens kontroll. De viktigste faktorene er budsjettårets forventede kalkylerente (5-årig SWAP-rente + 1/2 %-poeng), kapasitetsbegrensninger ved gjennomføring av planlagte prosjekter, samt usikre utgifter og inntekter. I sum fører dette til at det er utfordrende å treffe med budsjettet og gebyrnivå.

Gebyrutvikling vann, avløp, renovasjon, slamtømming, feiing og tilsyn

Innenfor disse selvkostområdene er det for alle tjenestene lagt opp til 100 % selvkost-finansiering. Produksjon av vann og rensing av avløpsvann utføres i de interkommunale selskapene, mens kommunen utnytter positive effekter av samhandling med øvrig kommunal teknisk infrastruktur i egen regi. Renovasjon utføres i regi av renovasjonsselskapet. På alle områdene merkes godt pris- og lønnsveksten i forhold til produksjon, i tillegg til økende statlige krav til miljø og vannkvalitet. Det siste innebærer økt behov for investering i årene fremover. Innføring av vannmålere i kommunen har påvirket vannforbruket, som i seg selv er en bra utvikling, men medfører lavere inntekter for kommunen. Husstander i Lillestrøm kommune vil derfor måtte forvente større gebyr økninger i 2024 innenfor disse tjenestene. Det er særlig kostnadene for vann og avløp som vil stige. Slamtømming blir rimeligere i 2024. Gebyret for feiing og tilsyn med piper øker noe. Renovasjonsutgiften blir uforandret. Nærmere beskrivelse av dette, herunder, gebyrberegning og fondsbruk fremgår under kapitlet om Miljøteknikk. De enkelte gebyrsatsene for 2024 fremgår under eget kapittel bakerst i dokumentet.

Økonomiplan for 2024-2027

Nedenfor vises utviklingen og endringene i gebyrene for årene fremover:

Gebyrendring fra året før	2024	2025	2026	2027	2028
Vann	39,9 %	16,5 %	9,5 %	11,6 %	3,2 %
Avløp	35,2 %	8,7 %	11,5 %	7,5 %	1,4 %
Renovasjon	0,3 %	4,3 %	6,9 %	7,6 %	2,8 %
Slamtømming	-58,8 %	3,6 %	5,9 %	3,6 %	39,1 %
Feiing	3,3 %	9,5 %	2,6 %	2,5 %	2,5 %
Samlet endring	22,4 %	10,3 %	9,6 %	8,7 %	2,9 %

Spesifisert gebyrendring for vann og avløp:

Gebyrsatser, Vann (inkl. mva.)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Abonnementsgebyr (kr/abonnet)	725	761	1 124	1 311	1 438	1 606	1 660
Endring, abonnementsgebyr		5,0 %	47,7 %	16,7 %	9,6 %	11,7 %	3,3 %
Forbruksgebyr (kr/m ³)	25,74	33,10	45,91	53,46	58,53	65,30	67,36
Endring, forbruksgebyr		28,6 %	38,7 %	16,4 %	9,5 %	11,6 %	3,2 %
Arsgebyr ved 150 m³ årlig forbruk	4 586	5 726	8 011	9 331	10 216	11 401	11 764
Endring fra året før		24,9 %	39,9 %	16,5 %	9,5 %	11,6 %	3,2 %

Gebyrsatser, Avløp (inkl. mva.)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Abonnementsgebyr (kr/abonnet)	1 047	1 100	1 489	1 620	1 810	1 949	1 980
Endring, abonnementsgebyr		5,0 %	35,3 %	8,8 %	11,7 %	7,7 %	1,6 %
Forbruksgebyr (kr/m ³)	39,80	47,75	64,58	70,16	78,19	84,03	85,18
Endring, forbruksgebyr		20,0 %	35,2 %	8,7 %	11,4 %	7,5 %	1,4 %
Arsgebyr ved 150 m³ årlig forbruk	7 017	8 263	11 175	12 144	13 538	14 553	14 756
Endring fra året før		17,7 %	35,2 %	8,7 %	11,5 %	7,5 %	1,4 %

Gebyrutvikling plan, byggesak, oppmåling, eierseksjonering og forensningsmyndighet

Det er gebyrforskrift for plan, byggesak, geodata og landbruk, som regulerer gebyrene på disse selvkostområdene. Forskriften gjelder gebyrer i henhold til plan- og bygningsloven, matrikkellova, forurensningsloven, eierseksjoneringsloven, konsesjonsloven, viltloven og jordlova. Forskriften gjelder fra 11. oktober 2023. I den nye forskriften er prisene tatt ut i et eget gebyrregulativ, slik at det vil bli enklere å justere ved årlige reguleringer.

Flere av tjenestene innenfor dette området har de siste årene ikke vært fullfinansiert via selvkost, det vil si at resterende kostnader på området har vært dekket/subsidiert av kommunens bevilgningsramme. I budsjettet for 2024 er det kun byggesak som nå ikke er 100 % selvkostfinansiert av områdene. Dette innebærer at budsjettet er basert på inntekter som det er knyttet stor usikkerhet til bl.a. for plan. I tillegg har det vært nødvendig å ta i bruk mer fond for å dekke opp lavere gebyrinntekter. Pris- og kostnadsutviklingen i samfunnet har ført til nedadgående aktivitet i byggebransjen. Dette påvirker omfanget og typen av innsendte planforslag og byggesøknader, og dermed også gebyrinntektene. Tjenesten tilpasser seg så langt som mulig aktiviteten i samfunnet, men kostnadene er hovedsakelig knyttet til stillinger og det er stor usikkerhet i utviklingen fremover. Reduksjon i aktivitet, ved for eksempel ansettelsesstopp, vil være utfordrende for saksbehandlingstiden når aktiviteten øker igjen.

For 2024 er det gjort kun prisjusteringer av satsene på enkelte av områdene, tilsvarende ca. 4% jf. konsum- og prisindeksen. Oversikt over de enkelte gebyrsatsene for 2024 fremgår under eget kapittel bakerst i dokumentet.

Innspill og spørsmål til budsjettet

En av kommunedirektørens viktigste oppgaver er å legge fram forslag til kommunebudsjett, for kommunestyret. Fra forslaget legges fram til budsjettet vedtas går det rundt en måned. I denne perioden kan befolkningen jobbe opp mot kommunepolitikerne for å få gjennomslag for saker som de er opptatt av.

Viktige datoer i budsjettprosessen

- 9. november - kommunedirektørens forslag til budsjett for 2024 foreligger
- 25.-26. november - Hovedutvalgene behandler budsjettforslaget og avgir evt. uttalelse til formannskapet.
- 28. november - det anmodes om at høringsinnspill og spørsmål leveres innen denne dato.
- 29. november - kommunedirektørens forslag til budsjett behandles i formannskapet.
- 13. desember - kommunedirektørens forslag til budsjett behandles i kommunestyret.

Alle kan sende innspill til budsjettet. Det er opp til politikerne å avgjøre hvordan kommunens penger skal disponeres, og de trenger ikke å følge kommunedirektørens forslag. Spørsmål til budsjettet besvares fortløpende. Alle spørsmål, svar og innspill blir gjort tilgjengelige for våre politikere.

Slik stiller du spørsmål til budsjettet:

Spørsmål og innspill sendes til epost: svny01@lillestrom.kommune.no

Alle spørsmål, svar og innspill blir lagt ut offentlig ved kommunestyrets behandling av budsjettet.

Kommunestyrepolitikere stiller spørsmål gjennom portalen spørsmål og svar. Link vil bli tilsendt alle partier.

Kommunedirektørens innstilling

1. Skatt

1.1 Skatt på inntekt og formue

Skatt på inntekt og formue for 2024 utskrives etter den maksimalsats Stortinget fastsetter.

1.2 Eiendomsskatt

I medhold av eiendomsskatteloven § 3 skal det skrives ut eiendomsskatt for skatteåret 2024 etter følgende utskrivningsalternativ i Lillestrøm:

1. faste eiendomar i heile kommunen

Alminnelig skattesats settes til 2 promille, jf. eiendomsskatteloven § 10 og § 11 første ledd. Lovpålagt reduksjonsfaktor på 30% for boliger og fritidsboliger gjøres gjeldende også for alle andre eiendommer i kommunen.

For utskriving av skatt på boligeiendommer benytter kommunen Skatteetatens formuesgrunnlag for de boliger hvor dette foreligger, jf. eiendomsskatteloven § 8 C-1. Eiendomsskattegrunnlag for andre eiendommer fastsettes etter bestemmelsene i eiendomsskattelovens § 8 A og § 8 B. For øvrig benytter kommunen eiendomsskattevedtekter og retningslinjer som vedtatt av kommunestyret i KST-sak 61/19.

I medhold av eiendomsskatteloven § 11 tilordnes det et bunnfradrag på kr 1 800 000 per selvstendig boenhet for boliger og fritidseiendommer som ikke benyttes til næringsvirksomhet.

I medhold av eiendomsskattelovens § 7 bokstav a fritas eiendommer som tar sikte på å gagne en kommune, et fylke eller staten for eiendomsskatt. Private barnehager kan kun gis fritak i tilfeller der virksomhetene ikke har som formål å gå med overskudd. Det vises i den forbindelse til brev fra Finansdepartementet datert 12.06.2003 til Bergen kommune hvor departementet behandlet spørsmålet.

Studentboliger eid av studentorganisasjoner fritas for eiendomsskatt, jf. eiendomsskattelovens § 7.

I medhold av eiendomsskattelovens § 7 bokstav b fritas eiendommer som har historisk verdi for eiendomsskatt. Det vises til egen liste om hvilke konkrete eiendommer som fritas etter § 7 bokstav a og b.

I medhold av eiendomsskattelovens § 7 c fritar kommunestyret nybygg (boligeiendommer) i ett år. Fritaket gjelder fra året etter brukstillatelsen foreligger.

Eiendomsskatten betales i to terminer, med forfall 1. juni og 1. november, jf. eiendomsskattelovens § 25.

2. Låneopptak/ likviditet

2.1 Lillestrøm kommune tar ikke opp nytt startlån i 2024. Det lånes ut 150,0 mill. kroner i startlån til videre utlån i 2024 som finansieres av ubrukte lånemidler.

2.2 Lillestrøm kommune tar opp 870,0 mill. kroner i lån til finansiering av kommunale investeringer i 2024.

3. Avgifter og gebyrer

Lillestrøm kommunes priser, avgifter og gebyrer vedtas i henhold til kapittel om gebyrer, priser og brukerbetaling.

4. Fullmakter

4.1 Eiendomsskatt med tilhørende bruk føres i eget prosjektrekningskap, og kommunedirektøren gis fullmakt til å bruke/avsette midler til eiendomsskattefond.

4.2 Kjøp og salg av leiligheter i Åråsveien borettslag og Konten borettslag gjennomføres etter gjeldende retningslinjer for tildeling og salg av omsorgsboliger. Kommunedirektør får fullmakt til å føre kjøp/salg mot fondskonto 2.5343.6020 Kjøp/salg omsorgsboliger.

5. Mål og strategier

Mål, strategier, føringer for kommunens tjenesteproduksjon i årsbudsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027 vedtas slik det fremgår av vedlagte dokument.

6. Endring økonomiske måltall 2024-2027

Kommunestyret avviker fra økonomireglementets økonomiske måltall for 2024-2027 iht. budsjettvedtakets angitte nye rammer.

7. Budsjettvedtak

7.1 Driftsbudsjettet vedtas iht. Bevilgningsoversikt - drift §5-4 første ledd og §5-4 andre ledd.

7.2 Investeringsbudsjettet vedtas iht. Bevilgningsoversikt - investering §5-5 første ledd og §5-5 andre ledd.

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Rammetilskudd	-2 447 040	-2 430 316	-2 623 500	-2 698 400	-2 686 400	-2 696 137
Innteks- og formuesskatt	-3 337 994	-3 358 000	-3 783 500	-3 829 100	-3 883 300	-3 939 263
Eiendomsskatt	-167 000	-190 000	-190 000	-193 000	-196 000	-199 000
Andre generelle driftsinntekter	-141 183	-218 006	-203 487	-97 551	-89 951	-89 351
Sum generelle driftsinntekter	-6 093 217	-6 196 322	-6 800 487	-6 818 051	-6 855 651	-6 923 751
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	5 705 104	5 883 883	6 370 793	6 290 558	6 242 070	6 229 162
Avskrivninger	400 000	400 000	410 000	420 000	430 000	430 000
Sum netto driftsutgifter	6 105 104	6 283 883	6 780 793	6 710 558	6 672 070	6 659 162
Brutto driftsresultat	11 887	87 561	-19 694	-107 493	-183 581	-264 589
Renteinntekter	-146 000	-196 000	-214 000	-187 000	-178 000	-182 000
Utbytter	0	0	0	0	0	0
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	235 001	285 001	348 501	379 001	375 001	397 001
Avdrag på lån	280 000	280 000	275 000	300 000	310 000	320 000
Netto finansutgifter	369 001	369 001	409 501	492 001	507 001	535 001
Motpost avskrivninger	-400 000	-400 000	-410 000	-420 000	-430 000	-430 000
Netto driftsresultat	-19 112	56 562	-20 193	-35 492	-106 580	-159 588
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	149 777	169 375	175 088	146 642	242 828	285 494
Avsetninger til bundne driftsfond	2 949	3 449	12 570	6 040	6 419	7 352
Bruk av bundne driftsfond	-80 093	-143 149	-31 589	-12 136	-15 166	-6 997
Avsetninger til disposisjonsfond	274 079	331 214	283 184	305 502	322 823	341 384
Bruk av disposisjonsfond	-327 600	-417 450	-419 060	-410 556	-450 324	-467 645
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	19 112	-56 562	20 193	35 492	106 580	159 588
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Kommunedirektør og stab	20 850	22 066	22 117	22 267	22 267	22 267
Økonomi	52 913	56 374	54 304	53 554	53 554	53 554
Organisasjon og utvikling	126 517	128 108	126 801	129 401	126 701	126 701
Digitalisering	154 228	159 187	166 779	168 265	168 507	168 507
Administrasjon og ledelse Oppvekst	496 449	513 686	542 474	554 032	554 032	554 032
Barnehager	398 931	446 250	451 509	465 009	465 009	466 509
Skoler	1 159 779	1 245 237	1 273 759	1 273 614	1 273 614	1 278 214
Helsetjenester for barn, unge og familier	119 926	139 588	135 791	124 130	124 130	124 294
Barneverntjenester	274 259	280 600	291 255	285 281	285 281	285 308
Administrasjon og ledelse Helse og mestring	104 211	108 626	117 911	117 390	117 320	117 320
Tjenestetorg for helse og mestring	102 264	92 098	125 655	124 653	124 411	124 411
Helsetjenester til voksne	575 999	642 945	676 036	676 001	678 476	678 476
Helsehus og institusjon	553 784	613 582	602 922	601 272	601 272	601 272
Bo- og miljøtjenesten	503 980	546 215	579 694	662 163	662 163	662 163
NAV	280 660	336 062	409 123	316 683	316 683	316 683
Helse og mestring - sentrale inntekter	-155 082	-155 082	-170 921	-169 621	-169 621	-169 621
Administrasjon og ledelse Kultur, miljø og samfunn	49 007	48 689	56 296	56 791	56 791	56 791
Kultur	164 927	179 190	175 056	188 656	188 806	188 806
Eiendom	331 841	380 009	367 232	362 902	354 622	348 892
Miljøteknikk	58 015	61 975	52 164	11 780	-18 043	-20 183
By- og stedsutvikling	59 407	63 030	59 349	43 461	41 746	43 759
Reserverte bevilgninger	270 888	102 635	208 666	228 842	215 668	212 668
Premieavvik og premiefond pensjon	2 210	-223 747	2 210	2 210	2 210	2 210
Frie inntekter	0	0	0	0	0	0
Netto kapitalutgifter	0	0	0	0	0	0
Sum bevilgninger drift, netto	5 705 963	5 787 324	6 326 183	6 298 735	6 245 599	6 243 033
Herav:						
Netto renteutgifter og -inntekter	1	1	1	1	1	1
Overføring til investering	0	5 000	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	2 884	3 384	12 505	5 975	6 354	7 287
Bruk av bundne driftsfond	-80 093	-140 195	-31 589	-12 136	-15 166	-6 997
Avsetninger til disposisjonsfond	264 179	321 314	283 184	305 502	322 823	341 384
Bruk av disposisjonsfond	-186 112	-286 063	-308 711	-291 165	-310 483	-327 804
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	5 705 104	5 883 883	6 370 793	6 290 558	6 242 070	6 229 162

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Investeringer i varige driftsmidler	1 373 069	1 075 459	1 264 644	1 353 034	1 423 281	1 143 837
Tilskudd til andres investeringer	14 964	17 353	14 926	10 930	13 644	7 578
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	12 167	13 111	14 067	14 067	14 067	14 067
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	1 400 201	1 105 923	1 293 638	1 378 031	1 450 991	1 165 482
Kompensasjon for merverdiavgift	-187 696	-108 476	-191 688	-213 674	-267 546	-206 127
Tilskudd fra andre	-34 135	-35 735	-46 581	-21 208	-6 208	-59 328
Salg av varige driftsmidler	-20 000	-23 427	0	-100 000	0	-20 000
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-250	-250	-250	-250	-250	-250
Bruk av lån	-995 583	-767 030	-870 248	-896 257	-934 159	-594 282
Sum investeringsinntekter	-1 237 664	-934 918	-1 108 767	-1 231 389	-1 208 163	-879 988
Videreutlån	150 000	180 000	150 000	150 000	150 000	150 000
Bruk av lån til videreutlån	-150 000	-180 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Avdrag på lån til videreutlån	33 000	33 000	29 000	32 000	35 000	38 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-33 000	-33 000	-29 000	-32 000	-35 000	-38 000
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-149 777	-169 519	-175 088	-146 642	-242 828	-285 494
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-2 000	-550	-2 262	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-10 760	-935	-7 520	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-162 537	-171 005	-184 870	-146 642	-242 828	-285 494
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Oppr. budsjet 2023	Rev. budsjet 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
ADMINISTRASJON OG LEDELSE	11 574	14 012	8 000	28 900	28 900	28 900
OPPVEKST	332 130	276 546	450 693	554 627	720 711	524 161
HELSE OG MESTRING	125 414	122 214	78 288	14 548	128 000	253 000
KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	903 951	662 686	727 663	754 959	545 670	337 776
Investeringer i varige driftsmidler	1 373 069	1 075 459	1 264 644	1 353 034	1 423 281	1 143 837

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Oppr. budsjet 2023	Rev. budsjet 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
INV - Solceller/energiproduksjon kirkebygg	800	800	0	0	0	0
Rehab 11'er kunstgressbane Sørumsand idrettspark	2 800	0	0	0	0	0
Orgel Fet kirke	2 000	2 000	3 000	0	0	0
Generell investeringsramme Kirkelig fellesråd	2 678	6 478	5 240	4 722	7 436	2 774
Enøk-investeringer	0	788	0	0	0	0
Løkenåsen VA - overtakelse justeringsrett MVA	1 646	1 646	1 646	1 646	1 646	1 646
Løkenåsen Vei - overtakelse justeringsrett MVAkomp	1 560	2 161	1 560	1 560	1 560	1 560
TBA Prosjekt AS VA - overtakelse av justeringsrett MVA-refusjon	124	124	124	124	124	124
TBA Prosjekt AS VEI- overtakelse av justeringsrett MVA-komp	641	641	641	641	641	641
Frogner Sentrum AS VA - overtakelse av justeringsrett MVA-refusjon	512	512	512	512	512	512
Frogner Sentrum AS VEI - overtakelse av justeringsrett MVA-komp	116	116	116	116	116	116
Kvartal 33 AS VA - overtakelse av justeringsrett MVA-refusjon	233	233	233	233	233	0
Kvartal 33 AS VEI - overtakelse av justeringsrett MVA-komp	347	347	347	347	347	0
Nitteberg Vest VEI - overtakelse av justeringsrett MVA-komp	167	167	167	0	0	0
Nitteberg Panorama AS VA - overtakelse av justeringsrett MVA-refusjon	88	88	88	0	0	0
Nitteberg Panorama AS VEI - overtakelse av justeringsrett MVA-komp	224	224	224	0	0	0
Lahaugmoen AS VA - overtakelse av justeringsrett MVA-refusjon	295	295	295	295	295	0
Lahaugmoen AS VEI- overtakelse av justeringsrett MVA-komp	51	51	51	51	51	0
FeltZ 1 AS VA - overtakelse av justeringsrett MVA-refusjon	35	35	35	35	35	0
FeltZ 1 AS VEI - overtakelse av justeringsrett MVA-komp	201	201	201	201	201	0
Lillestrøm by- og næringsutv q36 VA - overtakelse av justeringsrett MVA-refusjon	62	62	62	62	62	0

Økonomiplan for 2024-2027

	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Lillestrøm by- og næringsutv q36 VEI- overtakelse av justeringsrett MVA-komp	178	178	178	178	178	0
Fet Arena AS VA - overtakelse av justeringsrett MVA-refusjon	40	40	40	40	40	40
Fet Arena VEI - overtakelse av justeringsrett MVA-komp	166	166	166	166	166	166
Tilskudd til andres investeringer	14 964	17 353	14 926	10 930	13 644	7 578

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Egenkapitaltilskudd KLP	12 167	13 111	14 067	14 067	14 067	14 067
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	12 167	13 111	14 067	14 067	14 067	14 067

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Sum del 1-4	1 400 201	1 105 923	1 293 638	1 378 031	1 450 991	1 165 482

Økonomisk oversikt drift etter § 5-6

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Rammetilskudd	-2 447 040	-2 430 316	-2 623 500	-2 698 400	-2 686 400	-2 696 137
Innteks- og formuesskatt	-3 337 994	-3 358 000	-3 783 500	-3 829 100	-3 883 300	-3 939 263
Eiendomsskatt	-167 000	-190 000	-190 000	-193 000	-196 000	-199 000
Andre skatteinntekter	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-138 524	-223 884	-200 828	-94 892	-87 292	-86 692
Overføringer og tilskudd fra andre	-466 818	-521 874	-491 691	-490 393	-490 395	-490 398
Brukerbetalinger	-258 598	-258 598	-242 955	-229 455	-229 455	-229 455
Salgs- og leieinntekter	-851 962	-832 207	-973 715	-1 062 269	-1 147 081	-1 235 202
Sum driftsinntekter	-7 670 935	-7 817 878	-8 509 189	-8 600 509	-8 722 923	-8 879 146
Lønnsutgifter	3 606 609	3 654 223	4 043 271	3 981 811	3 987 800	4 013 913
Sosiale utgifter	978 362	1 005 431	1 150 097	1 124 233	1 127 230	1 124 646
Kjøp av varer og tjenester	2 333 424	2 410 808	2 426 931	2 562 784	2 591 124	2 643 209
Overføringer og tilskudd til andre	364 428	434 977	459 196	404 188	403 188	402 789
Avskrivninger	400 000	400 000	410 000	420 000	430 000	430 000
Sum driftsutgifter	7 682 822	7 905 439	8 489 495	8 493 016	8 539 341	8 614 557
Brutto driftsresultat	11 887	87 561	-19 694	-107 493	-183 581	-264 589
Renteinntekter	-146 000	-196 000	-214 000	-187 000	-178 000	-182 000
Utbytte	0	0	0	0	0	0
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	235 001	285 001	348 501	379 001	375 001	397 001
Avdrag på lån	280 000	280 000	275 000	300 000	310 000	320 000
Netto finansutgifter	369 001	369 001	409 501	492 001	507 001	535 001
Motpost avskrivninger	-400 000	-400 000	-410 000	-420 000	-430 000	-430 000
Netto driftsresultat	-19 112	56 562	-20 193	-35 492	-106 580	-159 588
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	149 777	169 375	175 088	146 642	242 828	285 494
Avsetninger til bundne driftsfond	2 949	3 449	12 570	6 040	6 419	7 352
Bruk av bundne driftsfond	-80 093	-143 149	-31 589	-12 136	-15 166	-6 997
Avsetninger til disposisjonsfond	274 079	331 214	283 184	305 502	322 823	341 384
Bruk av disposisjonsfond	-327 600	-417 450	-419 060	-410 556	-450 324	-467 645
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	19 112	-56 562	20 193	35 492	106 580	159 588
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Satsingsområder

Lillestrøm kommune sin utvikling skal bygge på FNs bærekraftsmål. De fire satsingsområdene er klima og miljø, by- og tettstedsutvikling, hele livet og innovasjon. I tillegg skal kommunen være en attraktiv arbeidsgiver med et godt omdømme. Alle planer og strategier i kommunen er koblet til satsingsområdene, og skal bidra til å konkretisere målene og sørge for måloppnåelse.

Målhierarki for Lillestrøm kommune

med satsingsområder, prioriterte bærekraftsmål, overordnet mål og delmål.

Klima og miljø	By- og tettstedsutvikling	Hele livet	Innovasjon
			
Lillestrøm kommune skal redusere klimagassutslippene og ha en god ressursforvaltning, samtidig som kommunen skal håndtere forventet befolkningsvekst	Lillestrøm kommune skal ha en attraktivt regionby og livskraftige lokalsamfunn	Lillestrøm kommune skal støtte opp under innbyggernes mestrings av egne liv i alle livets faser	Lillestrøm kommune skal fremme åpenhet, læring og innovasjon
Kunnskapsbasert og varsom arealforvaltning	Attraktive lokalsamfunn og tettsteder gir gode liv	Rett tjeneste, til rett tid, på rett nivå	Miljøvennlig, fremtidsrettet og omstillingsdyktig samfunn
Reduserte utslipp i egen virksomhet og i samfunnet	En regionby med arbeidsplassvekst, gode bomiljøer og variert handels- og kulturtilbud	Inkludering og trygghet for alle	Grønn og utslippsfri teknologi
Redusert transportbehov og mer grønn mobilitet	Kvalitet i bygg, grøntområder og infrastruktur	Samarbeide på tvers av tjenester og med andre samfunnsaktører	Effektiv, rettferdig og tilgjengelig kommune

By- og tettstedsutvikling

Mål for kommunen

Hovedmål

1. Lillestrøm kommune skal ha en attraktiv regionby og livskraftige lokalsamfunn.

Delmål

Attraktive lokalsamfunn og tettsteder gir gode liv

En regionby med arbeidsplassvekst, gode bomiljøer og variert handels- og kulturtilbud

Kvalitet i bygg, grøntområder og infrastruktur

Oppdrag for å nå mål

"-" benyttes der det ikke er registrert data

Strategi	Oppdrag	Beskrivelse
Kommunedelplan for kulturminnevern i Lillestrøm kommune	Kommunedelplan for Kjeller	Siste politiske behandling: Kommunestyret 29. mars 2023, sak 37/23 Kommunedelplan for Kjeller omhandler i hovedsak områdeutviklingen av Kjeller flyplassområde. Kjeller skal over tid utvikles som en ny bydel i Lillestrøm by. Ved planoppstart skal det tas stilling til hvilke tilgrensende områder som også skal omfattes av kommunedelplanen. I kommuneplanens arealdel er det i bestemmelsene stilt krav til kommunedelplan for Kjeller. Kjeller er et av FutureBuilt-prosjektene i kommunen, noe som også skal synliggjøres i kommunedelplanen. Prosjektet er igangsatt. På grunn av avklaringer av enkelte utredninger bestilt ved forrige politisk behandling, forventes det at det formelle planarbeidet med kommunedelplanen tidligst kan starte opp i siste halvdel av 2024. Kommunedelplanen antas da å kunne være ferdig tidligst i 2026/2027.
Kommunedelplan for kulturminnevern i Lillestrøm kommune	Ferdigstillelse av kulturmiljøvernplan	Kommunedelplan for kulturmiljø i Lillestrømkommune er under utarbeidelse og vil ferdigstilles i løpet av 2024. Formålet med planen er å øke bevisstheten rundt kulturmiljøverdiene for å få en best mulig forvaltning av området.
Strategi for kulturarbeid	Sikre god og innovativ utvikling av kulturområdet i hele kommunen	Strategien bygger opp om kommunens hovedmål og peker ut prioriteringer for kommunens satsing på kulturområdet. Strategien følges opp i perioden med konkrete tiltak i samarbeid med frivilligheten og kulturlivet i kommunen.
Strategi for næringsutvikling	Tiltak knyttet til bærekraftig næringsutvikling	I 2024 vil følgende tiltak prioriteres i forholdt til strategi for bærekraftig næringsutvikling: <ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide en strategi eller plan for et innovasjonsdistrikt • Utvikle arbeidet med Universitetsbyen Lillestrøm • Kampanje for å styrke Lillestrøms strategiske posisjon for næringsutvikling
Strategi for sykkel med handlingsplan for sykkelruter	Øke kommunens sykkelandeler i henhold til plan innen 2030	Sykelstrategi for Lillestrøm kommune ble vedtatt 16. juni 2021, sak KS 110/21. Sykelstrategien beskriver dagens situasjon for sykkel og gi hovedretningen for sykkelstrategien til kommunen. Den beskriver

Økonomiplan for 2024-2027

Strategi	Oppdrag	Beskrivelse
		<p>hvilke prinsipper som skal legges til grunn for ny infrastruktur, sykkelparkering og nye mobilitetsløsninger. Sykkelstrategien angir delmål for sykkelandeler for kommunens delområder.</p> <p>Oppdrag: Øke kommunens sykkelandeler i henhold til plan innen 2030. Sykkelandelene i kommunens byområder, tettsteder og spredtbygde områder skal økes i henhold til mål.</p> <p>Hovedmål: Sykkelandelene skal øke til:</p> <ul style="list-style-type: none">• 20 % for Lillestrøm by,• 15 % for Strømmen, Skjetten, Kjeller og Sørumsand• 10 % for Skedsmokorset, Frogner og Fetsund• 5 % for resten av kommunen <p>Delmål:</p> <ul style="list-style-type: none">• Gjennomføring av årlige kampanjer• Årlig utbedring av sykkelparkering• Årlig utbedring av sykkelinfrastruktur
Temaplan for byutvikling i Lillestrøm sentrum	Byutviklingsplanen for Lillestrøm by - oppfølging	<p>Byutviklingsplanen ble sist behandlet og vedtatt av kommunestyret 25. januar 2023, sak 6/23.</p> <p>For å realisere byutvikling etter byutviklingsplanen, må den realiseres gjennom flere delprosjekter. Det er listet opp en lang liste over oppfølgende prosjekter i plandokumentet. Det er spesielt viktig å jobbe med detaljering og kostnadsberegning av offentlig infrastruktur i byen. Dette trengs for å sikre private økonomiske bidrag til slik infrastruktur ved videre reguleringsplanlegging. Avhengig av hvor mye midler vi får tilgjengelig vil vi prioritere prosjekter for:</p> <ul style="list-style-type: none">• utforming av samfunnsakser, detaljering og kostnadsberegning før påfølgende reguleringsarbeid• detaljering og kostnadsberegning Kirkeparken.• overvannsplan for Lillestrøm by• videre arbeid for å realisere mobilitetsstrategien som ligger i byutviklingsplanen
Temaplan for grønnstruktur	Ferdigstille temaplan for park og grøntområder	<p>Planen er under utarbeidelse, og vil legges frem for politisk behandling i løpet av 1. kvartal 2024. Gjennom temaplanen vil dagens situasjon og behov for utvikling bli kartlagt og dokumentert. Planen vil fungere som et styringsverktøy for prioritering av eksisterende og nye park- og grøntområder i hele kommunen.</p>
Temaplan for trafiksikkerhet	Trafiksikkerhetsplan for Lillestrøm kommune	<p>Trafiksikkerhetsplanen er Lillestrøm kommune sin første trafiksikkerhetsplan. Den skal beskrive mål, strategier og hvordan trafiksikkerhetsarbeidet i kommunen skal organiseres. Planen skal være et velfungerende verktøy for koordinering av trafiksikkerhetsarbeidet på tvers av kommunens tjenesteområder og den skal bidra til at alle tjenesteområdene har eierskap til trafiksikkerhetsarbeidet.</p> <p>Planen skal sluttbehandles i første halvår 2024.</p>

Økonomiplan for 2024-2027

Strategi	Oppdrag	Beskrivelse
-	Kommuneplanens arealdel 2023-2035	<p>Kommuneplanens arealdel ble vedtatt 14.06.2023, og utgjør sammen med kommuneplanens samfunnsdel Lillestrøm kommunes kommuneplan. Kommuneplanens arealdel er en overordnet plan for utbygging, bruk og vern av arealene i kommunen. Planen har stor betydning for utvikling av byen og tettstedene, bomiljø, arbeidsplasser og tjenesteyting. Den er også viktig for å ivareta hensyn til blant annet klima og miljø, samfunnsikkerhet, og vern av jord, naturområder, kulturminner og friluftsområder. Kommuneplanens arealdel legger føringene for utvikling og lokalisering av offentlig teknisk og sosial infrastruktur.</p> <p>Gjenstående arbeid:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Tilleggshøring av noen endrede bestemmelser (til politisk behandling januar 2024)2. Tilleggshøring av områder som ikke skal tilbakeføres til LNF-formål3. Tilleggshøring av ROS-KU for tilbygg, garasjer med mer i LNF-spredd bolig og fritidsbebyggelse4. Avklaring av innsigelser/mekling
-	Strategi for mobilitet	<p>Hensikten med strategien er å tydeliggjøre hvilken måloppnåelse de ulike delene av kommunen må ha på nullvekstmålet for at nullvekstmålet samlet skal kunne nås for hele kommunen i 2040.</p> <p>Strategien er under arbeid og forventes lagt frem for politisk behandling våren 2024.</p>

Klima og miljø

Mål for kommunen

Hovedmål

2. Lillestrøm kommune skal redusere klimagassutslippene og ha en god ressursforvaltning, samtidig som kommunen skal håndtere forventet befolkningsvekst.

Delmål

Kunnskapsbasert og varsom arealforvaltning

Redusere utslipp i egen virksomhet og i samfunnet

Redusert transportbehov og mer grønn mobilitet

Oppdrag for å nå mål

"-" benyttes der det ikke er registrert data

Strategi	Oppdrag	Beskrivelse
Kommunedelplan for kulturminnevern i Lillestrøm kommune	Kommunedelplan for Kjeller	<p>Siste politiske behandling: Kommunestyret 29. mars 2023, sak 37/23</p> <p>Kommunedelplan for Kjeller omhandler i hovedsak områdeutviklingen av Kjeller flyplassområde. Kjeller skal over tid utvikles som en ny bydel i Lillestrøm by. Ved planoppstart skal det tas stilling til hvilke tilgrensende områder som også skal omfattes av kommunedelplanen. I kommuneplanens arealdel er det i bestemmelsene stilt krav til kommunedelplan for Kjeller. Kjeller er et av FutureBuilt-prosjektene i kommunen, noe som også skal synliggjøres i kommunedelplanen.</p> <p>Prosjektet er igangsatt. På grunn av avklaringer av enkelte utredninger bestilt ved forrige politisk behandling, forventes det at det formelle planarbeidet med kommunedelplanen tidligst kan starte opp i siste halvdel av 2024. Kommunedelplanen antas da å kunne være ferdig tidligst i 2026/2027.</p>
Strategi for sykkel med handlingsplan for sykkelruter	Øke kommunens sykkelandeler i henhold til plan innen 2030	<p>Sykelstrategi for Lillestrøm kommune ble vedtatt 16. juni 2021, sak KS 110/21.</p> <p>Sykelstrategien beskriver dagens situasjon for sykkel og gi hovedretningen for sykkelsatsingen til kommunen. Den beskriver hvilke prinsipper som skal legges til grunn for ny infrastruktur, sykkelparkering og nye mobilitetsløsninger. Sykelstrategien angir delmål for sykkelandeler for kommunens delområder.</p> <p>Oppdrag: Øke kommunens sykkelandeler i henhold til plan innen 2030. Sykkelandelene i kommunens byområder, tettsteder og spredtbygde områder skal økes i henhold til mål.</p> <p>Hovedmål: Sykkelandelene skal øke til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 20 % for Lillestrøm by, • 15 % for Strømmen, Skjetten, Kjeller og Sørumsand • 10 % for Skedsmokorset, Frogner og Fetsund • 5 % for resten av kommunen <p>Delmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføring av årlige kampanjer • Årlig utbedring av sykkelparkering • Årlig utbedring av sykkelinfrastruktur

Økonomiplan for 2024-2027

Strategi	Oppdrag	Beskrivelse
Strategi for sykkel med handlingsplan for sykkelruter	Oppdrag klimastrategien	-
Temaplan for byutvikling i Lillestrøm sentrum	Byutviklingsplanen for Lillestrøm by - oppfølging	<p>Byutviklingsplanen ble sist behandlet og vedtatt av kommunestyret 25. januar 2023, sak 6/23.</p> <p>For å realisere byutvikling etter byutviklingsplanen, må den realiseres gjennom flere delprosjekter. Det er listet opp en lang liste over oppfølgende prosjekter i plandokumentet. Det er spesielt viktig å jobbe med detaljering og kostnadsberegning av offentlig infrastruktur i byen. Dette trengs for å sikre private økonomiske bidrag til slik infrastruktur ved videre reguleringsplanlegging. Avhengig av hvor mye midler vi får tilgjengelig vil vi prioritere prosjekter for:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utforming av samfunnsakser, detaljering og kostnadsberegning før påfølgende reguleringsarbeid • detaljering og kostnadsberegning Kirkeparken. • overvannsplan for Lillestrøm by • videre arbeid for å realisere mobilitetsstrategien som ligger i byutviklingsplanen
Temaplan for Landbruk	Temaplan landbruk	<p>Temaplan landbruk omhandler landbruket i kommunen, utfordringer, satsingsområder og mål, samt føringer for kommunens arbeid innenfor fagområdet. Høringsforslag er behandlet i hovedutvalg for miljø og samferdsel, sak 59/23.</p> <p>Temaplanen kommer til endelig politisk behandling i 2024.</p>
-	Klimahensyn i plansaker	<p>Saker: Kommuneplanens arealdel (KS 76/23), Klimastrategi (KS 106/21)</p> <p>Klimastrategien peker ut fem satsingsområder for klimaarbeidet. Satsingsområdene er valgt ut fra våre lokale fortrinn og ut fra hensyn til hvor kommunen best kan bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet i vår kommune og vår region. Kommunen skal ha klimanøytral drift innen 2027, Lillestrøm kommune skal være lavutslippskommune innen 2050.</p> <p>Oppdrag: Klimahensyn i plansaker. Etablere rutiner og øke kompetanse i organisasjonen for ivaretagelse av klimahensyn i bygge- og plansaker.</p> <p>Delmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kunnskap om klimagassutslipp skal utgjøre et viktig beslutningsgrunnlag for hvor infrastruktur og annen utbygging skal lokaliseres. 2. Lillestrøm kommune skal gjennom sin planlegging fremme grønn mobilitet. 3. Lillestrøm kommune skal bevare karbonlagrene, redusere utslipp og øke opptak av klimagasser i skog og andre landarealer <p>Det ansettes en <i>eksternt finansiert</i> prosjektmedarbeider i tre år for å bygge opp den interne klimakompetansen og følge opp intensjonene om klimavennlig areal- og transportplanlegging i de planene som er vedtatt.</p>

Økonomiplan for 2024-2027

Strategi	Oppdrag	Beskrivelse
-	Grønne innkjøp	<p>Klimastrategien peker ut fem satsingsområder for klimaarbeidet. Satsingsområdene er valgt ut fra våre lokale fortrinn og ut fra hensyn til hvor kommunen best kan bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet i vår kommune og vår region. Kommunen skal ha klimanøytral drift innen 2027, Lillestrøm kommune skal være lavutslippskommune innen 2050.</p> <p>Oppdrag grønne innkjøp: Gjennomføre statlige føringer om 30 % vektning på miljø og klima i alle anskaffelser, eller stille absolutte krav. Bruke dette til å etablere et større fokus på ombruk, i egen organisasjon og hos våre leverandører.</p> <p>Plan for klimanøytral drift har følgende delmål:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Alle kommunale virksomheter skal kjenne til og bruke kommunens strategi for grønne innkjøp og innkjøpsavtaler hvor klimahensyn er innarbeidet.2. Kommunen jobber kontinuerlig med å identifisere områder der vi kan realisere utslippskutt gjennom hvordan vi innretter våre anskaffelser.
-	Kommuneplanens arealdel 2023-2035	<p>Kommuneplanens arealdel ble vedtatt 14.06.2023, og utgjør sammen med kommuneplanens samfunnsdel Lillestrøm kommunes kommuneplan. Kommuneplanens arealdel er en overordnet plan for utbygging, bruk og vern av arealene i kommunen. Planen har stor betydning for utvikling av byen og tettstedene, bomiljø, arbeidsplasser og tjenesteyting. Den er også viktig for å ivareta hensyn til blant annet klima og miljø, samfunnsikkerhet, og vern av jord, naturområder, kulturminner og friluftsområder. Kommuneplanens arealdel legger føringene for utvikling og lokalisering av offentlig teknisk og sosial infrastruktur.</p> <p>Gjenstående arbeid:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Tilleggshøring av noen endrede bestemmelser (til politisk behandling januar 2024)2. Tilleggshøring av områder som ikke skal tilbakeføres til LNF-formål3. Tilleggshøring av ROS-KU for tilbygg, garasjer med mer i LNF-spredd bolig og fritidsbebyggelse4. Avklaring av innsigelser/mekling
-	System for klimavennlig drift	<p>Klimastrategien peker ut fem satsingsområder for klimaarbeidet. Satsingsområdene er valgt ut fra våre lokale fortrinn og ut fra hensyn til hvor kommunen best kan bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet i vår kommune og vår region. Kommunen skal ha klimanøytral drift innen 2027, Lillestrøm kommune skal være lavutslippskommune innen 2050.</p> <p>Oppdrag: System for klimanøytral drift.</p> <p>Delmål:</p>
-	Strategi for mobilitet	<p>Hensikten med strategien er å tydeliggjøre hvilken måloppnåelse de ulike delene av kommunen må ha på nullvekstmålet for at nullvekstmålet samlet skal kunne nås for hele kommunen i 2040.</p>

Økonomiplan for 2024-2027

Strategi	Oppdrag	Beskrivelse
-	Temaplan for naturmangfold	<p>Strategien er under arbeid og forventes lagt frem for politisk behandling våren 2024.</p> <hr/> <p>Oppstartssak for temaplan naturmangfold ble behandlet av Formannskapet 31/8, sak 173/22.</p> <p>Det er utarbeidet et planforslag som er på høring. Politisk sluttbehandling er planlagt våren 2024.</p> <p>Forslag til temaplanen for naturmangfold gir en oversikt over den kunnskapen vi har over naturmangfoldet i kommunen. Planen gir et styrket kunnskapsgrunnlag i beslutninger som har betydning for naturmangfoldet. Temaplanen består også av en handlingsdel som legger føringer for videre arbeid med naturmangfoldet i kommunen. Planen har en planperiode på 12 år og skal rulleres hvert 4. år.</p>
-	Forhindre ytterligere ødeleggelse av raviner	<p>Plan for vern av raviner i delområde Skedsmo ble vedtatt av kommunestyret 18. november 2020, sak KS 185/20.</p> <p>Planen er en temaplan som skal virke veiledende, rådgivende og retningsgivende. Den skal synliggjøre hvilke verdier som kommunens raviner representerer. Målet med planen er å forhindre ytterligere ødeleggelse av raviner, bedre kunnskap verdiene i raviner og å minske risiko for å miste raviner som blågrønn struktur.</p> <p>Arbeidet må redusere risiko for å miste viktige kvaliteter i den blågrønne strukturen som raviner tilbyr. Raviner gir mange kvaliteter i form av økosystemtjenester, gjennom å være levested for planter og dyr, spredningskorridorer, rense luften, gi natur- og friluftsopplevelser, kulturhistorisk landskap og klimatilpasning.</p> <p>Oppdrag:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Forhindre ytterligere negativ utvikling med ødeleggelse av raviner2. Bedre kunnskap om raviner3. Minske tap av raviners blågrønne kvaliteter

Hele livet

Mål for kommunen

Hovedmål

3. Lillestrøm kommune skal støtte opp under innbyggernes mestring av egne liv i alle livets faser.

Delmål

Rett tjeneste, til rett tid, på rett nivå

Inkludering og trygghet for alle

Samarbeid på tvers av tjenester og med andre samfunnsaktører

Oppdrag for å nå mål

"-" benyttes der det ikke er registrert data

Strategi	Oppdrag	Beskrivelse
Handlingsplan for rus og kriminalitetsforebyggende arbeid	Tverrfaglig samarbeid for oppfølging av planlagte tiltak i handlingsplan	<p>I januar 2023 ble arbeidet med handlingsplanen opprettet som et prosjekt og det ble satt ned en tverrfaglig arbeidsgruppe bestående av representanter for politiet og kommunens egne tjenester under ledelse av SLT-koordinator. Tiltak som følges opp tverrfaglig i tråd med handlingsplanen og tilgjengelige ressurser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lokale SLT-grupper; Ungdomsskolerektorene i samarbeid med SLT-koordinator • Ung i jobb; videreføring av driftsmodell • Gatemegling; OUT og Møteplasser barn og unge • Fagdag om ung, kriminell og utnyttede: SLT-koordinator og politikontakten
Kommunedelplan for kulturminnevern i Lillestrøm kommune	Kommunedelplan for Kjeller	<p>Siste politiske behandling: Kommunestyret 29. mars 2023, sak 37/23</p> <p>Kommunedelplan for Kjeller omhandler i hovedsak områdeutviklingen av Kjeller flyplassområde. Kjeller skal over tid utvikles som en ny bydel i Lillestrøm by. Ved planoppstart skal det tas stilling til hvilke tilgrensende områder som også skal omfattes av kommunedelplanen. I kommuneplanens arealdel er det i bestemmelsene stilt krav til kommunedelplan for Kjeller. Kjeller er et av FutureBuilt-prosjektene i kommunen, noe som også skal synliggjøres i kommunedelplanen.</p> <p>Prosjektet er igangsatt. På grunn av avklaringer av enkelte utredninger bestilt ved forrige politisk behandling, forventes det at det formelle planarbeidet med kommunedelplanen tidligst kan starte opp i siste halvdel av 2024. Kommunedelplanen antas da å kunne være ferdig tidligst i 2026/2027.</p>
Oppvekststrategi for Lillestrøm kommune	Alle tjenestene for barn, unge - og familier skal planlegge og tilrettelegge utvikling av tjenestetilbud til barn og unge i samsvar med mål og innsatsområder i strategien. For å få til dette skal alle tjenester bryte ned målenes og innsatsområdenes betydning i sin	

Økonomiplan for 2024-2027

Strategi	Oppdrag	Beskrivelse
	virksomhetsplanlegging. I 2024 vil hovedinnsatsen være rettet mot å arbeide for å oppnå målene som er satt i Oppvekstreformen.	
Plan for den kulturelle skolesekken	Tilby alle barn og unge kulturtilbud i skole gjennom den kulturelle skolesekken	Kultur samarbeider med oppvekst om å gi alle barn og unge positive kulturtilbud i skolen. Planen skal følges opp som vedtatt med tilbud på de ulike klassetrinn.
Strategi for frivillighet	Tilby frivilligheten gode støtteordninger for å drive sin virksomhet	Fortsette arbeidet med å harmonisere støtteordninger til frivilligheten. Der frivillighetsfondet utgjør et viktig insitament for å oppnå utvikling innenfor frivilligheten.
Strategi for sykkel med handlingsplan for sykkelruter	Øke kommunens sykkelandeler i henhold til plan innen 2030	<p>Sykelstrategi for Lillestrøm kommune ble vedtatt 16. juni 2021, sak KS 110/21.</p> <p>Sykelstrategien beskriver dagens situasjon for sykkel og gi hovedretningen for sykkelsatsingen til kommunen. Den beskriver hvilke prinsipper som skal legges til grunn for ny infrastruktur, sykkelparkering og nye mobilitetsløsninger. Sykelstrategien angir delmål for sykkelandeler for kommunens delområder.</p> <p>Oppdrag: Øke kommunens sykkelandeler i henhold til plan innen 2030. Sykkelandelene i kommunens byområder, tettsteder og spredtbygde områder skal økes i henhold til mål.</p> <p>Hovedmål: Sykkelandelene skal øke til:</p> <ul style="list-style-type: none">• 20 % for Lillestrøm by,• 15 % for Strømmen, Skjetten, Kjeller og Sørumsand• 10 % for Skedsmokorset, Frogner og Fetsund• 5 % for resten av kommunen <p>Delmål:</p> <ul style="list-style-type: none">• Gjennomføring av årlige kampanjer• Årlig utbedring av sykkelparkering• Årlig utbedring av sykkelinfrastruktur
Temaplan for byutvikling i Lillestrøm sentrum	Byutviklingsplanen for Lillestrøm by - oppfølging	<p>Byutviklingsplanen ble sist behandlet og vedtatt av kommunestyret 25. januar 2023, sak 6/23.</p> <p>For å realisere byutvikling etter byutviklingsplanen, må den realiseres gjennom flere delprosjekter. Det er listet opp en lang liste over oppfølgende prosjekter i plandokumentet. Det er spesielt viktig å jobbe med detaljering og kostnadsberegning av offentlig infrastruktur i byen. Dette trengs for å sikre private økonomiske bidrag til slik infrastruktur ved videre reguleringsplanlegging. Avhengig av hvor mye midler vi får tilgjengelig vil vi prioritere prosjekter for:</p> <ul style="list-style-type: none">• utforming av samfunnsakser, detaljering og kostnadsberegning før påfølgende reguleringsarbeid• detaljering og kostnadsberegning Kirkeparken.• overvannsplan for Lillestrøm by• videre arbeid for å realisere mobilitetsstrategien som ligger i byutviklingsplanen

Økonomiplan for 2024-2027

Strategi	Oppdrag	Beskrivelse
Temaplan for helsefremmende og forebyggende arbeid for barn, unge og familier	Planen kommer til politisk behandling 1.kvartal 2024	-
Temaplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet	Rehabilitering av kunstgressbaner	Lillestrøm kommune skal utvikle anlegg hvor innovative og miljøvennlige løsninger prioriteres. Nye kunstgressbaner er prioritert tiltak i 2024. Disse skal etableres uten bruk av gummiholdig innfyll, og kommunen skal være en pådriver i arbeidet med å utvikle gode alternativer til gummigranulat.
-	Kommuneplanens arealdel 2023-2035	<p>Kommuneplanens arealdel ble vedtatt 14.06.2023, og utgjør sammen med kommuneplanens samfunnsdel Lillestrøm kommunes kommuneplan. Kommuneplanens arealdel er en overordnet plan for utbygging, bruk og vern av arealene i kommunen. Planen har stor betydning for utvikling av byen og tettstedene, bomiljø, arbeidsplasser og tjenesteyting. Den er også viktig for å ivareta hensyn til blant annet klima og miljø, samfunnsikkerhet, og vern av jord, naturområder, kulturminner og friluftsområder. Kommuneplanens arealdel legger føringene for utvikling og lokalisering av offentlig teknisk og sosial infrastruktur.</p> <p>Gjenstående arbeid:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Tilleggshøring av noen endrede bestemmelser (til politisk behandling januar 2024)2. Tilleggshøring av områder som ikke skal tilbakeføres til LNF-formål3. Tilleggshøring av ROS-KU for tilbygg, garasjer med mer i LNF-spredt bolig og fritidsbebyggelse4. Avklaring av innsigelser/mekling

Innovasjon

Mål for kommunen

Hovedmål

4. Lillestrøm kommune skal fremme åpenhet, læring og innovasjon

Delmål

Miljøvennlig, framtidsrettet og omstillingsdyktig samfunn

Grønn og utslippsfri teknologi

Rettferdig, tilgjengelig og effektiv kommune

Oppdrag for å nå mål

"-" benyttes der det ikke er registrert data

Strategi	Oppdrag	Beskrivelse
Studentstrategi for Lillestrøm kommune	Utarbeidelse av studentstrategi for Lillestrøm kommune	Lillestrøm kommune skal utarbeide Studentstrategi for første gang i 2024, med involvering av studenter, ulike organisasjoner og næringsliv eksternt, samt internt med alle relevante tjenesteområder i kommunen.
-	Utvikle felles løsninger som styrker kommunens arbeid med innbyggerinvolvering	-
-	Kommuneplanens arealdel 2023-2035	Kommuneplanens arealdel ble vedtatt 14.06.2023, og utgjør sammen med kommuneplanens samfunnsdel Lillestrøm kommunes kommuneplan. Kommuneplanens arealdel er en overordnet plan for utbygging, bruk og vern av arealene i kommunen. Planen har stor betydning for utvikling av byen og tettstedene, bomiljø, arbeidsplasser og tjenesteyting. Den er også viktig for å ivareta hensyn til blant annet klima og miljø, samfunnssikkerhet, og vern av jord, naturområder, kulturminner og friluftsområder. Kommuneplanens arealdel legger føringene for utvikling og lokalisering av offentlig teknisk og sosial infrastruktur. Gjenstående arbeid: <ol style="list-style-type: none"> 1. Tilleggshøring av noen endrede bestemmelser (til politisk behandling januar 2024) 2. Tilleggshøring av områder som ikke skal tilbakeføres til LNF-formål 3. Tilleggshøring av ROS-KU for tilbygg, garasjer med mer i LNF-spredt bolig og fritidsbebyggelse 4. Avklaring av innsigelser/mekling

Organisasjonen

Mål for kommunen

Hovedmål

5. Lillestrøm kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver med et godt omdømme

Delmål

Oppdrag for å nå mål

Strategi

Arbeidsgiverstrategi

Oppdrag

Utarbeidelse av ny arbeidsgiverstrategi

Beskrivelse

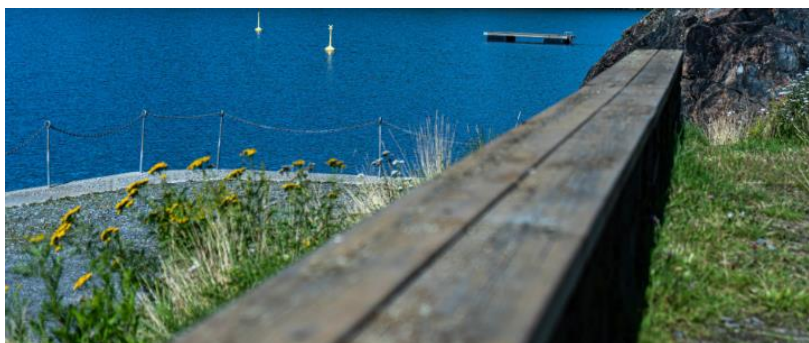
Innsatsområdene som peker seg ut i utøvelse av arbeidsgiverrollen er: rekruttering, medarbeiderutvikling, lederskap og organisering av arbeidet.

Strategi for
lærebedriften
Lillestrøm

Strategi for lærebedrift
Lillestrøm kommune

Sikre at hovedmålene i læringsstrategien ivaretas slik at kommunen er en lærebedrift som tilbyr læreplasser i de fagene samfunnet trenger. Ledere bidrar til å skape reelle jobbmuligheter for flest mulig av de som har tatt fagbrev gjennom kommunens læringsatsning.

Klimabudsjett 2024

Kommunen skal bidra i omstillingen til lavutslippssamfunnet i tråd med klimaloven, regional plan for klima og energi og kommunens egen klimastrategi. Kommunestyret har vedtatt en plan for klimanøytral kommunal drift innen 2027. Klimabudsjettet for Lillestrøm kommune er et viktig styringsverktøy for å nå de kommunale målene for klimaarbeidet.

2024 vil bli det fjerde året Lillestrøm kommune fremmer et klimabudsjett. Klimabudsjettet i økonomi- og handlingsplanen for 2024-2027 skiller seg tydelig fra tidligere år på noen områder. For det første ved at små og mellomstore tiltak ikke blir beskrevet i klimabudsjettet. Planlegging og gjennomføring av slike tiltak forutsetter en videreføring av klimafondet. Klimafondet presenteres som ett tiltak, og kommunedirektøren ser for seg en løpende forvaltning av klimafondet der en finner finansiering til gode initiativer og tiltak gjennom året. I dette klimabudsjettet er det derfor mer fokus på å vise frem noen større, mer ambisiøse klimatiltak som løftes som «Ønske tiltak».

For det andre er dette klimabudsjettet formet slik at de viser helheten i klimaarbeidet – gjennom å beskrive status, utfordringer og behov innenfor alle satsingsområdene i klimastrategien. Det sier dermed noe om den strategiske retningen for klimaarbeidet fremover.

Alle tiltakene er denne gangen spilt inn av tjenesteområdene og ligger beskrevet i budsjettene til de enkelte kommunalområdene. I selve klimabudsjettet vises kun en aggregert oversikt over tiltakene.

Klimagassutslipp

Klimagassutslipp fra aktiviteter i Lillestrøm kommune knytter seg til mange ulike kilder, både innenfor og utenfor kommunegrensen, og det er ofte nyttig å kategorisere dem. I figur 1 skilles det mellom utslipp fra kommunens egen virksomhet og utslipp i kommunen som samfunn. Direkte utslipp er utslipp som skjer innenfor kommunegrenser, fra for eksempel veitrafikk, anleggsarbeid, jordbruk og industri, mens indirekte utslipp omfatter utslipp forbundet med produksjon av varer og tjenester utenfor kommunegrensen. Dette er eksempelvis produksjon av byggematerialer som forbrukes i Lillestrøm kommune, men som produseres et annet sted. Klimafotavtrykk er summen av direkte og indirekte utslipp.

Klima- fotavtrykk	48 000 tonn CO ₂ e	1,100,000 tonn CO ₂ e
Direkte utslipp	2000 tonn CO ₂ e	293 000 tonn CO ₂ e

Kommunal drift

Lillestrømsamfunnet

Figur 1. Ulike systemgrenser for klimagassutslipp i Lillestrøm kommune. Tall for kommunen som virksomhet er hentet fra Asplan Viak sin klimakostmodell, tallene for direkteutslipp fra Lillestrømsamfunnet er hentet fra Miljødirektoratet. Beregningen av klimafotavtrykk for Lillestrømsamfunnet er basert på fremtiden i våre hender sin rapport «Forbruksbasert klimaregnskap for Norge» Kilder: Miljødirektoratet, Framtiden i våre hender, Asplan Viak.

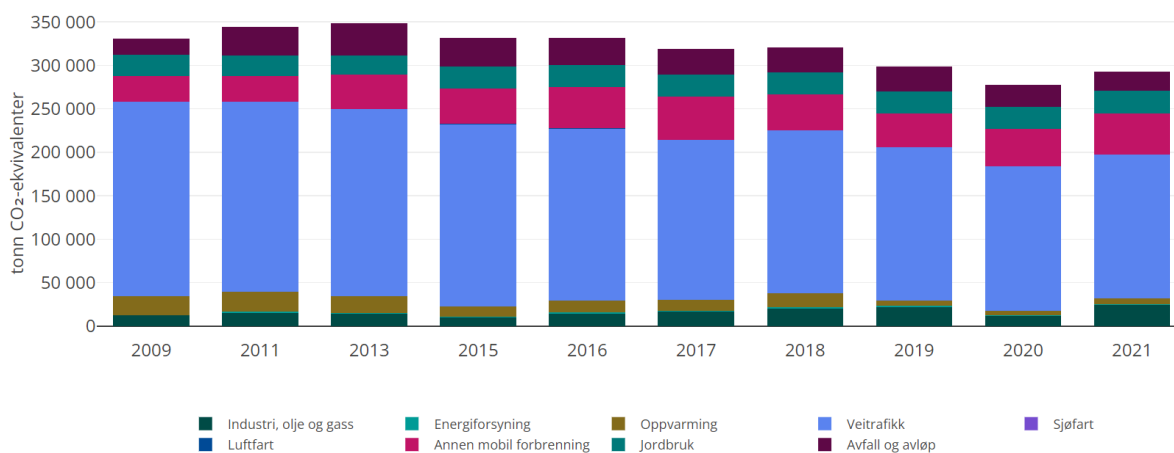
Noen utslipp vil regnes som indirekte utslipp i egen drift, for eksempel kjøp av transporttjenester, men bidrar til direkte utslipp i lillestrømsamfunnet. Det er også slik at alle utslippene fra kommunens drift inngår i de samlede samfunnsutslippene. Det vil vanligvis være lettere å kutte i direkte utslipp enn indirekte utslipp, og det vil være lettere for kommunen å kutte utslipp fra egen drift enn å kutte i utslippene i lillestrømsamfunnet. Klimabudsjettet har tiltak som kutter utslipp i alle kategorier.

Status for utslipp i Lillestrøm kommune som geografisk enhet

Ifølge Miljødirektoratets utslippsstatistikk lå de direkte klimagassutslippene i Lillestrøm kommune på ca. 293 000 tonn CO₂-ekvivalenter (CO₂e) i 2021. Dette var en økning på 5,6 % fra 2020. Per innbygger tilsvarer dette 3,3 tonn CO₂e som er en økning på 3,1% fra 2020.

Utslippene fordeler seg på ni forskjellige sektorer som vist i figur 2. Ca. 90 % av utslippene kommer fra fire sektorer: veitrafikk, annen mobil forbrenning, industri, olje og gass, samt jordbruk. Av disse utslippene er omtrent 63 % knyttet til veitrafikk alene.

Til tross for noe nedgang i utslippene fra personbiler og i avfall- og avløpssektoren, har økninger i utslippene fra særlig industri og annen mobil forbrenning ført til at kommunen ikke opplevde en samlet reduksjon i utslippene i 2021. Tallene innenfor sistnevnte sektor er knyttet til utslipp fra bruk av avgiftsfri diesel til blant annet traktorer, anleggsmaskiner og motorredskaper. Avgiftsfri diesel brukes blant annet i næringer som jordbruk, skogbruk og bygg og anlegg. Sektoren omfatter også maskiner som benyttes av private husholdninger. Det er grunn til å tro at Lillestrøm kommune har høye (og økende) utslippstall innenfor denne sektoren, ettersom det er stor aktivitet i bygge- og anleggsvirksomheten.

Figur 2. Sektorfordelte klimagassutslipp i Lillestrøm kommune i tonn CO₂e for perioden 2009-2021 (Kilde: Miljødirektoratet).

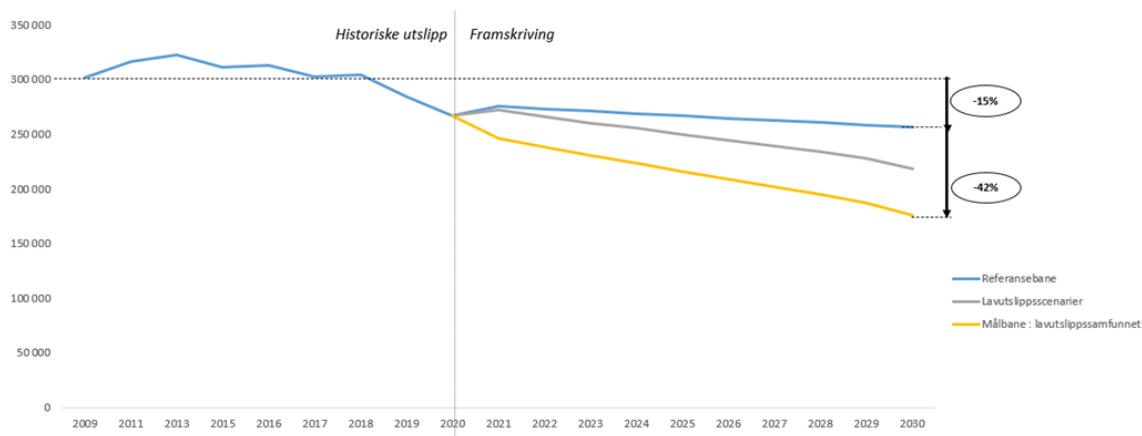
Historisk har utviklingen i klimagassutslippene i Lillestrøm kommune vist tydelige svingninger (se figur 2). Fra 2009 til 2013 økte de totale klimagassutslippene, før en nedadgående trend startet i 2015. Utslippene sank jevnt frem til 2020, før vi igjen opplevde en økning. Likevel forblir klimagassutslippene i 2021 lavere enn i foregående år før 2020. Eksempelvis var utslippene i 2021 omtrent 1,9 % lavere enn i 2019. 2020 utmerker seg, og reduksjonen dette året kan delvis tilskrives faktorer knyttet til koronapandemien, som f.eks. lav produksjon og lavere transportbehov. I 2021 tok aktivitet seg opp som resulterte i en økning av utslippene.

Lillestrøm kommune har kuttet sine totale utslipp med 11,3% siden 2009, til tross for vedvarende befolkningsvekst, der tallene for veitrafikk, oppvarming og avfall og avløp er hovedgrunnen.

Utslippsbaner

I 2022 fikk kommunen utarbeidet mulige utslippsbaner (se figur 3) for lillestrømsamfunnet fram mot 2030. Disse tar utgangspunkt i utslippene i 2020, fordi dette var det siste året med tilgjengelige utslippsdata da utslippsbanene ble utarbeidet. Utslippsbanene brukes i vurderingen av hvordan kommunen ligger an til å nå målet om utslipp under 1 tonn CO₂e per innbygger per år.

Målbanen (den gule linjen) representerer det ønskede målet for Lillestrøm kommune og legger til grunn at Lillestrøm kommune skal bli et lavutslippssamfunn innen 2050. Målbanen gir en klar indikasjon på en utviklingsvei der en gjennom en kombinasjon av lokal, nasjonal og internasjonal omstilling oppnår en reduksjon på ca. 42 % innen 2030 og litt over 59 % innen 2050. Basert på kommunens egne befolkningsprognoser (122 000 innbyggere i 2050) vil vi med denne målbanen nå målet om lavutslippssamfunnet og utslipp under 1 tonn CO₂e per innbygger innen 2050.

Figur 3. Utslippsbaner for klimautslipp i Lillestrøm kommune i tonn CO₂e fram mot 2030.

Referansebanen (blå linje) beskriver utviklingen i utslipp dersom man viderefører dagens politikk, men ikke gjennomfører flere klimatiltak, ofte kalt "business as usual". Referansebanen tar utgangspunkt i dagens rammebetingelser, som vil kunne endre seg i fremtiden, men som gir et anslag for fremtidig utvikling slik situasjonen fremstår i dag. Denne tar utgangspunkt i historiske utslipp fra Miljødirektoratets utslippsstatistikk for Lillestrøm i perioden 2009 til 2020, og er justert for befolkningsveksten i Lillestrøm. Referansebanen viser en reduksjon på omtrent 15% i 2030 sammenlignet med utslippene i 2009. Det er tydelig at om kommunen fortsetter å følge dagens utvikling, vil vi ikke lykkes med å nå kommunens klimamål om lavutslippssamfunnet innen 2050.

Kommunen har en viktig rolle som pådriver og tilrettelegger for utviklingen. Dersom mange kommuner jobber aktivt med egne klimamål, kan samfunnsutviklingen gå raskere enn det referansebanen indikerer. Derfor er det også gjort en framskrivning som legger til grunn en raskere overgang til utslippsfri teknologi for transport, bygg og anlegg enn det vi tror i dag, kalt Lavutslippsscenarioer (grå linje). Gapet mellom den grå linjen (Lavutslippsscenarioer) og den gule målbanen indikerer at selv ikke en raskere utvikling enn dagens er nok for å nå kommunens klimamål. Det er et klart behov for omfattende omstilling i ulike deler av samfunnet hvis Lillestrøm kommune skal nå målet om et lavutslippssamfunn innen 2050.

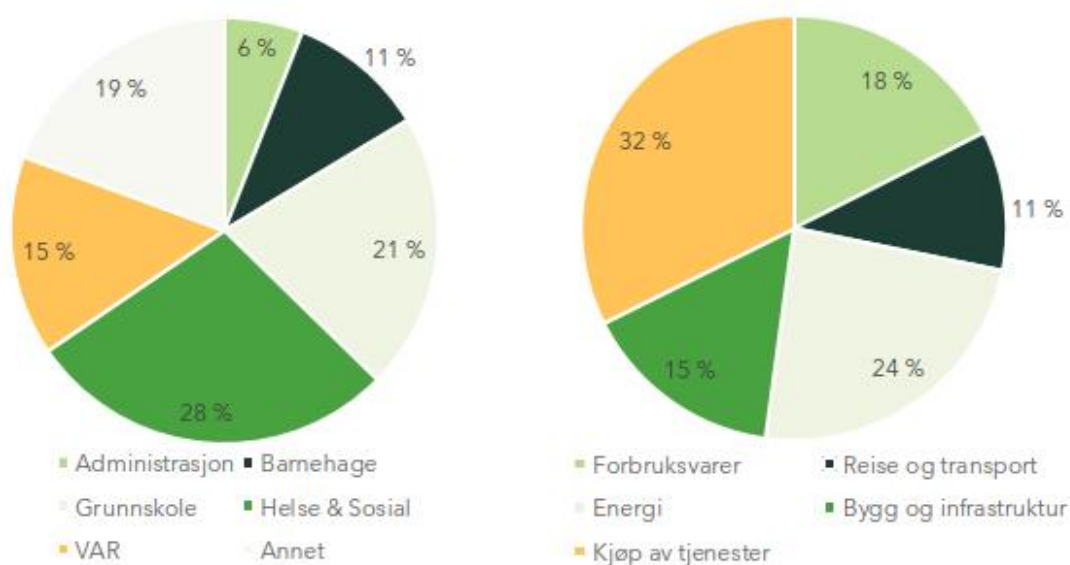
Status for utslipp fra kommunens egen virksomhet

Siden fjorårets klimabudsjett er plan for klimanøytral drift vedtatt. I forbindelse med utarbeidelse av denne planen ble det utarbeidet et nytt klimaregnskap for egen drift av Asplan Viak med bruk av deres Klimakost-modell. Klimaregnskapet gir et overordnet bilde av klimafotavtrykket fra den kommunale driften. Det betyr at både direkte- og indirekte utslipp er med i tallene.

Kommunale investeringer, først og fremst nye bygg, oppfattes ikke som «drift» i denne sammenhengen. Årsaken er at det som anses som drift bør være forutsigbart fra år til år, mens investeringer vil variere mye i takt med byggevirksomheten. Det er også vanlig at kommunen i sin økonomistyring skiller mellom investeringer og drift. Interkommunale selskap (IKS) som leverer vann-, avløps- og renovasjonstjenester (VAR) omfattes heller ikke av planen, siden disse ikke er under direkte styring av Lillestrøm kommune.

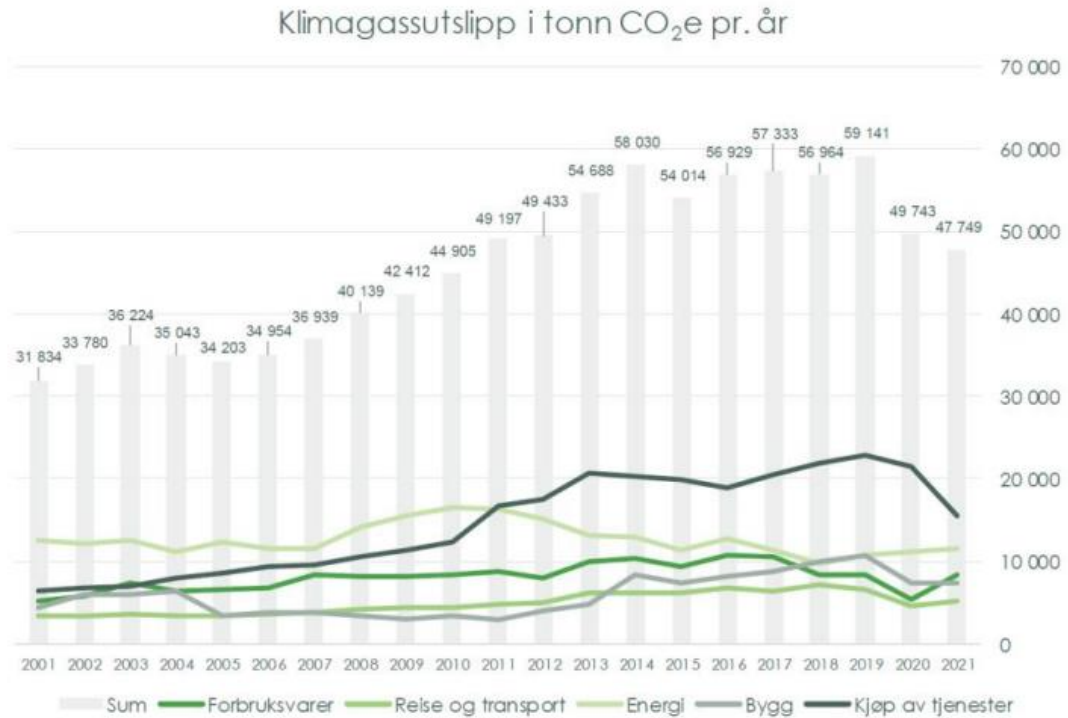
Det totale klimafotavtrykket fra Klimakostanalysen er i 2021 beregnet til omtrent 47 800 tonn CO₂e. Dette var en nedgang på 4% sammenlignet med 2020. Dersom vi holder VAR utenfor, er fotavtrykket som inngår i plan for klimanøytral drift beregnet til ca. 40 500 tonn CO₂e.

Figur 4 viser den prosentvise fordelingen av klimafotavtrykket fordelt på henholdsvis tjenesteområder og innkjøpskategorier. Fordelt på tjenesteområder er størst andel klimagassutslipp knyttet til Helse og Sosial.

Figur 4. Klimafotavtrykk fordelt på tjenesteområder til venstre, og innkjøpskategorier til høyre (Kilde: Asplan Viak, 2022)

Ved fordeling på innkjøpskategorier er det kategorien Kjøp av tjenester som står for de største klimagassutslippene i kommunen. Det er verdt å merke seg at de interkommunale selskapene innen vann, avløp og renovasjon (VAR) står for over halvparten av utslippene innen Kjøp av tjenester. De andre store bidragsyterne til Kjøp av tjenester er kjøp av barnehagetjenester og kjøp av private helsetjenester. Totalbildet er at alle tjenesteområder bidrar til utslipp og at fotavtrykk fordeler seg på mange innkjøpskategorier.

Figur 5. Utviklingen av klimagassutslipp fra Lillestrøm kommunes drift i perioden 2001-2021.

Når man ser på utviklingen i klimagassutslippene fra driften over tid (figur 5), ser man at Kjøp av tjenester (blant annet VAR) og Bygg har bidratt mye til økningen. Vi ser en nedgang i utslippene de siste årene, trolig som et resultat av koronapandemien. Det blir større usikkerhet i tallene jo lenger bakover man går i tid. Blant annet består tallene langt bakover i tid av flere kommuner og fordelt på flere fylker.

Klimastrategien - status, utfordringer og muligheter

Klimastrategien til Lillestrøm kommune er bygget opp rundt to hovedmål:

1. Lillestrøm lykkes med overgangen til lavutslippssamfunnet - hvor utslippene er under 1 tonn CO₂-ekvivalenter (CO₂e) per innbygger per år.
2. Lillestrøm kommune markerer seg som foregangsaktør i det grønne skiftet.

For å nå disse målene sier klimastrategien at kommunen særlig skal markere seg innen fem satsingsområder. I tillegg sier klimastrategien mye om hvordan kommunen skal innrette seg for å nå målene. Det vil ofte være vanskelig å kvantifisere klimaeffekten av omstillingstiltak. Strategien er derfor innrettet slik at den gir perspektiver fremover og peker på områder der kommunen har en viktig rolle i omstillingen. Måloppnåelse innenfor satsingsområdene må trolig baseres på andre indikatorer enn klimagassutslipp. Kommunedirektøren jobber med dette – med sikte på at det foreslås et sett med indikatorer til ny kommuneplanens samfunnsdel.

I år kobles klimabudsjettet tettere til klimastrategien. Det gis derfor en oversikt over status for arbeidet innen hvert av disse områdene og beskrivelse av noen av utfordringene og mulighetene kommunen står overfor.

Satsingsområde «Grønn næringsutvikling»

Status for arbeidet

Klima og miljø er ett av to primære mål i Lillestrøm kommunes næringsstrategi og anses som et viktig strategisk satsingsområde for næringsutviklingen. Det ble i 2023 gitt betydelig støtte til bedrifter gjennom «Klima- og næringsfondet». Det ble gitt støtte til bedrifter som allerede har en grønn profil, bedrifter som søker omstilling i en mer bærekraftig retning, og kanskje særlig interessant - bedriftene som søkte støtte for å utvikle helt nye forretningsideer innen utslippsfri teknologi eller sirkulærøkonomi.

Kommunen samarbeider tett med Kunnskapsbyen Lillestrøm, blant annet med omdømmebygging og profilering av bedrifter som jobber med grønne initiativer. Kommunen støtter opp under næringslivet i Lillestrøm og styrker gründervirksomhet med en tildeling på 1,0 mill. kroner til Business Lillestrøm.

Det er et tydelig fokus rettet mot konseptet «innovasjonsdistrikt», og kommunen jobber for å knytte de viktigste aktørene i distriktet sammen for å intensivere bærekraftarbeidet.

Lillestrøm kommune skal bidra til en delingskultur og er godt i gang med arbeidet med datadeling. Målet er å gjøre data tilgjengelig gjennom kartløsninger for å skape grobunn for innovative prosjekter og bedrifter. Dette skal være tilgjengelig for både næringslivet og kommunen.

Utfordringer og muligheter

Forsknings- og kompetansemiljøene i kommunen utgjør et fortrinn for kommunens arbeid med ny utslippsfri teknologi. En viktig strategi for kommunen er å bygge opp myk infrastruktur for å utnytte synergier blant de ulike aktørene som satser på fornybare løsninger. Energihuset kan potensielt bli en hub for hele kommunen og regionen med dette som formål, og FutureBuilt, som kommunen er partner i, kan kobles på her. Det er et behov for finansiell støtte til denne myke infrastrukturen.

En forutsetning for bærekraft er trolig mer samarbeid og mindre konkurranse. Derfor er samarbeid med universiteter og forskningsmiljø en del av næringsstrategien, med fokus på konkrete pilotprosjekter og

utprøvinger. Næringsstrategien peker på innovative anskaffelser som en viktig del av strategien og det er et behov for ytterligere styrking på dette området.

Innovative bedrifter står ovenfor mange ulike utfordringer og de etterspør ofte midler. Det oppleves som en utfordring at det er mye oppfordring til handling innenfor klimaomstilling, men at det er lite midler tilgjengelig. En videre utvikling av det eksterne klima- og næringsfondet (grønt næringsfond), er en mulighet til å påvirke utviklingen av nye, lokale arbeidsplasser som er bærekraftige og grønne.

Satsingsområde «Klimavennlig areal- og transportplanlegging»

Status for arbeidet

Kommuneplanens arealdel inneholder et arealregnskap der formålet er å styre mot arealnøytralitet. Forenklet kan arealnøytralitet tolkes som at utvikling skal skje ved gjenbruk og fortetting av allerede bebygde arealer, fremfor å bygge ned mer natur. Arealregnskapet omfatter kvantifisering av arealenes evne til å binde karbon. Dermed er det lettere å gjøre gode vurdering av klimaeffektene ved arealendringer. I den nylig vedtatte arealdelen er det imidlertid noen områder som er omdisponert til framtidig byggeformål, som må sies å være i konflikt med målet om å styre mot arealnøytralitet og andre klimamål. Det er fremdeles uavklarte innsigelser knyttet til flere av disse områdene. Den langsiktige arealstrategien er i tråd med virkemidlene i kommunens egen klimastrategi.

I byutviklingsplanen er det presentert langsiktige løsninger for mobiliteten. For å redusere trafikkutfordringer og køer i byen når den fortettes videre, har planen lagt til grunn at byen skal stenges for gjennomkjøring med privatbil, som istedenfor ledes ut på ringveisystemet rundt byen. Kollektivtrafikk og sykkel har gjennomgående fremkommelighet. Det er også foreslått nye transformasjonsområder i byen, som skal øke tettheten nær kollektivknutepunktet.

Kommunen deltar aktivt i regionale samarbeid, inkludert Samarbeidsrådet for Nedre Romerike, Fylkeskommunens plantreff og Byvekstavtalen for Oslo-området. Dette gir oss muligheten til å samarbeide med andre aktører i regionen om klima og miljø, og er en kilde til erfarings- og kunnskapsutveksling.

Ny teknisk forskrift stiller krav om klimagassberegninger i byggesaker. Dette kan bidra til skarpere fokus på utspill fra bygge- og anleggsnæring, og til utslipp fra drift.

Utfordringer og muligheter

Samfunnet har et økende fokus på restaurering av natur og hindre videre nedbygging av natur, i tråd med økt forståelse av at naturen setter rammene for økonomien og en bærekraftig samfunnsutvikling. Naturens evne til å binde karbon er en viktig del av bildet, noe som gjør bevaring av myr- og skogområder viktig. Arbeidet for å oppnå arealnøytralitet er viktig for oss som kommune, i lys av at kommunen er så sentral i arealforvaltningen. En betydelig utfordring er knyttet til prinsippet om arealnøytralitet, hvor områder som kommunen ikke umiddelbart har bruk for likevel blir utviklet.

«Planvask», dvs. å gjennomgå å vurdere om eksisterende utbyggingsområder skal omdisponeres fra utbyggingsformål til landbruk-, natur og friluftsmål (LNF) i rullering av kommuneplanens arealdel vil være viktig for å styre mot arealnøytralitet.

Kommunen tar konkrete skritt ved å opprette en prosjektstilling på planavdelingen som skal ha klimavennlig areal- og transportplanlegging i fokus. Denne er delvis finansiert av Klimasats.

Satsingsområde «Infrastruktur for det grønne skiftet»

Status for arbeidet

Noe av bakteppet når det gjelder transportinfrastruktur er at det er investert betydelige ressurser i bilinfrastruktur over flere tiår, mens investeringene i sykkelinfrastruktur ikke har vært like omfattende. Når det gjelder mindre tiltak for tilrettelegging for sykkel så har imidlertid kommunen god fremdrift, da kommunen har tilgjengelige midler og god gjennomføringsevne på dette. Andelen kollektivbruk i Lillestrøm ligger på litt over 20 % og det er relativt høyt sammenlignet med andre kommuner der andelen typisk ligger mellom 15-20 %. I Oslo sentrum er for øvrig kollektivandelen over 80%.

Den nye kommuneplanen videreførte ett område som er disponert til energistasjoner. Det er ikke igangsatt noen nye fylleanlegg for alternative drivstoff for tungtransporten, men verken kommuneplan eller reguleringsplan hindrer slike anlegg. For eksempel kan det være aktuelt å finne en lokalisering på Berger. Kryssene på E6 vil være attraktive fyllestasjoner for tungtransport. I tråd med en egen bestemmelse i kommuneplanen skal behovet for ladning av næringstransport utredes ved nyetableringer.

Det er tatt grep om massehåndtering gjennom egne bestemmelser i kommuneplanen. Imidlertid er det per nå ingen spesifikke prosjekter for gjenvinning av masser, da det er mangel på egnede arealer.

Utfordringer og muligheter

Når det gjelder omstilling av tungtransporten så deltar kommunen i flere prosjekter. Løsningene på dette området forutsetter samordning og samarbeid fordi det må være en samtidighet blant de ulike aktørene i verdikjeden. Kommunene må legge til rette for et slikt samarbeid og at infrastrukturen blir rasjonelt utbygd slik at man utnytter arealene best mulig.

Fremdriften i sykkelinfrastrukturprosjekter er ikke like robust i Viken/Akershus som eksempelvis i Oslo. Det er få konkrete forslag til lokale sykkelprosjekter, og det politiske fokuset på sykkelinfrastruktur har vært relativt lavt i Viken fylkeskommune. I tillegg er gjennomføring av større tiltak avhengig av støtte fra fylket og staten, noe som trolig bremser fremdriften på området.

For å redusere bilavhengighet og fremme alternative transportløsninger kan nedbygging av veier til miljøgater være en mulighet.

Dersom markedene skal lykkes med å øke andelen ombruksvarer så kreves lagerplass for en del av varene, slik som byggematerialer. Kanskje kan kommunen spille en rolle i etableringen av en «ressurssentral».

I forbindelse med etablering av delingsplattform for digitale data har det vært diskutert å utvikle et digitalt klimadashboard som kan visualisere relevante indikatorer knyttet til klimaarbeidet. Imidlertid er det per nå ikke gjort noe konkret. Første steg vil være å opparbeide indikatorene som kan være aktuelle. Målgruppen for verktøyet må i tillegg avklares. Deretter kan det lages et system for å visualisere disse.

Satsingsområde «Klimafotavtrykket fra kommunens drift»

Status for arbeidet

Kommunen vedtok i mars en plan for klimanøytral drift, som gir en oppskrift på hvordan kommunen kan erklære seg klimanøytral i 2027. Satsingsområder som løftes frem er grønne anskaffelser, omstilling av større kjøretøy/maskiner til utslippsfri drift, samt energieffektivisering. Nye satsingsområder skal løftes frem etter hvert som arbeidet går fremover.

Kommunedirektøren har et stort fokus på energieffektivisering, og det er vedtatt å vurdere bioenergi og solenergi ved alle omfattende rehabiliteringer eller nybygg. Særlig solenergi er prioritert, og det er sikret betydelige midler til solcelleprosjekter gjennom budsjettet.

Det har vært begrenset utvikling i arbeidet med å erstatte fossile kjøretøy og maskiner med nullutslippskjøretøy. Det finnes lite infrastruktur, det er ingen offentlig tilgjengelig lading for tungtransporten i vårt område og det er ikke tilstrekkelig tilgang til strøm i Leiraveien, hvor størstedelen av maskinparken til Lillestrøm kommune befinner seg. Fylleinfrastruktur for biogass som er tilgjengelig for Lillestrøm kommune er svært begrenset. HVO biodiesel fremstår for tiden som det mest realistiske klimanøytrale alternativet, men bruk av HVO vil ha liten reell effekt på det samlede utslippet i Norge på grunn av innretningen på det nasjonale omsetningskravet for biodrivstoff.

Kommunen har jobbet godt med matsvinn gjennom å justere porsjonsstørrelser, forbedre kommunikasjon om matmengder, og implementere bedre bestillingsrutiner. Bevisstgjøringskampanjer og veiing av matsvinn har vært sentrale tiltak. Det jobbes også aktivt med å redusere engangsartikler.

Utfordringer og muligheter

Bruk av kommunens innkjøpsmakt har et stort potensiale når det gjelder å få til omstilling til ny klimavennlig teknologi og nye sirkulære løsninger. Det jobbes systematisk med grønne innkjøp i kommunen, med utgangspunkt i strategi for grønne innkjøp. Med støtte fra klimasats opprettes en ny stilling som vil bidra til å styrke dette arbeidet. Nye nasjonale bestemmelser er på vei, og fra 1. januar 2024 er det slik at enten skal klima og miljø vektas med minst 30 % i offentlige anskaffelser, eller man kan stille eksplisitte klimakrav dersom dette gir større klimagevinst. Kommunens strategi for grønne innkjøp er gjeldende i 2024 og vil bli erstattet med strategi for bærekraftige innkjøp. Det er en del utfordringer knyttet til at dagens innkjøpsstrategi ikke gir konkrete nok føringer. Det tilrettelegges for at innkjøpene kan være bærekraftige og klimavennlige, men i praksis er det slik at billigere og mindre bærekraftige produkter ofte blir valgt. Den oppdaterte strategien bør ha tydeligere retningslinjer for hva som skal være tillatt å kjøpe. Det må eksempelvis tydelig angis at miljøvennlige produkter *skal* kjøpes dersom de er tilgjengelige.

Sophie Radichs skole er et prosjekt som er langt fremme når det gjelder bruk av tre, Lystad brannstasjon var tidlig ute med utslippsfri anleggsteknologi. Det jobbes med å etablere klima- og miljøkriterier som skal gjelde for alle kommunale bygg. Det trengs et system for å evaluere implementeringen av disse og det er per nå ingen kommunale byggeprosjekter som fremstår som fyrtårn for klimavennlige bygg. Vesterskauen og Haugtun skoler kan være gode kandidater.

Det er et påtrengende behov for å utvikle og implementere nødvendig lade- og fylleinfrastruktur og det må stadfestes hvilke teknologier det skal satses på fremover. Seminar for kompetansedeling og økt kunnskapsnivå om tilgjengelige teknologier er avgjørende for å stake ut veien videre, og prioritere investeringer og tydelige bestillinger i plan for klimanøytral drift. Deretter kan det planlegges infrastrukturtiltak for å få til omstillingen. Det vil trolig bli et vesentlig investeringsbehov for å få til

omstilling av kjøretøyparken. En samlokalisering av flere kommunale funksjoner i Leiraveien, kan bidra til en rasjonell omstilling til utslippsfrie alternativer.

Kommunen får årlig reisevaneundersøkelser som kan være egnet som grunnlag for å lage retningslinjer for ansattreiser.

Satsingsområde «Håndtere fysisk klimarisiko og ansvarsrisiko» (klimatilpasning)

Status for arbeidet

Kommunen er i gang med en kartlegging av overvannsproblematikk gjennom prosjektet InnoVann med særlig fokus på de kritiske nedbørsfeltene i Lillestrøm. Hovedmålet er å styrke kommunens kunnskapsbase, og prosjektet er et tverrfaglig samarbeid med forankring i hele organisasjonen. I tillegg er det etablert et fagnettverk for klimatilpasning og naturfare for å styrke det tverrfaglige arbeidet. Det pågår arbeid med åpning av eksisterende bekkelukkinger og kunstige bekker i kommunen. Kommuneplanens arealdel har bestemmelser om at lukkede bekker kan kreves gjenåpnet ved planlegging og utbygging. Også dette arbeidet krever mer kunnskap og oversikt enn det kommunen besitter per nå, og dette er et prioriteringsområde for InnoVann-prosjektet.

Kommuneplanens arealdel inkluderer muligheten til å kreve såkalt blågrønn faktor, et verktøy som kan bidra til en grønnere og mer klimarobust by. Formålet med verktøyet er å sikre lokal overvannshåndtering og styrke naturmangfoldet, men dette må utredes nærmere før det tas i bruk i saksbehandlingen.

Utfordringer og muligheter

Vi står overfor flere utfordringer når det gjelder å håndtere klimatilpasning og naturfare. Vi er ikke godt nok rustet til å håndtere de møtende utfordringene knyttet til klimaendringer. Forebyggende tiltak er en utfordring når kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt. Kunnskapsgrunnlaget må prioriteres før vi kan iverksette effektive tiltak, og InnoVann-prosjektet spiller en sentral rolle i dette arbeidet.

Det er et behov for juridisk utredning av ansvarsrisikoen ved klimaendringer, da det er en forventning om at kommunen har et ansvar for å ta nødvendig hensyn til klimaendringene i sin planlegging. Regelverket har gjennomgått endringer, og kommunen bør ha en grundig oversikt. Bestilling av en slik utredning er en mulighet, men vi ser også et behov for å etablere juridisk kompetanse internt i kommunen.

Kommunedirektøren ønsker å utvikle en klimatilpasningsstrategi med mulig finansiering fra Miljødirektoratet. Dette vil være en viktig ressurs for å adressere de nevnte utfordringene og håndtere naturfaresituasjoner mer effektivt.

Gjennomføring av klimaarbeidet

Med dette klimabudsjettet har kommunedirektøren et ønske om å ha mindre fokus på de små og mellomstore tiltakene som finansieres med klimafondet og heller synliggjøre større og mer ambisiøse tiltak og satsinger. Dette er en del av en omstilling av klimasatsingen der arbeidet i større grad er forankret i det øvrige budsjettarbeidet i kommunen.

Kommunen deltar i mange samarbeid på klimaområdet. Innen transport er bypakke-arbeidet sentralt, i tillegg til prosjekter som skal legge til rette for etablering av energistasjoner for tungtransporten. Deltar i EU Interregprosjektet Cleancon for utslippsfrie maskiner sammen med norske og svenske kommuner.

Kommunen er partner i forskningsenteret Include for rettferdig omstilling, som gir relevant forskerblick på våre prosesser, blant annet når det gjelder klimabudsjettet og medvirkningsarbeidet.

Interkommunalt samarbeid står sterkt på klimaområdet og det regionale klimanettverket for kommuner er styrket med tilsetting av koordinator og prosjektleder. Lillestrøm kommune er med i styringsgruppa til nettverket.

Den største utfordringen er trolig å mobilisere hele organisasjonen – det trengs bedre og bredere diskusjoner og prosesser for å identifisere gode satsinger, og for å forankre og gjennomføre helheten i klimasatsingen. Klimanøytral drift kan være naturlig som en satsing som kan mobilisere hele organisasjonen. I tillegg skal kommunikasjonsarbeidet styrkes både internt og eksternt, gjennom en egen strategi for klima kommunikasjon. Det er også etablert et internt klimanettverk for å styrke kompetansedeling og erfaringsutveksling i organisasjonen.

Klimatiltak 2024

Målet for dette klimabudsjettet er å vise bredden i klimaarbeidet, og at det skal synliggjøre klimatiltak på ulike nivå.

I denne delen presenteres total oversikt over tiltak som er merket som klimatiltak i budsjettet for 2024, både tiltak som virksomhetene har funnet rom for innenfor sine eksisterende rammer (i økonomiplanen) og «ønske tiltak», hvor finansiering ikke er avklart og hvor e-skattemidler kan være en aktuell finansieringskilde.

Klimafondet blir behandlet annerledes i årets budsjett enn i de foregående år., og på grunn av at det ikke er avklart i hvilket omfang klimafondet blir tilført nye midler er fondet presentert som et eget tiltak i oversikten. Kommunedirektøren foreslår i budsjettforslaget at klimafondet tilføres nye midler 5,0 mill. kroner pr år i økonomiplanperioden fra disposisjonsfond og at tildeling av midler til små og mellomstore tiltak gjøres løpende gjennom året. Klimafondet bør være stort nok til å kunne finansiere flere enkelttiltak opp til ca. 1,0 mill. kr. Anslått bruk av klimafondet i 2023 er opptil 5,6 mill. kr, som er en del høyere enn foregående år.

Klimatiltakene som presenteres i dette budsjettet er dermed større tiltak. Alle tiltak er hver for seg presentert under de enkelte virksomhetsområdene og er beskrevet nærmere der. I klimabudsjettet gis kun en samlet oversikt over tiltakene.

Alt klimaarbeid i kommunen er ikke synliggjort ved denne oversikten – for eksempel kan det være mange gode klimatiltak i kommunale byggeprosjekter som ikke fremgår her. Videre jobber kommunen målrettet med å få fossilfrie og utslippsfrie anleggsplasser i anbudene for nye vei-, vann- og avløpsprosjekter, blant annet. I tillegg er det mange tiltak som ikke krever midler som ikke er med i denne oversikten, men hvor noe er beskrevet i tekstdelen av klimabudsjettet. Omfanget av anskaffelser av større maskiner og kjøretøy er også lavere enn forventet – dette på grunn av at det på dette området er det fortsatt usikkerhet om teknologivalg, utslippsfrie alternativer som fortsatt er dyre og mangelfull og manglende infrastruktur for fylling. Det er spilt inn noe biodiesel til budsjettet – men klimaeffekten er diskutabel på grunn av hvordan det nasjonale omsetningskravet for biodrivstoff er innrettet.

Økonomiplan for 2024-2027

Tiltak	Spilt inn av	Satsingsområde i klimastrategien	Prioritet i budsjettet	Drift/ investering	Sum 2024
Videreføring av støtteordning grønn omstilling	By- og stedsutvikling	Grønn næringsutvikling	Ønsket tiltak	Drift	3 000 000
Videreføring av lokalt bionovafond	By- og stedsutvikling	Grønn næringsutvikling	Ønsket tiltak	Drift	3 000 000
3-årig prosjektstilling klima i plan- og byggesak – med finansiering fra Klimasats	By- og stedsutvikling	Klimavennlig areal- og transport-planlegging	Ønsket tiltak	Drift	500 000
Lillestrøm sykkelby	By- og stedsutvikling	Infrastruktur for det grønne skiftet	I økonomiplanen	Investering	1 200 000
Led-teknologi på lysanlegg på kommunale baner	Friluftsliv og idrett	Klimafotavtrykket fra egen drift	I økonomiplanen	Investering	2 100 000
Anskaffelser av maskiner og utstyr – kultur. Ismaskin Skedsmo ishall, traktor Strømmen stadion	Friluftsliv og idrett	Klimafotavtrykket fra egen drift	I økonomiplanen	Investering	3 000 000
Energibrønn kunstgressbane Fet	Byggherre	Klimafotavtrykket fra egen drift	I økonomiplanen	Investering	9 500 000
Enøk-investeringer	Eiendomsdrift	Klimafotavtrykket fra egen drift	I økonomiplanen	Investering	2 410 000
Oppgradering av ventilasjonsanlegg på kommunale bygg	Eiendomsdrift	Klimafotavtrykket fra egen drift	I økonomiplanen	Investering	15 000 000
Solceller på kommunale bygg	Eiendomsdrift	Klimafotavtrykket fra egen drift	I økonomiplanen	Investering	13 000 000
Merkostnad el-biler	Helsetjenester til voksne	Klimafotavtrykket fra egen drift	I økonomiplanen	Drift	1 250 000
Klimavennlig kjøkkendrift (5 tiltak)	Helsehus og institusjon	Klimafotavtrykket fra egen drift	Ønsket tiltak	Drift	1 345 000
3-årig prosjektstilling grønne innkjøp - med finansiering fra Klimasats	Innkjøp	Klimafotavtrykket fra egen drift	Ønsket tiltak	Drift	500 000
Biologisk drivstoff - ikke selvkost	Miljøteknikk	Klimafotavtrykket fra egen drift	Ønsket tiltak	Drift	2 300 000
Kartlegging av kvikkleiresoner - kommunens	Administrasjon og ledelse KMS	Håndtere fysisk klimarisiko og ansvarsrisiko	I økonomiplanen	Drift	1 600 000

Økonomiplan for 2024-2027

egenandel som tiltakshaver					
Skybruddsplan urban flom - Drift flomvern	Miljøteknikk	Håndtere fysisk klimarisiko og ansvarsrisiko	I økonomiplanen	Drift	1 000 000
Arbeid med utslippstillatelser avløp - selvkost	Miljøteknikk	Håndtere fysisk klimarisiko og ansvarsrisiko	I økonomiplanen	Drift	2 000 000
Tiltak for å hindre vanntap - 2 årsverk	Miljøteknikk	Håndtere fysisk klimarisiko og ansvarsrisiko	I økonomiplanen	Drift	2 000 000
Klimafondet – videreføring av midler	By- og stedsutvikling	Gjennomføring av klimaarbeidet	I økonomiplanen	Drift	5 000 000
Ny stilling på faggruppe klima og miljø	By- og stedsutvikling	Gjennomføring av klimaarbeidet	Ønsket tiltak	Drift	500 000
Arrangere nordisk klimakonferanse	Bibliotek	Gjennomføring av klimaarbeidet	Ønsket tiltak	Drift	1 000 000
Ressurs til oppfølging av saker og klimatiltak innenfor friluftsliv og idrett - 1 årsverk	Friluftsliv og idrett	Gjennomføring av klimaarbeidet	Ønsket tiltak	Drift	1 000 000

Organisasjonen

Det er over ni tusen personer som mottar lønn (inkl. timelønn) i Lillestrøm kommune. Dette innbefatter fast ansatte, vikarer, ekstrabemanning og midlertidig ansatte. Arbeidsmiljø påvirker arbeidstakernes helse, jobbengasjement og kommunens resultater og produktivitet. Dermed betyr arbeidsmiljøet vårt noe for tjenesteproduksjonen ut mot innbyggerne våre. Likestilling og mangfold er viktige elementer i et godt arbeidsmiljø. I Lillestrøm kommune betyr likestilling at mennesker skal ha like muligheter, rettigheter og plikter uavhengig av etnisitet, kjønn, funksjonsevne, religion, alder og seksuell orientering. Mangfold handler om å anerkjenne og verdsette ulikheter. Dette skal prege relasjoner internt, til innbyggere og andre vi har kontakt med. Under kapitlene til stabsområde er det redegjort nærmere for utfordringsbildet innenfor området organisasjonsutvikling.

Organisasjonen

Stillinger

Oversikten under viser antall budsjetterte stillinger som fast ansatte.

Tjenesteområde	2023	2024
Administrasjon og ledelse	246	241
Oppvekst	2 593	2 629
Helse og mestring	1 944	1 974
Kultur, miljø og samfunn	659	666
Sum	5 442	5 510

Heltidskultur

Høy andel deltidsansatte er en utfordring for kommunen som arbeidsgiver. Det er også en utfordring for mange arbeidstakere, som er ufrivillig i deltidsstillinger. Flere heltidsansatte vil gi økt kvalitet på tjenestene og et bedre arbeidsmiljø. Heltidsansatte er også avgjørende for å møte framtidens kompetanse- og rekrutteringsbehov. Ved 2. tertial 2023 var andelen heltidsansatte i kommunen 68,9 %. (Andel faste heltidsansatte inkl. ansatte med flere stillinger som samlet utgjør 100 % stilling).

En organisasjon der over 70 % er heltidsansatte har en sterk heltidskultur (Fafo-rapport 2019:15). Lillestrøm kommune har samlet sett en tilnærmet sterk heltidskultur, men tjenesteområdet Helse og mestring har markant lavere andel heltidsansatte enn resten av kommunen. Dette er i samsvar med nasjonale trender og skyldes for en stor del at det er mange deltidsansatte i døgnbaserte pleie- og omsorgstjenester. Det er imidlertid iverksatt tiltak for å styrke heltidskulturen i dette tjenesteområdet:

Heltidsprogrammet:

Turnusseksjoner gjennomfører styrte endringsprosesser, som resulterer i en turnusomlegging med flere heltidsstillinger. En forutsetning for å delta i programmet er at seksjonene tar eierskap til endringsprosessene selv, og tar i bruk kalenderplan/årsturnus i bemanningsplanleggingen.

Deltakelse i TØRN i KS:

Utvalgte seksjoner i Helsehus og institusjon og Helsetjenester for voksne har deltatt her. Formålet med TØRN er å utvikle den kompetansen som er tilgjengelig i tjenestene, best mulig. Heltidskultur, hensiktsmessig fordeling av oppgavene og kompetanseheving er sentrale fokusområder i prosjektet.

Rekruttering:

Som følge av endringer i Arbeidsmiljøloven § 8-3 er rutinene i kommunen lagt om for å redusere andelen utlyste deltidsstillinger.

Lærlinger

Lillestrøm kommune har en sentralt etablert lærlingekoordinator, som samarbeider tett med representanter for tjenester/fag og hovedtillitsvalgte. Kommunen skal bidra til å utdanne fagarbeidere med høy kvalitet, som bygger på kommunens verdier tillit, inkludering og nyskapning.

Ved inngangen til 2. tertial var det totalt 75 lærlinger, og 44 lærlinger gikk opp til fagprøve og har avsluttet lærlingtiden. Det er rekruttert inn 28 lærlinger som begynte i kommunen i august, og 31 lærlinger er andre års lærlinger. Det er totalt 59 lærlinger og to lærerkandidater i Lillestrøm kommune. Budsjettforslaget for 2024 er tilpasset dagens nivå, med ca. 59 lærlinger.

Det var en liten nedgang i søkere i 2023 sammenliknet med 2022. Samtidig er det en økning i andelen av søkere som ikke er kvalifisert og ikke tilfredsstillende språkkravet. I tillegg er det flere lærlinger som avslutter kontrakten underveis i læretiden. Dette skyldes blant annet at de opplever overgangen fra skole til arbeidsliv som vanskelig, og at en økende andel har ulike helseutfordringer.

Lærlingekoordinatoren og veiledningssenteret i Viken samarbeider nå om å utarbeide et kompetanseseminar for fagledere og veiledere, som omhandler grunnleggende forståelse av de vanligste problemstillingene lærlinger opplever samt ungdomsutfordringer.

Til tross for at det jobbes aktivt med markedsføring av Lillestrøm kommune som lærebedrift, bl.a. med besøk på ungdomskolene og tett samarbeid med videregående skoler, opplever vi i likhet med andre kommuner til dels store utfordringer med å rekruttere lærlinger.

Bemanningsplanen

I 2019 vedtok fellesnemnda for Lillestrøm kommune en bemanningsplan med fokus på ikke-stedbundne tjenester. Bemanningsplanen lå til grunn for innplassering av alle ansatte i ny organisasjon før sommeren 2019, og skal i det videre være et verktøy for å styre bemanningsbehovet i organisasjonen i årene framover.

I forslag til økonomiplan er det forutsatt endringer i de økonomiske rammene i tjenesten, basert på bemanningsplanen. I budsjett for 2024 er det budsjettert med rundt 7 årsverk reduksjon, og budsjettene er redusert med 5,3 mill. kroner. I bemanningsplanen er det lagt til grunn redusert behov for administrative årsverk med 100 årsverk i frem til 2025. Ved å følge opp planen vil besparelsene fra 2025 kunne være på om lag 70 mill. kroner årlig. Estimater er basert på at hvert årsverk vektet med 750 000 kroner. Denne planen ble vedtatt i 2019, og forutsetningene for nedtrekk stemmer ikke med dagens bemanningssituasjon. Kommunedirektøren har gitt kommunalområdene større rom for å vurdere hvordan effektiviseringen tas ut av driften.

Tall i hele 1000	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023	År 2024	År 2025
1 Administrasjon	-3 000	-3 300	-2 025	-3 000	-1 500	-1 500
10 Rådmannen og stab	0	0	0	0	0	0
13 Økonomi	-1 500	-3 000	-2 250	-750	-750	-750
15 Org- og utvikling	-1 500	-2 550	-2 475	-2 250	-750	-750
16 Digitalisering	0	2 250	2 700	0	0	0
2 Oppvekst	1 500	-300	-5 475	0	0	0
20 Administrasjon og ledelse Oppvekst	-750	-300	-5 475	0	0	0
21 Barnehager	750	0	0	0	0	0
23 Skoler	1 500	0	0	0	0	0
27 Helsetj. for barn, unge og familier	0	0	0	0	0	0
29 Barneverntjenester	0	0	0	0	0	0
3 Helse og mestring	-8 100	-5 550	-2 550	0	-750	-750
30 Administrasjon og ledelse Helse og mestring	0	0	-750	0	0	0
31 Tjenestetorg for helse og mestring	-3 600	-1 800	-1 800	0	-750	-750

Økonomiplan for 2024-2027

32 Helsetjenester til voksne	-3 000	-1 500	0	0	0	0
33 Helsehus og institusjon	-1 500	-1 500	0	0	0	0
34 Bo- og miljøtjenesten	0	-750	0	0	0	0
4 Kultur, miljø og samfunn	-8 250	-4 125	-12 150	-4 500	-3 075	-2 250
40 Administrasjon og ledelse Kultur, miljø og samfunn	-750	0	0	0	0	-750
41 Kultur	-750	0	0	0	0	0
42 Kirke og trossamfunn	0	0	0	0	0	0
43 Eiendom	-3 750	-1 500	-4 500	-2 250	-1 500	-750
45 Miljøteknikk - ikke selvkost	-1 500	-1 500	-4 500	-750	-750	0
47 By- og stedsutvikling	-1 500	-1 125	-3 150	-1 500	-825	-750
Totalsum hvert år	-17 850	-13 275	-22 200	-7 500	-5 325	-4 500
Akkumulert	-17 850	-31 125	-53 325	-60 825	-66 150	-70 650

Status og rammebetingelser

Forutsetninger for budsjettet

Budsjettet bygger på en del forutsetninger som legges til grunn for budsjettforslaget for 2024-2027. En selvfølgelig forutsetning er at kommunen følger *statlige lover og forskrifter* for kommunal tjenesteyting på en rekke driftsområder. Hvordan dette håndteres fremgår av flere kommunalområders budsjettforslag.

Et annet premiss er å følge de *politiske vedtak som kommunestyret har fattet*. Et sentralt vedtak er kommuneplanens handlingsdel og de føringene som gis der. Kommunestyret har også vedtatt en rekke andre planer og strategier som danner grunnlag for driftsnivå og tilhørende budsjett, og som viktige eksempler nevnes:

- Hovedplaner for vann og avløp
- Skolebehovsplan
- Barnehagebehovsplan
- Strategi for Helse og mestring
- Temaplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet

Strategier fra stab og tjenesteområder som gjelder for hele kommunen, som:

- Strategi for digitalisering
- Strategi for grønne innkjøp
- Anskaffelsesstrategi

I økonomireglementet har kommunen vedtatt *økonomiske handlingsregler*, som også er førende for hvordan budsjettet innrettes. Disse handlingsreglene for netto driftsresultat, gjeldsnivå og nivå på driftsfond er omtalt i eget avsnitt. Budsjettforslaget har ikke klart å fremme et driftsopplegg innenfor den gjeldende handlingsregel for netto driftsresultat, og det fremmes forslag om reduserte mål i dette budsjettforslaget.

Lønns- og prisvekst

I grunnlaget for kommunens budsjett for 2024, som ble laget før sommeren, er det gitt en kompensasjon for prisøkninger på 4,0% i rammene, og 4,0 % for kjøp av tjenester. Det blir ikke lagt inn lønns- og prisvekst på selvkostområdene/avdelinger med ekstern finansiering. Driftsinntekter er forutsatt økt i henhold til prisstigningen/deflator med 4,0 % i rammene for 2024. De brukerbetalingene som bestemmes i statsbudsjettet må følge statens reguleringssetser. Det har vært store prisøkninger de siste to årene som har presset budsjetttrammene. Prisstigningen ser ut til å flate ut men kan fortsatt medføre utfordringer for enhetenes budsjetttrammer.

Det har vært store lønnsøkninger i 2023 og vi trekker med oss effektene av dette inn i 2024. Effekten av lønnsoppgjørforhandlingene i 2024 er ikke kjent enda. I løpet av budsjettprosessen har administrasjonen valgt å sette av 5,1% av lønn pr. 1.1.2024 for lønnsøkninger gjeldende fra 1. mai 2024. I statsbudsjettet har regjeringen anslått lønnsøkning i 2024 til 4,9%. Lønnsavsetningsposten på 151 mill. kroner er avsatt sentralt, og fordeles ut til avdelingene når lønnsoppgjøret er kjent.

Til orientering viser prognosene fra Statistisk sentralbyrå følgende konjunkturprosjenter for Norge i kommende år:

	2023	2024	2025	2026
Arbeidsledighetsrate (nivå)	3,5	3,8	3,9	4,0
Årslønn	5,5	5,1	3,8	3,8
Konsumprisindeksen (KPI)	5,8	4,0	2,6	2,3
Boligpris	-0,3	-0,6	0,4	2,9
Pengemarkedsrente (nivå)	4,2	4,7	3,9	3,3

Utfordringene med hva prisveksten blir i 2024 er også omtalt under avsnittet om risiko i budsjettet. Avslagene på lønnsøkning slår også inn i forventede pensjonskostnader som omtales i eget avsnitt.

Statsbudsjettet

Statsbudsjettet for 2024

Informasjonen under er basert på informasjon fra statsforvalteren i Oslo og Viken, KS sitt nettmøte om statsbudsjettet 6.10 og administrasjonens gjennomlesning av statsbudsjettedokument. [Blå skrift](#) angir effekter for Lillestrøm kommune. Dette er regjeringens forslag, og det skal forhandles med øvrige partier på stortinget.

Status kommuneøkonomi 2023

I revidert nasjonalbudsjett (RNB) 2023 var realveksten i de frie inntektene til kommunesektoren i 2023 regnet til -11,6 mrd. kroner når en måler fra regnskap for 2022. Kompensasjon for økt kostnadsvekst mv. på 3,2 mrd. kroner var inkludert i beregningen. En må se inntektsutviklingen i 2023 i sammenheng med en betydelig merskattevekst mot slutten av 2022.

I 2023 ligger skatteinntektene til kommunesektoren an til å bli 4,1 mrd. kroner høyere enn det som er lagt til grunn for i revidert nasjonalbudsjett for 2023. Utsiktene til merskatteveksten må ses i sammenheng med høyere lønns- og sysselsettingsvekst enn ventet. Siden RNB har anslaget for kostnadsveksten blitt nedjustert fra 5,2 til 4,5 %. Nedjusteringen tilsvarer 3,2 mrd. kroner i lavere kostnader. Kombinasjonen av høyere skatteinngang og lavere kostnadsvekst tilsier samlet sett at kommunesektoren får 7,3 mrd. kroner mer i 2023, enn tiltenkt i RNB 2023.

[Pr. oktober har Lillestrøm skatteinntekter som er 88,3 mill. kroner høyere enn vårt opprinnelige skattebudsjett.](#)

Nasjonale økonomitall

Kommunesektorens samlede inntekter utgjør om lag 19 % av BNP for Fastlands-Norge. Hver femte sysselsatte i landet er ansatt i kommunal sektor. Brutto nasjonalprodukt (BNP) i fastlandsøkonomien ventes å vokse med 0,6 pst. i år og 0,8 pst. neste år. Konsumprisveksten anslås til 6,0 % i år og 3,8 % neste år.

Arbeidsledigheten ventes likevel å holde seg lav fremover. Den registrerte arbeidsledigheten anslås til 2,0 % av arbeidsstyrken i 2024, en oppgang fra 1,8 % i 2023.

Sysselsettingen har så langt i år vokst raskere enn tidligere lagt til grunn. Dette gjenspeiler et fortsatt betydelig behov for arbeidskraft i mange næringer. I takt med en mer moderat vekst i økonomien legges det til grunn en noe lavere vekst i etterspørselen etter arbeidskraft fremover. På årsbasis anslås sysselsettingen å øke med 0,1 % fra 2023 til 2024.

Det er stor usikkerhet om hvordan mottak av flyktninger fra Ukraina vil utvikle seg. I statsbudsjettet er det anslått planleggingstall fra juni 2023 om mottak av 35.000 flyktninger fra Ukraina i år og 20.000 neste år.

Økonomitall for 2024

Hele kommunesektoren anslås å få 702 mrd. kroner i inntekter i 2024. I kommuneproposisjonen for 2024 la regjeringen opp til en realvekst hvor kommunene (eks. fylkene) skulle få 4,4 – 4,7 mrd. kroner av den samlede veksten i frie inntekter. Videre ble det varslet at dersom anslagene for demografi- og

Økonomiplan for 2024-2027

pensjonskostnader skulle bli vesentlig annerledes enn lagt til grunn i kommuneproposisjonen 2024, kan forslag til vekst i frie inntekter i statsbudsjettet for 2024 ende opp utenfor det foreslåtte intervallet på 5,6 – 5,9 mrd. kroner for hele kommunesektoren.

Regjeringen legger nå opp til en realvekst i sektorens samlede inntekter i 2024 på om lag 6,4 mrd. kroner. Altså høyere enn den øvre rammen som ble varslet i kommuneproposisjonen. Dette tilsvarer en realvekst på 1,3 %. Inntektsveksten er regnet fra inntektsnivået i 2023, slik det ble anslått etter stortingsbehandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2023. Den samlede kompensasjonen på 3,2 mrd. kroner før økt prisvekst mv., som ble vedtatt i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023, er inkludert i nivået. Demografiutgiftene for kommunesektoren ble i kommuneproposisjonen for 2024 beregnet til 4,6 mrd. kroner. Av dette var 3,8 mrd. kroner knyttet til tjenester som ble finansiert av de frie inntektene. Det var imidlertid usikkerhet knyttet til anslaget som følge av flyktningsituasjonen.

Når det gjelder pensjonskostnader ble det anslått en vekst på om lag 1,2 mrd. kroner i kommunesektorens samlede pensjonskostnader utover anslått lønnsvekst i 2024. Det nye anslaget er 0,6 mill. høyere. Ved beregning av realvekst i kommunesektorens inntekter er det lagt til grunn en pris- og kostnadsvekst på 4,3 %.

Herav kommunene	Mrd. kroner
Vekst i frie inntekter	5,1
- merkostnader demografi	3,1
- merkostnader pensjon	1,8
Økt handlingsrom	0,0

I neste tabell er realveksten i kommunesektorens samlede inntekter i 2024 kroner dekomponert:

	Mrd. kroner
Frie inntekter	6,4
Frie inntekter knyttet til endringer i oppgaver 1)	3,8
Øremerkede tilskudd	2,4
Gebyrinntekter	0,5
Realvekst samlede inntekter uten særskilt tillegg	13,1

1) Disse midlene bevilges som frie inntekter, men regnes ikke med i veksten i frie inntekter, fordi midlene er knyttet til endringer i pålagte oppgaver. Midlene medregnes i veksten i de samlede inntektene.

Deflator

Pris og lønnsvekst for kommunesektoren for 2024 er anslått til 4,3 %. Dekomponeringen og vektingen følger av tabellen under.

	Anslag 2023 i RNB	Anslag 2023 nå	Anslag 2024
Deflator	5,2	4,5	4,3
Sysselsetting, lønnsvekst og pensjonskostnader mv.	5,5	5,5	4,9
<i>Lønnsvekst</i>	5,4	5,4	4,9
<i>Effekt av arbeidsgiveravgift</i>	0,1	0,1	
Prisvekst varer og tjenester	4,9	3,2	3,4
Lønnsandel (pst.)	57,5	57,5	57,5

Deflatoren for kommunesektoren utarbeides i Finansdepartementet (FIN) i forbindelse med statsbudsjettet. Deflator består av en delindeks for lønnsvekst og en delindeks for kjøp av varer og tjenester. Siden RNB 2023 har anslaget for kostnadsveksten blitt nedjustert fra 5,2 til 4,5 %.

Følgende kostnadselementer er ikke dekket av deflatoren:

- Rentekostnader
- Pensjonskostnader er dekket i budsjettdeflatoren den grad de øker i takt med lønnsveksten. Dersom pensjonskostnadene øker mer (eller mindre) enn lønnsveksten, fanges ikke dette opp av budsjettdeflatoren.
- Demografikostnader

Disse kostnadselementene må dekkes av veksten i frie inntekter.

Skattøren

Stortinget satte ned kommunenes andel av skatteinntektene (*skatteøren*) i 2022 til 10,95, og for 2023 ble skatteøren økt med 0,2 prosentpoeng til 11,15. For 2024 foreslås en nedgang på 0,2 prosentpoeng slik at skatteøret går ned til 10,95 slik det var i 2022. Dette baseres seg på en forutsetning om at kommunesektoren skal få 40 % av samlede inntekter fra skatt.

Frie inntekter for Lillestrøm

I mai la regjeringen frem kommuneproposisjonen for 2024. I proposisjonen varslet regjeringen en vekst i frie inntekter innenfor et intervall på 5,6 – 5,9 mrd. kroner. Kommunenes andel av dette var en realvekst på 4,4 – 4,9 mrd. i realvekst. Denne økningen var spesielt forventet å gå til å dekke befolkningsutvikling, økte pensjonsutgifter og ønske om økt satsning på psykisk helse og rus. Som følge av nye og høyere anslag for merkostnader til pensjon i 2024, foreslår regjeringen nå en vekst på 6,4 mrd. kroner. Veksten er fordelt med 5,1 mrd. til kommunene og 1,3 mrd. til fylkeskommunene. Innenfor veksten til kommunene er 150 mill. kroner grunnlagt med satsing på psykisk helse og rus, mens 100 mill. er fordelt til de kommunene som taper mest på modellen for gradert basiskriterium. I tillegg kommer 40 mill. kroner til helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

Økonomiplan for 2024-2027

Lillestrøms andel av økningen på 40 mill. kroner til helsestasjon og skolehelsetjenesten ser ut til å bli ca. 866.000 kroner. Det er basert på at i det i Grønt hefte tabell c-K for saker med særskilt fordeling er foreslått en økning på 9,3 % og ikke normal deflator på 4,3 %.

En fordeling av regjeringens ønske om satsning på psykisk helse og rus utfra delkostandsnøkler betyr ca. 2,3 mill. kroner for Lillestrøm.

I budsjettarbeidet har kommunen, til nå, basert beregninger av rammetilskudd og skatt på egne befolkningsprognoser og KS sin beregningsmodell, oppdatert etter Stortingets vedtak vedr. RNB. Vi har fått en oppdatert beregningsmodell etter statsbudsjettet. Tallene viser følgende for Lillestrøm i 2024 (1.000 kr):

	Statsbud.	KS-modell
Rammetilskudd inkl. inntektsutjevning:	2.646.711	2.623.500
<u>Skatteinntekt:</u>	<u>3.555.677</u>	<u>3.683.500</u>
Sum:	6.202.388	6.307.000

Regjeringen legger fram sine anslag på skatt og rammetilskudd i eget vedlegg, kalt grønt hefte. Der fremkommer sum av frie inntekter til 6.202,388 mill. kroner. KS sin oppdaterte beregningsmodell gir ca. 105 mill. kroner høyere anslag enn grønt hefte. Lillestrøm kommune har de siste årene hatt et trekk i inntektsutjevningen på 30-40 mill. kroner, men i år ser vi ut til å få penger tilbake.

Både vedr. inntektsutjevning og ikke minst for skattevurderingen synes KS-modellens anslag å være bedre, og vil legges til grunn i det videre budsjettarbeidet. En såpass stor økning fra statsbudsjettforslaget gir dog en økt risiko for svikt i frie inntekter i 2024.

I den nye rammetilskuddsberegningen basert på vår befolkningsprognose vil vi få 8,428 mill. kroner i veksttilskudd i år, 43,1 mill. i 2024, 69,5 mill. i 2025, 31,8 mill. i 2026 og 1,4 mill. i 2027.

Pensjon

Regjeringen har hevet det nasjonale behov for økning i kommunale pensjonsutgifter.

Pensjonsutgifter for Lillestrøm gjennomgås for 2023 i tertialrapporten og i det etterfølgende budsjettforslaget for 2024.

Midlertidig økt arbeidsgiveravgift

For årets statsbudsjett vedtok Stortinget å øke arbeidsgiveravgiften midlertidig, fra 14,1 til 19,1 % for alle inntekter over 750.000 kroner. For Lillestrøm ble det anslått å koste ca. 2,5 mill. kroner, når vi beregner de som har lønn over 750.000 inkl. pensjon.

I statsbudsjettet for 2024 viderefører regjeringen trekket, men hever grensen til 825.000 i årslønn.

Det antas at merutgiften dermed blir omtrent det samme for Lillestrøm kommune.

Skjønnsmidler

Etter en helhetlig vurdering har statsforvalteren i Oslo og Viken fordelt 68,8 mill. kroner gjennom ordinær fordeling over statsbudsjettet. Dette utgjør 67 % av den samlede rammen. De tilbakeholdte skjønnsmidlene vil bli brukt til uforutsette og ekstraordinære økonomiske utfordringer som måtte oppstå i løpet av året, samt til fornyings- og innovasjonsarbeid.

Ordinært skjønnsstilskudd for Lillestrøm reduseres fra 3,2 mill. kroner i 2023 til 2,9 mill. kroner i 2024.

Enkeltendringer i kommunenes rammetilskudd

Ressurskrevende tjenester

Tallene fra Helsedirektoratet for 2023 viser at 8 301 ressurskrevende tjenestemottagere var omfattet av ordningen, mot 7 948 ressurskrevende tjenestemottakere i 2022. Dette er en økning på 4,4 %. De nasjonale utbetalingene i 2023 økte med 6,5 % nominelt sammenlignet med utbetalingene i 2022. Det foreslås ikke en særskilt økning i innslagspunkt for støtte til ressurskrevende tjenester for 2024.

Kompensasjonsgrad på 80 % beholdes. Innslagspunkt øker med lønnsveksten i 2023 (5,4 %) til 1 608 000 mill. kroner. Tillegget for psykisk utviklingshemmede angis til 827 315 kroner.

Tilskudd til enslige mindreårige flyktninger:

I 2024 er satsene for særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger foreslått økt fra 1.118.000 kroner til 1.194.800 kroner (6,9 %), til og med det året personen fyller 16 år, og fra 705.000 kroner til 753.500 kroner (6,9 %) fra og med det året personen fyller 17 år.

Rentekompensasjonsordning og tilskuddsordning for læringsarenaer og utstyr

Regjeringen foreslår å innføre en rentekompensasjonsordning for investeringer i lokaler og større utstyr, som bidrar til en mer praktisk og variert skole. Ordningen vil få en investeringsramme på totalt 8 mrd. kroner til kommunene, hvor én mrd. skal fases inn hvert år i åtte år. Med ordningen vil staten betale for kommunenes renteutgifter knyttet til investeringer. Ordningen skal gjelde fra 2. halvår 2024.

Regjeringen foreslår også å bevilge 127 mill. kroner til en tilskuddsordning for å få mer praktisk og variert læring på 5.-10. trinn. Med dette tilskuddet kan skolene kjøpe inn utstyrspakker og apparater til for eksempel skolens verksteder, laboratorier, musikkrom og skolekjøkken, eller utstyr til mer fysisk aktivitet eller uteskole. Kommunene vil få et tilskudd fordelt etter elevtall. De aller minste kommunene er garantert et minstebeløp på 10 000 kroner.

Gevinster knyttet til nytt prøvegjennomføringssystem i skolen

Nytt prøvegjennomføringssystem øker graden av digitalisering og gir gevinster for kommunesektoren. Kommunene sin gevinst, som i stor grad er knyttet til digitalisering av kartleggingsprøver, er vurdert til 6,6 mill. kroner i 2024. Rammetilskuddet blir redusert tilsvarende.

Gratis deltids plass på SFO på 2. trinn – helårseffekt av endring i 2023

Fra høsten 2023 er det innført gratis 12 timer SFO på andre trinn. Som følge av dette øker rammetilskuddet med 690 mill. kroner. Tiltaket får helårseffekt i 2024. Rammetilskuddet øker derfor med ytterligere 863,6 mill. kroner, som blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for grunnskole.

Gratis barnehage fra tredje barn i barnehagen – helårseffekt av endring i 2023

Fra høsten 2023 er barnehageplass gratis fra tredje barn, for familier som har flere barn i barnehagen samtidig. Som kompensasjon for dette er rammetilskuddet økt med 20 mill. kroner i 2023. Tiltaket får helårseffekt i 2024. Rammetilskuddet øker derfor med ytterligere 24 mill. kroner, som blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage.

Redusert pensjonspåslag for private barnehager

Fra 1. januar 2022 ble pensjonspåslaget for private barnehager redusert fra 13 pst. til 10 pst. av lønnskostnadene i de kommunale barnehagene. Det ble samtidig innført en treårig overgangsordning for enkeltstående barnehager, slik at de skulle få lengre tid til å tilpasse seg. Som følge av dette er rammetilskuddet redusert i både 2022 og 2023. Siden pensjonspåslaget til de enkeltstående barnehagene blir trappet videre ned i 2024, blir rammetilskuddet redusert med ytterligere 57,5 mill. kroner.

Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagene – helårseffekt av endring i 2023

Fra 1. januar ble maksimalprisen for foreldrebetaling i barnehagene redusert til 3 000 kroner per måned. Kommunesektoren ble kompensert med en økning i rammetilskuddet på 329,2 mill. kroner i saldert budsjett for 2023. Den uventet høye prisveksten i 2023 gjorde at den reelle reduksjonen i maksprisen ble høyere enn forventet. Kommunene ble derfor kompensert med ytterligere 169,1 mill. kroner i revidert nasjonalbudsjett for 2023. Det er tatt hensyn til prisveksten i utregningen av helårseffekten i 2024. Videre er det lagt til grunn at økningen i etterspørsel etter barnehageplasser først slår inn for fullt fra barnehageåret 2023 – 2024. Rammetilskuddet øker derfor med ytterligere 66,8 mill. kroner, som blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage.

For Lillestrøm kommune vil redusert betaling gi en økt kostnad for de kommunale barnehagene med ca. 12 mill. i 2024 og 25 mill. i 2025 (helårseffekt). Tilskuddet til de private barnehagene øker med ca. 14,5 mill.

Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2024

Den maksimale foreldrebetalingen i barnehagen blir videreført på 3 000 kroner per måned fra 1. januar 2024. Fra 1. august 2024 blir foreldrebetalingen redusert til 2 000 kroner per måned. Som kompensasjon blir rammetilskuddet økt med 1 560,1 mill. kroner, som blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage.

Tilskudd for systematisk identifikasjon og oppfølging av utsatte barn

Ordnningen med tilskudd til systematisk identifikasjon og oppfølging av utsatte barn foreslås gradvis faset ut i 2024 og 2025, før den blir avviklet i 2026.

Bo trygt hjemme-reformen

Regjeringen foreslår å bevilge 75 mill. kroner i økte bevilgninger til oppfølging av tiltak i stortingsmeldingen for et mer aldersvennlig samfunn; Bo Trygt hjemme-reformen. Regjeringen foreslår å bevilge 57,9 mill. kroner til arbeidet med å utvide «Tørn» fra et prosjekt for omsorgstjenesten til et program for hele helse- og omsorgstjenesten. Regjeringen foreslår også 4 mill. kroner til tiltaket Jobbvinner, som er et nasjonalt prosjekt for å rekruttere og beholde sykepleiere og helsefagarbeidere i de

kommunale helse- og omsorgstjenestene. I tillegg foreslår regjeringen 10 mill. til en veiledningstjeneste for studenter og ansatte i de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

Pasienttilpasset basistilskudd – helårseffekt av endring i 2023

Basistilskuddet til fastleger ble økt og lagt om fra 1. mai 2023. Som kompensasjon er rammetilskuddet til kommunene økt med 480 mill. kroner. Tiltaket får helårseffekt i 2024, og rammetilskuddet blir derfor økt med ytterligere 250 mill. kroner. Pengene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for kommunehelse.

[I Lillestrøm er helårseffekt allerede kompensert i avdelingens budsjetttramme for 2024.](#)

Økt barnetillegg i kvalifiseringsprogrammet – helårseffekt av endring i 2023

Som kompensasjon for en økning i barnetillegget i kvalifiseringsprogrammet fra 1. februar i 2023, ble rammetilskuddet til kommunene økt med 10 mill. kroner i 2023. Tiltaket får helårseffekt i 2024, og rammetilskuddet øker derfor med ytterligere 1 mill. kroner. Pengene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp.

Endringer i kontantstøtten – konsekvenser for barnehagene

Endringer i kontantstøtten i 2024 er ventet å føre til en økt etterspørsel etter barnehageplasser. Som kompensasjon øker rammetilskuddet i 2024 med 119,7 mill. kroner. Pengene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage.

Økte veiledende satser for sosialhjelp – helårseffekt av endring i 2023

Ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2023 ble de veiledende satsene for sosialhjelp satt opp med 10 % fra 1. juli 2023. Kommunesektoren ble kompensert gjennom en økning i rammetilskuddet på 284 mill. kroner. Tiltaket får helårseffekt i 2024, og rammetilskuddet øker derfor med ytterligere 295,8 mill. kroner. pengene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp.

Forbruksforskningsinstituttet SIFO har fått i oppdrag å foreta en oppdatert utredning av grunnlaget for de statlige veiledende satsene for økonomisk sosialhjelp. Etter planen vil oppdraget slutføres tidlig i 2024. Utredningen vil inngå i departementets vurdering av om det er behov for å endre nivå eller innretning på de statlige veiledende satsene.

[Helse og Mestring ble i 2. tertialrapport tilført en engangsbevilgning i 2023 på 5 mill. kroner for økningen fra 1.7 iht. økning i revidert nasjonalbudsjett. Midlene er ikke videreført i økonomiplanperioden og helårsvirkningen fra 2024 på 10,4 mill. kroner er innarbeidet i budsjettforslaget.](#)

Midlertidig styrking av bostøtten

Bostøtten er et viktig virkemiddel for å sikre personer med lave inntekter og høye bostgifter en passende bolig. Bostøtten har flere ganger blitt midlertidig styrket for å hjelpe mottakerne når strømprisene har blitt ekstra høye. Fra november 2021 har det i tillegg vært midlertidige regler for at ordningen skulle nå flere. Regjeringen foreslår å videreføre det midlertidige regelverket og gi ekstra utbetalinger til strøm for januar, februar og mars i 2024.

Energiltak i utleieboliger, omsorgsboliger og sykehjem

Tilskuddet skal bidra til energioppgradering av kommunalt eide utleieboliger, omsorgsboliger og sykehjem. Tilskuddet skal gå til tiltak som reduserer energibehovet i boligene. Det legges inn 300 mill. kroner gjennom tilskuddsordning fra Husbanken.

Investeringsstilskudd heldøgns omsorgsplasser

Det foreslås 3 mrd. kroner i tilsagnsramme for investeringstilskudd til om lag 1 500 heldøgn omsorgsplasser i 2024. Forslaget innebærer en økt bevilgning på 641 mill. kroner, hvorav 300 mill. kroner går til å dekke første års utbetaling av tilsagnsrammen i 2024.

Befolkningsutvikling

Befolkningsutvikling

Kommunen utarbeider prognoser for befolkningsvekst i verktøyet Kompas. Disse prognosene er basert på prognoser for boligbygging i kommunen, samt en rekke utviklingstrekk i kommunen, regionen og landet.

Gjennom 2022 vokste kommunen med 2 420 innbyggere, som er en vekst på 2,7 prosent fra fjoråret. Dette er vesentlig høyere enn de 1 310 som ble prognostisert (1,5 %) for året. Kommunen anvender (bolig-) tilbudsmodellen i Kompas for sine befolkningsframskrivninger. Tilbudsmodellen baserer seg på en boligprognose som angir antall boliger av hver boligtype per grunnkrets per år. Siden modellen baserer seg på antall nye boliger som antas å bli ferdigstilt det aktuelle året, er befolkningsprognosen følsom for endringer i boligbyggingstakten. Det at antallet fullførte boliger var høyere (1 364) enn det som ble antatt (919)^[1] er derfor en nærliggende forklaring på prognosens manglende treffsikkerhet for 2022. I tillegg overgikk innvandringen prognosene, på grunn av flyktninger fra Ukraina som det ikke var tatt høyde for.

I 2023 ble det utarbeidet to prognoser, en i mars og en i august. I den første prognosen ble det lagt inn 310 ukrainske flyktninger, basert på kommunestyrets vedtak om bosetting. For den andre prognosen ble det i tillegg gjort en grundig gjennomgang av boligprognosen med nye metoder og verktøy (uttrekk av bygningsstatus fra Matrikkelen og kartbasert verktøy som viser boligutviklingen). Det siste resulterte i at antall fullførte boliger ble kraftig oppjustert fra det opprinnelige estimatet, fra 551 til 951 fullførte boliger.

I den siste befolkningsprognosen forventes en folketilvekst på 2 131 personer inneværende år. Per 2. kvartal 2023 er det faktiske tallet 1 474 personer og 710 ferdigstilte boliger. Antall ferdigstilte boliger viser en avtagende trend gjennom året, og antall ferdige boliger per 27. oktober er 930. Dette indikerer at boligprognosen og derved befolkningsprognosen kan treffe godt.

For 2024 er det forventet 349 fullførte boliger og en vekst på 632 innbyggere. Ukrainske flyktninger er ikke inkludert i dette tallet. Anmodningen om bosetting fra IMDi kommer i desember 2023 og besluttes av kommunestyret januar 2024. I og med at dette er en politisk beslutning er det problematisk å forskuttere antall. Det er likevel stor sannsynlighet for at Lillestrøm kommune vil få en befolkningsvekst som overgår prognosen vesentlig, slik vi også hadde i 2022 da de ukrainske flyktingene ikke var med i regnestykket.

Økonomiplan for 2024-2027

Det vil være betydelig usikkerhet rundt boligprognosen, også for 2024. Selv uten ny boligbygging kan kommunen få befolkningsvekst, fordi eksisterende boliger kan bli tettere befolket enn de har vært tidligere. Det er derfor knyttet usikkerhet til hvorvidt dagens botetthet fullt ut er relevant for fremtidig innflytting i boligmarkedet. Følgelig kan det være aktuelt å justere botetthet i modellen basert på en vurdering om man for eksempel står ovenfor en periode hvor større husholdninger erstatter mindre husholdninger. (Et eldre ekteparet flytter fra enebolig til leilighet og en barnefamilie flytter inn.) Slike lokale flyttekjeder er vanskelig å ta høyde for, men like fullt utslagsgivende for avviket mellom reell befolkningsvekst og befolkningsprognosen. Eksterne faktorer spiller også inn: Økt prisvekst, økte energikostnader og høyere renter kan eksempelvis føre til at flere personer velger å leie ut deler av boligen sin. I et scenario med lav boligbygging og fortsatt høy befolkningsvekst, vil slike mekanismer være en del av forklaringen på prognosens manglende treffsikkerhet.

Prognosen som er laget for budsjett 2024 har følgende befolkningstall:

Befolkningsprognose pr.8.7.2023 for Lillestrøm kommune ØP 2024-2027																
År (pr. 1.1)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2035	2040	2042	Samlet	Vekst
Alle innbyggere	85 983	86 953	89 095	91 515	93 647	94 273	95 473	96 905	98 383	99 472	100 768	107 155	112 143	113 999	vekst	%
0-1 år	1 867	1 750	1 811	1 835	1 908	2 001	2 024	2 047	2 075	2 093	2 112	2 205	2 246	2 256	421	22,9 %
2-5 år	4 132	4 089	4 047	4 017	4 094	4 024	4 149	4 277	4 353	4 457	4 507	4 715	4 836	4 863	846	21,1 %
6-15 år	11 124	11 247	11 439	11 568	11 635	11 652	11 608	11 606	11 649	11 685	11 802	12 322	12 959	13 104	1 536	13,3 %
16-22 år	7 282	7 330	7 550	7 853	8 063	8 027	8 125	8 219	8 342	8 343	8 369	8 618	8 689	8 833	980	12,5 %
23-66 år	50 067	50 694	52 079	53 853	55 173	55 507	56 174	57 048	57 896	58 460	59 130	62 115	63 840	64 503	10 650	19,8 %
67-79 år	8 265	8 452	8 676	8 789	8 978	9 045	9 155	9 194	9 336	9 542	9 788	11 472	13 061	13 545	4 756	54,1 %
80-89 år	2 714	2 842	2 919	3 010	3 195	3 409	3 605	3 879	4 055	4 185	4 306	4 667	5 147	5 479	2 469	82,0 %
90 år og oppover	532	549	574	590	601	608	633	635	677	707	754	1 041	1 365	1 416	826	140,0 %
Økning pr. år	226	970	2 142	2 420	2 132	626	1 200	1 432	1 478	1 089	1 296	6 387	4 988	1 856	22 484	
Økning pr. år %	0,3 %	1,1 %	2,5 %	2,7 %	2,3 %	0,7 %	1,3 %	1,5 %	1,5 %	1,1 %	1,3 %	1,3 %	0,9 %	0,8 %		

I denne befolkningsprognosen viser vekstprosentene at det er vekst i alle aldersgrupper frem mot 2040, men den prosentmessige veksten er klart størst i de eldste aldersgruppene.

Økonomiplan for 2024-2027

KS har laget et regneark basert på 2022-tall og sin egen beregningsmodell for rammetilskudd for å angi økt utgiftsbehov pr. tjenesteområde og år. Den har Lillestrøms befolkningsprognose for 2023-2032 lagt inn og viser følgende økninger i utgiftsbehov pr. år:

Endring utgiftsbehov per 1.1 (1.000 kr)	Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommunehelse	Barnevern	SUM LILLESTRØM
2023	56 931	20 286	-5 344	14 451	8 690	3 163	98 176
2024	72 233	10 536	22 333	10 944	9 135	4 082	129 262
2025	53 900	2 673	-10 102	2 291	3 612	377	52 751
2026	66 158	-6 919	30 141	6 000	5 923	1 994	103 297
2027	71 191	-315	30 829	7 386	6 597	2 588	118 277
2028	73 587	6 762	19 223	7 285	6 934	2 673	116 464
2029	57 970	5 661	25 005	4 742	5 607	2 232	101 217
2030	67 099	18 399	12 684	5 512	6 524	2 701	112 917
2031	59 632	11 480	8 107	4 369	5 693	1 722	91 003
2032	57 239	8 177	7 227	3 587	5 862	1 515	83 607
Sum 2023-2032	635 940	76 740	140 103	66 567	64 576	23 045	1 006 972

Tabellen viser at det er behov for om lag 100 mill. kroner i året for å fange opp demografikostnadene alene. I tillegg til dette vekstbehovet kommer også pris- og lønnskompensasjon og de reformer som evt. pålegges kommunene å følge opp.

[1] Merk at 300 studentboliger ble utelatt, med den begrunnelse at det er mange studenter som ikke melder flytting til Lillestrøm kommune. Det er uklart hva dette har å si for avviket mellom framskrivningen og de faktiske tallene.

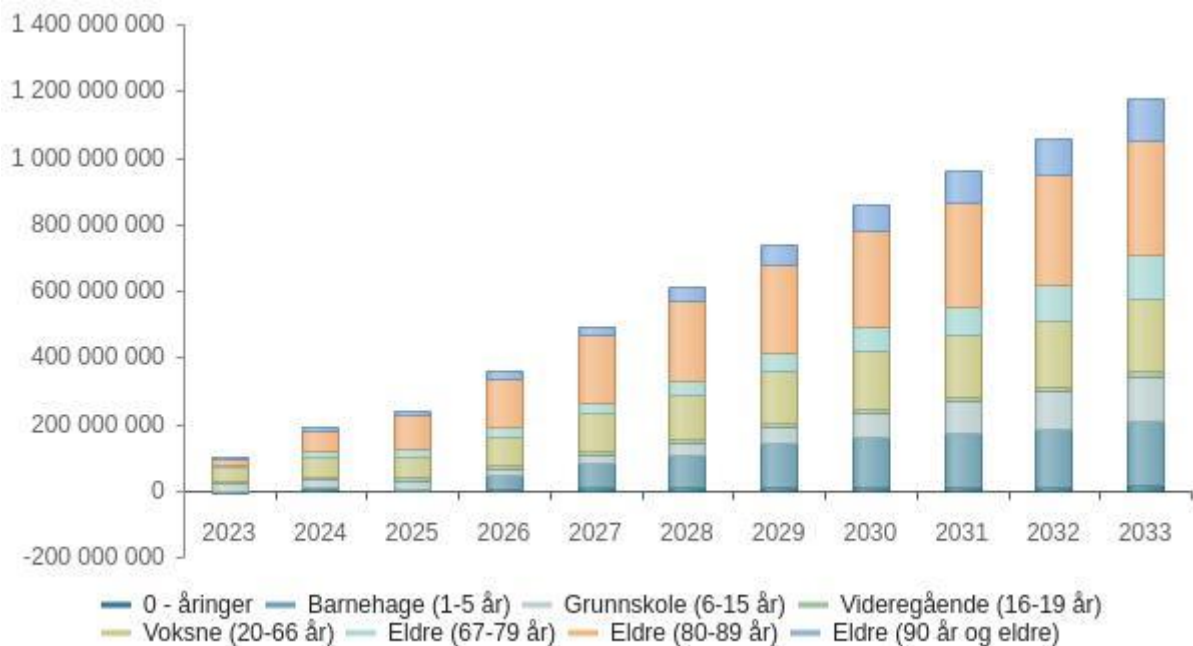
Befolkningsutvikling per årsak

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Folketall ved inngangen av kvartalet	77 705	79 154	80 013	81 339	82 496	83 821	85 757	85 983	86 953	89 095	91 515
Fødte	847	914	961	855	883	916	875	829	880	851	439
Døde	501	535	515	520	557	602	552	562	576	653	306
Fødselsoverskudd	346	379	446	335	326	314	323	267	304	198	133
Innvandring	1 069	905	903	826	712	819	812	585	933	1 278	555
Utvandring	508	438	488	566	612	444	386	444	489	581	374
Innflytting, innenlands	6 076	5 724	6 171	5 967	6 615	6 952	6 322	6 059	6 984	6 811	3 553
Utflytting, innenlands	5 528	5 693	5 700	5 404	5 710	5 705	6 173	5 498	5 607	5 284	2 393
Netto innvandring og flytting	1 109	498	886	823	1 005	1 622	575	702	1 821	2 224	1 341
Folkevekst	1 449	859	1 326	1 157	1 325	1 936	908	970	2 142	2 420	1 474
Folketallet ved utgangen av kvartalet	79 154	80 013	81 339	82 496	83 821	85 757	86 665	86 953	89 095	91 515	92 989

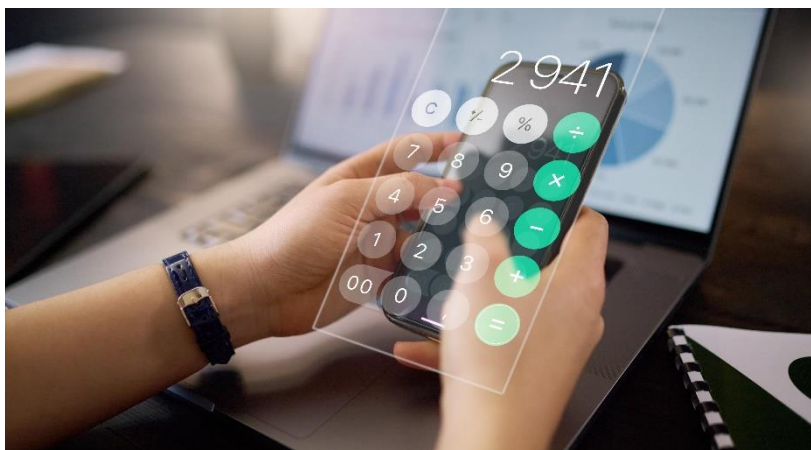
Demografi

Befolkningsprognose

Demografiutgifter

Hovedtallene i budsjettet

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Rammetilskudd	-2 623 500	-2 698 400	-2 686 400	-2 696 200
Innteks- og formuesskatt	-3 783 500	-3 829 100	-3 883 300	-3 939 200
Eiendomsskatt	-190 000	-193 000	-196 000	-199 000
Naturressursskatt	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Integreringstilskudd	-203 487	-78 151	-71 151	-71 151
Kompensasjonstilskudd fra Husbanken	-17 900	-16 400	-15 800	-15 200
Sum sentrale inntekter	-6 800 487	-6 818 051	-6 855 651	-6 923 751

Rammetilskudd

Rammetilskudd for Lillestrøm kommune beregnes iht. oppgaver fra forslag til statsbudsjett og KS sin beregningsmodell for rammetilskudd. I beregningsmodellen er kommunens egne befolkningsprognoser lagt inn.

Staten legger inn et *skjønnstilskudd* i rammetilskuddet pr. år. Det er på 3,2 mill. kroner i 2023, ned fra 3,5 mill. kroner i 2022. For 2024 ønsker regjeringen å holde igjen noe mer av skjønnstilskuddet for å kunne dele ut mer til særskilte forhold som naturkatastrofer o.l., og setter det årlige skjønnstilskuddet ned til 2,9 mill. kroner. Det tilskuddet er videreført med samme beløp i hele økonomiplanperioden.

Veksttilskudd for høy befolkningsvekst gis av staten med et kronebeløp for personvekst, når kommunens befolkningsvekst overstiger 1,4 % i gjennomsnitt de siste tre år. Lillestrøm kommune har hatt høy befolkningsvekst de siste årene og det gir et betydelig utslag i veksttilskuddet. I befolkningsprognosen som er brukt i dette budsjettforslag forventes dog en nedgang i befolkningsveksten de kommende årene. Med de forutsetningene utvikler veksttilskuddet seg som følger (1.000 kr):

År	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Veksttilskudd	5.181	8.428	43.144	69.546	31.794	1.373

Som vist er veksttilskuddet følsomt for befolkningsutviklingen og en viktig forklaringsfaktor for utviklingen i sum rammetilskudd pr. år.

Økonomiplan for 2024-2027

Rammetilskuddet har innebygd *inntektsutjevningen* som kompenserer eller trekker kommunene sett i forhold til om kommunene ligger over eller under landsgjennomsnittet i skatt pr. innbygger. De siste par årene har vist en utvikling hvor kommunen går fra å ligge over til å ligge under landsgjennomsnittet i skatteinntekter pr. innbygger. Det har f. eks. medført at vi forventet over 40 millioner i trekk i inntektsutjevningen i budsjettet for 2023, men pr. september har vi blitt kompensert ca. 21 mill. kroner. Det medfører at vi, istedenfor å bli trukket 60 % av merinntekten i skatt over landsgjennomsnittet, nå kun blir kompensert for 60 % av det vi ligger under landsgjennomsnittet.

I dette budsjettforslaget er det lagt inn et årlig trekk pga. inntektsutjevningen på ca. 20 mill. kroner. Trekket baserer seg på at KS-modellen legger inn en klart høyere skattevekst for Lillestrøm kommune enn det statsbudsjettet foreslår.

Rammetilskuddet øker betydelig nominelt pga. pris- og lønnskompensasjon. Et annet viktig moment for endring i rammetilskuddet er foreslåtte tiltaksendringer i statsbudsjett. Det viktigste punktet her er nedgangen i månedlig barnehagepris fra 3.000 til 2.000 kroner fra 1. august 2024. Det alene krever 12 mill. kroner mer i driftstilskudd for kommunale barnehager og ca. 14,5 mill. kroner i økt tilskudd til private barnehager. Det vises til eget avsnitt om statsbudsjett for omtale av endringsforslag fra regjeringen. Øvrig endringer i rammetilskuddet kommer av endringer i befolkningsveksten pr. 1.7 fra år til år. Siden regjeringen ikke har flertall i Stortinget kan behandlingen av statsbudsjett frem mot jul medføre endringer i rammetilskuddet. Kommunedirektøren vil informere om evt. endringer så snart forhandlingene om statsbudsjettet i Stortinget er avsluttet.

Med disse forutsetningene foreslås rammetilskuddet for Lillestrøm kommune å bli som følger (1.000 kr):

År	R 2022	Oppr Bud 2023	ØP 2024	ØP 2025	ØP 2026	ØP 2027
Rammetilskudd	-2.254.147	-2.427.034	-2.623.500	-2.698.400	-2.686.400	-2.696.200

KOSTRA-tallene for kommunene viser at Lillestrøm kommune driver effektivt og ligger lavt på mange utgiftsområder. Det er en nødvendighet med det inntektsnivået kommunen har. Inntektssystemutvalget la frem sin utredning i 2022, og i desember 2022 avga formannskapet sin høringsuttalelse til utredningen (se FS-sak 22/232 23.11.2022). Inntektssystemutvalgets forslag innebar at kommunens rammetilskudd kan få en årlig økning på ca. 80 mill. kroner. Regjeringen har varslet at det kommer en egen proposisjon om nytt inntektssystem for kommunene våren 2024. Behandlingen av denne proposisjonen vil ha betydning for kommunens rammetilskudd fra 2025 og videre. Kommunedirektøren har påpekt at Lillestrøm kommune har et lavt inntektsnivå pr. innbygger i forhold til de utgiftsutfordringene vi har. Kommunen nyter ikke godt av f. eks. distriktstilskudd, store kraftinntekter eller havbruksinntekter.

Skatteinntekter

Skatteinntektene til kommunen har endret seg en god del i forhold til de opprinnelige budsjettene de siste årene. I 2020 ble inntektene ca. 80 mill. kroner lavere enn budsjettet, primært pga. koronaeffekter. I 2021 ble skatteinntektene ca. 240 mill. høyere enn budsjettet. De negative effektene av koronapandemien ble mindre enn forventet. I tillegg bidro tilpasninger til nye skatteregler til skatteøkninger. I 2022 kom det også store merinntekter, spesielt på slutten av året, pga. overraskende stor økonomisk vekst og korreksjoner fra skatteetaten som slo positivt ut. Økningen fra opprinnelig budsjett ble på litt over 340 mill. kroner. Alle disse store årlige endringene var endringer som også de fleste andre kommuner opplevde.

Lønnsoppgjørene i 2022 og 2023 har vært spesielt høye og bidratt til høy nominell skattevekst. Samtidig har vi hatt en ekstra sterk befolkningsvekst i Lillestrøm de siste to årene, som kan ha bidratt til noen titalls millioner i ekstra årlig skattevekst.

Pr. oktober 2023 ligger Lillestrøm kommune 88 mill. kroner over budsjett. Justert prognose i månedsrapporten for september anslår en årlig mervækst på ca. 130 mill. kroner. KS og skatteetaten har regnet nøye på marginoppgjør og fordelingstall for kommunene for i år, og mener at det ikke er grunn til å forvente store merinntekter i slutten av året. Ny prognose for skatteinntekt i 2023 blir da på ca. 3,488 mrd. kroner.

Skatteinntektene består av inntektsskatt og formueskatt, men inneholder også en årlig naturressursskatt som har ligget på nær 3 mill. kroner alle år.

For i år og videre i 2024 forventes de spesielle skattetilpasningene, som er gjort for mange skatteyttere i landet, å være ferdige. Økte rentefradrag som følge av høyere renter og oppbremsing i økonomien, bl.a. i byggebransjen, bør forventes å gi lavere skattevekst.

For 2024 har regjeringen foreslått at kommunenes andel av skatteinntekten (skattøret) reduseres fra 11,15% til 10,95. Det skal trekke ned samlet skatteinntekt.

I forslaget til statsbudsjett 2024 la regjeringen inn et skatteanslag for Lillestrøm kommune på 3,556 milliarder kroner. I sin beregningsmodell for rammetilskudd og skatt har KS lagt inn et skatteanslag for oss på 3,684 mrd. kroner. Det er en økning på 127 millioner. For å saldere budsjettet har vi lagt på ytterligere 100 mill. kroner i skatteanslaget utover KS sitt forslag. I denne økningen regner vi med at befolkningsveksten er høyere enn prognosen. Dette kan utgjøre 10-30 mill. kroner i ekstra skattevekst, om vi regner gjennomsnittlig skatteinntekt pr. innbygger ganger økt vekst.

Skattevekst for årene 2025-2027 beregnes iht. egen befolkningsøkning, hvor gjennomsnittlig skatteinntekt pr. innbygger ganges med befolkningsøkningen. Det gir følgende skattebudsjettforslag for økonomiplanårene:

	2024	2025	2026	2027
Skatteinntekter	-3 783 500	-3 829 100	-3 883 300	-3 939 200

Å øke skatteanslaget med 227 mill. kroner utover statsbudsjettets anslag (6,4 %) gir stor risiko for at vi kan få utfordringer med å oppfylle budsjettet for neste år.

Behovet for å sikre et mindre utsatt inntektsforslag i kommende år blir viktig å vurdere i kommende strategiarbeid.

Eiendomsskatt inntekter

Opprinnelig budsjett for 2023 var 165 millioner kroner i inntekt fra eiendomsskatten. Dette anslaget ble hevet i 1. tertialrapport til 190 mill. kroner, etter at skatteetaten la inn overraskende høye verdiøkninger på boliger. Etter at siste halvårsfaktura for 2023 er sendt ut, og korreksjoner fra klagebehandlinger m.m. er tatt hensyn til, ser inntekten ut til å bli mellom 186 og 187 mill. kroner. Med opprettholdelse av nåværende bunnfradrag på 1,8 mill. kroner og en skattepromille på 2,0 er det lagt inn et eiendomsskattebudsjett for økonomiplanen som følger:

2024: 190 mill. kroner, 2025: 193 mill. kroner, 2026: 196 mill. kroner, 2027: 199 mill. kroner.

I budsjettet for 2024 er det lagt inn inntekter for boliger og fritidseiendommer på 122,5 mill. kroner og 67,5 mill. kroner fra verk/bruk, næring og annen fast eiendom. Kommunestyret har mulighet for å skille nivå på eiendomsskatt mellom disse gruppene.

Vi bruker skattesats 2 promille. Iht. e-skatteloven kan sats ligge mellom 1 og 4 promille for boliger og opp til 7 for næring. Staten har et krav om 30 % reduksjonsfaktor på boliger og fritidsboliger. I Lillestrøm har vi også valgt å ha denne reduksjonsfaktoren for alle eiendommer iht. et likestillingsprinsipp. Vi har også et bunnfradrag på 1,8 mill. kroner, som kan justeres. I budsjettforslaget er følgende beløp pr. år utdisponert i kroner:

2024	8.864.119
2025	8.109.119
2026	20.984.119
2027	23.984.119

Vedlagt til budsjettforslag ligger en liste over eiendommer som det skal vedtas årlig fritak for eiendomsskatt pga. historisk verdi, at de er eid av det offentlige e.l.

Se forslag til disponering av eiendomsskatteinntektene og de bindinger som følger under avsnitt om utgifter.

Kompensasjonstilskudd fra Husbanken

Kommunen får ulike kompensasjonstilskudd fra staten til dekning av renter, og delvis avdrag, på kommunale lån til investeringer. De ulike tilskuddsordningene er til institusjonsbygg og omsorgsboliger, kirkebygg og skolebygg. Grunnlag for beregning av kompensasjonstilskudd for 2024 er 160 mill. kroner. Grunnlaget blir lavere hvert år, i takt med nedbetaling av lånene, slik at grunnlaget i 2027 er 85 mill. kroner. Tilskudd for 2024 budsjetteres til 17,9 mill. kroner. Tilskuddene beregnes etter flytende rente i Husbanken, det er lagt inn en rente på 4,5 %.

Integreringstilskudd

Utviklingen i integreringstilskudd har hatt en sterk økning i forbindelse med mottak av flyktninger de siste årene, med utgangspunkt i krigen i Ukraina. Kommunestyret vedtok mottak av 260 flyktninger i 2022, senere 370 flyktninger i 2023. Det er signaler på at kommunen vil bli anmodet om mottak av flyktninger på et høyt nivå, også i 2024. Formell henvendelse fra IMDI om mottak for 2024 forventes først etter at kommunedirektørens budsjettforslag offentliggjøres. I budsjettforslaget er det derfor lagt til grunn et mottak på samme nivå som før Ukrainakrigen, tilsvarende 48 i 2024. Dersom ny anmodning om ordinært mottak for 2023 blir høyere enn 48 flyktninger, kommer kommunedirektøren tilbake med

Økonomiplan for 2024-2027

en egen sak til behandling i kommunestyret. Økonomiske konsekvenser av eventuelt forhøyet mottak i 2024 innarbeides i forbindelse med tertialrapportene for 2024.

For 2024 er det i tillegg lagt til grunn en økning av tilskuddet på 85 mill. kroner, tilsvarende det som er kompensert tjenesteområdene i 2024. Integreringstilskuddet har en sterkt fallende kurve fra tilskuddsår 3, og det vil derfor være avgjørende at oppbyggingen av ressurser til å håndtere de nye flyktingene kan skaleres ned, når disse faller ut av tilskuddsordningen etter 5 år.

Økonomiplan for 2024-2027

Sentrale utgifter

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Avskrivninger	410 000	420 000	430 000	430 000
Sum sentrale utgifter	410 000	420 000	430 000	430 000

Eiendomsskatt utgifter

I budsjettforslaget for bruk av eiendomsskatt er følgende beløp pr. år udisponert og er avsatt til senere fordeling:

2024: 8.864.119, 2025: 8.109.119, 2026: 20.984.119, 2027: 23.984.119

I budsjettforslag for 2024 er det lagt inn 74 driftstiltak med finansiering fra eiendomsskatt. For mange av prosjektene er det ansatt bemanning og/ eller avtaler vedr. driftsstøtte, leieavtaler e.l. som binder opp tiltakene i økonomiplanen, slik at de ikke uten videre kan avsluttes fra starten av 2024. For å gi en kortfattet oversikt over disse bindingene er det lagt inn forklaringskolonner til høyre i tabellen nedenfor (kr).

Prosjekt	Prosjekt(T)	ØP 2024	ØP 2025	ØP 2026	ØP 2027	Stillinger	Avtaler/ Bindinger	Forklaringer
E13001	Eiendomsskattekontor	5 130 422	5 130 422	5 130 422	5 130 422	3,5		Faste stillinger, e-skattekontor 3 og 0,5 regnskap
E15001	Læringsplasser	15 929 741	17 129 741	17 129 741	17 129 741	X		0,9 koordinatorstilling og 59 læringer i 2024
E20000	Styrket tilbud til barn med autisme	1 690 000	1 690 000	1 690 000	1 690 000	2,0		Faste stillinger
E20001	Mobbbeombud	750 000	750 000	750 000	750 000	1,0		Fast stilling
E21001	Klimatiltak i barnehagene	50 000	50 000	50 000	50 000			Brukes til urtehager i barnehagene
E21002	Styrket tilbud til barn med spesialped. hjelp i førskolealder	1 744 006	1 744 006	1 744 006	1 744 006	2,0		
E23001	Red.ventelister i musikk-og kulturskolen	1 739 447	1 739 447	1 739 447	1 739 447	2,5		
E23002	Sommerskole	1 170 822	870 822	870 822	870 822			Brukes til sommervikarer for å drifte sommerskolen
E23003	Skolehager	110 366	110 366	110 366	110 366			Brukes til skolehager og prosjekter på flere skoler
E27001	Home Start 0,5 årsverk	363 931	363 931	363 931	363 931	0,5		
E27003	Styrking av OUT	2 576 837	2 576 837	2 576 837	2 576 837	3,0		
E27004	Videreutvikling av helsestasjon for ungdom	400 000	400 000	400 000	400 000	0,4		

Økonomiplan for 2024-2027

E27005	Styrking av skolehelsetj. med helsesykepleierstillinger	4 313 199	4 313 199	4 313 199	4 313 199	5,0		
E30001	Mercy House	438 770	438 770	438 770	438 770		X	"Kun" år-til år-tilskudd, ikke bindinger utover at evt avslutning bør drøftes med organisasjonene
E30002	Kirkens bymisjon	1 154 657	1 154 657	1 154 657	1 154 657		X	"Kun" år-til år-tilskudd, ikke bindinger utover at evt avslutning bør drøftes med organisasjonene
E30003	Tilskudd til Hjelpende hender	223 988	223 988	223 988	223 988		X	"Kun" år-til år-tilskudd, ikke bindinger utover at evt avslutning bør drøftes med organisasjonene
E33010	Aktivitet, kultur og frivillighetskoordinatorer	1 630 600	1 630 600	1 630 600	1 630 600	2,0		
E40001	Næringsutviklingstiltak	2 309 316	2 309 316	2 309 316	2 309 316			
E40003	Kantorstilling	515 247	515 247	515 247	515 247		X	
E40004	Ungdomsdiakon	629 470	629 470	629 470	629 470		X	
E40006	Støtteordning grønn omstilling HØY	1 560 000	1 560 000	1 560 000	1 560 000			Klimatiltak - tilskudd
E41009	Økt administrasjonsstøtte	577 329	577 329	577 329	577 329			Tilskudd til idretten
E41010	Tilskudd til drift av utstyrssentralen	1 154 657	1 154 657	1 154 657	1 154 657			Driftstilskudd
E41011	Arrangementsfond kultur	1 040 000	1 040 000	1 040 000	1 040 000			Støtte til kulturarrangementer
E41012	Aktivitetskortet	4 739 516	4 739 516	4 739 516	4 739 516			Tiltak til aktivitet for barn
E41013	Gratisprinsipp/ driftstilskudd	8 112 895	8 112 895	8 112 895	8 112 895			Tilskudd/støtte for reduksjon av deltakeravgift for barn/unge
E41015	Søndagsåpent hovedbibliotek	631 500	631 500	631 500	631 500	1,0		
E41016	Ungdomslokaler i Kirkegata	1 131 909	1 131 909	1 131 909	1 131 909		X	Flere årsverk og driftsbudsjett
E41018	Ekstra tilskudd skolekorps	346 397	346 397	346 397	346 397			Tilskudd frivilligheten
E41019	Aktivitetsmidler barn og unge	2 769 593	2 769 593	2 769 593	2 769 593		X	Ferietilbud- og aktiviteter
E41021	Lekeapparater i det offentlige rom	571 723	571 723	571 723	571 723			Vedlikehold og oppgraderinger av lekeapparater i parker og friområder
E41022	Utvidet stilling Frivilligsentralen	364 074	364 074	364 074	364 074	1,0		
E41023	Den kulturelle spaserstokken	581 120	581 120	581 120	581 120	1,0		I tillegg midler til aktiviteter for eldre
E41024	Kulturfaglig støtte, Lillestrøm kultursenter	4 145 619	4 145 619	4 145 619	4 145 619		X	Driftsstøtte (dekker nok mest årsverk)
E41025	Drift Husebylåven	2 100 242	2 100 242	2 100 242	2 100 242	1,0		I tillegg driftsbudsjett

Økonomiplan for 2024-2027

E41026	Drift Nylendlia skisenter	346 397	346 397	346 397	346 397			Driftstilskudd
E41029	Driftstilskudd til Nitja senter for samtidskunst	1 690 250	1 690 250	1 690 250	1 690 250			Driftstilskudd (men antas å dekke årsverk/timeverk)
E41030	Drift av Volla folkebad	533 174	533 174	533 174	533 174	X		Driftstilskudd (men antas å dekke årsverk/timeverk)
E41032	Tilskudd rehabilitering kirker	1 154 657	1 154 657	1 154 657	1 154 657			
E41033	Økt åpningstid i sv.halle/gymsaler fra 010818	839 984	839 984	839 984	839 984	X		
E41034	Blaker Skanse	2 798 840	2 798 840	2 798 840	2 798 840	1,0		I tillegg driftsbudsjett
E41035	Tilskudd til lag og foreninger	5 382 336	5 382 336	5 382 336	5 382 336			Tilskudd frivilligheten
E41036	Tilskudd frivillig drevet ungdomstilbud tidl. Sørums	551 668	551 668	551 668	551 668	X		Driftstilskudd, men dekker sannsynligvis årsverk
E41039	INV - Nærmiljøanlegg	1 040 000	1 040 000	1 040 000	1 040 000			Midler i drift til investering mindre idrettsanlegg jf. Temaplanen
E41057	Idrettsrådet fast stilling	823 484	823 484	823 484	823 484	1,0		Leder idrettsrådet
E41058	Økt driftsstøtte frivillighet barn og unge	1 097 980	1 097 980	1 097 980	1 097 980			
E41059	Drift av Frogner kultursenter	1 345 469	1 345 469	1 345 469	1 345 469	1,0		I tillegg driftsbudsjett
E41063	Møteplass barn og unge Strømmen	2 360 624	2 360 624	2 360 624	2 360 624	X		Flere årsverk og driftsbudsjett
E41065	Den kulturelle skolesekken	728 000	728 000	728 000	728 000			
E41066	Bibliotekene bemanning	2 936 974	2 936 974	2 936 974	2 936 974	X		Økt bemanning ifm oppretelse av nytt bibliotek Lillestrøm
E41069	Frivillighetsfondet	4 284 800	4 284 800	4 284 800	4 284 800			Tilskudd til frivilligheten jf Frivillighetsstrategien
E41074	Utvidet ordning gratisprinsippet - leie private lokaler/næringsareal	2 080 000	2 080 000	2 080 000	2 080 000			Tilskudd/støtte for reduksjon av leiekostnad
E41075	Nordre Øyeren våtmarksområde - Utvikling av regionalpark med verdensarvstatus	780 000	780 000	780 000	780 000	X		Andel fra kommunen - prosjektleder
E41076	Utvikling og styrking av møteplasser for ungdom - Klubbleder Fet og Sørumsand	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	X		Styrking bemanning møteplasser barn og unge
E41077	Oppfølging kulturtiltak - Handlingsplan for Leve hele livet og frivillighetsstrat.	832 000	832 000	832 000	832 000	1,0		1 årsverk på bibliotek til oppfølging av "Leve hele livet og frivillighetsstrat."
E41078	Vedlikeholdsmidler til kulturminner drevet av frivilligheten	416 000	16 000	16 000	16 000			Gjelder kun 2024 - Prisjustering "henger" igjen
E41079	Sesongåpent på Kuskerudnebben	200 000	200 000	200 000	200 000	X		

Økonomiplan for 2024-2027

E41080	Gratisprinsipp - kulturlokaler	624 000	624 000	624 000	624 000			Reduksjon leie av kulturlokaler
E41081	Økonomisk støtte til drifts- og vedlikeholdsmidler til idretten	1 456 000	1 456 000	1 456 000	1 456 000			Driftstilskudd idretten
E43002	Drift av Slorahallen	2 333 122	2 333 122	2 333 122	2 333 122	X		Drift av Slorahallen
E43004	Frognerhallen - Leiekostnader	5 259 366	5 259 366	5 259 366	5 259 366		X	
E43005	Sørumsandshallen - Leiekostnader	1 623 368	1 623 368	1 623 368	1 623 368		X	
E43007	Melvold svømmehall	657 891	657 891	657 891	657 891		X	
E43008	Fet Arena - festeavtale	2 333 389	2 333 389	2 333 389	2 333 389		X	
E43011	Drift og vedlikehold av Husebylåven	1 692 700	1 692 700	1 692 700	1 692 700	X		
E43012	Drift Kirkegata 8	520 000	520 000	520 000	520 000			Driftsbudsjett
E43013	Etablering og drift av paviljonger - 2024	12 068 000	13 253 000	3 728 000	3 728 000			
E45001	INV - G/S-VEI OG TRAFIKKSIKRING - ovf. til inv.	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000			
E45001	INV - G/S-VEI OG TRAFIKKSIKRING - bruk av fond	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000			
E47001	Sykkelbysatsingen	1 145 531	1 145 531	1 145 531	1 145 531			Driftsbudsjett
E47002	Bekjempelse svartelistearter	571 723	571 723	571 723	571 723			Driftsbudsjett
E47003	Driftstilskudd Unge Viken Teater	341 361	341 361	341 361	341 361			Driftsbudsjett
E47700	Trainee innenfor klima	736 400	386 400	36 400	36 400	1,0		
E41088	Tilskudd investeringer private idrettsanlegg	12 000 000	0	0	0			
E41088	Tilskudd investeringer private idrettsanlegg, bruk av e-skattefond	-12 000 000	0	0	0			
E80000	UDISPONERT EIENDOMSSKATT	8 864 119	8 109 119	20 984 119	23 984 119			Pr nå avsatt til e-skatte senere fordeling
E91000	RENTER OG AVDRAG LÅN E-SKATTPROSJEKTER (9299)	43 553 000	45 973 000	45 973 000	45 973 000			
E93000	E-SKATT LØNNSRESERVE	300 000	300 000	300 000	300 000			Lønnsoppgjørsavsetninger
	SUM prosjekter	190 000 000	193 000 000	196 000 000	199 000 000			
E90000	EIENDOMSSKATT INNTEKTER (konto 18750 og 18760)	-190 000 000	-193 000 000	-196 000 000	-199 000 000			
	SUM totalt drift	0	0	0	0			

Økonomiplan for 2024-2027

Eiendomsskatt investeringer vises i følgende tabell (kr.):

Prosjekt	Prosjekt (T)	ØP 2024	ØP 2025	ØP 2026	ØP 2027
E41038	INV - Husebylåven (investeringsutgifter)	1 500 000	0	0	0
E41039	INV - Nærmiljøanlegg	2 007 128	1 000 000	1 000 000	1 000 000
E41046	INV - Snøproduksjonsanlegg Skedsmo Skistadion Tæruddalen	1 250 000	0	0	0
E41070	INV - Investeringer Blaker Skanse	15 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000
E41071	INV - Sørumsand idrettspark - svømmehall	5 000 000	5 000 000	50 000 000	53 500 000
E41072	INV - Meråpent bibliotek Sk.korset og Fetsund, E-skatt	0	0	10 000 000	0
E41073	INV - Ny kunstgressbane Fædrelandet ekstrabevilgning	6 250 000	0	0	0
E41086	INV Energibrønn kunstgressbane Fet	9 842 000	0	0	0
E41087	INV Miljøtiltak idrettsanlegg - kunstgressbaner	2 000 000	2 000 000	2 000 000	0
E45001	INV - G/S-VEI OG TRAFIKKSIKRING	500 000	500 000	500 000	500 000
E45002	INV - G/S BRO SKJÆRVAGAPET	1 000 000	2 108 000	6 216 000	4 740 000
E92001	Finansiering eiendomsskatteprosjekter	-44 349 128	-25 608 000	-84 716 000	-74 740 000
Totalsum inv.		0	0	0	0

Kommunens pensjonsutgifter

Kommunen har kollektiv pensjonsordning for sine ansatte og ordførere i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens Pensjonskasse (SPK) for lærere. For sykepleiere og lærere er ytelsene lovbestemte. For øvrige yrkesgrupper omfatter ordningene de tariffestede ytelser som gjelder i kommunal sektor. Ordningene er ytelsesbasert.

Prognoser fra pensjonsleverandørene benyttes i økonomiplanen.

Pensjon	Regnskap	Anslag	Årsbudsjett og økonomiplan			
hele 1000 kroner	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Brutto innbetaling pensjonspremie	607 038	824 228	658 954	686 959	697 114	746 780
<i>Herav reguleringspremie i KLP</i>	<i>210 717</i>	<i>393 090</i>	<i>229 408</i>	<i>235 126</i>	<i>226 810</i>	<i>257 253</i>
Minus bruk av premiefond KLP	120 139	224 591	32 594	33 320	16 321	37 692
Netto innbetaling premie	486 899	599 637	626 360	653 639	680 793	709 088
Minus netto pensjonskostnad inkl. adm.	332 173	353 903	385 488	394 960	406 933	418 961
Årets premieavvik	-154 726	-245 734	-240 872	-258 679	-273 860	-290 127
Amortisering premieavvik fra året før	145 458	154 726	245 734	240 872	258 679	273 860
Netto premieavvik ekskl. arbeidsgiveravgift	-9 268	-91 008	4 862	-17 807	-15 181	-16 267
Arbeidsgiveravgift	-1 307	-12 832	686	-2 511	-2 140	-2 294
Netto premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift, påvirker netto driftsresultat	-10 575	-103 840	5 548	-20 318	-17 321	-18 561
Netto avsetning disposisjonsfond	10 575	103 840	-5 548	20 318	17 321	18 561
Sum	0	0	0	0	0	0

Brutto innbetaling pensjonspremie viser variasjon mellom årene. Hovedårsaken til dette er reguleringspremien til KLP. Dette er en premie som betales hvert år for å oppjustere pensjonsfondet i takt med årlig lønnsvekst og endring i folketrygdens grunnbeløp (G). Det er stor usikkerhet knyttet til prognosen for reguleringspremie, fordi det avhenger av det faktiske lønns- og trygdeoppgjøret, som først blir fastsatt i mai/juni det enkelte år. I 2024 forventer KLP en årslønnsvekst på 4,9 %. Reguleringspremien er basert på oppdaterte estimater for lønnsvekst og prisvekst fra Norges Bank og Statistisk sentralbyrå pr. 09.09.23.

I tjenesteområdenes rammer er det innarbeidet en pensjonspremie på 17,5 % i fellesordningen (KLP), 18,5 % i sykepleierordningen (KLP) og 8,6 % for lærerne (SPK). Dette er en økning på 1 % i fellesordningen og i sykepleierordningen sammenlignet med budsjett 2023. Økningen er finansiert over

ordinær drift. Prognosen fra KLP tilsier en høyere pensjonspremie, henholdsvis 18,6 % for fellesordningen og 20,3 % for sykepleierne i 2024. Differansen mellom budsjettet i tjenesteområdene og den faktiske prognosen er foreløpig avsatt sentralt i budsjettet, med finansiering fra premiefondet i KLP.

Bruk av premiefond i KLP. Kommunedirektøren foreslår å bruke 32,6 mill. kroner av premiefondet i 2024, 33,3 mill. kroner i 2025, 16,3 mill. kroner i 2026 og 37,7 mill. kroner i 2027. I tillegg til usikkerhet med reguleringspremien er det usikkerhet knyttet til beregningen av effekten av ny AFP i offentlig sektor og endring for de med særaldersgrenser.

Pr. 31.12.23 antas premiefondet å være 420 mill. kroner. I økonomiplanperioden er det totalt forutsatt tilført overskudd og renter på 127 mill. kroner, mens det er forutsatt disponert 120 mill. kroner. Premiefondet antas etter dette å være 427 mill. kroner ved utgangen av 2027. Overskudd er tilført i tråd med KLPs prognoser og 2 % garantert avkastning på innestående midler.

Netto pensjonskostnad inkl. administrasjonskostnad er det beløpet som skal framkomme som netto regnskapsført belastning i kommunens driftsregnskap hvert år. Dette er en kostnad som uttrykker endring av pensjonsforpliktelsene fra det ene året til det andre. Netto pensjonskostnad beregnes av forsikringsselskapene etter regler gitt av Kommunal- og distriktsdepartementet.

Årets premieavvik er forskjellen mellom det som innbetales i premie (pensjonsutgift) og netto pensjonskostnad. Hvis innbetalt premie er høyere enn netto pensjonskostnad skal premieavviket føres til inntekt i det regnskapsåret det oppstår. Hvis motsatt, skal premieavviket føres til utgift. Premieavvik 2024 er beregnet til 240,9 mill. kroner. Dette premieavviket føres til inntekt i driftsregnskapet 2024 med tilsvarende avsetning til disposisjonsfond. Premieavviket utover i perioden endrer seg i tråd med endret forutsetning om innbetaling og beregning av pensjonskostnad.

Amortisering premieavvik er nedbetaling av premieavviket fra året før. Lillestrøm kommune har vedtatt 1 års amortisering (nedbetaling). I 2024 må premieavviket fra 2023 nedbetales med tilsvarende bruk av disposisjonsfond. Tilsvarende utover i perioden.

Årets premieavvik og amortisering av premieavvik påvirker ikke budsjettets balanse, men påvirker netto driftsresultat. I 2024 blir netto driftsresultat 5,5 mill. kroner dårligere, mens det i 2025 gjør resultatet 20,3 mill. kroner bedre.

Reserverte bevilgninger

Det settes av midler sentralt til neste års lønnsoppgjør, udisponerte eiendomsskattemidler og noe til energikostnader som ikke er delt ut til tjenesteområdene.

Statistisk sentralbyrå anslår en nasjonal lønnsvekst på 5,1 % i 2024. I neste års budsjett har kommunen satt av 5,2 % lønnsvekst fra 1. mai. Det er ikke alle forhold i beregningen av nasjonal lønnsvekst kommunen setter av penger til.

Eiendomsskatt som ikke blir disponert blir avsatt til et eget eiendomsskattefond til bruk senere år. Det er kommunestyret som foreslår og disponerer midler kommunen mottar i eiendomsskatt.

Energikostnader (strøm og fjernvarme)

Markedsprisene for strøm har falt betydelig i 2023 i forhold til nivået i 2022, og utsiktene for 2024 ligger omtrent på nivå med 2023. Vårt årlige forbruk for strøm og fjernvarme er ca. 80 GWH, eller 80 mill. KWH, og med et så høyt forbruk så utgjør endringer i pris en betydelig endring i totale utgifter. Dette skyldes i hovedsak 2 forhold:

- Lillestrøm bruker rundt 20 GWH i fjernvarme, dvs 25 % av vårt energiforbruk. Vi har ingen sikring på fjernvarmen, den prises etter flytende strømpris på Nordpool og økt strømpris på Nordpool gir direkte utslag i våre totale utgifter til fjernvarme.
- Vi sikrer en stor andel av vår strømporfeuille for kommende år. Meglerne har et mandat om sikring på minimum 50 % og maksimum 90 %. Sikringene skjer mot systempris på Nordpool. I 2022 var det stor forskjell på systempris og områdepris for Østlandet, der områdeprisen i perioder oversteg systemprisen med flere kroner. Differansen mellom systempris og områdepris må vi betale, ettersom vi ikke har sikret mot områdepris. I 2023 har prisdifferansen ikke vært stor. Hva som skjer på dette området i 2024 slår direkte ut i vår strømpris, vi har heller ingen sikring mot områdepris i 2024.

Pr. 1. november 2023 har vi fastpris på et forbruk på ca. 43 GWH for 2024. Det betyr at vi er utsatt for svingninger i markedsprisen. Grad av sikring og forutsigbarhet må avveies mot risikoen for å sitte med altfor dyre avtaler dersom markedet går ned.

Den siste prognosen fra vår strømleverandør viste strømpris på ca 80 øre pr. KWH i 2024. Vi har lagt inn et budsjett på 85 øre. Nettleie kommer i tillegg. Med en flytende portefølje på ca. 37 GWH, så vil en økning i strømprisen på 1 krone utgjøre 37 mill. kroner, så risikoen for økte utgifter er stor. Totalt budsjett for strøm/fjernvarme i 2024 er i overkant av 112 mill. kroner.

Det er fokus på å få ned energiforbruket i kommunen. Det er i 2023 opprettet en egen stilling i eiendomsavdelingen som har som hovedoppgave å følge opp energibudsjettet og forbruket. Arbeidet med å få ned forbruket på litt lengre sikt vil økes, bl.a. montering av solcellepanel der dette er mulig.

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Renteinntekter	-170 000	-143 000	-130 000	-130 000
Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter	304 500	335 000	327 000	345 000
Avdrag på lån	275 000	300 000	310 000	320 000
Startlån - renteinntekter	-44 000	-44 000	-48 000	-52 000
Startlån - renteutgifter	44 000	44 000	48 000	52 000
Netto finansinntekter/finansutgifter	409 500	492 000	507 000	535 000
Finansutgifter i tjenesteområdene	1	1	1	1
Totale finansutgifter	409 501	492 001	507 001	535 001
Motpost avskrivninger	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000
Motpost avskrivninger	-10 000	-20 000	-30 000	-30 000

Renteinntekter

Renteinntektene består av renter av bankinnskudd. Vi har all likviditet til flytende rente, og har samme budsjettrente som for flytende lån med tillegg av avtalt margin i hovedbankavtalen. Det er lagt inn renteinntekter på en kontantbeholdning på 3,0 milliarder kroner. Årsaken til den betydelige økningen i renteinntekter i 2024 skyldes både høyere markedsrenter og høyere kontantbeholdning.

Renteutgifter, provisjon og andre finansielle utgifter

Vi har lagt inn følgende flytende budsjettrente i perioden: 5,0 % i 2024, 4,5 % i 2025 og 4,0 % i resten av perioden. Det er lagt inn låneopptak som vist i investeringstabellen.

Lillestrøm kommune har 6,8 milliarder i egne lån, fratrukket startlån, pr. 1.1.2024. Pr. 1. oktober 2023 er 2,2 milliarder kroner fastrentelån. Det blir belastet renter og avdrag på eiendomsskattelån på eget eiendomsskatteprosjekt. I 2024 er det belastet 43,555 mill. kroner i renter og avdrag på eiendomsskattelån. Beregnet saldo på eiendomsskattelån pr. 1.1.2024 er ca. 470,0 mill. kroner.

I forvaltning av låneporteføljen tas det hensyn til størrelsen på kontantbeholdning og selvkostlån, som gir inntekter. På kort sikt har vi liten renterisiko i porteføljen.

Avdrag på lån

Det er budsjettet med avdrag på 275,0 mill. kroner i 2024 og 300,0 mill. kroner i 2025. Resten av perioden er avdraget økt med 10,0 mill. kroner hvert år. Vi ligger ca. 20,0 mill. kroner over minimumsavdraget i 2024. Størrelsen på avdrag er redusert i forhold til gjeldende økonomiplan for å få budsjettet for 2024 i balanse. Minimumsavdraget beregnes slik:

Minimumsavdrag = sum avskrivninger i året x lånegjeld ved inngangen av året / sum bokført verdi av avskrivbare varige driftsmidler ved inngangen av året.

I Lillestrøm kommune er lånegjelden lavere enn bokført verdi av varige driftsmidler. Gjelden utgjør pr. 01.01.2024 ca. 62 % av de bokførte verdiene. Budsjettet avskrivning i 2024 er 410,0 mill. kroner. Minimumsavdraget i 2024 blir derfor beregnet til 410,0 millioner kroner x 0,62 = 254,0 mill. kroner.

Startlån

Kommunedirektøren foreslår at det ikke tas opp nye startlån i 2024. Det er budsjettet utlån på 150,0 mill. kroner som foreslås finansiert av ubrukte lånemidler. Pr. inngangen til 2023 hadde vi 266,0 mill. kroner i ubrukte lånemidler startlån, og det er prognose på at vi kun vil bruke 30,0 mill. kroner av dette i 2024. Utgifter til renter og avdrag på startlån, og inntekter fra låntakerne til samme formål er budsjettet likt.

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	149 777	169 375	175 088	146 642	242 828	285 494
Avsetninger til bundne driftsfond	2 949	3 449	12 570	6 040	6 419	7 352
Bruk av bundne driftsfond	-80 093	-143 149	-31 589	-12 136	-15 166	-6 997
Avsetninger til disposisjonsfond	274 079	331 214	283 184	305 502	322 823	341 384
Bruk av disposisjonsfond	-327 600	-417 450	-419 060	-410 556	-450 324	-467 645
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	19 112	-56 562	20 193	35 492	106 580	159 588

Disposisjonsfond er bygget opp gjennom frie inntekter som kommunestyret disponerer fritt. I kommunedirektørens forslag er det ikke budsjettert med generell avsetning til disposisjonsfond for 2024-2027. Disposisjonsfondet er høyere enn kommunens handlingsregel på 10 %.

Bundne fond består av overskudd på selvkosttjenester og udisponerte, øremerkede inntekter som ikke er anvendt fullt ut. Når fondet er bundet betyr det at midlene ikke står til kommunestyrets disposisjon, men er bestemt til særskilte formål.

Bruk av bundne driftsfond

Det er budsjettert 31,5 mill. kroner i bruk av av bundne driftsfond i 2024. Mesteparten av dette er bruk av selvkostfond. Utover selvkostfond er det budsjettert bruk av 1,4 mill. kroner på områdene brann og redning, kommuneskog og Romerike trainee.

Avsetning - bundne fond

Det er budsjettert 12,6 mill. kroner som avsetning til bundne fond i 2024. Utover avsetning av selvkostmidler er det budsjettert 0,3 mill. kroner på området kommuneskog, og kr. 65 000 av renteavkastning på bundne fond.

Bruk av disposisjonsfond

Det er totalt budsjettert 419,0 mill. kroner i bruk av disposisjonsfond i 2024, av dette er 280,3 mill. kroner amortisering av tidligere års premieavvik. Utover pensjonsmidlene er det budsjettert 138,6 mill. kroner. 100 mill. kroner tas fra kommunens disposisjonsfond og overføres til investering som egenfinansiering, og 2,0 mill. kroner brukes av kommunens eiendomsskattefond, og overføres til investering til gang- og sykkelveier og trafikksikringstiltak. Resterende budsjettert bruk er til spesifikke prosjekter, der de største er 12,0 mill. kroner for å finansiere tilskudd til private idrettsanlegg (vedtak i ÅB/HP 2023-2026), 9,4 mill. kroner brukes til leie eksterne kontorlokaler (tidligere vedtak), og 5,0 mill. kroner brukes til klimatiltak.

Avsetning til disposisjonsfond

Det er budsjettert 283,1 mill. kroner som avsetning til disposisjonsfond. Av dette er 274,8 mill. kroner avsetning til premieavviksfond. Det er avsatt 6,3 mill. kroner i kommunalområdene til kommunens enøk-fond, dette er midler som er spart inn som følge av enøk-investeringer. Videre er det satt av 1,1 mill. kroner til fond for oppgradering av IT-utstyr og det er satt av 0,8 mill. kroner til valgfondet.

Overføring til investering

Det overføres 175,1 mill. kroner fra drift til investering i 2024. Av dette 102,0 mill. kroner bruk av disposisjonsfond (som vist til over), mens 73,1 mill. kroner er av årets driftsinntekter. I økonomiplanperioden 2024-2027 er det lagt opp til å bruke 100,0 mill. kroner hvert år fra disposisjonsfondet til egenfinansiering av investeringer. Dette reduserer kommunens lånebehov, spesielt mot slutten av økonomiplanperioden.

Investeringer i økonomiplanen

Investeringer

Neste år er det foreslått investeringer for 1,264 mrd. kroner. Totalt for økonomiplanperioden 2024-2027 ligger det 5,184 mrd. kroner i investeringsplanen. Avgiftsfinansierte investeringer ligger på 0,63 mrd. kroner og eiendomsskattfinansierte investeringer ligger på 0,259 mrd. kroner i økonomiplanperioden.

I økonomiplanen for 2024-2027 utgjør investeringene totalt (bruttotall i millioner kroner):

Samlede investeringer

Beløp i mill kr

Kommune (T)	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Sum i økonomiplan-perioden
Lillestrøm kommune	1 264,6	1 353,0	1 423,3	1 143,8	5 184,8
Totalsum	1 264,6	1 353,0	1 423,3	1 143,8	5 184,8

I forrige økonomiplan lå det inne investeringer med totalt 1,147 mrd. kroner i 2024. I tillegg er det overført 432 mill. kroner fra 2023 til 2024. I økonomiplanprosessen er investeringsplanen gjennomgått, og det er lagt inn merbehov og nye tiltak, samt at enkelte investeringer er skjøvet ut i tid, midler er redusert eller tatt ut. Enkelte prosjekter og rammebevilgninger, er prisjustert. I tillegg er det lagt inn økninger som følge av politisk vedtak på enkelte investeringer.

Økonomiplan for 2024-2027

De største endringene fra forrige økonomiplan, når man holder overførte midler utenfor, er på følgende hovedprosjekter:

Investering (beløp i 1000)	2024	2025	2026	2027
Lillestrøm rådhus - ombygging	3 000	0	0	0
Ramstadsbogen barnehage - utvidelse	6 145	18 935	3 870	0
Ny barnehage - Strømmen	2 000	1 000	1 000	3 000
Skedsmokorset barnehager - mulighetsstudie	2 800	1 500	5 500	3 500
Dalen skole - rehabilitering av svømmebasseng	20 762	0	0	0
Haugtun - ny spesialskole	0	9 954	0	0
Åsenhagen skole - rehabilitering	0	0	19 000	0
Skolebehovsplan - usikkerhetsavsetning	0	0	25 991	0
Behovsplan helse og mestring	2 000	6 000	125 000	250 000
Oppgradering helsebygg - byggherre	1 000	0	0	0
Oppgradering helsebygg - eiendomsdrift	7 500	0	0	0
Nytt sentralkjøkken/sentralvaskeri	1 000	161 000	205 000	1 000
Kunstnerisk utsmykning	0	1 000	1 000	3 000
Kultur og frivillighet	3 000	1 000	1 000	1 000
Friluftsanlegg og parker	1 000	1 000	1 000	1 000
Friluftsanlegg og parker	0	10 000	0	0
Blaker Skanse	7 000	12 000	12 000	15 000
Kultur- og idrettsbygg/-anlegg - byggherre	3 000	2 000	0	0
Kultur- og idrettsbygg/-anlegg - byggherre	1 000	0	0	0
Nærmiljøanlegg	1 000	1 000	1 000	1 000
Skedsmokorset idrettspark	6 250	107 700	1 000	42 000
Verneverdige bygninger	2 000	3 000	5 500	0
Huseby gård	5 000	8 500	0	0
Idrett	-12 000	0	0	0
Idrett	18 350	0	0	0

Økonomiplan for 2024-2027

Skedsmo kirkegård - utvidelse	0	21 752	0	0
Boliger - kjøp og salg	40 000	0	0	0
Ladepunkter til fossilfrie biler	0	4 700	3 500	0
Utskiftning fossile biler	0	1 000	1 000	1 000
Ombygging av kommunal bygningsmasse	-50 000	-10 000	-10 000	0
Oppgradering tilfluktsrom	11 000	11 000	0	0
Brannteknisk oppgradering av kulturbygg og andre formålsbygg	5 000	2 000	2 000	0
Ballbinger	2 500	2 500	2 500	2 500
Heis og løfteanretning på kommunale bygg	4 300	3 700	0	0
Eiendom - utviklingsplan	8 134	17 809	7 809	7 809
Flomvern	-46 000	3 000	-30 000	0
Skedsmo brannstasjon – ombygging ren/uren sone	1 600	0	0	0

Investeringsstabell for kommunen samlet

Ordinære investeringer

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum 2024-27
	2024	2025	2026	2027	
ADMINISTRASJON OG LEDELSE					
IT-investeringer	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Lillestrøm rådhus - Aktivitetsbaserte arbeidsplasser	2 000	0	0	0	2 000
Lillestrøm rådhus - ombygging	3 000	25 900	25 900	25 900	80 700
Sentrale forutsetninger inv.	14 067	14 067	14 067	14 067	56 268
Sum ADMINISTRASJON OG LEDELSE	22 067	42 967	42 967	42 967	150 968
OPPVEKST					
Bingsfoss skole - ombygging og utvidelse	60 000	89 495	414	0	149 909
Blaker skole - oppgradering	0	0	0	1 036	1 036
Dalen skole - rehabilitering av svømmebasseng	20 762	0	0	0	20 762
Frydenlund skole - tilbygg	0	0	0	207	207
Haugtun - ny spesialskole	138 569	113 960	15 540	0	268 069
Hovinhøgda/Garderåsen skoler - rehabilitering	0	0	1 244	2 486	3 730
Ny barnehage - Melby/Tømteveien	2 072	3 402	71 036	59 620	136 130
Ny barnehage - Strømmen	2 000	1 000	1 000	3 000	7 000
Ny skole i Strømmen/Skjetten område	0	2 176	4 351	18 441	24 968
Ny svømmehall - Fetsund vest	0	0	207	311	518
Ramstadsbogen barnehage - utvidelse	10 358	35 000	36 000	0	81 358
Skedsmokorset barnehager - mulighetsstudie	2 800	1 500	5 500	3 500	13 300
Skjetten skole - utvidelse	11 396	40 249	80 497	40 249	172 391
Skolebehovsplan - usikkerhetsavsetning	46 620	89 718	119 658	40 996	296 992
Sten-Tærud skole – rehabilitering	2 279	81 326	191 764	89 925	365 294
Vesterskaun skole	29 837	56 151	129 500	54 390	269 878
Volla skole - rehabilitering	120 000	30 650	0	0	150 650
Åsenhagen skole - rehabilitering	4 000	10 000	64 000	210 000	288 000
Sum OPPVEKST	450 693	554 627	720 711	524 161	2 250 192
HELSE OG MESTRING					
Behovsplan helse og mestring	2 000	6 000	125 000	250 000	383 000
Branntiltak LIBOS og Kjerulfsgate 22 B og C	18 724	0	0	0	18 724
Helse og mestring, generell ramme	5 713	0	0	0	5 713
Leirsundveien - robustboliger	2 500	0	0	0	2 500
Oppgradering helsebygg - byggherre	17 153	0	0	0	17 153
Oppgradering helsebygg - eiendomsdrift	20 709	5 548	0	0	26 257
Sørum sykehjem - ombygging til omsorgsboliger	3 000	0	0	0	3 000
Velferdsteknologi	8 489	3 000	3 000	3 000	17 489
Sum HELSE OG MESTRING	78 288	14 548	128 000	253 000	473 836
KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN					
Ballbinger	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Blaker kirkegård - utvidelse og rehabilitering	41 440	7 112	0	0	48 552
Boliger - kjøp og salg	40 000	-0	0	0	40 000
Brannteknisk oppgradering av kulturbygg og andre formålsbygg	5 000	2 000	2 000	0	9 000
Breidablikk barnehage - riving, opparbeidelse av park	2 000	0	0	0	2 000
Byggherre - Oppfølging i garantitiden	2 000	1 000	1 000	0	4 000
Digitalisering og styring av bygningsmasse	700	0	0	0	700

Økonomiplan for 2024-2027

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
Eiendom - utviklingsplan	35 000	40 000	30 000	30 000	135 000
ENØK - Oppgradering av ventilasjonsanlegg på kommunale bygg	15 540	10 360	0	0	25 900
Enøk-investeringer	2 497	2 497	2 497	2 497	9 988
Flomvern	5 500	3 000	0	0	8 500
Friluftsanlegg og parker	15 168	12 000	2 000	2 000	31 168
Frogner kirkegård - utvidelse	7 000	500	500	1 000	9 000
Gulenga, flytting til Huseby	500	0	0	0	500
Heis og løfteanretning på kommunale bygg	4 300	3 700	0	0	8 000
Huseby gård	5 000	8 500	0	0	13 500
Idrett	71 825	30 000	30 000	0	131 825
Investeringer Kirkelig fellesråd	8 240	4 722	7 436	2 774	23 172
Kjøp og salg av kommunal eiendom	10 750	0	0	0	10 750
Kultur og frivillighet	4 750	2 750	2 750	2 750	13 000
Kultur- og idrettsbygg/-anlegg - byggherre	10 164	2 000	0	0	12 164
Kunstnerisk utsmykning	6 748	3 000	3 000	3 000	15 748
Kvartal 1 innredning, utstyr og inventar - Bibliotek og kulturskole	6 978	0	0	0	6 978
Ladepunkter til fossilfrie biler	0	4 700	3 500	0	8 200
Lillestrøm sykkelby	1 200	1 200	1 200	1 200	4 800
Maskiner og biler - utedrift	24 283	26 050	18 137	7 087	75 557
Maskiner og utstyr - eiendom	3 626	1 554	1 554	1 554	8 288
Nytt sentralkjøkken/sentralvaskeri	3 000	161 000	205 000	1 000	370 000
Oppgradering tilfluktsrom	11 000	11 000	0	0	22 000
Rehabilitering av kunstgressbaner	3 500	0	0	0	3 500
Rehabilitering Nebbursvollen bad og Kuskerudnebben bad	24 850	5 000	0	0	29 850
Samferdsel - hovedplaner	20 000	20 000	20 000	20 000	80 000
Samferdsel – Overordnet prosjektering	500	500	500	500	2 000
Skedsmo brannstasjon – ombygging ren/uren sone	1 600	0	0	0	1 600
Skedsmo kirkegård - utvidelse	4 727	44 300	300	0	49 327
Skedsmokorset idrettspark	6 250	107 700	1 000	42 000	156 950
Solceller på kommunale bygg	13 468	15 540	10 878	0	39 886
Utskiftning fossile biler	0	1 000	1 000	1 000	3 000
Utvikling av Stortorget i Lillestrøm by	2 542	0	0	0	2 542
Vann og avløp - hovedplaner	10 000	0	0	0	10 000
Vei - overtakelse justeringsrett MVAkomp	3 895	3 504	3 504	2 482	13 386
Veilys	8 400	8 400	8 400	8 400	33 600
Verneverdige bygninger	2 000	3 000	5 500	0	10 500
Vollaparken	2 000	8 000	20 000	0	30 000
Sum KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	450 441	558 090	384 156	131 744	1 524 431
Sum	1 001 489	1 170 232	1 275 834	951 872	4 399 427

Økonomiplan for 2024-2027

Avg.finansierte investeringer

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
Maskiner og biler - utedrift	16 850	300	550	3 200	20 900
Oppmåling	118	188	188	188	681
Rehabilitering pumpestasjoner avløp	19 000	30 000	30 000	30 000	109 000
Rehabilitering spill og overvannsledning Skjettenbyen	10 000	47 000	0	0	57 000
Solberg, vei, vann og avløp	78 040	0	0	0	78 040
VA - overtakelse justeringsrett MVA	2 791	2 704	2 704	2 322	10 521
Vann og avløp - hovedplaner	119 000	100 000	55 000	80 000	354 000
Sum KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	245 800	180 191	88 441	115 710	630 141
Sum	245 800	180 191	88 441	115 710	630 141

Eiendomskattinvesteringer

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
Blaker Skanse	15 000	15 000	15 000	15 000	60 000
Energibrønner kunstgressbaner	9 842	0	0	0	9 842
E-skatt - Bro Skjærvagapet	1 000	2 108	6 216	25 900	35 224
E-skatt - Husebylåven	1 500	0	0	0	1 500
E-skatt - inv vei og trafikk sikring	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Idrett	7 500	0	0	0	7 500
Kvartal 1 innredning, utstyr og inventar - Bibliotek og kulturskole	0	0	10 000	0	10 000
Nærmiljøanlegg	2 007	1 000	1 000	1 000	5 007
Rehabilitering av kunstgressbaner	2 000	2 000	2 000	0	6 000
Sørumsand idrettspark - svømmehall	5 000	5 000	50 000	53 500	113 500
Sum KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	46 349	27 608	86 716	97 900	258 573
Sum	46 349	27 608	86 716	97 900	258 573

Ordinære investeringer

ADMINISTRASJON OG LEDELSE

IT-investeringer

IKT, investeringsramme

Det er hvert år lagt inn en ramme til utskifting av sentralt datautstyr. Sentralt datautstyr må byttes ut og oppgraderes hvert 3-5 år for å opprettholde god kapasitet, funksjonalitet og ytelse. Midlene på dette prosjektet vil da brukes til å gjøre investeringer på slikt utstyr. Vi trenger å overføre midler mellom år for å dekke inn større kostnader som kommer hvert 3-5 år.

IKT, Fiberoptisk plan

Det er hvert år lagt inn en ramme til utbygging av fiber mellom kommunens ulike lokasjoner. Vi har en forpliktende avtale med Akershus Energi Varme om felles utbygging av fiber i alle fjernvarme grøfter. Denne avtalen gjør at vi kan bygge et fibernett i kommunen vår til en veldig redusert kostnad. At kommunen eier sitt eget fibernett gir en svært effektiv og rimelig løsning for kommunikasjon sammenliknet med leie av kapasitet fra eksterne leverandører.

Lillestrøm rådhus - Aktivitetsbaserte arbeidsplasser

Det er igangsatt et prosjekt for å innføre aktivitetsbaserte arbeidsplasser på Lillestrøm rådhus. Det ligger et stort potensiale i å utnytte bygget på en mer effektiv måte, gjennom blant annet økt bruk av hjemmekontor og ikke faste arbeidsplasser. Investeringsmidlene er tenkt brukt på bygningsmessige tilpasninger, og nødvendige kjøp som kan regnskapsføres som investering.

Prosjektet vil hensynta fremtidig ombygging av rådhuset, men forventes å kunne ta ut effekter på et tidligere tidspunkt i møte med akutt behov for økt arbeidsplasskapasitet og muligheter for å gjøre innsparinger i leiekostnader på kort sikt.

I løpet av 2023 har ca. halvparten av rådhuset gått over til aktivitetsbaserte arbeidsplasser og antall arbeidsplasser er økt med ca. 50, da deler av Oppvekst er flyttet fra leide lokaler i Solheimsgata. Deler av leieavtalen i Solheimsgata er sagt opp og spart inn. I 2024 er planen at hele rådhuset skal over på aktivitetsbasert arbeidsmåte, noe som vil skape en større fleksibilitet og utnytte bygget på en mer rasjonell måte i en tid hvor flere har hjemmekontor, eller er på farta i møter eller ute på oppdrag.

Lillestrøm rådhus - ombygging

Det er 32 år siden Lillestrøm rådhus ble tatt i bruk. Mange av de bygningsmessige komponentene er utrangert og det er nødvendig med større investeringer for å skifte ut disse. Samtidig er det i løpet av byggets levetid tilkommet en rekke nye forskriftskrav blant annet til universell utforming, inneklime og brannsikring, som gjør at det bør foretas investeringer på rådhuset for å imøtekomme disse nye kravene. Nye måter å arbeide på med flere alternativer enn kun cellekontor, gjør det påkrevd med mindre bygningsmessige ombygninger. Enkelte mindre tilpasninger og endringer i bygget er utført i årene 2020-2023 for å øke antall arbeidsplasser på rådhuset, men så langt er det ikke gjort grep for å sette i stand de vesentlige bygningstekniske elementene som ventilasjon, vinduer, sprinkling mv.

Det er påbegynt et arbeid med en konseptvalgutredning. Utredningen skal vurdere flere alternative grep for å utvikle rådhuset, fra kun nødvendig vedlikehold til større ombygginger. Konseptvalgutredningen vil ferdigstilles i 2024. Det legges inn midler til å fullføre arbeidet i 2024. Videre i økonomiplanen er det lagt inn en grov ramme årlig. Hvilket omfang og kostnad prosjektet skal ha vil bli avklart i løpet av 2024.

Sentrale forutsetninger inv.

Det avsettes et årlig beløp til egenkapitaltilskudd KLP. Det er ikke anledning til å finansiere egenkapitaltilskudd med bruk av lån. Egenkapitaltilskuddet er forutsatt finansiert med overføring av midler fra driftsbudsjettet. Satsene for egenkapitaltilskuddet videreføres på samme nivå som i 2023. For fellesordningen er det beregnet 0,25 % av premiereserven og for sykepleiere 0,55 % av pensjonsgrunnlaget.

OPPVEKST

Bingsfoss skole - ombygging og utvidelse

Bingsfoss ungdomsskole ombygges og utvides til en fullverdig 6-parallell ungdomsskole ved å etablere to tilbygg i forlengelse av eksisterende klasseromsfløyer som følge av at flere klasserom ved skolen arealmessig er for små til å møte normen på 30 elever. Dette medfører at skolen må deles opp i flere klasser enn nødvendig, med den følgen av at skolen må tilføres midler til flere lærere enn det elevtallet tilsier. Samtidig skal skolens uteareal oppgraderes og tilrettelegges for fysisk aktivitet og kvaliteter som vil komme nærmiljøet til gode. Entreprenør blir kontrahert i første halvdel av 2024, og med planlagt ferdigstillelse av byggarbeidene til skolestart 2025.

Ill: A38 Arkitekter

Blaker skole - oppgradering

Det er etablert paviljong på Blaker skole i forbindelse med overføring av elevene fra Haugtun. Det anbefales at skolen driftes med paviljong de kommende årene. I henhold til skolebehovsplanen skal det etter hvert gjennomføres en arealrevisjon med tanke på oppgradering/utvidelse av skolebygget med et tilbygg. I arbeidet med økonomiplan 2024-2027 er forventet ferdigstillelse skjøvet til 2030.

Kostnadsestimatet tar utgangspunkt i arealer og erfaringstall for nybygg. Estimaten baserer seg på enkle vurderinger av stedlige forhold. Etter hvert som prosjektet blir mer bearbeidet vil nøyaktig budsjett bli lagt frem for politisk behandling som egen sak. Kostnadene inkluderer ikke usikkerhetsavsetning.

Dalen skole - rehabilitering av svømmebasseng

Svømmebassenget på Dalen skole har behov for omfattende rehabilitering for å unngå at bassenget må stenges ned. Arbeidet har startet, og det forventes at arbeidene vil bli ferdigstilt i løpet av 2024.

Bassenget rehabiliteres for forlenget levetid på 15-20 år. Prosjektet omfatter utbedring av betong, noe fasadearbeid, overflater og teknisk anlegg tilknyttet bassenget. I tråd med kommunestyresak 89/23 behandlet 14.06.23 er totalbevilgningen til prosjektet økt til 53,0 mill. kroner.

Foto: Fet svømmeklubb

Frydenlund skole – tilbygg

Frydenlund har ikke tilstrekkelig funksjonelle og tilrettelagte lokaler tilpasset målgruppen. I henhold til skolebehovsplanen starter planlegging for en utvidelse i slutten av perioden med sikte på å utvide/utbedre nødvendige arealer og funksjoner senere.

Haugtun - ny spesialscole

Ny "Skåningsrud skole" realiseres med lokasjon på tomta til Haugtun skole. Dagens bygg rives og et nytt bygg føres opp i to etasjer for å motta elevene ved Skåningsrud skole. Nybygg sikrer optimalt tilpassede arealer og en effektiv skoledrift.

Det blir etablert ny spesialscole for 60 elever som skal være ferdigstilt vinteren 2026. Kostnadsestimater tar utgangspunkt i arealer og erfaringstall for rehabilitering eller nybygg. Estimater baserer seg så langt på enkle vurderinger av stedlige forhold. Etter hvert som prosjektet blir mer bearbeidet vil nøyaktige budsjetter bli lagt frem for politisk behandling, enten i forbindelse med budsjett eller som egne saker. Kostnadene inkluderer ikke usikkerhetsavsetning.

Rammen som ble lagt for prosjektet i økonomiplan 2023-2026 var i underkant av 10 mill. kroner for lav sammenlignet med tall presentert i skolebehovsplanen. Feilen er korrigerert i økonomiplan 2024-2027.

Hovinhøgda/Garderåsen skoler - rehabilitering

Hovinhøgda skole og Garderåsen skole trenger begge rehabilitering/tilbygg og arealrevisjon. I henhold til revidert skolebehovsplan skal det gjennomføres en konseptvalgutredning før endelige beslutninger tas for disse to skolene. Det er kostnadsdrivende med to lokasjoner både mht. drift og investering. Ved en ny gjennomgang bør det ses på samlokalisering av de to skolene. En konseptvalgutredning må starte i 2026.

Ny barnehage - Melby/Tømteveien

I henhold til barnehagebehovsplanen er det ønskelig å etablere ny barnehage i Tømteveien på Skjetten med inntil 8 avdelinger. Barnehagen vil erstatte Breidablikk og Uglebakken barnehager.

Tomten er regulert. Når det gjelder planlagt ferdigstilling av denne barnehagen må dette sees i sammenheng med anbefalt løsning i revidert barnehagebehovsplan. Dette arbeidet har nå startet og ventes ferdigstilt høsten 2023.

For alle prosjekter i barnehagebehovsplanen er det så langt lagt frem kostnadsestimater som tar utgangspunkt i arealer og erfaringstall for rehabilitering eller nybygg. Estimatenes baserer seg så langt i liten grad på vurdering av stedlige forhold og har ikke avsetninger til risiko og uforutsette kostnader. Etterhvert som prosjektene blir mer bearbeidet vil nøyaktige budsjetter bli lagt frem for politisk behandling, enten i forbindelse med budsjett eller som egne saker.

Ny barnehage - Strømmen

I henhold til barnehagebehovsplanen er det behov for en ny barnehage på Strømmen.

Barnehageområde Strømmen og Skjetten har en høy andel av kommunens 1-5 åringer. Det blir en sterk økning i behovet for antall barnehageplasser ut planperioden.

Nøyaktig plassering er ikke endelig besluttet. Det avsettes midler til utredning av konseptvalg/mulighetsstudie i økonomiplanperioden.

Ny skole i Strømmen/Skjetten område

Det blir stor vekst i skoleområdet Strømmen-Skjetten frem mot 2030. Dette planlegges løst med bygging av ny 2 parallell barneskole og muligens kretsjusteringer. Det gjennomføres en konseptvalgutredning med tanke på å finne alternativ tomt til ny barneskole i Strømmen-Skjetten området. Skolen skal ha Sophie Radich som ungdomsskole.

Ny svømmehall - Fetsund vest

Svømmehall Fetsund vest har vært planlagt i flere år for å sikre at elevene ved skolene Garderåsen og Hovinhøgda skal få en bedre svømmeopplæring med kort vei til svømmeanlegget. I dag brukes svømmeanleggene ved Dalen skole og Østersund ungdomsskole. Nærmere utredning av svømmehall foreslås vurdert i konseptvalgutredningen for Hovinhøgda/Garderåsen skoler.

Ramstadskogen barnehage - utvidelse

Ramstadskogen barnehage skal utvides med 66 plasser. I barnehagebehovsplanen er det beskrevet at arbeidene skal ferdigstilles i 2024. På grunn av kommunens økonomiske situasjon er prosjektet tidligere utsatt, og etter ønske fra oppvekst jobbes det nå for at den utvidede Ramstadskogen barnehage skal tas i bruk til høstsemesteret 2026. Arbeidet med revidering av barnehagebehovsplanen forventes ferdigstilt høsten 23, og legges frem til kommunestyret 13.12.2023. Behovet for videre utbygging av Ramstadskogen barnehage vil bli omtalt i denne.

Det ble i barnehagebehovsplanen anslått en total kostnad på 35 mill. kroner. Ved nærmere undersøkelser er det ikke realistisk å bygge ut barnehagen for et så lavt beløp, og budsjettet er senere økt til totalt 50 mill. kroner. I økonomiplan 2024-2027 foreslås totalrammen økt til 82,5 mill. kroner.

For alle prosjekter i barnehagebehovsplanen er det så langt lagt frem kostnadsestimater som tar utgangspunkt i arealer og erfaringstall for rehabilitering eller nybygg. Estimatenes baserer seg så langt i liten grad på vurdering av stedlige forhold og har ikke avsetninger til risiko og uforutsette kostnader. Etterhvert som prosjektene blir mer bearbeidet vil nøyaktige budsjetter bli lagt frem for politisk behandling, enten i forbindelse med budsjett eller som egne saker.

Skedsmokorset barnehager - mulighetsstudie

I henhold til barnehagebehovsplanen er det behov for å etablere ny barnehage på Skedsmokorset ved Skedsmo Stadion. Nøyaktig plassering vil bli avklart i forbindelse med reguleringen av nytt idrettsanlegg på Fribergjordet og dagens tomt ved idrettsanlegget. Den nye barnehagen er planlagt å erstatte Åsenhagen og Korshagen barnehager.

Fordi tomten ikke er detaljregulert er det ikke realistisk å ha barnehagen ferdig til 2025, slik er angitt i barnehagebehovsplanen. Det foreslås satt av midler til konseptvalg og oppstart av planlegging.

Skjetten skole - utvidelse

Skjetten skole utvides til en permanent 4-parallell barneskole. Reguleringsprosess er igangsatt. Planlagt ferdigstilt til skoleåret 2026/2027.

Kostnadsestimatet tar utgangspunkt i arealer og erfaringstall for rehabilitering og nybygg. Estimatenes baserer seg så langt på enkle vurderinger av stedlige forhold. Etter hvert som prosjektene blir mer bearbeidet vil nøyaktige budsjetter bli lagt frem for politisk behandling, enten i forbindelse med budsjett eller som egne saker. Kostnadene inkluderer ikke usikkerhetsavsetning.

Behovet tar utgangspunkt i elevprognoser fra forslag til ny skolebehovsplan.

Ill: Lillestrøm Arkitekter

Skolebehovsplan - usikkerhetsavsetning

Det er valgt en løsning hvor usikkerhetsavsetningene ikke inngår i det enkelte kostnadsestimat for hvert enkelt skoleprosjekt. I stedet er det valgt en løsning hvor usikkerhetsavsetningen er samlet i en felles usikkerhetsavsetningspott for hele skolebehovsplanen.

Denne avsetningen kommer tillegg til basisestimatet for hver enkelt skole og utgjør et gjennomsnittlig kostnadstillegg på ca. 20 % for hver enkelt skole. Sammenslåingen gir redusert samlet avsetning i kontrast til hva summen av enkeltavsetninger ville vært.

Avsetningen er oppjustert i tråd med økningene som er lagt inn på Åsenhagen og Haugtun skoler i økonomiplan 2024-2027.

Sten-Tærud skole – rehabilitering

Sten-Tærud skole framstår som nedslitt og bærer preg av mangelfullt vedlikehold. Bygningsmassen på Sten-Tærud nærmer seg 70 år, og bør enten erstattes med nybygg eller totalrehabiliteres. Prinsipielt ønsker man å ha rene barneskoler med minst to paralleller og rene ungdomsskoler med minst fire paralleller i Lillestrøm kommune i forbindelse med reetableringer eller omorganiseringer. Sten-Tærud skole skal i henhold til skolebehovsplanen derfor rehabiliteres som en 2-parallell barneskole.

Byggearbeidene for barneskolen forutsetter at ungdomsskolen flytter ut. Det jobbes med valg av konsept for en større ny ungdomsskole for Kjeller og Sten-Tærud. Inntil konseptvalget er landet er det uklart når arbeidene med barneskolen kan igangsettes og nye/rehabiliterede arealer kan stå ferdig.

Kostnadsestimatet tar utgangspunkt i arealer og erfaringstall for rehabilitering eller nybygg. Estimater baserer seg så langt på enkle vurderinger av stedlige forhold. Etter hvert som prosjektet blir mer bearbeidet vil nøyaktige budsjetter bli lagt frem for politisk behandling, enten i forbindelse med budsjett eller som egne saker. Kostnadene inkluderer ikke usikkerhetsavsetning.

Vesterskaun skole

I følge skolebehovsplanen er det nødvendig å rehabiliterer eller bygge ny Vesterskaun skole. Prosjektet skal etter planen ikke øke kapasiteten, men vil erstatte eksisterende skole og to gamle paviljonger. Det er planlagt etablert en ny 1,5 parallell skole til skolestart 2027.

For alle prosjekter i skolebehovsplanen er det så langt lagt frem kostnadsestimater som tar utgangspunkt i arealer og erfaringstall for rehabilitering eller nybygg. Estimaterne baserer seg så langt i liten grad på vurdering av stedlige forhold og har ikke avsetninger til risiko og uforutsette kostnader. Etterhvert som prosjektene blir mer bearbeidet vil nøyaktige budsjetter bli lagt frem for politisk behandling, enten i forbindelse med budsjett eller som egne saker.

III: A38 Arkitekter

Volla skole - rehabilitering

Rehabiliteringen av Volla skole er godt i gang. Sidefløyen er revet og det nye råbygget er snart på plass. I hovedfløyen er innvendig rivning ferdig og gjenoppbygging har startet.

Elevene er flyttet til Kjellervolla skole i byggeperioden. Det tas sikte på at byggearbeidene er ferdig ved årsskiftet 2024/2025, og deretter blir det en periode med møblering og klargjøring av bygget til skolestart i august 2025.

Åsenhagen skole - rehabilitering

Åsenhagen skole rehabiliteres. Åsenhagen barneskole er foreslått rehabilitert gjennom mange perioder og skolen bærer preg av stor slitasje og forfall.

Tidligere kostnadsestimatet har tatt utgangspunkt i eksisterende arealer og enkle vurderinger av stedlige forhold. Ny arealgjennomgang og nye arealnormer har økt omfanget. Det vil være behov for en del nye arealer. Det arbeides videre med mulige løsninger samt vurderinger av sammenheng med planene for Skedsmokorset idrettspark. Rehabilitering/tilbygg vil tidligst kunne stå ferdig i 2028. I økonomiplanen foreslås rammen økt til 393 mill. kroner.

Etter hvert som prosjektet blir mer bearbeidet vil nøyaktige budsjetter bli lagt frem for politisk behandling, enten i forbindelse med budsjett eller som egne saker. Kostnadene inkluderer ikke usikkerhetsavsetning.

Behovet tar utgangspunkt i elevprognoser fra forslag til ny skolebehovsplan.

HELSE OG MESTRING

Behovsplan helse og mestring

Kommunestyret vedtok den 29. mars 2023 «Behovsplan for helse- og mestringstjenester 2023-2040». Planen skal ligge til grunn for nødvendig faglig og organisatorisk omstilling samt prioriteringer i årlige budsjettprosesser. Samtidig ble det vedtatt å starte opp arbeidet med å planlegge for kapasitetsutvidelse for heldøgns omsorgsplasser. Det er foreslått avsatt driftsmidler i 2024 til nødvendige utredninger, og så vil det igangsettes egne investeringsprosjekter når behovene er identifisert og man ser på konkrete eiendomsløsninger for de enkelte områdene. Det settes av en årlig investeringsramme, med opptrapping til 250 mill. kroner årlig, for å synliggjøre et fremtidig behov for investeringer. Når konkrete investeringsprosjekter igangsettes vil det opprettes egne prosjekter for disse.

Branntiltak LIBOS og Kjerulfsgate 22 B og C

Det skal gjennomføres brannsikringstiltak på LIBOS og boliger i Kjerulfsgate 22. Prosjektet har avventet rammeavtale for sprinklerarbeid, som nå er på plass. Det forventes at begge delprosjekter ferdigstilles høsten 2024.

Tiltak i boligene i Kjerulfsgate 22 vil fullfinansieres av fondsmidler tilhørende Lillestrøm kommunale boliger, mens tiltak på LIBOS delfinansieres av tidligere avsatte fondsmidler til formålet.

Helse og mestring, generell ramme

Innenfor et såpass stort tjenesteområde som helse og mestring er, oppstår det hvert år behov for å foreta mindre investeringer. Det har tidligere være en fast rammebevilgning til formålet. Denne er tidligere fjernet, og midlene som ligger i 2024 er ubrukte midler som er overført fra 2023.

Leirsundveien - robustboliger

Det er oppført 15 nye omsorgsboliger og 1 korttidsplass med døgnbemannet base. Boligene er utformet med hensyn til brukere med rusproblemer, psykiske lidelser og sosiale problemer. Byggene ble delvis overlevert i november 2022, og noen av boligene er tatt i bruk fra desember 2022. Som følge av en svært omfattende vannlekkasje på hovedsprinkelrør i desember 2022 i hovedbygningen, har det ikke vært mulig å ta i bruk leilighetene og øvrige arealer i hovedbygningen. De svært omfattende utbedringene ble ferdigstilt høsten 2023, og kostnadene for oppretting av skadene håndteres av entreprenør. I 2024 er det avsatt midler til oppfølging i garantitiden.

Oppgradering helsebygg - byggherre

Hovedprosjektet omfatter prosjektene branntiltak på Stalsberg, hvor en brannskillevegg ikke er godkjent iht. gjeldende brannforskrifter slik at bygget må fullsprinkles, og ombygging av sorteringsrom på Skedsmotun vaskeri. Midler til branntiltak på Stalsberg er overført fra 2023 og prisjustert. Rammen for ombyggingen på Skedsmotun vaskeri foreslås økt fra 7 til 8 mill. kroner for å sikre tilstrekkelig med midler til å gjennomføre ombyggingen.

Oppgradering helsebygg - eiendomsdrift

Hovedprosjektet omfatter flere viktige investeringsprosjekter på kommunens sykehjem.

Fra tidligere økonomiplaner ligger det inne midler til nødstrømsaggregat på Stalsberg, Åråsveien og Lillestrøm bbs, siden disse byggene ikke er tilrettelagt for lengre strømbrudd. I tillegg ligger det midler til komfortkjøling på demensavdelingen på Sørvald.

Økonomiplan for 2024-2027

I økonomiplan 2024-2027 foreslås det bevilget 7,5 mill. kroner i 2024 til nytt glasstak på Skedsmotun bo- og behandlingssenter. Et nytt glasstak med bedre u-verdi vil gi energibesparelse i bygget, bedre innelima, og fjerne lekkasjeproblematikken man opplever med dagens gamle glasstak.

Sørum sykehjem - ombygging til omsorgsboliger

Ombyggingen av deler av Sørum sykehjem til 20 omsorgsleiligheter ferdigstilles høsten 2023. I 2024 er det avsatt midler til oppfølging i garantitiden. I tillegg vil kommunen motta tilskudd fra Husbanken.

Velferdsteknologi

Det er avsatt 3 mill. kroner årlig til velferdsteknologiske løsninger i tjenesteområdet helse og mestring.

KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN

Ballbinger

Det foreslås å sette av en årlig ramme til oppgradering og etablering av ballbinger. Mange av kommunens ballbinger har svært dårlig tilstand, og må skiftes ut. Videre er det ønske om flere ballbinger i kommunen.

Blaker kirkegård - utvidelse og rehabilitering

Prosjektet omfatter utvidelse av Blaker kirkegård, ny driftsbygning og rehabilitering av kapellet. I tillegg er det eksisterende servicehuset ferdig rehabilitert.

Prosjektet ble først skissert å koste 60 mill. kroner, hvorav 40 mill. kroner var avsatt til utvidelse av kirkegården, 10 mill. kroner til driftsbygg og 10 mill. kroner til rehabilitering av kapell.

Kostnadsestimatene ble satt på et tidspunkt lenge før oppstart av prosjektering og rammen ble derfor økt med 12 mill. kroner i økonomiplan 2022-2025. I tillegg er det lagt til prisjustering i fjorårets og årets økonomiplan.

Det er fortsatt stor usikkerhet med tanke på økonomiske rammer i prosjektet. Entreprenør for arbeidene med utvidelse av kirkegården er kontrahert, men arbeidene avventer igangsettingstillatelse. Avtalen med entreprenør må revideres når dette er mottatt og ny fremdriftsplan må utarbeides. Budsjettet må også revideres på bakgrunn av dette.

Rammetillatelse for nytt driftsbygg er mottatt. Arbeid med anskaffelsen er i gang. Det tas sikte på å signere kontrakt med entreprenør før årsskifte. Det er mange vilkår til IG i rammetillatelsen som må svares ut. Det arbeides parallelt med dette og anskaffelsen.

Det gamle kapellet på Blaker kirke trenger å rehabiliteres for å verne et viktig kulturminne. Arbeidet har vært satt på vent i påvente av revidering av budsjett for de to andre delprosjektene, men arbeidet starter smått opp igjen høsten 2023. Det er foreløpig uklart om de 10 mill. kronene som er avsatt i budsjettet er tilstrekkelig.

Boliger - kjøp og salg

Lillestrøm kommunale boliger (LKB) i kommunalområde eiendom kjøper og selger kommunale boliger fortløpende for å optimalisere boligmassen, både med hensyn til behov, lokalisering, kvalitet og for å sikre mest mulig kostnadseffektiv drift.

Kommunen mottar mange flyktninger, og har en akutt stor boligmangel. Sammenlignet med andre kommuner har Lillestrøm kommune få kommunale boliger sett opp mot befolkningsstørrelsen. Det er viktig å øke boligmassen, samtidig som NAV jobber med å hente inn flere private utleiere for å sikre alle et botilbud. Det foreslås bevilget 40,0 mill. kroner i 2024 til kjøp av boliger, som finansieres med låneopptak, da investeringsfondet til LKB begynner å bli betydelig redusert.

Leilighetene i Haugen og Lillehaugen borettslag, som kommunen tidligere har kjøpt i forbindelse med deponiarbeidene i området, er nå i bruk. Alle boligene har dokumenterte neglisjerbare verdier av deponigass og er trygge å bruke. Det har tidligere vært budsjettert med salg av disse i perioden, men kommunedirektøren ser behov for å beholde boligene inntil videre i lys av den krevende boligsituasjonen omtalt ovenfor.

Brannteknisk oppgradering av kulturbygg og andre formålsbygg

Prosjektet omfatter gjennomføring av branntekniske tiltak i eldre kulturbygg. Dette omfatter blant annet bygg blant den gamle trehusbebyggelsen i kulturkvartalet, hvor kommunen har fått pålegg fra brannvesenet.

Breidablikk barnehage - riving, opparbeidelse av park

Driften ved Breidablikk barnehage på Skjetten ble avsluttet sommeren 2023, og barna ble flyttet til paviljongen på Strømmen stadion. Bygningsmassen på tidligere Breidablikk barnehage er totalt nedslitt og oppfyller ikke dagens forskriftskrav. Bygningsmassen vil rives i løpet av 2024 og det etableres et enkelt parkanlegg på området.

Byggherre - Oppfølging i garantitiden

Kommunens store byggeprosjekter avsluttes i forbindelse med tertialrapportering, etter at ettårsbefaring og eventuelle restarbeider er gjennomført. Det vil hver gang vurderes om størrelsen på avsetningen til garantioppfølging er tilstrekkelig, og hvorvidt hele eller deler av restmidler på prosjektene kan inndras eller om det må omdisponeres til garantioppfølging. Midlene som ligger i økonomiplanperioden er overført fra tidligere år.

Digitalisering og styring av bygningsmasse

Det er tidligere avsatt midler til å utarbeide tegninger av en rekke kommunale bygg som mangler dette. Kun deler av prosjektet vil kunne gjennomføres som investering, mens resterende må tas som driftsutgifter.

Eiendom - utviklingsplan

Generell ramme til investeringsprosjekter på kommunale bygg. Avsetningen skal dekke kostnader til nødvendige investeringstiltak på bygningsmassen. Tiltakene vil i hovedsak være knyttet til helse, miljø og sikkerhet. For 2024 vil beløpet blant annet gå til brannsikringstiltak, adgangskontroll og utskiftning til LED belysning i flere bygg.

ENØK - Oppgradering av ventilasjonsanlegg på kommunale bygg

I økonomiplan 2023-2026 ble det lagt inn midler i en treårsperiode til oppgradering av flere ventilasjonsaggregater til anlegg med innebygget varmepumpeteknologi. Disse gir en svært effektiv og lønnsom drift på vinteren, samtidig som man har mulighet til å kjøle ned luften på en billigere måte på

sommeren, sammenlignet med mer tradisjonelle kjølemetoder. Anleggene vil også kunne styres på en bedre måte via SD og toppsystem. Utskiftningen vil redusere kommunens energiforbruk.

Enøk-investeringer

Det er avsatt en årlig ramme i perioden til ENØK-tiltak.

Flomvern

I tillegg til overførte midler fra 2023 til 2024 for det pågående prosjektet flomvoll Leirsund, er det avsatt midler til flomsikring av Lillestrøm by for flom med gjentaksintervall 200 år/1000 år. Det er krav om at boligbebyggelse skal være sikret mot 200 års flom og spesielt kritiske bygg skal være sikret mot 1000 års flom. Flomsikringen skal være permanent og uten organisatoriske tiltak, dvs. sandsekker, flompølser o.l.

Dagens flomsikring av Lillestrøm dekker flom med gjentaksintervall 100 år uten slike tiltak. Det bør gjennomføres et forprosjekt for å vurdere hvordan flomsikringen kan utvikles slik at den dekker flom med gjentaksintervall 200 år og 1000 år.

Friluftsanlegg og parker

Hovedprosjektet Friluftsanlegg og parker har en rammebevilgning på 1,0 mill. kroner årlig i økonomiplanperioden. Midlene benyttes til lettere opparbeiding av utendørs møteplasser med lyssetting, benker, grillplasser, brygger og lignende, samt etablering av apparater for egenorganisert idrett og fysisk aktivitet på ulike steder i kommunen. Det foreslås i forbindelse med økonomiplan for (2024-2027) å øke den årlige rammebevilgningen til 2,0 mill. kroner fra og med 2024.

I tillegg ligger investeringsprosjektet for Sagstien under dette hovedprosjektet. Sagstien er en tursti som strekker seg fra Skjærvagapet nederst i Sagdalen til Lørenskog grense, hvor det gjenstår å opparbeide to strekninger. I 2023 ble det vedtatt en bevilgning på tilsammen 15,0 mill. kroner til å kunne ferdigstille neste etappe med en ferdigstilling i 2024. I forbindelse med økonomiplanen for (2024-2027) er det derfor foreslått en ytterligere bevilgning på 10,0 mill. kroner for å ferdigstille den siste etappen.

Frogner kirkegård - utvidelse

Frogner kirkegård skal utvides, og i forbindelse med vedtak av kommuneplanen for Sørums kommunen 2019-2031, ble det besluttet hvilket areal som skulle benyttes til utvidelsen. Ettersom utvidelsen påvirkes av blant annet grunnverv, veier og parkeringsmuligheter er det utarbeidet en mulighetsstudie for utvidelsen. Detaljreguleringsprosessen er startet opp sommeren 2023, hvor det er varslet oppstart av detaljregulering i oktober 2023.

Det er utarbeidet en kalkyle for prosjektet som viser at det er behov for å øke totalrammen for prosjektet til 67,7 mill. kroner. Gjennomføringen av prosjektet foreslås skjøvet til etter økonomiplanperioden 2024-2027, med forventet ferdigstilling i 2030.

Gulenga, flytting til Huseby

Prosjektet gjelder flytting av Gulenga til Skedsmokorset bygdetun. Flyttingen er forskjøvet i tid og midlene er overført fra 2022 til 2023, kroner 0,7 mill.

Heis og løfteanretning på kommunale bygg

Prosjektet omfatter utskifting av heiser og løfteinnretninger i kommunens formålsbygg. Heiser med god driftsstabilitet har stor betydning for brukerne. Dessverre er mange heiser modne for utskifting, og midlene vil derfor bli prioritert til de bygg med størst behov for utskifting.

Huseby gård

Huseby gård er et viktig kulturminne og en del av Skedsmo bygdemuseum. Gården er i dag i bruk av både kommunen og frivilligheten. Gården består av låven, som nå er ombygget og gjort om til en

Økonomiplan for 2024-2027

moderne kulturarena. I tillegg er det hovedbygning, bestyrerbolig og fjøset, som også er i en slik forfatning at det må settes i stand for å bevares for fremtiden.

Fjøsdelene, som er en del av låvebygningen, trenger rehabilitering slik at det beholdes for framtida, men også pga sikkerhet og for at låveprosjektet skal framstå helhetlig. I økonomiplanen foreslås det å bevilge 5,0 mill. kroner i 2024 for å istandsette det mest nødvendige i forhold til fjøset, som å sikre tak, nye takrenner og nedløp, reparere vinduer, male kledning, bygge nytt betongdekke og fylle møkkakjeller med leca.

Hovedbygningen, hvor taket er lekk og i dårlig stand, må rehabiliteres for at bygget skal bevares. Bestyrerbolig trenger også rehabilitering, både for å beholde det for framtida, men også for å være innenfor lovkrav for bruk som kontorplass til ansatte o.l. Det er foreslått midler til disse to prosjektene i 2025.

Idrett

Hovedprosjektet innbefatter hovedsakelig investeringsprosjekter knyttet til idrettsanlegg som er blitt prioritert ut fra temaplanen for friluftsliv og idrett. Pr. 2024 utgjør rammen overførte midler fra 2023 og tidligere tildelte midler for ferdigstilling av igangsatte prosjekter. For å ta høyde for fremtidige prosjekter knyttet til temaplanen, ble det i forbindelse med økonomiplanen for (2023-2026) vedtatt en rammebevilgning på 30,0 mill. kroner hvert år fra og med 2024. I tillegg ble det også videreført 1,0 mill. kroner pr. år til mindre nærmiljøanlegg. Det foreslås i forbindelse med (økonomiplan for 2024-2027) følgende bevilgninger til økning av eksisterende investeringer og nye investeringer:

Prosjekt	2024	2025	2026	2027
INV - Snøproduksjonsanlegg Skedsmo Skistadion Tæruddalen - økning	1 250 000	0	0	0
Investeringer temaplan friluftsliv og idrett - økning	15 000 000	0	0	0
Ledteknologi på lysanlegg på kommunale baner - ny investering	2 100 000	0	0	0

Økning på rammebevilgningen for temaplanen for 2024 med 15,0 mill. kroner er planlagt til finansiering av nye kunstgressbaner.

Investeringer Kirkelig fellesråd

Årlig investeringsramme som overføres til Lillestrøm kirkelige fellesråd. Overføringen er økt i 2024-2026 i tråd med kommunestyrets budsjettvedtak i forbindelse med behandling av økonomiplan 2023-2026. I tillegg er det bevilget 7 mill. kroner fordelt i perioden 2021-2024 til nytt orgel i Fet kirke.

Kjøp og salg av kommunal eiendom

Det har tidligere vært lagt inn salgsinntekter (anslag) for tomte/eiendomssalg i økonomiplanperioden. Salgsinntektene bidrar til generell finansiering av kommunens investeringsplan.

Tidligere anslag for salg er nedskrevet mye. Ett salgsobjekt har tidligere vært foreslått solgt, men besluttet av kommunestyret å beholde. "Renseanleggstomta" på Sørumsand er planlagt solgt, men dette vil først kunne skje etter den pågående områdereguleringen for Sørumsand sentrum er vedtatt. Andre objekter, som Blaker aldersheim, er ikke mulig å selge på grunn av dagens markedssituasjon.

Det er i 2024 avsatt 10,750 mill. kroner til refusjonskostnader kommunen må utbetale i forbindelse med opparbeidelse av infrastruktur i tilknytning til kommunens eiendommer.

Kultur og frivillighet

Hovedprosjektet omfatter rehabilitering og digitalisering av kulturarenaer og møteplasser. Formålet er å tilby befolkningen hensiktsmessige lokaler og møteplasser for aktivitet og samvær i hele kommunen. Dette er med på å styrke lokalmiljøene for ulike målgrupper, og bygger identitet og tilhørighet. Prosjektet har en årlig løpende ramme på 1,750 mill. kroner. I tillegg har investeringsprosjektet innbefattet investeringsprosjektet med å opparbeide Gamle Lillestrøm park ved kulturkvartalet. Dette prosjektet er ferdigstilt i 2023. Det foreslås fra og med 2023 å legge inn en årlig rammebevilgning for anskaffelse av utstyr og maskiner på 1,0 mill. kroner. I 2024 foreslås et beløp på 3,0 mill. kroner på grunn av at flere anskaffelser er planlagt bl.a anskaffelse av ismaskin Skedsmo ishall, Traktor Strømmen stadion.

Kultur- og idrettsbygg/-anlegg - byggherre

Består av prosjektene Skjetten skytebane regulering, påbygg ridehall Sørums fritidsgård samt oppgraderinger på Strømmen stadion. Området på og ved Skjetten skytebane skal i henhold til kommuneplanen være friområde og grøntområde. Prosess med detaljregulering pågår, og det foreslås tilleggsbevilget 1 mill. kroner for å ferdigstille denne.

Det meste av avsatt ramme på 6 mill. kroner til ridehall på Sørums fritidsgård er overført fra 2023. I tillegg er det lagt til prisjustering. Det er nødvendig å se på strukturen, samt innmeldte ønsker og behov, i sammenheng med rehabiliteringsbehovet på eksisterende hall. Det skal utarbeides et mulighetsstudie for dette.

Det foreslås bevilget til sammen 5 mill. kroner i 2024 og 2025 til oppgraderinger av klubbhus og garderober på Strømmen stadion, samt enkelte tiltak i uteområdet på Strømmen stadion. Midlene vil bidra til å heve standarden til et akseptabelt nivå, men innebærer ingen total rehabilitering av bygget.

Kunstnerisk utsmykning

Hovedprosjektet omfatter kunstutsmykninger i bygg, anlegg og uterom. I KS 165/21 ble det vedtatt å opprette en kunstnerisk utsmykningsordning, for fremtidig kunstnerisk utsmykning av nye og eksisterende bygg, anlegg og uterom. Iht saken skulle utsmykningsordningen finansieres ved at det avsettes midler til et kunstfond tilsvarende 0,5 % av nye investeringsprosjekter til bygg, anlegg og uteområder i henhold til vedtatt økonomiplan for det enkelte år. I 2023 ble det vedtatt en årlig rammebevilgning til formålet på 2,0 mill. kroner. Det foreslås å øke denne rammebevilgning til å være 3,0 mill. kroner årlig fra og med 2025, på grunn av økende utbygging av formålsbygg og opparbeidelse av uterom.

Kvartal 1 innredning, utstyr og inventar - Bibliotek og kulturskole

Hovedprosjektet omfatter følgende:

Lokaler Lillestrøm bibliotek i kvartal 1 som ble ferdigstilt sommeren 2023. Biblioteket ble offisielt åpnet i august 2022. Det er bevilget 10,0 mill. kroner til mer-åpent bibliotek på Fet og Skedsmokorset. Det er noe usikkerhet i oppstart av prosjektet, slik at bevilgningen er forskjøvet fra 2024 til 2026.

Ladepunkter til fossilfrie biler

Det er nødvendig å videreføre satsingen på elbiler, og ladeplasser til disse. Kommunen har fortsatt mange eldre, "dumme" ladere som bør byttes ut. De nye laderne har vesentlig høyere driftsstabilitet i tillegg til at de kan styres til å håndtere betaling, justere effektnivå tilpasset strømprisene mv.

Lillestrøm sykkelby

Dette er kommunes egenandel i sykkelby-prosjekter. Årlig bevilges 1,2 mill. kroner, mens det i 2022 også ligger overførte midler fra 2021. Det kan søkes om tilskudd fra Akershus fylkeskommune. Akershus fylkeskommune sykkelbyordning kan dekke opptil 50 % av kostnadene på prosjektene.

Maskiner og biler - utedrift

Utedrift har en betydelig bil- og maskinpark hvor en stor andel er gammel. Samtidig som bil- og maskinparken fornyes er det også behov for å justere sammensetningen og tilpasse den til dagens og morgendagens behov. Utedrift har utarbeidet en administrativ plan for utskiftning av biler og maskiner for å optimalisere maskinparken. Beløpene i økonomiplanperioden gjenspeiler behovet som ligger i planen.

Utedrift har stort fokus på å tilpasse bil- og maskinparken til utslippsfrie alternativer. Det jobbes med alternative løsninger for å nå miljøkravene til Lillestrøm kommune både på kort sikt og lang sikt.

For 2023 er det planlagt utskiftet 1 kamerainspeksjonsbil, 2 lastebiler, 2 traktorer, 1 gressklipper og flere varebiler.

Maskiner og utstyr - eiendom

Årlig ramme til anskaffelse av rengjøringsroboter. Renholdstjenesten har gjennom flere år testet ut bruk av roboter og sensorikk for å kunne effektivisere tjenesten. Det begynner nå å bli tilgjengelig roboter i en riktig størrelse i markedet, som vil kunne bidra til at vi i enkelte formålsbygg kan iverksette ytterligere effektivisering.

I tillegg ligger det fra økonomiplan 2023-2026 midler i 2024 til utskiftning av maskinparken på vaskeriet på Sørvald. Vaskeriet er et barrierevaskeri.

Nytt sentralkjøkken/sentralvaskeri

Dagens produksjonslokaler for hovedkjøkken og vaskeri tilfredsstillende ikke forskriftskrav eller gir effektiv tjenesteproduksjon, og det foreslås å etablere et nytt samlokalisert sentralkjøkken og sentralvaskeri på kommunens tomt i Leirsundveien på Skedsmokorset. Nye produksjonslokaler vil blant annet gi kostnadseffektive og rasjonelle produksjonslinjer som er dimensjonert for å imøtekomme den demografiske utviklingen. Samlokaliseringen muliggjør spesielt gode synergier med en felles organisasjon, der man i stor grad unngår unødige dobbelstillinger og samtidig får en mer effektiv organisasjon, samt at produksjonslokalene krever flere av de samme tekniske løsningene. På bakgrunn av konseptvalgutredningen kan det påbegynnes utarbeidelse av skisse- og forprosjekt til underlag for kontrahering av entreprenør.

Oppgradering tilfluktsrom

Flere av kommunens offentlige tilfluktsrom tilfredsstillende ikke alle krav, og det er nødvendig å gjøre tiltak for å løfte disse til å møte forskriftskrav.

Rehabilitering av kunstgressbaner

I budsjettbehandlingen høsten 2022 bevilget kommunestyret 2,0 mill. kroner hvert år i økonomiplanperioden til rammeprosjekt E41087 - INV Miljøtiltak idrettsanlegg - kunstgressbaner.

Rehabilitering Nebbursvollen bad og Kuskerudnebben bad

Det er gjort et estimat for kostnader knyttet til å få vannrutsjebane og det tekniske anlegget på Nebbursvollen friluftsbad satt istand for å kunne benytte anlegget til neste sesong. Vannrutsjebane har vært nedstengt de siste 2 sesonger og har behov for oppgradering. I tillegg er det behov for

oppgradering av servicebygget for å ha en drift som gir god service for brukere og følger kravet for HMS for de ansatte.

Samferdsel - hovedplaner

Samferdsel hovedplan inneholder midler til kollektivtiltak, trafikksikring, diverse samferdselstiltak og oppgradering av grusveier.

Samferdsel – Overordnet prosjektering

Det er By- og stedsutviklings avdeling for Strategi og analyse som står for prosjektering av samferdselsprosjekter, mens Miljøteknikk utfører arbeidet. Det avsettes derfor separate budsjettmidler til formålet.

Skedsmo brannstasjon – ombygging ren/uren sone

Nedre Romerike brann- og redningsvesen IKS leier i dag lokaler av kommunen på Skedsmokorset i Leirsundveien. For å møte nye krav til HMS er det nødvendig å bygge om garderobeslik slik at ren/uren sone blir ivarettatt på en tilfredsstillende måte som ivaretar helsen til mannskapene.

Skedsmo kirkegård - utvidelse

Det pågår detaljregulering av utvidelsen av Skedsmo kirkegård. Planforslaget skal sendes til førstegangsbehandling i november 2023.

Prosjektet omfatter blant annet utvidelse av kirkegård, grunnverv og etablering av turvei langs ravinen.

Det er utarbeidet en kalkyle for prosjektet som viser at det er behov for å øke totalrammen for prosjektet til 54,3 mill. kroner, med forventet ferdigstilling i 2026.

Skedsmokorset idrettspark

Kommunestyret har den 29. mars 2023 vedtatt å gå videre med konsept 1 for Skedsmokorset idrettspark. Idrettsparken skal etableres på Fribergjordet og Skedsmo stadion, og skal bestå av fotballbaner i forskjellige størrelser, to ishaller, en utendørs isbane og et multibygg for blant annet turn, dans og kampsport, samt parkområder og parkeringsarealer. Multibygg kan også benyttes av Åsenhagen skole i skoletiden. Det er avsatt plass til en stor barnehage på Skedsmo stadion.

Detaljregulering er i startfasen, og det er igangsatt forhandlinger om erverv av Fribergjordet.

Det legges opp til en trinnvis utbygging av idrettsparken, hvor planen er at eksisterende fotballbaner og ishall på Skedsmo stadion skal erstattes før disse rives. Det er utarbeidet en kalkyle for prosjektet som viser at det er behov for å en totalramme for prosjektet på 1,214 milliarder kroner, med forventet ferdigstilling i 2036.

Solceller på kommunale bygg

I økonomiplan 2023-2026 ble det vedtatt avsatt 40,0 mill. kroner til solcelleanlegg på tak. I økonomiplan 2024-2027 er det lagt på prisjustering, og midlene er fordelt utover i perioden i tråd med forventet fremdrift. I utgangspunktet var det tenkt etablering av anlegg på bygg med døgkontinuerlig bruk, spesifikt seks av kommunens sykehjem: Blaker bo- og omsorgssenter, Pålsetunet bo- og servicesenter, Skedsmotun bo- og behandlingssenter, Åråsveien bo- og omsorgssenter, Sørvald bo- og behandlingssenter og Stalsberg bo- og behandlingssenter. Dette for å få mest mulig utnyttelse av energien som produseres. Innenfor den avsatte rammen vil det også være rom for å etablere

solcelleanlegg på andre bygg enn sykehjemmene. Det vil derfor etableres anlegg også på andre kommunale bygg der det forventes god effekt av anlegget.

I løpet av 2023 er det inngått rammeavtale med leverandør av solcelleanlegg. Montering vil starte opp i løpet av vinteren 2023/2024 og fortsette utover i 2024. På grunn av nedgang i privatmarkedet, antas det å være grei leveringstid og kapasitet til å bygge ut anleggene som planlagt.

Utskiftning fossile biler

Mål om å nå arbeidet med klimanøytral drift innen 2027, forutsetter blant annet at fossilt kjøretøy tilhørende eiendomsdrift fases ut og erstattes med klimavennlige kjøretøy. Det foreslås avsatt 3,0 mill. kroner i økonomiplanperioden til utskiftningen.

Utvikling av Stortorget i Lillestrøm by

Arkitektkonkurranse er under forberedelse på dette prosjektet. Det forventes en politisk sak før arkitektkonkurransen igangsettes. Overførte midler fra tidligere år vil bli benyttet i forbindelse med denne konkurransen. Det legges opp til at prosjektet kommer igang i 2023.

Vann og avløp - hovedplaner

Vann og avløp - hovedplaner inneholder midler til fornying og oppgradering av kommunes tekniske infrastruktur innenfor vann og avløp som utføres i henhold til hovedplaner.

I 2024 er det på arbeidsplanen innenfor rammebevilling VA planlagt 15 anlegg i utførelsesfase og 18 stk prosjekt som skal prosjekteres for utførelse i 2025-. Vi vil fortsette med rehabilitering av vann og avløpsnett på Skedsmokorset for å slutføre sonen. I tillegg vil det gjennomføres anlegg i Lillestrøm by, Strømmen, Skjetten, Fetsund og Sørumsand.

Nedenfor er et utvalg av de større planlagte prosjekt for gjennomføring i 2024.

Fetsund/avkloakking etappe 1: Avkloakking av Gansvika er delt i to etapper. Det skal etableres en avløpsledning fra Gansvika til Fetsund. Prosjektet startet i 2023 og vil bli slutført i 2024.

Baglergata: Prosjekt i Lillestrøm by som er en del av plan utskifting av grått støpejern og rehabilitering av avløp. Prosjektering er slutført og anlegget gjennomføres i 2024.

Pumpestasjon Holsbekken: Dagens pumpestasjon Holsbekken i Sørumsand er plassert i kvikkleireområde. Det vil etableres en ny pumpestasjon utenfor kvikkleiresonen. Anlegg vil bli gjennomført i 2024.

Nittebergtangen: Prosjektet er en del av plan for rehabilitering av vannledninger. Utførelse var planlagt i 2024 men grunnet brudd på vannledningene i Nitelva som påvirker leveransesikkerhet av vann utføres er en del av prosjektet i 2023. Resterende del av prosjektet vil bli utført i 2024.

Styrt boring i prosjekt Nittebergtangen

Vei - overtakelse justeringsrett MVAkomp

Lillestrøm kommune overtar anlegg og en rett til å kreve opp momskompensasjon på veianlegg. Momskompensasjonen kreves opp over 10 år og utbetales til utbygger med fradrag for administrasjonskostnader.

Veilys

Veilys inneholder midler til utskiftning av armatur, forsyning, måling og styring av veilysanlegg, utskiftning av kabler og strekk og nyanlegg veilys. Arbeidet følger hovedplanen til veilys.

Verneverdige bygninger

Det er flere verneverdige bygninger som det er behov for å rehabilitere og istandsette. Det er lagt inn midler til følgende bygg i økonomiplanen:

Formannskapet vedtok 19.4.2023 å kjøpe eiendommen Kirkegata 8 (Gbnr 81/93) i Lillestrøm, begrunnet i at dette "*har en taktisk og strategisk eierrolle av samfunnsmessig og kulturell betydning....*" Kjøpet er også begrunnet i kulturminneverdien eiendommen representerer. Dette er en oppfølging av kommunens satsing på den verneverdige bygningsmassen i Kirkegata og utvikling av Kulturkvartalene som har vært vedtatt siden 2012 i mulighetsstudiet for Kulturkvartalene i Lillestrøm by. Det er ikke avklart hvilket formål bygningen skal brukes til, men det er nødvendig med både rehabilitering og oppgradering både innvendig og utvendig av bygningen. Inntil videre er det lagt inn 1,0 mill. kroner i 2024 til utredning av innhold og kostnadmessige utgifter for å tilrettelegge for virksomheten. Videre er det lagt inn 2,0 mill i 2025 til å fortsette arbeidet, samt gjøre oppgraderinger i utearealene. En større rehabilitering av bygget er foreløpig lagt etter økonomiplanperioden i 2028.

Gulenga er en gammel husmannstue som er planlagt flyttet og satt opp som en del av Skedsmo bygdemuseum. De opprinnelige midlene som er avsatt vil gå til grunnundersøkelser, byggesaksgebyrer og flyttingen. Det er behov for ytterligere midler for istandsetting av bygningen, i tillegg til frivillig innsats og eventuelle eksterne midler. Det er lagt inn 1,0 mill. kroner til dette i 2025.

Gamle Rosenberg er et viktig kulturminne i Fetsund. Det er behov for totalreovering av sidebygning og uthus. Dette må gjøres i tråd med antikvariske prinsipper. Summen er foreløpig i påvente av tilstandsvurdering. Det er inntil videre lagt inn 3,5 mill. kroner til dette i 2026.

Tingvold er et viktig kulturminne på Skedsmokorset. Tidligere Skedsmo sparebank sine lokaler. Det er behov for rehabilitering av bygget, energisparende tiltak m.m. Summen er foreløpig i påvente av tilstandsvurdering. Det er inntil videre lagt inn 2,0 mill. kroner i 2026.

I forbindelse med etablering av ny kryssing av Glomma ved Fetsund vil det være behov for å flytte Herredshuset. Kommunen er i dialog med Statens vegvesen om mulig plassering og ansvar/kostnader knyttet til flyttingen. Det er behov for midler til å prosjektere reetablering av bygget, da mye av byggets tekniske infrastruktur går tapt i flytteprosessen. Det er derfor lagt inn 1,0 mill. kroner i 2024. Andre tilleggskostnader ved flyttingen, ut over det Statens vegvesen vil bidra med, vil fremlegges på et senere tidspunkt når dette er kjent.

Vollaparken

Iht. reguleringsbestemmelsene for Kvartal 15 skal Vollaparken være opparbeidet eller sikret opparbeidet med høy kvalitet, aktivitetsskapende elementer, lekeelementer, vannelementer, blomster, busker og trær.

Prosjektet er planlagt gjennomført i regi av kommunen, og utbyggerne skal bidra økonomisk. Omfanget av bidraget er ikke avklart.

Prosjektet er i en tidlig fase, men foreløpige kostnadsestimater anslår at oppgraderingen av parken vil koste i størrelsesorden 25-30 millioner.

Illustrasjonen er et forslag fra skisseprosjektet og er gjenstand for endring.

Avg.finansierte investeringer

KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN

Maskiner og biler - utedrift

Utedrift har en betydelig bil- og maskinpark hvor en stor andel er gammel. Samtidig som bil- og maskinparken fornyes er det også behov for å justere sammensetningen og tilpasse den til dagens og morgendagens behov. Utedrift har utarbeidet en administrativ plan for utskiftning av biler og maskiner for å optimalisere maskinparken. Beløpene i økonomiplanperioden gjenspeiler behovet som ligger i planen.

Utedrift har stort fokus på å tilpasse bil- og maskinparken til utslippsfrie alternativer. Det jobbes med alternative løsninger for å nå miljøkravene til Lillestrøm kommune både på kort sikt og lang sikt.

For 2023 er det planlagt utskiftet 1 kamerainspeksjonsbil, 2 lastebiler, 2 traktorer, 1 gressklipper og flere varebiler.

Rehabilitering pumpestasjoner avløp

Lillestrøm kommune har et behov for å oppgradere 120 pumpestasjoner for avløp. Det legges opp til å gjennomføre oppgradering av 2 stk pumpestasjoner i 2023 og 5 stk per år de kommende årene. Oppgradering vil bestå av bygging av ny komplett pumpestasjon og riving av eksisterende.

Rehabilitering spill og overvannsledning Skjettenbyen

I likhet med mange andre kommuner er flom og oversvømmelse et problem i Lillestrøm kommune. Klimaendringene fører til store utfordringer i samfunnet, og skadekostnadene av dette er høye. Disse endringene utfordrer kapasiteten til det eksisterende overvanns- og spillvannsnettet som i sin tid ikke ble dimensjonert for en økning i nedbørsmengde og nedbørintensitet. Mange av bekkene på Skjetten ble lukket og lagt i rør i forbindelse med utbygging av nye veier, boligfelt og skole på slutten av 60-tallet og begynnelsen av 70-tallet. Det vil i dag være mer hensiktsmessig å gjenåpne bekkene som et tiltak for å håndtere flom og bedre overvannshåndteringen. Prosjektområdet er inkludert i Lillestrøm kommunes områdesatsning «Aktiv Skjetten», som har som mål å forbedre omgivelsene og skape flere møteplasser på Skjetten. Området strekker seg fra oppstrøms Bråteveien i vest til Nordbyveien i øst. Den gamle bekketraseen ligger i et grøntareal i en dalbunn med boligområder på hver side. Det er 1 km overvannsledning og spillvannsledning er i dårlig forfatning. Overvannsledningen har for liten kapasitet. Dim Ø 1000-1400 mm fra 1970. Det vil være vanskelig å oppdimensjonere dagens ledningssystem grunnet beliggenhet i dalbunn og i erosjonsutsatt område. Det er gjennomført forprosjekt som konkluderer med at det er mest hensiktsmessig å gjennomføre en hybridløsning der man rehabiliterer eksisterende ledninger med grøftfrie metoder i tillegg til at man gjennomfører en bekkeåpning. Prosjekt detaljprosjekteres i 2023-24. Grunnet utfordrende områdestabilitet er prosjektering forsinket. Antatt oppstart for gjennomføring av anlegget er satt til 2025.

Solberg, vei, vann og avløp

Etappe 1 og etappe 2 av prosjekt Solberg er ferdigstilt.

Utførelse av etappe 3 vil starte i 2024. Grunnet forsinkelser i veirefusjon er oppstart av etappe 3 forsinket. Det er antatt en byggetid på ca 1 år. Prosjektet omhandler etablering av nye vann og avløpsledninger fra krysset Solbergveien/Solberg Østli frem til krysset Solbergsveien/Langgata og inn Langgata. Vei utvides i henhold til kommunal veistandard

Prosjektering av etappe 4 pågår og vil komme til utførelse når etappe 3 er ferdigstilt.

VA - overtakelse justeringsrett MVA

Lillestrøm kommune overtar anlegg og en rett til å kreve opp merverdiavgift på vann- og avløpsinstallasjoner. Fradrag for inngående avgift kreves opp over 10 år og utbetales til utbygger med fradrag for administrasjonskostnader.

Vann og avløp - hovedplaner

Vann og avløp - hovedplaner inneholder midler til fornying og oppgradering av kommunes tekniske infrastruktur innenfor vann og avløp som utføres i henhold til hovedplaner.

I 2024 er det på arbeidsplanen innenfor rammebevilling VA planlagt 15 anlegg i utførelsesfase og 18 stk prosjekt som skal prosjekteres for utførelse i 2025-. Vi vil fortsette med rehabilitering av vann og avløpsnett på Skedsmokorset for å slutføre sonen. I tillegg vil det gjennomføres anlegg i Lillestrøm by, Strømmen, Skjetten, Fetsund og Sørumsand.

Nedenfor er et utvalg av de større planlagte prosjekt for gjennomføring i 2024.

Fetsund/avkloakking etappe 1: Avkloakking av Gansvika er delt i to etapper. Det skal etableres en avløpsledning fra Gansvika til Fetsund. Prosjektet startet i 2023 og vil bli slutført i 2024.

Baglergata: Prosjekt i Lillestrøm by som er en del av plan utskifting av grått støpejern og rehabilitering av avløp. Prosjektering er slutført og anlegget gjennomføres i 2024.

Pumpestasjon Holsbekken: Dagens pumpestasjon Holsbekken i Sørumsand er plassert i kvikkleireområde. Det vil etableres en ny pumpestasjon utenfor kvikkleiresonen. Anlegg vil bli gjennomført i 2024.

Nittebergtangen: Prosjektet er en del av plan for rehabilitering av vannledninger. Utførelse var planlagt i 2024 men grunnet brudd på vannledningene i Nitelva som påvirker leveransesikkerhet av vann utføres er en del av prosjektet i 2023. Resterende del av prosjektet vil bli utført i 2024.

Eiendomskattinvesteringer

KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN

Blaker Skanse

I kommunestyresak 131/21 ble det vedtatt driftsmodell for Blaker Skanse. I følge vedtaket skal Blaker skanse utvikles som en nasjonal destinasjon for kunst og kultur. I tillegg skal stedet utvikles til publikumsrettet virksomhet som arrangementer, restaurant, seminar/konferanse, galleri/atelier for kunstnere osv. I 2022 ble det ansatt en kulturutvikler, som sammen med et tverrfaglig team skal utvikle Blaker skanse i tråd med vedtaket. Bygningsmassen har imidlertid et stort rehabiliteringsbehov og i forbindelse med vedtaket i 2022 ble det bevilget 3,0 mill. kroner pr år i økonomiplanperioden til vedlikehold og rehabilitering. Det er et økt behov utover dette for å kunne vedlikeholde og utvikle bygningsmassen. Det foreslås derfor å øke den årlige bevilgningen til 15,0 mill. kroner i perioden 2024-2028.

Energibrønner kunstgressbaner

Konvertering fra gassfyring til dype energibrønner for Fedrelandet kunstgressbaner i Fetsund. Erstatte eksisterende gassbasert oppvarming av to kunstgressbaner, som vil gi en vesentlig reduksjon av klimagassutslippene. Tiltaket har en ukjent total kostnad. Det forventes at kommunen vil motta tilskuddsmidler fra tiltaket, men det antas at den avsatte rammen er noe for lav.

E-skatt - Bro Skjærvagapet

Det skal bygges bro over Skjærvagapet, fra Gamle Strømsvei til Skjærvaveien. Det er gjennomført arkitektkonkurranse, som LINK arkitektur vant med prosjektet Skjærvabuen. Broen har mange likhetstrekk med Tretten bro som kollapset. LINK arkitekter og Norconsult har derfor jobbet videre med et forslag til stålkonsept hvor broen har samme form som før, men tilpasset stålkonstruksjon. Tredekke/overflate beholdes. Det forventes at detaljprosjekt kan starte i 2024.

Prosjektet har foreløpig utarbeidet en grov kalkyle, som ikke er basert på prosjektering av det foreliggende prosjektet. Foreløpig kalkyle er på 60 mill. kroner, som er noe mer enn de 57 mill. kronene som foreløpig er avsatt til prosjektet. Deler av beløpet vil bli finansiert av utbyggere i området gjennom rekkefølgekrav og utbyggingsavtaler, og det er foreløpig uvisst hva størrelsen vil være. Både utgifts- og inntektssiden vil bli revidert når utbyggingsavtalen er på plass. I den fremlagte økonomiplanen er bevilgningen prisjustert, samt skjøvet noe utover i tid. Forutsatte inntekter fra utbyggere er holdt uendret fra forrige økonomiplan, men er skjøvet utover i tid.

«SKJÆRVABUEN»

E-skatt - Husebylåven

Prosjektet Husebylåven ferdigstilles i løpet av høsten 2023. Prosjektet har hatt til mandat å transformere 1.etg av hovedskipet på låvebygningen til et kulturhus og møtested med lokaler for aktiviteter og arrangementer. Seby AS har vært totalentreprenør og levert gode arealer for den kommende aktivitet. Åpning skjer 18. november i regi av Kultur og frivillighet i Lillestrøm kommune. Videre drift baseres på tillitsutleie til lag og foreninger organisert av avdeling for Kultur og frivillighet. Bygget er inne i en prøvedriftsperiode på 12 måneder.

E-skatt - inv vei og trafikksikring

Årlig ramme som benyttes til ulike veisikkerhetstiltak som bommer, fartshumper og fortau. Sikker avvikling av kollektivtrafikken og leskur er prioritert.

Idrett

Hovedprosjektet innbefatter hovedsakelig investeringsprosjekter knyttet til idrettsanlegg som er blitt prioritert ut fra temaplanen for friluftsliv og idrett. Pr. 2024 utgjør rammen overførte midler fra 2023 og tidligere tildelte midler for ferdigstilling av igangsatte prosjekter. For å ta høyde for fremtidige prosjekter knyttet til temaplanen, ble det i forbindelse med økonomiplanen for (2023-2026) vedtatt en rammebevilgning på 30,0 mill. kroner hvert år fra og med 2024. I tillegg ble det også videreført 1,0 mill. kroner pr. år til mindre nærmiljøanlegg. Det foreslås i forbindelse med (økonomiplan for 2024-2027) følgende bevilgninger til økning av eksisterende investeringer og nye investeringer:

Prosjekt	2024	2025	2026	2027
INV - Snøproduksjonsanlegg Skedsmo Skistadion Tæruddalen - økning	1 250 000	0	0	0
Investeringer temaplan friluftsliv og idrett - økning	15 000 000	0	0	0
Ledteknologi på lysanlegg på kommunale baner - ny investering	2 100 000	0	0	0

Økning på rammebevilgningen for temaplanen for 2024 med 15,0 mill. kroner er planlagt til finansiering av nye kunstgressbaner.

Kvartal 1 innredning, utstyr og inventar - Bibliotek og kulturskole

Hovedprosjektet omfatter følgende:

Lokaler Lillestrøm bibliotek i kvartal 1 som ble ferdigstilt sommeren 2023. Biblioteket ble offisielt åpnet i august 2022. Det er bevilget 10,0 mill. kroner til mer-åpent bibliotek på Fet og Skedsmokorset. Det er noe usikkerhet i oppstart av prosjektet, slik at bevilgningen er forskjøvet fra 2024 til 2026.

Nærmiljøanlegg

Rammebevilgning til nærmiljøanlegg på 1,0 mill. kroner brukes ihht. prioriteringene i "Temaplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet", tilsvarende rammebevilgning for større anlegg. De siste årene har det vært overført midler mellom årene på grunn av forsinkelser i ferdigstillingen av planlagte anlegg. De fleste tiltakene er nå ferdigstilt og slutført i 2023. I forbindelse med økonomiplanen for (2024-2027) er det foreslått å videreføre bevilgningen på 1,0 mill. kroner årlig på hovedprosjektet.

Rehabilitering av kunstgressbaner

I budsjettbehandlingen høsten 2022 bevilget kommunestyret 2,0 mill. kroner hvert år i økonomiplanperioden til rammeprojekt E41087 - INV Miljøtiltak idrettsanlegg - kunstgressbaner.

Sørumsand idrettspark - svømmehall

Det er utarbeidet et mulighetsstudium som skisserer flere ulike utforminger av idrettsparken til Sørumsand idrettsforening (SIF) i Sørumsand, som ble lagt frem for kommunestyret 29.03.23 i sak 39/23. Med grunnlag i saken er det startet utvikling av en svømmehall i Sørumsand idrettspark. Skisseprosjektet på hallen startet opp i september 2023, og er planlagt fremlagt for politisk behandling i løpet av 1. kvartal 2024. Tomten må igjennom en detaljregulering, og dette arbeidet er også startet. Budsjettmidler til gjennomføring er flyttet noe frem i tid sammenlignet med forrige økonomiplan.

Oversikt Investering og finansiering

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Investeringer i varige driftsmidler	1 264 644	1 353 034	1 423 281	1 143 837
Tilskudd til andres investeringer	14 926	10 930	13 644	7 578
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	14 067	14 067	14 067	14 067
Utlån av egne midler	0	0	0	0
Sum finansieringsbehov	1 293 638	1 378 031	1 450 991	1 165 482
Kompensasjon for merverdiavgift	-191 688	-213 674	-267 546	-206 127
Tilskudd fra andre	-46 581	-21 208	-6 208	-59 328
Salg av varige driftsmidler	0	-100 000	0	-20 000
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-250	-250	-250	-250
Bruk av lån	-870 248	-896 257	-934 159	-594 282
Videreutlån	150 000	150 000	150 000	150 000
Bruk av lån til videreutlån	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Avdrag på lån til videreutlån	29 000	32 000	35 000	38 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-29 000	-32 000	-35 000	-38 000
Overføring fra drift	-175 088	-146 642	-242 828	-285 494
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-2 262	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-7 520	0	0	0
Sum finansiering	-1 293 638	-1 378 031	-1 450 991	-1 165 482
Sum finansieringsbehov	1 293 638	1 378 031	1 450 991	1 165 482
Sum finansiering	-1 293 638	-1 378 031	-1 450 991	-1 165 482
Udekket finansiering	0	0	0	0

Finansiering beskrivelse

Investeringene er i hovedsak finansiert med lån, momskompensasjon og overføring fra drift. Momskompensasjon utgjør 191 mill. kroner, og det er foreslått å ta opp lån til egne investeringer på 870 mill. kroner.

Utover lån og momskompensasjon er det budsjettert med 175,0 mill. kroner overført fra drift i 2024. 14,0 mill. kroner er overføring fra drift til egenkapitaltilskudd KLP pensjon, egenkapitaltilskuddet må finansieres av årets driftsmidler. Resterende overføring går til finansiering av investeringer.

Det er budsjettert 9,7 mill. kroner i bruk av fond, som består av følgende:

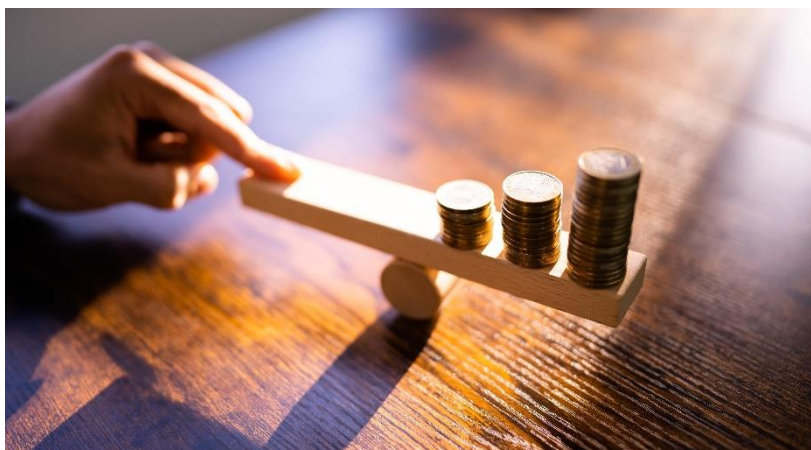
- 7,5 mill. kroner til finansiering av branniltak på Libos og Kjerulfsgate boliger. Midlene hentes fra ubundet investeringsfond, og er overføring av bevilgning i 2023.
- 2,2 mill. kroner til finansiering av utvikling av Stortorget i Lillestrøm by. Midlene hentes fra bundet investeringsfond, og er overføring av bevilgning i 2023.

Det er budsjettert 46,6 mill. kroner i tilskudd fra andre i 2024. Dette er 36,0 mill. kroner i forventet statstilskudd for ombygging til omsorgsboliger på Sørumsykehjem, 4,0 mill. kroner fra fylkeskommunen for flomvollen på Leirsund, og 6,6 mill. kroner er overtagelse av justeringsrett mva og mvakomp for vei og VA. Vi mottar kr. 250.000,- fra Viken fylkeskommune som avdrag på lån for idrettshall på Skedsmo videregående skole.

Økonomiplan for 2024-2027

Det er foreslått noen endringer i forhold til forrige økonomiplan. Salgsinntekter for boligene i Haugen og Lillehaugen borettslag er tatt ut, og salgsinntekter for salg av kommunale eiendommer er skjøvet utover i tid. Inntekter fra utbyggingsavtaler for Vollaparken, bro over Skjærvagapet og Park Sletta 12 er også skjøvet ut i tid.

Økonomisk utvikling i planperioden

Kommunestyrets økonomiske handlingsrom

Kommunestyret har flere elementer som kan benyttes for å justere budsjettforslaget fra kommunedirektøren. Det kan være:

1. Foreslå å kutte eller legge til foreslåtte tiltak, bruke budsjettmidlene på andre tiltak, eller foreslå innsparinger eller inndekninger.
2. Endre på foreslåtte økonomiske handlingsregler for å gi et annet økonomisk handlingsrom, f. eks. endre driftsresultatnivå, endre gjeldsnivå eller endre nivå på fond.
3. Bruk av fond (bør bare gå til engangstiltak og ikke til løpende drift for å sikre langsiktig driftsbalanse).
4. Endre kommunestyrets disponering av eiendomsskatteprosjekt, og hvilket nivå kommunestyret vil sette på eiendomsskatteinntektene.
5. Endre investeringsnivået, med tilhørende effekter på avdrag og renter.
6. Bruke av disposisjonsfond som overføring til investeringer til egenkapital for investeringer. Det gir et lavere låneopptak med tilhørende effekter på renter og avdrag.

Statsforvalterens anbefalinger

Kommunene må planlegge sin økonomi under betydelig usikkerhet, da de har begrenset påvirkning på sine rammebetingelser. Kommuneloven setter klare krav til en forsvarlig økonomiforvaltning, samtidig som behovet for tjenester kan synes større enn tilgangen på ressurser.

Av erfaring anbefaler vi at kommunene i budsjett- og økonomiplanarbeidet tar sikte på følgende:

- Netto driftsresultat i budsjett og økonomiplan kan med fordel utgjøre 3 % eller mer av driftsinntektene avhengig av nødvendige avsetninger og investeringer. Buffere er en nødvendighet for å kunne takle svingninger på både inntekts- og utgiftssiden.
- Sammen med et godt driftsresultat bør kommunene også fokusere på sine disponible midler på fond. Fondsmidler er en viktig reserve, som gir mulighet til å møte svingninger i utgifter og inntekter på en kontrollert måte.
- Egenfinansieringsgraden er et viktig bidrag for å styrke kommunenes økonomiske stilling og vi ber derfor kommunene bestrebe seg på å ha den så høy som mulig.

Økonomiplan for 2024-2027

- Langsiktig gjeld må holdes på et forsvarlig nivå. Kommunene må i økonomiplanen synliggjøre en forsvarlig betjening av etablert og planlagt lånegjeld. Vi anbefaler kommunene om å utarbeide oversikter som viser effektene av en renteoppgang på kort og mellomlang sikt. Dette for å skape bevissthet rundt mulige effekter av nivået på lånegjelden.
- Vi oppfordrer kommunene til å ha et bevisst forhold og en mest mulig omforent holdning til hva som må, bør og kan gjøres. Dette gjelder særlig på investeringsiden, hvor vi anbefaler kommunene å utarbeide oversikter med en lengre tidshorison enn det som kreves i økonomiplanen, for tidlig å kunne fange opp mål-investeringer og konsekvensene av disse. Det fordrer også gode planleggingsverktøy, gode befolkningsprognoser og aktiv bruk av disse.
- Måltallene er et viktig styringsverktøy for kommunene og skal gjenspeile hva som skal til for å oppnå en forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling. Det er ikke fasit på hvilke måltall kommunene bør velge og nivået på dem, det viktigste er at de er godt forankret i kommunen og at de styres etter. Disse bør ikke endres for ofte, da det langsiktige perspektivet i økonomien er viktig å ivareta.

I følge kommunens handlingsregler skulle netto driftsresultat vært 129 (149 – 20) mill. kroner høyere enn forslaget fra kommunedirektøren. En nedskalering av tjenesteområdenes fordelt på størrelsen på driftsbudsjettet vill få en følgende fordeling:

Tjenesteområde	Andel av driftsbud.	Beløp
Administrasjon og ledelse	6 %	7,4 mill.
Oppvekst	44 %	54,0 mill.
Helse og mestring	38 %	434,6 mill.
Kultur, miljø og samfunn	12 %	14,2 mill.

Risiko i budsjettet

Det er flere elementer som utgjør risikoelementer i budsjettforslag, og som må følges opp nøye i økonomistyringen i årene som kommer:

- I dette budsjettforslaget har det vært utfordrende å oppfylle alle de økonomiske måltallene for kommunen. Spesielt å holde netto driftsresultat på et nivå nær null i de tre første årene i økonomiplanen, svekker kommunen økonomiske frihetsgrader. Dette gjør at vi får mindre egenkapital til investeringer. I sin tur vil dette øke behovet for å bruke driftsinntektene til renter og avdrag fremfor konkret tjenesteyting. Lavt driftsresultat gir også mindre rom for å sette inn ekstra midler til å utvikle og forbedre driften, og gir mindre handlingsrom for å håndtere økonomiske utfordringer, som lavere inntekter eller økte utgifter.
- De siste årene har skatteinntektene blitt klart høyere enn budsjettet. Det skyldes i hovedsak nasjonale utviklingstrekk, men vi har samtidig dratt nytte av en stor befolkningsvekst. Høy lønnsvekst bidrar også til at skattetallene vokser mye.

Pr. oktober 2023 ligger vi 88,0 mill. kroner over budsjett og har en årsprognose på 130 mill. økning utover budsjett. Det vil medføre en skatteinntekt i 2023 på ca. 3,488 mrd. kroner.

For 2024 har regjeringen foreslått at kommunenes andel av skatteinntekten (skattøret) reduseres fra 11,15 % til 10,95 %. Det skal trekke ned samlet skatteinntekt. Samtidig har høyere rente medført økende rentefradrag, som også trekker anslaget på skatteinntekter ned. Det samme gjør sviktende konjunkturer, spesielt innen boligbygging.

I forslaget til statsbudsjett 2024 la regjeringen inn et skatteanslag for Lillestrøm kommune på 3,556 mrd. kroner. KS har i sin beregningsmodell for rammetilskudd og skatt lagt inn et skatteanslag for oss på 3,684 mrd. kroner. Det er en økning på 127 mill. kroner. Vi ser at befolkningsveksten er høyere enn prognosen i år. Det kan utgjøre 10-30 mill. kroner i ekstra skattevekst, om vi regner gjennomsnittlig skatteinntekt pr. innbygger ganger økt vekst.

For å saldere budsjettet har vi lagt på ytterligere 100 mill. kroner i skatteanslaget, utover KS sitt forslag. Å øke skatteanslaget med 227 mill. utover statsbudsjettets anslag (6,4 %) gir en stor risiko for at det kan bli vanskelig å oppnå budsjettet for neste år. Ved lavere skatteinntekter i 2024 anbefales det å iverksette tiltak som reduserer kommunens kostnader. Behovet for å sikre et mindre utsatt inntektsforslag i kommende år blir viktig å vurdere i kommende strategi- og budsjettarbeid.

- Investeringsnivået for 2024, inkl. de overførte budsjettmidlene fra forsinkede prosjekt fra 2023, utgjør en omfattende prosjektportefølje. I forkant av dette budsjettforslaget er det påpekt at det har vært en høy kostnadsøkning i byggebransjen. Dette gjør det vanskelig å fullføre alle byggeprosjektene vi ønsker oss innenfor de økonomiske handlingsreglene vi ønsker å holde. Det er også en utfordring å holde prosjektfremdriften på prosjektene, pga. volum og bemanningen vi har til å gjennomføre dem.
- Det er stor usikkerhet knyttet til prognosen for reguleringspremie. I tillegg er det usikkerhet knyttet til beregningen av effekten av ny AFP i offentlig sektor og endring for de med særaldersgrenser. Reguleringspremien er en premie som betales hvert år for å oppjustere pensjonsfondet i takt med årlig lønnsvekst og folketrygdens grunnbeløp (G). I 2024 forventer KLP en årslønnsvekst på 4,9 %, basert på estimer for lønnsvekst og prisvekst fra Norges Bank og Statistisk sentralbyrå pr. 09.09.23. Dersom anslaget for årslønnsvekst økes til 5,2 % i 2024, og andre elementer holdes uforandret, gir det en økning i reguleringspremie på 12,3 mill. kroner. Og tilsvarende vil en årslønnsvekst på 5,4 % gi en økning i reguleringspremie på 23,8 mill. kroner.
- Det er lagt inn en forutsetning om en strømpris på 85 øre i snitt i 2024 + nettleie. Dette er i tråd med de siste prognosene vi har mottatt fra vår strømlleverandør. Vi har fastpris på i overkant av 50 % av porteføljen. En økning i strømprisen på det nivået vi opplevde i 2022, vil utgjøre titalls millioner kroner i merutgifter, så risikoen knyttet til energibudsjettet er stor.
- I budsjettforslaget for 2023 fikk enhetene 2,0 % kompensasjon for prisøkninger. Kompensasjonen ble satt lavt, som et innsparingstiltak. I inneværende års budsjett er det benyttet forventet prisøkning på 4 %. Tiltaket vil gjøre det mindre utfordrende å holde budsjetttrammene.

Finansielle måltall

Den økonomiske styringen i Lillestrøm kommune baserer seg på finansielle måltall. Disse er besluttet av kommunestyret, og integrert i kommunens økonomireglement. De finansielle måltallene angir rammene for drift (tjenestetilbudet) og investeringer. I tillegg skal de sikre at Lillestrøm kommune er rustet til å takle uforutsette hendelser, samt ivareta daglig drift med løpende økonomiske betalingsforpliktelser.

Netto driftsresultatet for kommunesektoren har vært godt de siste årene. I 2022 utgjorde netto driftsresultatet 3,6 % av driftsinntektene. Dette er likevel en nedgang fra året før. De gode resultatene de siste årene må ses i sammenheng med uventet høy skatteinntang helt mot slutten året. I 2022 trakk høy kostnadsvekst, økende renter og svakere avkastning på finansielle investeringer ned resultatet, sammenliknet med i 2021. I gjennomsnitt har netto driftsresultat de siste fem årene vært på 3,3 % og dermed en del høyere enn utvalgets anbefaling om at netto driftsresultat for kommunesektoren samlet bør ligge på 2 % over tid. Både for kommunene og fylkeskommunene har netto driftsresultat ligget godt over det anbefalte nivået for sektoren sett under ett.

Regnskapene til kommunesektoren har i 2020, 2021 og 2022 i stor grad også vært påvirket av at sektoren har hatt merutgifter og mindreinntekter som følge av koronapandemien. Blant annet var det en del planlagte aktiviteter som ikke lot seg gjennomføre i 2021, og dette forbedret isolert sett driftsresultatet i 2021. I 2022 var merutgiftene i større grad knyttet til økte lønnsutgifter innen den ordinære driften av tjenestene. Det skyldes blant annet at sykefraværet økte, samt at det ble inngått en avtale om høyere godtgjørelse for overtid og merarbeid.

Netto driftsresultat kan brukes til egenfinansiering av investeringer eller avsettes i fond. Disposisjonsfondet kan på kort sikt benyttes til å dekke opp for negative utslag i økonomien, slik som uforutsett økning i rentenivået eller nedgang i skatteinntekter. Disposisjonsfond kan også brukes av kommunene til å spare egenkapital til investeringer. Ved vurderingen av nivået på disposisjonsfondene bør det også tas hensyn til samlet regnskapsmessig mer-/ mindreforbruk, da dette også påvirker kommunens reelle økonomiske handlefrihet.

Som følge av gode driftsresultat de siste årene, har kommunesektoren styrket disposisjonsfondene. For sektoren som helhet utgjorde disposisjonsfondene 98 mrd. kroner ved utgangen av 2022. Dersom en tar hensyn til regnskapsmessig merforbruk utgjorde disposisjonsfondene 14,9 % av sektorens driftsinntekter.

For å sikre fremtidig økonomisk bærekraft for kommunen, og tilfredsstillende velferdstjenester for innbyggerne, er det behov for omstilling, utvikling og innsparinger også i tiden som kommer. I tillegg til investeringer i infrastruktur og nye kommunale bygg, legger dette handlingsprogrammet til rette for videreutviklingen av tjenestene til kommunen. Kommunedirektørens budsjettforslag foreslår justeringer, endringer og forbedringer av tjenestetilbudet innenfor alle tjenesteområdene.

Den økonomiske situasjonen i kommunen gjør det nødvendig å finne grep som kan bidra til budsjettbalanse og en bærekraftig økonomi over tid. Bemanningsplanen som ble utarbeidet ved kommunens oppstart legger opp til en reduksjon på ca. 100 årsverk innenfor ikke-stedbundne tjenester innen 2025. Dette er nå langt på vei gjennomført. Disse innsparingene er lagt inn i kommunens budsjett og handlingsplan. Etter som tiden har gått har fokus på rammene i budsjettet blitt viktigere enn antall årsverk.

Det jobbes videre i flere prosjekter for å se på bemanningsmessige og organisatoriske endringer både internt i tjeneste-/stabsområdene, og på tvers av disse. Det jobbes også med effektivisering av arbeidsprosesser ved hjelp av digitalisering. Dette arbeidet fortsetter.

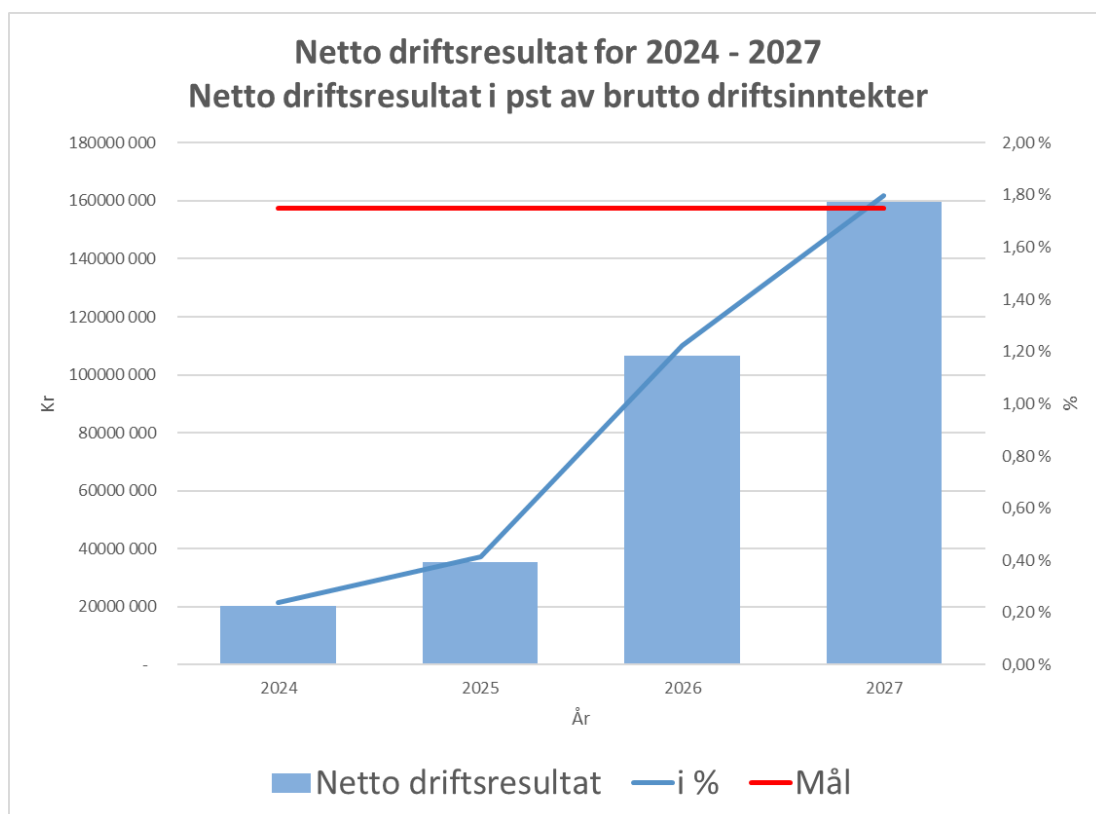
Økonomiplan for 2024-2027

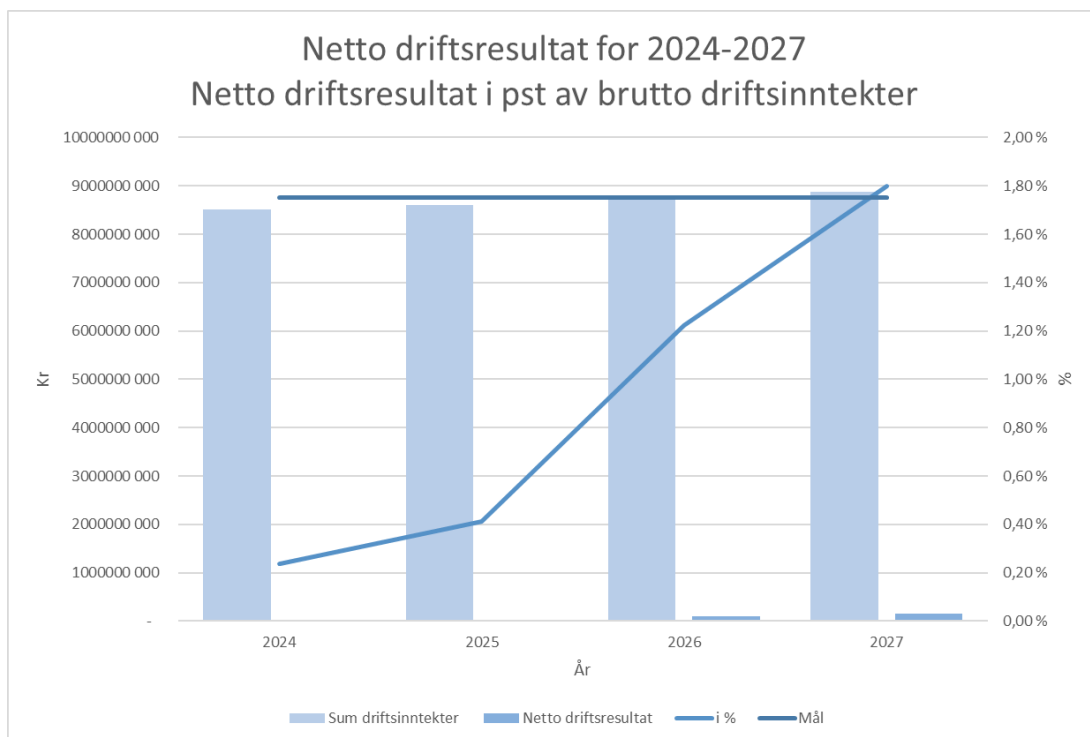
Kommunedirektørens handlingsrom ved utarbeidelse av forslag til budsjett 2024 og handlingsplan 2024 - 2027 er basert på disse måltallene. Kommunedirektørens budsjettforslag baserer seg på følgende finansielle forutsetninger:

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter viser hva kommunen har til disposisjon til egenfinansiering av investeringer, og netto avsetninger til bundne- og frie fond.

I økonomiplanperioden er det økonomiske måltallet for netto driftsresultat 1,75 %. I kronestørrelser vil det utgjøre et netto driftsresultat på ca. 150 mill. kroner i de kommende årene.

Budsjettforslaget svarer ikke ut måltallet for netto driftsresultat i 2023 og de nærmeste påfølgende år. For å nå målet er behov for til dels drastiske kutt i driften.

Disposisjonsfond viser kommunens evne til å takle uforutsette hendelser, kommunens soliditet og evne til egenfinansiering av investeringer. Disposisjonsfond bør utgjøre minimum 10 % av brutto driftsinntekter, og i enkeltår skal ikke disposisjonsfond være under 7 % av brutto driftsinntekter.

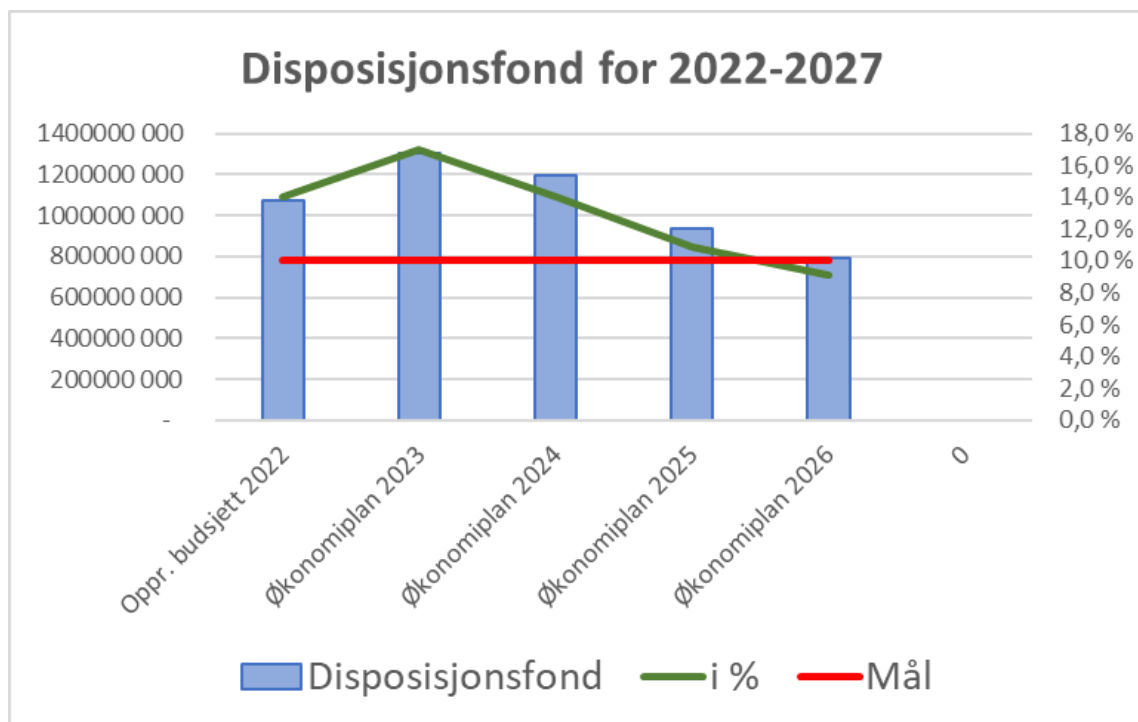
Disposisjonsfondet bygges enkelt sagt opp ved at netto driftsresultatet er positivt og at hele eller deler av dette overskuddet overføres disposisjonsfondet. Det er flere grunner til overføring til disposisjonsfond, men i hovedsak skyldes det enten at driftsresultat ble bedre enn budsjettet eller en planlagt oppbygging av fondet. I tillegg kan kommunene bygge opp disposisjonsfond for å finansiere kommende/planlagte drift- og investeringsaktiviteter. Flere kommuner peker også på behov for likviditet i forbindelse med betaling av pensjonspremier og økningen i akkumulert premieavvik som en årsak til oppbygging av disposisjonsfond.

Den viktigste årsaken til at kommunene må ha et disposisjonsfond er behovet for en buffer for å håndtere risiko for reduserte inntekter og uforutsette utgifter. Disposisjonsfondet må tilpasses den risikoen hver enkelt kommune står overfor.

Å bruke disposisjonsfond til å bygge opp egenkapital til investeringer er også viktig for mange kommuner. Egenfinansiering bidrar til å holde gjeldsnivået nede. Det er vanskelig å anbefale et spesifikt nivå på disposisjonsfondet til slik sparing, men TBU anbefaler at kommunene i gjennomsnitt over tid har et årlig overskudd i driften på 1¾ % av inntektene. For å opprettholde realkapitalen må dette overskuddet brukes til investeringer.

Netto driftsresultat kan brukes til egenfinansiering av investeringer eller avsettes i fond. Disposisjonsfondet kan på kort sikt benyttes til å dekke opp for negative utslag i økonomien, slik som uforutsett økning i rentenivået eller nedgang i skatteinntekter. Disposisjonsfond kan også brukes til å spare egenkapital til investeringer.

Basert på kommunedirektørens budsjettforslag vil netto disposisjonsfondet utvikle seg slik i økonomiplanperioden:

DISPOSISJONSFOND, UTVIKLING				
	IB	Bruk	Avsetning	UB
2023	1 435 404	-417 450	331 214	1 349 168
2024	1 349 168	-419 060	283 184	1 213 292
2025	1 213 292	-410 556	305 502	1 108 238
2026	1 108 238	-450 324	322 823	980 737
2027	980 737	-467 645	341 384	854 476

I økonomiplanperioden legges det opp til å benytte driftsresultat til egenfinansiering av investeringer, og ikke øke fondet. For budsjettåret 2024, og videre foreslås det å benytte 100 millioner kroner av fondet til investeringer, gjennom tilsvarende redusert økning av kommunens låneopptak.

Gjeld i prosent av brutto driftsinntekter viser om kommunens inntekter er tilstrekkelige til å dekke gjeldsforpliktelsene, samt kommunens evne til å ta opp nye lån i fremtiden. Fra 2023 og fremover skal ikke gjelden overstige 100 % av brutto driftsinntekter. Budsjettforslag er innenfor målsetningen i 2023 og 2024 men ikke påfølgende år.

Økonomiplan for 2024-2027

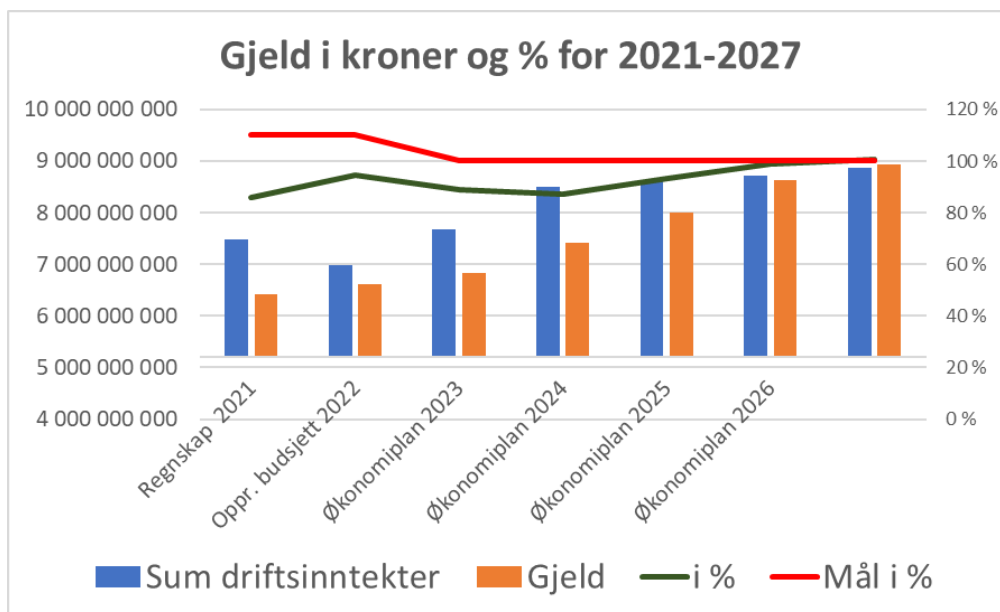
Basert på kommunedirektørens budsjettforslag vil gjelden utvikle seg slik i økonomiplanperioden:

UB GJELD	2023	2024	2025	2026	2027
Redusert låneopptak ved bruk av disp. fond	100	100	100	100	100
Sum lån pr. 31.12	6 823	7 418	8 014	8 638	8 912
Låneopptak	495	870	896	934	594
Avdrag	280	275	300	310	320
Netto endring lån	215	595	596	624	274
Sum driftsinntekter	7 817	8 509	8 600	8 722	8 879
Lån i % av driftsinntekter	87,3 %	87,2 %	93,2 %	99,0 %	100,3 %
Avvik		-1 092	-588	-87	30

Alle tall i tabellen ovenfor er i mill. kroner.

Det er et høyt investeringsnivå i fireårsperioden. I sum gir det et betydelig låneopptak i økonomiplanperioden, også etter bruk av midler fra disposisjonsfondet og kanalisering av «overskudd» til egenfinansiering (som reduserer låneopptakene). Kommunens gjeld vil øke fra 7,4 til 8,9 mrd. kroner, som tilsvarer en økning på 20 % i fireårsperioden. Årlige avdrag på lån er satt til i gjennomsnitt 300 mill. kroner, som tilsvarer 1,2 mrd. kroner i fireårsperioden. Bruk av disposisjonsfond i i perioden reduserer låneopptaket med 400 mill. kroner jf. ovenfor.

I hht tidligere vedtak om størrelsen på kommunens gjeld, er kommunen innenfor måltallet. Oversikten nedenfor viser utviklingen i brutto driftsinntekter og størrelsen på kommunens gjeld. Om f.eks. skolebehovsplanen følges slik den er satt opp, vil dette fortrenge andre investeringer. Det ventes også at det vil meldes behov for investeringer framover, som ikke ligger inne i økonomiplanen. Handlingsrommet er nå fullt ut disponert mht størrelsen på gjelden, basert på foreliggende økonomiplan. Det bør arbeides videre med å prioritere investeringer innenfor handlingsrommet. Sammen med økt gjeld vil et økt rentenivå øke kommunens rentekostnader i forhold til dagens drift. Det vil igjen, alt annet likt, medføre behov for innsparinger i kommunens drift.

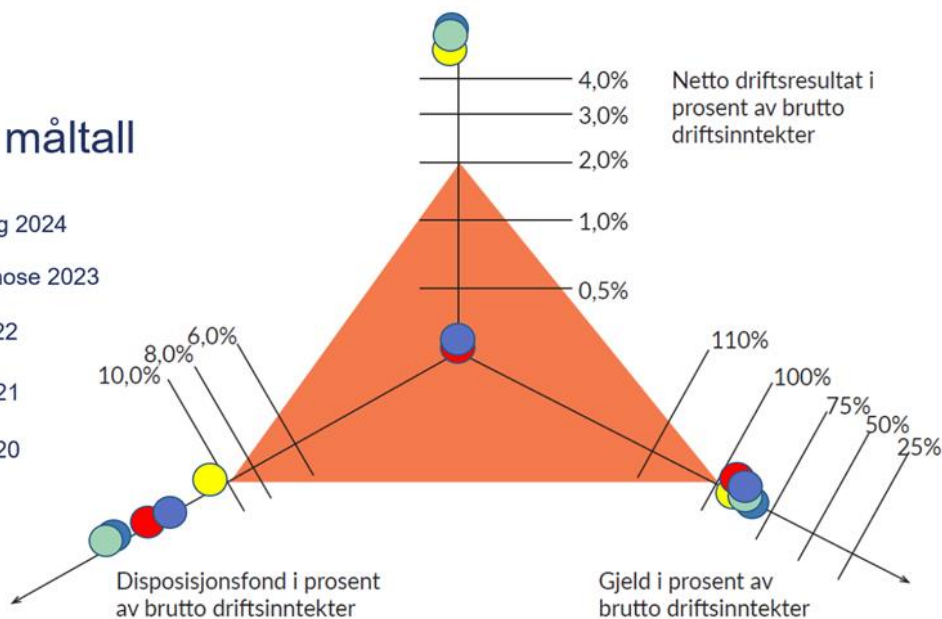

Likvide bankinnskudd angir kommunens evne til å møte sine løpende betalingsforpliktelser. Innskudd uten tidsbinding i kommunens hovedbank skal til enhver tid utgjøre minimum 500 millioner kroner.

Finansielle måltall

- Budsjettforslag 2024
- Budsjett/prognose 2023
- Regnskap 2022
- Regnskap 2021
- Regnskap 2020

16

Tjenesteområde	Vedtatt budsjett	Lønns- og prisvekst	Tekniske justeringer	Vedtatt forrige periode	Budsjettendringer som skal videreføres	Endringer i selvkostområdene	Konsekvensjustert ramme	Driftskonsjekvens av investeringer	Omstilling/effektiviseringskrav	Nye tiltak	Politiske vedtak	Rest til fordeling (+) / Rest udekket (-)	Ramme2024-2027
ADMINISTRASJON OG LEDELSE	354 508	16 292	-2 180	346	1 700	0	370 666	0	-3 240	2 576	0	0	370 002
OPPVEKST	2 449 344	106 188	10 187	20 499	2 904	0	2 589 122	0	0	79 166	26 500	0	2 694 788
HELSE OG MESTRING	1 965 816	97 269	19 972	29 204	0	0	2 112 261	0	-18 040	235 798	10 400	0	2 340 419
KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	663 198	36 185	3 884	-21 551	2 125	-5 003	678 838	100	0	31 159	0	0	710 097
RISERVERTE BEVILGNINGER OG PENSJON	273 098	0	-45 000	-63 520	0	0	164 577	0	0	46 299	0	0	210 877
SENTRALE FORUTSETNINGER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-84 436	0	0	-84 436
Totalt	5 705 963	255 933	-13 136	-35 022	6 729	-5 003	5 915 464	100	-21 280	310 562	36 900	0	6 241 746

Kommunens tjenesteområder

ADMINISTRASJON OG LEDELSE

Dagens virksomhet

Administrasjon og ledelse består av Kommunedirektør og stab, og de tre stabsavdelingene Organisasjon og utvikling, Økonomi og Digitalisering. Stabsavdelingene skal legge til rette for at de tre tjenesteområdene kan yte tjenester til befolkningen på en effektiv og god måte. I tillegg yter deler av stabsavdelingene også selv tjenester til befolkningen. Administrasjon og ledelse har samlet ca. 241 årsverk.

KOSTRA nøkkeltall

Prioritet	Lillestrøm Lillestrøm Drammen Lørenskog Ullensaker Kostragruppe					12
	2021	2022				
Netto driftsutgifter i prosent 120 administrasjon (B)	5,6 %	5,3 %	6,3 %	6,3 %	5,0 %	5,3 %
Netto driftsutgifter per innbygger (100) politisk styring (B) **)	267	191	273	354	303	291
Netto driftsutgifter per innbygger (110) kontroll og revisjon (B) **)	69	72	59	75	72	68
Netto driftsutgifter per innbygger (120) administrasjon (B) **)	3 538	3 536	4 350	4 154	3 160	3 821

**) Justert for utgiftsbehov

Utviklingstrekk og utfordringer

Lillestrøm kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver med et godt omdømme

Verdiene skal omsettes og synliggjøres i praksis gjennom ledelse, medarbeiderskap og tjenesteyting.

Lillestrøm kommune har høye ambisjoner innenfor de fire satsingsområdene klima og miljø, hele livet, by- og tettstedsutvikling og innovasjon. For at kommunen skal drifte gode tjenester og samtidig jobbe med omstilling og utvikling er det avgjørende med ansatte som trives på jobb. Vi må bygge en god kultur for nytekning og innovasjon. Samtidig som vi må satse på lederne våre slik at de er skodd for å ta tjeneste og sine ansatte gjennom de nødvendige endringene som fremtiden krever av oss. Planer som er utarbeidet for å nå målet er bl.a.:

- Arbeidsgiverstrategi
- Heltidsstrategi
- Innovasjonsstrategi
- Strategi for lærebedriften Lillestrøm kommune

Organisasjonen har over tid opplevd at det er få kvalifiserte søkere i forhold til antall ledige stillinger. Dette gjør det krevende å rekruttere, og stillinger kan stå vakante i lengre tid. I denne situasjon blir det viktig både å beholde de ansatte man har, samtidig som kommunen må være en attraktiv arbeidsgiver for å sikre nyrekrutteringen vi trenger. Arbeidet med en rekrutteringsstrategi er snart fullført, og 2024 vil bli et år der denne må iverksettes i hele organisasjonen.

Medarbeiderundersøkelsen 10-faktor ble gjennomført i Lillestrøm kommune i 2023, med solide resultater for kommunen som helhet.

Satsningen med et lederutviklingsprogram for de øverste ledernivåene i kommunen er fullført. Det satses i 2024 på å skreddersy eget program for de mer operative ledernivåene i kommunen. Der vil også endringskapasitet og lederferdigheter bli sentrale tema.

Det er av stor betydning å ha en grundig og systematisk tilnærming til håndtering av sykefravær. Ikke bare er tilstedeværelse på arbeidsplassen viktig for den enkelte ansatte og det generelle arbeidsmiljøet, det utgjør også en vesentlig økonomisk faktor og er avgjørende for å kunne levere tjenester av høy kvalitet. I løpet av 2023 har sykefraværet i kommunen vært på henholdsvis 10,5% i første tertial og 7,4% i andre tertial. Det har vært en nedgang i sykefraværet i andre tertial 2023 på tvers av alle tjenesteområdene og i administrasjon og ledelse, sammenlignet med første tertial samme år. Spesielt er det korttidsfraværet som har blitt betydelig redusert. For å redusere sykefraværet er det viktig å prioritere forebyggende tiltak og å jobbe godt med arbeidsmiljøet. Det er igangsatt konkrete prosjekter på flere av tjenesteområdene i samarbeid med NAV for å forebygge sykefravær. Dette arbeidet vil fortsette inn i 2024.

Beredskap

Vi lever i en urolig tid, og foreløpig er det vanskelig å se en framtid der behovet for god beredskap er mindre. I den korte tiden Lillestrøm kommune har eksistert har vi håndtert mange kriser, for eksempel koronapandemien, skredet i Gjerdrum, krigen i Ukraina, ekstremværet «Hans» og ytterligere tilspissing av situasjonen i Midtøsten. Naturkatastrofer, klimaendringer, pandemi, digitale trusselaktører og krig i Europa og en destabilisert verden gir oss klare påminnelser om hvorfor kommunen må ha oversikt over risikobildet, og systemer for å håndtere de hendelsene som oppstår. Det må forventes at kravene og forventningene til god beredskap krever at kommunen styrker beredskapsarbeidet sitt i årene fremover.

Økonomi

Seksjonene for økonomi- og virksomhetsstyring og regnskap har aktivt implementert nye digitale løsninger og effektivisert arbeidsprosessene. Som følge av dette er bemanningen redusert med 17 % i effektivitetsgevinst siden oppstart av ny kommune 1.1.2020.

Kommunen var landets første offentlige oppdragsgiver med en egen strategi for grønne innkjøp i 2020. Denne strategien har dannet mye av grunnlaget for at klima- og miljø har fått så sterk forankring i alle ledd og nivåer i administrasjonen. I 2024 vil vi legge frem en ny strategi for bærekraftige anskaffelser, hvor både klima- og miljø, etisk handel og menneskerettigheter, seriøsitet, og dyrevelferd vil bli omtalt. Det ligger an til at vi også blir den første til å se alle samfunnshensynene samlet i en egen strategi. Dette vil føre til den samme satsningen på etikk og dyrevelferd som vi hittil har, og fortsatt skal ha, på miljø.

Kommunen tok i bruk *eHandel*, 1.1.2020. I 2020 var andelen av bestillinger som kunne settes i eHandel på 40 %. I 2021 økte andelen til 71 %, mens det i 2022 endte på 84 % andel. Dette verktøyet sikrer rett pris, effektive prosesser knyttet til fakturahåndtering samt bidrar til å forhindre økonomiske misligheter.

Innkjøpsseksjonen krever inn proveny fra leverandørene, på alle kommunens rammeavtaler. Dette finansierer nå allerede store deler av seksjonens lønnskostnader. Seksjonen har videre potensiale for å utvide virksomheten ytterligere, ved å sikre enda bedre behovsdekning gjennom flere nødvendige rammeavtaler og mer samarbeid med andre offentlige oppdragsgivere. En av flere positive effekter av dette er at dette vil føre til høyere provenyinntekt for kommunen. Det er derfor tenkt å jobbe med utvikling av en form for forretningsplan ila. 2024. Vi kommer tilbake til dette i strategidokumentet våren 2024.

Regnskapsseksjonen har høyt fokus på digitalisering og har redusert flere manuelle arbeidsprosesser. I 2023 er bemanningen redusert med ett årsverk, og ytterligere ett i 2024. Andelen inngående faktura mottatt elektronisk (EHF) er i dag på 98 %.

Det er et mål at inngående faktura ikke skal stoppe i mottak, men gå direkte i flyt til saksbehandler. Det benyttes et system for fakturasjekk som foretar automatisk sjekk mot enhetsregisteret, merverdiavgiftregisteret og diverse svindellister. I tillegg sendes det ut automatisk varsel til leverandør ved mangel på fakturareferanse, dvs. profil. Pr. i dag er 89 % av fakturaene koblet til ordre eller profil, mens kun 11 % av de inngående fakturaene stopper i mottak. Det jobbes systematisk for å effektivisere dette ytterligere.

Av fakturaer som sendes ut fra kommunen får 95 % av kundene faktura digitalt. Regnskapsseksjonen har fokus på å informere kundene for å få flere til å ta i bruk digital løsning. Etter overgang til Visma Plus (skyløsning) forventes ytterligere digitalisering knyttet til regnskapsfunksjonen. Det jobbes systematisk med rutiner og opplæring for å få organisasjonen til å benytte eksisterende digitale løsninger.

Ved bruk av Vismas skyløsning og ytterligere utnyttelse av funksjonaliteten i Framsikt-løsningen vil økonomiavdelingen arbeide for bedre og mer effektiv økonomistyring i hele kommuneorganisasjonen. Skyløsningen ble tatt i bruk i 2023.

Finansforvaltningen av lån og innskudd utføres i samsvar med kommunens finansreglement, og økonomiavdelingen påser at forvaltningen holder seg innenfor de risikorammer som er definert i reglementet. Økonomiavdelingen gjør fortløpende vurderinger av markedet og egen risikoeksponering.

Lillestrøm kommune har fokus på aktiv *eierstyring*. Som ledd i dette inngår kommunen i et interkommunalt eierstyringssekretariat på Nedre Romerike (ESS). ESS er et administrativt organ som

bistår kommunedirektørene i selskapenes eierkommuner med å sikre koordinert saksbehandling av saker som skal behandles i selskapenes representantskap eller generalforsamling. Lillestrøm har koordinatrollen i ESS. Fokusområdene det kommende året vil bl.a. være tettere økonomioppfølging, og folkevalgtoppføring i eierstyring.

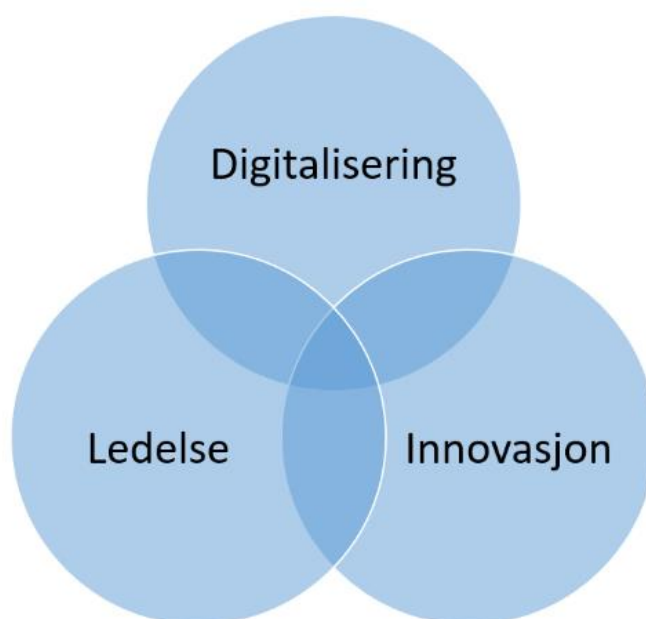
Prioriteringer i planperioden

Beredskap

I 2023 ble Lillestrøm kommune sin overordnede risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) oppdatert. Det ble også gjennomført evalueringer av kommunens håndtering av koronapandemien og andre hendelser. Både ROS-analysen og evalueringene viser at Lillestrøm kommune har en god grunnberedskap og en handlekraftig beredskapsorganisasjon, men det er også gitt mange anbefalinger om retting av mangler og ytterligere forbedring.

I 2024 blir det viktig å ta tak i anbefalingene som nå foreligger. På overordnet nivå bør det utarbeides en strategi for kommunens beredskapsarbeid, og på operativt nivå handler mye om videreutvikling av planverk, kompetanse og ferdigheter.

Organisasjonsutvikling, innovasjons- og endringskapasitet

Lillestrøm kommune har satt ambisiøse strategiske mål innenfor miljø, bærekraft, tettstedutvikling og mestring av ulike livsfaser. Arbeidet med å skreddersy tjenestene, blant annet ved bruk av helseteknologi til det beste for innbyggere, brukere og ansatte, er en særlig stor satsning. For å hente ut gevinster av denne satsningen, og for å nå målene kommunen har satt seg, er det avgjørende å ha gode endringsledere. Det nylig gjennomførte lederutviklingsprogrammet i samarbeid med NHH i 2023 la et viktig grunnlag for etableringen av en felles lederkultur, som bidrar til nytenkning og innovasjon. Den felles innsikten og det etablerte kompetansegrunnlaget knyttet til å bygge endringskapasitet vil danne grunnlaget for et videre målrettet arbeid med lederutvikling og lederopplæring også i 2024. Dette arbeidet hviler på kommunens tre hovedområder for kompetanseutvikling; ledelse, digitalisering og innovasjon.

Mange arbeidstakere i kommunen opplever et arbeidsliv der endringsbehovene kommer hurtigere og endringene gjennomføres i et stadig høyere tempo. Forskning og praksis understøtter viktigheten av at måten disse endringene gjennomføres på, har stor betydning for at resultatet skal bli godt. For å lykkes med endring i omskiftelige tider er det viktig å legge til rette for at organisasjonen kan jobbe tohendig. Dette krever en organisasjon som evner å utnytte eksisterende kunnskap og effektivisere driften, samtidig som det legges til rette for en utforskende kultur der fleksibilitet, eksperimentering og innovasjon har sin plass. En viktig satsning for 2024 blir derfor å fortsette å støtte ledere i deres daglige utviklings- og forbedringsarbeid samt å legge til rette for systematisk innovasjon innenfor de eksisterende organisatoriske rammene, i tråd med kommunens metodikk for porteføljestyring.

Kontinuerlig kompetanseutvikling er en viktig faktor i Lillestrøm kommunes arbeidsgiverstrategi. Å levere gode tjenester til innbyggerne til riktig tid krever et godt samarbeid på tvers av tjenesteområder, og at medarbeiderne har den kompetansen som er nødvendig for å få dette til.

Det er svært viktig å jobbe helhetlig og systematisk med organisasjonsutvikling i årene fremover. Det vil si hvordan vi rigger et kontinuerlig arbeid med å forbedre organisasjonens evne til å håndtere endringer som skjer både i og utenfor vår egen virksomhet.

Arbeidsgiverstrategi

Lillestrøm kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver og en handlekraftig organisasjon. Kommunens arbeidsgiverstrategi er et viktig strategisk verktøy i den helhetlige, overordnede utviklingen av organisasjonen.

Det legges opp til en gjennomgang av gjeldende arbeidsgiverstrategi i 2024 og utarbeidelse av nytt overordnet strategidokument. Det overordnede strategidokumentet skal bidra til å synliggjøre en forutsigbar arbeidsgiverpolitikk overfor ansatte over tid, samt ivareta behovet for målrettet utviklingsarbeid.

Det er lagt ned et betydelig arbeid de siste årene når det gjelder utarbeidelse av spesifikke policydokumenter/strategier (for eksempel lønnspolitikk), samt interne rutiner og retningslinjer som underbygger arbeidsgiverstrategien.

Rekruttere og beholde

En av de største utfordringene for kommunen fremover blir å rekruttere og beholde nødvendig arbeidskraft. Det arbeides i den forbindelse med en overordnet rekrutteringsstrategi, som skal bidra til å styrke kommunens evne til å tiltrekke, utvikle og beholde kompetente og engasjerte medarbeidere.

Strategien skal gi retning og føringer for planer og tiltak. Det skal utvikles en egen handlingsplan som skal sikre måloppnåelse. Rekrutteringsstrategien skal være et dynamisk dokument, som justeres i henhold til status og behov. Målet er at strategien iverksettes i begynnelsen av 2024.

Kommunen som lærebedrift

Til tross for at det jobbes aktivt med markedsføring av Lillestrøm kommune som lærebedrift, bl.a. med besøk på ungdomskolene og tett samarbeid med videregående skoler, opplever vi, i likhet med andre kommuner, til dels store utfordringer med å rekruttere lærlinger. Det foreslås å opprettholde dagens nivå på antall lærlinger i kommunen. Det har vist seg krevende å øke rekrutteringen i tråd med de mål som er satt i kommunen. Læringsstrategien bør derfor gjennomgås i 2024, for å se nærmere på om det finnes andre løsninger.

Arealeffektivisering og aktivitetsbaserte kontorarbeidsplasser

Pandemiårene blir sett på som årene da norsk arbeidsliv forandret seg, særlig for administrativt ansatte som utfører arbeidet sitt fra en kontorplass. Vi har tatt med oss de beste læringserfaringene og er i gang med å teste ut en mer fleksibel arbeidshverdag for de ansatte i Lillestrøm kommune. I årene fremover vil vi få et solid kunnskapsgrunnlag om hvordan dette fungerer, og justere utformingen i tråd med dette. Det kan gi store muligheter for fleksibilitet, arealeffektivisering og nye måter å jobbe sammen på.

Arealeffektivisering og innsparinger er ett av målene med tiltaket. Men det reiser også noen arbeidsmiljømessige dilemma som vi må ivareta fremover.

Digitalisering

Lillestrøm kommune har ambisjoner om å være ledende på å utnytte digital teknologi, og å tilby innbyggerne digitale tjenester som begeistrer. Det ligger potensielt store gevinster i å automatisere eller effektivisere arbeidsprosesser gjennom digitale løsninger. Gjennom systematisk arbeid er det identifisert en rekke tiltak for å forenkle og forbedre virksomheten. Dette er samlet i en digitaliserings- og innovasjonsportefølje, som inneholder en lang rekke mulige tiltak og prosjekter som kan gjennomføres for å skape bedre flyt, effektivitet eller kvalitet. Den store utfordringen er å finne ressursene til å gjennomføre endringene. Dette krever både endringskompetanse i organisasjonen og digital kompetanse hos ledere og medarbeidere, i tillegg til midler til anskaffelse av lisenser og konsulentbistand. I budsjettforslaget for 2024 er det få frie midler til innovasjon og utvikling. Da blir det spesielt viktig å prioritere de tiltakene som gir størst effekt for kommunen og innbyggerne. Prinsippene for porteføljestyling legges til grunn for dette. Det er også viktig å fortsette arbeidet med å styrke den digitale kompetansen, slik at tjenesteproduksjon og administrasjon blir mer effektiv og gevinster kan tas ut, slik strategi for digitalisering blant annet beskriver.

I 2024 vil vi merke store endringer som følge av at kunstig intelligens (KI) blir tatt i bruk i enda større grad. Det er viktig å utforske mulighetene for effektivisering og kvalitetsforbedring, men samtidig viktig at de etiske og informasjonssikkerhetsmessige sidene er vurdert og ivaretatt.

Lillestrøm kommune bidrar sterkt inn i arbeidet med digitalisering på tvers av kommunene i Norge. Vi deltar med representanter i en rekke fora i regi av KS og DigiViken og opplever at vi gjennom dette bidrar til økt samarbeid og bedre løsninger for kommunal sektor. Våre initiativ legges merke til og mange betrakter oss som en foregangskommune innenfor digitalisering.

I 2024 blir det svært viktig å fortsette det store arbeidet med teknologiløftet i samarbeid med Helse og mestring. Her er det etablert et samarbeid hvor digital og teknisk kompetanse spiller svært bra sammen med helsefaglig kompetanse, for å skape bedre tjenester. Gjennom dette vil vi også styrke arbeidet ytterligere med vår plattform for deling og analyse av data, og ta i bruk teknologier som maskinlæring og kunstig intelligens på nye områder.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
Investeringsprosjekter					
ADMINISTRASJON OG LEDELSE					
IT-investeringer	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Lillestrøm rådhus - Aktivitetsbaserte arbeidsplasser	2 000	0	0	0	2 000
Lillestrøm rådhus - ombygging	3 000	25 900	25 900	25 900	80 700
Sentrale forutsetninger inv.	14 067	14 067	14 067	14 067	56 268
Sum ADMINISTRASJON OG LEDELSE	22 067	42 967	42 967	42 967	150 968

Kommunedirektør og stab

Beskrivelse av dagens virksomhet

Kommunedirektør og stab består av kommunedirektør, kommuneadvokaten, kommunikasjonsavdelingen, samt en rådgiver og en konsulent – til sammen 16 årsverk.

Kommunedirektøren er kommunens øverste administrative leder. I tillegg til å ha overordnet budsjett- og personalansvar for administrasjonen, skal hun sørge for at saker som skal behandles i folkevalgte organer utredes og at politiske vedtak iverksettes.

Kommunikasjonsavdelingen jobber for at Lillestrøm kommune skal sikre gode brukeropplevelser og fornøydte innbyggere gjennom å være i forkant, og å holde en aktiv dialog. Kommunikasjonsavdelingen er redaktør for kommunens innbyggerportal og ansattportalen, forvalter kommunens tilstedeværelse i sosiale medier, bistår organisasjonen med pressehåndtering og forvalter kommunens omdømme.

Kommuneadvokaten består av fem advokater som gir uavhengige juridiske råd og vurderinger, representerer kommunen i rettsstvier og gir intern veiledning og opplæring i juridiske spørsmål.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	20 850	20 850	20 850	20 850
Sum Lønns- og prisvekst	1 101	1 101	1 101	1 101
Sum Tekniske justeringer	166	166	166	166
Vedtatt forrige periode				
Flytting av juridisk rådgiver fra KMS til kommuneadvokaten	-375	-750	-750	-750
Sum Vedtatt forrige periode	-375	-750	-750	-750
Budsjettendringer som skal videreføres				
Andre tiltak	0	0	0	0
Sum Budsjettendringer som skal videreføres	0	0	0	0
Konsekvensjusteringer	892	517	517	517
Konsekvensjustert ramme	21 742	21 367	21 367	21 367
Nye tiltak				
Stilling som advokat	375	900	900	900
Sum Nye tiltak	375	900	900	900
Nye tiltak og realendringer budsjett	375	900	900	900
Ramme 2024-2027	22 117	22 267	22 267	22 267

Vedtatt forrige periode

Flytting av juridisk rådgiver fra KMS til kommuneadvokaten

Flytting av lønnsmidler og stillingshjemmel til kommuneadvokaten, i den perioden juridisk rådgiver i KMS- fagstab er advokatfullmektig. Flyttingen gjøres etter et drøftingsmøte med kommunedirektør og juristforbundet. Midlene som overføres utgjør halvårsvirkning i 2022 og 2024, og helårsvirkning i 2023.

Nye tiltak

Stilling som advokat

Midler til advokatfullmektig ble overført fra KMS til Kommuneadvokaten for 2 år. Fra sommeren 2024 bortfaller midlene for stillingen hos Kommuneadvokaten.

Økonomi

Beskrivelse av dagens virksomhet

Økonomiavdelingen har et overordnet ansvar for økonomi- og virksomhetsstyring i kommunen. Den består av seksjon for økonomi og virksomhetsstyring, innkjøpsseksjonen, regnskapsseksjonen og direktørens fagstab. Økonomiavdelingen har 54 ansatte.

Seksjon for økonomi og virksomhetsstyring ivaretar overordnet økonomiansvar, økonomi- og virksomhetsstyring og budsjettoppfølging. Seksjonen har den økonomiske oppfølgingen av enhetene på drift, investering og prosjekter. Seksjonen forestår utskriving av eiendomsskatt. Seksjonen har 20 medarbeidere inkludert leder. Seksjonen har også budsjettansvar for revisjon og kontroll med bevilgninger til Romerike Revisjon, Viken kontrollutvalgssekretariat og kontrollutvalget.

Innkjøpsseksjonen arbeider med tilrettelegging for kostnadseffektive og rettslig korrekte innkjøpsprosesser i kommunen, og har hovedansvaret for kommunens rammeavtaler. Seksjonen har også hovedansvaret for arbeidet med eHandel i kommunen. Seksjonen har 15 medarbeidere inkludert leder.

Regnskapsseksjonen fører regnskap for Lillestrøm kommune, Lillestrøm Kirkelig Fellesråd og MIRA IKS. Seksjonen har ansvar for inngående og utgående faktura, innfordring, hovedbok, merverdiavgift, perioderegnskap og årsavslutning. Seksjonen har samlet 16 medarbeidere inkludert leder.

Staben koordinerer kommunens eierstyring. Staben har tre medarbeidere inkludert direktør.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	52 913	52 913	52 913	52 913
Sum Lønns- og prisvekst	3 173	3 173	3 173	3 173
Sum Tekniske justeringer	468	468	468	468
Vedtatt forrige periode				
Andre tiltak	-750	-1 500	-1 500	-1 500
Sum Vedtak forrige periode	-750	-1 500	-1 500	-1 500
Budsjettendringer som skal videreføres				
Andre tiltak	0	0	0	0
Sum Budsjettendringer som skal videreføres	0	0	0	0
Konsekvensjusteringer	2 891	2 141	2 141	2 141
Konsekvensjustert ramme	55 804	55 054	55 054	55 054
Nye tiltak				
Økte provenyinntekter	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Sum Nye tiltak	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Nye tiltak og realendringer budsjett	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Ramme 2024-2027	54 304	53 554	53 554	53 554

Nye tiltak

Økte provenyinntekter

I kommunens rammeavtaler forplikter leverandørene seg til å betale proveny til kommunen av total omsetning. Provenyinntektene i 2024 er budsjettert til 11,5 mill. kroner. Merinntekt på 1,5 mill. kroner er tilført fellesskapet, ved at rammen for økonomiavdelingen reduseres tilsvarende.

Ønskede tiltak og innsparinger som ikke er innarbeidet i økonomiplanen

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
3-årig prosjektstilling grønne innkjøp - med finansiering fra Klimasats	500	500	500	0
Flytting av forvaltningsoppgaver fra Helse og Mestring og Oppvekst til Økonomi	1 500	2 000	2 000	2 000
Nye stillinger Innkjøp	2 000	3 000	3 000	3 000
Økonomi ny økonomirådgiverstilling	1 000	1 000	1 000	1 000
Sum	5 000	6 500	6 500	6 000

Ønskede tiltak**3-årig prosjektstilling grønne innkjøp - med finansiering fra Klimasats**

Kommunen har fått tilsagn om 3-årig prosjektstilling innen grønne innkjøp med 50 % finansiering fra miljødirektoratets Klimasats-ordning. Kommunen må dekke resterende 50 %. Stillingen vil styrke arbeidet med å kutte klimautslipp gjennom våre anskaffelser og sørge for at kommunen får en god oppfølging av skjerpede krav i anskaffelseslovverket. Vi kan på best mulig måte bruke virkemidlene vi har innen grønne innkjøp, både gjennom vektning av klima - og miljøhensyn og stille absolutte krav der dette er relevant. Stillingen skal også jobbe med å redusere kommunens forbruk og med systemer for gjenbruk av møbler og materialer.

Flytting av forvaltningsoppgaver fra Helse og Mestring og Oppvekst til Økonomi

Det anbefales å ansette to avtaleforvaltere, i Økonomiavdelingen v/ Innkjøpsseksjonen, dedikert til forvaltningen og kontrollen av avtalene og fakturaene innenfor dette området. Ut fra gjennomførte stikkprøver og tjenesteområdenes erfaring tyder mye på at disse stillingene blir selvfinansierende. Dette siden en vil finne og korrigere avvik, samt følge opp leverandørene langt tettere enn i dag. Det gjøres oppmerksom på at ansvaret ligger i tjenesteområdene i dag, og at dette forblir uløst, dersom dette forslaget ikke vedtas.

Nye stillinger Innkjøp

Det ble i EY-rapporten vedr. vurdering av organisering, identifisert behov for flere ansatte i Innkjøpsseksjonen. Dette for å håndtere kommunens stadig økende mengde anskaffelser, og for å sørge for en robust og bærekraftig innkjøpsfunksjon som kan benyttes som et strategisk virkemiddel. Det er også identifisert utfordringer knyttet til overholdelse av lov og forskrift om offentlige anskaffelser som følge av dette, noe som i seg selv bør være et utslagsgivende argument.

At innkjøp i dag har for få ressurser er oppfatningen i de store tjenesteområdene, både i KMS, Oppvekst og Helse og mestring. Økt behov for ressurser skyldes et stadig økende behov fra virksomhetsområdene, samt økte krav til kvalitet. Tjenesteområdene rapporterer at kompetansen i Innkjøpsseksjonen er høy og god, og det skal den fortsatt være, men at det tar for lang tid å få gjennomført en anskaffelse. Selv om Innkjøpsseksjonen har strukket seg langt i forsøk på å holde alle fornøyd, har det vært kritikk fra direktørnivå på at oppgaver løses for sent.

Det ønskes nå å foreta en skikkelig satsning på dette området for å kunne gjennomføre prosesser etter fagdisiplinens behov for fremdrift, samt å ivareta lovlighetskravet.

Det må forventes at ambisjonsnivået til kommunen skal være å benytte sin innkjøpsmakt til å benytte innkjøp som et strategisk verktøy for å blant annet etterleve kommunens mål og verdier, noe som kun i begrenset grad er tilfelle i dagen situasjon. Ved å sørge for en bærekraftig bemanning på innkjøp vil mulighetsrommet for å bli et enda viktigere strategisk verktøy, virkelig være til stede.

Organisasjon og utvikling

Beskrivelse av dagens virksomhet

Stabsavdeling for Organisasjon og utvikling (OU) har som oppgave å yte bistand til tjenester innen hovedområdene organisasjonsutvikling (bl.a. innovasjon, prosjektstøtte og tjenstedesign), HR, lønn og politisk sekretariat. Kommunens sentrale beredskapsfunksjon er også lagt til OU. I tillegg til sin sentrale operative funksjon har beredskapsenheten en viktig oppgave knyttet til å utvikle og vedlikeholde kommunens overordnede risikoanalyser og beredskapsplanverk. Beredskapsenheten skal også være en viktig støttespiller for tjenesteområdene. Funksjonen som personvernombud er plassert i OU, i tillegg til hovedtillitsvalgte og hovedverneombud som kun er organisatorisk knyttet til avdelingen. OU har 52,65 årsverk i 2023 ekskl. de tillitsvalgte.

OU har sektorovergrepene tjenester som skal være tilpasset behovet til organisasjonen, og bidra til at de enkelte tjenesteområdene tilbyr effektive, gode, bærekraftige og fremtidsrettede tjenester til innbyggerne. Gode og trygge ledere og ivaretagelse av organisasjonens menneskelige ressurser, er avgjørende for å lykkes med den endring og innovasjon som er nødvendig for å møte fremtidens utfordringer.

I løpet av det siste året har HR-seksjonen utarbeidet ny overordnet organisasjonsmodell, med fokus på å organisere likeartede oppgaver sammen i hovedenheter. HR seksjonen består nå av følgende tre hovedstrukturer:

HR fellestjenester har som kjerneoppgave å ivareta og håndtere løpende personaladministrative henvendelser fra lederne i kommunen. Gi råd og veiledning innen lov- og avtaleverket, samt interne rutiner og retningslinjer. Gi administrativ støtte i rekrutteringsprosesser, endringer i arbeidsforhold og sluttmeldinger.

HR lederstøtte har som hovedoppgave å veilede og bistå ledere innenfor sykefraværsoppfølging, personalsaker, omstilling og nedbemanning. Oppgaver innen HMS, Akan, arbeidsmiljø og 10-faktor undersøkelsen ivaretas av HR lederstøtte. Arbeid knyttet til lærlingordningen er også tillagt denne enheten.

HR stab har oppgaver innen forhandlinger, systemeierskap, ansvar for videreutvikling av rutiner og prosesser, juridisk/arbeidsrettslig bistand og opplæring.

Utvikling, kompetanse og endring (UKE) leverer tjenester knyttet til leder - og organisasjonsutvikling. Slik skal Lillestrøm kommune utvikles i tråd med strategier og planer og levere enda bedre tjenester til innbyggerne i kommunen.

UKE er derfor en sterk bidragsyter i kommunens utviklingsarbeid og en sentral støttespiller for kommunens ledere. Seksjonens mål er å overføre endringskompetanse til ledere samt støtte ledere i deres arbeid med å utvikle egen organisasjon. Dette innebærer blant annet støtte til optimalisering, forbedring og forenkling av arbeidsprosesser, tilrettelegging for innovasjonsprosesser samt kultur – og arbeidsmiljøutvikling.

UKE leverer tjenester og overfører kompetanse innenfor følgende hovedområder:

- Prosessledelse og prosessstøtte
- Prosjektledelse og prosjektstøtte
- Innovasjon
- Tjenestedesign
- Kartlegging og optimalisering av arbeidsflyt bla ved bruk av LEAN
- Kultur og arbeidsmiljøutvikling
- Lederutvikling, – og opplæring

UKE har også det sentrale koordineringsansvaret for Heltidskulturprogrammet i Lillestrøm kommune.

Lønn har som hovedoppgave å påse at det leveres riktig lønn til rett tid på vegne av våre virksomheter. Seksjonen følger også opp ulike utestående refusjoner fra NAV. Seksjonen bistår lederne i deres oppgaver for å sikre rett lønn til rett tid. Lønnsseksjonen veileder ledere i lov- og avtaleverk som omhandler lønn og fravær. Seksjonen tilbyr også opplæring og lederstøtte, og deltar aktivt i implementerings- og omstillingsprosjekter med sin spesialkompetanse. Arbeidsmålet er å forenkle oppgaver i hverdagen for lederne, og kunne tilby gode verktøy for å sikre riktig lønn til alle ansatte i kommunen.

Politisk sekretariat skal være et solid og kompetent bindeledd mellom de folkevalgte og administrasjonen i kommunen. Sekretariatets tjenester skal gi trygghet for at de formelle rammene rundt folkevalgte organer ivaretas, og sikre betryggende valggjennomføring i kommunen.

Hovedoppgavene er å:

- Bistå ordfører og varaordfører i det daglige arbeidet.
- Være sekretariat for kommunestyret, formannskapet og øvrige råd og utvalg.
- Være ansvarlig for planlegging og gjennomføring av stortingsvalg og kommunestyre- og fylkestingsvalg.
- Følge opp våre folkevalgte.
- Arbeide med å utvikle digitale løsninger for politikere.
- Utføre borgerlige visler.
- Utnevne kommunens meddommere og forliksrådsmedlemmer.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	126 517	126 517	126 517	126 517
Sum Lønns- og prisvekst	4 646	4 646	4 646	4 646
Sum Tekniske justeringer	-4 348	-4 348	-4 348	-4 348
Vedtatt forrige periode				
Lederutviklingsprogram	-700	-1 200	-1 200	-1 200
Andre tiltak	-2 330	820	-1 880	-1 880
Sum Vedtak forrige periode	-3 030	-380	-3 080	-3 080
Budsjettendringer som skal videreføres				
Andre tiltak	0	0	0	0
Sum Budsjettendringer som skal videreføres	0	0	0	0
Konsekvensjusteringer	-2 732	-82	-2 782	-2 782
Konsekvensjustert ramme	123 785	126 435	123 735	123 735
Nye tiltak				
Nytt inkluderingsutvalg	250	200	200	200
Strømming av hovedutvalgsmøter (36 stk)	260	260	260	260
Økning av parti-/gruppe støtte	330	330	330	330
Økt forsikring gruppeliv og yrkesskade	1 300	1 300	1 300	1 300
Økte faste godtgjørelser til folkevalgte	876	876	876	876
Sum Nye tiltak	3 016	2 966	2 966	2 966
Nye tiltak og realendringer budsjett	3 016	2 966	2 966	2 966
Ramme 2024-2027	126 801	129 401	126 701	126 701

Vedtatt forrige periode**Lederutviklingsprogram**

OU har ansvaret for lederutvikling som er felles for alle ledere i kommunen. Det innebærer et introduksjonsprogram for nye ledere, et jevnlig tilbud til alle ledere om kurs i sentrale temaer som er viktige i lederhverdagen, og en rekke av frokostseminar hvor temaet er «Meg og mitt lederskap». Våren 2022 ble det startet et lederutviklingsprogram som avsluttes i 2024, og hvor målsettingen er å styrke endringskapasiteten i organisasjonen.

Nye tiltak**Nytt inkluderingsutvalg**

Kommunestyrevedtak 6.9.23.

Strømming av hovedutvalgsmøter (36 stk)

Kommunestyrevedtak 14.06.2023.

Økt forsikring gruppeliv og yrkesskade

Forslag til økt bevilgning vil dekke økte utgifter til personalforsikringer for alle kommunens ansatte, gruppeliv- og yrkesskadeforsikring.

Økte faste godtgjørelser til folkevalgte

Det blir 12 gruppeledere i neste periode. Satser følger statsrådenes utvikling.

Ønskede tiltak og innsparinger som ikke er innarbeidet i økonomiplanen

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Flere ipader til folkevalgte - rullering	210	210	210	210
Lønnpolitisk tiltak - ped ledere i barnehagene	4 300	4 300	4 300	4 300
Onboarding - oppsett og lisenskostnad	500	450	450	450
Oppfølging av rekrutteringsstrategi – ny stilling som rådgiver HR	1 000	1 000	1 000	1 000
Sum	6 010	5 960	5 960	5 960

Ønskede tiltak

Flere ipader til folkevalgte - rullering

Det vil kunne være behov for å bytte ut ytterligere 30 ipad-er i løpet av 2024, da mange er fra 2018-2019.

Lønnpolitisk tiltak - ped ledere i barnehagene

Tiltaket må utformes og deretter drøftes med tillitsvalgte.

Onboarding - oppsett og lisenskostnad

Onboarding handler om hele prosessen fra signering til endt prøvetid. Felles digitalt system som kan automatisere praktiske oppgaver. Sikre at nye ansatte kommer inn i jobbens forventninger, rutiner og blir kjent med sin nye arbeidsplass. Formålet er å redusere turnover, kortere tid til produktivitet, og redusere adm kostnader.

Oppfølging av rekrutteringsstrategi – ny stilling som rådgiver HR

For å lykkes med å rekruttere kvalifisert arbeidskraft utarbeides det nå en overordnet rekrutteringsstrategi som skal følges opp gjennom et tett samarbeid mellom HR, linjeledere og ansatte som jobber med kommunikasjon. Det er behov for spesialkompetanse innen rekruttering som kan jobbe strategisk og sette Lillestrøm kommune på kartet. Lederrekruttering og rekruttering til nøkkelposisjoner krever ekstra fokus. Kommuner på størrelse med Lillestrøm har gjerne medarbeidere som er DNV sertifiserte innen rekruttering.

Digitalisering

Beskrivelse av dagens virksomhet

Lillestrøm kommune har ambisjoner om å levere digitale tjenester som begeistrer, som understøtter kommunens arbeid med å nå bærekraftsmålene og skaper en effektiv og friksjonsfri kommune. Digitalisering handler om å utforske nye muligheter, arbeide med innovasjon, lære og være nytenkende. Digitalisering skal sikre at Lillestrøm kommune leverer brukervennlige, tilgjengelige og sikre digitale tjenester.

Avdelingen har fire seksjoner i tillegg til virksomhetsarkitekt, porteføljeansvarlig og ansvarlig for informasjonssikkerhet, som rapporterer direkte til direktør. Avdelingen har 89 årsverk.

Direktør for Digitalisering leder i tillegg seksjonen Rådgivning hvor vi finner kommunens strategiske digitaliseringsrådgivere. Disse er kommunens fremste ressurser på tjenesteinnovasjon og jobber som strategiske rådgivere og prosjektledere tett opp mot ledelsen innenfor sine respektive tjeneste- eller stabsområder.

Dokumentasjonssenteret skal bidra til at kommunen ligger i front når det gjelder åpenhet, sporbarhet og innbyggerdialog. Seksjonen har ansvar for arkivfunksjonen i kommunen og skal sikre implementering av planverk og retningslinjer for området, i tråd med lover, forskrifter og faglige anbefalinger.

IT-seksjonen omfatter enhetene brukerstøtte og service og IT drift og IT systemforvaltning. Disse skal sikre at brukerne får god hjelp og hele tiden har løsninger med høy tilgjengelighet og ytelse.

Design og utvikling er seksjonen med hovedansvar for å etablere brukervennlige digitale løsninger for innbyggere og ansatte. Innenfor dette ligger ansvaret for utvikling av kommunens digitale tjenester og kanaler.

Utfordringer og strategi

Innbyggerne skal i størst mulig grad kunne benytte selvbetjeningsløsninger i dialog med kommunen. De skal oppleve at kommunen er åpen og tilgjengelig, med digitale løsninger som er lette å bruke. Kommunen skal utfordre leverandørmarkedet på gode løsninger og være en pådriver for stadig bedre fellesløsninger i offentlig sektor.

Digitalisering kan bidra til å oppfylle de overordnede målene på ulike måter. Gjennom bruk av sensorer og analyse av data, kan det skapes kunnskap som bidrar til å redusere eller fjerne klimautslipp og gi bedre ressursutnyttelse. Bruk av 3D-modeller og simuleringer bidrar til bedre beslutninger og bedre planer for by- og stedsutvikling. Velferdsteknologi og mestringsteknologi støtter opp under innbyggernes mestring og bidrar til at flere kan bo lenger i egne hjem. Godt innhold i digitale kanaler og aktiv deling av data bidrar til økt åpenhet og innsikt.

Digitalisering samarbeider tett med resten av organisasjonen og er en pådriver som skaper effektivisering gjennom bruk av digitale verktøy og teknikker. Avdelingen arbeider kontinuerlig med små og store tiltak og prosjekter, hvor målet er å skape mer effektive arbeidsprosesser i tjenesteområder og stab, og å utnytte teknologi for å oppnå gevinster. Modellen for porteføljestyring bidrar til å prioritere riktig, og det arbeides systematisk med å bygge digital kompetanse i samarbeid med Organisasjon og utvikling.

Alle tiltak og prosjekter knyttes opp mot ett eller flere av de fire innsatsområdene i Strategi for digitalisering, som er gjengitt i figuren under.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	154 228	154 228	154 228	154 228
Sum Lønns- og prisvekst	7 372	7 372	7 372	7 372
Sum Tekniske justeringer	1 534	1 534	1 534	1 534
Vedtatt forrige periode				
Bredbåndsutbygging - Dugnadsfiber	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600
Innsparing av leiekostnader ved frakt av arkivmateriale til Arkiv Øst	-450	-450	-450	-450
Oppgradering til Visma Plus	-185	-185	-185	-185
Tilskudd fra KS for å lede arbeidet med e-Komp i Helse	330	330	330	330
Andre tiltak	6 406	7 908	8 150	8 150
Sum Vedtak forrige periode	4 501	6 003	6 245	6 245
Budsjettendringer som skal videreføres				
Bredbåndsstøtte 2023 KS-sak 52/23	1 700	0	0	0
Andre tiltak	0	0	0	0
Sum Budsjettendringer som skal videreføres	1 700	0	0	0
Konsekvensjusteringer	15 107	14 909	15 151	15 151
Konsekvensjustert ramme	169 334	169 136	169 378	169 378
Omstilling/effektiviseringskrav				
Redusert 1-årig avsetning til IT-utskiftningsplan	-2 000	0	0	0
Reduserte kostnader for "Sikker print"	-175	-175	-175	-175
Reduserte kostnader på porto pga overgang til digitale tjenester	-240	-240	-240	-240
Reduserte kostnader til leide linjer fordi vi bygger ut egen fiber	-125	-125	-125	-125
Reduserte utgifter på telefoni fordi vi har konsolidert løsninger ihht telefonistrategi	-700	-700	-700	-700
Sum Omstilling/effektiviseringskrav	-3 240	-1 240	-1 240	-1 240
Nye tiltak				
FIKS skatte og inntektsopplysninger	125	125	125	125
Innsparing og effektivisering - Digitalisering	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Obligatorisk finansiering av e-Helse tjenester	1 100	1 100	1 100	1 100
Sentral forskrivningsmodul (SFM) og NEWS2-målinger integrert i kommunens journalsystem (EPJ)	460	144	144	144
Sum Nye tiltak	685	369	369	369
Nye tiltak og realendringer budsjett	-2 555	-871	-871	-871
Ramme 2024-2027	166 779	168 265	168 507	168 507

Vedtatt forrige periode

Innsparing av leiekostnader ved frakt av arkivmateriale til Arkiv Øst

Lillestrøm kommune har i dag flere avtaler om fjernlagring av historisk arkivmateriale fra Sørums, Skedsmo og Fet kommuner. En samlet kostnad for dette ligger rundt 541 000 kroner per år. Fellesnemnda vedtok høsten 2019 at Lillestrøm kommune skulle bli medeier i Arkiv Øst, og at Arkiv Øst dermed skulle fungere som vårt lovpålagte arkivdepot. Arkiv Øst har imidlertid hatt inntaksstopp i perioden 2020-2022 pga ombygging, men er nå klare til å motta samlingene våre.

Dokumentasjonssenteret planlegger å flytte fysiske arkiver både fra fjernlagre og fra egne lokaler. Det er hensiktsmessig å starte med fjernlagrene, slik at avtaler kan sies opp og gevinsten kan realiseres. Gevinstrealiseringen består av reduserte leiekostnader, og vil realiseres delvis i 2023 og med full effekt fra 2024.

Tilskudd fra KS for å lede arbeidet med e-Komp i Helse

Lillestrøm kommune får tilskudd fra KS for å koordinere arbeidet med kompetanseprogrammet eKomp innenfor Helse og mestring. Deler av dette går til frikjøp av en stilling.

Budsjettendringer som skal videreføres

Bredbåndsstøtte 2023 KS-sak 52/23

Lillestrøm kommune opprettholder sin søknad om bredbåndsstøtte. 1,7 millioner avsettes til formålet i 2024-budsjettet i tillegg til 1,6 millioner, som overføres fra 2023-budsjettet.

Omstilling/effektiviseringskrav

Redusert 1-årig avsetning til IT-utskiftningsplan

IT har forhandlet frem gode rabatter på kjøp av sentralt data- og nettverksutstyr som skiftes ut i henhold til IT-utskiftningsplan. Dette har resultert i at avsetning til IT-utskiftningsplan i 2024 kan reduseres med 2 mill. kroner.

Reduserte kostnader for "Sikker print"

Digitalisering har skiftet ut sentral programvare for "Sikker utskrift" i 2023. Som følge av dette tiltaket kan rammene reduseres med 175 000 pr år.

Reduserte kostnader på porto pga overgang til digitale tjenester

Digitalisering har i løpet av 2023 gjennomført tiltak som har ført til økt bruk av digitale tjenester og redusert bruk av tradisjonell post. Dette har redusert kommunens porto-kostnader med ytterligere 240 000 per år.

Reduserte kostnader til leide linjer fordi vi bygger ut egen fiber

Digitalisering i Lillestrøm kommune følger en strategi om å bygge ut egen fiber til egne bygg og lokasjoner. Som en følge av dette arbeidet kan kommunenes kostnader knyttet til leide linjer reduseres. Fra 2024 gir dette en varig økt besparelse på 125 000 per år.

Reduserte utgifter på telefoni fordi vi har konsolidert løsninger ihht telefonistrategi

Digitalisering har gjennom 2023 gjennomført tiltak i henhold til telefonistrategien som har frigjort lisenser og forenklet porteføljen. Dette består blant annet i avvikling og reduksjon av faste linjer på Rådhuset. Gjennom dette tiltaket kan rammene reduseres med 300 000 per år på lisenser, og 400 000,- pr år på telefoni eller tellerskritt.

Nye tiltak

FIKS skatte og inntektsopplysninger

For å kunne ta i bruk integrasjoner og automatiserte prosesser rundt innhenting av skatte- og inntektsopplysninger, må Lillestrøm kommune ha tilgang til og bruke FIKS register for Skatte- og inntektsopplysninger. Kostnaden er på 32 000,- i fast månedsavgift i tillegg til en prosjektkostnad på 93 000,-.

Innsparing og effektivisering - Digitalisering

Det er nødvendig å stramme inn rammene for å bidra til å få kommunens samlede budsjett i balanse. Det er derfor gjort ett kutt på en million i rammen til Digitalisering. Dette vil sannsynligvis realiseres i form av reduksjon i ett årsverk.

Obligatorisk finansiering av e-Helse tjenester

Helse og omsorgsdepartementet sendte 12. september 2023 ut en høring om endringer i forskrift om standarder og nasjonale e-helseløsninger. Det fremgår av denne at kommuner må belage seg på en

relativt stor økning. Lillestrøm kommune anser det som svært sannsynlig at dette vil føre til endring i hva som må betales for bruk av nasjonale e-helseløsninger (betalingsplikt) og har beregnet hva økningen vil bli.

Sentral forskrivningsmodul (SFM) og NEWS2-målinger integrert i kommunens journalsystem (EPJ)

Sentral forskrivningsmodul (SFM) er en legemiddel- og rekvireringsmodul som er viktig for å kunne innføre pasientens legemiddelliste (PLL) i hele landet. Den legger til rette for at informasjon om legemidler kan deles mellom ulike pasientjournalsystemer. Gjennom integrering med pasientjournalsystemer, skal legemiddelmodulen bidra til å øke kvaliteten i legemiddelinformasjonen. Helsepersonell som bruker legemiddelmodulen får et enhetlig brukergrensesnitt, uavhengig av hvilket journalsystem de bruker.

Legemiddelmodulen utvikles, forvaltes og driftes av Norsk helsenett på oppdrag fra Direktoratet for e-helse gjennom program pasientens legemiddelliste. Programmet vil etablere én felles digital oversikt over pasientens legemidler. Leverandører av journalsystemer som tar i bruk legemiddelmodulen, får støtte for e-resept og annen legemiddelfunksjonalitet uten å måtte utvikle dette selv.

Mange kommuner har i dag et stort fokus på **NEWS2-målinger** ettersom de bidrar til økt pasientsikkerhet. Målingene gir tidlig informasjon om endringer i status, og gir rask oversikt før man eventuelt når en kritisk forverring i pasientens tilstand. Dette styrker det forebyggende arbeidet. Det foreligger også et behov for deling av denne informasjonen f.eks. mellom Digital hjemmeoppfølging, korttidsenheter, KAD og fastlege som skal gjøre videre vurderinger av tiltak basert på målingene og trendene. I dag må målingene i verste fall overføres fra et tredjepartssystem til EPJ (ofte manuelt), og deretter overføres manuelt over i en PLO-melding som igjen sendes til fastlege.

Lillestrøm kommune vil ta i bruk disse løsningene for å levere effektive og gode tjenester innenfor Helse og mestring.

Ønskede tiltak og innsparinger som ikke er innarbeidet i økonomiplanen

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Framsikt-modul for rapportering av sykefravær	240	240	240	240
Nye stillinger til Digitalisering	2 400	2 400	2 400	2 400
Ordning av arkiver før overlevering til Arkiv Øst	100	0	0	0
Programvare utskiftninger, forbedringer og oppsigelser (lisenser)	70	-11	-11	-11
Utvidet avtale - videreutvikling Vigilo	310	310	310	310
Visma pluss - økt antall brukere/lisenser i basismoduler	68	68	68	68
Sum	3 188	3 007	3 007	3 007

Ønskede tiltak

Framsikt-modul for rapportering av sykefravær

Det er ønskelig å benytte Framsikt for rapportering av sykefravær i forbindelse med måneds- / tertialrapporteringen.

Nye stillinger til Digitalisering

Det finnes digitale løsninger innenfor en rekke områder som kommunen kunne tatt i bruk for å effektivisere sin drift og som ville resultere i bedre tjenester til innbyggerne. For å ta i bruk flere slike muligheter i kommunen er det behov for nye ressurser som kan bidra til å endre arbeidsprosesser, støtte ledere og sikre at prosjektene gjennomføres på riktig måte. Dette arbeidet gjøres i dag med en lite knippe rådgivere fra Digitalisering. Dette tiltaket handler om å utvide kapasiteten for å skape større gjennomføringskraft.

Ordning av arkiver før overlevering til Arkiv Øst

Det er betydelige mengder dokumentasjon fra de tre gamle kommunene som skal ordnes, pakkes og sendes til depot. Ønsker å leie inn arbeidskraft for å få sendt arkivserier som er klare til deponering. Gevinst: kan tømme lokaler i Fet kommunehus og Leiraveien.

Programvare utskiftninger, forbedringer og oppsigelser (lisenser)

Digitalisering forvalter en rekke programvarelisenser på vegne av kommunen. I dette tiltaket inngår en rekke justeringer av denne porteføljen.

Utvidet avtale - videreutvikling Vigilo

Lillestrøm kommune er en av flere kommuner som benytter Vigilo som oppvekstadministrativt system. Det er nå etablert en modell for videreutvikling som vil gi kommunene en større styringsrett over utviklingen av løsningen. Ressursene som er avsatt til videreutvikling vil være øremerket et eget utviklingsteam hos Vigilo som vil kontinuerlig jobbe med de oppgavene som til enhver tid er prioritert av kundene. Kommunen forplikter seg til en fast betaling, men får samtidig tilgang til ny funksjonalitet og mulighet for å prioritere utviklingen.

Visma pluss - økt antall brukere/lisenser i basismoduler

Ved planlegging og budsjettering av overgangen til "Visma til sky" (Visma Enterprise Pluss), ble det budsjetterte med 70 stk brukerlisenser til de såkalte basismodulene. Ved opptelling i etterkant av overgangen viser det seg at kommunen benytter 100 slike brukerlisenser. Dette tiltaket viser kostnadene ved en slik utvidelse.

OPPVEKST

Dagens virksomhet

Oppvekst består av fire kommunalområder: skoler, barnehager, barneverntjenester og helsetjenester for barn og unge. Det er ca. 4 500 barn i barnehagene, fordelt på kommunale og private barnehager, og ca. 11 000 elever i skolene. Tjenesteområdet har også ansvar for helsetilbudet til gravide og de aller minste før barnehagealder, samt for barn i skolepliktig alder og ungdom etter endt grunnskole. Oppvekst har også ansvar for voksenopplæringstilbud og kulturskoletilbud. Tjenesteområdet har ca. 2 540 årsverk som yter tjenester til barn og unge mellom 0-25 år samt deres familier.

Tjenesteområdet skal ha skoler og barnehager med høy kvalitet, gode helse- og barneverntjenester – og med dette sørge for at alle får en god start i livet slik at de mestrer senere utfordringer. Vesentlig i dette er også god samhandling mellom de ulike tjenestene for barn og unge. Visjonen er “Sammen om en god oppvekst”.

KOSTRA nøkkeltall

Prioritet	Lillestrøm Lillestrøm Drammen Lørenskog Ullensaker Kostragruppe					12
	2021	2022				
Netto driftsutgifter per innbygger (201) førskole (B) **)	7 970	7 729	7 957	7 169	7 628	7 928
Netto driftsutgifter per innbygger (202) grunnskole (B) **)	10 694	11 134	11 461	11 778	10 794	12 092
Netto driftsutgifter per innbygger (211) styrket tilbud til førskolebarn (B) **)	817	894	1 019	705	934	907
Netto driftsutgifter per innbygger (213) voksenopplæring (B) **)	132	120	273	162	112	379
Netto driftsutgifter per innbygger (215) skolefritidstilbud (B) **)	424	368	218	124	344	437
Netto driftsutgifter per innbygger (232) forebygg. helsestasjons- og skolehelsetjeneste (B) **)	778	777	972	1 081	932	906
Netto driftsutgifter per innbygger (251) tiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet (B) **)	322	306	145	279	207	296

Økonomiplan for 2024-2027

Netto driftsutgifter per innbygger (252) tiltak når barnet er plassert av barnevernet (B) **)	976	1 243	1 274	633	960	1 160
Dekningsgrad						
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-22 år (B)						
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år (B)	5,1 %	4,5 %	4,6 %	4,5 %	4,9 %	3,5 %
Årsverk i barnevernet/1000 barn (0-17 år)	5,7	8,0	6,1	4,9	5,4	6,4
Andre nøkkeltall						
Andel lærere i heltidsstilling	75,4 %	74,6 %	79,0 %	75,2 %	76,8 %	75,3 %

**) Justert for utgiftsbehov

Utviklingstrekk og utfordringer

I økonomiplanperioden er det forventet vekst i befolkning i aldersgruppen 0-25 år, ifølge befolkningsprognosene. Fram til 2033 er det forventet en økning på om lag 850 barn i barnehagealder, og 630 barn og unge i grunnskolealder. Det er imidlertid store variasjoner innad i kommunen, blant annet med bakgrunn i at størstedelen av veksten skal skje i sentrale områder. Dette gir et misforhold mellom bosettingsmønster og tjenestetilbudet i deler av kommunen. Forholdet påvirker investeringsbehov og effektiviseringstiltak i stedbundne tjenester, særlig i skoler og barnehager.

Lillestrøm er en stor kommune med til dels store variasjoner i befolkningssammensetning og sosioøkonomiske forhold. En utfordring er økning av barn med store og sammensatte hjelpebehov, blant annet på grunn av befolkningsøkning, tilflytting og familiers ønske om nærhet til spesialisthelsetjenestene. Kommunedirektøren ser en økning både i antall saker og i sakenes kompleksitet. Tilretteleggingen av barnehage og skoletilbudet er økonomisk krevende da mange av barna trenger tett oppfølging. Levekårsutfordringer og fattigdomsproblematikk i deler av kommunen gir berørte barn og unge en vanskelig livssituasjon. Ungdomskriminalitet og rus er også en utfordring i deler av ungdomsmiljøene i kommunen, og kommunedirektøren ser en økning i barn med psykisk uhelse. Dette utfordringsbilde understreker viktigheten av godt forebyggende arbeid, godt tverrfaglig samarbeid og samtidighet i tjenestetilbudet.

I tjenestene ser vi en økning i antall saker, blant annet i kommunens helsetjenester for barn og unge og pedagogisk-psykologisk avdeling (PPA). Flere saker enn tidligere kategoriseres som alvorlige, og hvor det er nødvendig med samtidig og lengrevarig innsats fra flere tjenester og forvaltningsnivåer. I barnehagene øker behovet for spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne. I skolene er det en økning i antall saker knyttet til ufrivillig/bekymringsfullt skolefravær, noe som ser ut til å være en tendens i hele landet. Barnevernet har også sett en vedvarende stor økning i antall bekymringsmeldinger.

Barnevernsreformen trådte i kraft i 1. januar 2022. Den handler først og fremst om endringer i barnevernet, men målene nås gjennom endringer i hele oppvekstsektoren og reformen er dermed i realiteten en oppvekstreform. Målet er å styrke kommunenes arbeid med tidlig innsats og forebygging, at hjelpen skal bli bedre tilpasset barn og familiers behov, at rettsikkerheten til barn og familier skal bli godt ivaretatt og at ressursbruken og oppgaveløsningen i barnevernet skal bli mer effektiv. Dette innebærer også overføring av ansvar og oppgaver fra staten til kommunene.

Det er gjort et grundig arbeid med oppvekstreformen i Lillestrøm kommune. En del av arbeidet har blant annet vært å kartlegge tiltakskjeden i det forebyggende arbeidet for utsatte barn og unge. Det er også kommet inn et nytt lovkrav om å utarbeide forebyggende plan, som skal vedtas i kommunestyret og

bidra til overordnet forankring av det forebyggende tilbudet. Planen skal være et viktig verktøy for å sikre forpliktelse til- og systematisk innsats for å legge til rette for helhetlige tjenester til barn og unge. Denne fremmes for politisk behandling i første del av 2024.

Kommunen har vedtatt å ta imot flere flyktninger. Dette stiller krav til berørte tjenester om tilrettelegging. Flere av de sist ankomne flyktningene har levd lenger i krig og dette stiller krav til tjenestene om mer og utvidet helsehjelp og oppfølging.

Barnehage

I 2023 har driften av barnehagene i Lillestrøm vært preget av høyt sykefravær (10, 3 %) og stort behov for vikarer. Dette utfordrer driften og barnehagenes kapasitet til kvalitetsutviklingsarbeid. Inkludering av alle barn i fellesskapet er den viktigste oppgaven for barnehagene. I Lillestrøm kommune går 90 % av barna i barnehage, mot nasjonalt 93,4 %. Det har vært en stor økning av minoritetsspråklige barn i barnehagen. Det nasjonale snittet er 20 % minoritetsspråklige barn i barnehage, mens tilsvarende tall for Lillestrøm kommune er 35 % (Udir.no). I enkelte barnehager er det opp mot 75 % minoritetsspråklige barn. Kommunen har i dag ti språkpedagoger som jobber ute i barnehagene, men det dekker ikke behovet for språkpedagogisk støtte for alle barn med behov. Språkpedagogisk støtte er ikke en lovpålagt tjeneste, men likevel en viktig forebyggende innsats i tråd med oppvekstreformen. Ressursene er satt inn i barnehagene med høyest andel minoritetsspråklige barn.

Antall barn i førskolealder med rett til spesialpedagogisk hjelp har økt. Samtidig har Lillestrøm blitt en stor og langstrakt kommune, og spesialpedagogene bruker mye tid til forflytning mellom barnehagene. Det er krevende å oppfylle alle vedtak innenfor dagens rammer. Det jobbes imidlertid kontinuerlig med kvalitets- og forbedringsarbeid for å gi bedre tjenester.

Det er viktig for innbyggerne, og for å ivareta høy barnehagedeltakelse, at vi har tilstrekkelig antall barnehageplasser i alle deler av kommunen. I årets barnehageopptak var det nødvendig med en økning av småbarnsplasser i Lillestrøm by. Samtidig ble det gjennomført en nedbemanningssprosess i Fjellboveien barnehage, og noen av kostnadene knyttet til merbehovet i Lillestrøm by ble dekket opp av disse personalressursene. Det øvrige merbehovet for disse barnehageplassene er innarbeidet i kommunedirektørens budsjettforslag.

Barnehagebehovsplan for Lillestrøm kommune 2020-2029, vedtatt i kommunestyret 07.10.2020, er revidert inneværende år og ny plan kommer til politisk behandling høst 2023. Bakgrunn for revideringen er oppdaterte befolkningsprognoser og at flere prosjekter er skjøvet ut i tid i forhold ferdigstillestidspunkt i vedtatt plan.

Det er store utfordringer med rekruttering av barnehagelærere og fagarbeidere til kommunens barnehager. Sentrale østlandsområdet er et pressområde, og konkurransen om arbeidskraft er stor. Flere av nabokommunene har bedre avlønning enn Lillestrøm kommune. Dette medfører at kommunen mister kvalifiserte barnehagelærere og fagarbeidere.

Skole

Samlet sett er Lillestrøms læringsresultater som landsgjennomsnittets. Det er varierende læringsresultater mellom skoler og innad i skoler i kommune.

Det er stort mangfold i elevgruppa i Lillestrømskolen, og skolene er en viktig arena for inkludering. Skolene samarbeider med PPA om å inkludere flere elever i den ordinære opplæringen, slik at færre elever får spesialundervisning. Innenfor dagens ramme er det imidlertid krevende for skolene å gi lavterskeltilbud til elever, som for eksempel lesekurs og kortvarige tiltak for å trene på selvregulering.

Det er godt dokumentert at slike tiltak bidrar til mer inkluderende opplæring og økt læring for elevene og er gode og rimelige forebyggende tiltak.

Det gjøres et betydelig arbeid for å tilpasse opplæringen til alle elever. Noen elever har behov for et undervisningstilbud som krever mer ressurser og større grad av spesialisering enn det en vanlig skole kan tilby. En del av denne gruppen har psykisk utviklingshemming og i tillegg ulike vansker med motorikk, språk, sosial kompetanse og evne til å mestre dagligdagse gjøremål. I Lillestrøm kommune er det tre spesialiserte skoletilbud til denne elevgruppen: Frydenlund og Skåningsrud skoler (spesialskolene) og Base 3 (spesialenhet) på Garderåsen skole. Eksisterende tilbud omfatter 74 elever, dvs. ca. 0,7 % av elevene, men dette dekker ikke det reelle behovet. Behovet er økende, og majoriteten av disse elevene får sitt opplæringstilbud på sin nærskole. I tillegg er det en nokså stor andel elever med behov for et forsterket opplæringstilbud i vanlig skole. De skal tilhøre en klasse og omgås jevnaldrende, og samtidig ha et kompetent fagmiljø og ekstra ressurser tilgjengelig. Dette kan for eksempel henge sammen med autismespektervansker, ADHD mv. Det utredes nå hvordan de spesialiserte tilbudene for disse elevgruppene best kan tilrettelegges framover, innenfor tilgjengelige økonomiske rammer. Utfordringene med å gi disse elevene et forsvarlig tilbud har bidratt til et merforbruk ved grunnskolene i 2023.

Det er utfordringer i skolemiljøet ved noen av ungdomsskolene i kommunen. Det antas at disse delvis vokser ut av faktorer som ensomhet, utenforskap, fattigdom og trangboddhet. Problemene eskalerte på Bråtejordet tidlig i 2023, men situasjonen er ikke unik for denne skolen. Det ble satt inn særskilte sosialpedagogiske tiltak på Bråtejordet, som har hatt god effekt. I tillegg har det blitt gjennomført en såkalt HKH (Hurtig kartlegging og handling) for å få klarhet i hvilke tiltak som kan bidra til tryggere barne- og ungdomsmiljøer på Strømmen og i Lillestrøm.

Antall barn og unge i grunnskolealder er økende i Lillestrøm kommune og gir press på skolekapasiteten i deler av kommunen. For å balansere kommunens lånebelastning, ble det lagt vekt på å skyve flere av prosjektene ut i tid, i den reviderte skolebehovsplanen. Dette har gitt kapasitetsutfordringer på skoler i pressområder hvor det er liten mulighet til å ta imot nye elever i eksisterende klasser. I enkelte tilfeller må elever få plass på en annen skole enn nærskolen. Kapasitetsutfordringer kan i noen tilfeller gi behov for etablering av nye paviljonger på enkelte skoler.

Innføring av ordning med 12 timers gratis kjernetid i SFO på 1. og 2. trinn har ført til at flere foreldre velger å kun benytte seg av gratistiden. Dette gir lavere inntekter fra foreldrebetalingen for kommunen. Dermed er finansieringen utilstrekkelig for å opprettholde tilbudet uten at det tilføres økte kommunale ressurser. Kommunedirektøren har derfor omprioritert midler innenfor kommunalområdet slik at forsvarlig bemanning kan opprettholdes.

Ny integreringslov forutsetter at voksenopplæringen skal gi flere elever gode norskkunnskaper raskere. Mottak av flyktninger har gitt økte behov i voksenopplæringen, men også de ordinære grunnskolene tar imot flyktninger. Noen av disse elevene er tydelig preget av at de har levd lenge i krig og utrygghet, og trenger særlig oppfølging.

Kulturskolen arbeider fortsatt med å hente inn igjen elevtallsreduksjon etter pandemien. Det er behov for mer instruksjonsressurser til skolekorpene, som igjen begynner å få økte medlemstall. Kommunedirektøren har ikke funnet rom til å øke instruksjonsressursen i kulturskolen tilsvarende.

Helsetjenester for barn, unge og familier

Psykisk helse er en av våre største folkehelseutfordringer, hvor utenforskap og bekymringsfullt skolefravær, i kombinasjon med symptomutvikling som angst og depresjon, utgjør en stor bekymring. Oppvekstprofilen 2023 (Folkehelseinstituttet) for Lillestrøm kommune viser at andelen

ungdomsskoleelever som har mange psykiske plager, er høyere enn landsnivået. Dette bekreftes gjennom økt kontakt med helsetjenester som skolehelsetjenesten, helsestasjon for ungdom og psykisk helse og familiestøtte. Det er en utfordring for disse ungdommene med stadig økende ventetid til lavterskel psykisk helsehjelp.

Ny opptrappingsplan og veileder til denne tydeliggjør det kommunale behandlingsansvaret for moderat psykisk helseproblematikk. Dessuten synliggjøres nødvendigheten av at kommunen også bidrar til samtidig hjelp i saker tilknyttet alvorlig psykisk lidelse hos barn og unge, særlig etter utredning og diagnostikk. I flere av disse sakene vil ambulant og arenaflexibelt behandlingsarbeid være nødvendig for å sikre hjelp som hjelper. Brobyggerne er et slikt tilbud for barn og ungdom med skolefravær, og tilsvarende tilbud for særlig sårbare gravide og sped- og småbarnsfamilier piloteres gjennom prosjektet «Liten i Lillestrøm».

Oppvekstprofilen (FHI) viser også at andel barn som bor i husholdning med vedvarende lav inntekt, er lavere enn i landet som helhet. Dette er for så vidt et positivt trekk. Men forskning viser oss at barn som bor i husholdning med vedvarende lav inntekt har større risiko for psykiske helseplager og utenforskap. Å bidra til nyttig, trygg og samarbeidene hjelp også til barn, unge og familier i marginaliserte grupper, vil være et satsingsområde for 2024. Dette er i tråd med overordnet målsetting om å redusere ung uførhet og bidra til deltakelse og mestring.

Pandemien kan ha forsterket sårbarheten hos noen barn og unge. En annen problematikk er at flere familier strever med ulike typer og grad av konflikter, og at dette ofte forsterker andre utfordringer. Dette er både i forbindelse med samlivsbrudd, konflikt i storfamilien osv.

Det har vært en del utfordringer knyttet til enkelte ungdomsmiljøer, og i spesielle områder i kommunen vår. Oppsøkende ungdomsteam (OUT) møter flere ungdom som forteller om utfordringer hjemme, som trangboddhet og kjedsomhet. På bakgrunn av disse utfordringene, er det foretatt kartleggingsundersøkelser i løpet av 2023, i samarbeid med det statlige kompetansesenteret på rus og avhengighet.

Det er også økning i antall barn og unge med nedsatt funksjonsnivå. Det er store komplekse saker, og det stilles strenge krav til kartlegging og utforming av vedtak.

Å tilby lett tilgjengelige lavterskeltjenester til barn, ungdom og deres foreldre i helsestasjon- og skolehelsetjenesten betyr at de skal kunne henvende seg uten avtale eller henvisning. Det ble tilført flere helsesykepleierressurser til skolehelsetjenesten i 2023. Dette gjør at helsesykepleiere er mer tilgjengelige på skolene nå enn tidligere. Det er fortsatt en utfordring å rekruttere helsesykepleiere, og det tar tid å besette i vakante stillinger både til helsestasjon 0-5 år og i skolehelsetjenesten.

Barnevern

Over lengre tid har det vært diskusjoner i ulike fagmiljøer om hvordan kompleksiteten i saker, ressursbruk og maktutøvelse kan håndteres på best mulige måte i barnevernsfeltet. Staten har også kommet med nye reguleringer og føringer, og det har kommet føringer om praksisendringer gjennom avgjørelser fra Den Europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD). Også i mediene ser man diskusjoner rundt norsk barnevern. En utfordring for kommunen er å sikre barnevernets omdømme og tillit hos samarbeidspartnere og innbyggere.

Det er en sterk økning i antall meldinger til barnevernet, og antall saker i barnevernet har økt med om lag 28 % i løpet av det siste året. Det er vanskelig å si om dette er en forbigående trend, eller om den vil vare. Flere saker enn tidligere er preget av vold og konflikter, sakene er mer komplekse og flere saker er

mer alvorlige. Dette innebærer at den enkelte sak tar mer tid og kapasitet, og sakene blir i tjenestene lenger. Dette utfordrer tjenestens kapasitet over tid.

Oppvekstreformen legger opp til mer forebygging i kommunen og i barnevernet. Endringene i egenandelsordninger, eksempelvis for institusjonsplasseringer, motiverer kommuner til å jobbe annerledes og sette inn tiltak for å forebygge plasseringer. Det krever et tiltaksapparat for å håndtere dette. Selv om Lillestrøm kommune jobber for å nå reformens mål om mer forebygging og mindre barnevern, ser vi at kompleksiteten i barnevernssakene er økende. Det vil derfor også bli viktig å arbeide for at vi har kompetansen og ressursene i årene som kommer, som trengs for å gi forsvarlige barnevernstjenester.

Fra 1. januar 2022 ble det endringer i kompetansekravene i barnevernloven. Dette innebærer krav om femårig utdanning for de fleste ansatte i barnevernet, fra 2031. I dag oppfyller i overkant halvparten av de ansatte kravene. De resterende må ta videreutdanning eller mastergrad innen 2031. Medarbeidere som oppnår kompetansekravene er svært attraktive, både i andre barneverntjenester, men også i øvrige kommunale tjenester, og det er økt konkurranse om arbeidskraften. Dette medfører økte utfordringer med turnover og rekruttering av ansatte med god kompetanse og erfaring.

Våren 2021 behandlet Stortinget forslag til ny barnevernlov. Dagens barnevernlov er snart 30 år gammel, og den nye loven skal bidra til bedre barnevernsfaglig arbeid, styrke barns og foreldres rettssikkerhet og bidra til økt vekt på forebygging og tidlig innsats. Deler av loven trådte i kraft i januar 2021. Da ble aldersgrensen for retten til ettervern utvidet til 25 år, det ble krav om årlig tilstandsrapportering, og barneverntjenesten må si ja til å tilby veiledet praksis til studenter dersom utdanningsinstitusjoner ber om det. Flere endringer – som økte kompetansekrav – trådte i kraft fra januar 2022, før loven i sin helhet trådte i kraft i 2023.

I dommene fra EMD framkommer det at det er den praktiske utøvelsen av barnevernsarbeidet, og ikke barnevernloven, som har vært problematisk. Presiseringene i ny barnevernlov innebærer derfor en forventning om justering av praksis, samt økt kvalitet på barnevernfaglige vurderinger og måten disse dokumenteres på. Det er særlig økte krav innenfor områdene barns medvirkning, gjenforening, og samvær. Den største endringen i barnevernloven er forventningene om økt kvalitet i kontakten mellom barnevernet og familier, barn og andre offentlige instanser.

Situasjonen i Ukraina skaper usikkerhet, også på barnevernsområdet. I 2023 skal kommunen bosette 13 enslige mindreårige flyktninger. Med denne økningen er det behov for å utvide avdelingen med et hybelhus hvor ungdommen kan bo en kortere periode, for å få noe trening sammen med voksne før de skal ut i hybel, og en selvstendig tilværelse. Fordi Lillestrøm kommune nå bosetter flere enslige mindreårige, får ungdommen kortere opphold i våre bosenter. Derfor er de i behov av mer omfattende oppfølging i egen hybel. Videre fører det til mer uro i ungdomsgruppene på boligene, fordi det er hyppigere utflyttinger. Dette skaper større press på ettervernsavdelingen og barnevernstjenesten for øvrig.

Fagstab oppvekst og pedagogisk-psykologisk avdeling (PPA)

Fagstaben i tjenesteområdet Oppvekst har et bredt mandat. Oppgavene strekker seg fra rutinemessige forvaltningsoppgaver og regelstyrt saksbehandling til komplekse forvaltningssaker og omfattende utredninger. Mange av oppgavene er lovpålagte og store deler av arbeidet knytter seg til rollen som skole- og barnehageeier. Fagstaben skal jobbe systematisk for å bidra til god samordning i tjenestene rundt barn og unge, samt kvalitet og effektivitet i kjerneaktivitetene i oppvekst. Det er et stort arbeidsfelt, og høye krav til blant annet internkontroll, rutiner og håndtering av løpende saksbehandling og oppgaver for hele oppvekstfeltet. En utfordring kan være å ha tilstrekkelig kapasitet til å møte de ulike kravene.

Ny opplæringslov trer i kraft august 2024. Den viderefører mange av bestemmelser fra dagens opplæringslov, men det er også en rekke nye bestemmelser. Dette krever et omfattende arbeid, både i utvikling av maler og rutiner, å fremme forslag om nye lokale forskrifter samt opplæring og praksisavklaring i tråd med den nye loven.

I fagstab oppvekst ligger også ansvaret for barnehagemyndighetsområdet, og blant annet kommunalt tilskudd til private barnehager. Kommunens plikt til å utbetale tilskudd til private barnehager er nedfelt i barnehageloven. Tilskuddet beregnes ut fra to år gamle regnskapstall i kommunale barnehager, og må derfor prisjusteres med kommunal deflator. I forslag til statsbudsjett fra regjeringen er deflator høyere enn tidligere år. Dette øker tilskuddsutbetalingen mer enn foregående år. I tillegg er det foreslått redusert makspris i statsbudsjettet, for foreldrebetaling fra 1. august 2024. Dette gir også en økning i tilskuddet.

Fagstab oppvekst har også ansvar for søknader om tilrettelegging av barnehagetilbud i både private og kommunale barnehager, for barn med nedsatt funksjonsevne (barnehageloven § 37). Søknader kommer løpende gjennom hele året, og oppfyller man vilkår i barnehageloven, utløser det en individuell rettighet for barnet det søkes for. Gjennom flere år har vi erfart en økning i antall barn med store og sammensatte hjelpebehov i kommunen.

Pedagogisk psykologisk avdeling (PPA) er en lovpålagt tjeneste som hjelper barnehager og skoler i å legge til rette det pedagogiske tilbudet for barn og elever, og utarbeider sakkyndige vurderinger der loven krever det. PPA sitt systemrettede mandat handler om å bidra til kompetanse- og organisasjonsutvikling i barnehager og skoler. Forskning på pedagogisk-psykologisk intervensjon viser at systemrettet arbeid som øker barnehagers og skolars kapasitet, fører til at flere barn og unge blir inkludert og får utbytte av det ordinære barnehage- og skoletilbudet. Dette er også med på å redusere antallet individsaker til PPA.

Det er en økning av både individ- og systemrettede saker til PPA, og avdelingen har lang saksbehandlingstid. På tross av omfattende tiltak over tid, har avdelingen ikke klart å redusere saksbehandlingstiden i særlig grad. I likhet med andre tjenester som arbeider direkte med barn, unge og voksne med særskilte behov, kan dette forklares med befolkningsøkning generelt, tilflytting og mange familiers ønske om- og behov for nærhet til spesialisthelsetjenestene, samt en generell økning i antall barn med ressurskrevende utfordringer og sykdom.

Både når det gjelder individ- og det systemrettede arbeidet, står PPA foran flere store utfordringer. Psykiske helseplager blant barn og unge øker. Oppvekstreformen viser et økende behov for flere forebyggende lavterskeltiltak. Komplekse problemstillinger øker behovet for mer tverrfaglig innsats, det meldes om et økende ufrivillig/bekymringsfullt skolefravær og antall barn med autismespekterforstyrrelser øker. Statens spesialpedagogiske tilbud (Statped) bygges ned og flere oppgaver overføres til de pedagogisk-psykologiske tjenestene i kommunene. Statped og PP-tjenestenes nye rolle er en følge av at Stortinget har bestemt at spesialpedagogisk kompetanse skal nærmere barn og elever. Statped og kommunene er derfor i en omstillingsprosess ut 2024.

Nye opplæringslov trer i kraft august 2024 og har en rekke nye bestemmelser, blant annet en tydeliggjøring av oppgavene til PP- tjenesten. PP-tjenesten skal støtte skolene i det forebyggende arbeidet med å gi et inkluderende og tilrettelagt opplæringstilbud til elever som kan ha ulike behov for tilrettelegging av opplæringen. Dette skal bidra til at det blir færre elever som trenger individuelt tilrettelagt opplæring. På samme tid som det tydeliggjøres at PP- tjenesten skal hjelpe skolen i det forebyggende arbeidet og i arbeidet med tidlig innsats, skal PP- tjenesten beholdes som et spesialistorgan og kunne overta og ivareta Statped sine oppgaver. Dette fordrer at PPA har tilstrekkelig

kompetanse og ressurser til å både kunne jobbe med forebygging for alle barn og gi spesialisttjenester til de med behov for individuell tilrettelegging.

Prioriteringer i planperioden

Oppvekststrategi – Sammen om en god oppvekst

Et av hovedmålene i kommuneplanens samfunnsdel er at kommunen skal støtte opp under innbyggernes mestring av egne liv i alle livets faser. Kommunens oppvekststrategi er et virkemiddel i arbeidet mot dette målet. Strategien ble vedtatt av kommunestyret i juni 2022 med visjonen «*Sammen om en god oppvekst*». Målområdene er læring, utvikling og livsmestring, relasjonskvalitet og flerfaglig samhandling. Arbeid mot å nå disse målene vil øke sannsynligheten for at barn og unge får en god oppvekst i Lillestrøm kommune. Strategien etablerer viktige prinsipper – et felles tankesett, og er bevisst formulert som handlingsforpliktelser for alle som jobber med barn og unge. Alle tjenesteområdene skal bidra til å etterleve målområdene i strategien, og implementeringsarbeidet er viktig i alle aktuelle tjenester i 2024 og videre i planperioden.

Kvalitetsutvikling

Det er utarbeidet flere handlingsplaner og rutiner for hele tjenesteområdet Oppvekst, samt kurskataloger og kompetanse- og kvalitetsplaner for barnehage, skole, SFO, helsetjenester til barn og unge og barnevern. Alt dette vil være viktige bidrag til å sikre at alle jobber i samme retning, og at det utvikles kapasitet og kvalitet i tjenesteområdet. Kvalitetsplanene er overordnede styringsverktøy som legger føringer for innholdet og kvaliteten på barnas tilbud. Videre skal det samlede kvalitetsarbeidet for oppvekst danne grunnlag for faglige mål og temaområder, og for utvikling av nye tiltak og virkemidler i planperioden. Alt arbeid med kvalitetsutvikling i Oppvekst må stå i relasjon til kommunens nylig vedtatte oppvekststrategi. Strategien gir retning og sier hvilke mål og hvilket fremtidsbilde vi skal jobbe mot. Fremtidsbildet er:

- Alle barn og unge vokser opp i trygghet og omsorg
- Alle barn og unge vokser opp som aktive og utforskende
- Alle barn og unge opplever mestring, læring og utvikling
- Alle barn og unge trives med hvem de er i felleskap med andre
- Ingen barn opplever krenkelser eller ekskludering fra fellesskapet

Strategien inneholder også innsatsområder, som er de hovedgrep kommunen må ta for å nå visjon og målområdene. Det er temaer som skal arbeides jevnlig med gjennom strategiperioden. Innsatsområdene handler om å bygge kapasitet i tjenestene gjennom blant annet innbyggerinvolvering, oppdragsforståelse og leder- og medarbeiderskap.

Barnevernreform – en oppvekstreform

Barnevernsreformen trådte i kraft. 1. januar 2022, og innebærer overføring av faglig og finansielt ansvar fra stat til kommune. Reformen er også omtalt som en oppvekstreform da dette er en reform for alle som tar ansvar for eller møter barn og unge i sin arbeidshverdag. Noen har sagt at det skal en hel landsby til for å oppdra et barn. Dette gir et bilde på at barn som er omgitt av voksne som bryr seg har økte muligheter for en trygg og god oppvekst, mestring og et godt liv både på kort og lang sikt. Reformen handler om å gi barn og familier god, helhetlig og riktig hjelp til rett tid, for å forebygge at utfordringene vokser seg større. Reformen understreker at det forebyggende perspektivet skal prege arbeidet og prioriteringene i kommunens arbeid for barn og unge.

Det er gjort et grundig arbeid med oppvekstreformen i Lillestrøm kommune, blant annet med å kartlegge tiltakskjeden i det forebyggende arbeidet for utsatte barn og unge. Barnehage og skole er de mest betydningsfulle utviklingsarenaer barn og unge har sammen med hjemmet, og det er blant annet

identifisert behov for en styrking av kvaliteten i de universelle kjernetilbudene i barnehage og skole. Det vises blant annet til satsningen på kvalitetsutvikling og kompetanseløftet for inkluderende praksis i barnehager og skoler. Samtidig er det avdekket behov for styrking av spesialiserte, målrettede tiltak til familier som strever, både før barnevernet kobles inn og i barnevernstjenesten. I 2024 vil kommunedirektøren fortsette arbeidet med oppvekstreformen, og ha særlig fokus på disse områdene.

Flerfaglig samarbeid om utsatte barn og unge

Riktig forebygging kan gi store gevinster for det enkelte barn, familien og samfunnet – både i livskvalitet og livsmestring for den enkelte og for besparelser og bærekraft i tjenestetilbudene. Kommunen må derfor ha systemer som fanger opp utsatte barn og unge tidlig nok, både i alder og problemutvikling, og systemer for å følge opp barna videre. Derfor er det vesentlig at de ulike tjenestene kjenner til hverandres mandat og tilbud og samordner seg til det beste for det enkelte barn. Vesentlig er også gode samhandlingsstrukturer og rutiner for informasjonsutveksling på systemnivå. Dette er et viktig fundament i arbeidet for barn og unge i Oppvekst og samarbeidende tjenester, som vil vektlegges i 2024 og videre i planperioden. Flerfaglig samarbeid er også ett av målområdene i oppvekststrategien.

Som en del av dette arbeidet, jobber kommunen etter en modell for systematisk og kunnskapsbasert identifikasjon og oppfølging av utsatte barn og unge (Bedre tverrfaglig innsats – BTI). Arbeidet ledes av Oppvekst, men er også forankret i Helse og mestring og Kultur, miljø og samfunn. Modellen inneholder en samhandlingsmodell på kommune-, tjeneste- og individnivå. Sentralt i modellen er handlingsveilederen for hvordan handle når man er bekymret. En del av modellen handler om å ha BTI-agenter på alle enheter som jobber med barn og unge, både i kjernetjenestene og støttetjenestene. Disse skal sikre oppmerksomhet rundt BTI og implementeringsarbeid på egen enhet. Det er også igangsatt BTI-agentnettverk, med deling av kompetanse og informasjon om de ulike tjenestene. Implementeringsarbeidet vil fortsette i 2024 og videre i planperioden.

Utfordringer i ungdomsmiljøer – Hurtig kartlegging og handling (HKH)

Det har vært utfordringer knyttet til enkelte ungdomsmiljøer, på Strømmen, Skjetten og i Lillestrøm sentrum. Oppsøkende ungdomsteam (OUT) møter flere ungdom som forteller om utfordringer hjemme, som trangboddhet og kjedsomhet, og det er utfordringer knyttet til rus, kriminalitet og atferd. På denne bakgrunn, er det foretatt kartleggingsundersøkelser i løpet av 2023, i samarbeid med det statlige kompetansesenteret på rus og avhengighet (KORUS Øst). Denne rapporten blir lagt frem for politisk behandling senhøst 2023, med en handlingsdel for aktuelle tiltak. Rapporten peker på ulike tiltak, hvorav noen forutsetter finansiering før de kan settes i verk. På tjenesteområdet oppvekst er dette:

- Utvidet åpningstid i helsestasjon for ungdom (HFU) og økt tilstedeværelse av HFU på skolene
- Miljøarbeidere på utvalgte skoler
- Styrking av skolehelsetjenesten

Kommunedirektøren har ikke funnet rom for disse tiltakene i det foreliggende budsjettforslaget.

Økonomisk styring innenfor tjenesteområdet oppvekst

Lillestrøm kommune går snart inn i sitt fjerde driftsår, og siden kommunesammenslåingen har driften i stor grad vært preget av pandemien. I 2023 har kommunen hatt et tilnærmet normalt driftsår, og en har i større grad enn tidligere kunnet danne seg et riktigere bilde av driften og den økonomiske situasjonen. Analyse av KOSTRA-tallene viser at det driftes nøkternt og effektivt i tjenestene. Samtidig utfordres flere av tjenestene av et økte utgifter, særlig knyttet til barn med spesielle behov. Finansiering av oppfølging av denne barnegruppen – særlig i skole – er ikke innarbeidet i budsjettene tidligere, i tilstrekkelig grad. Kommunedirektøren understreker at dette påvirker mulighet for satsning på andre tiltak og områder. 2024 vil ha en drift med knappe marginer og lite handlingsrom, noe som innebære økt risiko knyttet til

drift gjennom året. Dette innebærer at det må være sterk oppmerksomhet på budsjettdisiplin og styring.

Barnehage

Videre arbeid med kvalitetsutvikling, økt kompetanse og faglige kapasitet er viktige prioriteringer på barnehageområdet. Kommunedirektøren vil fremheve implementering av kvalitetsplan for leke, lærings- og omsorgsmiljøet, med satsing på inspirerende og trygge lekemiljø. Kvalitative gode barnehager vil inkludere flertallet av barna i det ordinære barnehagetilbudet. Samtidig må det jobbes godt med hvordan få til et godt spesialpedagogisk tilbud. Det følges også opp hvordan barnehagene ivaretar bestemmelsene om et trygt og godt barnehagemiljø. Dette har vært et prioritert område for kommunen både som barnehageeier og barnehagemyndighet i 2023, og vil fortsette i økonomiplanperioden.

Antall barn i førskolealder med rett til spesialpedagogisk hjelp har økt, og det er krevende å oppfylle alle vedtak innenfor dagens rammer. Kommunedirektøren ser behov for å øke kapasitet i tråd med behovene, men har ikke funnet rom for å prioritere dette innenfor rammen.

Tilstrekkelig antall barnehageplasser i alle deler av kommunen er viktig, og dette vil blant annet bli fulgt opp tett i forbindelse med revidering av deler av barnehagebehovsplanen. Det er viktig at planlagte prosjekter, uavhengig om de skal drives av kommunen selv, eller av private aktører kommer til forventet tidspunkt.

Det vil fortsatt legges til rette for at ansatte tar barnehagelærerutdanning gjennom arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning (ABLU) og deltidsutdanninger for å imøtekomme rekrutteringsutfordringene. For disse tilbyr Lillestrøm kommune en støtteordning med 60 % jobb for 80 % lønn.

Ved behandling av budsjett i 2022 vedtok kommunestyret at mulighetene for å redusere bruken av private vikarbyråer til fordel for kommunale vikarpooler og heltidsstillinger skulle utredes. Dette arbeidet er opprettet som et prosjekt. Tre barnehager er valgt til å pilotere utprøving av tiltak. Barnehager har et stort forbruk av eksterne vikarbyråer og samtidig en sterk heltidskultur. Ved omlegging av etablert praksis, vil gevinsten primært være redusert bruk av private vikarbyråer. Prosjektet vil gi grunnlag for å vurdere hva som er riktige tiltak, hvordan disse bør rigges og/eller om det kan iverksettes mindre kostnadskrevende tiltak som kan gi gevinster. Resultater og anbefalinger fra prosjektet vil legges fram i en politisk sak i løpet av 2024.

Kommunestyret behandlet 16.06.2021 en sak om mattilbud i kommunale barnehager og SFO, der det et av vedtakene lød: «Det skal legges frem en egen sak om hvordan en langsiktig harmonisering og innføring av måltider kan finansieres.» Kommunedirektøren ser at innføring av måltider i alle barnehagene kan løses ved at barnehagenes budsjetter styrkes, alternativt at foreldrebetaling for mat (kostpenger) økes. Beregninger viser at kostnaden for å ansette kokk/kjøkkenassistent, samt økte kostnader for innkjøp av mat vil ligge på rundt 1,2 mill. kroner i en åtte avdelings barnehage (50 % stilling) og 1,5 mill. kroner i en 12-avdelings barnehage (100 % stilling). Ved å finansiere dette ved selvkost gjennom økte kostpenger, vil kostpenger i en åtte-avdelings barnehage være rundt 850,- kroner månedlig per barn, og i en 12-avdelingsbarnehage 680,- kroner per barn. Kommunedirektøren har ikke funnet rom for å styrke barnehagenes budsjetter med disse midlene i budsjettforslaget. Det anses heller ikke ønskelig å legge en så stor økning i kostpenger på foreldrene. Kostpenger er selvkost, og det er ingen moderasjonsordninger, og økninger vil ramme familier med lav betalingsevne. Kommunedirektøren har lagt inn forslag om etablering av et nytt sentralkjøkken på Skedsmokorset, og vil i den sammenheng vurdere om dette også kan dekke behov for matservering i barnehager på en kostnadseffektiv måte.

Skole

Det er varierende resultater mellom skoler og innad i skoler i Lillestrøm kommune. For å minske forskjellene og styrke kvaliteten i Lillestrømskolen, er det iverksatt flere tiltak. Blant disse er nettverksarbeid på ulike nivåer for å lære av hverandre, systematisk resultatoppfølging og bruk av data, systematisk kvalitetsvurdering og oppfølging av skoler i fellesskap, individuell oppfølging av enkeltskoler etter resultater og arbeid med å realisere ulike kvalitetsplaner for et likeverdig tilbud på tvers av skoler. Dette er tiltak som vil bidra til at alle skoler utvikler systemer for- og kompetanse på resultatoppfølging, og som på sikt vil bidra til å utjevne resultatene mellom skoler.

Alle skoler i Lillestrøm skal arbeide med å forbedre læringsmiljøet i skoler og SFO, i tråd med Kvalitetsplan for læringsmiljø og vedtatt oppvekststrategi. I tillegg arbeider kommunen med å øke de ansattes og skolenes kapasitet til å oppfylle alle pliktene i opplæringsloven, for å sikre elever et godt og trygt skolemiljø. Statsforvalteren har bekreftet at Lillestrøm kommune har etablert et godt system for å sikre elever godt og trygt skolemiljø, men det ligger store og omfattende plikter på alle ansatte som arbeider og leder skolene våre. Det pågår derfor et intensivt arbeid for å styrke alle skoler i å arbeide godt og systematisk med elevers skolemiljø.

Et økende antall elever har behov for et forsterket opplæringstilbud i vanlig skole der de kan omgås jevnaldrende, tilhøre en klasse og samtidig ha et kompetent fagmiljø og ekstra ressurser tilgjengelig. Det utredes nærmere hvordan dette tilbudet best kan tilrettelegges i Lillestrøm kommune framover.

Det er etablert et tilbud om innovativ og praktisk realfagsopplæring for alle kommunens skoler, samlet på Sophie Radich skoles Newton-rom. Her får alle skoler i Lillestrøm mulighet til å være med på innovativ realfagsundervisning. Alle kommunens naturfagslærere får mulighet til å utvikle ekstra kompetanse på området.

Det skal opprettes tegnspråk som valgfag for alle elever på Sophie Radich. På denne skolen skal det være generell oppmerksomhet på visuell pedagogikk, samt fysisk og teknisk tilrettelegging. Intensjonen er å tilrettelegge for at barn med rett til tegnspråkopplæring kan få et forsvarlig tilbud i egen hjemkommune. Den hørselsfaglige kompetansen samles i ett område i kommunen, for å legge et bedre grunnlag for å skape et solid fagmiljø. Det er allerede en hørselspedagog i Volla barnehage. Det tilsettes en hørselspedagog på Sophie Radich som skal følge opp elever på både Sophie Radich og Kjellervolla skoler. Kommunedirektøren har funnet midler til å finansiere disse kommunale tilbudene ved å omdisponere midler innenfor kommunalområdet skole.

Kulturskolen skal gi bredde-, kjerne- og fordypningstilbud, og tilbyr både utdanningsløp for fremtidige kunstnere og tilbud der barn og unge kan få mulighet til å utfolde seg. Lillestrøm kulturskole ønsker å etablere et opplæringstilbud i sceneproduksjon - lyd og lys. Det er stort behov for slik kompetanse i bransjen. Faget kan være interessant for elever som liker teknikk og kultur, men som kanskje ikke selv står på scenen. Kommunedirektøren har imidlertid ikke funnet rom til å gi dette tilbudet innenfor de økonomiske rammene.

Det rapporteres om en økning i psykisk uhelse blant barn og unge. Ansatte i skoler melder blant annet om utfordringer med ufrivillig, bekymringsfullt skolefravær, ensomhet og barn som reagerer på belastninger med utagering og vold. I tillegg viser elevundersøkelsen at mange elever rapporterer at de blir mobbet på skolen. Det er derfor behov for å styrke det tverrfaglige samarbeidet mellom de ulike tjenestene i kommunen og «laget rundt barnet». Det prioriteres å videreutvikle gode tverrfaglige arenaer hvor ansatte i skolene skal være aktive bidragsyttere sammen med andre tjenester. Dette gjelder særlig arbeidet med Bedre tverrfaglig innsats (BTI) – systematisk og kunnskapsbasert identifikasjon og oppfølging av utsatte barn og unge. Dette er også i tråd med oppvekststrategiens målområde om flerfaglig samarbeid.

Antall barn med autismespektertilstander i skolen øker. For å gi et helhetlig tilbud til barn i tidlig skolealder og styrke det forebyggende arbeidet, er det ønskelig med en utvidet satsning for barn med autismespekterforstyrrelser i skolen. Kommunedirektøren har ikke funnet rom for dette tiltaket innenfor rammene. Tiltaket er nærmere omtalt under Pedagogisk-psykologisk avdeling (PPA).

Helsetjenester for barn, unge og familier

Det er utarbeidet en strategisk kompetanseplan, forankret i oppvekststrategien, for helsetjenester til barn, unge og familier. Denne skal sikre felles forståelse for oppdrag og behov, og fokusområdene vil være lederskap og endringskapasitet, relasjon og samhandling, medarbeiderskap, teknologiforståelse, digitale ferdigheter og lærings- og innovasjonskultur.

Med bakgrunn i utfordringene i enkelte ungdomsmiljøer i kommunen har OUT, i samarbeid med kommunalområdet skole, ansatt to ungdomsmentorer som primært skal jobbe med elever og foresatte. I løpet av våren 2024 skal det gjøres en vurdering på om tiltaket skal fortsette.

Mening, mestring, fellesskap og tilhørighet er viktige faktorer i alt helsearbeidet til barn, unge og deres familier, noe som også har som mål å bidra til mindre skolefravall i Lillestrøm. Fullført skolegang er et viktig forebyggende folkehelseiltak. Sårbare og utsatte familier trenger bistand, støtte og hjelp. Det er av stor betydning at familiestøttende aktivitet tilbys disse familiene i en tidlig fase og kontinuerlig ettersom barnet vokser, slik at skjevutvikling og uheldig utvikling hindres. Helsepsykepleiere ved kommunens skoler er et viktig bidrag i dette arbeidet. Kommunen mangler imidlertid fortsatt helsepsykepleierressurser for å kunne tilby en helhetlig tilstedeværende skolehelsetjeneste til alle skoler i Lillestrøm kommune. Det er ønskelig å styrke denne tjenesten ytterligere med flere stillinger. Det er imidlertid ikke funnet rom for dette innenfor de økonomiske rammene.

Med bakgrunn i rekrutteringsutfordringene, arbeides det målrettet med utvikling og styrking av kompetanse og rekruttering i både helsestasjon 0-5 år og i skolehelsetjenesten. Det er blant annet inngått samarbeid med regionalt kompetansekontor Vesterålen og Høyskolen i Innlandet om videreutdanning for sykepleiere som er midlertidig ansatt i helsepsykepleierstillinger. I tillegg er flere sykepleiere ansatt i vakante helsepsykepleierstillinger, og flere av disse er under videreutdanning til helsepsykepleiere. Med dette vil så godt som alle helsepsykepleierstillinger være dekket av personell med nødvendig formell kompetanse.

Barnevern

Lillestrøm er en stor kommune med mange innbyggere, og dermed mange med behov for tjenester. Det er viktig at tjenestene er godt organisert, slik at hjelpen er tilgjengelig og at den dekker behovene til innbyggerne. Med god organisering og oversikt blir grunnlaget for å fordele ressurser bedre. Tiltak som tilbys i barneverntjenesten og kommunen for øvrig skal treffe bredden av behov til barn og familier. Samtidig skal de kunne tilpasses den alvorlighetsgraden og kompleksiteten som en del barnevernssaker preges av.

“Tiltaksvifte” er et begrep som brukes for å gi et bilde på at hjelp skal favne spennet av behov i målgruppen. Brukt i barnevernssammenheng betyr det at tiltak skal være treffsikre for de ulike hjelpebehovene barn og familier kan ha. Hjelpen skal bidra til at barn vokser opp under utviklingsfremmende forhold.

Tiltakstrappa er et begrep som innebærer at tiltakene skal intensiveres etter alvorlighetsgrad og behov i familiene, der de mest intensiverte tiltakene skal bidra til å forhindre omsorgsovertakelser. Tiltakstrappa følger BTI-modellen i Lillestrøm kommune, der forebygging kan føre til at det senere ikke er behov for de mer intensive hjelpetiltakene fra for eksempel barneverntjenesten.

I program oppvekstreform har det vært jobbet med både tiltak i de forebyggende tjenestene og i barnevernet. Det er jobbet med organiseringen av tiltakene og med samhandling/samarbeid mellom tjenester når det er behov for flere tjenester samtidig. Målet om rett hjelp til rett tid er dermed et mål som gjelder hele tjenesten og ikke kun barnevern. Vårt arbeid med å ha de rette hjelpetiltakene henger derfor sammen med tiltak i øvrige kommunale tjenester. Dette er endringer som krever tid til prosesser og implementering, både på tvers i kommunen og i den enkelte tjeneste. For kommunalområdet vil etablering av nye hjelpetiltak kreve ressurser, opplæring og implementering over tid.

Kommunalområde barnevern implementerer nytt fagsystem i 2023, og det er behov for etterarbeid et stykke ut i 2024 for å tilpasse arbeidsprosesser og rutiner til nytt fagsystem.

Kommunalområdet er styrket med fire stillinger for å oppfylle kravene i barnevernreformen knyttet til økt ansvar og finansiering på fosterhjemsarbeidet, samt oppfølgingen av praksisendringer etter sakene i EMD. Videre vil tiltaksapparatet utvides for at flere barn og unge skal få hjelp i egen kommune, som alternativ til institusjonsplassering. Sammen med fire andre kommuner er det opprettet et innsatsteam under barnevernvakten på Romerike, som skal kunne jobbe intensivt inn i familier som alternativ til plassering. I tillegg er det opprettet et prosjekt som skal se på mulighetene for akutt avlastning fremfor plasseringer når situasjoner er tilspisset i familier.

Som et ledd i reformarbeidet er det viktig å se på det forebyggende arbeidet på hele oppvekstfeltet. Tidlig innsats og forebyggende arbeid er viktig for at barn, unge og familier skal få tidligere og riktige hjelp.

Kompetansekravene stiller store krav til etter- og videreutdanninger, og det er høyt prioritert å øke andelen som vil oppfylle kompetansekravene i økonomiplanperioden.

Fagstab oppvekst og pedagogisk-psykologisk avdeling (PPA)

Kommunedirektøren foreslår å øke budsjettet i tråd med behovene som beskrevet foran, for tilskudd til private barnehager.

Et viktig satsningsområde i fagstaben i 2024 er fortsatt arbeid med realisering av systemet *Bedre tverrfaglig innsats* (BTI), som handler om systematisk og kunnskapsbasert identifikasjon og oppfølging av utsatte barn og unge.

Ny opplæringslov trer i kraft august 2024. Den viderefører mange av bestemmelser fra dagens opplæringslov, men det er også en rekke nye bestemmelser. Et viktig arbeid i fagstaben i 2024 er utvikling av maler og rutiner, fremme forslag om nye lokale forskrifter samt opplæring og praksisavklaring i tråd med den nye loven.

For PPA er det nødvendig å vektlegge kapasitetsbygging og det systemrettede arbeidet i barnehager og skoler. For få til dreining mot mer systemrettet arbeid, vil arbeidet med veiledningsprosjekt internt i avdelingen, for å styrke de ansattes kompetanse innen organisasjonsutvikling, fortsette. Det vil bli jobbet tett på kjerneaktivitet gjennom blant annet barnehage- og skolekontaktrollen, og tilbud om lederstøtte til realisering av kvalitetsplaner.

Det systemrettede og individrettede arbeidet henger tett sammen. Med et etterslep på saksbehandling, er det en prioritert oppgave å ha saksbehandlingstid på under tre måneder. I 2024 vil PPA fortsette med utredningsteam som et tiltak for å redusere saksbehandlingstiden.

Arbeidet med tilbudet til barn med autismespekterforstyrrelser er styrket. Avdelingen har fått tilført til sammen tre faste stillinger til arbeidet med tidlig innsats for barn med autisme i barnehage. Disse

Økonomiplan for 2024-2027

stillingene dekker imidlertid ikke behovet for oppfølging av elever i skolen med autismespekterforstyrrelser. PPA har derfor dreid én stilling internt, for å kunne gi et tilbud til barn i tidlig skolealder. Det er ønskelig å styrke tiltaket med en fast stilling, for å kunne gi et tilbud til flere barn i tidlig skolealder og også videre i skoleløpet, men det er ikke funnet rom for dette i budsjettforslaget.

Framover vil kommunedirektøren fortsette arbeidet med å bygge kompetanse og kapasitet gjennom det systemrettede arbeidet, for å bidra til at ansatte i barnehager og skoler fanger opp og gir et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud til alle, inkludert barn og elever med behov for individuell tilrettelegging. Videre skal PPA bidra til at barnehager, skoler og støttesystem rundt barn og unge jobber sammen for å skape inkluderende fellesskap og tilpasser det pedagogiske tilbudet, slik at alle får et best mulig utgangspunkt for utvikling og læring. Dette fordrer at PPA har solid faglig kompetanse både på det individrettede og systemrettede arbeidet. Derfor er det en prioritert oppgave framover å sette alle ansatte i PPA i stand til å imøtekomme det tredelte lovpålagte mandatet og fremtidens økende krav til kompetanse. Videre skal Statped bygges ned og oppgaver overføres til kommunene. Innen 2025 skal kommunene selv være i stand til å håndtere utfordringsområder som i dag blir dekket av Statped.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
OPPVEKST					
Bingsfoss skole - ombygging og utvidelse	60 000	89 495	414	0	149 909
Blaker skole - oppgradering	0	-0	-0	1 036	1 036
Dalen skole - rehabilitering av svømmebasseng	20 762	0	0	0	20 762
Frydenlund skole – tilbygg	0	0	0	207	207
Haugtun - ny spesialscole	138 569	113 960	15 540	0	268 069
Hovinhøgda/Garderåsen skoler - rehabilitering	0	0	1 244	2 486	3 730
Ny barnehage - Melby/Tømteveien	2 072	3 402	71 036	59 620	136 130
Ny barnehage - Strømmen	2 000	1 000	1 000	3 000	7 000
Ny skole i Strømmen/Skjetten område	0	2 176	4 351	18 441	24 968
Ny svømmehall - Fetsund vest	0	0	207	311	518
Ramstadsbogen barnehage - utvidelse	10 358	35 000	36 000	0	81 358
Skedsmokorset barnehager - mulighetsstudie	2 800	1 500	5 500	3 500	13 300
Skjetten skole - utvidelse	11 396	40 249	80 497	40 249	172 391
Skolebehovsplan - usikkerhetsavsetning	46 620	89 718	119 658	40 996	296 992
Sten-Tærud skole – rehabilitering	2 279	81 326	191 764	89 925	365 294
Vesterskaun skole	29 837	56 151	129 500	54 390	269 878
Volla skole - rehabilitering	120 000	30 650	0	0	150 650
Åsenhagen skole - rehabilitering	4 000	10 000	64 000	210 000	288 000
Sum OPPVEKST	450 693	554 627	720 711	524 161	2 250 192

Administrasjon og ledelse Oppvekst

Beskrivelse av dagens virksomhet

Stabsavdelingene – Pedagogisk psykologisk avdeling (PPA) og Fagstab oppvekst

Pedagogisk-Psykologisk Avdeling (PPA) er en avdeling med 57 medarbeidere som leverer tjenester til både kommunale og private barnehager og skoler i kommunen. PPA sitt mandat er forankret i opplæringsloven og barnehageloven. Dette mandatet innebærer at tjenesten har som oppgave å bidra til kapasitetsbygging i alle barnehager og skoler slik at hvert enkelt barn og elev kan delta fullt ut i fellesskapet.

PPA har en viktig rolle når det gjelder inkludering, utvikling og læringsresultater for barn, elever og voksne i grunnskolen som har særskilte behov. Mandatet er tredelt og inneholder oppgaver som retter seg både mot systemet som helhet og individuelle behov. PPA sitt primære fokus er å arbeide systemrettet for å sikre at så mange som mulig kan få en tilpasset opplæring innenfor den ordinære rammen, samtidig som det gis støtte til barnehager og skoler i å forebygge, identifisere og håndtere utfordringer tidlig.

PPA er også kommunens sakkyndige instans, og utarbeider sakkyndige vurderinger i samsvar med lovens krav. I tillegg fungerer PPA som kommunens fag- og støtteavdeling for hele oppvekstfeltet og spiller en sentral rolle i den generelle organisasjonsutviklingen. PPA legger hovedvekten på systematisk forebyggende arbeid og tett samarbeid med ulike fagområder og tjenester for å skape en helhetlig tilnærming.

Fagstab oppvekst har 22 ansatte og skal ivareta sentrale faglige og administrative oppgaver overfor alle tjenestene i Oppvekst. Fagstaben skal også være en støtte for tjenestene og for ledelsen i Oppvekst. Sentrale oppgaver er bla koordinering av det tverrfaglige samarbeidet for barn og unge, faglig, juridisk og administrativ veiledning og støtte, ivaretagelse av barnehage- og skoleeierrollen, statistikk og analyse, internkontroll og kriseberedskap. Fagstaben har også ansvar for blant annet forvaltning og utbetaling av tilskudd til kommunens private barnehager, samt andre barnehagemyndighetsoppgaver som barnehageopptak, tilsyn og veiledning av alle barnehager i kommunen – både private og kommunale.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	496 449	496 449	496 449	496 449
Sum Lønns- og prisvekst	5 463	5 463	5 463	5 463
Sum Tekniske justeringer	642	642	642	642
Vedtatt forrige periode				
Andre tiltak	375	375	375	375
Sum Vedtak forrige periode	375	375	375	375
Budsjettendringer som skal videreføres				
Andre tiltak	2 904	2 904	2 904	2 904
Sum Budsjettendringer som skal videreføres	2 904	2 904	2 904	2 904
Konsekvensjusteringer	9 384	9 384	9 384	9 384
Konsekvensjustert ramme	505 832	505 832	505 832	505 832
Nye tiltak				
Økonomiske konsekvenser av økt nivå på mottak av flyktninger	942	0	0	0
Økt tilskudd til private barnehager	21 200	21 200	21 200	21 200
Sum Nye tiltak	22 142	21 200	21 200	21 200
Politiske vedtak				
Endring tilskudd til private barnehager - redusert makspris	14 500	27 000	27 000	27 000
Sum Politiske vedtak	14 500	27 000	27 000	27 000
Nye tiltak og realendringer budsjett	36 642	48 200	48 200	48 200
Ramme 2024-2027	542 474	554 032	554 032	554 032

Nye tiltak

Økonomiske konsekvenser av økt nivå på mottak av flyktninger

Kommunestyret fattet vedtak om bosetting av i alt 260 flyktninger i 2022, og 370 flyktninger i 2023. Det er signaler om at kommunen vil bli anmodet om å bosette flyktninger i 2024 på omtrent samme nivå som i 2023, gitt at krigen i Ukraina fremdeles er aktiv, samtidig som det fortsatt er flyktninger som kommer fra andre deler av verden. Den formelle anmodningen vil først komme til kommunen i november/desember 2023, etter at kommunedirektøren har fremmet forslag til budsjett. Derfor er det lagt inn kompensasjon på tjenestemrådene for faste stillinger i budsjettet, for omgjøring av i alt 27 årsverk med midlertidig ansettelse til faste stillinger samt for introduksjonsstønad og økonomisk sosialhjelp i 2024. Dette er lagt inn med ett års virkning, på bakgrunn av de foregående års mottak på henholdsvis 260 og 370 for årene 2022 og 2023. Kompensasjon av eventuelle andre driftsutgifter knyttet til mottak disse årene foretas gjennom året, i forbindelse med tertialrapporteringene. Kompensasjon av utgifter i tilknytning til *ordinært mottak* av flyktninger i 2024 tas det stilling til i lys av-, og i etterkant av vedtak i sak om anmodning fra IMDI om mottak av flyktninger i 2024. Også utgifter knyttet til sistnevnte vil bli kompensert som del av tertialrapportene i 2024. Vurdering av behov for 2025 foretas som del av i årene neste års økonomiplanprosess.

Økt tilskudd til private barnehager

Kommunens plikt til å utbetale tilskudd til private barnehager er nedfelt i barnehageloven. Tilskuddet beregnes ut fra to år gamle regnskapstall i kommunale barnehager, og må derfor prisjusteres med kommunal deflator. I forslag til statsbudsjett er deflatoren økt. Dette er en av årsakene til at det er en økning i tilskuddet til de private barnehagene sammenlignet med i fjor. I tillegg skyldes økningen en kostnadsøkning i de kommunale barnehagene to år tilbake, særlig knyttet til lønn.

Tilskuddet er ikke foreslått økt videre ut i økonomiplanperioden (2025-27). Ved en økning i barnetallene i kommunen, vil det også medføre økning i kommunens inntekter fra staten. Per nå er det derfor ikke

lagt inn noen økning i posten for tilskudd. Situasjonen følges nøye og kommunedirektøren vil gjøre konkrete beregninger av tilskuddet i forbindelse med hvert årsbudsjett

Politiske vedtak

Endring tilskudd til private barnehager - redusert makspris

Med bakgrunn i økte levekostnader, har regjeringen i forslag til statsbudsjett foreslått at maksprisen i barnehage skal reduseres fra 3 000 til 2 000 kroner i måneden fra 1. august 2024. Dette medfører en økning i tilskuddet til de private barnehagene, og krever rammeøkning for å finansiere tiltaket.

Ønskede tiltak og innsparinger som ikke er innarbeidet i økonomiplanen

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Styrket tilbud til barn med autisme	900	900	900	900
Sum	900	900	900	900

Ønskede tiltak

Styrket tilbud til barn med autisme

Barn med autismspekterforstyrrelse har større risiko for å få skolefaglige utfordringer, frafall fra videregående skole og psykiske vansker. Det er derfor stort potensiale i å bedre tilbudet for denne gruppen. Effektstudier viser at tidlig og intensiv opplæring har betydelig effekt på barnets videre utvikling. Det vil bidra til selvstendighet og mestring, inkludering i arbeidslivet og økonomiske besparelser for samfunnet. Ved behandling av budsjett for 2022 og 2023 ble PPA tilført midler for til sammen tre faste stillinger til arbeidet med tidlig innsats for barn med autisme i barnehage, og arbeidet med å forbedre og styrke tilbudet til de aktuelle barna er godt i gang. Disse stillingene dekker imidlertid ikke behovet for oppfølging av elever med autismspekterforstyrrelser i skolen. For å kunne utvide tilbudet til å gjelde flere barn i tidlig skolealder og også videre i skoleløpet, er det behov for å få tilført ressurser til en fast stilling.

Barnehager

Beskrivelse av dagens virksomhet

Lillestrøm kommune har 69 barnehager hvor 28 er kommunale, 29 ordinære private, 8 familiebarnehager og 4 åpne barnehager. Per 1. januar 2024 anslås det at om lag 4.500 barn har barnehageplass i Lillestrøm kommune, disse fordeler seg på 53 % i kommunale barnehager og 47 % i private barnehager.

Sju av de kommunale barnehagene er ressursbarnehager med forsterket spesialpedagogisk kompetanse. Ressursbarnehagene har tilrettelagt tilbud til barn med særskilte behov. I tillegg yter de tjenester til de andre barnehagene i kommunen, både kommunale og private.

Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, i samarbeid og forståelse med hjemmet. Barnehage er frivillig, og i Lillestrøm kommune går ca. 90 % av barna i barnehage. Kommunen har to hovedoppgaver overfor barnehagene, som barnehageeier og barnehagemyndighet. Som eier drifter Lillestrøm kommune 28 barnehager, mens barnehagemyndigheten blant annet har ansvar for samordnet opptak, tilsyn og moderasjonsordninger overfor alle barnehagene i kommunen, også de private.

Kommunens ansvar som barnehagemyndighet er lagt til fagstab oppvekst. Budsjettet knyttet til barnehagemyndighetsoppgavene, herunder kommunalt tilskudd til private barnehager, er lagt til fagstabens budsjett – se mer om dette under kommunalområde «Administrasjon og ledelse»

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	398 931	398 931	398 931	398 931
Sum Lønns- og prisvekst	22 325	22 325	22 325	22 325
Sum Tekniske justeringer	4 228	4 228	4 228	4 228
Vedtatt forrige periode				
Andre tiltak	5 725	5 725	5 725	5 725
Sum Vedtak forrige periode	5 725	5 725	5 725	5 725
Budsjettendringer som skal videreføres				
Andre tiltak	0	0	0	0
Sum Budsjettendringer som skal videreføres	0	0	0	0
Konsekvensjusteringer	32 278	32 278	32 278	32 278
Konsekvensjustert ramme	431 209	431 209	431 209	431 209
Nye tiltak				
Drift av Paviljongene barnehage	5 100	5 100	5 100	5 100
Styrkning av lønnsbudsjettet - ansiennitetsopprykk	3 200	3 200	3 200	4 700
Sum Nye tiltak	8 300	8 300	8 300	9 800
Politiske vedtak				
Redusert makspris i barnehage - kommunale barnehager	12 000	25 500	25 500	25 500
Sum Politiske vedtak	12 000	25 500	25 500	25 500
Nye tiltak og realendringer budsjett	20 300	33 800	33 800	35 300
Ramme 2024-2027	451 509	465 009	465 009	466 509

Nye tiltak

Drift av Paviljongene barnehage

For å oppfylle krav til barnehageplass, i tråd med barnehagelov og vedtekter, åpnet Paviljongene barnehage i august 2023. Barnehagen holder til i paviljonger sentralt i Lillestrøm by, hvor Volla barnehage tidligere driftet midlertidig i deres byggeperiode. I og med at barnehagen er ny, har den ikke vedtatte budsjetttrammer. Kommunedirektøren har derfor lagt inn driftsmidler til dette i budsjettforslaget.

Styrking av lønnsbudsjettet - ansiennitetsopprykk

Det er behov for å styrke budsjettene på lønn knyttet til ansiennitetsopprykk. Ansatte har gjennom 2023 gått opp i lønn i mellomoppgjøret, jf. B-rundskriv (B/4-2023).

Politiske vedtak

Redusert makspris i barnehage - kommunale barnehager

Med bakgrunn i økte levekostnader, har regjeringen i forslag til statsbudsjett foreslått at maksprisen i barnehagen skal reduseres fra 3 000 til 2 000 kroner i måneden fra 1. august 2024. Dette medfører en reduksjon i inntekter fra foreldrebetaling til kommunen, som må kompenseres i budsjetttrammen til de kommunale barnehagene.

Ønskede tiltak og innsparinger som ikke er innarbeidet i økonomiplanen

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Økte behov for spesialpedagogisk hjelp til barn i førskolealder	900	1 800	1 800	1 800
Sum	900	1 800	1 800	1 800

Ønskede tiltak

Økte behov for spesialpedagogisk hjelp til barn i førskolealder

Spesialpedagogisk hjelp i Lillestrøm kommune er organisert med syv ressursbarnehager. Ressursbarnehagene har ansatt spesialpedagoger som gir spesialpedagogisk hjelp i tråd med vedtak til barn i kommunale og private barnehager, også til barn uten barnehageplass. Antall barn i førskolealder med rett til spesialpedagogisk hjelp har økt. Samtidig har Lillestrøm blitt en stor og langstrakt kommune, og spesialpedagogene bruker mer tid til forflytning mellom barnehagene. Det er derfor behov for to spesialpedagoger som skal gi spesialpedagogisk hjelp til barn, etter vedtak. Dette er et viktig tilbud til barn med spesielle behov, og en styrking av dette arbeidet er i tråd med oppvekstreformens mål om forebygging og tidlig innsats.

Skoler

Beskrivelse av dagens virksomhet

Kommunalområdet for skole består av 28 grunnskoler, kulturskole og voksenopplæring.

Av grunnskolene er seksten skoler rene barneskoler, seks er rene ungdomsskoler og seks er 1-10-skoler. Alle barneskolene og 1-10 skolene har SFOer. I tråd med statens satsing får elever på 1. og 2. trinn tilbud om opp til 12 timers gratis SFO. Volla skole er for tiden etablert i de gamle lokalene til Kjellervolla skole fram til Volla skole er ferdig renoveret. Det er i ferd med å bli etablert et tilbud til barn med hørselshemninger i samarbeid mellom Volla barnehage, Volla skole og Sophie Radich skole. Arbeidet er i startfasen, men målet er på sikt å kunne gi et helhetlig barnehage- og skoletilbud med god kompetanse til barn med hørselshemninger. På Sophie Radich skole finnes Lillestrøm realfagsenter. Realfagssenteret har som hovedmål å fremme barns læring i realfag og teknologiske fag, samt å øke interessen for disse fagene i barnehage og skole. Senteret drifter Lillestrøm sommerskole og disponerer to Newton-rom som er spesialdesignet for praktisk undervisning i realfagene og som på sikt skal gi tilbud til alle kommunens skoler.

Lillestrøm kulturskole tilbyr både breddeopplæring og talentutvikling i en rekke kunstfag. Kulturskolen arbeider etter Rammeplan for kulturskolen. Det er tett samarbeid med frivilligheten og med kommunens kulturområde

Lillestrøm voksenopplæring tilbyr undervisning i norsk og samfunnsfag for deltakere i introduksjonsordningen samt grunnskoletilbud til voksne som av ulike årsaker ikke har dette fra før. Skolen har i forbindelse med krigen i Ukraina opplevd svært høy elevtallsvekst.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	1 159 779	1 159 779	1 159 779	1 159 779
Sum Lønns- og prisvekst	59 463	59 463	59 463	59 463
Sum Tekniske justeringer	2 942	2 942	2 942	2 942
Vedtatt forrige periode				
Andre tiltak	12 119	10 880	10 880	10 880
Sum Vedtatt forrige periode	12 119	10 880	10 880	10 880
Budsjettendringer som skal videreføres				
Andre tiltak	0	0	0	0
Sum Budsjettendringer som skal videreføres	0	0	0	0
Konsekvensjusteringer	74 524	73 285	73 285	73 285
Konsekvensjustert ramme	1 234 303	1 233 064	1 233 064	1 233 064
Nye tiltak				
Avvikle tilbudet om logopeditjenester til barn	-2 200	-4 250	-4 250	-4 250
Avvikle tilsynsvakter mot tillitsbasert utleie på skolene	-2 300	-4 600	-4 600	-4 600
Elever med omfattende behov for helhetlig tilrettelegging	20 000	30 000	30 000	30 000
Styrkning av lønnsbudsjettet - ansiennitetsopprykk	19 400	19 400	19 400	24 000
Økonomiske konsekvenser av økt nivå på mottak av flyktninger	4 556	0	0	0
Sum Nye tiltak	39 456	40 550	40 550	45 150
Nye tiltak og realendringer budsjett	39 456	40 550	40 550	45 150
Ramme 2024-2027	1 273 759	1 273 614	1 273 614	1 278 214

Nye tiltak

Avvikle tilbudet om logopedtjenester til barn

Logopedtjenester til barn er tilknyttet Frydenlund skole og ressurscenter. Barnelogopedene utreder, diagnostiserer og følger opp barn med ulike språkvansker. Dette er et tilbud til alle barn i kommunen. Tilbudet innebærer for eksempel utredning og oppfølging av uttaleproblemer av ulike språklyder, stemmevansker, stamming, svelge- og spisevansker og munnmotoriske vansker. Tjenesten veileder barnehage, skole og foreldre og gir også logopedtimer direkte til barn.

Det er ikke lovpålagt å ha en logopedtjeneste til barn, men det er tilbud til barn som strever med muntlig språk. Å legge ned tjenesten vil derfor gi et dårligere tilbud til denne gruppen. Foreldrene kan imidlertid søke om stønad til undersøkelse og behandling hos privatpraktiserende logoped gjennom HELFO (statens helseøkonomiforvaltning) dersom vilkårene i folketrygdlova § 5-10 er oppfylt og kommunen ikke har noe tilbud.

Forslaget vil innebære nedbemanning av fem årsverk på Frydenlund skole og ressurscenter.

Avvikle tilsynsvakter mot tillitsbasert utleie på skolene

Om lag halvparten av skolene i Lillestrøm kommune har en ordning med tilsynsvakter. Disse har oppsyn med skolen på ettermiddags- og kveldstid, for eksempel mens frivillige organisasjoner bruker skolen som arena for sine aktiviteter. Andre skoler leies ut tillitsbasert, slik at brukerne har tilgang til skolen og bruker denne uten tilsynsvakt. Brukerne står da ansvarlig i den perioden de bruker bygget.

Å fjerne ordningen med tilsynsvakter øker risikoen for at det oppstår utfordringer på kveldstid. Det vil også sette større krav til brukerne om å håndtere bygget, sikre at ikke uvedkommende kommer inn og for eksempel ha god opplæring i brannsikkerhet. Tillitsbasert utleie vil for enkelte bygg utløse behov for tekniske tiltak. Det må derfor gjøres en videre kartlegging av tiltak som ev. må iverksettes. Det gjøres også oppmerksom på at tilsynsvakter til dels har som oppgave å sørge for flagging på skolebygg. Det må da finnes andre løsninger for flagging.

Tiltaket innebærer nedbemanning av til sammen syv stillinger.

Elever med omfattende behov for helhetlig tilrettelegging

Det har over tid blitt tydelig at skolene i Lillestrøm har store utfordringer med å finansiere et forsvarlig skole- og SFO-tilbud til elever som har behov for omfattende og helhetlig oppfølging gjennom hele skoledagen. Praktisk talt alle skoler har måttet sette inn for eksempel helsepersonell, spesialpedagoger eller assistenter for å ivareta de mest hjelpetrengende elevene.

Lillestrøm kommune har to spesialskoler (Frydenlund og Skåningsrud) og én spesialenhet (på Garderåsen skole). I tillegg er det etablert baser på to skoler for elever med autismespekterforstyrrelser. Kapasiteten i disse to tilbudene møter ikke behovet slik det er i dag. I tillegg har alle elever rett til å gå på nærskolen sin, uavhengig av behov for særskilt oppfølging. Dette innebærer at det er mange elever med omfattende hjelpebehov fordelt på alle skolene våre.

Frem til nå har skolene funnet løsninger for den enkelte elev, men finansieringen av tiltak er ikke i tilstrekkelig grad innarbeidet i skolenes budsjetter. Kommunedirektøren har funnet rom for å tilføre 20 millioner kroner i 2024 og ytterligere 10 mill. kroner fra 2025 og ut planperioden.

For å kunne gi et tilbud innenfor budsjetttrammene må det gjennomføres et omstillingsarbeid, med mål om å finne fram til kvalitativt bedre tiltak og mer effektiv utnyttelse av ressursene. Kommunedirektøren vurderer blant annet basetilbud på enkelte skoler.

Styrkning av lønnsbudsjettet - ansiennitetsopprykk

Det er behov for å styrke budsjettene på lønn knyttet til ansiennitetsopprykk. Ansatte har gjennom 2023 gått opp i lønn i mellomoppgjøret, jf. B-rundskriv (B/4-2023).

Økonomiske konsekvenser av økt nivå på mottak av flyktninger

Kommunestyret fattet vedtak om bosetting av i alt 260 flyktninger i 2022, og 370 flyktninger i 2023. Det er signaler om at kommunen vil bli anmodet om å bosette flyktninger i 2024 på omtrent samme nivå som i 2023, gitt at krigen i Ukraina fremdeles er aktiv, samtidig som det fortsatt er flyktninger som kommer fra andre deler av verden. Den formelle anmodningen vil først komme til kommunen i november/desember 2023, etter at kommunedirektøren har fremmet forslag til budsjett. Derfor er det lagt inn kompensasjon på tjenesteområdene for faste stillinger i budsjettet, for omgjøring av i alt 27 årsverk med midlertidig ansettelse til faste stillinger samt for introduksjonsstønad og økonomisk sosialhjelp i 2024. Dette er lagt inn med ett års virkning, på bakgrunn av de foregående års mottak på henholdsvis 260 og 370 for årene 2022 og 2023. Kompensasjon av eventuelle andre driftsutgifter knyttet til mottak disse årene foretas gjennom året, i forbindelse med tertialrapporteringene. Kompensasjon av utgifter i tilknytning til *ordinært mottak* av flyktninger i 2024 tas det stilling til i lys av-, og i etterkant av vedtak i sak om anmodning fra IMDI om mottak av flyktninger i 2024. Også utgifter knyttet til sistnevnte vil bli kompensert som del av tertialrapportene i 2024. Vurdering av behov for 2025 foretas som del av i årene neste års økonomiplanprosess.

Ønskede tiltak og innsparinger som ikke er innarbeidet i økonomiplanen

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
HKH - Miljøarbeidere på utvalgte skoler	6 500	6 500	6 500	6 500
Satsing på lesing og skolebibliotek	6 000	6 000	6 000	6 000
Tilbud om sal og scene som fag i kulturskole. E- skatt	900	900	900	900
Økt instruksjonstilbud til skolekorpene. E-skatt	540	540	540	540
Sum	13 940	13 940	13 940	13 940

Ønskede tiltak

HKH - Miljøarbeidere på utvalgte skoler

Med bakgrunn i bekymringer i ungdomsmiljøer på Strømmen og i Lillestrøm by, er det gjennomført en kartleggingsundersøkelser (Hurtig Kartlegging og Handling - HKH) i samarbeide med det statlige kompetansesenteret på rus og avhengighet (KORUS Øst). Et av tiltakene som foreslås i rapporten er flere miljøarbeidere i skolen. Kartleggingen viser at barn og ungdom ønsker seg flere voksne å snakke med på skolen. De skiller ikke mellom miljøterapeuter, sosiallærere, helsesykepleiere eller andre, men er tydelige på at det må være noen som kun har dette som jobb, i tillegg til lærerne.

Satsing på lesing og skolebibliotek

Bibliotek og lesing er bidrar til god språkutvikling, evne til kritisk lesing og en mer variert skolehverdag. Det er store forskjeller mellom skolebibliotekene i Lillestrøm kommune. En satsing på skolebibliotek vil sikre lik innsats på de ulike skolene. Da vil skolene, avhengig av størrelse, få tilført midler til å øke utvalget av bøker på skolebibliotekene og mellom tre og ni timer skolebibliotekar i uka. Skolebibliotekar er som regel en funksjon som fylles av lærere. Tiltaket utløser dermed behov for omkring seks nye lærerstillinger.

Tilbud om sal og scene som fag i kulturskole. E- skatt

Kulturskolen ønsker å tilby opplæring i faget Sal og Scene.

I faget vil elevene bli kjent med rammen rundt musikken som omfatter blant annet lyd- og lysproduksjon. I 2023 er dette en omfattende og sentral del av kunsten. Bindeleddet - teknikeren - er også en utøver. Faget er nyskapende; så vidt norsk kulturskoleråd vet, er det ingen kulturskoler som tilbyr et formelt fag på området. Målet for faget er å heve den lokale, tekniske kompetansen. For Lillestrøm vil dette innebære flere godt gjennomførte produksjoner for lokalsamfunnet, med mindre behov for innleid kompetanse utenfra. Tilbudet kan også være et godt tilbud til barn og unge, som gjerne vil delta i kulturlivet, men som ikke finner seg til rette midt i rampelyset.

Økt instruksjonstilbud til skolekorpene. E-skatt

Lillestrøm kulturskole har de siste årene hatt utfordringer med å dekke korpseenes undervisningsbehov. Ut ifra kulturskolens grunnlagstall for de nærmeste årene, anbefaler kommunedirektøren en økning av kulturskolens stillingsressurs på ca. 65 % stilling. Det er stadig ventelister på noen av de mest populære instrumentene.

Helsetjenester for barn, unge og familier

Beskrivelse av dagens virksomhet

Helsetjenester for barn, unge og familier er kommunens primærhelsetjeneste for barn og unge. Det er en sammensatt tjeneste som består av 4 avdelinger: Oppsøkende ungdomsteam (OUT), psykisk helse og familiestøtte, helsestasjons- og skolehelsetjenester (home-start familiekontakten, migrasjonshelseteamet), tjenestetorg for barn og unge (tildeling barn og unge, fysio- og ergoterapitjenester og koordinerende enhet).

Tjenestene skal sørge for gode og samordnede helsetjenester til barn og unge, samarbeide tett med øvrige tjenester om sømløse overganger og gode tiltak knyttet til oppvekst- og levekårsforhold med helhetlige, forbyggende og forsvarlige tjenester. De skal styrke folkehelsen ved å gi støtte gjennom helsefremmende og forebyggende lavterskeltilbud, psykisk helsehjelp og foreldreveiledning. Tjenestene skal samarbeide tett med øvrige tjenester om sømløse overganger og gode tiltak knyttet til oppvekst. Å forebygge og redusere utenforskap vil være en viktig prioritet for kommunalområdet.

Helsetjenester til barn og unge arbeider både med oppsøkende, forebyggende og behandlende tiltak på ulike arenaer til innbyggerne. Foreldrene er nærmeste støttespillere både i en lavterskel grunntjeneste og i en tjeneste med mer omfattende og inkluderende tiltak. Brukere av tjenestene skal få rask og riktig hjelp og oppleve god samhandling og koordinering med andre tjenester. Tjenesten skal sikre at barn og unge blir involvert og får innflytelse i kontakt med tjenestene, på individ- og systemnivå.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	119 926	119 926	119 926	119 926
Sum Lønns- og prisvekst	6 173	6 173	6 173	6 173
Sum Tekniske justeringer	1 118	1 118	1 118	1 118
Vedtatt forrige periode				
Andre tiltak	2 237	-1 652	-1 652	-1 652
Sum Vedtak forrige periode	2 237	-1 652	-1 652	-1 652
Budsjettendringer som skal videreføres				
Andre tiltak	3 000	3 000	3 000	3 000
Sum Budsjettendringer som skal videreføres	3 000	3 000	3 000	3 000
Konsekvensjusteringer	12 527	8 638	8 638	8 638
Konsekvensjustert ramme	132 453	128 564	128 564	128 564
Nye tiltak				
Halvere bemanningen i Oppsøkende ungdomsteam (OUT)	-3 500	-7 000	-7 000	-7 000
Kompensasjon av lønnsøkninger - helsesykepleiere	2 000	2 000	2 000	2 000
Styrkning av lønnsbudsjettet - ansiennitetsopprykk	566	566	566	730
Økonomiske konsekvenser av økt nivå på mottak av flyktninger	4 272	0	0	0
Sum Nye tiltak	3 338	-4 434	-4 434	-4 270
Nye tiltak og realendringer budsjett	3 338	-4 434	-4 434	-4 270
Ramme 2024-2027	135 791	124 130	124 130	124 294

Nye tiltak

Halvere bemanningen i Oppsøkende ungdomsteam (OUT)

Oppsøkende ungdomsteam (OUT) er et viktig virkemiddel i kommunens lavterskel forebyggende arbeid. Teamet fanger opp sårbare unge i overgangen mellom barn/ungdom/voksen på de arenaer ungdom oppholder seg, på et tidlig tidspunkt. OUT er ute på kvelds- og nattestid, når mange av de øvrige tjenestene i kommunen ikke er tilgjengelig.

Som et tiltak for å få et budsjett i balanse, er det innarbeidet i budsjettforslaget en reduksjon i årsverk i OUT, som gir helårs effekt på 7 mill. kroner. Teamets aktiviteter vil dermed måtte reduseres og endres. Tiltaket har ikke helårs effekt i 2024 da det må gjennomføres omstillingsprosesser i tråd med lov og avtaleverk.

Kompensasjon av lønnsøkninger - helsesykepleiere

Det har over flere år vært utfordrende å rekruttere til flere fagstillinger i helsetjenestene til barn og unge. Lillestrøm kommune er i et konkurranseutsatt marked. Det utdannes for få helsesykepleiere i forhold til kommunenes behov. Dette har resultert at kommunen i mange tilfeller har funnet det nødvendig til å tilby høyere lønn enn fastsatt grunnlønn i tariffavtalen. Det er i utgangspunktet ikke gitt full kompensasjon for dette i budsjettammen. Kommunedirektøren foreslår at rammen til helsetjenester til barn og unge tilføres 2 mill. kroner for å dekke inn disse ekstra lønnskostnadene.

Styrking av lønnsbudsjettet - ansiennitetsopprykk

Det er behov for å styrke budsjettene på lønn knyttet til ansiennitetsopprykk. Ansatte har gjennom 2023 gått opp i lønn i mellomoppgjøret, jf. B-rundskriv (B/4-2023).

Økonomiske konsekvenser av økt nivå på mottak av flyktninger

Kommunestyret fattet vedtak om bosetting av i alt 260 flyktninger i 2022, og 370 flyktninger i 2023. Det er signaler om at kommunen vil bli anmodet om å bosette flyktninger i 2024 på omtrent samme nivå som i 2023, gitt at krigen i Ukraina fremdeles er aktiv, samtidig som det fortsatt er flyktninger som kommer fra andre deler av verden. Den formelle anmodningen vil først komme til kommunen i november/desember 2023, etter at kommunedirektøren har fremmet forslag til budsjett. Derfor er det lagt inn kompensasjon på tjenesteområdene for faste stillinger i budsjettet, for omgjøring av i alt 27 årsverk med midlertidig ansettelse til faste stillinger samt for introduksjonsstønnd og økonomisk sosialhjelp i 2024. Dette er lagt inn med ett års virkning, på bakgrunn av de foregående års mottak på henholdsvis 260 og 370 for årene 2022 og 2023. Kompensasjon av eventuelle andre driftsutgifter knyttet til mottak disse årene foretas gjennom året, i forbindelse med tertialrapporteringene. Kompensasjon av utgifter i tilknytning til *ordinært mottak* av flyktninger i 2024 tas det stilling til i lys av-, og i etterkant av vedtak i sak om anmodning fra IMDI om mottak av flyktninger i 2024. Også utgifter knyttet til sistnevnte vil bli kompensert som del av tertialrapportene i 2024. Vurdering av behov for 2025 foretas som del av i årene neste års økonomiplanprosess.

Ønskede tiltak og innsparinger som ikke er innarbeidet i økonomiplanen

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Fysioterapeut til barn og unge	530	530	530	530
HKH - Styrking av helsestasjon- og skolehelsetjenesten	5 700	5 700	5 700	5 700
HKH - Utvidet åpningstid ved helsestasjon for ungdom (HFU) og økt tilstedeværelse fra HFU på skolene	300	300	300	0
Redusere høyt skolefravær- styrke kommunens fraværsteam/brobyggerne	950	1 900	1 900	1 900
Stillinger til koordinering - individuell plan og ansvarsgrupper til barn og unge	900	1 800	1 800	1 800
Økt kapasitet til psykisk helsehjelp til barn og unge	1 350	1 350	1 350	1 350
Sum	9 730	11 580	11 580	11 280

Ønskede tiltak**Fysioterapeut til barn og unge**

Det er en tydelig økning av antall henvendelser med behov for fysioterapi til barn og unge med funksjonsnedsettelse og spesielle behov, både akutt og kronisk. Fysioterapeuter har et tett samarbeid med lærere, helsesykepleiere, psykologer og andre viktige støttefunksjoner som jobber med barn og unge i Lillestrøm kommune. Fysioterapeuter blir brukt inn i komplekse saker, hvor spesielt skolefravær er en utfordring.

Dersom normtallene fra Helsedirektoratet skal følges i Lillestrøm kommune, bør det være 14 årsverk fysioterapeuter som jobber med barn og unge. I dag er det 8 årsverk, hvor av 1 årsverk er fysioterapeut i turnusarbeid. Det er også 1 årsverk som er øremerket fysioterapeut i skolehelsetjenesten. Med dette antallet fysioterapeuter må det gjøres prioriteringer i de lovpålagte oppgavene og forebyggende oppgaver blir ofte nedprioritert. Det er spesielt behov for tiltak rundt sårbare barn og unge, på helsestasjon, barnehage og skolen. Fysioterapeut er et viktig tilskudd til dette.

Kommunedirektøren har ikke funnet rom for dette i det foreliggende budsjettforslaget.

HKH - Styrking av helsestasjon- og skolehelsetjenesten

Med bakgrunn i bekymringer i ungdomsmiljøer på Strømmen og i Lillestrøm by, er det gjennomført en kartleggingsundersøkelser (Hurtig Kartlegging og Handling - HKH) i samarbeide med det statlige kompetansesenteret på rus og avhengighet (KORUS Øst). Rapporten fra kartleggingen blir lagt frem for politisk behandling i kommunestyret i desember 2023. Ett av de foreslåtte tiltakene i rapporten er flere helsesykepleiere i skolen.

Det har vært en elevøkning i skolene over flere år. Det er stor etterspørsel etter skolehelsetjenesten, og pågangen har økt de siste årene. Skolehelsetjenesten fikk en styrking av antall helsesykepleierstillinger i fjorårets budsjett. Det er likevel fortsatt lav dekning på en del av skolene, og Lillestrøm kommune ligger under gjennomsnittet av sammenlignbare kommuner. Kommunebarometeret viser også at Lillestrøm kommune har lavere antall helsesykepleiere per småbarn (0-5 år) enn nærliggende og sammenlignbare kommuner. Kommunedirektøren har ikke funnet å prioritere økte ressurser til styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten i det foreliggende budsjettforslaget.

HKH - Utvidet åpningstid ved helsestasjon for ungdom (HFU) og økt tilstedeværelse fra HFU på skolene

Med bakgrunn i bekymringer i ungdomsmiljøer på Strømmen og i Lillestrøm by, er det gjennomført en kartleggingsundersøkelser (Hurtig Kartlegging og Handling - HKH) i samarbeide med det statlige kompetansesenteret på rus og avhengighet (KORUS Øst). Rapporten fra kartleggingen blir lagt frem for politisk behandling i kommunestyret i desember 2023. Ett av de foreslåtte tiltakene i rapporten er økt åpningstid og økt tilstedeværelse på skolene fra helsestasjon for ungdom (HFU). Ungdom ønsker seg lettere tilgang på psykisk helsehjelp. De ønsker noen å snakke med der ungdom er, og også at de er tilgjengelige på kveldstid.

Redusere høyt skolefravær- styrke kommunens fraværsteam/brobyggerne

Bekymringsfullt/ufrivillig skolefravær er en økende utfordring. Foreldre, skoler og hjelpeapparatet strekker seg langt for å hjelpe elever med bekymringsfullt/ufrivillig fravær, men på tross av kompetanse om tematikken, fleksibilitet og innsatsvilje lykkes vi ikke alltid i å hjelpe elevene med å komme tilbake til skolehverdagen. Kommunen har et fraværsteam som skal forebygge alvorlig skolefravær og hjelpe elever tilbake på skolen (Brobyggerne). Det er av stor betydning fr den enkelte elev å komme tilbake til skolen, og den samfunnsøkonomiske gevinsten vil være stor i å utvide fraværsteamets kapasitet. Kommunedirektøren har ikke funnet rom for å prioritere dette i det foreliggende budsjettforslaget.

Stillinger til koordinering - individuell plan og ansvarsgrupper til barn og unge

Noen barn og unge har behov for mange ulike tjenester og familien kan trenge bistand til å koordinere dette. Kommunedirektøren ser det som hensiktsmessig å ha faste ansatte koordinatore som skal ivareta oppgavene med individuell plan, koordinator og barnekoordinator. Det vil bidra til likebehandling, kvalitet og effektivitet i arbeidet med å koordinere tjenester. Faste koordinatorstillinger vil avlaste andre fagstillinger, til å gjøre det ordinære oppgavene for tjenesten.

Kommunen har i dag et team på tre koordinatore, som gir forutsigbarhet og faglig god oppfølging for våre mest sårbare brukere og familier. Kommunen trenger ytterligere to stillinger for å imøtekomme behovene for koordinering.

Økt kapasitet til psykisk helsehjelp til barn og unge

Det har over flere år vært stor pågang av mange barn og unge med moderate psykiske helseplager i Lillestrøm kommune. Kommunens lavterskel psykisk helsehjelp (Psykisk helse og familiestøtte) har per 01.11.2023 omkring 100 barn og unge på venteliste.

Kommunestyret vedtok 14.06.2023 følgende ved behandling av strategidokumentet (sak KS 84/23): *“Risikoutsatte barn og unge må fanges opp så tidlig som mulig. Det å få flere helsesykepleiere tilbake på skolene er viktig for å forebygge helseplager hos barn og unge. Økt tilstedeværelse gjerne også av psykolog må styrkes. Ventetid på lovfestede tjenester f.eks. innen psykiatrien må ned.”*

Psykisk helse og familiestøtte har effektivisert driften betydelig, og har sett seg nødt til å prioriterer de mest alvorlige sakene.

Kommunedirektøren har ikke funnet rom for å prioritere dette i det foreliggende budsjettforslaget.

Barneverntjenester

Beskrivelse av dagens virksomhet

Kommunalområde barneverntjenester består av Lillestrøm barneverntjeneste, Ressurs- og familieteamet og Ungdom og integrering (tidligere Enslige mindreårige flyktninger).

Barneverntjenestens hovedoppgave er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid, samt bidra til at barn og unge får trygge oppvekstkår.

Barnevernet skal gi barn, unge og familier hjelp og støtte når det er vanskelig hjemme eller når barnet av andre grunner har behov for hjelp fra barnevernet.

Ressurs- og familieteamet bistår barnevernet med endrings- og utviklingsarbeid, utføre kartlegginger og utredninger, samt felles kompetanseheving.

Ungdom og integrering skal bidra til at enslige mindreårige flyktninger lykkes med integrering i det norske samfunnet. Det er fokus på å skape et godt bo- og omsorgstilbud som er individuelt tilpasset og å legge til rette for vekst og utvikling slik at ungdommen kan mestre selvstendig liv. Videre følger Ungdom og integrering opp ungdom i ettervern på vegne av hele kommunalområdet, samt ansvar for en avlastningsbolig for barneverntjenesten.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	274 259	274 259	274 259	274 259
Sum Lønns- og prisvekst	12 765	12 765	12 765	12 765
Sum Tekniske justeringer	1 258	1 258	1 258	1 258
Vedtatt forrige periode				
Andre tiltak	43	-844	-844	-844
Sum Vedtak forrige periode	43	-844	-844	-844
Budsjettendringer som skal videreføres				
Andre tiltak	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Sum Budsjettendringer som skal videreføres	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Konsekvensjusteringer	11 066	10 179	10 179	10 179
Konsekvensjustert ramme	285 325	284 438	284 438	284 438
Nye tiltak				
Styrkning av lønnsbudsjettet - ansiennitetsopprykk	843	843	843	870
Økonomiske konsekvenser av økt nivå på mottak av flyktninger	5 087	0	0	0
Sum Nye tiltak	5 930	843	843	870
Nye tiltak og realendringer budsjett	5 930	843	843	870
Ramme 2024-2027	291 255	285 281	285 281	285 308

Nye tiltak

Styrkning av lønnsbudsjettet - ansiennitetsopprykk

Det er behov for å styrke budsjettene på lønn knyttet til ansiennitetsopprykk. Ansatte har gjennom 2023 gått opp i lønn i mellomoppkjøret, jf. B-rundskriv (B/4-2023).

Økonomiske konsekvenser av økt nivå på mottak av flyktninger

Kommunestyret fattet vedtak om bosetting av i alt 260 flyktninger i 2022, og 370 flyktninger i 2023. Det er signaler om at kommunen vil bli anmodet om å bosette flyktninger i 2024 på omtrent samme nivå som i 2023, gitt at krigen i Ukraina fremdeles er aktiv, samtidig som det fortsatt er flyktninger som kommer fra andre deler av verden. Den formelle anmodningen vil først komme til kommunen i november/desember 2023, etter at kommunedirektøren har fremmet forslag til budsjett. Derfor er det lagt inn kompensasjon på tjenestoområdene for faste stillinger i budsjettet, for omgjøring av i alt 27 årsverk med midlertidig ansettelse til faste stillinger samt for introduksjonsstønad og økonomisk sosialhjelp i 2024. Dette er lagt inn med ett års virkning, på bakgrunn av de foregående års mottak på henholdsvis 260 og 370 for årene 2022 og 2023. Kompensasjon av eventuelle andre driftsutgifter knyttet til mottak disse årene foretas gjennom året, i forbindelse med tertialrapporteringene. Kompensasjon av utgifter i tilknytning til *ordinært mottak* av flyktninger i 2024 tas det stilling til i lys av-, og i etterkant av vedtak i sak om anmodning fra IMDI om mottak av flyktninger i 2024. Også utgifter knyttet til sistnevnte vil bli kompensert som del av tertialrapportene i 2024. Vurdering av behov for 2025 foretas som del av i årene neste års økonomiplanprosess.

Ønskede tiltak og innsparinger som ikke er innarbeidet i økonomiplanen

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
MST-CAN - foreldreveiledningsprogram for å forhindre plasseringer utenfor hjemmet	3 000	8 500	8 500	8 500
PMTO - foreldreveiledningsprogram. Oppgave overført fra stat til kommune.	2 400	2 400	2 400	2 400
Sum	5 400	10 900	10 900	10 900

Ønskede tiltak

MST-CAN - foreldreveiledningsprogram for å forhindre plasseringer utenfor hjemmet

MST CAN er et forskningsbasert behandlingsprogram som drives av Nasjonalt utviklingscenter for barn og unge (NUBU) på lisens fra MST Services i USA. MST-CAN (Multisystemic Therapy - Child Abuse and Neglect) kan på norsk oversettes til "Flersystemterapi - barnemishandling og omsorgssvikt". Målgruppen er barn og ungdom mellom 6-18 år, som utviser alvorlig problematferd, og der det samtidig skjer vold eller omsorgssvikt i hjemmet.

I tiltakstrappa til barneverntjenesten mangler virksomme tiltak som rommer atferdsvansker og omsorgssvikt samtidig, og som kan tilbys mens barnet fortsatt bor hjemme. For barn med atferdsvansker som ikke kan bo hjemme, er alternativet ofte en institusjon. MST-CAN skiller seg ut som et behandlingstiltak, og bidrar til å fylle gapet i form av å være et reelt alternativ til å flytte barn og unge ut av hjemmet. Det ligger i modellen at det samarbeides tett med instanser rundt både barnet og de voksne i familien. Gjennom MST-CAN får familier, barn og unge tilgang på hjelp hele døgnet, alle syv dagene i uken. Det arbeides intensivt med sikkerhet og forebygging av vold og omsorgssvikt, samtidig med behandling av hele familien. Den helhetlige tilnærmingen sammen med heldøgns tilgjengelighet, gjør MST-CAN til et trygt alternativ til flytting for barn og unge i en utsatt hjemmesituasjon.

Kommunedirektøren har ikke funnet rom for å prioritere dette i budsjettforslaget.

PMTO - foreldreveiledningsprogram. Oppgave overført fra stat til kommune.

Tidligere har staten ved Bufetat hatt ansvar for å tilby foreldreveiledning etter metoden Parent Management Treatment – Oregon (PMTO). Dette tilbudet avvikles nå fra statens side og det er forventet fra staten at kommunene bygger opp nødvendig kompetanse til å tilby PMTO, eller tilsvarende hjelpetiltak. De statlige midlene blir brukt til å tilby støtte til kommune som ønsker å implementere PMTO. Rammene til kommunene er ikke økt. Når barnevernstjenesten i Lillestrøm selv skal tilby disse tjenestene må rammene tilføres 2,4 mill. kroner, dersom ikke dette skal gå på bekostning av andre oppgaver. Kommunedirektøren har ikke funnet rom for å prioritere dette i budsjettforslaget.

HELSE OG MESTRING

Dagens virksomhet

Helse og mestring har ansvaret for NAV, legevakt og kommunalt akutt døgnopphold (KAD), ulike helsetjenester til hjemmeboende, dag- og aktivitetstilbud, boligsosial bistand, fastlegeordningen, korttids- og langtids institusjonsopphold for barn, voksne og eldre samt drift av bemannede boliger i Lillestrøm kommune. Tjenesteområdet har totalt i underkant av 2000 årsverk. Det ytes vedtaksbestemte tjenester til mange ulike grupper. I tillegg drifter tjenesteområdet flere tiltak av helsefremmende og forebyggende karakter, herunder gruppetilbud og lavterskeltjenester. Kommuneoverlegefunksjonen, Miljørettet helsevern og Folkehelsekoordinator er organisert i Helse og mestring. Prosjektleder for Teknologiløftet er organisert i tjenesteområdet.

Sentrale ansvarsområder er å sørge for at innbyggerne gis nødvendige tjenester for å mestre sine liv i egne hjem eller i kommunale institusjoner. Videre er det helt sentralt å omstille og utvikle helsetjenestene, for blant annet å håndtere demografiskiftet med stor økning i antall eldre, økende kompleksitet i brukerbehovene og forventet gap mellom tilgang til helsepersonell og individuelle brukerbehov som skal møtes.

KOSTRA nøkkeltall

Prioritet	Lillestrøm Lillestrøm Drammen Lørenskog Ullensaker Kostragruppe					12
	2021	2022				
Netto driftsutgifter per innbygger (233) annet forebyggende helsearbeid (B) **)	1 532	1 124	1 004	879	546	920
Netto driftsutgifter per innbygger (234) aktiv- og servicetjen eldre og pers. m/funk.nedsett. (B) **)	1 260	1 449	1 028	891	837	1 384
Netto driftsutgifter per innbygger (253) helse- og omsorgstjenester i institusjon (B) **)	7 420	7 336	7 496	5 992	8 310	8 751
Netto driftsutgifter per innbygger (254) helse- og omsorgstj. til hjemmeboende (B) **)	10 244	10 880	10 710	11 847	10 544	12 066
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunehelse (B) **)	4 472	4 045	4 854	4 235	4 029	4 488

Økonomiplan for 2024-2027

Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger (B) **)	3 078	3 405	3 435	4 410	3 327	4 115
Dekningsgrad						
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (B)	42,4 %	46,2 %	33,3 %	43,3 %	26,1 %	37,3 %
Andelen sosialhjelpsmottakere 18-24 år, av innbyggerne (19)-24 år (B)	3,6 %	3,9 %	5,0 %	4,7 %	3,0 %	4,2 %
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 18-66 år (B) **)	3,0 %	3,4 %	3,4 %	4,0 %	3,4 %	3,5 %
Mottakere av hjemmetjenester per 1000 innbyggere (B)	30	29	43	26	21	33
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over (B)	13,1 %	12,7 %	12,8 %	14,0 %	16,8 %	17,9 %

**) Justert for utgiftsbehov

Utviklingstrekk og utfordringer

Demografiutviklingen og mangel på helsepersonell

Den demografiske utviklingen, med en forventet sterk vekst i de eldste aldersgrupper, tilsier at behovet for helse- og mestringstjenester kommer til å øke betraktelig i årene som kommer. Det er en jevn vekst i de eldre aldersgruppene over flere tiår framover, og for aldersgruppen over 90 år kommer en tydelig økning i veksten allerede rundt 2030. Samtidig ser vi at den prosentvise veksten for antall barn og unge er begrenset, og nivået på vekst i antallet yrkesaktive vil flate ut. Dette betyr at det vil bli stadig færre arbeidstakere bak hver pensjonist, fordi veksten i de eldste aldersgrupper ikke gjenspeiles av samme vekst i gruppen innbyggere i yrkesaktiv alder. Dette skaper et gap mellom behovet for helsetjenester, og tilgangen til personell for å yte tjenestene. Dette er en av de største utfordringene i helsetjenesten, og gjelder hele landet og utenfor landets grenser.

I februar 2023 leverte Helsepersonellkommissjonen NOU 2023:4 "Tid for handling". Her ble det blant annet påpekt at samfunnet ikke kan ha som strategi at stadig flere må utdanne seg til helsepersonell, etter som det er behov for vekst innen mange samfunnssektorer. Rapporten understreker behovet for strengere prioriteringer med "begrensende valg", der det ikke kan være vekst i bruken av helsepersonell tilsvarende veksten i befolkningen. Kommisjonen viser til at det, helt uavhengig av det fremtidige økonomiske handlingsrommet, er personelltilgangen som begrenser tjenestene og hindrer dem i å utvikle seg videre med dagens innretning. Denne situasjonen må løses gjennom nytenking og omstilling, med en slik kraft at mange kaller det for et paradigmeskifte, for å understreke de store endringene som må skje i måten kommunen tilbyr og yter tjenester på. Innovasjon må skje i kjernen av tjenestene og inngå som del av tjenesteomstillingen; dette er ikke endring som skjer på siden av de etablerte strukturene.

Sykdomsforekomst og helseutgifter

I juni 2023 publiserte Folkehelseinstituttet (FHI) forskningsfunn som viser hvilke sykdommer som har høyest helseutgifter i samfunnet. Dette er første gang helseutgifter er beregnet for så detaljerte sykdomsgrupper, og første gang sykehjem og hjemmetjenester er inkludert på lik linje med andre helsetjenester. Ved å inkludere utgifter til sykehjem og hjemmesykepleie, viste funnene at utgiftene per person øker med alderen, spesielt på grunn av lidelser som demens. Demens har høyest helseutgifter, som særlig er knyttet til kostnader ved drift av sykehjem. Deretter følger utgifter til konsekvenser etter fall, psykisk utviklingshemming og slag.

Veksten i eldre vil medføre økning i risikoutsatte og sårbare eldre. Dette er personer som er mer utsatt for sykehusinnleggelse og økt dødelighet, og er «storforbrukere» av helsetjenester. Antall personer med demenssykdom vil, ifølge "demenskartet", øke med ca. 90 % i perioden 2020 til 2040 i Lillestrøm

kommune. Publikasjonen fra FHI viser at nesten halvparten av helseutgiftene til psykiske lidelser og rus er knyttet til aldersgruppen 15-49 år. Totalt for alle aldersgrupper er i overkant av 20 % av de totale helseutgiftene knyttet til behandling av psykiske lidelser. Psykiske lidelser og skadelig bruk- eller avhengighet av rusmidler er den viktigste årsaken til tap av helse blant barn, unge og voksne i arbeidsfør alder. Alvorlig rusproblematikk og konsekvenser av dette vil trolig sees hyppigere, da alkoholforbruket også er økende i gruppen 75+. Depresjon er de vanligste psykiske lidelsene hos eldre. Alvorlig depresjon er trolig underdiagnostisert i gruppen.

Utenforskap og behov for økonomisk sosialhjelp

Alle innbyggere har behov for å oppleve tilhørighet, deltakelse og involvering i samfunnet. Det er mye kunnskap om hva utenforskap har av negative konsekvenser for enkeltmennesker og samfunnet. Det er ulike årsaker til at unge mennesker opplever utenforskap, der psykiske eller somatiske helseutfordringer eller sosiale utfordringer har betydning. NAV Lillestrøm har mange mottakere av økonomisk sosialhjelp som er under 30 år. Dette er en gruppe som står i fare for å havne i et livslangt utenforskap om vi ikke lykkes i å få de over i arbeid eller utdanning.

De senere år har også vist kostnadsøkninger for innbyggerne for blant annet mat, drivstoff og lån, samtidig som kommunen er i et pressområde for boliger. NAV ser utviklingen av en dobbel utfordring. For det første står den enkelte bruker i krevende og sammensatte situasjoner, der utviklingen med betydelig prisvekst og rask renteutvikling har en særlig negativ konsekvens for sårbare grupper og familier som allerede hadde en stram privat økonomi. I tillegg har flere innbyggere enn før behov for økonomisk sosialhjelp, også grupper som ikke tidligere har hatt slikt behov. Vi ser en endring i brukermassen ved NAV Lillestrøm, med en økning i antall mennesker som allerede står i arbeid, men som må søke supplerende sosialhjelp for å dekke grunnleggende behov.

Forventninger til tjenestene i en tid med prioriteringer og "begrensende valg"

I sin rapport NOU 2023:4 "Tid for handling" viser Helsepersonellkommissjonen til et økende sprik mellom forventningene i befolkningen knyttet til omfang, kvalitet og utbredelse av helse- og mestringstjenestene, og tjenestenes mulighet til å møte forventningene, som følge av personellmessige og finansielle begrensninger. Det omtales et behov for en felles erkjennelse av hva som kan være tjenestenes realistiske omfang og kvalitet, og at mangel på helsepersonell og økonomiske ressurser vil påvirke hva kommunene kan tilby og hvordan dette gjøres. Erkjennelsen må eies av kommunens medarbeidere, folkevalgte, tillitsvalgte, vernetjeneste, brukere, pårørende, tilsynsmyndigheter og lovgiver.

Dette er realiteter i Lillestrøm kommune også. Det er nødvendig å øke innbyggernes egen livsmestring, for derigjennom å utsette behov for tjenester eller redusere behovet når det først oppstår. For å lykkes må kommunen kommunisere til innbyggerne hva som kan forventes av kommunale tjenester i et fremtidsperspektiv, og ikke minst hva som ikke kan forventes. I dette ligger også å ha dialog om hva innbyggernes eget ansvar er. Kommunens kjerneoppgaver må tydeliggjøres, i en tid hvor det er nødvendig med "begrensende valg" gjennom tøffe prioriteringer som bremser veksten i behov for tjenester og helsepersonell. Dette er et krevende men viktig kommunikasjonsarbeid for å skape felles forståelse av alvoret i utfordringsbildet. Budskapet kan utfordre tillit og omdømme i kommunen dersom dette ikke gjøres gjennom god dialog og involvering.

Helse og mestring skal primært levere gode helse- og velferdstjenester til innbyggerne, og skal fokusere på oppdraget om nødvendig bistand. Kommunen må legge til rette for at pårørende, frivilligheten, næringsliv og andre samfunnsaktører kan bidra i oppgaver som ikke ligger i kjernen av helse- og velferdstjenestene, og som kreves løst av et helseutdannet personale. Vi ser at samfunnsutviklingen, herunder utvikling av attraktive og tilrettelagte bomiljøer, tilgjengelige kulturtilbud, møteplasser og

gode transportløsninger, er av stor betydning for etterspørsel etter helsetjenester. Dette er oppgaver og ansvar som tilligger andre områder og samfunnsaktører.

Begrenset økonomisk handlingsrom

Kostratall for 2022 viser at pleie- og omsorgstjenestene i Lillestrøm kommune driftes 202 millioner kroner rimeligere enn kostragruppe 12, og har lavere kostnadsnivå enn kommuner det er naturlig å sammenligne seg med. De sosiale tjenestene driftes 63 millioner kroner rimeligere, og kommunehelse driftes 37 millioner kroner rimeligere. Totalt for helse- og mestringstjenester er driften 302 millioner kroner rimeligere. Samtidig scorer tjenestene relativt bra på kvalitetsindikatorer i kommunebarometeret, for alle tjenestene i Helse og mestring. Resultater fra gjennomførte brukerundersøkelser viser også at kommunen scorer på nivå med andre kommuner i landet, som har gjennomført tilsvarende undersøkelser. Det taler for at tjenestene driftes kostnadseffektivt samtidig som det leveres god kvalitet til innbyggerne. Et slikt bilde betyr også at det ikke er buffere og handlingsrom for enklere effektiviseringseffekter, raske gevinster eller inndekning av uforutsette behov i løpet av et budsjettår. Samtidig må det også erkjennes at det er sammenlignbare kommuner som har lavere kostnadsbilde enn Lillestrøm kommune, som tilsier at det er noen mulighetsrom som bør utforskes nærmere.

Budsjettrammene oppleves stramme og det er ikke innarbeidet økonomiske midler til uforutsette- eller nye behov som kommer i løpet av budsjettåret 2024. Beregning fra KS av årlig utgiftsvekst innen helse og mestring grunnet økningen i antallet eldre alene, viser at det er begrensede økonomiske rammer for å møte fremtidens behov. I Lillestrøm kommune vil det være behov for tilnærmet 585 millioner kroner i perioden 2022-2031 grunnet demografiutviklingen. Dette er store summer, og gir behov for krevende prioriteringer i kommunen i årene som kommer.

Helsefelleskapet og endring av oppgave- og ansvarsfordeling

Langtidsplanene for spesialisthelsetjenesten vektlegger en utvikling av pasientens helsetjenester, der oppfølging i større grad skal løses utenfor sykehusenes vegger, gjennom poliklinisk behandling eller ved oppfølging i hjemmet. Slike endringer i sykehusets arbeidsmåter medfører at kommunen vil få oppfølgingsansvar for flere innbyggere med komplekse og ressurskrevende behov. Forskning viser at dette vil være en positiv retningsendring for innbyggeren, særlig de sårbare og skrøpelige eldre som ikke tåler overganger like godt som andre. Oppfølging i hjemmet krever spesialisert kompetanse og tilgjengelig medisinskteknisk utstyr/teknologi i kommunens helsetjeneste. Videre vil det kreve nye former for tverrfaglig samarbeid; mellom kommune og sykehus og internt i kommunen. Dette gjelder både innen somatikken og psykiske helsetjeneste, og for alle aldre.

I tillegg erfarer kommunen at oppfølging av enkeltbrukere, som faller utenfor spesialisthelsetjenestenes definisjon av eget ansvarsområde, har store og komplekse behov som utfordrer juridiske rammer, kapasitet og kompetanse i våre tjenester. Vi ser det innen alderspsykiatri, oppfølging av personer med psykiske lidelser og avhengighetslidelser, demensoppfølging og oppfølging av tung adferdsproblematikk. Dette vil kreve utvikling av spesialkompetanser og tjenester i kommunen.

Prioriteringer i planperioden

Innledning

Fremtidens tjenester må baseres på nye løsninger som gir lavest mulig personellvekst i helsetjenestene. Konsekvensen er at tjenestetilbud, slik vi kjenner det i dag, må omstilles. I sin rapport peker Helsepersonellkommisjonen blant annet på behovet for streng prioritering av brukerbehov og en mer effektiv bruk av helsepersonellens kompetanse og kapasitet. Alt som kan automatiseres, særlig der den menneskelige kontakten ikke gir noen tilleggsverdi, bør automatiseres. Det vil også være behov for å utrede hvordan tjenestene kan samarbeide med frivillige organisasjoner og andre samfunnsaktører, både i tjenesteutvikling og leveranse.

Strategi for Helse og mestring er vedtatt av kommunestyret høsten 2020, og gir retning for alt utviklingsarbeid innen tjenesteområdet. Hovedstrategiene er Samskaping, Mestring og Helhet og sammenheng. Det er prioritert ti innsatsområder, hvor det pågår og vil videreutvikles planarbeid, prosjekter, nettverk og aktiviteter også i 2024 og økonomiplanperioden.

Behovsplan for helse- og mestringstjenester fram mot 2040 ble vedtatt av kommunestyret i mars 2023. Planen viser behovet for omstilling i kombinasjon med å bygge kapasitet i form av flere plasser og flere årsverk. I omstillingsarbeidet må tjenestene se på oppgavefordelingen mellom helsepersonell og andre yrkesgrupper, på organisering av tjenestene i nye sammenhenger, på teknologi og digitale løsninger, på hvilke oppgaver tjenesten må redusere eller avvike, på arbeidstid, nærvær og heltid samt på kompetansebehov. Kommunen må også samskape med andre aktører på nye måter. Behovsplanens fastsetter følgende bærekraftsprinsipper for tjenestene:

1. Prioritering
2. Forventningsavklaringer
3. Samfunnsutvikling, frivillighet, kultur og møteplasser
4. Organisering, oppgavefordeling og kompetanse
5. Måten vi kartlegger, vurderer og tildeler tjenester på
6. Teknologi og digitale løsninger
7. Gode forløp

Prioriteringer i tjenestene bygger også på vedtatte innsatsområder og tiltak i andre planer, som Temaplan for helseteknologi 2023-2026, Sosial boligplan 2022-2025, Handlingsplan Leve hele livet 2022-2025 og Plan for legetjenestene 2023-2026. Videre vil Handlingsplan for pårørendearbeid 2024-2027, Demensplan 2024-2027, Plan for habilitering og rehabilitering 2024-2027 og Alkoholpolitisk handlingsplan 2024-2027 fremmes til politisk behandling i 2024. Disse vil også utgjøre grunnlag for aktiviteter i tjenestene.

Strategi for bærekraftig folkehelsearbeid, Innovasjonsstrategien, Strategi for frivillighet, Næringsstrategien og kommende arbeid innen Program for universitetskommunen Lillestrøm er alle lokale strategier og arbeider som har stor betydning for Helse og mestring. Her har vi grunnlag for økt samskaping med andre samfunnsaktører. Det er nødvendig at kommunen tilrettelegger for at enda flere kan mestre hverdagen selv, uten støtte fra hjelpeapparatet. Det avhenger av gode tiltak og folkehelsearbeid i samfunnet for øvrig, som for eksempel møteplasser, allment tilgjengelige aktivitetstilbud, et mangfoldig kulturliv, gode transportmuligheter og trygge nærmiljøer.

Teknologiløftet i 2024

I 2023 startet gjennomføringen av et helt nødvendig taktskifte innenfor bruk av helseteknologi og digitale løsninger, som integrert del av helse og mestringstjenestene. Dette omtales som teknologiløftet, og er et program med delprosjekter som involverer alle tjenesteområder og stabene. Programmet skal ikke kun sikre utrulling av teknologi i tradisjonell forstand. Det skal bygge en teknologisk og organisatorisk grunnmur som sikrer at hele markedets teknologiportefølje tilgjengeliggjøres etter behov på personnivå, for å kunne oppnå skreddersøm. En slik omstilling medfører at roller, oppgaver, organisasjon, systemer og tjenesteutvikling settes i nye sammenhenger. Teknologien vil gjøre det mulig å bo trygt hjemme lenger, og utsette behov for mer omfattende tjenester. Kommunen skal iverksette teknologi først og samarbeide tett med pårørende, slik at det tilrettelegges for at pårørende får støtte i omsorgsoppgaver de utfører i hverdagen.

I 2023 ble rammene for teknologiløftet etablert, blant annet ved anskaffelse og implementering av ny teknologisk plattform og etablering av en ny avdeling for samhandling og respons. Plattformen medfører at all teknologi kan kobles på, og den tilrettelegger derfor for tjenester på tvers av organisasjonen. Varslingsanleggene på Skedsmotun og Sørumsand kobles til plattformen, og alle trygghetsalarmer overføres til plattformen ved årsskiftet 2023/24. Videre ble tjenestetorget omorganisert i 2023 og modell for gevinstplanlegging og gevinstrealisering er under utredning. Dessuten ble det arbeidet i flere delprosjekter for å legge nødvendige rammer i tjenestene, for å ta i bruk mer teknologi som et førstevalg i helsetjenestene. Satsingen i 2023 har også omfattet planlegging for å gjenbruke datafangst fra teknologi til å bygge ut proaktive tjenester, hvor vi øker muligheten til å forebygge forverring hos innbyggerne.

Arbeidet i 2024 viderefører innsatsen som er lagt ned i å rigge en fremtidsrettet organisasjon og teknologisk grunnmur. Sammen med avdeling for samhandling og respons, som vil operere på tvers av tjenesten, legger plattformen grunnlag for videre arbeid med helhetlig tjenesteutvikling og tilførsel av mer teknologi. Utover 2024 vil flere varslingsanlegg kobles til plattformen. I tillegg setter vi i gang arbeidet med å tilføre teknologi til hjemmeboende. Ny prosess for kartlegging, rådgivning og tildeling er utarbeidet i 2023. Prosessen vil gradvis tas i bruk fra tidlig 2024. Prosjektet vil videre starte arbeidet med å gå over til datadrevne og hendelsesbaserte tjenester, og bruke ressurser på tvers av hele Helse og mestring. For å nå Lillestrøms målsettinger om teknologi som førstevalg og integrert del av tjenesten kreves implementerings- og endringskompetanse både i og utenfor Helse og mestring.

Investering og innføring av teknologi i helsetjenestene vil gjøre det mulig å realisere økonomiske, personellmessige og kvalitative gevinster. I en situasjon med stadig økende behov for helse- og mestringstjenestene er teknologiløftet viktig for å ruste kommunen til å møte økende behov uten tilsvarende økning i ressurspådrag. I 2024 vil Teknologiløftet både starte endringsreisen i tjenesten, samt innføre mer teknologi.

Budsjettforslaget legger opp til videreføring av ressurser som skal dekke behov knyttet til drift og forvaltning av teknologiløftet i Digitalisering og Helse og mestring, videreføring av lisens-, leie- og kjøpskostnader, samt midler å gjøre ytterligere løft gjennom anskaffelse av teknologi.

Oppfølging av Behovsplan for helse- og mestringstjenester fram mot 2040

Behovsplanen prioriterer følgende innsatser:

- Listeplasser hos fastleger
- Årsverk til helsefremmende og forebyggende tjenester, herunder flere tverrfaglige team
- Årsverk til aktivitetstilbud for ulike grupper innbyggere, og lokaler til slike tilbud
- Årsverk til en robust hjemmesykepleie, for å håndtere komplekse behov hos flere innbyggere
- Utrede og prosjektere flere institusjonsplasser og omsorgsboliger og estimere behov for årsverk her

I 2023 ble det etablert et prosjekt for oppfølging av behovsplanen i samarbeid mellom Helse og mestring og eiendomsavdelingen. Prosjektet skal utrede og planlegge eiendomsløsninger for helse- og mestringområdet frem til 2040 og levere en konseptvalgutredning høsten 2024. Mer konkret skal arbeidet inkludere detaljering av plassbehov og målgrupper, kartlegging av nåsituasjon, tilstandsvurdering av bygg, gjennomføring av mulighetsstudier og dialog med Husbanken. Arbeidet oppsummeres i en konseptvalgutredning med forslag til løsning, som vil fremmes til politisk behandling. Arbeidet tar hensyn til at det må planlegges løsninger som skaper kapasitetsøkning både på kort sikt og på lengre sikt.

I budsjettet er det både tiltak som er innarbeidet i ramme og forslag til styrking som ligger utenfor ramme, som angår de fleste innsatsområdene i behovsplanen. Dette gjelder innenfor hjemmetjeneste/ambulerende tjeneste, aktivitetstilbud, avlastningstilbud, institusjonsplasser og boliger, samt for flere av målgruppene i planen. Nedenfor vises de ulike tiltakene mer detaljert. Det er krevende å sikre en tjenesteutvikling som holder tritt med behovsplanens anbefalinger om vekst fram mot 2025, fordi det ikke er tilstrekkelig tid til å implementere effekter fra omstilling og bygge kapasitetsutvikling på så kort tid. Det jobbes imidlertid innenfor alle områder med å definere forbedringsområder for å skape effektiviseringseffekter, kvalitetsgevinster, organisasjonsutvikling og økonomiske gevinster innenfor rammene.

Inkludering for sosial bærekraft

I Helse og mestring er det mange tjenester som arbeider med tiltak som fremmer inkludering og medvirkning. Kommunen vil videreføre arbeidet med oppfølging av FN-konvensjonen om rettigheter til personer med funksjonsnedsettelse (CRPD).

Krigen i Ukraina har medført økt bosetting av flyktninger i kommunen. Dette håndteres med godt samarbeid på tvers av tjenestene, og sammen med frivilligheten, det private utleiemarkedet og næringslivet. Det er mange gode historier om personer som har fått egnet bolig, skaffet jobb og klarer å skape en hverdag til tross for en kaotisk flukt fra hjemlandet. IMDi (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet) sin anmodning om bosetting for 2024 forventes å komme i desember 2023, etter at kommunedirektørens budsjettforslag er lagt fram. Dermed er det usikkerhet om hva som blir anmodet bosettingsnivå for 2024. Budsjettet er derfor lagt med grunnlag i ordinært bosettingsnivå på 48 personer. Det er innarbeidet en videreføring av de årsverk som er i tjenesten nå og det nivå på økonomisk sosialhjelp som er vedtatt for målgruppen i 2023. Dette betyr at kommunen har kapasitet til å jobbe med oppfølging av flyktingene som er bosatt gjennom tidligere års anmodninger. Når anmodningen fra IMDi for 2024 foreligger, vil kommunedirektøren fremme egen sak om dette, som inkluderer konsekvenser i tjenestene og nivå på integreringstilskudd.

Utenforskap for unge mennesker er også en utfordring som er viktig å følge opp med konkrete tiltak som bidrar til aktivitet, livsmestring og meningsfull hverdag på veien inn i voksenlivet. I 2024 vil NAV sette i gang flere tiltak som skal bidra til å følge opp de unge sosialhjelpsmottakerne, slik at de får

mulighet til å fylle hverdagen med meningsfulle aktiviteter og kan bryte behovet for økonomisk sosialhjelp.

Helse og mestring vil arbeide med å forsterke samarbeidet med frivilligheten, som ledd i å skape meningsfulle aktiviteter for innbyggere, og for å legge til rette for at flere kan oppleve glede og fellesskap. Det å være frivillig oppleves som meningsfullt, og den som mottar bistand fra frivillige hjelpere opplever likeverdighet og deltakelse på en annen måte enn når kommunens ansatte stiller opp. Begge deler er verdiskapende for samfunnsutviklingen. Kommunen har ytt tilskudd til organisasjonene Kirkens bymisjon (ca. 1,31 mill. kroner i 2023), Mercy House (ca. 0,72 mill. kroner i 2023) og Hjelpende hender (ca. 0,52 mill. kroner), med finansiering over eiendomsskattemidler hvert år. Kommunestyret har bedt kommunedirektøren utarbeide retningslinjer for driftstilskudd for frivillige lag og foreninger innen helse og omsorg. Denne saken er dessverre forsinket, dels grunnet ressursbruk i andre større planarbeider og dels for å samkjøre arbeidet med pågående revisjon av retningslinjer for organisasjoner innen kultur og idrett. Saken skal fremmes tidlig i 2024. Det er ikke tidligere vedtatt avsetning av midler til å finansiere en slik ordning, og kommunedirektøren har ikke funnet rom innenfor rammene til nye midler til en slik ordning fra 2024. I saken som skal fremmes i 2024 vil kommunedirektøren vise mulige finansieringsalternativer, og dette punktet må derfor følges opp i strategi- og økonomiplanarbeid fra 2025. Høsten 2023 har kommunedirektøren mottatt søknad fra "Morgenstellet - tilbake til livet", hvor det er satt opp budsjett på 0,92 mill. kroner i søknaden, som også er søknadssummen. Kommunedirektøren har ikke funnet rom til å prioritere midler til en hel eller delvis innvilgelse av driftsstøtte som omsøkt til organisasjonen.

Øvrig målrettet tjenesteutvikling

Det pågår og skal videreføres mange utviklingsarbeider i tjenestene i Helse og mestring. Teknologiløftet og oppfølgingen av behovsplanen er omtalt særskilt over, da dette er store satsinger som omfatter helheten i tjenestene. I 2024 vil det settes særlig fokus på oppfølging av erfaringer og mål fastsatt i læringsnettverket Gode pasientforløp. Dette er et nettverk kommunen har deltatt i for å lære mer om tiltak som bedrer forløp mellom tjenester i kommunen og i overgangene mellom kommune og sykehus. Det er kjent at overganger er sårbare for mange av innbyggerne som har særskilte behov. Da må tjenestene jobbe for forutsigbare og koordinerte forløp og tjenestetilbud. Dette inkluderer også pårørendes rolle. I sammenheng med satsingen på bedre kvalitet i brukerforløpene, vil kommunen delta videre i prosjekt Integrerte helsetjenester (IHT) sammen med Ahus og noen andre kommuner. Dette er prosjekt som bidrar til å forsterke kvalitet i forløp for sårbare eldre, hvor kommunen og sykehuset samarbeider tett om pasientens behov og tidlig fanger opp endringer i funksjon. Arbeidet handler dels om å få kjente piloteringer over i drift, og dels om å utvikle nye forløp.

I 2024 vil det satses videre på prosjekter for bedre oppgavefordeling i tjenestene for å bidra til at helsepersonell brukes til helsetjenesteoppgaver. Videre vil arbeidet med heltidskultur fortsette. I juni 2023 fattet kommunestyret vedtak om å utrede hvordan Lillestrøm kommune kan anvende "TryggEst"-modellen for å ivareta den lovpålagte plikten til å legge til rette for at tjenestene blir i stand til å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep. Det er ikke funnet rom for å prioritere nye årsverk til koordinator og "TryggEst-team" i 2024, men administrasjonen vil likevel jobbe med tiltak for å bedre struktur, kompetanse og internkontroll på dette området.

Som nevnt tidligere i dokumentet er behovet for omstilling i tjenestene stort. Kommunen har for høye kostnader i driften, som vises ved merforbruk den senere årene. Dette til tross for at kommunens pleie og omsorgstjenester driftes vesentlig rimeligere enn andre kommuner vi sammenligner oss med. Det kan være mulighetsrom for ytterligere omstilling uten at det vil representere uforsvarlighet sett opp mot lovkrav for tjenestene. I 2024 vil det derfor gjennomføres analysearbeid for å sammenligne helse- og mestringstjenestene i Lillestrøm kommune med andre kommuner det er naturlig å sammenligne seg med. Dette omfatter analyse av flere faktorer som påvirker kostnadsnivåene. Hensikten er å få et

kunnskapsgrunnlag om mulighetsrom og handlingsalternativer, som kan vurderes og iverksettes som omstilling i budsjett 2025.

Hovedtrekk i budsjettforslaget

NAV Lillestrøm

I 2024 vil NAV jobbe med å redusere behovet for sosialhjelp. En ren framskriving av dagens situasjon er verken gunstig for den enkeltes livssituasjon, eller for samfunnets sosiale og finansielle bærekraft. NAV har utredet flere tiltak for å bremse kostnadene for økonomisk sosialhjelp i 2024, som er vist i omtalen av tiltak ved NAV. Dette skal gi effekter i form av å bremse veksten. Basert på fremskrevet prognose for 2024 er det behov for å styrke rammen for økonomisk sosialhjelp til andre enn flyktninger, med til sammen 33,8 mill. kroner. Tiden vi er inne i og utviklingen i faktorer NAV ikke kan styre tilsier at denne prognosen for budsjett er beheftet med betydelig usikkerhet. Budsjettprognosene er dessuten betinget av at NAV lykkes med de foreslåtte tiltakene for å bremse kostnadene til økonomisk sosialhjelp i 2024. For å bidra til at NAV har kapasitet til å yte god sosialfaglig oppfølging av et høyt nivå av brukere, som har vært situasjonen de senere årene og som forventes å vedvare over tid, er det lagt inn midler til opprettelse av seks nye årsverk ved NAV.

Helse- og mestringstjenester til eldre hjemmeboende og beboere i institusjon

Følgende tiltak av særlig betydning innen tilbudet til eldre er innarbeidet i budsjettet:

- Ved Stalsberg omsorgsboliger vil den tilstedeværende bemanningen omstilles til bemanning for ambulerende punkttjenester. Dette gjør det mulig å nå flere innbyggere med samme ressurser, og vi øker fleksibel bruk av bemanningen i tjenesten. Beboerne ved Stalsberg vil da få hjemmetjeneste som ambulerende tjeneste, og de som har behov for tettere oppfølging i bemannet bolig får tilbud om dette ved et annet botilbud, eventuelt institusjonsplass i kommunen, ved ledighet. Tjenesten vil sørge for at disse innbyggerne mottar nødvendig helsehjelp etter individuell vurdering gjennom endringen. Prosessen vil gjennomføres med involvering og deltakelse fra beboere og personell som blir berørt.
- Det er lagt inn en styrking på seks årsverk til hjemmesykepleien, som skal inngå i sykepleierteam som opererer på tvers av seksjonene. Dette er midler som er omdisponert fra omsorgsboligene ved Stalsberg.
- Det foreslås å flytte aktivitetssentertilbudet i Åråsveien aktivitetssenter til Frydenlundgata og Stalsberg aktivitetssentre. Dette vil skape bedre muligheter for individuelt tilrettelagte tilbud for brukerne, større variasjon i aktiviteter, differensiering i åpningstider og mindre sårbarhet ved fravær hos ansatte. Brukerne opprettholder sine vedtak om aktivitetstilbud, og de som har tilbud om transport vil fortsatt ha dette. Institusjonstjenesten i Åråsveien vil ta over lokalene for å skape aktivitet for beboerne i bygget, da det er stort behov for slike fellesarealer til beboerne der. Tiltaket har ikke økonomisk konsekvens og er i tråd med behovsplanens føringer om økt omstilling og nytenking om fremtidens tjenestetilbud.
- Det planlegges å samle alle avlastningstilbud i helsetjenester til voksne, ettersom målgruppen er hjemmeboende. I dag har kommunen tilbud om 6-8 plasser for heldøgns avlastning i institusjon ved Libos, som vil omstilles til å driftes av Helsetjenester til voksne utenfor institusjon. Det skal legges til rette for at avlastning for hjemmeboende i størst mulig grad skal foregå i brukerens hjem fremfor i institusjon. Dette skjer ved bruk av avlastningstiltak i eget hjem, ved aktivitetssentrene på dag og kveld, eller som heldøgns avlastning på inntil tre pasientrom ved Sørumsand omsorgsboliger. I avdeling for helsehus og institusjon er det innarbeidet en innsparing fra plassene på Libos gjeldende fra 1. mars 2024.

Bo- og miljøtjenesten for barn, unge og voksne med funksjonsnedsettelse

I bo- og miljøtjenesten vil det arbeides med omstilling for å skape enda bedre helhet og sammenheng i tilbudene om avlastning, aktivitet og bolig. Hovedessensen her er at det erfarer stort press på avlastningstjenestene for barn og unge. Her er det ventelister for å få iverksatt gjeldende avlastningsvedtak. For å løse opp i dette, vil bo- og miljøtjenesten etablere barnebolig ved Fallertun, for barn som har tilnærmet 100 % avlastning. Slik kan de få bedre tilrettelagt tilbud for sine behov, i mer stabile omgivelser. Videre vil tilbud om SFO, timesbasert avlastning og støttekontaktgrupper, som i dag driftes tilknyttet avlastningssentrene, overføres til aktivitetssentrene. Her er det bedre tilrettelagte lokasjoner for å gi aktiviteter for disse barna. Videre vil det være omstilling til avlastningsplasser ved institusjonen Utsikten, for barn med store adferdsutfordringer. Her vil tjenesten råd og veiledning kobles tett for å styrke foreldre til å stå i hverdagen sammen med barna sine. Ved disse grepene skapes både bedre kvalitet i eksisterende tilbud, det skapes bedre forutsetninger for forebygging av større behov og det frigjøres kapasitet til å sette i gang flere vedtak om avlastning som allerede er fattet. Det er behov for økonomiske midler til disse tiltakene, som er innarbeidet i rammen. Det vil ikke bli etablert noen nye boliger, utover etablering av barneboliger og botilbud for enkelte eksisterende brukere med ressurskrevende behov. Det er lagt inn midler til oppstart av tre slike boliger fra 2025. I budsjettet er det innarbeidet midler til 15 nye brukere på Solbakken Arbeids- og aktivitetssenter.

Tjenester innen psykisk helse og avhengighet

I avdeling for psykisk helse og avhengighet vil det fra starten av året skje en gradvis igangsetting av driften ved Leirsundveien boliger, med tilbud til brukere som flytter inn i løpet av 2024. Det planlegges for at boligene har full drift fra 1. september 2024. Det er også innarbeidet midler til å gi tjeneste i egen kommune til en bruker det tidligere har vært kjøpt plass til eksternt. I tillegg er det innarbeidet midler til kjøp av plass utenfor kommunen for noen enkeltbrukere med særlig ressurskrevende behov.

Tjenestetorget

Det er innarbeidet en styrking av BPA (Brukerstyrt personlig assistent) og omsorgstønad for å hensynta kjente vedtak pr. oktober 2023. Videre er det innarbeidet en styrking av budsjettet for utskrivningsklare pasienter fra spesialisthelsetjenesten. Det vil fortsatt være bruk av overliggedøgn i sykehus, og budsjetterte kostnader til dette formål har vært for lavt sett i forhold til forbruk. Det er også innarbeidet midler til et nytt årsverk for å styrke innbyggjerservice på telefon ved tjenestetorg.

Kommuneoverlegen og fastlegeordningen

Budsjettet til basistilskudd for fastleger er styrket. Dette følger av estimert merbehov etter overgang til ny modell for ordningen og bruk av ny nasjonal gjennomsnittssats og innbyggjervekst. Videre er det innarbeidet midler til estimerte kostnader ved nytt nasjonalt krav om at kommunene må ha beredskapslager for smittevernustyr.

De viktigste inndekningstiltakene

For å kunne innarbeide disse forhold i rammene, har tjenesteområdet gjennomgått tjenestene for å identifisere mulig effektiviseringspotensiale, merinntekter, endring av kvalitetsnivåer, endring av tjenestenivåer/vedtak eller standarder som inndekning av merbehovene. For å få et budsjett i balanse har det vært nødvendig å legge inn endringer, utsettelse eller reduksjoner i tjenestene. Under omtales hovedtiltakene:

- Det er innarbeidet en reduksjon i årsverk i bo- og miljøtjenesten tilsvarende 12 årsverk, som gir helårs effekt på 9 mill. kroner. For 2024 er det innarbeidet delårs effekt på 6 mill. kroner, med

virkning fra 1. mai. Tiltaket vil gjennomføres i bemannede boliger i kommunalområdet, men tilpasses særlige vurderinger av enkeltbrukeres behov i enkelte boliger. Alle boliger opprettholdes som nå, men tiltaket vil kunne medføre omplassering av ansatte til andre tjenester. Beboerne i boligene vil oppleve mindre fagpersonell i tjenesten. Dette vil kunne merkes i kvalitet og mulighet for gjennomføring av aktiviteter og tjenester som har eksistert til nå

- Veiledende norm for økonomisk sosialhjelp videreføres med nivå tilsvarende 01.07.2023 også i 2024. Dette betyr at kommunen ikke vil følge opptrapping i tråd med statlig veiledende norm for økonomisk sosialhjelp i 2024. Tiltaket har en økonomisk effekt på ca. 8,5 mill. kroner. Konsekvensen er at mottakere av økonomisk sosialhjelp vil få et lavere nivå for sosialhjelp enn anbefalt, i en tid med prisstigning innen flere av områdene som dekkes av stønad til livsopphold
- Det vil bli en strengere praksis for tildeling av praktisk bistand til innbyggerne, spesielt tilknyttet rengjøringsoppdrag. Dette medfører en reduksjon i kapasitet i praktisk bistand. Gjenværende ressurser vil benyttes til svært sårbare enkeltbrukere, som grunnet store helseutfordringer er ute av stand til å klare seg selv hjemme uten denne bistanden. Ved å heve vilkåret for tildeling av praktisk bistand, kan tjenesten redusere to årsverk
- En gradvis oppstart av Leirsundveien boliger vil medføre besparelser for 2024 isolert sett. Samtidig vil en gradvis innflytting ikke vil ha urimelige konsekvenser for beboerne, da det gir godt rom for å planlegge innflytting og bidra til best mulig bomiljø og en forutsigbar drift

Nærmere innhold i tiltakene og konsekvenser er beskrevet tilknyttet det enkelte tiltak under det aktuelle kommunalområdet.

Risikoområder i budsjettet

Det er flere risikoforhold i budsjettet, som omtales kort nedenfor:

- Det er ikke funnet rom for å ta høyde for nye behov i tjenesteområdet som følger av demografiutvikling. Dette omfatter også nye, ukjente brukere med ressurskrevende behov i tjenestene, eller økninger i behov hos eksisterende brukere
- Budsjett for økonomisk sosialhjelp er definert ut fra kjente behov og estimater pr. oktober 2023. Det er flere forhold som kan påvirke behov for denne kommunale ytelsen, som nivå på strømutfgifter, stigende matpriser eller nivå på arbeidsledighet. Dette skaper risiko for om budsjettet nivå på økonomisk sosialhjelp vil dekke mulige kommende behov
- Det er lagt inn inntekter og kostnader til ny bosetting av flyktninger i 2024 tilsvarende ordinært bosettingsnivå. Anmodning om bosetting for 2024 vil komme til kommunen i desember, og det vil bli fremmet egen sak til politisk behandling når dette er kjent
- Dagens ressursituasjon er stram, og ledere har lite handlingsrom for å håndtere nye, uforutsette behov. Dette gir mindre fleksibilitet til å foreta omdisponeringer, og øker risiko for at inndekning av merbehov vil påvirke kvalitet eller kapasitet i tjenestene.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
HELSE OG MESTRING					
Behovsplan helse og mestring	2 000	6 000	125 000	250 000	383 000
Branntiltak LIBOS og Kjerulfsgate 22 B og C	18 724	0	0	0	18 724
Helse og mestring, generell ramme	5 713	0	0	0	5 713
Leirsundveien - robustboliger	2 500	0	0	0	2 500
Oppgradering helsebygg - byggherre	17 153	0	0	0	17 153
Oppgradering helsebygg - eiendomsdrift	20 709	5 548	0	0	26 257
Sørum sykehjem - ombygging til omsorgsboliger	3 000	0	0	0	3 000
Velferdsteknologi	8 489	3 000	3 000	3 000	17 489
Sum HELSE OG MESTRING	78 288	14 548	128 000	253 000	473 836

Administrasjon og ledelse Helse og mestring

Beskrivelse av dagens virksomhet

Direktøren er leder for tjenesteområdet Helse og mestring og har det overordnede fag-, personal- og økonomiansvar for de samlede tjenestene. Prosjektleder for Teknologiløftet er fra 2023 organisert hos direktøren.

I stab hos direktør er kommuneoverlegene. De er kommunens øverste medisinskfaglige rådgivere og håndterer lovpålagte og delegerte oppgaver innenfor smittevern, beredskap, helsevern, akutt psykiatri, folkehelsearbeid og administrasjon av fastlegeordningen.

Fagstaben ledes av avdelingssjef, og bidrar til strategisk, helhetlig og sammenhengende utvikling og resultatoppnåelse i Helse og mestring. Fagstaben koordinerer også folkehelsearbeidet, i samarbeid med kommuneoverlegene og øvrige tjenesteområder. Det gjennomføres saksbehandling innen bevillingsområdet samt juridisk bistand og rådgivning til kommunalområdene.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	104 211	104 211	104 211	104 211
Sum Lønns- og prisvekst	4 535	4 535	4 535	4 535
Sum Tekniske justeringer	2 052	2 052	2 052	2 052
Vedtatt forrige periode				
Andre tiltak	-15 637	-15 658	-15 728	-15 728
Sum Vedtak forrige periode	-15 637	-15 658	-15 728	-15 728
Budsjettendringer som skal videreføres				
Andre tiltak	0	0	0	0
Sum Budsjettendringer som skal videreføres	0	0	0	0
Konsekvensjusteringer	-9 050	-9 071	-9 141	-9 141
Konsekvensjustert ramme	95 160	95 139	95 069	95 069
Nye tiltak				
Beredskapslager for smittevernutstyr	1 000	800	800	800
Kompensasjon for lønnsoppgjør i Helse og mestring	151	151	151	151
Leger i spesialisering - korrigerende av tidligere feil i budsjett	700	700	700	700
Merutgifter tolketjenester	500	500	500	500
Rekruttering fastlegeordningen-budsjett for vikar ved ledige fastlegehemler	300	0	0	0
Reversering av inndekningskrav fra 2024	17 000	17 000	17 000	17 000
Styrking av budsjett til basistilskudd for fastleger	3 100	3 100	3 100	3 100
Sum Nye tiltak	22 751	22 251	22 251	22 251
Nye tiltak og realendringer budsjett	22 751	22 251	22 251	22 251
Ramme 2024-2027	117 911	117 390	117 320	117 320

Nye tiltak

Beredskapslager for smittevernutstyr

Etter pandemien har nasjonale myndigheter fastsatt krav om at kommunene til enhver tid skal ha en beholdning av smittevernutstyr på lager, tilsvarende minst seks måneder normalforbruk. Lageret skal brukes ved særskilte omstendigheter, der ordinære leveranser av smittevernmateriell ikke er sikret. Smittelager for Lillestrøm kommune etableres gjennom avtale med leverandøren av smittevernutstyr. Gjennom avtalen har kommunen kostnad for leie og administrasjon av lager, og rett beholdning av utvalgte produkter som inngår i lageret. Det første driftsåret er det behov for midler til større

Økonomiplan for 2024-2027

suppleringer av lageret, mens det fra andre driftsår legges til grunn lavere suppleringskostnader. Den samlede kostnaden til beredskapslager representerer et nytt behov, som utgjør ca 1 mill. kroner første år og deretter 0,8 mill. kroner de påfølgende år.

Kompensasjon for lønnsoppgjør i Helse og mestring

I opprinnelig ramme for 2024 er tjenesteområdene gitt rammeøkning for lønnsoppgjør tilsvarende 5,2%. Beregninger viser at reell lønnsøkning for tjenesteområdet Helse og mestring i 2023 er 5,86 % for kapittel 4-grupper og i samme størrelsesorden for kapittel 3 og 5-grupper. Dette er et nivå som dras med inn i 2024. Merkostnad utover det som allerede er kompensert i rammen for 2024 er på ca. 9,8 mill. kroner for tjenesteområdet, fordelt på de ulike kommunalområdene.

Leger i spesialisering - korrigerende av tidligere feil i budsjett

Kommuneoverlegen har 6 LIS-leger (Lege i spesialisering) i 100 % stillinger og 6 leger som veiledere i 10 % stillinger. I budsjett for 2023 ble det ved en feil budsjettert med kun to måneder effekt for to av LIS-legene og to av veilederne, selv om tiltaket har helårseffekt. Manglende budsjettmidler i 2024 utgjør 0,7 mill. kroner.

Merutgifter tolketjenester

Tolkeloven pålegger kommunen å bruke kvalifisert tolk når det er nødvendig for å sikre forsvarlig tjeneste. Det er stort behov for bruk av tolk hos fastlegene, hvor kostnaden dekkes av kommunen. Regnskap de senere år viser en økning i kostnader til tolkeoppdrag. Som en følge av særlig sterk økning i kostnader i 2023 er det estimert et behov for økt budsjett til tolkeoppdrag tilsvarende 0,5 mill. kroner i 2024 og økonomiplanperioden.

Rekruttering fastlegeordningen-budsjett for vikar ved ledige fastlegehjemler

Det er en økende utfordring å rekruttere leger til fastlegeordningen, både i distriktskommuner og i sentrale kommuner. Dette gjelder også i Lillestrøm kommune. Rekrutteringsproblemer gjelder både i kortere vikariater og ledige fastlegehjemler. Det er avsatt midler til et vikariat i en ledig hjemmel ved Sørumsand legesenter.

Reversering av inndekningskrav fra 2024

Tjenesteområde Helse og mestring ble pålagt en generell innsparing innenfor tjenesteområdet på 17 mill. kroner fra 2024. I lys av stramme rammer og de fremtidige behov som ligger foran oss, blant annet knyttet til demografiutfordringen, er det behov for å kompensere tjenesteområdet for dette beløpet da alternativet til dette vil være en tilsvarende reduksjon i tjenestenivå eller omfang.

Styrking av budsjett til basistilskudd for fastleger

Kommunene betaler ut basistilskudd til fastlegene. Fra mai 2023 ble det innført en ny ordning med risikjustert basistilskudd, hvor det benyttes en nasjonal gjennomsnittssats som hensyntar antatt behov for fastlegetjenester hos innbyggerne og gjesteinnsbyggeroppgjør. Økt budsjettbehov for 2024 inneholder konsekvenser av økt antall innbyggere i 2024, to nye nullhjemler i 2024, samt en beregnet årlig økning av satsen for tilskuddet fra 01.07.2024 anslått til 4 %.

Ønskede tiltak og innsparinger som ikke er innarbeidet i økonomiplanen

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Ett årsverk - styrke miljørettet helsevernarbeid	677	1 015	1 015	1 015
Sum	677	1 015	1 015	1 015

Ønskede tiltak

Ett årsverk - styrke miljørettet helsevernarbeid

Kommunen er pålagt å yte rådgivning, saksbehandling og oppfølging innen miljørettet helsevern. Arbeidet omfatter blant annet faglige vurderinger i større plan- og reguleringsaker, tilsynsaktivitet og kontroll med ulike næringsvirksomheter (for eksempel frisør, solarier, tatoveringsstudio, hulltakingsstudio), vurderinger og godkjenninger ved utbygging av barnehager og skoler, råd og veiledning til innbyggere i saker om støy, lukt og andre plager. Behovet for ett nytt årsverk er grunnet i at det ved kommunesammenslåingen ble foretatt en reduksjon på 0,5 årsverk innen dette fagfeltet, samtidig som kommunen har høy aktivitet i planarbeid og utbygging som gir behov for vurdering av miljørelaterte helseutfordringer. Videre øker henvendelser fra innbyggere om støy, lukt og andre helseplager som kan relateres til miljø. Det er risiko for at kommunen ikke får gjennomført alle tilsynsaktiviteter som er pålagt i regelverket med dagens kapasitet i tjenesten. For 2024 legges til grunn behov tilsvarende 8 måneders effekt, som øker til helårseffekt fra 2025.

Tjenestetorg for helse og mestring

Beskrivelse av dagens virksomhet

Tjenestetorg består av avdelingene tildeling av tjenester, samhandling og respons i tillegg til innovasjons HUB. Tjenestetorget gir råd og veiledning innen helse og mestring, og behandler søknader om helse- og omsorgstjenester, herunder hjemmesykepleie, hjemmehjelp, trygghetsalarm, BPA (brukerstyrt personlig assistanse), omsorgslønn, institusjonsopphold, aktivitetstilbud og psykisk helsehjelp for innbyggere over 18 år. Tjenestetorget gjennomfører kartleggingsbesøk for førstegangssøkere, og gir informasjon om hvilke tilbud og tjenester kommunen har innen Helse og mestring. Helsetjenestene i Lillestrøm kommune skal gjennom et paradigmeskifte, hvor bruk av teknologi skal være et førstevalg. Samhandling og respons skal fra 01.01.2024 være en operativ tjeneste som svarer ut varsler og alarmer på aktive og passive teknologier. Samhandling og respons skal skape innsikt og læring gjennom å analysere data fra den digitale teknologien. Samhandling og respons skal da legge premisser for bedre ressursutnyttelse i tjenestene, bedre og mer kostnadseffektive tjenester, mer treffsikker styring og ledelse. Innovasjons HUB skal ha en overordnet rådgivningsfunksjon med oppgaver for å støtte den strategiske retningen, innovasjon og teknologisk utvikling.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	102 264	102 264	102 264	102 264
Sum Lønns- og prisvekst	5 220	5 220	5 220	5 220
Sum Tekniske justeringer	-675	-675	-675	-675
Vedtatt forrige periode				
Andre tiltak	13 637	12 435	12 193	12 193
Sum Vedtatt forrige periode	13 637	12 435	12 193	12 193
Budsjettendringer som skal videreføres				
Andre tiltak	-10 470	-10 470	-10 470	-10 470
Sum Budsjettendringer som skal videreføres	-10 470	-10 470	-10 470	-10 470
Konsekvensjusteringer	7 713	6 511	6 269	6 269
Konsekvensjustert ramme	109 976	108 774	108 532	108 532
Nye tiltak				
Behov for styrking av budsjett til BPA (Brukerstyrt personlig assistent)	8 000	8 000	8 000	8 000
Behov for styrking av budsjett til omsorgsstønad	3 400	3 400	3 400	3 400
Forbedret innbyggjerservice ved telefonhenvendelser - 1 årsverk servicemedarbeider	600	800	800	800
Ikke kompensert ansiennitetsopprykk	132	132	132	132
Kompensasjon for lønnsoppgjør i Helse og mestring	297	297	297	297
Manglende budsjettmidler for strømutfgifter	250	250	250	250
Opprettholde servicenivå og saksbehandling	1 000	1 000	1 000	1 000
Styrking av budsjett for utskrivningsklare pasienter fra spesialisthelsetjenesten	2 000	2 000	2 000	2 000
Sum Nye tiltak	15 679	15 879	15 879	15 879
Nye tiltak og realendringer budsjett	15 679	15 879	15 879	15 879
Ramme 2024-2027	125 655	124 653	124 411	124 411

Nye tiltak

Behov for styrking av budsjett til BPA (Brukerstyrt personlig assistent)

Pr. oktober 2023 er det 6 nye innbyggere som har fått vedtak om BPA (Brukerstyrt personlig assistent) og utvidere vedtak hos enkelte eksisterende brukere. Dette er vedtak som har medført merforbruk i 2023, som får konsekvenser for 2024. Dette skaper behov for styrking av BPA tilsvarende 8,0 mill. kroner.

Behov for styrking av budsjett til omsorgstønad

Omsorgstønad er et virkemiddel for å støtte pårørende som står i særlig tyngende omsorgsarbeid, og kan bidra til at pårørende kan stå i sine omsorgsoppgaver. I 2023 har 9 nye innbyggere fått vedtak om omsorgstønad, og 3 innbyggere har fått vedtak med økning av stønad. Dette er vedtak som har medført merforbruk i 2023, som får konsekvenser for 2024. Det er behov for styrking av budsjett for omsorgstønad tilsvarende 3,4 mill. kroner.

Forbedret innbygger-service ved telefonhenvendelser - 1 årsverk servicemedarbeider

Det er behov for å styrke innbygger-service på telefon ved tjenestetorg. I dag er det én servicemedarbeider som håndterer telefonen. I tillegg er det til tider 6-7 sykepleiere som svarer på samtaler for å håndtere pågangen på telefonhenvendelser. I september var det over 1200 telefoner inn, og svarprosenten var på 64 %. Innbyggernes behov for å komme i kontakt med tjenestetorg og ulike deler av utøvende tjeneste har økt markant under pandemien og det siste året. Tjenesten ivaretar ikke behovet for tilgjengelighet på en tilfredsstillende måte i dag. Det er behov for en økning på 1 årsverk som servicemedarbeider fra 1. mars 2024.

Ikke kompensert ansiennitetsopprykk

Det er behov for å kompensere rammene for faktiske merkostnader knyttet til ansiennitetsopprykk gjennom året for tjenesteområdets ansatte. Kostnad for ansiennitetsopprykk i 2023 med virkning i 2024 er på 5,1 mill. kroner, fordelt på tjenesteområdets ulike kommunalområder.

Kompensasjon for lønnsoppgjør i Helse og mestring

I opprinnelig ramme for 2024 er tjenesteområdene gitt rammeøkning for lønnsoppgjør tilsvarende 5,2%. Beregninger viser at reell lønnsøkning for tjenesteområdet Helse og mestring i 2023 er 5,86 % for kapittel 4-grupper og i samme størrelsesorden for kapittel 3 og 5-grupper. Dette er et nivå som dras med inn i 2024. Merkostnad utover det som allerede er kompensert i rammen for 2024 er på ca. 9,8 mill. kroner for tjenesteområdet, fordelt på de ulike kommunalområdene.

Manglende budsjettmidler for strøm-utgifter

Etter at Tjenestetorg flyttet til Helsebygget i Lillestrøm, påløper utgifter til strøm som ikke tidligere har vært fakturert tjenesten. Det er estimert strøm-utgifter i 2024 tilsvarende 0,25 mill. kroner.

Opprettholde servicenivå og saksbehandling

Ved etablering av Lillestrøm kommune ble det lagt til grunn en reduksjon av administrative årsverk, som inkluderte årsverk ved tjenestetorg. Kommunalområdet har gjennomført en stor del av kravet til reduksjon, men det gjenstår et innsparingskrav på 0,25 mill. kroner fra 2003 og et nytt innsparingskrav på 0,75 mill. kroner for 2024. Det har vært en stor økning i omfanget på saksbehandling, råd og veiledning samt oppfølging av henvendelser i tjenesten, og tjenestetorg har blant annet økt med 6 årsverk på forvaltning. En innsparing tilsvarende 1 mill. kroner vil redusere tilgjengelighet og service for innbyggerne og medføre stor risiko for økt saksbehandlingstid. Det anses ikke realistisk å gjennomføre ytterligere reduksjon av årsverk på Tjenestetorget.

Styrking av budsjett for utskrivningsklare pasienter fra spesialisthelsetjenesten

I perioder er det store utfordringer med å ta imot utskrivningsklare pasienter fra spesialisthelsetjenesten, som har behov for videre oppfølging i kommunens helse- og mestringstjenester. Det er stort press på hjemmetjenesten og korttidstilbudene, og tjenestene jobber med kontinuerlig forbedring av forløp, smidige overganger og godt koordinerte tilbud. Det vil være fortsatt bruk av overliggerdøgn i spesialisthelsetjenesten, og budsjetterte kostnader til dette formål har vært for lavt sett i forhold til forbruk. Det er behov for styrking tilsvarende 2,0 mill. kroner.

Helsetjenester til voksne

Beskrivelse av dagens virksomhet

Helsetjenester til voksne gir tjenester og tilbud til innbyggere i Lillestrøm kommune som har behov for helsetjenester. Tjenestene legger til rette for at innbyggerne skal kunne mestre hverdagen i eget hjem lengst mulig. Dette innebærer å bygge på den enkeltes ressurser, sikre brukermedvirkning, samt inkludere pårørende og øvrige nettverk.

Området omfatter hjemmetjeneste, praktisk bistand, omsorgsboliger, aktivitetssenter, forebygging og rehabilitering og tjenester innenfor psykisk helse og avhengighet.

Det er sentralt i tjenesten å ta i bruk teknologi, ha kontinuerlig forbedringsfokus og arbeide for økt heltidskultur. I alle seksjoner vil det være fokus på kompetanse og videreutvikling av tjenestene.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	575 999	575 999	575 999	575 999
Sum Lønns- og prisvekst	27 534	27 534	27 534	27 534
Sum Tekniske justeringer	10 765	10 765	10 765	10 765
Vedtatt forrige periode				
Andre tiltak	27 738	26 923	26 923	26 923
Sum Vedtak forrige periode	27 738	26 923	26 923	26 923
Budsjettendringer som skal videreføres				
Andre tiltak	10 926	10 926	10 926	10 926
Sum Budsjettendringer som skal videreføres	10 926	10 926	10 926	10 926
Konsekvensjusteringer	76 963	76 148	76 148	76 148
Konsekvensjustert ramme	652 962	652 147	652 147	652 147
Omstilling/effektiveringskrav				
Avvikle kjøp av plass og etablering i egen regi	-2 300	-2 300	-2 300	-2 300
Nedskalering av nivå for praktisk bistand	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Omstilling av bemanning ved Stalsberg omsorgsboliger	-6 490	-6 490	-6 490	-6 490
Sum Omstilling/effektiveringskrav	-9 790	-9 790	-9 790	-9 790
Nye tiltak				
Behov som følge av kjøp av plass utenfor kommunen	3 750	3 750	3 750	3 750
Bortfall av statlige tilskudd for 3 årsverk psykisk helse og avhengighet	300	400	2 875	2 875
Fleksibel og robust drift av aktivitetssentrene	0	0	0	0
Gradvis oppstart av Leirsundveien boliger	-2 400	0	0	0
Ikke kompensert ansiennitetsopprykk	1 798	1 798	1 798	1 798
Kjøp av tjeneste til innbygger med ressurskrevende behov	8 124	8 124	8 124	8 124
Kompensasjon for lønnsoppgjør i Helse og mestring	3 380	3 380	3 380	3 380
Kompensasjon tilleggslønn på kveld/natt og lørdag/søndag i turnustjenesten	5 500	5 500	5 500	5 500
Manglende inntekter for brukerbetaling praktisk bistand	1 800	1 800	1 800	1 800
Styrke budsjett for lønn på helligdag	935	935	935	935
Styrke budsjett til driftstilskudd til privatpraktiserende fysioterapeuter	1 227	1 227	1 227	1 227
Styrking av team i hjemmetjenesten - 6 årsverk og 2 leasingbiler	5 430	5 480	5 480	5 480
Økonomiske konsekvenser av økt nivå på mottak av flyktninger	1 770	0	0	0

Økonomiplan for 2024-2027

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Økte kostnader for bruk av el-bil i tjenesten - Klimatiltak	1 250	1 250	1 250	1 250
Sum Nye tiltak	32 864	33 644	36 119	36 119
Nye tiltak og realendringer budsjett	23 074	23 854	26 329	26 329
Ramme 2024-2027	676 036	676 001	678 476	678 476

Omstilling/effektiviseringskrav

Avvikle kjøp av plass og etablering i egen regi

Kommunen har i 2023 etablert tilbud for en bruker i en bolig i kommunen, og har derfor avvirket kjøp av plass utenfor kommunen. Dette tiltaket gir en besparelse på 2,3 mill. kroner i 2024, etter at bemanning i boligen er noe styrket for å håndtere oppfølgingen av denne brukeren. Midlene er benyttet til inndekning av andre prioriterte behov i tjenesteområdet.

Nedskalering av nivå for praktisk bistand

I kommunens Behovsplan for helse- og mestringstjenester fram mot 2040 og i Helsepersonellkommissjonens rapport "Tid for handling" er behovet for prioriteringer, omstilling og begrensende valg understreket. Det er helt nødvendig at kommunen prioriterer strengt hva som skal være kjerneoppdrag i helse- og mestringstjenestene og hva som forventes at innbyggerne håndterer selv for å mestre eget liv. Det har de siste årene vært en utvikling i teknologi som folk flest kan skaffe selv, og i tilbud om hjemlevering, praktisk hjelp og støtte i hjemmesituasjonen. For å følge opp behovsplanens føringer vil det fra 2024 bli en endring i praksis for tildeling av praktisk bistand til innbyggerne. Praksisen vil bli strengere, spesielt tilknyttet rengjøringsoppdrag. Dette er oppgaver som innbyggerne selv kan skaffe seg hjelp til. Kommunen vil gi råd og veiledning for hvordan innbyggerne kan møte dette behovet selv. Dette tiltaket medfører en reduksjon i kapasitet i praktisk bistand, der gjenværende ressurser vil benyttes til svært sårbare enkeltbrukere som grunnet store helseutfordringer er ute av stand til å klare seg selv hjemme uten denne bistanden. Ved å heve vilkåret for tildeling av praktisk bistand, kan tjenesten redusere med to årsverk.

Omstilling av bemanning ved Stalsberg omsorgsboliger

I tråd med Behovsplanen er det nødvendig å prioritere hjemmesykepleie for personer som bor i eget hjem. En måte å oppnå dette på er å omstille fast bemanning i omsorgsboliger til ambulerende punkttjenester som når flere innbyggere. Dette er et grep som øker fleksibel bruk av bemanningen i tjenesten. Det foreslås å gjennomføre slik omstilling ved Stalsberg omsorgsboliger for eldre, tilsvarende 6,49 årsverk. Konsekvensen er at beboerne får tilbud om hjemmetjeneste som ambulerende tjeneste, på lik linje med andre hjemmeboende i kommunen. De som har behov for tettere oppfølging i bemannet bolig vil gis tilbud om dette ved et annet botilbud, eventuelt institusjonsplass i kommunen, ved ledighet. Tjenesten vil sørge for at disse innbyggerne mottar nødvendig helsehjelp etter individuell vurdering gjennom endringen. Prosessen vil gjennomføres med involvering og deltakelse fra beboere og personell som blir berørt. Årsverkene omstilles til styrking av ambulerende sykepleierteam i helsetjenester til voksne.

Nye tiltak

Behov som følge av kjøp av plass utenfor kommunen

Det er etablert tjenester for en bruker utenfor kommunen, utover fastsatt budsjetttramme. Det er nødvendig å innarbeide kostnader for denne i budsjett fra 2024. Det er forsøkt ulike tiltak i regi av kommunen som har vist seg å ikke være det rette for å følge opp brukers sammensatte behov.

Bortfall av statlige tilskudd for 3 årsverk psykisk helse og avhengighet

Staten har en ordning for kommunalt rustilskudd til kommuner for å bygge opp tjenester lokalt. Tilskuddet avvikles gradvis over tid, og det er derfor behov for å kompensere bortfall av tilskuddet i budsjettet for å opprettholde tjenestene. Tiltaket omfatter 3 årsverk i Avdeling psykisk helse og avhengighet.

Fleksibel og robust drift av aktivitetssentrene

Kommunen drifter aktivitetstilbud ved flere lokasjoner i kommunen. Det foreslås for 2024 å flytte aktivitetssentertilbudet i Åråsveien aktivitetssenter til Frydenlundgata og Stalsberg aktivitetssentre. Dette vil skape bedre muligheter for individuelt tilrettelagte tilbud for brukerne, større variasjon i aktiviteter, differensiering i åpningstider og mindre sårbarhet ved fravær hos ansatte. Målgruppen er personer med demens, og lokalitetene på Åråsveien oppleves ikke hensiktsmessige for gruppen. I Frydenlundgata og Stalsberg er det mulighet for god tilrettelegging i egnede grupper. Brukerne vil opprettholde sine vedtak om aktivitetstilbud, og de som har tilbud om transport vil fortsatt ha dette. Institusjonstjenesten i Åråsveien har mulighet til å ta over lokalene for å skape aktivitet for beboerne i bygget. Tiltaket har ikke økonomisk konsekvens og er i tråd med behovsplanens føringer om økt omstilling og nytenking om fremtidens tjenestetilbud.

Gradvis oppstart av Leirsundveien boliger

Leirsundveien boliger er for personer med psykiske lidelser og avhengighetsproblematikk. Deler av botilbudet fikk kort tid etter åpningen omfattende vannskader og måtte utsette videre drift i påvente av reparasjoner. Oppstarten ble derfor utsatt. Det er plan om gradvis økning av drift og tilbud til brukere som flytter inn i løpet av 2024. Bemanning vil tilpasses beboere som suksessivt flytter inn. Slik opptrapping skal bidra til best mulig bomiljø og en forutsigbar drift. Det planlegges for at boligene har full drift fra 1. september 2024. Planen om gradvis opptrapping gir en besparelse for 2024 fram til full drift er etablert.

Ikke kompensert ansiennitetsopprykk

Det er behov for å kompensere rammene for faktiske merkostnader knyttet til ansiennitetsopprykk gjennom året for tjenesteområdets ansatte. Kostnad for ansiennitetsopprykk i 2023 med virkning i 2024 er på 5,1 mill. kroner, fordelt på tjenesteområdets ulike kommunalområder.

Kjøp av tjeneste til innbygger med ressurskrevende behov

Det er behov for å anskaffe tjeneste utenfor kommunens tilbud til en innbygger med særlig ressurskrevende behov fra høsten 2023, som vil vedvare i 2024. Brukeren har sammensatte psykiske helselidelser, hvor kommunen selv ikke har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å yte tjenesten. Tiltaket har en kostnad på 8,1 mill. kroner.

Kompensasjon for lønnsoppgjør i Helse og mestring

I opprinnelig ramme for 2024 er tjenesteområdene gitt rammeøkning for lønnsoppgjør tilsvarende 5,2%. Beregninger viser at reell lønnsøkning for tjenesteområdet Helse og mestring i 2023 er 5,86 % for kapittel 4-grupper og i samme størrelsesorden for kapittel 3 og 5-grupper. Dette er et nivå som dras med inn i 2024. Merkostnad utover det som allerede er kompensert i rammen for 2024 er på ca. 9,8 mill. kroner for tjenesteområdet, fordelt på de ulike kommunalområdene.

Kompensasjon tilleggslønn på kveld/natt og lørdag/søndag i turnustjenesten

Etter sentralt lønnsoppgjør i 2022, ble det vedtatt endringer i kvelds- og natt, lørdags- og søndagstillegget gjeldende fra 1/1-23 som foreslås kompensert i rammen.

Manglende inntekter for brukerbetaling praktisk bistand

Budsjett for inntekter fra praktisk bistand har i 2023 ligget for høyt sett i forhold til reelle inntekter. Det er flere brukere med lavere inntekter, som får redusert timesats eller fritak fra betaling. Videre har det en økonomisk effekt at egenbetaling for trygghetsalarm og praktisk bistand må ses i sammenheng, hvor forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester fastsetter et tak for samlet egenandel. Dette har som konsekvens at samlet inntekt til kommunen reduseres, og kommunalområdet er kompensert for dette i 2024.

Styrke budsjett for lønn på helligdag

Det er behov for å styrke budsjett for lønn på helligdag til et reelt nivå, tilsvarende 0,9 mill. kroner.

Styrke budsjett til driftstilskudd til privatpraktiserende fysioterapeuter

Kommunen yter driftstilskudd til privatpraktiserende fysioterapeuter som har driftsavtale med kommunen. Tilskuddssatsen fastsettes nasjonalt og reguleres årlig. I 2023 ble satsen økt med 6,9 % med virkning fra 01.07.2023. Dette, sammen med anslått vekst på 4% i satsen fra 1/7-24 gir en framskrevet merutgift i 2024 på 1,2 mill. kroner.

Styrking av team i hjemmetjenesten - 6 årsverk og 2 leasingbiler

Behovsplan for helse- og mestrings tjenester fram mot 2040 innebærer en tydelig satsing på hjemmebasert tjeneste. Det er behov for å utvikle en robust hjemmetjeneste som har kapasitet og kompetanse til å håndtere stadig mer komplekse brukerbehov. Derfor er det behov for flere årsverk i tjenesten. Videre er det en føring at hjemmetjenesten må endre og utvikle måten tjenestene ytes på. Kommunen kan ikke drifte hjemmesykepleie som i dag. Balansen mellom generell utøvende hjemmesykepleie og en dreining mot økt bruk av teambaserte og tverrfaglige tjenester for hjemmeboende må vurderes.

Det har vært merforbruk i hjemmetjenesten i 2023, relatert til et økende behov hos innbyggerne. I 2024 er det lagt inn en styrking med seks årsverk for å kompensere for merforbruket. I tråd med føringene i behovsplanen vil disse etableres som ressurser i sykepleieteam, som jobber på tvers av seksjonene i hjemmetjenesten blant annet med palliasjon, demens og psykisk helse. Det er behov for medarbeidere med spesialkompetanse i disse stillingene. Det planlegges oppstart av årsverk fra 1. april. Midlene til årsverkene omstilles fra Stalsberg omsorgsboliger.

Økonomiske konsekvenser av økt nivå på mottak av flyktninger

Kommunestyret fattet vedtak om bosetting av i alt 260 flyktninger i 2022, og 370 flyktninger i 2023. Det er signaler om at kommunen vil bli anmodet om å bosette flyktninger i 2024 på omtrent samme nivå som i 2023, gitt at krigen i Ukraina fremdeles er aktiv, samtidig som det fortsatt er flyktninger som kommer fra andre deler av verden. Den formelle anmodningen vil først komme til kommunen i november/desember 2023, etter at kommunedirektøren har fremmet forslag til budsjett. Derfor er det lagt inn kompensasjon på tjenesteområdene for faste stillinger i budsjettet, for omgjøring av i alt 27 årsverk med midlertidig ansettelse til faste stillinger samt for introduksjonsstønnd og økonomisk sosialhjelp i 2024. Dette er lagt inn med ett års virkning, på bakgrunn av de foregående års mottak på henholdsvis 260 og 370 for årene 2022 og 2023. Kompensasjon av eventuelle andre driftsutgifter knyttet til mottak disse årene foretas gjennom året, i forbindelse med tertialrapporteringene. Kompensasjon av utgifter i tilknytning til *ordinært mottak* av flyktninger i 2024 tas det stilling til i lys av-, og i etterkant av vedtak i sak om anmodning fra IMDI om mottak av flyktninger i 2024. Også utgifter knyttet til sistnevnte

vil bli kompensert som del av tertialrapportene i 2024. Vurdering av behov for 2025 foretas som del av i årene neste års økonomiplanprosess.

Økte kostnader for bruk av el-bil i tjenesten - Klimatiltak

Driftskostnader forbundet med biler til tjenesten har de siste årene vært økende. Overgangen til el-biler skaper behov for flere biler i tjenesten grunnet behov for ladetid for bilene. Dessuten har ladeutgifter for bilene blitt dyrere, og det har blitt nødvendig å leie flere parkeringsplasser til tjenestebilene. Tjenesten har også hatt et behov for å leie flere biler med 4-hjulsdrift for å øke fremkommelighet under vanskelige kjøreforhold.

Ønskede tiltak og innsparinger som ikke er innarbeidet i økonomiplanen

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
1 årsverk som farmasøyt i helsetjenester til voksne	467	700	700	700
1 årsverk som frivillighetskoordinator i omsorgsboliger	292	700	700	700
1 årsverk til styrket oppfølging av brukere i omsorgsboliger for eldre	700	700	700	700
2 årsverk for mer fleksible åpningstider på aktivitetssentrene for eldre	584	1 400	1 400	1 400
2 årsverk servicemedarbeidere	542	1 300	1 300	1 300
2 årsverk som ergoterapeut i hjelpemiddeltjenesten	1 200	1 600	1 600	1 600
3,5 årsverk til styrking av hjemmebaserte tjenester	2 250	3 000	3 000	3 000
Et årsverk som driftskoordinator til praktiske oppgaver og drift	292	700	700	700
Kostnader ved drift av demenskoort	100	100	100	100
Oppstart av FACT-team i samarbeid med spesialisthelsetjenesten	2 000	3 000	3 000	3 000
Sum	8 427	13 200	13 200	13 200

Ønskede tiltak

1 årsverk som farmasøyt i helsetjenester til voksne

Eldre innbyggere bruker ofte flere medisiner og det er viktig med god oppfølging av rett medisinbruk. Fastlegen har her en rolle, sammen med hjemmetjenesten. En kommunalt ansatt farmasøyt vil styrke kompetansen i kommunehelsetjenesten på området, og bidra til bedre kvalitet i medisinbehandling, mindre feilmedisinering og redusert risiko for funksjonsfall hos innbyggere. Farmasøyten vil jobbe på tvers av avdelingene i helsetjenester til voksne. Tiltaket vil ha planlagt oppstart fra 1. mai.

1 årsverk som frivillighetskoordinator i omsorgsboliger

Beboere i omsorgsboligene har behov for aktivitetstilbud, hvor det i dag gjennomføres enkelttiltak som del av hverdagen i boligen. Det er i dag aktivitet ved Husebyjordet, Lilletorget, Stalsberg og nye Sørumsand omsorgsboliger, men det er behov for koordinator for aktivitet og frivillighet ved Pålsetunet omsorgsboliger. For å styrke kvalitet, variasjon i aktiviteter og koordinering av tilbudene, er det behov for en dedikert ressurs som kan skape tettere samarbeid med aktivitetssenteret og frivilligheten om gjennomføring av aktiviteter. Dette vil skape mer livsglede for beboerne i disse omsorgsboligene. Tiltaket vil i tillegg frigjøre tid hos helsepersonell, slik at de kan prioritere helsefaglig oppfølging av beboerne. Planlagt oppstart er fra 1. august.

1 årsverk til styrket oppfølging av brukere i omsorgsboliger for eldre

I omsorgsboliger for eldre er det en økning i antall beboere med kognitiv svikt og utagerende adferd, som skaper større behov for skjerming og høyere tiltakstid. Innenfor grunnbemanningen er det utfordrende å dekke disse behovene uten å leie inn ekstra bemanning. Det er behov for 1 årsverk for å kunne styrke tjenesten.

2 årsverk for mer fleksible åpningstider på aktivitetssentrene for eldre

I utviklingen av individuelt tilpassede og varierte aktivitetstilbud for eldre, er det behov for en mer fleksibel åpningstid på aktivitetssentrene som utvider kapasitet på ettermiddag og kveld. Dette vil bidra til økt kvalitet og bedre tilpasning til hverdagsmønstre hos mange av brukerne. Det er derfor behov for en styrking av bemanningen tilsvarende to årsverk. Dette er i tråd med Behovsplanens anbefalinger for aktivitetstilbudene. Planlagt oppstart er fra 1. august.

2 årsverk servicemedarbeidere

I utviklingen av fremtidens helsetjenester, er det viktig å sortere oppgaver i tjenestene for å prioritere helsepersonell til oppgaver hvor helsekompetanse er helt nødvendig. Tjenesten bør da suppleres med annet personell for å håndtere oppgaver som ikke krever helsekompetanse. Det er gjennom kartleggingsprosesser av arbeidsflyt og oppgaver avdekket muligheter i helsetjenester til voksne for å omfordele oppgaver som i dag gjøres av seksjonsledere til to servicemedarbeidere. Disse skal løse oppdrag på tvers av avdelingene i helsetjenester til voksne, med planlagt oppstart fra 1. august. Seksjonsleder vil da få mer tid til helsefaglig oppfølging og ledelse i egen tjeneste.

2 årsverk som ergoterapeut i hjelpemiddeltjenesten

Det er stor etterspørsel etter hjelpemidler. Hjelpemiddeltjenesten har stor betydning for at innbyggerne skal mestre hverdagen hjemme med redusert funksjonsnivå. Mange er avhengig av tilpassede hjelpemidler etter utskrivning fra sykehus og kommunens korttidstilbud. Vurdering av hjelpemiddelbehov og rett tilpasning av disse er nødvendig for at hjelpemidlene skal ha planlagt effekt og støtte bruker i hverdagen. Det er derfor behov for å styrke hjelpemiddeltjenesten med ergoterapikompetanse for å supplere eksisterende kompetanse i tjenesten. Det foreslås to årsverk med effekt fra april 2024.

3,5 årsverk til styrking av hjemmebaserte tjenester

Det er stort press på hjemmebasert tjeneste, der økning i brukerrettet tiltakstid tilsier at det er flere brukere med komplekse og sammensatte behov. Behovsplanen prioriterer en satsing på en robust og tilgjengelig hjemmetjeneste for å kunne håndtere en omstilling der flere eldre kan bo trygt i eget hjem. Som del av opptrappingen fram mot 2040, kombinert med erfaringer fra driftsbehov i 2023, er det behov for en styrking av hjemmesykepleien med 3,5 årsverk med effekt fra 1. april.

Et årsverk som driftsordinator til praktiske oppgaver og drift

Kartlegging av oppgaver og arbeidsprosesser i omsorgsboligene og aktivitetssentrene viser at det er flere praktiske oppgaver som er relatert til drift og tiltak for brukermiljøet i de fysiske lokalene for disse tjenestene. Dette er oppgaver som i dag ivaretas av helsepersonell. Det er behov for en dedikert ressurs som driftsordinator som kan ivareta denne typen praktiske oppgaver på tvers av avdelingene i helsetjenester til voksne, slik at helsepersonell kan prioritere tiden til helsefaglig oppfølging av brukerne. Planlagt oppstart er fra 1. august.

Kostnader ved drift av demenskoret

Demenskoret er et igangsatt tiltak i samarbeid mellom Helse og mestring, Oppvekst og Kultur med total kostnad på 0,3 mill. kroner. Andelen for helsetjenester til voksne er 0,1 mill. kroner.

Oppstart av FACT-team i samarbeid med spesialisthelsetjenesten

FACT (Flexible Assertive Community Treatment) er en godt dokumentert modell for å gi oppsøkende, samtidige og helhetlige helsetjenester til mennesker med alvorlige psykiske lidelser, ofte også med rusproblemer, som i liten grad selv oppsøker hjelpeapparatet. Ahus ved Nedre Romerike DPS og Lillestrøm kommune har inngått en intensjonsavtale om å utrede et samarbeid om etablering av FACT-team til personer over 18 år, med mulig oppstart i 2024. Dette for å ha et tettere samarbeid rundt særlig krevende målgruppe som utfordrer tradisjonelt tjenestetilbud.

Økonomiplan for 2024-2027

Ressursinnsatsen skal deles mellom Ahus og kommunen. Et fullverdig FACT- team består av 11 årsverk for å kunne ivareta alle funksjoner teamet skal ha. For å starte opp med et begrenset FACT-team må Lillestrøm kommune prioritere midler til fire årsverk, for deretter å utvikle teamet videre. Det er mulig å søke om statlige tilskuddsmidler med midlertidig støtte på 0,3 mill. kroner pr. årsverk. Planlagt oppstart er fra 1. mai.

Helsehus og institusjon

Beskrivelse av dagens virksomhet

Kommunalområde Helsehus og institusjon omfatter akuttmedisinske tjenester, heldøgns institusjonsopphold og kjøkken og matomsorg.

Kommunalområdet gir tjenester til innbyggere som har behov for langtids institusjonsopphold. Institusjonene skal være et trygt og godt sted å være på slutten av livet, god mat, leve godt og få den hjelpen den enkelte har behov for. Tjenestene gis ved sju ulike institusjoner i kommunen. Korttid og KAD er tidsavgrensede tilbud i institusjon, og skal ivareta innbyggernes behov for medisinsk oppfølging, utredning og behandling. Lindrende enhet har spesialisert kompetanse, og skal gi et heldøgns tilbud for pasienter som har behov for palliativ behandling og omsorg ved livets slutt.

Kommunalområdet har også ansvar for legevakttilbudet i kommunen, og skal sørge for at innbyggerne har et tilbud om øyeblikkelig hjelp av høy kvalitet. Legevakten er en viktig del av av innbyggernes akuttmedisinske tjeneste og øyeblikkelig hjelp.

Avdeling Kjøkken og matomsorg produserer mat etter kok-kjølpriippet til alle institusjoner, samt til hjemmeboende, og organiserer flere kantiner og kafeer. Avdelingen har som mål å være ledende i landet på matomsorg til kommunens eldre innbyggere samt være en pådriver i ernæringsarbeidet i kommunen.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	553 784	553 784	553 784	553 784
Sum Lønns- og prisvekst	26 008	26 008	26 008	26 008
Sum Tekniske justeringer	6 207	6 207	6 207	6 207
Vedtatt forrige periode				
Andre tiltak	660	-240	-240	-240
Sum Vedtak forrige periode	660	-240	-240	-240
Budsjettendringer som skal videreføres				
Andre tiltak	0	0	0	0
Sum Budsjettendringer som skal videreføres	0	0	0	0
Konsekvensjusteringer	32 876	31 976	31 976	31 976
Konsekvensjustert ramme	586 660	585 760	585 760	585 760
Omstilling/effektiviseringskrav				
Avlastningsplasser - dreining av tilbudet	-3 750	-4 500	-4 500	-4 500
Sum Omstilling/effektiviseringskrav	-3 750	-4 500	-4 500	-4 500
Nye tiltak				
Ikke kompensert ansiennitetsopprykk	1 438	1 438	1 438	1 438
Kompensasjon for lønnsoppgjør i Helse og mestring	3 123	3 123	3 123	3 123
Styrke budsjett for lønn på helligdag	920	920	920	920
Styrking av variabel lønn	6 000	6 000	6 000	6 000
Økt kveld- og natt, lørdags- og søndagstillegg etter forhandlinger i 2023	8 531	8 531	8 531	8 531
Sum Nye tiltak	20 012	20 012	20 012	20 012
Nye tiltak og realendringer budsjett	16 262	15 512	15 512	15 512
Ramme 2024-2027	602 922	601 272	601 272	601 272

Omstilling/effektiviseringskrav

Avlastningsplasser - dreining av tilbudet

I tråd med Behovsplanens føringer skal kommunen utvikle mer fleksibilitet, individuell tilpasning og kvalitet i avlastningstilbudene for hjemmeboende eldre og deres pårørende. I denne utviklingen er det viktig å skape sammenheng mellom avlastning på døgn-, dag- og timesbasis, og det planlegges derfor å samle alle avlastningstilbud i helsetjenester til voksne, ettersom målgruppen er hjemmeboende. Kommunen har i dag tilbud om 6-8 plasser for heldøgns avlastning i institusjon ved Libos. Tilbudet skal fra 2024 driftes av helsetjenester til voksne utenfor institusjon. I helsehus og institusjon er det innarbeidet en innsparing av 5,9 årsverk fra disse plassene gjeldende fra 1. mars 2024.

Det skal legges til rette for at avlastning for hjemmeboende i størst mulig grad skal foregå i brukerens hjem fremfor i institusjon. Da vil bruker kunne være i kjente omgivelser mens pårørende får mulighet til å gjøre andre aktiviteter. Det vil også være mulighet for å benytte aktivitetsstrene på dag og kveld, og det vil være tilbud om døgnavlastning på inntil 3 pasientrom ved Sørumsand omsorgsboliger.

Nye tiltak

Ikke kompensert ansiennitetsopprykk

Det er behov for å kompensere rammene for faktiske merkostnader knyttet til ansiennitetsopprykk gjennom året for tjenesteområdets ansatte. Kostnad for ansiennitetsopprykk i 2023 med virkning i 2024 er på 5,1 mill. kroner, fordelt på tjenesteområdets ulike kommunalområder.

Kompensasjon for lønnsoppgjør i Helse og mestring

I opprinnelig ramme for 2024 er tjenesteområdene gitt rammeøkning for lønnsoppgjør tilsvarende 5,2%. Beregninger viser at reell lønnsøkning for tjenesteområdet Helse og mestring i 2023 er 5,86 % for kapittel 4-grupper og i samme størrelsesorden for kapittel 3 og 5-grupper. Dette er et nivå som dras med inn i 2024. Merkostnad utover det som allerede er kompensert i rammen for 2024 er på ca. 9,8 mill. kroner for tjenesteområdet, fordelt på de ulike kommunalområdene.

Styrke budsjett for lønn på helligdag

Det er behov for å styrke budsjett for lønn på helligdag til et reelt nivå, tilsvarende 0,9 mill. kroner.

Styrking av variabel lønn

Helsehus og institusjon har hatt et betydelig merforbruk knyttet til utfordrende atferd, vold og trusler blant beboerne, som krever bemanning ut over grunnbemanning. Dette gjelder særlig ved seksjoner med tjenester til personer med demens og ved kortidsseksjonene. Det er ført statistikk over behovet for slik ekstra innleie for å ivareta beboergruppen på en forsvarlig måte. Det er behov for styrking av budsjett for variabel lønn i størrelsesorden 6 mill. kroner.

Økt kveld- og natt, lørdags- og søndagstillegg etter forhandlinger i 2023

Etter sentralt lønnsoppgjør i 2022, ble det vedtatt endringer i kvelds- og natt, lørdags- og søndagstillegget gjeldende fra 1/1-23 som foreslås kompensert i rammen.

Ønskede tiltak og innsparinger som ikke er innarbeidet i økonomiplanen

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
0,5 årsverk hovedkjøkken	325	325	325	325
Innkjøp av servise med logo og etablering av lokale ryddestasjoner - Klimatiltak	240	240	240	240
Innkjøp av stål og melamin for å minimere bruk av engangsservise på institusjon - Klimatiltak	180	180	180	180
Innkjøp av økologiske og bærekraftige produkter, kortreist mat - Klimatiltak	400	400	400	400
Matkompostering for hele Skedsmotun bo og behandlingssenter - Klimatiltak	550	550	550	550
Opprette 8 langtidsplasser LIBOS, 6,9 årsverk	5 121	6 828	6 828	6 828
Øke med ytterligere 8 langtidsplasser ved Libos - 8,75 årsverk	6 489	8 652	8 652	8 652
Sum	13 305	17 175	17 175	17 175

Ønskede tiltak**0,5 årsverk hovedkjøkken**

Det er behov for å styrke bemanningen ved hovedkjøkkenet for å sikre produksjon av mat, og ivareta restaurantprosjektet for institusjonsbeboerne.

Innkjøp av servise med logo og etablering av lokale ryddestasjoner - Klimatiltak

Det benyttes relativt mye engangsprodukter i forbindelse med servering av mat og tillaging av mat. Videre er det en utfordring at servise fra kantinene ikke leveres tilbake etter bruk i møter eller av medarbeidere på stedet. Ved å investere i nytt kantineservise med kommunelogo vil det være enklere å samle inn servise etter bruk. Eget kantineservise og investering i returstasjoner ved spisestedene vil kunne bidra positivt til å redusere forbruket av engangsutstyr. Kostnaden for slik utskifting for fire kantiner vil være 0,24 mill. kroner.

Innkjøp av stål og melamin for å minimere bruk av engangsservise på institusjon - Klimatiltak

Det benyttes en del plastformer ved kommunens lokalkjøkken til levering av mat, som genererer unødig plastavfall. En investering i stål- og melaminformer kan redusere dette til et minimum. Stål og melamin har lang levetid og vil kunne spare inn forbruket av plast. Kostnaden for syv lokalkjøkken er kr. 0,18 mill. kroner.

Innkjøp av økologiske og bærekraftige produkter, kortreist mat - Klimatiltak

Kjøkken og matomsorg fikk innvilget 0,38 mill. kroner for inndekning av merkostnaden ved byttet fra konvensjonelle produkter til bærekraftige produkter. Økologisk og kortreist mat har en høyere pris, og ofte er merkostnaden mellom 20 og 30 %. For å kunne videreføre dagens nivå på bærekraftige produkter er det behov for å tilføres ytterligere midler, tilsvarende 0,35 mill. kroner.

Matkompostering for hele Skedsmotun bo og behandlingssenter - Klimatiltak

Matkompostering er testet ut i et pilotprosjekt, hvor matavfallet omdannes til jordforbedringsmiddel i løpet av 24 timer. Dagens utstyr på Skedsmotun har ikke kapasitet til å håndtere matavfall fra hele bygget. Det er derfor behov for en større maskin, slik at dette er mulig. Det er stor gevinst i dette, gjennom innsparing på kostnader til henting av matavfall samtidig som jordforbedringsmiddel blir tilgjengeliggjort som produkt. Dagens maskin kan flyttes til et bygg med mindre volum på avfallet. Det ble innvilget klimafondmidler i 2023 til innkjøp av utstyr, men grunnet prisvekst, logistikk og tilpasninger var ikke disse midlene tilstrekkelig. Det er behov for 0,55 mill. kroner.

Opprette 8 langtidsplasser LIBOS, 6,9 årsverk

Det er en økning i andelen pasienter med langtidsvedtak som blir værende på korttidsavdelingene i påvente av langtidsplass i institusjon. Korttidskapasiteten i kommunen er svært viktig for at eldre skal kunne få tett medisinskfaglig og helsefaglig oppfølging for å kunne bli boende trygt hjemme så lenge det er mulig. Det er viktig med god bruk av plassene og en sirkulasjon som sørger for at hver plass brukes effektivt til målgruppen. En økning på åtte langtidsplasser på Libos vil gi økt langtidskapasitet og dermed bidra til at korttidsplasser brukes bedre til formålet. Videre vil det være et kapasitetsbidrag for langtidsopphold isolert sett, i en tid med økning i antall eldre. Dette tiltaket kommer i tillegg til et annet forslag om å etablere 8 andre langtidsplasser i samme institusjon. Oppstart planlegges til 1. april 2024.

Øke med ytterligere 8 langtidsplasser ved Libos - 8,75 årsverk

I behovsplanen er det skissert behov for etablering av langtidsplasser i institusjon, både på kort og lengre sikt. For å skape økt kapasitet på kort sikt, er det vurdert muligheter for å etablere flere plasser i eksisterende institusjoner. Det er mulig å etablere 8 plasser ved Libos. Dette er et grep som også vil bidra til å frigjøre korttidskapasitet ved at langtidspasienter får tildelt plass uten å bli værende på korttidsavdelingen. Dette tiltaket kommer i tillegg til et annet forslag om å etablere 8 andre langtidsplasser i samme institusjon. Ved å opprette samlet 16 plasser, vil det bli en seksjon med hensiktsmessig størrelse å drifte og bedre kvalitet for beboerne. Behovet inkluderer midler til en seksjonsleder og en fagutviklingssykepleier, gitt at disse 8 plassene kommer i tillegg til de 8 plassene som er foreslått i eget tiltak. Oppstart planlegges fra 1. april.

Bo- og miljøtjenesten

Beskrivelse av dagens virksomhet

Bo - og miljøtjenesten yter tjenester til barn, unge og voksne med utviklingshemming, psykiske og /eller fysiske funksjonsnedsettelse, og deres familier. Tjenestene gis i døgnbemannede boliger, avlastningsinstitusjoner, i private hjem med ambulerende tjenester, arbeid - og aktivitetssentre, varig tilrettelagt arbeid (VTA) og tilrettelagt arbeid i ordinære bedrifter (VTO). Tjenesten ytes etter individuelle behov. I tillegg til omsorg gis veiledning og opplæring i dagliglivets gjøremål med hensikt om å gjøre tjenestemottaker mest mulig selvstendig til å mestre eget liv. Det skal legges til rette for god dialog og brukermedvirkning i alle tjenestene.

Tjenestene skal være forankret i FN- konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD), den nasjonale veilederen "Gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming" 2021, retningslinjer og lovverk.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	503 980	503 980	503 980	503 980
Sum Lønns- og prisvekst	23 839	23 839	23 839	23 839
Sum Tekniske justeringer	866	866	866	866
Vedtatt forrige periode				
Andre tiltak	1 316	1 316	1 316	1 316
Sum Vedtatt forrige periode	1 316	1 316	1 316	1 316
Budsjettendringer som skal videreføres				
Andre tiltak	0	0	0	0
Sum Budsjettendringer som skal videreføres	0	0	0	0
Konsekvensjusteringer	26 022	26 022	26 022	26 022
Konsekvensjustert ramme	530 002	530 002	530 002	530 002
Omstilling/effektiveringskrav				
Etablering av digital tjenestebestilling	500	500	500	500
Etablering av SFO-tiltak og timesbasert avlastning på aktivitetssentrene	1 000	1 000	1 000	1 000
Inndekningstiltak - generell bemanningsreduksjon	-6 000	-9 000	-9 000	-9 000
Sum Omstilling/effektiveringskrav	-4 500	-7 500	-7 500	-7 500
Nye tiltak				
Bemannings i Sørvald boliger - 12,8 årsverk	13 850	14 800	14 800	14 800
Bemannings til bruker i bolig	0	4 185	4 185	4 185
Bolig for ny bruker fra juni 2024	4 550	6 810	6 810	6 810
Bruker med behov for avlastning - 3 årsverk	3 500	3 500	3 500	3 500
Etablering av barnebolig i Fallertun bolig - 14 årsverk	10 700	14 500	14 500	14 500
Etablering av tilbud i bolig for en bruker	2 150	2 950	2 950	2 950
Ikke kompensert ansiennitetsopprykk	1 613	1 613	1 613	1 613
Innarbeidelse av kostnader for bistand til en bruker i hjemmet	6 500	6 500	6 500	6 500
Kompensasjon for lønnsoppgjør i Helse og mestring	2 347	2 347	2 347	2 347
Manglende kompensasjon for økning kveld/natt lønnsoppgjør 2022	2 682	2 682	2 682	2 682
Ny døgnbemannet bolig for 6 brukere - 22 årsverk	0	26 473	26 473	26 473
Ny døgnbemannet bolig for 8 brukere - 22 årsverk	0	23 919	23 919	23 919
Ny døgnbemannet bolig til 6 brukere -15 årsverk	0	16 613	16 613	16 613
Økt bemanning dagtilbud 15 nye brukere	6 300	8 650	8 650	8 650
Økt bemanning til 8 brukere i Stalsberg Omsorgsbolig	0	4 119	4 119	4 119
Sum Nye tiltak	54 192	139 661	139 661	139 661
Nye tiltak og realendringer budsjett	49 692	132 161	132 161	132 161
Ramme 2024-2027	579 694	662 163	662 163	662 163

Omstilling/effektiviseringskrav

Etablering av digital tjenestebestilling

I bo og miljøtjenesten er det fokus på å individuell tilrettelegging og fleksible tjenester, med prinsipper om brukermedvirkning og -involvering. Som ledd i dette arbeidet, legges det opp til at brukerne selv skal få velge når de ønsker å motta kommunale tjenester, eksempelvis på hvilket tidspunkt det passer bruker at ambulerende tjeneste skal komme, når bruker og pårørende ønsker avlastning. Ordningen med digital tjenestebestilling, som er knyttet til vedtak, vil gi brukere muligheten til økt brukerstyring og det vil gi tjenesten mer fleksibel bruk av ressursene, som styres etter de meldte behovene. Det vil i tillegg vurderes muligheter for utvidet bruk av digital tjenestebestilling til flere tjenesteområder i Helse og mestring.

Etablering av SFO-tiltak og timesbasert avlastning på aktivitetssentrene

Det er mange barn som mottar SFO-tilbud, tilbud i støttekontaktgrupper og timesbasert ettermiddagsavlastning på avlastningsinstitusjonene Asak og Sørvald i dag. Det er et økende behov for tjenestene, og institusjonene har ikke kapasitet til denne gruppen. Det er heller ikke egnede fysiske rammer for å gi et godt tilbud til barna, slik det driftes i dag. Det foreslås derfor at SFO-tiltakene, ettermiddagsavlastning og støttekontaktgruppene flyttes til aktivitetssentrenes lokaler på Solbakken og Løkenåsen. Der er det fysiske rammer til å ivareta barnas behov. Dette gir mulighet for bedre tilrettelegging av tilbudene og aktiviteter, og familiene får et mer fleksibelt tilbud på ettermiddagene i alle ukedager. Det antas at behovet for døgnavlastning på institusjon vil reduseres når tiltaket gjennomføres, fordi individuelle behov i familiene kan møtes på en mer egnet måte. Det er behov for en fagleder i 50 % stilling på hvert aktivitetssenter for å drifte dette tilbudet, samt noe økning av utgifter til transport.

Inndekningstiltak - generell bemanningsreduksjon

Innbyggerne har store behov for helse- og mestringstjenester. Tjenestene står i kontinuerlig utvikling og omstilling for å dekke behovene innenfor føringene om innovasjon og effektiv drift. Det er ikke økonomiske buffere i tjenestene, og ledernes handlingsrom er begrenset ved uforutsette kostnader som oppstår gjennom året. Inndekning av merbehov utenfor ramme kan ikke gjøres ved generelle kutt, men må gjennomføres med målrettet nedtak av tjenester og tilhørende kostnader. Slike nedtak har konsekvens enten for kapasiteter eller kvalitetsnivå i tjenestene.

Som et tiltak for å få et budsjett i balanse, er det innarbeidet en reduksjon i årsverk i bo- og miljøtjenesten tilsvarende 12 årsverk, som gir helårs effekt på ca. 9 mill. kroner. For 2024 er det innarbeidet delårs effekt på 6 mill. kroner, med virkning fra 1. mai. Tiltaket vil gjennomføres i bemannede boliger i kommunalområdet, men tilpasses særlige vurderinger av enkeltbrukeres behov i enkelte boliger.

Alle boliger opprettholdes som nå, men tiltaket kan medføre omplassering av ansatte til andre tjenester. Beboerne i boligene vil oppleve mindre fagpersonell i tjenesten. Dette vil kunne merkes i kvalitet og mulighet for gjennomføring av aktiviteter og tjenester som har eksistert til nå.

Nye tiltak

Bemanning i Sørvald boliger - 12,8 årsverk

Det er tre leiligheter på Sørvald, som i dag blir benyttet av avlastningstjenesten for å ivareta vedtak på 80-100 % avlastning. Disse leilighetene forslås omdisponert til boliger til tre personer, som i dag har store avlastningsvedtak og er over 18 år i 2024. Det er behov for 11,8 årsverk til bemanning for disse, og dette behovet oppstår fordi det ikke har vært dekning for tiltaket i 2023.

På Sørvald er det i dag to seksjonsledere; en seksjonsleder for avlastningstjenesten med ansvar for ca. 30 årsverk, og en seksjonsleder for Sørvald boliger med ansvar for ca. 45 årsverk. Dette er et stort lederspenn med ca. 100 til 120 medarbeidere under hver seksjonsleder. I tillegg er det en komplisert drift, med flere tvangsvedtak og tett bemanning rundt enkeltpersoner i begge seksjoner. Det er derfor behov for en ny stilling som seksjonsleder for å dele opp tjenestene i tre seksjoner for å ivareta forsvarlig ledelse av personalgrupper og forsvarlig drift av tjenestene. Samlet sett er det behov for 12,8 årsverk til tiltaket, tilsvarende 13,85 mill. kroner i 2024 og med helårsvirkning i 2025 på 14,8 mill. kroner.

Bemanning til bruker i bolig

I bo- og miljøtjenesten er det en bruker med stort bistandsbehov. Denne krever bemanning ut over budsjettrammen og årsverkene som allerede er knyttet til den boligen hvor bruker vil bo. Den som bodde i leiligheten tidligere hadde lavere bemanningsfaktor enn den som flytter inn. Behovet er 4,15 årsverk, og det planlegges for helårs drift fra 2025.

Bolig for ny bruker fra juni 2024

En innbygger som har vært i forsterket fosterhjem fyller 18 år i 2024, og har krav på tilrettelagt bolig med døgkontinuerlig bistand fra juni. For etablering av tilbudet med ansettelse, overlappingsperiode og riktig faglig opplæring er tiltaket beregnet med effekt fra mai 2024. Slik kan tjenesten være godt forberedt på oppfølging av brukeren. Tiltaket er beregnet med delårs effekt i 2024 tilsvarende 4,55 mill. kroner, og helårs effekt i 2025 med 6,81 mill. kroner.

Bruker med behov for avlastning - 3 årsverk

I januar 2023 ble det fattet vedtak om omfattende avlastning for et barn, som tidligere har hatt et vedtak om BPA. Dette ble varslet som et merforbruk i avlastningstjenesten allerede i januar 2023, og behovet for dette barnet videreføres inn i 2024. Det er behov for budsjett til denne tjenesten, og det er lagt inn lønns- og driftsmidler tilsvarende 3,5 mill. kroner.

Etablering av barnebolig i Fallertun bolig - 14 årsverk

Det er per i dag 3 barn i avlastningstjenesten som har 80-100 % avlastningsplass i institusjon. Det er meldt nytt vedtak på ytterligere et barn med behov for opp imot 80-100 % i 2023. Barn som har behov for mye avlastning, og i realiteten bor utenfor foreldrehjemmet, bør gis tilbud i form av barnebolig. Dette for å sikre barna best mulig oppvekstvilkår og rettigheter. I Lillestrøm kommune er det behov for en barnebolig som etableres som et hjem for disse barna. Vedtak om barnebolig anses som det høyeste omsorgsnivå for barnet og stiller krav til tilbudet og aktiviteter som skal gjelde fram til barnet fyller 18 år. Barnebolig foreslås etablert ved Fallertun bolig, da denne anses godt egnet både i størrelse og beliggenhet. Det er behov for midler for 14 årsverk, tilsvarende delårs effekt i 2024 med 10,7 mill. kroner og helårs effekt fra 2025 med 14,5 mill. kroner.

Etablering av tilbud i bolig for en bruker

I bo- og miljøtjenesten er det en bruker som i dag har vedtak om tjeneste, hvor ressursbruken er etablert uten budsjettdekning i 2023. Brukeren fyller 18 år i 2024, og det planlegges innflytting i egen bolig. Det er ikke midler til drift av tjeneste til brukeren etter flytting til bolig, og det er derfor behov for 3 årsverk til 1:1 bemanning på dag og kveld. Midlene vil dekke dagens tjenestetilbud før flytting i bolig, og ressursene vil følge bruker til ny bolig i 2024. Brukeren har skoletilbud i deler av 2024, som ikke videreføres i 2025. Behovet er derfor noe høyere fra 2025.

Ikke kompensert ansiennitetsopprykk

Det er behov for å kompensere rammene for faktiske merkostnader knyttet til ansiennitetsopprykk gjennom året for tjenesteområdets ansatte. Kostnad for ansiennitetsopprykk i 2023 med virkning i 2024 er på 5,1 mill. kroner, fordelt på tjenesteområdets ulike kommunalområder.

Innarbeidelse av kostnader for bistand til en bruker i hjemmet

Kommunen har tidligere kjøpt plass til en bruker utenfor kommunen. I 2023 ble kjøpet avviklet og bruker ble gitt tilbud i kommunens tjeneste, men utenfor budsjettammen. Tjenesten leveres i hjemmet som et "mini sykehus" hele døgnet, og er nødvendig for å sikre bruker forsvarlig bistand. Tjenesten i kommunen har lavere kostnad enn tidligere kjøpt plass, og det er nødvendig å innarbeide kostnaden til dette behovet fra 2024.

Kompensasjon for lønnsoppgjør i Helse og mestring

I opprinnelig ramme for 2024 er tjenesteområdene gitt rammeøkning for lønnsoppgjør tilsvarende 5,2%. Beregninger viser at reell lønnsøkning for tjenesteområdet Helse og mestring i 2023 er 5,86 % for kapittel 4-grupper og i samme størrelsesorden for kapittel 3 og 5-grupper. Dette er et nivå som dras med inn i 2024. Merkostnad utover det som allerede er kompensert i rammen for 2024 er på ca. 9,8 mill. kroner for tjenesteområdet, fordelt på de ulike kommunalområdene.

Manglende kompensasjon for økning kveld/natt lønnsoppgjør 2022

Etter sentralt lønnsoppgjør i 2022, ble det vedtatt endringer i kvelds- og natt tillegget gjeldende fra 1/1-23 som foreslås kompensert i rammen.

Ny døgnbemannet bolig for 6 brukere - 22 årsverk

Det er 27 personer som står på venteliste for bolig, som har krav på bolig i 2023 og 2024. Flere av disse har store vedtak om avlastning i institusjon i påvente av bolig, i dag. Mangel på bolig skaper store utfordringer for kvalitet i tjenesten og drift av avlastningstjenesten. I tillegg kommer utfordringer for nye barn og deres familier, som har behov for iverksetting av vedtak. Som et tiltak for å håndtere deler av behovet på ventelisten, er det nødvendig å etablere en bolig med seks leiligheter. Boligen må være tilrettelagt for heldøgns bemanning, til personer med nedsatt funksjonsevne som har behov for 1:1 bemanning. Det er statlige føringer og et nasjonalt mål å unngå store bofelleskap og institusjonsliknende samlokalisering av mange boenheter, for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Husbanken setter derfor krav om finansiering av maks åtte boenheter. Det er behov for totalt 22 årsverk til tjenester i boligen, tilsvarende 26,5 mill. kroner. Tiltaket planlegges med oppstart i 2025.

Ny døgnbemannet bolig for 8 brukere - 22 årsverk

Det er 27 personer som står på venteliste for bolig, og som har krav på bolig i 2023 og 2024. Flere av disse har i dag store vedtak om avlastning i institusjon i påvente av bolig. Mangel på bolig skaper store utfordringer for kvalitet i tjenesten og drift av Avlastningstjenesten, i tillegg til utfordringer for nye barn og deres familier som har behov for iverksetting av vedtak. Som et tiltak for å håndtere deler av behovet på ventelisten, er det nødvendig å etablere en bolig med åtte leiligheter, tilrettelagt for heldøgns bemanning. Det er statlige føringer og et nasjonale mål å unngå store bofelleskap og institusjonsliknende samlokalisering av mange boenheter for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Husbanken setter derfor krav om finansiering av maks åtte boenheter. Det er behov for totalt 22 årsverk til tjenester i boligen, tilsvarende 23,9 mill. kroner. Tiltaket planlegges med oppstart i 2025.

Ny døgnbemannet bolig til 6 brukere -15 årsverk

Det er flere brukere som har tjenester med tett oppfølging i dag, hvor tilbudet ytes på mange lokasjoner i Helse og mestring. Utfordringen er at disse brukerne ikke har sammenfallende behov eller livssituasjon som de målgrupper lokasjonene er etablert for. Som eksempel er det bruk av plass i institusjon for eldre og bolig tilrettelagt for utviklingshemmede. Brukerne har dermed ikke et godt nok egnet boforhold i dag, og ved de aktuelle tjenestene er det ikke tilstrekkelige kompetansmiljøer på ervervede hjernesker. Det er behov for seks leiligheter, samt arealer for administrasjon og personale. Det er lagt opp til en bemanning på totalt 15 årsverk fra 2025, i påvente av at boliger kan anskaffes og etableres.

Økt bemanning dagtilbud 15 nye brukere

Det er behov for bemanning til 15 nye brukere på Solbakken Arbeids- og aktivitetssenter. Av disse er det 5 personer som har tjeneste med 1:1 bemanning utenfor ramme allerede fra 2023, som videreføres inn i 2024. Videre er det 10 personer som avslutter videregående skole i 2024 og som vil ha behov for tjeneste fra juni. Totalt er behovet for tilførsel i 2024 tilsvarende 12 årsverk, der fem har helårseffekt og åtte har halvårs effekt. Det legges til grunn at stillinger overføres fra dagsenteret til bolig, når boliger etableres for denne målgruppa. Dette fordi dagtidspersonell i boligene følger bruker på aktivitetssentrene.

Økt bemanning til 8 brukere i Stalsberg Omsorgsbolig

Bo og miljøtjenesten drifter botilbud på Stalsberg. Det er åtte personer som ønsker å flytte inn i ledige leiligheter/omsorgsboliger der. Disse personene har behov for punkttjenester flere tider på døgnet. For å ivareta tjenestebehovet er det behov for å styrke bemanningen med 5,13 årsverk i Ambulerende tjeneste og etablere en tjenestebase på Stalsberg for tjenesteyting til beboere i hele området på Strømmen. Tiltaket etableres fra 2025. Det er i beregning av behovet tatt hensyn til at tjenesten vil benytte digitalt natt-tilsyn.

NAV

Beskrivelse av dagens virksomhet

NAVs samfunnsoppdrag er å bedre leveårene for vanskeligstilte og bidra til å få flere i jobb og færre på passive ytelser. NAV Lillestrøm er eid av et partnerskap mellom Lillestrøm kommune og NAV Øst Viken. Organisasjonens mål er å bidra til at Lillestrøms innbyggere kommer i arbeid eller aktivitet og mestrer egne liv. Dette skjer gjennom råd, veiledning og informasjon om de ulike velferdsordningene, og ved et tett samarbeid med næringslivet, frivilligheten og det kommunale tjenestetilbudet. NAV bistår også arbeidsgivere med rekruttering og arbeidsinkludering. NAV har ansvaret for å bidra til bosetting og inkludering av nyankomne flyktninger i Lillestrøm kommune. Det boligsosiale arbeidet er også lagt til NAV, med tjenester som startlån, boliger og oppfølging etter ny boligsosial lov som trådte i kraft 01.07.2023. Arbeidet ved kontoret er for øvrig regulert gjennom NAV-loven, lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen, folketrygdloven, introduksjonsloven, arbeidsmarkedsloven med fler.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	280 660	280 660	280 660	280 660
Sum Lønns- og prisvekst	13 272	13 272	13 272	13 272
Sum Tekniske justeringer	757	757	757	757
Vedtatt forrige periode				
Andre tiltak	1 190	-23 441	-23 441	-23 441
Sum Vedtak forrige periode	1 190	-23 441	-23 441	-23 441
Budsjettendringer som skal videreføres				
Andre tiltak	-456	-456	-456	-456
Sum Budsjettendringer som skal videreføres	-456	-456	-456	-456
Konsekvensjusteringer	14 763	-9 868	-9 868	-9 868
Konsekvensjustert ramme	295 423	270 792	270 792	270 792
Nye tiltak				
6 årsverk til veiledning NAV	4 500	4 500	4 500	4 500
Ikke heve norm for økonomisk sosialhjelp til 2024-nivå	-8 500	-8 500	-8 500	-8 500
Ikke kompensert ansiennitetsopprykk	150	150	150	150
Kompensasjon for lønnsoppgjør i Helse og mestring	541	541	541	541
Styrking av økonomisk sosial hjelp som følge av økte utbetalinger og klienter	38 800	38 800	38 800	38 800

Økonomiplan for 2024-2027

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Økonomiske konsekvenser av økt nivå på mottak av flyktninger	67 809	0	0	0
Sum Nye tiltak	103 300	35 491	35 491	35 491
Politiske vedtak				
Kompensasjon for økt norm for økonomisk sosialhjelp fra 1/7-23	10 400	10 400	10 400	10 400
Sum Politiske vedtak	10 400	10 400	10 400	10 400
Nye tiltak og realendringer budsjett	113 700	45 891	45 891	45 891
Ramme 2024-2027	409 123	316 683	316 683	316 683

Nye tiltak

6 årsverk til veiledning NAV

Over tid har NAV ytt tjenester til vesentlig flere brukere med høyere kompleksitet enn før. Dette har nær sammenheng med samfunnsutviklingen både nasjonalt og internasjonalt, herunder prisvekst og økte rentekostnader. NAV er ikke kompensert for denne utfordringen og det presset på bemanningskapasiteten som utviklingen de senere årene har ført med seg. Dette medfører behov for ressurser for å kunne yte god sosialfaglig oppfølging av et slikt høyt nivå av brukere, noe som forventes å vedvare over tid. Det foreslås å legge inn midler til opprettelse av 6 nye årsverk ved NAV for å sikre kapasitet i tråd med utfordringsbildet. Årsverkene skal arbeide med ordinære mottakere som følges opp av NAV i de forskjellige seksjonene. Det er lagt inn midler tilsvarende 4,5 mill. kroner.

Ikke heve norm for økonomisk sosialhjelp til 2024-nivå

Fra 2022 til 2023 har det vært en signifikant økning i behovet for økonomisk sosialhjelp sammenliknet med tidligere år. Årsaksforholdene har sammenheng med vesentlig økning i priser både for strøm, drivstoff, mat og andre tjenester, samt stor økning i rentenivået. Den enkelte bruker står i krevende og sammensatte situasjoner, som har medført høyere utbetalinger pr. klient enn tidligere år. I tillegg har flere innbyggere enn før behov for økonomisk sosialhjelp, også grupper som ikke tidligere har hatt slikt behov. De nasjonale veiledende satser for økonomisk sosialhjelp reguleres årlig.

Som ledd i å få et budsjett i balanse, er det innarbeidet et tiltak hvor satsene for økonomisk sosialhjelp opprettholdes på 1/7-2023-nivå. Det foretas dermed ikke en indeksregulering i tråd med nasjonal veiledende norm til 2024-nivå.

Normen er å anse som veiledende, og er ikke fastsatt som et lovkrav fra nasjonale myndigheter. Det er opp til kommunen å prioritere lokalt. Tiltaket har som konsekvens at vanskeligstilte innbyggere i en sårbar situasjon vil få mindre til livsopphold enn anbefalt nivå fra statens side, i en tid med forventet prisvekst og høyere kostnadsnivåer for livsopphold. Tiltaket kan påvirke omfanget av klagesaker og tilleggssøknader fra innbyggerne. Ansatte ved NAV står i tøffe prioriteringer og krevende saksbehandling, og i budsjettforslaget er det foreslått å styrke tjenesten med seks årsverk.

Ikke kompensert ansiennitetsopprykk

Det er behov for å kompensere rammene for faktiske merkostnader knyttet til ansiennitetsopprykk gjennom året for tjenesteområdets ansatte. Kostnad for ansiennitetsopprykk i 2023 med virkning i 2024 er på 5,1 mill. kroner, fordelt på tjenesteområdets ulike kommunalområder.

Kompensasjon for lønnsoppgjør i Helse og mestring

I opprinnelig ramme for 2024 er tjenesteområdene gitt rammeøkning for lønnsoppgjør tilsvarende 5,2%. Beregninger viser at reell lønnsøkning for tjenesteområdet Helse og mestring i 2023 er 5,86 % for kapittel 4-grupper og i samme størrelsesorden for kapittel 3 og 5-grupper. Dette er et nivå som dras med inn i 2024. Merkostnad utover det som allerede er kompensert i rammen for 2024 er på ca. 9,8 mill. kroner for tjenesteområdet, fordelt på de ulike kommunalområdene.

Styrking av økonomisk sosial hjelp som følge av økte utbetalinger og klienter

Det har fra 2022 til 2023 vært en signifikant økning i behovet for økonomisk sosialhjelp sammenliknet med tidligere år. Dette henger særlig sammen med eksterne faktorer som krigen i Ukraina, som har medført vesentlig økning i priser både for strøm, drivstoff, mat og andre tjenester, samt stor økning i rentenivået. Situasjonsbildet for 2023 er i tråd med signalene vi så høsten 2022, og fremtidsbildet for 2024 bærer med seg de samme utfordringene.

For NAV og Lillestrøm kommune er dette en svært krevende situasjon der vi ser en dobbel utfordring. Den enkelte bruker står i krevende og sammensatte situasjoner som har medført høyere utbetalinger pr. klient enn tidligere år. Utviklingen med betydelig prisvekst og rask renteutvikling har en særlig negativ konsekvens for sårbare grupper og familier som allerede hadde en stram privat økonomi. I tillegg har flere innbyggere enn før behov for økonomisk sosialhjelp, også grupper som ikke tidligere har hatt slikt behov. Vi ser en endring i brukermassen ved NAV Lillestrøm, med en økning i antall mennesker som allerede står i arbeid, men som må søke supplerende sosialhjelp for å dekke grunnleggende behov. Dette gjelder også uføre og trygdede, som opplever at inntekten de har ikke strekker til.

Dersom det legges til grunn en vekst i 2024 tilsvarende det vi ser høsten 2023, vil behov for budsjett til økonomisk sosialhjelp bli svært høyt. For 2024 legges det opp til å redusere behovet for sosialhjelp, da en ren framskriving av dagens situasjon ikke er gunstig for den enkeltes livssituasjon, eller for samfunnets sosiale og finansielle bærekraft. NAV har utredet flere tiltak for å bremse kostnadene for økonomisk sosialhjelp i 2024. Disse iverksettes og er i hovedsak som følger:

- Tettere oppfølging av enkeltbrukere for å redusere stønadslengden
- Vilkår og vilkårsoppfølging for å oppfylle aktivitetsplikt med særlig fokus på de yngre (18-30 år)
- Fokus på de 20 brukerne med høyest utbetaling i hver aldersgruppe: Brukere med sammensatte behov som skal følges opp tettere og avklares for videre tiltak og innsatsbehov
- Barnefamilier og barnefattigdom: I de første åtte månedene av 2023 var 50 % av all utbetalt sosialhjelp knyttet til barnefamilier. NAV vil i tråd med Statsforvalters anbefalinger gjøre en omfattende kartlegging for å sikre barnas situasjon og forebygge sosial arv. Videre vil NAV jobbe for å sikre oppfølging og arbeidsretting for foreldre og eldre hjemmeboende søsken
- Kompetanseheving og utvikling: Det vil jobbes internt for å optimalisere bruk av egne ressurser, jobbe smart og samkjøre praksis med andre kommuner
- Økonomisk råd og veiledning for alle innbyggere i Lillestrøm kommune: NAV skal gi tilbud om råd og veiledning om økonomi til alle innbyggere i kommunene, ikke bare til brukere av NAV. Dette er et arbeid som er pågående og som vil intensiveres i 2024
- Bolig: Enkeltposten med høyest økning isolert sett fra 2022 til 2023, er støtte til midlertidig bolig. Det er høye bolig- og leiepriser i Lillestrøm, men midlertidig bolig er likevel enda dyrere. En midlertidig bolig gir heller ikke langsiktige trygge rammer med plass for aktivt søk mot utdanning eller arbeid. NAV Lillestrøm jobber proaktivt med det private markedet, i tillegg til samarbeid med og tydelige behovsbeskrivelser til kommunens eiendomsavdeling for senere politisk behandling. Ny boligsosial lov ble iverksatt fra 1.7.2023 og vil denne være viktig inn i dette arbeidet.
- Fokus på kartlegging og tett oppfølging vil sørge for at mottakere av sosialhjelp som kan ha krav på ytelser etter folketryktdloven, som AAP og uføretrygd, får realisert denne rettigheten

Med bakgrunn i ovennevnte beskrivelser og tiltak er det estimert et behov for økonomisk sosialhjelp som er lavere enn en ren framskrivning skulle tilsi. For 2024 er det lagt til grunn en utbetaling av økonomisk sosialhjelp for andre enn flyktninger på 175 mill. kroner. Tiden vi er inne i og utviklingen i faktorer NAV ikke kan styre tilsier at denne prognosen for budsjett er beheftet med betydelig usikkerhet. Budsjettprognosene er dessuten betinget av at NAV lykkes med de foreslåtte tiltakene vist ovenfor for å bremse kostnadene til økonomisk sosialhjelp i 2024. Basert på fremskrevet prognose for

2024 er det behov for å styrke rammen med til sammen 33,8 mill. kroner. Dette gir ramme for en månedlig utbetaling på ca. 17.700 kroner pr. bruker, for til sammen 820 brukere pr. måned.

Økonomiske konsekvenser av økt nivå på mottak av flyktninger

Kommunestyret fattet vedtak om bosetting av i alt 260 flyktninger i 2022, og 370 flyktninger i 2023. Det er signaler om at kommunen vil bli anmodet om å bosette flyktninger i 2024 på omtrent samme nivå som i 2023, gitt at krigen i Ukraina fremdeles er aktiv, samtidig som det fortsatt er flyktninger som kommer fra andre deler av verden. Den formelle anmodningen vil først komme til kommunen i november/desember 2023, etter at kommunedirektøren har fremmet forslag til budsjett. Derfor er det lagt inn kompensasjon på tjenestoområdene for faste stillinger i budsjettet, for omgjøring av i alt 27 årsverk med midlertidig ansettelse til faste stillinger samt for introduksjonsstønad og økonomisk sosialhjelp i 2024. Dette er lagt inn med ett års virkning, på bakgrunn av de foregående års mottak på henholdsvis 260 og 370 for årene 2022 og 2023. Kompensasjon av eventuelle andre driftsutgifter knyttet til mottak disse årene foretas gjennom året, i forbindelse med tertialrapporteringene. Kompensasjon av utgifter i tilknytning til *ordinært mottak* av flyktninger i 2024 tas det stilling til i lys av-, og i etterkant av vedtak i sak om anmodning fra IMDI om mottak av flyktninger i 2024. Også utgifter knyttet til sistnevnte vil bli kompensert som del av tertialrapportene i 2024. Vurdering av behov for 2025 foretas som del av i årene neste års økonomiplanprosess.

Politiske vedtak

Kompensasjon for økt norm for økonomisk sosialhjelp fra 1/7-23

I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2023 ble normen for økonomisk sosialhjelp økt med 10%. Kommunene er kompensert for økningen i rammetilskuddet og NAV kompenseres for merutgiftene på 10,4 mill. kroner.

Helse og mestring - sentrale inntekter

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	-155 082	-155 082	-155 082	-155 082
Sum Lønns- og prisvekst	-3 140	-3 140	-3 140	-3 140
Vedtatt forrige periode				
Andre tiltak	300	300	300	300
Sum Vedtak forrige periode	300	300	300	300
Konsekvensjusteringer	-2 840	-2 840	-2 840	-2 840
Konsekvensjustert ramme	-157 921	-157 921	-157 921	-157 921
Nye tiltak				
Merinntekter "Tilskudd for særlig ressurskrevende brukere"	-13 000	-11 700	-11 700	-11 700
Sum Nye tiltak	-13 000	-11 700	-11 700	-11 700
Nye tiltak og realendringer budsjett	-13 000	-11 700	-11 700	-11 700
Ramme 2024-2027	-170 921	-169 621	-169 621	-169 621

Nye tiltak

Merinntekter "Tilskudd for særlig ressurskrevende brukere"

Basert på en forutsetning om at nivået på utførte tjenester til brukere med særlig ressurskrevende behov i 2024 vil være på nivå som tilskuddet mottatt i 2023, med tillegg av nye brukere/prognoser vil det foreligge en merinntekt på ca. 13 mill. kroner. Midlene er disponert til inndekning av nødvendige merbehov i tjenesteområdet.

Ønskede tiltak og innsparinger som ikke er innarbeidet i økonomiplanen

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Opprette 8 institusjonsplasser ved Libos	-1 100	-1 450	-1 450	-1 450
Opprette 8 institusjonsplasser ved Libos	-1 100	-1 450	-1 450	-1 450
Sum	-2 200	-2 900	-2 900	-2 900

Ønskede tiltak

Opprette 8 institusjonsplasser ved Libos

Vederlagsinntekter ved opprettelse av 8 plasser ved Libos.

Opprette 8 institusjonsplasser ved Libos

Vederlagsinntekter ved opprettelse av ytterligere 8 plasser ved Libos.

KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN

Dagens virksomhet

Kultur, miljø og samfunn (KMS) har ansvar for et bredt spekter av områder og oppgaver som er vitale for kommunens virksomhet og legger grunnlaget for gode tjenester til innbyggerne. Kultur, miljø og samfunn er organisert med fire kommunalområder; by- og stedsutvikling, kultur, miljøteknikk og eiendom, samt avdelingene fagstab og næring. Gjennom målrettet planlegging og klok forvaltning, vel gjennomførte byggeprosjekter og effektiv oppfølging av kommunens eiendomsmasse, smart drift av den viktige infrastrukturen, samt best mulig tilrettelegging for et rikt kultur- og næringsliv, sikres innbyggerne ønskede fysiske og sosiale rammer. KMS skal drives effektivt og støtte opp under FN's bærekraftsmål. Det er krevende - men viktig - å finne best mulig balansegang mellom kvalitet og ressursbruk.

Lillestrøm kommune er i betydelig vekst. God planlegging er nøkkelen for å styre by- og stedsutvikling i ønsket retning. For å skape gode oppvekstvilkår og bærekraftige lokalmiljøer, samt å kunne levere gode tjenester til innbyggerne, må infrastruktur og vekst planlegges systematisk og bærekraftig. Tjenesteområdet kultur, miljø og samfunns leveranser danner premissene for alle kommunens tjenesteområder.

Lillestrøm skal være en attraktiv nærings- og kulturkommune. Flere arbeidsplasser og ulike kulturelle møteplasser bidrar til god samfunnsbygging og sosial bærekraft i hele kommunen. Arbeidet med å utvikle kulturtilbudene i ulike deler av kommunen skal fortsette. Viktige nærings- og kunnskapsklynger skal gis hensiktsmessige vekstvilkår.

KOSTRA nøkkeltall

	Lillestrøm 2021	Lillestrøm 2022	Drammen	Lørenskog	Ullensaker	Kostragruppe 12
Prioritet						
Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (301) Plansaksbehandling (B) **)	334	356	428	435	428	408
Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (302) Bygge- delings- og seksjoneringsarbeid (B) **)	373	402	461	446	344	363
Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (303) Kart og oppmåling (B) **)	199	229	184	101	153	182

Økonomiplan for 2024-2027

Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner (B)	2 389	2 517	2 755	3 088	3 187	3 198
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kirke (B) **)	438	404	534	411	444	620
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Plan, kulturminner, natur og nærmiljø (B) **)	751	843	1 288	1 012	691	1 165
Netto driftsutgifter til funksjon 338 og 339 pr. innbygger, konsern (kr) (B)	767	904	737	872	883	826
Netto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg per innbygger (B) **)	715	656	713	1 077	1 406	869
Produktivitet						
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate	317 074	344 350	431 780	608 753	337 216	379 274
Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B)	173	102	176	166	95	122
Dekningsgrad						
Besøk i folkebibliotek per innbygger (B)	1,5	2,7	3,9	2,7	2,0	4,0
Kvalitet						
Antall utstedte parkeringstillatelser for forflytningshemmede pr. 10 000 innb	225	144	59	115	61	96

**) Justert for utgiftsbehov

Utviklingstrekk og utfordringer

Befolkningsveksten påvirker og danner grunnlag for både utførelse av oppgaver og utvikling innenfor ansvarsområdene til Kultur, miljø og samfunn. Folketallet øker og utbyggingsbehovet vokser. Plan- og byggesaksbehandling, kommunal infrastruktur, kommunale bygg samt ulike tjenester settes under press. Utviklingen gir spesielt stort trykk i Lillestrøm by og tettstedene i kommunen. Formålsbyggene skal utvikles i tråd med befolkningsprognosene, noe som synliggjøres gjennom blant annet revidert skolebehovsplan og barnehagebehovsplanen, som nå skal revideres. Veksten er også merkbar for helsebyggene, hvor behovet for eksempelvis sykehjemsplasser er spesielt stort i Lillestrøm by. Tilrettelegging av møteplasser for barn, unge og eldre må også økes i takt med befolkningsvekst og -sammensetning.

KMS har en viktig rolle i å forebygge behovene for helsetjenester. Bærekraftig by- og stedsutvikling og varierte kulturtilbud står sentralt for å legge til rette for at folk er så friske som mulig og klarer seg selv lenger. Å legge til rette for bomiljøer tilpasset eldre, attraktive møteplasser, varierte aktiviteter, samt mulighet for kulturopplevelser, idrett og friluftsliv vil bidra til bedre folkehelse. Samtidig vil effektiv drift, renhold og vedlikehold av institusjonene gjøre det enklere for helsepersonell å gjøre en tilstrekkelig jobb når hjelp er nødvendig.

Ekstraordinær prisvekst, som i 2023, rammer alle deler av virksomheten i Kultur, miljø og samfunn. I tillegg til at alle byggetiltak øker i pris, vokser også markedsprisen for viktige anskaffelser for å gjennomføre vedlikeholdstiltak og servicetjenester. Det er stor oppmerksomhet på effektivisering i drift, slik at midlene prioriteres og benyttes så hensiktsmessig som mulig. Smartere drift av kommunale bygg som skoler, barnehager og omsorgsbygg, samt infrastrukturen innen trafikk, vann, avløp og renovasjon, skal bidra til å få ned kostnadene så mye som mulig. Dette er spesielt viktig i en vekstkommune hvor antall kvadratmeter i kommunale bygg, samt løpemeter infrastruktur, stadig øker. Budsjettene framover

vil fortsatt være stramme og vedlikeholdsetterslepet vil dessverre øke videre i økonomiperioden, både når det gjelder trafikkareal, veier, bygninger og utanlegg for lek og fritid.

Kommunen har store klimautslipp. Det forutsettes at utslippene skal reduseres betraktelig i årene framover. Den største andelen er fra transportsektoren, der personbiltrafikk dominerer. Tema som klimatilpasning, artsmangfold, landskapsvern og bærekraftige energiløsninger er også utfordringer for framtida. Et tett samarbeid med næringslivet kan bidra både til direkte utslippskutt og utvikling av nye, mer bærekraftige løsninger.

Naturhendelser som ekstremvær, flom og utglidninger i løsmasser (kvikkleire) er en utvikling kommunen følger godt med på. Det er svært viktig med forebygging, beredskap og bøtende tiltak. I 2023 har det vært flere hendelser som har vist behovet for å prioritere dette viktige området. Først svikt i vannforsyningen, deretter flommen Hans med påfølgende ekstremnedbør. Hendelsene har vist at det reageres riktig og raskt, men de har også vist behov for å styrke arbeidet med beredskap og samfunnssikkerhet og samhandling mellom aktørene.

Den kommunaltekniske infrastrukturen er viktig for å opprettholde samfunnskritiske funksjoner og yte nødvendige og viktige tjenester til innbyggerne. I tillegg til betydelig vekst i antall innbyggere, er Lillestrøm en arealmessig stor kommune med mye infrastruktur per innbygger. Overordnede myndigheter stiller stadig mer skjerpede og konkrete krav til tjenestene, samtidig skal vedlikehold av gammel infrastruktur gjennomføres. I sum bidrar dette til økning i kostnader, som vil fortsette fram mot 2030.

Kommunen har mange veier, de fleste er asfalterte, men det er fortsatt mange med lav standard og grusdekke. Totalt sett øker vedlikeholdsetterslepet fordi det ikke utføres tilstrekkelig vedlikehold og reinvesteringer.

Prioriteringer i planperioden

Bærekraft og kommunale tjenester

Det overordnede og strategiske planleggingsarbeidet legger grunnlaget for at Lillestrøm kommune når målene om bærekraftig utvikling, samtidig som vi fortsetter å levere gode tjenester til innbyggerne. Planstrategien, som snart skal revideres, viser at det er et behov for utredning og planlegging innen et bredt spekter av fagområder og tjenester. For å sikre en bærekraftig utvikling innen alle områder, blir det særlig viktig at overordnet planarbeid gjennomføres som planlagt. Kommunen har dyktige fagfolk til utredningsarbeid, men det er dessverre ikke funnet rom for en nødvendig styrking av ressursene.

Områdereguleringer samt finansierings- og gjennomføringsmodeller

Områderegulering er et nyttig verktøy i utvikling av vekst- og transformasjonsområder. Planene kan gi grunnlag for helhetlige løsninger og bærekraftige lokalsamfunn. Da er det viktig å sikre riktig fordeling av kostnader og ønsket kvalitet etter gjennomføring.

I tillegg til planprosesser med stor grad av medvirkning, samt utbyggingsavtaler og rekkefølgebestemmelser, skal finansierings- og gjennomføringsmodeller vurderes i flere områder og tas i bruk der det er hensiktsmessig. Nye endringer i plan- og bygningsloven er på høring. Det overordnede målet med forslaget til nye finansieringsmodeller for infrastruktur er å tilrettelegge for rask og bærekraftig boligbygging. Forslaget skal bedre forutsigbarheten for utbyggere og kommuner, ved å synliggjøre behovet for offentlig infrastruktur og kostnadene på et tidligere tidspunkt enn etter dagens system. En slik endring vil berøre flere enheter og fagområder i kommunen. Det er ønskelig å styrke og bygge kompetanse innen de berørte fagområdene. I budsjettet legges det opp til en begynnende opptrapping med en viss økning av ressurser innen dette viktige området.

FutureBuilt

Lillestrøm er en FutureBuilt kommune. Dette forplikter og gir store muligheter innen miljøvennlig bygging i både privat og offentlig regi. Kommunen er deltaker i dette tiårige programmet, som skal vise at det er mulig å utvikle klimanøytrale byområder og arkitektur med høy kvalitet.

Innovasjonsprogrammet skal være et utstillingsvindu for de mest ambisiøse aktørene i byggenæringen. I tillegg til kvartals- og områdeutvikling, kan både store og små bygnings- og infrastrukturprosjekt vurderes som prosjekter innenfor FutureBuilt. Kommunen har en dedikert prosjektleder internt med kompetanse til å koordinere denne satsingen. FutureBuilt utvikles nå til å bli et storbyprogram, hvor vekstkommuner samarbeider, får rådgivning og bidrar til bærekraftig utvikling innen bygg- og anleggsområde.

Universitetskommune og studentby

Med utvikling av et nytt campus for OsloMet i Lillestrøm by, Universitetet i Oslo (UiO) sin satsing på Kjeller og en mulig forsterkning av Fagskolen i Vikens tilbud i kommunen, er det behov for å jobbe mer helhetlig og målrettet for å bli en anerkjent universitetskommune og utvikle en attraktiv studentby. Ved å jobbe i tett samspill med utdanningsinstitusjonene legges grunnlaget for relevante utdanningsløp i regionen, potensialet for spennende forskningsprosjekter samt tett samarbeid rundt praksisplasser og phd-prosjekter. Kommunen ønsker også å bidra til gode koblinger mellom studiestedene og andre virksomheter, spesielt lokalt næringsliv. Målsettingen er at både ansatte og studenter skal finne lokasjon og omgivelser attraktive og tilgjengelige. Det jobbes konkret med å knytte fremtidige studieløp opp mot lokale behov og konkurransefortrinn. Det ligger også stort potensial i å knytte flere av kommunens institusjoner opp mot universitetene, slik at enkelte av disse får status som for eksempel universitetsskole, -barnehage og -sykehjem. Bibliotek, kulturliv, frivillighet og lokale bedrifter vil også være viktige bidragsyttere.

Gravferd, gravplasser og seremonirom

Den nye gravferdsloven åpner for at kommunen kan ta over gravferdsansvaret. Uansett hvordan denne offentlige tjenesteytingen skal skje i framtiden, bør kommunen være med å sikre seremonirom for alle, forsvarlig drift av og tilstrekkelig kapasitet i krematoriet, nødvendig utvikling av gravplassene samt sikre tilstrekkelig antall graver av ulike typer. Utviklingen skal skje i samarbeid med tros- og livssynssamfunn. Livssynsnøytrale seremonirom er en mangel i Lillestrøm kommune. Dette er spilt inn i det pågående kommuneplanarbeidet. I tillegg har Kirkelig Fellesråd utarbeidet Gravplassmelding for Lillestrøm kommune. Den legger vekt på utvikling av gravplassene og tjenestene, samt effektiv og grønn drift. En viss styrking av ressurser til dette arbeidet er forslått dekket gjennom økning av gebyrer og priser.

By- og stedsutvikling

Lillestrøm kommune skal ha en attraktiv regionby, bærekraftige tettsteder og livskraftige lokalsamfunn. Både byen og tettstedene skal ha kvaliteter som gjør det godt å bo, jobbe og leve i kommunen i alle livets faser. En god by- og stedsutvikling forebygges og reduserer behov for helsetjenester. Ved å legge til rette for flere arbeidsplasser, tilpassede møteplasser, mulighet for variert fysisk aktivitet samt hensiktsmessige boliger, kan kommunen møte framtidens utfordringer på en bærekraftig måte. Lillestrøm har en meget attraktiv beliggenhet, med stor befolkningsøkning og stort utbyggingspress. Transformasjon og fortetting må skje med tilstrekkelig kvalitet og legge til rette for en bærekraftig utvikling. Veksten må tas med grønn mobilitet og fortetting rundt kollektivknutepunkter, sikring av kulturminner og -landskap, samt bruk av miljøvennlige og bestandige materialer. Dyrket mark bør i størst mulig grad bevares. Selv om det er noe vanskeligere økonomiske tider, er det viktig at kvaliteten sikres i pågående og nye prosjekter.

Ønsket utvikling og arealutnyttelse

Både kommuneplanens arealdel og byutviklingsplanen for Lillestrøm by ble vedtatt i 2023. Arbeidet med kommunedelplan for Kjeller er i gang. Revidering av kommuneplanen, i første omgang samfunnsdelen og planstrategien, er nylig startet opp. Det er nødvendig å styrke kapasiteten innen overordnet planlegging, samferdsel, klima, miljø og naturmangfold, men det er ikke funnet rom for det i budsjettforslaget.

Plan- og byggesaksbehandling

Kommunen har fremdeles mange innsendte planforslag til behandling. Disse detaljreguleringene har tidsfrister i plan- og bygningsloven. Kapasiteten er presset. Det er de samme ressursene som utarbeider kommunens egne områdereguleringer. Byggesaksområdet har fortsatt stor pågang. Det vurderes kontinuerlig ulike tiltak for å prioritere og sikre effektive prosesser innen plan- og byggesaksbehandling, både bedre digitale løsninger og endrede måter å jobbe på. Innsendte reguleringsplaner og byggesak finansieres gjennom gebyrer (selvkost). Pris- og lønnsvekst sammen med nedgangstider og forventet færre saker vil trolig gi økt finansieringsbehov fremover. Størrelsen på bemanningen innen byggesak ses til enhver tid i sammenheng med saksomfanget. I tillegg er det viktig å fortsette satsingen og tilføre tilstrekkelige ressurser til tilsyn- og ulovlighetsoppfølging.

Næringsutvikling

Lillestrøm kommune skal være en motor for kunnskapsbasert og bærekraftig næringsutvikling i hovedstadsregionen. Flere bedriftsetableringer, nye kompetansearbeidsplasser, økt fokus på synergier mellom eksisterende fagmiljøer og profilering av regionen som et attraktivt sted for næringsetablering, er prioritert. Økt internasjonalisering bør ses på som en mulighet til å sikre både tilgang på flere arbeidstakere innen kunnskapsutvikling samt nye bedriftsetableringer. Gjennom utvikling av konsepter for et fremtidig innovasjonsdistrikt på Nedre Romerike, dannes grunnlag for økt samhandling på tvers av institusjoner.

Lillestrøm har et mangfoldig næringsliv innenfor de fleste bransjer, spredt over store deler av kommunen. Næringsprofilen bør styrkes gjennom å synliggjøre og øke satsing mot noen utvalgte bransjer, som beskrevet i strategi for bærekraftig næringsutvikling. Vekst i verdiskaping, bærekraftig utvikling, innovasjon og nye kunnskapsintensive arbeidsplasser, er et uttalt mål. Lillestrøm kommune skal særlig bidra til å markere næringslivet nasjonalt og internasjonalt innen fremtidsrettede næringer som energi, klima, miljø og helse.

Mer næringsareal i nærheten av Norges tredje største kollektivknutepunkt i Lillestrøm by, vil bidra til å gi næringslivet et bedre klimafotavtrykk og derigjennom styrket omdømmet. I tillegg vil utvikling av arbeidsplasser også rundt andre kollektivknutepunkt i kommunen bidra til mindre behov for pendling og øke attraktiviteten for hele kommunen.

Kulturliv

Lillestrøm skal være en kommune det er godt å bo og jobbe i. Tilstrekkelige tilbud innen kulturområdet legger grunnlag for givende nærmiljø for folk i alle livsfaser. Et bredt kulturtilbud er viktig for å skape livskraftige lokalsamfunn. Kommunen skal romme alt fra et profesjonelt kunst- og kulturliv til alle deler av frivillig sektor. En satsing på synlige kulturelle fyrtårn og samarbeid mellom kommunen, kulturliv og næringsaktører om utvikling og oppgaveløsning, kan bidra til å skape økt identitet og en enda mer attraktiv kommune. Innbyggerne etterspør flere gode møteplasser ute og inne, og steder som gir mulighet for samvær, rekreasjon og utfoldelse. De største utfordringene for Lillestrøm by og tettstedene er å utvikle og beholde kvaliteten på den offentlige infrastrukturen, herunder attraktive møteplasser, parker, torg og byrom. Kulturområdet er viktig for måloppnåelse innen kommunens satsningsområder, særlig når det gjelder by- og tettstedsutvikling og mestring hele livet.

Frivillighet og kulturarenaer

Forutsigbart og konstruktivt samspill med frivilligheten blir spesielt viktig framover. For å sikre utvikling av unike og interessante arenaer, må det etableres forpliktende samarbeid mellom offentlige og private aktører. Gjennom særskilt satsing på noen aktører og arenaer, kan det utvikles framragende kunst- og kulturmiljøer, som kan markere seg både nasjonalt og internasjonalt. Dette bidrar til identitetsskaping og ønsket omdømmebygging for Lillestrøm.

Kommunen har mange gode kulturinstitusjoner, deriblant Fetsund og Bingen lenser, Blaker Skanse og Kulturkvartalene i Lillestrøm by. Her finner vi Lillestrøm kultursenter, nyåpnet bibliotek, Lillestrøm KulturHub, Nitja senter for samtidskunst og Unge Viken Teater. Dette er sentrale kulturinstitusjoner som kan utvikles og eksponeres. Framover arbeides det med å finne framtidige og mer egnede lokaler for Unge Viken Teater. I tillegg vil en varig og bærekraftig modell for Guttormsgaards arkiv, i samarbeid med regionale og statlige myndigheter, prioriteres. Lokale frivilligsentraler, idrettsaktører og -arenaer, møteplasser for ungdom og bibliotekene vil danne grunnmur for kulturbyggingen i hele kommunen. De unike kultur- og naturverdiene i området Nordre Øyeren utvikles og ivaretas i samarbeid med andre offentlige instanser.

Norges kulturkommune

Kommunens kulturstrategi viser hvor verdifullt kulturområdet er for innbyggerne og bygger opp om kommunens overordnede mål. Strategien legger grunn for videre prioriteringer, hvor både frivilligheten og de regionale kulturaktørene vil bidra inn. I perioden 2023 - 2025 er vi kåret til Norges kulturkommune. I dette ligger en spennende mulighet til å synliggjøre og markedsføre Lillestrøm som et godt sted å leve og etablere seg. Statusen skaper attraktivitet og vil tilføre kommunen ressurser gjennom økt oppmerksomhet fra regionale og statlige instanser. I tillegg kan utnevnelsen bidra til å øke intern stolthet og viktig identitetsskaping for innbyggerne våre.

Dekommisjonering

Oppfølging av kommunens ansvar i forbindelse med dekommisjonering av atomreaktoren på Kjeller, er en viktig oppgave i flere tiår framover. Det er behov for midler til dette, men dessverre er det ikke funnet inndekning gjennom ordinære budsjetter. De vedtatte premisser for arbeidet er å ivareta kommunens interesser og innbyggernes sikkerhet, samt legge til rette for ønsket utvikling i kjellerområdet. Behovet for å tilføre administrasjonen mer ressurser i årene fremover og kostnader knyttet til dette, søkes dekket i størst mulig grad gjennom bevilgninger fra nasjonale myndigheter. Kommunedirektøren har tatt initiativ til å få på plass en avtale om dette.

Grunnforhold og sikkerhet

Store forekomster av kvikkleire medfører krevende grunnforhold i mange områder i kommunen. Det er svært viktig med solid kvalitetssikring av planer og byggesaker, for å sikre at leirskred og andre hendelser ikke tar liv, bygninger eller annen infrastruktur. Det er behov for kontroll i alle faser, samt oppfølging av mistanker om større bevegelser i grunnen. Det gjøres allerede et ressurskrevende oppfølgingsarbeid på dette området. At kommunen har tilsatt egen geotekniker, medfører at hendelser kan følges opp raskere. Geoteknikeren og andre interne ressurspersoner sikrer kvaliteten i planer og anskaffelser på en bedre måte enn tidligere, rutiner og samarbeid på tvers forbedres og det langsiktige arbeidet for å trygge innbyggere og infrastruktur ivaretas i tilstrekkelig grad. Enkelte tjenester innen dette viktige fagområdet kjøpes eksternt via rammeavtaler.

Beredskap og krisehåndtering

I 2023 gjorde Lillestrøm kommune en stor jobb med å revidere kommunens helhetlig ROS-analyse. Dette er en gjennomgang av uønskede hendelser som kan ramme kommunen. I arbeidet ble sannsynligheten for at hendelser kan skje og konsekvensene disse kan gi vurdert. Analysen bidrar til å identifisere og prioritere risiko- og sårbarhetsreducerende tiltak. Tiltak kan være forebyggende (reducerer

sannsynligheten), konsekvensreducerende (reducerer konsekvensene) eller begge deler. I kommunes helhetlige ROS-analyse er 24 ulike hendelser nærmere analysert. Kriteriet for hvilke hendelser som er vurdert, er at de kan bli så store og komplekse at kommunens kriseledelse blir involvert. Mange av disse hendelsene er relatert til fagområder som sorterer under Kultur, miljø og samfunn. Tjenesteområdet må sørge for at helhetlig ROS-analyse blir fulgt opp. Planverk skal utarbeides og revideres i henhold til anbefalingene i analyse. I tillegg skal tiltal implementeres og sikres med tilstrekkelige rutiner i hele organisasjonen.

Landbruks-, natur og friluftsområder (LNF-områder)

I videre utvikling skal det legges vekt på oppgradering av blågrønne fellesområder. Muligheter for et godt friluftsliv er sentralt for innbyggernes livskvalitet. Landbruksnæringen forvalter ca. 80 % av kommunens areal. Lillestrøm er den fjerde største kornkommunen i landet. Kommunen er dermed en stor matprodusent, som er viktig både i seg selv og for landets beredskap. Omtrent 60 % av kommunens areal er skogsområder, noe som er viktig både for klima, friluftsliv og biologisk mangfold. Kommunen forvalter statlige, juridiske og økonomiske virkemidler innen landbruket. I denne rollen bidrar kommunen til en bærekraftig arealforvaltning av jord- og skogbruksarealer, en miljø- og klimavennlig landbruksnæring, samt ivaretagelse av kulturlandskapet og det biologiske mangfoldet. Ulike jord- og skogbruksordninger bidrar til miljøvennlig drift og redusert forurensning til vassdrag og reduserte klimautslipp. Et mål for arbeidet er innovativ næringsutvikling innen landbruket. Det er stor pågang av søknader til Innovasjon Norge, hvor avdeling Landbruk er førstelinjetjeneste. Temaplan landbruk og temaplan naturmangfold vil komme til politisk sluttbehandling i 2024.

Energieffektivisering

Arbeidet med energieffektivisering av kommunens bygningsmasse er godt i gang. ENØK-rådgiver og innføringen av energioppfølgingsystem (EOS) gir kunnskap om forbruk og muliggjør iverksettelse av målrettede tiltak. Arbeidet er fortsatt i tidlig fase. Effekten vil komme gradvis i årene som kommer. I 2023 og 2024 ble det bevilget et betydelig beløp til solcelleenergi på kommunens formålsbygg. Anbudsprosess er gjennomført i 2023 og framover vil det settes i bestilling flere solenergi prosjekter.

Drift og vedlikehold

Vedlikeholdsetterslepet øker. Innenfor eiendomsområdet er etterslepet beregnet til rundt 1,5 mrd. kroner. I tillegg er etterslepet for kommunale anlegg og infrastruktur stort. Det er ikke rom for ønsket ambisjonsnivå innen nåværende budsjetttrammer. Med små midler over mange år til nødvendig vedlikehold og rehabilitering av bygninger, grøntområder, trim- og lekeinstallasjoner, lekeplasser, vei- og trafikkareal samt vann- og avløpsnett, forringes kommunens kapital i eiendommer og infrastruktur. I tillegg vil tjenestetilbudene til dels få dårligere kvalitet. Det må gjøres tøffe prioriteringer framover for å sikre at ressursene brukes på det aller viktigste. Forventninger og kvalitet på flere områder må reduseres. Ivaretagelse av kommunal eiendom og infrastruktur er uansett en viktig prioritering. Administrasjonen skal ha fokus på å få mest mulig igjen for avsatte midler på de ulike områdene.

Kommunale bygg

Kommunens eiendomsmasse har stor økonomisk verdi. Kommunale bygg må tas vare på gjennom tilstrekkelig vedlikehold og oppgraderinger, slik at innbyggerne sikres gode og trygge omgivelser. Dagens vedlikeholdsbudsjett strekker ikke til for å hindre etterslep. Tiltak for at byggene skal være trygge i henhold til gjeldende lover og forskrifter, samt tiltak som bedrer inn klima og reduserer energitgifter, må prioriteres. I perioden 2020-22 er det gjort et omfattende arbeid for å kartlegge tilstanden på kommunens formålsbygg, herunder vedlikeholdsetterslepet på bygningsmassen. Resultatene viser at det er stor variasjon i byggenes tilstand. Store investeringer det siste tiåret har ført til mange nye, gode bygg, mens etterslepet på øvrige bygg har økt grunnet av lite midler til vedlikehold. Hvis vedlikeholdsinnsatsen ikke styrkes, vil etterslepet fortsette å øke med opp mot 40 millioner kroner årlig.

Kommunale boliger

Det er stor mangel på kommunale boliger og lange ventelister. Ekstraordinær tilstrømming av flyktninger har så langt primært blitt løst gjennom private utleieforhold. Ettersom utleiemarkedet mettes, økes også behovet for kommunale boliger. Det legges inn investeringsmidler i årsbudsjettet for å kjøpe inn flere boliger, slik at det akutte behovet kan løses på best mulig måte.

Arealeffektivisering av kommunens lokaler

Kommunens behov for lokaler og arealer endres stadig. I lys av erfaringene med digitalt nærvær og endrede arbeidsvaner under koronapandemien, jobbes det med hvordan fremtidens arbeidsplasser skal formes. Det er etablert et prosjekt som skal bidra til å realisere en mer effektiv arealutnyttelse i flere av kommunens bygg, først og fremst i rådhuset og lokalene i Solheimsgata i Lillestrøm by. På denne måten vil kommunen kunne effektivisere arealbruk og redusere omfang av leide lokaler, alternativt leie ut eller selge egen eiendom. I 2023-budsjett ble det lagt inn store innsparinger på leieutgifter. Da det ikke er mulig å tre ut av leieavtaler umiddelbart, vil innsparingene gradvis bli realisert fram mot 2026. I kommunedirektørens budsjettforslag er det lagt inn midler til å kompensere kommunalområde eiendom for denne "forsinkelsen" i innsparing.

Renhold

Renholdstjenesten gjennomfører kontinuerlig tiltak for å effektivisere tjenesten. Målet er å levere tjenester av tilstrekkelig kvalitet, samtidig som kostnadsnivået reduseres. Tjenesten måles årlig opp mot samme tjeneste i andre kommuner ved bruk av sammenlignbare KPIer. Viktige nøkkeltall er total renholdskostnad pr. kvm og KOSTRA-tall. Samarbeid og erfaringsutveksling med sammenlignbare kommuner er etablert, og det deles "jobb smartere"-tiltak innenfor bransjen.

Renholdstjenesten jobber med en rekke prosjekter innenfor driften. Hvert prosjekt skal føre til en endring og forbedring av tjenesten. Prosjektet med bærekraftig vikarbruk, hvor vikarbehovet dekkes med fast ansatte i ambulerende patruljer, avsluttes høsten 2023. Dette har medført at fra 2024 har kommunen fem ambulerende vikarteam som dekker opp korttidsfraværet i kommunen. Prosjekt oppgavedeling ferdigstilles innen 31.12.23. Erfaringer og gevinster fra dette prosjektet vil sette premisser for en ytterligere utprøving av oppgavedeling på andre institusjoner i kommunen. Det er essensielt at det i pågående prosjekt blir tatt ut effekt i form av tidsbruk på renhold ved hjelp av automatiserte hjelpemidler som rengjøringsroboter, slik at kostnaden ikke blir vesentlig høyere enn dagens budsjetter. Andre tiltak som vil ha stort fokus i 2024, er kompetanseheving og ytterligere automatisering av gulvrenhold gjennom økt innføring av rengjøringsroboter.

Vaskeritjenester

Vaskeritjenesten er under stort press. Det er stort behov for tjenestene, lokalene er lite egnet og flere maskiner er utslitte. Det er ønskelig å etablere nytt sentralvaskeri. Egen sak om dette legges fram høsten 2023. I påvente av avklaringer må dagens drift sikres med tiltak i dagens vaskerier.

Det er behov for å iverksette tiltak i vaskeriet på Skedsmotun bo- og behandlingssenter. Sorteringsområdet for urent tøy må oppgraderes i henhold til HMS for de ansatte i vaskeriet. Det er avsatt midler til ombygging, men det er sannsynligvis ikke mulig å iverksette før vinteren 2024. I tillegg er det planlagt full utskifting av maskinparken i vaskeriet i Sørvald bo- og behandlingssenter. Kapasiteten på maskinparken vil imidlertid ikke bli økt, da det ikke er avsatt midler til bygningsmessige tilpasninger i lokalene.

Kommunens kjøretøy

Det er et stort behov å få oversikt over kommunens bilflåte og bruken av kjøretøyene, slik at kostnader knyttet til kjøretøy kan reduseres. I 2023 er det jobbet med implementering av nytt biladministrasjonssystem med digitale kjørebøker. Systemet skal bidra til økt oversikt og gi viktige beslutningsdata for videre dimensjonering. I 2024 må det settes fokus på anskaffelser, skadeforebyggende tiltak, samt å sikre lavest mulig kostnad på bilparken. Dagens løsninger rundt eie eller leie av kommunale kjøretøy må også settes på agendaen og framtidige løsninger vurderes.

Kommunalteknisk infrastruktur

Innenfor kommunaltekniske områder skal det være særlig fokus på bærekraftig klima- og miljøutvikling framover. Dimensjonering av tjenesteproduksjonen er i stor grad styrt av befolkningsutviklingen, bosettingsmønstre og konsentrasjon på bebyggelse. Den regionale areal- og transportplanen gir, sammen med etablering av grønne grenser, gode overordnede føringer for hvor hovedinnsatsen når det gjelder kapasitetsøkninger som skal gjøres i årene som kommer. I tillegg er det behov for klimatilpasningstiltak og tiltak som fremmer bærekraft, samt håndtering av betydelige etterslep i form av vedlikehold og reinvesteringer.

En del av tjenesteproduksjonen foregår i interkommunale selskaper. Det er stor utvikling i tjenestetilbudet, endringer i rammebetingelser og betydelig vekst i kostnadene, både på driftssiden og i form av investeringer. God eierstyring er spesielt viktig i årene framover. Kommunale gebyrer vil øke mye i årene som kommer.

Flomvern og ekstremnedbør

I 2023 er det gjennomført et forprosjektet som tar for seg forsterking av flomsikringen rundt Lillestrøm by. Rapporten vurderer bruk av permanente og midlertidige løsninger i tiden framover, med mer ekstremvær og flommer med høyere vannstand. Regelverket (TEK) innen dette området er i endring. Det ses på muligheten for å åpne opp for bruk av midlertidige (organisatoriske) tiltak. Byggestart for nytt flomvern for Lillestrøm by bør derfor utsettes til nytt regelverk er på plass (trolig tidlig 2025).

I forbindelse med ekstremværet Hans ble det avdekket mangler ved flomsikringen av byen. Noen av manglene er akutte og bør vurderes utbedret før eventuell opprustning av dagens flomvern. Det er igangsatt arbeid med skybruddsplaner for utsatte områder i kommunen. Hans og andre ekstremnedbørshendelser viser at fokuset på økende nedbør må prioriteres fremover. Det pågående prosjektet for Lillestrøm by og andre områder i kommunen, ferdigstilles i 2024 og skal identifisere flomveier, utsatte områder og områder som kan brukes til oversvømmelse samt avdekke risiko for skader og beskrive aktuelle tiltak for å forebygge flomskader.

Vann og avløp

Skjerpede myndighetskrav og økt fokus på miljø, kombinert med befolkningsvekst, gir stort press på de kommunaltekniske anleggene. Det er behov for økt kapasitet. På kort sikt er det nødvendig å øke kapasiteten på avløpssiden. På litt lenger sikt er behovet stort på både vann- og avløpssiden.

Det er vedtatt nye hovedplaner for NRVA og flere av eierkommunene i 2022 og 2023. Her ble det innarbeidet et helhetlig kapittel som peker på noen felles mål og tiltak som skal gjennomføres. Videre samordning av hovedplaner ved neste rullering vil legge vekt på:

- Lekkasjemengde i vannledningsnett og avløpsmengde skal holdes konstant .
- Oppdatering av miljørisikovurdering i samarbeid med nabokommuner og NRVA/MIRA skal startet i 2023 og fullføres i 2024.
- Muligheter for å samordne grensesnitt mellom de ulike selskap og kommuner skal bedres.

Det er forskjellig betalingsmodell i de ulike selskapene. Betalingsmodellen for MIRA ble revidert i 2023. Det bør ses på modellene for NRVA. Særlig gjelder dette avløp, hvor utfordringer med å måle avløpsmengder har ført til flere feil med påfølgende revideringer over lang tid.

Grensesnittene i selskapene er også ulike. Disse definerer hvor selskapenes ansvar slutter og kommunenes ansvar begynner. Dette definerer i neste omgang hvordan nye investeringer skal finansieres. Eventuell justering av grensesnittene må ha til formål å optimalisere utnyttelsen av den tekniske infrastrukturen og koordineringen i utviklingen av denne.

Skjerpede myndighetskrav og økt søkelys på miljø kombinert med befolkningsvekst, gir stort press på de kommunaltekniske anleggene. Lillestrøm kommune fikk ny utslippstillatelse fra Statsforvalteren i 2023. Denne regulerer og setter krav til drift av avløpsnett. Det er i tillatelsen satt krav til en rekke planer, rapporteringer og tiltak som må gjennomføres de nærmeste årene. Kravene handler hovedsakelig om å måle, dokumenter og redusere utslipp fra avløpsnett.

Det er utarbeidet nye hovedplaner og gjennomført risiko- og sårbarhetsanalyser for vannforsyning og avløp. I forlengelse av planarbeidet er det utarbeidet beredskapsplan for vannforsyning. Tilsvarende plan for avløp må utarbeides i løpet av 2024. Det samme gjelder for tiltaksplaner.

Utsiftingen av vannledninger i grått støpejern fortsetter.

Det er et overordnet mål at alle vannforekomster skal ha god eller svært god kjemisk og økologisk tilstand innen utgangen av 2027. Lillestrøm har mange private avløpsanlegg. En stor andel av disse er av eldre dato og bidrar til unødvendig forurensning. Kommunen er lovpålagt å føre tilsyn med disse anleggene, for å forhindre og stoppe forurensning. Tilsyn på dette området er nå i gang.

Nesten alle husstander i Lillestrøm kommune har tilgang på godt, nok og sikkert drikkevann. Derimot er reservevannforsyning ikke tilstrekkelig. Dette ble synliggjort under kokevarslet våren 2023. Levering av reservevann til kommunen er delegert til NRVA IKS. Selskapet har gjennomført flere tiltak for å styrke forsyningen, mens ytterligere tiltak gjenstår, bla å styrke overføringskapasiteten fra Oslo. Slik reservevannforsyningen i NRVA-området fungerer i dag, er deler av Lillestrøm kommune (spesielt tidligere Skedsmo) mest utsatt når det er store hendelser og mangel på reservevann.

Kommunen har 120 avløpspumpestasjoner. Mange av disse er eldre enn teknisk levealder, er utslitte og har for lav kapasitet. Dette medfører unødvendige utslipp eller forurensning. Stasjonene har behov for oppgradering og utskifting. Det er planlagt igangsatt 2024. Manglende oppfølging kan føre til reaksjoner fra statsforvalteren.

Digitalisering av infrastruktur

Arbeidet med digitaliseringstiltak og prosessoptimalisering innen infrastrukturen fortsetter. Dette vil styrke tjenestekvaliteten og gi rasjonaliseringsgevinster. Nye tiltak skal ta hensyn til og tilpasses endringer i klima. Arbeidet med å samordne systemer for driftsovervåkning ferdigstilles i 2023. Det arbeides også videre med nettmodeller for avløp og flom.

Drift av parker og friluftsområder

Ressurssituasjonen er krevende. Budsjetter til blant annet til drift av nye parker og arealer som kommer inn i porteføljen er ikke tilstrekkelige. Det betyr at innbyggerne ikke kan vente samme kvalitet på tjenestene. Det blir nødvendig med redusert frekvens på stell av grøntarealer og enklere stell av beplantning.

Drift og vedlikehold av trafikkareal

Det et økende etterslep når det gjelder vedlikehold av kommunale veier. Kostnadsveksten er ikke kompensert i budsjettene. Det medfører ytterligere svekkelse i tjenestekvalitet, samt redusert vedlikehold.

Det bygges mye i Lillestrøm, spesielt i by- og tettstedsnære områder hvor det etableres ny infrastruktur med høye driftskostnader. Å sørge for tilstrekkelig vedlikehold er klok forvaltning av den investerte kapitalen. Temaplan vei, for drift og vedlikehold av kommunens veier, ble vedtatt i 2022. Tilsvarende temaplan for veilys er også vedtatt. I behandlingen framkom ønsker om å styrke vedlikeholdet framover. Målet er at vedlikeholdsetterslepet skal være borte i løpet av 25 år. Det fordrer at det avsettes nødvendige ressurser til både drift og vedlikehold, noe det ikke er plass til foreløpig.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN					
Ballbinger	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Blaker kirkegård - utvidelse og rehabilitering	41 440	7 112	0	0	48 552
Blaker Skanse	15 000	15 000	15 000	15 000	60 000
Boliger - kjøp og salg	40 000	-0	0	0	40 000
Brannteknisk oppgradering av kulturbygg og andre formålsbygg	5 000	2 000	2 000	0	9 000
Breidablikk barnehage - riving, opparbeidelse av park	2 000	0	0	0	2 000
Byggherre - Oppfølging i garantitiden	2 000	1 000	1 000	0	4 000
Digitalisering og styring av bygningsmasse	700	0	0	0	700
Eiendom - utviklingsplan	35 000	40 000	30 000	30 000	135 000
Energibrønner kunstgressbaner	9 842	0	0	0	9 842
ENØK - Oppgradering av ventilasjonsanlegg på kommunale bygg	15 540	10 360	0	0	25 900
Enøk-investeringer	2 497	2 497	2 497	2 497	9 988
E-skatt - Bro Skjærvagapet	1 000	2 108	6 216	25 900	35 224
E-skatt - Husebylåven	1 500	0	0	0	1 500
E-skatt - inv vei og trafikksikring	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Flomvern	5 500	3 000	-0	0	8 500
Forskuttering fylkesveier	0	0	0	0	0
Friluftsanlegg og parker	15 168	12 000	2 000	2 000	31 168
Frogner kirkegård - utvidelse	7 000	500	500	1 000	9 000
Gulenga, flytting til Huseby	500	0	0	0	500
Heis og løfteanretning på kommunale bygg	4 300	3 700	0	0	8 000
Huseby gård	5 000	8 500	0	0	13 500
Idrett	79 325	30 000	30 000	0	139 325
Investeringer Kirkelig fellesråd	8 240	4 722	7 436	2 774	23 172
Kjøp og salg av kommunal eiendom	10 750	0	0	0	10 750
Kultur og frivillighet	4 750	2 750	2 750	2 750	13 000
Kultur- og idrettsbygg/-anlegg - byggherre	10 164	2 000	0	0	12 164
Kunstnerisk utsmykning	6 748	3 000	3 000	3 000	15 748
Kvartal 1 innredning, utstyr og inventar - Bibliotek og kulturskole	6 978	0	10 000	0	16 978
Ladepunkter til fossilfrie biler	0	4 700	3 500	0	8 200
Lillestrøm sykkelby	1 200	1 200	1 200	1 200	4 800
Maskiner og biler - utedrift	41 133	26 350	18 687	10 287	96 457
Maskiner og utstyr - eiendom	3 626	1 554	1 554	1 554	8 288
Nytt sentralkjøkken/sentralvaskeri	3 000	161 000	205 000	1 000	370 000
Nærmiljøanlegg	2 007	1 000	1 000	1 000	5 007
Oppgradering tilfluktsrom	11 000	11 000	0	0	22 000
Oppmåling	118	188	188	188	681

Økonomiplan for 2024-2027

	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
Investeringsprosjekter					
Park på Sletta 12 - forskuttering av kostnader	0	0	0	0	0
Rehabilitering av kunstgressbaner	5 500	2 000	2 000	0	9 500
Rehabilitering Nebbursvollen bad og Kuserudnebben bad	24 850	5 000	0	0	29 850
Rehabilitering pumpestasjoner avløp	19 000	30 000	30 000	30 000	109 000
Rehabilitering spill og overvannsledning Skjettenbyen	10 000	47 000	0	0	57 000
Samferdsel - hovedplaner	20 000	20 000	20 000	20 000	80 000
Samferdsel – Overordnet prosjektering	500	500	500	500	2 000
Skedsmo brannstasjon – ombygging ren/urensone	1 600	0	0	0	1 600
Skedsmo kirkegård - utvidelse	4 727	44 300	300	0	49 327
Skedsmokorset idrettspark	6 250	107 700	1 000	42 000	156 950
Solberg, vei, vann og avløp	78 040	0	0	0	78 040
Solceller på kommunale bygg	13 468	15 540	10 878	0	39 886
Sørumsand idrettspark - svømmehall	5 000	5 000	50 000	53 500	113 500
Utskiftning fossile biler	0	1 000	1 000	1 000	3 000
Utvikling av Stortorget i Lillestrøm by	2 542	0	0	0	2 542
VA - overtakelse justeringsrett MVA	2 791	2 704	2 704	2 322	10 521
Vann og avløp - hovedplaner	129 000	100 000	55 000	80 000	364 000
Vei - overtakelse justeringsrett MVAkomp	3 895	3 504	3 504	2 482	13 386
Veilys	8 400	8 400	8 400	8 400	33 600
Verneverdige bygninger	2 000	3 000	5 500	0	10 500
Vollaparken	2 000	8 000	20 000	0	30 000
Sum KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	742 590	765 889	559 313	345 354	2 413 146

Administrasjon og ledelse Kultur, miljø og samfunn

Beskrivelse av dagens virksomhet

Fagstab

Avdelingen utfører oppgaver innenfor strategi- og tjenesteutvikling for direktørens lederteam og hele tjenesteområdet. God gjennomføring av reguleringsplaner sikres gjennom bruk av forskjellige virkemidler i henhold til plan- og bygningslovens tredje del; gjennomføring. Hensiktsmessige finansiering- og gjennomføringsmodeller (grunneierfinansiering), utbyggingsavtaler, rekkefølgebestemmelser, refusjon og ekspropriasjon er viktige virkemidler for samarbeid mellom kommune og utbygger/ grunneiere. Samarbeidet sikrer realisering av planer og utbygging av felles infrastruktur. Dette oppnås gjennom god planlegging, konstruktiv samhandling, effektive rutiner og retningslinjer. Disse oppgavene er viktige, utfordrende og ressurskrevende for kommunen, og svært viktige for å sikre bærekraftige og framtidrettede løsninger.

I fagstab er det geoteknisk kompetanse som gjør at KMS står sterkere ved akutte hendelser, kan bidra med å sikre kvaliteten i planer, byggesaker og anskaffelser, yte rådgivning, samt koordinere rutiner, samarbeid og det langsiktige arbeidet for å trygge innbyggere og infrastruktur.

Avdelingen har en beredskapsrådgiver med et særlig oppfølgingsansvar for å utvikle og vedlikeholde beredskapsplanverket for KMS, sammen med ansvarlig i den enkelte avdeling i kommunalområdene. Videre oppgaver er å sørge for at anbefalinger i den helhetlig ROS- analysen for Lillestrøm kommune følges opp i tjenesteområdet. I tillegg leder avdelingen programmet Romerike trainee, som er rettet mot nyutdannede ingeniører innen tekniske og naturvitenskaplige fag.

Næring

Et bærekraftig næringsliv er viktig for kommunen. Det danner grunnlaget for annen aktivitet og samfunnets evne til å finansiere velferd og tjenester for innbyggerne. Store deler av næringslivet er i rask endring. Kommunen bør være fasilitator og tilrettelegger i utviklingen. Gode rammebetingelser bidrar til at et mangfoldig og fremtidsrettet næringsliv kan vokse og utvikles, slik at det skapes nye arbeidsplasser. Kommunen og næringslivet har gjensidig nytte av å utvikle bærekraftige løsninger for fremtiden, blant annet gjennom å utvikle nye og bedre produkter og tjenester.

Næringsutvikling handler også om by- og stedsutvikling samt profilering av kommunen. Næringsutvikling må ses i sammenheng med planlegging av Lillestrøm by, tettstedene og infrastrukturen i hele regionen. En gjennomtenkt sammenkobling er viktig for å oppnå flerfunksjonelle og attraktive områder, gjerne med både næring, kunnskapsinstitusjoner, boliger, kultur og servicetilbud i kombinasjon. En helhetlig areal-, bolig- og næringspolitikk kan også redusere transportbehovet, og på den måten støtte opp under nullvekstmålet som ligger til grunn for alt utviklingsarbeid i kommunen. Konsepter for et innovasjonsdistrikt er under utarbeidelse, basert på en triple helix tankegang.

Avdeling næring har tilrettelegging for- og etablering og utvikling av bedrifter og arbeidsplasser i kommunen, omdømmebygging og styrking av fagklynger som fokusområder. Som del av osloregionen er det naturlig med fokus på internasjonalisering for å øke attraktiviteten for internasjonale bedrifter og virksomheter, samt arbeidstakere fra andre nasjoner.

Gravferd og tros- og livssynssamfunn

En felles lov for alle tros- og livssynssamfunn trådte i kraft fra 01.01.2021. Formålet er å understøtte tros- og livssynssamfunn. Loven tilrettelegger for et livssynsåpent samfunn, samt for innsyn og kontroll med bruk av offentlige tilskudd. Gravferd er en viktig offentlig oppgave, som kirkelig fellesråd har ansvar for i Lillestrøm kommune.

Økonomiplan for 2024-2027

§ 14. Finansiering av Den norske kirke

Staten gir tilskudd til prestedtjenesten og kirkens virksomhet nasjonalt og regionalt. Staten kan også gi tilskudd til andre kirkelige formål. Kommunen gir tilskudd til kirkens virksomhet lokalt, herunder tilskudd til bygging, vedlikehold og drift av kirkebygg. Tilskuddet skal sikre at kirkebyggene holdes i forsvarlig stand, slik at de kan benyttes til gudstjenester og kirkelige handlinger. Tilskuddet skal også sikre at soknet har tilfredsstillende bemanning ved gudstjenester og kirkelige handlinger, herunder kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og tilstrekkelig administrativ hjelp. Kommunens tilskudd gis etter budsjettforslag fra soknet. I budsjettforslaget skal også tilskudd til kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk inngå.

Etter avtale med soknet kan kommunen yte tjenester i stedet for å gi tilskudd etter andre ledd, noe Lillestrøm kommune har benyttet seg av. De budsjetterte utgiftene på dette ansvaret er i all hovedsak overføring til Lillestrøm kirkelig fellesråd (LKF) i henhold til tjenesteytingsavtalen mellom Lillestrøm kommune og LKF.

Et mindre beløp avsettes årlig til kommunale gravferder. I Gravferdslovens §9 står: *Dersom ingen sørger for gravferd, skal denne besørges av kommunen hvor avdøde hadde bopel ved dødsfallet.* Det er noen få slike i Lillestrøm årlig, og kostnadene skal hvis mulig dekkes av dødsboet.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	49 007	49 007	49 007	49 007
Sum Lønns- og prisvekst	2 052	2 052	2 052	2 052
Sum Tekniske justeringer	75	75	75	75
Vedtatt forrige periode				
Futurebuilt 2.0 - partnerskapsbidrag	0	870	870	870
Andre tiltak	1 997	1 622	1 622	1 622
Sum Vedtak forrige periode	1 997	2 492	2 492	2 492
Budsjettendringer som skal videreføres				
Bruk av disposisjonsfond - Videreføring av driftsstøtte til Business Lillestrøm, Business Sørumsand og annen aktivitet knyttet til oppstartsbedrifter (Kunnskapsbyen Lillestrøm)	-1 000	-1 000	0	0
Bruk av disposisjonsfond - Videreføring av driftsstøtte til Business Lillestrøm, Business Sørumsand og annen aktivitet knyttet til oppstartsbedrifter (Kunnskapsbyen Lillestrøm)	1 000	1 000	0	0
Overføring av husleie fra 40004 gravferd, tros- og livssynssamfunn til eiendom	-427	-427	-427	-427
Andre tiltak	0	0	0	0
Sum Budsjettendringer som skal videreføres	-427	-427	-427	-427
Konsekvensjusteringer	3 698	4 193	4 193	4 193
Konsekvensjustert ramme	52 705	53 200	53 200	53 200
Nye tiltak				
Gravferd, tros- og livssynssamfunn - Lillestrøm kirkelige fellesråd - Justering driftstilskudd med deflator	341	341	341	341
Kartlegging av kvikkleiresoner - kommunens egenandel som tiltakshaver - Klimatiltak	1 600	1 600	1 600	1 600
Programmet Universitetsbyen Lillestrøm - Helårsvirkning stilling og prosjektmidler	1 150	1 150	1 150	1 150
Utvikle og følge opp finansiering- og gjennomføringsmodeller - Helårseffekt årsverk	500	500	500	500
Sum Nye tiltak	3 591	3 591	3 591	3 591
Nye tiltak og realendringer budsjett	3 591	3 591	3 591	3 591
Ramme 2024-2027	56 296	56 791	56 791	56 791

Vedtak forrige periode

Futurebuilt 2.0 - partnerskapsbidrag

I Kommunestyresak "FutureBuilt 2.0 - deltakelse for Lillestrøm kommune" behandlet 18.11.20 ble det vedtatt at Lillestrøm kommune inngår partnerskapsavtale om deltakelse i FutureBuilt 2.0 i perioden 2021-2030. Lillestrøm kommunes årlige partnerbidrag i FutureBuilt 2.0 for perioden 2021-2024 skal dekkes ved bruk av Klimafondet, mens det etter 2024 må innarbeides i handlingsprogram og økonomiplan.

Budsjettendringer som skal videreføres

Bruk av disposisjonsfond - Videreføring av driftsstøtte til Business Lillestrøm, Business Sørumsand og annen aktivitet knyttet til oppstartsbedrifter (Kunnskapsbyen Lillestrøm)

Sak 45/23 ble behandlet i Formannskapet 15. mars, med følgende vedtak:

1. Lillestrøm kommune er positive til å støtte videre utvikling av Business Lillestrøm, Business Sørumsand og annen aktivitet knyttet til oppstartsbedrifter i regi av Kunnskapsbyen Lillestrøm med 1 million kroner i en treårs periode fra 2023-2025.
2. Kommunedirektøren bes komme tilbake med en finansieringsplan i forbindelse med første tertial.

Tiltaket foreslås finansiert av kommunens "bufferfond".

Nye tiltak

Gravferd, tros- og livssynssamfunn - Lillestrøm kirkelige fellesråd - Justering driftstilskudd med deflator

Ihht avtale med Lillestrøm kirkelig fellesråd så skal «Tilskuddet til LKF justeres årlig med kommunal deflator, som oppgitt i kommunedirektørens strategidokument for kommende år. Dette skal være tilstrekkelig til å dekke ordinær lønns- og kostnadsvekst». Dette ble ikke fulgt opp ved rammetildeling i starten av budsjettprosessen og ligger derfor inne som et tiltak.

Kartlegging av kvikkleiresoner - kommunens egenandel som tiltakshaver - Klimatiltak

I forbindelse med kartlegging av kvikkleiresoner i Lillestrøm kommune søkes det NVE om tilskudd til videre utredning og evt. sikring av kvikkleiresonene. Kvikkleireskred er blant hendelsene som er klassifisert med høyest risiko i kommunens ROS- analyse og arbeid med kartlegging og utredning er i tråd med dette. Lillestrøm kommune har derfor for 2023, og vil også fremover søke, om tilskudd til dette arbeidet. Det forutsetter at kommunen, som tiltakshaver, stiller med midler til å dekke egenandel. Dette gjelder fra 2024 og fremover.

Programmet Universitetsbyen Lillestrøm - Helårsvirkning stilling og prosjektmidler

Midler til prosjektleder for programmet Universitetsbyen Lillestrøm ble vedtatt i i budsjett for 2023, men med kun halvårsvirkning for hele økonomiplanperioden. Programmet er i gang og stillingen som prosjektleder ble besatt 9. august 2023. Det er derfor behov for midler til å dekke helårsvirkning for stillingen de neste årene. I tillegg vil det være behov for midler til dekning av eksternt bistand både til utarbeidelse av studentstrategi 2024 og andre underleveranser av universitetsbyprosjektet, samt avholdelse av workshops, innspills- og samarbeidsmøter etc. Totalt bes det om 1,15 mill. kroner for økonomiplanperioden.

Utvikle og følge opp finansiering- og gjennomføringsmodeller - Helårseffekt årsverk

Det er behov for midler til å dekke helårseffekt av denne stillingen. Lillestrøm kommune ser på nye måter å finansiere og etablere offentlig infrastruktur på. Kommunen ønsker å se større områder i en helhet ved nye utbyggingsområder. Dette er spesielt viktig nå da det er stort fokus på å få gjennomført

Økonomiplan for 2024-2027

flere områdereguleringer i kommunen. Dette vil påvirke flere områder i kommunen og det blir viktig å ha nok ressurser til å utvikle og følge opp de forskjellige finansiering- og gjennomføringsmodellene (områdemodeller). Stillingen ble vedtatt for budsjettet i 2023, med halvårseffekt. Det er behov for midler til å dekke helårseffekt av denne stillingen.

Ønskede tiltak og innsparinger som ikke er innarbeidet i økonomiplanen

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Forsknings og innovasjonskoordinator - 1 årsverk	1 000	1 000	1 000	1 000
Gravferd, tros- og livssynssamfunn - Lillestrøm kirkelige fellesråd	0	0	0	0
Økt innovasjon og bærekraft - Næringsfond	500	500	500	500
Sum	1 500	1 500	1 500	1 500

Ønskede tiltak

Forsknings og innovasjonskoordinator - 1 årsverk

Lillestrøm kommune mottar mange henvendelser fra eksterne som ønsker kommunen med i ulike forsknings og samarbeidsprosjekter, vi har ikke et godt nok koordinert system for å ta i mot slike henvendelser. I tillegg finnes det mange steder å søke midler både nasjonalt og internasjonalt til f eks ulike utviklingsprosjekter, men det krever både oversikt og kompetanse til å skrive slike søknader. En dedikert stilling til dette vil antagelig bli «selvfinansierende» ila kort tid.

Gravferd, tros- og livssynssamfunn - Lillestrøm kirkelige fellesråd

Lillestrøm kirkelige Fellesråd (LKF) legger frem sitt budsjettforslag i den årlige budsjettprosessen til kommunen ihht. tjenesteytingsavtalen som er inngått. Kommunedirektøren har prisjustert driftstilskuddet, og lagt inn tiltak på lønnsjustering på driftstilskuddet. Ytterligere merbehov som LKF har fremmet i sitt budsjettinnspill er ikke lagt inn, jf. innspill av 29.06.2023, saksnr20/82959-22. Se dokumentet i vedlegg. Innenfor et budsjett med meget stramme rammer har kommunedirektøren, sett opp mot andre behov, ikke funnet rom for å legge inn de merbehovene LKF har fremmet.

Økt innovasjon og bærekraft - Næringsfond

I næringsstrategien er det en ambisjon om få på plass et næringsfond. Et næringsfond er tenkt å stimulere til økt innovasjon og bærekraft blant bedrifter i Lillestrøm.

Endringer i brukerbetalinger og gebyrer

Iht. Lov om gravplasser, kremasjon og gravferd (gravplassloven) §21. Vedtekter og avgifter skal "Avgifter for bruk av gravkapell, anonym minnelund, navnet minnelund, urnevegg, kremasjon og feste av grav fastsettes av kommunen etter forslag fra gravplassmyndigheten". Lillestrøm kirkelige fellesråd (LKF) har ikke foreslått noen endringer av gebyrene ut over normal prisstigning. Kommunedirektøren vil allikevel foreslå at det er en mulighet å øke gebyrene mer enn prisveksten, f.eks. 8 % eller mer, for å gi LKF et større handlingsrom innen gravplassområdet.

Kultur

Beskrivelse av dagens virksomhet

Kommunalområdet kultur spenner over et bredt spekter av områder, herunder kunst, kulturaktiviteter, frivillighetsarbeid, biblioteker, friluftsliv, idrett og aktiviteter rettet mot barn og ungdom. Kulturområdet drives effektivt innenfor stramme rammer. Ved samarbeid på tvers av fagfelt bidrar kultursektoren til en helhetlig oppgaveløsning i kommunen.

I løpet av 2023 har vi utviklet en felles visjon og flere strategier for kulturarbeidet. Dette vil bidra til å forme en fremtidsrettet og enhetlig kulturutvikling for kommunen vår. Disse initiativene vil komplementere vår eksisterende strategi for frivillighetsarbeid og gi klar retning for fremtidige tiltak. Lillestrøm kommune er stolt av å bli utpekt som «Årets Kulturkommune» for perioden 2023-2025, av Norsk Kulturforum (NOKU). Vi vil følge opp denne anerkjennelsen gjennom konferanser og samarbeidsprosjekter med NOKU og andre partnere for å fremheve kvalitetene som preger Lillestrøm kommune, og den pågående utviklingen innen både frivillig og profesjonelt kulturarbeid.

Vi vil fortsette arbeidet med å utvikle kunstprosjekter i det offentlige rom, i tråd med tidligere beslutninger (sak 165/21). En utfordring er å sikre tilstrekkelige midler for vedlikehold av kunstverkene, slik at våre investeringer kan bevares på best mulig måte. Vi jobber videre med driftsmodeller og samarbeid innen Kulturkvartalene og de store kulturinstitusjonene for å sørge for at denne innsatsen får varig effekt over hele kommunen. Blaker Skanse, Fetsund og Bingen lenser samt våtmarksområdet Nordre Øyeren, har betydelig potensial for fremtidig utvikling og forvaltning. Tiltakene knyttet til Blaker Skanse trenger økte investerings- og vedlikeholdsmidler for å realisere våre fremtidige ambisjoner.

Lillestrømbibliotekene vil videreutvikles i samsvar med vedtatte strategier. Utfordringen er å møte krav om økt åpningstid og meråpne bibliotek, og opprettholde dagens drift innen dagens rammer. Biblioteket på Skedsmokoret vil få ny lokalisering og meråpen drift i 2024. Biblioteket på Fetsund vil planlegges som en del av områdereguleringen på Fetsund.

Arbeidet med å skape gode møteplasser for barn og unge, i tråd med våre ambisjoner om å styrke fritidstilbudet i hele kommunen, vil fortsette. Vi vil også prioritere arbeidet med demokratiutvikling, medvirkning og aktivitet gjennom tverrfaglig samarbeid i flere prosjekter. Målet er å etablere "Ung i Jobb" som et fast tiltak i samarbeid med næringslivet, slik at ungdom kan delta aktivt i samfunnet gjennom skreddersydde arbeidsplasser. Videreutvikling av Aktivitetskortet og tiltaket med aktivitetsguider, i samarbeid med frivilligheten, er også på agendaen for å nå de som trenger det mest. Resultatene fra Ungdata-undersøkelsen og Hurtig kartlegging indikerer behov for faste tilbud for juniorer (10-13 år) som en viktig forebyggende innsats, samt en utvidelse av lavterskeltilbudene i Lillestrøm sentrum. Disse behovene vil bli adressert i årets budsjettprosess.

Temaplanen for friluftsliv, idrett og fysisk aktivitet spiller en vesentlig rolle i samspillet mellom politikk, administrasjon og frivilligheten. Den vil bli fulgt opp med tiltak i budsjettprosessen. Kulturområdet arbeider også med Grøntplanen og Kulturmiljøplanen. Begge vil være viktige retningslinjer for vårt arbeid fremover. Her er det satt av investeringer til rehabilitering av Nebbursvollen bad og utvikling av Sagstien, med planlagt ferdigstilling innen 2024/2025. Vi søker også å fornye Vollaparken gjennom områdemodeller som involverer flere tjenester. Disse tiltakene vil forbedre kommunens rekreasjonsområder, gangveier og grøntområder ytterligere .

Utfordringene knyttet til drift og vedlikehold av grøntområder, idrettsanlegg, friluftsområder og verneverdige bygninger er betydelige, for å opprettholde dagens standard og forvalte kommunens verdier. Vi fortsetter arbeidet med å harmonisere tiltak og støtteordninger over hele kommunen, med fokus på å sikre bærekraftig drift for kulturinstitusjoner og frivillige organisasjoner.

Økonomiplan for 2024-2027

Arbeidet med å fullføre en digital plattform for kulturavdelingen fortsetter. Plattformen vil speile kulturkommune statusen, og gi god informasjon til innbyggere og andre om kommunens samlede kulturtilbud.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	164 927	164 927	164 927	164 927
Sum Lønns- og prisvekst	7 535	7 535	7 535	7 535
Sum Tekniske justeringer	689	689	689	689
Vedtatt forrige periode				
Forskjøvet driftskostnad - Thon svømme- og badeanlegg	-14 000	0	0	0
Nordre Øyern våtmarksområde - utvikling av regionalpark og søknad om verdensarvstatus (e-skatt)	375	375	375	375
Oppfølging av kulturtiltak i handlingsplan for Leve hele livet (e-skatt)	400	400	400	400
Thon svømme- og badeanlegg - leiekostnader	14 000	14 000	14 000	14 000
Utvidet åpningstid møteplasser barn og unge - økt bemanning (e-skatt)	1 000	1 000	1 000	1 000
Utvikling og styrking av møteplasser for ungdom - Klubbleder Fet og Sørumsand	550	550	550	550
Andre tiltak	-520	-920	-920	-920
Sum Vedtak forrige periode	1 805	15 405	15 405	15 405
Budsjettendringer som skal videreføres				
Andre tiltak	0	0	0	0
Sum Budsjettendringer som skal videreføres	0	0	0	0
Konsekvensjusteringer	10 029	23 629	23 629	23 629
Konsekvensjustert ramme	174 956	188 556	188 556	188 556
Driftskonsekvens av investeringer				
Drift av ny etappe Sagstien	100	100	100	100
Skjøtselsavtale Vollaparken	0	0	150	150
Sum Driftskonsekvens av investeringer	100	100	250	250
Nye tiltak				
Tilskudd til bygging av idrettsanlegg hvor idretten er byggherre	0	0	0	0
Sum Nye tiltak	0	0	0	0
Nye tiltak og realendringer budsjett	100	100	250	250
Ramme 2024-2027	175 056	188 656	188 806	188 806

Vedtatt forrige periode

Nordre Øyern våtmarksområde - utvikling av regionalpark og søknad om verdensarvstatus (e-skatt)

Det ble i behandlingen av økonomiplanen for 2023-2026 bevilget midler ihht vedtatt politisk sak 171/21 om verdensarvstatus Nordre Øyeren, Fetsund og Bingen lenser – forslag til organisering og finansiering med 0,75 mill. kroner pr år i økonomiplanperioden. Fra og med 2024 er det en helårsvirkning av bevilgningen.

Oppfølging av kulturtiltak i handlingsplan for Leve hele livet (e-skatt)

Det ble i behandlingen av økonomiplanen for 2023-2026 vedtatt bevilget 0,8 mill. kroner pr år i økonomiplanperioden til arbeid innenfor kultur for oppfølging av handlingsplan "Leve hele livet", med unntak av første år hvor det gis 0,400 mill. kroner.

Thon svømme- og badeanlegg - leiekostnader

Kommunestyret gjorde følgende vedtak i sak "Forhandling med Thon-gruppen om bruk av badeland på Strømmen" behandlet 10.03.21:

"Lillestrøm kommune fortsetter forhandling med Thon-gruppen innenfor en ramme på 14 mill. kroner. Kommunedirektøren bes legge fram forslag til leieavtale, og finansieringsmodell for kommunens disponering av bade- og svømmeanlegg på Strømmen. Endret bassengstruktur i kommunen kan vurderes inn i finansieringen, men prioriteringsrekkefølge for etablering av svømmebasseng gjort i Sluttbehandling av Temaplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet skal ikke endres. Det fremmes en egen sak til politisk behandling hvor finansiering og konsekvenser for brukerne synliggjøres."

Reguleringen av anlegget har tatt lengere tid enn forventet. Thon vil legge fram en avtale med kommunen i løpet av 2024 når reguleringen er godkjent. Bevilgningen til leie er derfor forskjøvet ett år.

Utvidet åpningstid møteplasser barn og unge - økt bemanning (e-skatt)

Det ble i behandlingen av økonomiplanen for 2023-2026 vedtatt 2,0 mill. kroner til økt bemanning på møteplasser barn og unge for utvidet åpningstid, men med helårsvirkning først fra 2024.

Utvikling og styrking av møteplasser for ungdom - Klubbleder Fet og Sørumsand

Det ble i behandlingen av økonomiplan for 2023-2026 vedtatt midler til stilling klubbleder Fet og Sørumsand på 1,0 mill. kroner for utvikling og styrking av møteplasser for ungdom, med 0,450 mill. kroner det første året og med helårsvirkning fra 2024.

Driftskonsekvens av investeringer

Drift av ny etappe Sagstien

Det er lagt inn en liten på økning på driftskostnader knyttet til utvidelse av ny del av sagstien.

Skjøtselsavtale Vollaparken

For å sikre godt vedlikehold og oppfølging av den nye parken de første 3 år etter ferdigstillelse.

Nye tiltak

Tilskudd til bygging av idrettsanlegg hvor idretten er byggherre

Jf. sak 64/23 Om tilskudd til investeringer i privateide idrettsanlegg kan ikke kommunen finansiere ihht. Kommuneloven gi tilskudd til privateide idrettsanlegg med lån, som betyr at prosjektene ikke kan budsjetteres i investeringsbudsjettet. I saken ble det derfor bevilget midler til følgende investeringer i drift Hvaltjern skistadion - garderobes og klubbhus (Fet skiklubb), Fedrelandet - nytt klubbhus og garderobes (Fet IL), Rehabilitering 11er kunstgressbane Sørumsand og Rehabilitering lysløype Asakmarka (Leirsund IL) med tilsammen kroner 16,4 mill. kroner. Dette var kun bevilgning for 2023, mens det for både Hvaltjern skistadion og Fedrelandet også var bevilget midler i 2024. Dette betyr at 12,0 mill. kroner som var bevilget i investering, må flyttes til drift i budsjettet for 2024, for å kunne utbetales som tilskudd til idrettslagene.

Ønskede tiltak og innsparinger som ikke er innarbeidet i økonomiplanen

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Opprettholde dagens drift på bibliotekene - 4 nye årsverk	2 000	4 000	4 000	4 000
Arrangere Nordisk klimakonferanse - Klimatiltak	1 000	0	0	0
Drift park Sophie Radich	750	750	750	750
Drift Slettaparken	100	100	300	300
Harmonisering av driftstilskudd idrettsanlegg	800	900	900	900
Harmonisering av tilskudd til drift av folkebad	500	500	500	500
Oppfølging utviklingsprosjekter kultur - 1 årsverk	1 000	1 000	1 000	1 000
Opprettelse av kommunale Juniorclubber	3 000	3 000	3 000	3 000
Publikumsrettet informasjon på friluftslivsområder - ny skilting	750	0	0	0
Rehabilitering turvei Bingsfoss - Klimatiltak	2 500	0	0	0
Ressurs til oppfølging av saker og klimatiltak innenfor friluftsliv og idrett - 1 årsverk - Klimatiltak	1 000	1 000	1 000	1 000
Styrking av aktivitetskort til barn og ung - e-skatt	3 500	3 500	3 500	3 500
Ung i jobb - etablering av et fast tilbud	1 500	1 500	1 500	1 500
Ungdomstiltak - utvide fritidstilbud og møteplass i Lillestrøm by - e-skatt	2 000	2 000	2 000	2 000
Utvidet åpningstid på biblioteket - meråpent bibliotek	2 000	2 000	2 000	2 000
Vedlikehold av grøntområder og lekeplasser i offentlige rom	2 000	2 000	2 000	2 000
Vedlikeholdsmidler kunst i offentlig rom	500	500	500	500
Økning Kulturfaglig tilskudd Lillestrøm kultursenter	1 000	1 000	1 000	1 000
Økning støtte til Byfesten	500	500	500	500
Økt behov for innkjøp av bøker og digitale medier til bibliotekene	1 000	2 000	2 000	2 000
Sum	27 400	26 250	26 450	26 450

Ønskede tiltak**Opprettholde dagens drift på bibliotekene - 4 nye årsverk**

Det viser seg at kommunens 6 bibliotek er et populært tilbud og viser økende besøkstall, spesielt etter åpningen av det nye biblioteket i Lillestrøm by, som må sies å være vellykket og en ressurs. Men dette innebærer et stort press på dagens bemanning og for å opprettholde dagens drift er det behov for ytterligere ressurser på bemanningssiden. Det foreslås en økning med 4 årsverk med halvårsvirkning i 2024.

Arrangere Nordisk klimakonferanse - Klimatiltak

I forbindelse med deltakelse i forsknings samarbeidet INCLUDE skal det frembringes kunnskap om hvordan vi kan realisere et sosialt rettferdig lavutslippssamfunn gjennom inkluderende prosesser og nære samarbeid mellom forskning og offentlig, privat og frivillig sektor. Som ledd i dette arbeidet vil det gjennomføres en nordisk klimakonferanse, hvor Lillestrøm kommune har satt seg villig til å være arrangør i samarbeid med ulike partnere, herunder KS, andre offentlige etater, fylkeskommuner, partnere innen forskning og utvikling, Includepartnere mm. Dette vil være et tiltak i samsvar med kommunens Klimastrategi og hovedmålet – Klima og miljø.

Drift park Sophie Radich

Driftsmidler til skjøtsel av ny park Sophie Radich. Parken ligger i tilknytning til nye Sophie Radich skole, det ligger ikke driftsmidler inne til parken. Tjenesten vil bli kjøpt av ekstern leverandør. Drift kan ikke dekkes innenfor dagens driftsrammer.

Drift Slettparken

Leverandør har ansvar for skjøtsel av Slettparken i garantiperioden ut 2025. Kommunen overtar full skjøtsel fra 2026. Rydding og avfallshåndtering, vann og reparasjoner av skader etter bruk i i garantiperiode er ikke omfattet av dette, og må dekkes av kommunen. Behov for midler i 2024 og 2025 er basert på erfaringstall samt estimat fra leverandør.

Harmonisering av driftstilskudd idrettsanlegg

Som følge av vedtak om harmonisering av tilskuddsordninger til idrettslag i Lillestrøm kommune jf. politisk sak 149/22, er det behov for å øke rammen til driftstilskudd til idrettslag som drifter kommunale anlegg i kommunens sted tilsvarende 545 000 kroner til LSK for drift av Lillestrøm idrettspark, som ikke er dekket innenfor gjeldende budsjett. I tillegg er det som følge av planlagte idrettsanlegg i 2024 jf. Temaplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet (tre nye kunstgressbaner; behov for ytterligere økning av tilskuddsordningen. Tilsammen 0,8 mill. kroner i 2024 og 1 mill. kroner i resten av økonomiplanperioden.

Harmonisering av tilskudd til drift av folkebad

I tidligere Skedsmo kommune ble det bevilget 0,5 mill. kroner til folkebad i svømmebassenget på Volla. I tidligere Fet kommune ble det i 1979 gjort et vedtak om folkebad i svømmebassengene på Østerssund og Dalen. Her drifter Fet svømmeklubb folkebadet på vegne av kommunen. Det har ikke blitt bevilget midler til dette folkebadtiltaket, dvs. at idrettslagene ikke mottar kompensasjon for å drifte badene. For å opprettholde folkebadene på dagens nivå er det behov for en harmonisering av tiltakene og avtalene med idrettslagene, noe som innebærer et behov om økte midler på 0,5 mill. kroner.

Oppfølging utviklingsprosjekter kultur - 1 årsverk

Kulturområdet er involvert i mange store og tunge utviklingsprosjekter. For å holde tritt med utviklingen og oppfølging av prosjektene trengs det en dedikert ressurs med riktig kompetanse til dette arbeidet. Aktuelle oppgaver er bl.a. å jobbe med kulturkommunestatus, by- og tettstedsutvikling, næringsutvikling, kulturarenaer, og kommunikasjon til befolkningen.

Opprettelse av kommunale Juniorklubber

I den politiske saken 81/21 - Utvikling og styrking av møteplasser for ungdom, ble det vedtatt at kommunen skulle bistå frivillighet og FAU med faglig støtte for å starte juniortilbud lokalt. Kommunen har ikke selv ressurser til å drifte juniorklubb ut over det som driftes i dag. Ung dataundersøkelsen og medvirkningsprosessene «Hverdagsreisen» og "Hurtig kartlegging handling" (HKH) viser at det er stort behov for fritids og møteplass tilbud til juniorgruppen, 10-13 år , da det også er bekymring at utfordringer i ungdomsmiljøet strekker seg ned i aldersgruppene. Det er behov for en stilling som kan utvikle ulike modeller for juniortilbud med utgangspunkt i hvert lokalt steds ressurser og muligheter ut ifra tilgjengelige lokaler, frivillighet, FAU, skole osv. Stillingen vil aktivt bistå frivillige initiativ, i tillegg til å ha utviklingsmidler til å nye juniortilbud og utvikling av de eksisterende. Ressursen vil også kunne koordinere og utvikle lokale ferietilbud til junior sammen med private og frivillige aktører. Det foreslås en bevilgning på 3,0 mill. kroner årlig til tiltaket.

Publikumsrettet informasjon på friluftslivsområder - ny skilting

Det er mange skilt med gamle kommunelogoer ved kommunens anlegg og friområder. Disse må oppdateres med Lillestrøms kommunelogo, og det er behov for å kvalitetssikre og oppdatere tekst på informasjonsskilter. Deler av jobb må settes ut til eksterne. Kostnadsestimat skal dekke konsulent og produksjon/montering av nye skilter samt fjerning av gamle skilter. Dette er en oppgradering som innebærer en engangsbevilgning i 2024 på 0,750 mill. kroner.

Rehabilitering turvei Bingsfoss - Klimatiltak

Turveien nedstrøms Bingsfoss båtforening har skader etter flom. Deler av turveien bør heves og forsterkes for å unngå fremtidige flomskader. Rehabiliteringen er beregnet til å utgjøre 2,5 mill. kroner, på bakgrunn av referansetall fra tidligere lignende tiltak ved Stasjonsstranda i Fetsund.

Ressurs til oppfølging av saker og klimatiltak innenfor friluftsliv og idrett - 1 årsverk - Klimatiltak

Det er behov for en rådgiverstilling i avdeling friluftsliv og idrett, som vil ha et hovedansvar for utvikling og oppfølging av miljøtiltak og klimavennlige løsninger innenfor avdelingens ansvarsområde. Avdelingen forvalter et område med stor politisk oppmerksomhet og saksmengde, og vil i tillegg til miljøarbeidet avhjelpe kapasitetsproblemer innenfor saksbehandling og prosjektarbeid tilknyttet avdelingens kjerneoppgaver.

Styrking av aktivitetskort til barn og ung - e-skatt

Tiltaket knytter seg til den politiske saken 23/11246 "Bekjentgjøring av Aktivitetskort". Det er behov for en ansattressurs for å koordinere ordningen og økning av tilbudet, for å styrke treffsikkerheten med tiltaket for målgruppen av ordningen dvs. barn som lever i fattigdom. Det bes totalt om en økning på 3,5 mill. kroner pr år for tiltaket med aktivitetskort.

Ung i jobb - etablering av et fast tilbud

Driftsmodell for tiltaket "Ung i jobb" ble presentert i politisk sak 72/23 og vedtatt 10.05.2023. Det ble løftet behov for en ansattressurs og på sikt lønnsmidler til ungdom. Driftsmodellen viser svært gode resultater og behovet for å gi tilbud til flere unge øker. Det er et godt tverrfaglig samarbeid rundt rekruttering av ungdom, men det er behov for en å styrke arbeidet opp mot næringsliv, bedrifter og frivillighet for å skaffe flere unge arbeidsplasser. De mest sårbare ungdommene krever også mye oppfølging, veiledning og praktisk bistand. En suksessfaktor i driftsmodellen er at kommunen står for arbeidsavtale, oppfølging og lønn til ungdommene i en 3- 6 måneders periode. Fra 2025 er det slutt på eksterne tilskuddsmidler til å lønne unge i prosjektet, og det er behov for lønnsmidlertilsvarende 1,5 mill. kroner pr år.

Ungdomstiltak - utvide fritidstilbud og møteplass i Lillestrøm by - e-skatt

Ung Dataundersøkelsen fra 2022, medvirkningsprosessene «Hverdagsreisen» og «Hurtig kartlegging handling» (HKH), viser at det er behov for et utvidet fritidstilbud og møteplass til ungdom i Lillestrøm by. Kulturvektstedet Villa Cara og Lillestrøm bibliotek er svært godt besøkt, men det er behov for å utvide tilbudet ytterligere for å omfavne alle unge som bruker byen og som ønsker et lavterskel, gratis fritidstilbud. Utvidelsen tar utgangspunkt i behov for økt drifts og lønnsmidler på snitt med en ordinær møteplass på totalt 2,0 mill. kroner pr år.

Utvidet åpningstid på biblioteket - meråpent bibliotek

For å møte tilbudet om utvidet åpningstid på bibliotekene, krever det ekstra bemanning på Lillestrøm bibliotek (Lillestrøm by) for å dekke åpningstiden fra kl. 10.00-16.00 lørdag og søndag. Det betyr en økning i åpningstid på 2 timer på lørdager og 6 timer på søndager. Denne ressursen må komme i tillegg til økningen med 4 stillinger i grunnbemanning, da grunnbemanning må være på plass først.

Vedlikehold av grøntområder og lekeplasser i offentlige rom

Tilstandsanalyse av lekeplasser i offentlige rom har avdekket omfattende behov for utskifting og reparasjoner av lekeapparater. Det er behov for midler til gjennomføring av dette i 2024, samt økning av årlig ramme til vedlikehold. Konsekvens dersom dette ikke finansieres er at flere lekeplasser må stenges eller rives.

Det er i tillegg behov for økning av ramme til vedlikehold av parker og grøntområder for å opprettholde ønsket standard på beplantning, toaletter, benker, grillplasser etc. i forbindelse med opprettelse av toalett i Rådhusparken ble det ikke lagt inn midler til renhold og vedlikehold.

Vedlikeholdsmidler kunst i offentlig rom

Lillestrøm kommune har en kunstnerisk utsmykningsordning til kunstnerisk utsmykning av offentlige bygg og uterom i kommunen, hvor retningslinjer for dette ble vedtatt av kommunestyret 10.11.2021 i sak 165/21. Ordningen sikrer avsetning av investeringsmidler til et kunstfond tilsvarende 2,0 mill. kroner pr år. Kommunen har over mange år investert i mange flotte kunstverk, blant annet på skoler og i Elvebredden kunstpark. Disse kunstverkene trenger etter flere år å vedlikeholdes, for at de skal beholde sin verdi og framstå som kunstneriske verk av betydning. Vedlikehold kan ikke dekkes over investering og må derfor sikres midler over drift. Det var i tidligere Skedsmo kommune avsatt midler til dette over e-skatt. Det foreslås en bevilgning på 0,5 mill. kroner til dette formålet årlig.

Økning Kulturfaglig tilskudd Lillestrøm kultursenter

Lillestrøm kultursenter er kommunens hovedarena for formidling av scenekunst til innbyggerne. Stiftelsen Lillestrøm kulturforum har en avtale om å produsere innholdet på Lillestrøm kultursenter. Som en del av avtalen mottar stiftelsen et årlig kulturfaglig tilskudd. For 2023 er dette på ca. 3,9 mill. kroner. Stiftelsen Lillestrøm kulturforum uttrykker nå at det er behov for å øke det årlige kulturfaglige tilskuddet for å ivareta aktiviteten videre. Søknaden om økt kulturfaglig tilskudd baseres blant annet på generell kostnadsøkning og prisstigning, samt utvidet virksomhet. Økningene utgjør 1,0 mill. kroner pr år.

Økning støtte til Byfesten

Byfesten i Lillestrøm mottar årlig 0,5 mill. kroner i fast tildeling fra kommunen. Byfesten skal omfavne hele Lillestrøm kommune, og speile kommunens mangfold, kvalitet og bredde, både i målgruppetenking og kulturelt innhold. Byfesten har søkt om og mottatt et ekstra økonomisk tilskudd fra Lillestrøm kommune både i 2022 og 2023. Basert på den store økningen i antall besøkende, store og kostnadsdrivende krav til sikkerhet og beredskap, og en generell stor kostnadsvekst på kulturfeltet f.eks på honorarer til artister, har Byfesten behov for at den årlige støtten fra kommunen økes med 0,5 mill. kroner.

Økt behov for innkjøp av bøker og digitale medier til bibliotekene

Lillestrøm kommune ligger langt under nasjonale måltall for innkjøp av bøker og digitale medier pr. innbygger. Det er behov for å øke tilbudet på bibliotekene i tråd med høyere etterspørsel og utlån. Det foreslås en økt bevilgning på 1,0 mill. kroner i 2024 og 2,0 mill. kroner for resten av økonomiplanperioden.

Endringer i brukerbetaling og gebyrer

Priser på tilbud og aktiviteter innenfor kulturområdet er justert med en økning på 4 % for de fleste tjenestene i 2024, som følge av den generelle pris- og kostnadsøkningen. De konkrete prisene ligger som en del av gebyrlisten under sentrale kapitler bakerst i økonomiplanen.

Prisene på friluftsbadene er harmonisert fra og med 2024.

Eiendom

Beskrivelse av dagens virksomhet

Kommunalområdet eiendom har forvaltningsansvaret for kommunens eiendommer og bygg. Eiendomsmassen består av ca. 450 000 m² bygg og rundt 1000 kommunale boliger. Eiendom ivaretar kommunens eierskapsinteresser, har det samlede drifts- og forvaltningsansvaret for kommunens eiendommer, samt ansvar for å fremskaffe nødvendige lokaler for kommunens tjenester. Dette skjer enten gjennom utvikling og nybygg, eller ved innleie.

Utfordringene knyttet til eiendomsområdet omfatter i hovedsak utfordringene ved stort vedlikeholdsetterslep og stadig nye behov for arealvekst, på grunn av befolkningsøkningen. Det legges til grunn av kompetanseheving og digitalisering vil bidra til å effektivisere driften, men generell prisvekst gjør at innkjøp av entreprenørtjenester for å gjennomføre vedlikeholdstiltak minsker i omfang.

Kommunens eiendomsstrategi ble vedtatt høsten 2022. Kommunalområde eiendom har med seg satsingene fra strategien i alt arbeid. Det fokuseres på klima og miljø i byggeprosjekter, effektiv drift med høyt servicenivå og arealeffektivisering. I 2023-2024 jobbes det med å lage planer for alle bygg, med utgangspunkt i tidligere gjennomførte tilstandsvurdering.

Budsjettforslaget for 2024 er svært stramt. Det er ikke funnet rom for å øke vedlikeholdsbudsjettene i tråd med behov. Med en fortsatt vedlikeholdsinnsats ned mot 80kr/kvm, vil vedlikeholdsetterslepet øke med opp mot 40 mill. kroner årlig. Kommunalområdet opplever en ekstraordinær økning i leiekostnader, noe kommunedirektøren foreslår å kompensere i budsjettet. Det jobbes med å avvikle flere leieavtaler, men alle innsparinger lar seg ikke realisere før 2026. En rekke byggeprosjekter utløser behov for paviljonger i byggeperioden. Selv om paviljongene etableres som erstatningslokaler i forbindelse med et investeringsprosjekt, må utgiftene i all hovedsak belaste kommunens driftsbudsjett.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	331 841	331 841	331 841	331 841
Sum Lønns- og prisvekst	15 944	15 944	15 944	15 944
Sum Tekniske justeringer	1 902	1 902	1 902	1 902
Vedtatt forrige periode				
Arealeffektivisering	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Arealvekst - renhold, drift og vedlikehold ny legevakt Sørumsand, Sophie Radich mv.	0	500	1 000	1 000
Detaljregulering av stabiliseringstiltak i Sundevja	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300
Etablering av skolepaviljong ved Frogner skole	0	-100	-100	-100
Etablering av skolepaviljong ved Kjellervolla skole	400	-1 370	-1 370	-1 370
Redusert økning av leieutgifter Lillestrøm by	-3 375	-3 375	-3 375	-3 375
Utleie av 1. etg i Helsebygget på Sørumsand	-425	-375	-375	-375
Utleie av driftsentralen på Sørumsand	-375	-375	-375	-375
Videreføring av ekstra paviljong på barnehagen ved Strømmen stadion	600	600	600	600
Økte kostnader knyttet til leie og festekontrakter	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400
Andre tiltak	-2 700	-3 450	-3 450	-3 450
Sum Vedtatt forrige periode	-11 575	-13 645	-13 145	-13 145
Budsjettendringer som skal videreføres				
Drift av Kirkegata 8	500	500	500	500
Drift og vedlikehold av Husebylåven	1 625	1 625	1 625	1 625
Overføring av husleie fra kirkeforvaltningen gravferd, tros- og livssynssamfunn til eiendom	427	427	427	427

Økonomiplan for 2024-2027

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Andre tiltak	0	0	0	0
Sum Budsjettendringer som skal videreføres	2 552	2 552	2 552	2 552
Konsekvensjusteringer	8 823	6 753	7 253	7 253
Konsekvensjustert ramme	340 664	338 594	339 094	339 094
Driftskonsekvens av investeringer				
Arealvekst Bingsfoss skole	0	0	0	0
Påbygg av Ramstadskogen barnehage	0	0	270	540
Rehabilitering og nybygg ved Bingsfoss skole	0	475	950	950
Skjøtselsavtale Volla skolegård	0	80	80	80
Sum Driftskonsekvens av investeringer	0	555	1 300	1 570
Nye tiltak				
Kompensert ansiennitetsopprykk - sentralt lønnsoppgjør kap. 4	800	800	800	800
Midler til utredninger av investeringer - Behovsplan helse og mestring	4 000	0	0	0
Paviljong under byggeprosjekt - Bingsfoss ungdomsskole	6 390	3 320	0	0
Paviljong under byggeprosjekt - Skjetten skole	4 000	6 485	280	280
Videreføre paviljong - Kjellervolla skole	-400	1 370	1 370	1 370
Økte utgifter til innleie av lokaler	9 700	9 700	9 700	3 700
Andre tiltak	2 078	2 078	2 078	2 078
Sum Nye tiltak	26 568	23 753	14 228	8 228
Nye tiltak og realendringer budsjett	26 568	24 308	15 528	9 798
Ramme 2024-2027	367 232	362 902	354 622	348 892

Vedtatt forrige periode

Arealeffektivisering

Det er et mål å redusere antall m2 leide areal i Lillestrøm kommune i kommende økonomiplanperiode.

Arealvekst - renhold, drift og vedlikehold ny legevakt Sørumsand, Sophie Radich mv.

Ny legevakt på Sørumsand, paviljong ved Blaker skole og økte arealer på Sophie Radich skole på (45 %), øker driftsutgifter til eiendomsdrift og renhold betydelig.

Etablering av skolepaviljong ved Kjellervolla skole

Grunnet rehabilitering av Volla skole vil driften av skolen flyttes til Kjellervolla skole skoleårene 2022/23 og 2023/24. Kjellervolla skole har i dag 15 klasserom. Behovet til Volla skole er på 18 klasserom. Av hensyn til elevene og ansatte vil det være et behov for tre klasserom i paviljong skoleårene 2022/23 og 2023/24.

Læringsmiljøet er av vesentlig betydning for elevenes læring, trivsel og helse. Læringsmiljøet omfatter blant annet de relasjonelle og fysiske forholdene rundt elevene. Et godt læringsmiljø er viktig for alle elevers utvikling, men spesielt for elever som strever faglig og/eller sosialt. Læringsmiljøet forstås som miljømessige faktorer i skolen. Elevenes trivsel og skolens sosiale miljø er en miljømessig faktor. Alle elever skal trives sosialt godt på skolen, og det skal være et inkluderende elevfelleskap gjennomgående uten konflikter, mobbing og andre former for krenkelser. Alle lærere skal utøve en tydelig klasseledelse og ha en samordnet håndhevelse av regler og normer. Læreren skal inngå en sosial og faglig relasjon til elevene.

Å etablere deler av elevgruppa på Sophie Radich vil få store konsekvenser for elevenes læringsmiljø. De relasjonelle forholdene til elevene vil påvirkes. Elevfelleskapet strekker seg utover miljøet i den enkelte klasse, men til medelever generelt på skolen. Å jobbe med å etablere et elevfelleskap og følge opp krenkelser vil vanskeligjgjøres. Å jobbe med felles håndhevelse av normer og regler vil bli komplisert da de ansvarlige for deler av elevgruppa formelt tilhører en annen skole og lærerne likeså. Oppfølging av lærernes klasseledelse vil skape utfordringer da de utøver praksis på en annen skole.

Redusert økning av leieutgifter Lillestrøm by

Kommunestyrets vedtak:

Kommunedirektøren bes tilpasse eksisterende kommunal bygningsmasse, som for eksempel Vektergården på Sørumsand og Kommunehuset i Fetsund, for å redusere kostnadene til leie av lokaler til ikke stedbundne arbeidsplasser i Lillestrøm by, for å sikre aktivitet og arbeidsplasser i hele kommunen og for å ivareta kommunes verdier gjennom en bærekraftig eiendomsforvaltning.

Utleie av 1. etg i Helsebygget på Sørumsand

Første etasje i Helsebygget på Sørumsand har stått tomt siden kommunesammenslåingen i 2020. Underetasjen benyttes av kulturskolen. Ved å leie ut den ledige etasjen kan kommunen skaffe ekstra inntekter i påvente av en større utvikling av området.

Utleie av driftsentralen på Sørumsand

NRBR flytter ut av driftsentralen på Sørumsand ila våren 2023. Det er mulig å leie ut byggene i det private markedet. Dette forutsetter at kommunen selv flytter ut all sin øvrige virksomhet, og ikke benytter lokalene til annen kommunal virksomhet.

Videreføring av ekstra paviljong på barnehagen ved Strømmen stadion

Paviljongbarnehagen på Strømmen stadion ble i årsbudsjett 2022 vedtatt redusert fra 8 avdelinger, til avdelinger. På grunn av forsinkelser i andre barnehageprosjekter i området (Strømmen verksted, "Tennisbanetomta") er det allikevel behov for 8 avdelinger. Det siste bygget er enda ikke fjernet, og det er derfor kun ekstra leie som må budsjetteres slik at alle 8 avdelinger kan beholdes videre. Tiltaket har halvårseffekt i 2023 da utleier tilbyr gratis leie i et halvt år i påvente av barnehagestarten i august 2023. På grunn av besparelser ved drift og renhold etter nedleggelsen av Breidablikk barnehage er det ikke nødvendig å øke driftsbudsjettet til Eiendom selv om arealet på Strømmen stadion øker.

Økte kostnader knyttet til leie og festecontrakter

Endringen skyldes:

- Prisvekst ut over generell tillegg i budsjettet (1 mill. kroner)
- Forlengelse og oppgradering av leieavtale for helsestasjon på Skedsmokorset (0,5 mill. kroner)
- Andel kommunale ansatte i NAV er økt fra 40 % til 43 % (0,8 mill. kroner)
- Økt festeavgift på Sten-Tærud. Etterbetaling 3 mill. kroner i 2023, deretter 0,6 mill. kroner.

Budsjettendringer som skal videreføres

Drift av Kirkegata 8

Et minimum av driftsbudsjett for eiendommen, til dekning av strøm, kommunale avgifter, forsikring og noe mindre vedlikehold er lagt inn i påvente av hva eiendommen skal benyttes til.

Drift og vedlikehold av Husebylåven

Driftsbudsjett til dekning av generell drift og renhold og noe mindre vedlikehold lagt inn i økonomiplan 2024-2027.

Overføring av husleie fra kirkeforvaltningen gravferd, tros- og livssynssamfunn til eiendom

Forvaltning av husleiecontrakter med rammer er overført fra kirkeforvaltning til eiendomsforvaltning.

Driftskonsekvens av investeringer

Påbygg av Ramstadskogen barnehage

Arealveksten ved Ramstadskogen barnehage gjør at det vil være nødvendig å øke drift og renholdskostnadene. Kostnaden er lagt inn med halvårs effekt fra 2026 og med full årseffekt fra 2027.

Rehabilitering og nybygg ved Bingsfoss skole

Arealveksten ved Bingsfoss skole gjør at det vil være nødvendig å øke drift og renholdskostnadene. Kostnaden er lagt inn med halvårs effekt fra 2025 og med full årseffekt fra 2026.

Skjøtselsavtale Volla skolegård

For å sikre godt vedlikehold og oppfølging av de nye uteområder etter rehabilitering av skolen. Avtalen løper i 3 år etter ferdigstillelse.

Nye tiltak

Kompensert ansiennitetsopprykk - sentralt lønnsoppgjør kap. 4

Sentralt lønnsoppgjør for 2023 gir alle med ansinitetsopprykk på 16 år en økning i lønn på tilsammen 26300 pr år.

Midler til utredninger av investeringer - Behovsplan helse og mestring

Midler til nødvendige utredninger i forbindelse med eiendomsløsninger for behov innen Helse og mestring. Dette omfatter utredning av nye sykehjemsplasser, omsorgsboliger mv. Midlene må bevilges som en driftsutgift, da revisor ikke aksepterer at utredninger i svært tidlig fase belastes investeringsprosjekter. Antatt vil flere prosjekter starte opp i 2024 slik at kommende utgifter belastes investeringsregnskapet.

Paviljong under byggeprosjekt - Bingsfoss ungdomsskole

Etablering av 900 m2 paviljong ved Bingsfoss ungdomsskole i ombygningsperiode. Dersom paviljongen ikke finansieres og etableres, kan ikke prosjektet gjennomføres.

Paviljong under byggeprosjekt - Skjetten skole

Dagens paviljong må flyttes ettersom ny utvidelse av skolen er planlagt lagt til det arealet ved dagens paviljong. Den nye paviljongen etableres som erstatningslokalet under byggeperioden. Dersom paviljongen ikke finansieres og etableres, kan ikke prosjektet gjennomføres.

Videreføre paviljong - Kjellervolla skole

Kjellervolla utvides til 4 paralleller når Volla er klar for tilbakeflytting, paviljong videreføres. Dersom ikke paviljongen videreføres vil det bli mangel på skoleplasser i området fra 2025.

Økte utgifter til innleie av lokaler

Det er vedtatt store innsparinger på området med reduksjon i leide lokaler på til sammen 8,5 mill. kroner. Kommunen har i 2023 avviklet lokaler for ca. 2,5 mill. kroner årlig, men neste mulige leieavtale går ut først i utgangen av 2026, noe som gir et budsjettavvik på 6 mill. kroner de neste tre årene. I tillegg vil ekstraordinær prisvekst og økning i kommunal andel i lokalene til NAV gi økt leie ut over budsjettammen. Dersom kommunalområdet ikke kompenseres for økte utgifter til leie, vil en måtte kutte i andre områder - eksempelvis vedlikehold på egne bygg.

Ønskede tiltak og innsparinger som ikke er innarbeidet i økonomiplanen

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Driftsmidler til nytt kampsportsenter, Åråsveien 16 b	1 375	1 225	1 225	1 225
Harmonisering av leieavtaler med private idrettsanlegg	700	700	700	700
Oppgradering og utskifting av lekeapparater - formålsbygg	2 500	2 500	2 500	2 500
Redusert inntektskrav for ansattparkering i Lillestrøm	4 500	4 500	4 500	4 500
Selvkost - Økte driftskostnader - Ta i bruk driftssentralen i Sørumsand til egne tjenester innenfor miljøteknikk	646	646	646	646
Tapte husleieinntekter - omgjøring av omsorgsboliger til barnebolig og fellesareal for personalbaser	384	516	516	516
Videreføring av midler til vedlikehold ved Blaker Skanse	2 700	2 700	2 700	2 700
Ytterlig utvidelse paviljong - Kjeller skole	2 200	485	485	1 556
Økt vedlikehold på formålsbygg	14 000	28 000	38 000	38 000
Sum	29 005	41 272	51 272	52 343

Ønskede tiltak**Driftsmidler til nytt kampsportsenter, Åråsveien 16 b**

I forbindelse med nytt kampsportsenter i Åråsveien 16b, har kommunen etablert et nytt formålsbygg som må driftes med vedlikehold, renhold mv. Arealet er til sammen 1550m². Arealene var tidligere leid ut. Dersom kommunalområdet ikke blir kompensert for de økte arealene må det effektiviseres og kuttes i andre områder innenfor kommunalområdet, så som i vedlikehold.

Harmonisering av leieavtaler med private idrettsanlegg

Lillestrøm kommune ønsker å harmonisere de ulike tilskudds- og støtteordningene i kommunen, innenfor den totale budsjetttrammen, for å sikre likebehandling av idrettslagene. Dette innebærer behov for felles retningslinjer og grunnlag for fordeling av midler. ps 16/23. Dersom midlene ikke bevilges vil dagens avtaler løpe videre på dagens nivå.

Oppgradering og utskifting av lekeapparater - formålsbygg

Det er stort behov for oppgradering og utskifting av lekeapparater ved kommunens formålsbygg. Dersom kommunalområdet ikke blir tilført egne midler til vedlikehold og utskifting av lekeapparater vil omfanget av vedlikehold og utskifting holdes lavt. Tiltak for å ivareta sikkerheten i kommunens lekeapparater vil bli prioritert, noe som kan medføre at lekeapparater fjernes da det ikke alltid er midler til å etablere nye.

Redusert inntektskrav for ansattparkering i Lillestrøm

Budsjetterte inntekter knyttet til ansattparkering har etter korona perioden gått vesentlig ned. Årsaker til dette er sammensatt. Anslått inntektstap gjenspeiler samme prognose og resultat som for 2023. Dersom parkeringsbetaling skal avvikes i sin helhet ved kommunale formålsbygg, må kommunalområdet tilføres en rammeendring på 8,5 mill. kroner som tilsvarer de totale budsjetterte inntekter på dette området for 2024. Velger man å opprettholde besøksparkeringen ved rådhuset i Lillestrøm, vil rammeendringen utgjøre 8,3 mill. kroner.

Selvkost - Økte driftskostnader - Ta i bruk driftssentralen i Sørumsand til egne tjenester innenfor miljøteknikk

Driftssentralen på Sørumsand har de siste årene vært brukt av Nedre romerike brann og redning (NRBR). I forbindelse med oppstart av ny brannstasjon på Lystad, har driftssentralen blitt frigjort for kommunens egen bruk. Det er ønskelig å bruke disse lokalene for Miljøteknikk da det er behov for lager, parkering av arbeidsmaskiner med videre. Siden driftsutgiftene til kommunen ble kuttet i forbindelse med at NRBR inngikk leieforhold med kommunen, og det er nødvendig å budsjettere med driftsutgifter som bygningsdrift, vedlikehold, renhold mv. Utgiftene vil bli finansiert over selvkost, vann og avløp.

Tapte husleieinntekter - omgjøring av omsorgsboliger til barnebolig og fellesareal for personalbaser

Omgjøring av kommunale boliger (Fallertunnet) til barnebolig for mennesker med nedsatt funksjonsevne og omgjøring av omsorgsboliger ved Lilletorget i Kjerulfsgate til personalbaser og fellesareal for brukere, gir tapte husleieinntekter for Lillestrøm kommunale boliger (LKB). Tapte inntekter må kompenseres i rammen. Dersom kommunalområdet ikke blir kompensert for tapte husleieinntekter vil dette kunne resultere i redusert drift og vedlikehold innenfor boligdrift-området.

Videreføring av midler til vedlikehold ved Blaker Skanse

Det er et stort behov for å videre føre midler til vedlikehold av Blaker skanse. Det ble tidligere bevilget 2,7 mill. kroner til vedlikehold på Blaker skanse, men beløpet ble kun bevilget for ett år. Det er ønskelig å etablere en fast årlig ramme på tilsvarende beløp i tråd med behovene tidligere beskrevet i kommunestyresak 131/21.

Ytterlig utvidelse paviljong - Kjeller skole

Elevvekst ved Kjeller skole genererer økt arealbehov. Foreslått løst med ny paviljong. (Paviljong 3). Dersom det ikke etableres økt areal, vil skolen fortsatt måtte ta i bruk spesialrom som klasserom, og det kan være nødvendig å justere skolekretser.

Økt vedlikehold på formålsbygg

Jevnt vedlikehold er viktig for god forvaltning av kommunens realkapital. I eiendomsbransjen pekes det på at en innsats på minst 170 kr/m² er nødvendig for å holde på verdien, mens kommunen i dag ligger ned under 100 kr/m². Dersom ikke vedlikeholdsbudsjettene øker, vil eiendommassen forringes med opp mot 40 mill. kroner årlig.

Kommunen har mange nye, fine, bygg. Vi har dessverre fått et A og et B-lag blant byggene. Mange av de byggene som ikke er vedlikeholdt tilstrekkelig, sliter med å oppfylle krav til god HMS. Det er derfor viktig at budsjettrammene økes til et forsvarlig vedlikeholds nivå. Sammen med investeringsprosjekter vil da vedlikeholdsetterslepet på sikt reduseres og fjernes.

Miljøteknikk

Beskrivelse av dagens virksomhet

Kommunalområdet miljøteknikk omfatter hele det kommunaltekniske feltet. Det omfatter renovasjon, kommunale veier, kommunens parker og grøntarealer, vannforsyning og avløpshåndtering. Dette er viktige og samfunnskritiske tjenester. Utviklingen styres gjennom politisk vedtatte tema- og hovedplaner. Miljøteknikk ivaretar også kommunens rolle som samferdselsmyndighet og forurensningsmyndighet. Miljøteknikk utfører drift, vedlikehold, rehabilitering, samt utbygging av alle tekniske anlegg og kommunal infrastruktur. I tillegg kommer drift av kommunens parker og grøntarealer. Med sin omfattende infrastruktur, tekniske anlegg, maskiner, samt kompetanse, er miljøteknikk også en viktig bidragsyter i kommunens beredskap.

Opgavene skal løses på en bærekraftig måte. Det kommunaltekniske området skal ha særlig fokus på bærekraftig klima- og miljøutvikling. Behovet for tjenester styres av befolkningsutviklingen, bosettingsmønstre og konsentrasjon på bebyggelse. Regionale og kommunale planer gir føringer for hvor kapasiteten bør styrkes fremover. Det er behov for klimatilpasningstiltak som fremmer bærekraft, og behov for håndtering av etterslep i vedlikehold og reinvesteringer. Lillestrøm kommune har stor befolkningsvekst, som møtes med økt kapasitet på tjenester og bedre utnyttelse av eksisterende infrastruktur.

En del av tjenesteproduksjonen foregår i interkommunale selskaper. Det er en stor utvikling i tjenestetilbudet og betydelig vekst i kostnadene, både på driftssiden og i form av investeringer. God eierstyring er viktig i årene framover.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	58 015	58 015	58 015	58 015
Sum Lønns- og prisvekst	7 478	7 478	7 478	7 478
Sum Tekniske justeringer	1 070	1 070	1 070	1 070
Vedtatt forrige periode				
Andre tiltak	-10 903	-20 172	-29 117	-29 117
Sum Vedtak forrige periode	-10 903	-20 172	-29 117	-29 117
Budsjettendringer som skal videreføres				
Andre tiltak	-0	-0	-0	0
Sum Budsjettendringer som skal videreføres	0	0	0	0
Endringer i selvkostområdene				
Selvkost - arbeid med utslippstillatelser avløp - finansiering	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Selvkost - endring bruk av fond	4 736	16 595	9 680	14 126
Selvkost - endring kommunale gebyrer (inntekt)	-35 820	-70 830	-104 015	-188 157
Selvkost - endring ramme	1 093	3 983	6 943	27 725
Selvkost - MIRA IKS avløp - endring tilskudd	10 497	7 785	6 435	10 650
Selvkost - MIRA IKS septik/slam - økning tilskudd	200	200	200	200
Selvkost - NRBR IKS feiing - endring tilskudd	617	971	1 264	1 636
Selvkost - NRVA IKS avløp - endring tilskudd	-6 739	-22 213	-14 680	-900
Selvkost - NRVA IKS vann - endring tilskudd	13 039	12 370	10 986	40 393
Selvkost - ROAF IKS - økning tilskudd	7 880	15 527	26 698	35 698
Selvkost - Tiltak for å hindre vanntap - 2 årsverk	2 000	2 000	2 000	2 000
Selvkost - Tiltak midler til arbeid med utslippstillatelser avløp	2 000	2 000	2 000	2 000
Selvkost - Tiltak ta i bruk biologisk drivstoff	1 200	1 000	1 000	1 000
Andre tiltak	-3 200	-3 000	-3 000	-3 000
Sum Endringer i selvkostområdene	-4 497	-35 612	-56 490	-58 629

Økonomiplan for 2024-2027

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Konsekvensjusteringer	-6 851	-47 236	-77 059	-79 198
Konsekvensjustert ramme	51 164	10 780	-19 043	-21 183
Nye tiltak				
Skybruddsplan urban flom - Drift flomvern - Klimatiltak	1 000	1 000	1 000	1 000
Sum Nye tiltak	1 000	1 000	1 000	1 000
Nye tiltak og realendringer budsjett	1 000	1 000	1 000	1 000
Ramme 2024-2027	52 164	11 780	-18 043	-20 183

Endringer i selvkostområdene

Selvkost - Tiltak for å hindre vanntap - 2 årsverk

Lillestrøm har et høyt vanntap i vannledningsnettet og har potensiale for å redusere kjøp av vann og kostnader til dette. For å redusere vanntapet kreves det systematisk og kontinuerlig arbeid over tid og det foreslås å øremerke to stillinger til dette. Aktuelle tiltak og oppgaver er:

Bedret oversikt over vannforbruk ved å innføre mengdemåling i flere forbruksområder. Ta i bruk smarte vannmålere i hus for lekkasjelytting. Systematiske lekkasjesøk på ledningsnettet. Tettere oppfølging av nye tilknytninger for å sikre kvalitet i utførelse.

Selvkost - Tiltak midler til arbeid med utslippstillatelser avløp

Lillestrøm kommune har i 2023 fått ny utslippstillatelse for avløpsnettet. Tillatelsen inneholder en rekke krav med forholdsvis korte tidsfrister. Det stilles bl.a. krav til registrering av utslipp fra overløp og rullering eller oppdatering av en rekke planer og prosedyrer. Planlegging av dette startes i 2023 med gjennomføring i 2024.

Selvkost - Tiltak ta i bruk biologisk drivstoff

Lillestrøm kommune skal være klimanøytral fra 2027. Det er gjennomført mange tiltak for å redusere utslippene fra vedlikehold og bygging av kommunalteknisk infrastruktur. Materialer velges med hensikt å redusere utslipp, det samme gjelder metoder for gjennomføring - ved valg av materialer og metoder ses det hen til kostnadene ved tiltaket. Over halvparten av anleggene gjennomføres som rehabilitering av rørene med gravefrie metoder. Der det må graves gjennomføres det med sterkt reduserte utslipp eller fossilfritt. Men for de fleste anleggsmaskiner vil det fortsatt ta tid før det finnes helt utslippsfrie alternativer. Som en mellomløsning til disse er på plass bør utslippene reduseres ytterligere. Ved å ta i bruk biologisk drivstoff på maskinparken og vil CO2 utslipp reduseres med 80-90 %. Det vil genere initiale kostnader på ca. 0,5 mill. kroner, samt økte kostnader til løpende drift, ca. 3 mill. kroner årlig. For full effekt og effektivitet knyttet til tiltaket bør det ses i sammenheng mellom selvkost og ikke selvkost da maskinparken benyttes på tvers av områdene.

Nye tiltak

Skybruddsplan urban flom - Drift flomvern - Klimatiltak

Lillestrøm kommune har behov for en bedre oversikt over hvor overvannet renner etter ekstreme regnskyll. Dette er helt grunnleggende for god og sikker arealplanlegging. Kommunen har startet med utarbeiding av skybruddsplaner for de mest utsatte arealene (kritiske nedbørsfelt). Målet er å utarbeide et dynamisk overvannskart som kan ligge til grunn for kostnadseffektive overvannstiltak. Skybruddsplanene skal utvikles som et samarbeidsprosjekt internt i kommunen. Arbeidet koordineres av miljøteknikk.

Prosjektet gjennomføres i faser og resulterer i skybruddsplaner (de mest kritiske områdene blir analysert først). Når dette er på plass går prosjektet inn i en driftsfase, hvor kommunen forvalter overvannskartet og videre arbeid med overvann. Siste fase ferdigstilles i Q2 2024 for deretter å gå over i en driftsfase.

Økonomiplan for 2024-2027

Kommunens flomvern vedlikeholdes ikke i tilstrekkelig grad. Det ikke finnes dedikerte midler til formålet. En styrking her bør ses i sammenheng med oppfølging av skybruddsplan og kommende investeringer i styrket flomsikring flere steder i kommunen.

Ønskede tiltak og innsparinger som ikke er innarbeidet i økonomiplanen

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Akutt beredskap og håndtering av forurensing - 1 årsverk	1 300	1 300	1 300	1 300
Beredskap drift og vedlikehold utedrift - ikke selvkost	3 500	3 500	3 500	3 500
Biologisk drivstoff - ikke selvkost - Klimatiltak	2 300	2 000	2 000	2 000
Temaplan vei og veilys - tiltak	5 000	11 600	20 300	29 000
Økte midler til drift og vedlikehold av veier og parker drift	5 000	5 000	5 000	5 000
Sum	17 100	23 400	32 100	40 800

Ønskede tiltak

Akutt beredskap og håndtering av forurensing - 1 årsverk

I kommunens helhetlige ROS er det satt søkelys på beredskap og håndtering av akutt forurensing. Ansvar er svært fragmentert mellom private, staten, Kystverket, NRBR og kommunen. Det er viktig at miljøteknikk tilføres ressurser slik at forskriftskrav (forurensingsloven) om akutt forurensing kan følges opp. Per i dag er det ikke kapasitet til å behandle saker angående forurensning i tilstrekkelig grad.

Det foreslås å legges inn en ressurs som kan håndtere akutt beredskap og forurensing, samt noe finansiering av løpende håndtering av mindre saker. Store hendelser opptrer uregelmessig og bør fortsatt håndteres økonomisk fra sak til sak.

Beredskap drift og vedlikehold utedrift - ikke selvkost

Mange av arbeidsoppgavene til Utedrift må utføres utenfor normal arbeidstid. Det håndteres med bruk av overtid, forskjøvet arbeidstid, skift og utstrakt bruk av eksterne entreprenører. Belastningen øker over tid, noe også et endret klima bidrar til i form av endrede vintrer og hyppigere flom. Grunnbemanningen er i ferd med å bli for liten og det for få å dele belastningen på. Vaktmannskapene må rulleres midt i vaktperioden fordi de jobber for mange timer på kort tid. Det må i tillegg søkes dispensasjoner fra arbeidsmiljøloven fordi totalbelastningen gjennom året blir stor. Området bør styrkes med ett vaktlag på fire.

Biologisk drivstoff - ikke selvkost - Klimatiltak

Lillestrøm kommune skal være klimanøytral fra 2027. Det er gjennomført mange tiltak for å redusere utslippene fra vedlikehold og bygging av kommunalteknisk infrastruktur. Materialer velges med hensikt å redusere utslipp, det samme gjelder metoder for gjennomføring - ved valg av materialer og metoder ses det hen til kostnadene ved tiltaket. Over halvparten av anleggene gjennomføres som rehabilitering av rørene med gravefrie metoder. Der det må graves gjennomføres det med sterkt reduserte utslipp eller fossilfritt. Men for de fleste anleggsmaskiner vil det fortsatt ta tid før det finnes helt utslippsfrie alternativer. Som en mellomløsning til disse er på plass bør utslippene reduseres ytterligere. Ved å ta i bruk biologisk drivstoff på maskinparken og vil CO2 utslipp reduseres med 80-90 %. Det vil genere initiale kostnader på ca. 0,5 mill. kroner, samt økte kostnader til løpende drift, ca. 3 mill. kroner årlig. For full effekt og effektivitet knyttet til tiltaket bør det ses i sammenheng mellom selvkost og ikke selvkost da maskinparken benyttes på tvers av områdene.

Temaplan vei og veilys - tiltak

Temaplan vei synliggjør utfordringene med det stadig økende vedlikeholdsetterslepet og adresserer nødvendige tiltak for å redusere dette. Kommunestyret har vedtatt at etterslepet skal tas igjen over en periode på 25 år. Ambisjonen er lagt til grunn for en opptrapping av innsatsen over en periode på 4 år for å nå det vedtatte målet. Det er gjort grundig rede for kvaliteten på de kommunale veiene i temaplanen og vedlikeholdsetterslepet er godt dokumentert. Manglende finansiering av driften til oppfølging av temaplanen medfører at målene ikke nås og at vedlikeholdsetterslepet fortsetter å øke. Det medfører ytterligere økte kostnader på sikt

Økte midler til drift og vedlikehold av veier og parker drift

Det er økte kostnader til drift og vedlikehold av veier og parker og driftsbudsjettet strekker ikke til. Kostnadsøkningene gjelder de fleste varer og tjenester, men har vært særlig høye på store poster som asfalt, vintervedlikehold, maskinvedlikehold og drivstoff. I tillegg er det flere nye veier og grøntarealer som er overtatt til drift og vedlikehold uten finansiering. Manglende vedlikehold er også med å øke de løpende driftskostnadene. De særlige kostnadsøkningene ble heller ikke kompensert i budsjettet for 2023. Manglende finansiering av driften i denne størrelsesorden vil medføre ytterligere nedtak av tjenestekvaliteten både for vinter- og sommervedlikehold. Agenda kaupang sin gjennomgang viser at vi driver svært billig på parkdrift og at vi har god kvalitet på veiene. Det første skyldes gjennomførte effektiviseringstiltak, samt at tjenestekvaliteten er redusert. For kommunale veier viser rangeringen fra Agenda kaupang til at det er mange asfalterte veier som legges til grunn for vurderingen. temaplan vei- og veilys tar også innover seg den faktiske kvaliteten basert på objektive kriterier og den viser til betydelig og økende vedlikeholdsetterslep.

Endringer i brukerbetaling og gebyrer

Generelle prinsipper for selvkost

Lillestrøm kommune beregner kommunale gebyrer i tråd med forskrift om beregning av selvkost. Selvkost innebærer at ekstrakostnadene som kommunen påføres ved å produsere en bestemt tjeneste skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene på tjenestene. Et annet sentralt prinsipp for selvkost er at overskudd fra det enkelte år skal tilbakeføres til abonnentene eller brukerne i form av lavere gebyrer innen de neste fem årene. Dette betyr at hvis kommunen har bokført et overskudd som er eldre enn fire år, må dette brukes til å redusere gebyrene i det kommende budsjettåret.

Kalkylerente

Kalkylerenten (5-årig SWAP-rente + 1/2 %-poeng) er anslått å bli 4,69 % i 2024 mot 4,22 % i 2023.

Endringer i kommunale gebyrer og bruk/avsetning fond

Både kommunen og de interkommunale selskapene står overfor store investeringsbehov, både som følge av befolkningsvekst og vedlikeholdsetterslep, men også grunnet økte krav fra myndighetene. Kostnadene i kommunen og særlig i de interkommunale selskapene øker mye i 2024. Dette skyldes flere forhold som er ytterligere beskrevet under. Det fører til at gebyrene for vannforsyning og avløp vil øke mye i 2024. Endringer i gebyrene er søkt utjevnet i økonomiplanperioden ved bruk av fond i den grad det er rom.

Gebyrutvikling for vann, avløp, renovasjon, slamtømming og feiing/tilsyn

Fra 2023 til 2024 foreslås gebyrene endret i tråd med tabellene under. Tabellene viser også den stipulerte utviklingen i planperioden frem mot 2027, hensyntatt foreliggende drift- og investeringsplaner. Økonomiplanene til selskapene ble vedtatt i april 2023 før man så alle effektene av kostnadsutviklingen i 2023. Anslagene for planperioden er dermed basert på kostnadsutviklingen i 2023 og budsjett 2024, samt oppdaterte anslag for utviklingen i handlingsplanperioden.

Økonomiplan for 2024-2027

Med unntak av noen enkelte forhold så er driverne for kostnadsutviklingen innen selvkostområdene de samme som i samfunnet ellers. Tjenestene er innrettet for å ta ut stordriftsfordeler. Produksjon av vann og rensing av avløpsvann utføres i selskapene, mens kommunen utnytter positive effekter av samhandling med øvrig kommunalteknisk infrastruktur i egen regi. Renovasjon utføres i regi av renovasjonsselskapet.

Vann og avløp har gjennom 2023 vært gjenstand for lavere inntekter enn budsjettet. Årsaken er litt sammensatt, men skyldes primært to forhold. Det er vedtatt at kommunens abonnenter skal ha vannmåler som benyttes som grunnlag for avregning for både vann og avløp. Der hvor abonnentene ikke har installert vannmåler stipuleres forbruket etter boligens størrelse. Overgang til vannmåler viser at forbruket blir lavere enn uten vannmåler og antall solgte kubikkmeter vann i 2023 er lavere enn tidligere. Det har medført en inntektssvikt i 2023 som igjen betyr at størstedelen abonnentene i 2023 har betalt lavere gebyrer enn budsjettet. Det foreslås i budsjettet at den delen av de manglende inntektene for inneværende år som medførte negativt fond på avløp hentes inn over en periode på 5 år. Det er det maksimale av det som er mulig innenfor rammene av selvkostregelverket. I tillegg må merforbruk i MIRA IKS fra 2022 må, i tråd med selskapsavtalen, dekkes inn i løpet av 2024.

Inn i 2023 hadde vann og avløp penger avsatt til bundne fond. For å dempe effektene av de store kostnadsøkningene i 2022, og spesielt de økte energikostnadene ble det trukket veksler på fondene for å dempe økningen i gebyrene. Inn i 2024 er det fortsatt et positivt fond innen vann, mens avløpsfondet har negativ saldo. For 2024 foreslås det i budsjettet at kostnaden fullt ut dekkes med gebyrer pluss en avsetning til avløpsfond.

I starten av 2023 fikk kommunen ny utslippstillatelse innen avløp. Den stiller tydelige og skjerpede krav til innsamling og transport av avløpsvann. På samme måte fikk NRVA IKS ny utslippstillatelse mot slutten av 2022. Det forventes ytterligere skjerpede krav innen avløpsområdet de kommende årene.

På vannforsyningssiden er det fortsatt behov for å styrke kapasiteten i produksjon og transport av vann, både for å oppnå full reservannsforsyning, gjennomføre nødvendig vedlikehold og møte befolkningsveksten. Selskapenes kostnader videreføres til kommunen i form av driftstilskudd. I sum medfører endrede krav og vekst betydelige investeringsbehov i årene som kommer. Investeringene finansieres ved låneopptak og sammen med økt rente vil de bidra til økte kostnader fremover.

Innsatsfaktorer i tjenesteproduksjonen har økt mye i kostnad. De relevante indekser i byggenæringen har økt mer enn KPI. Det bygges færre boliger enn tidligere og vi har sett en fallende trend gjennom 2023.

De forslåtte økonomiske rammene og gebyrene gjenspeiler både kostnadsutviklingen, behovet for økte investeringer og reduserte inntekter fra tilknytning av nye boliger.

Økonomiplan for 2024-2027

Gebyreksemlene er basert på årlig forbruk på 150 kubikkmeter for vann og avløp, renovasjonsbeholder 140 liter. Tømming av slam er oppgitt per kubikkmeter, alminnelig størrelse på tanken er 4 kubikkmeter. Satsene er inkl. mva.

Gebyrsatser, Vann (inkl. mva.)	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Abonnementsgebyr (kr/abonnet)	725	761	1 124	1 311	1 438	1 606
<i>Endring, abonnementsgebyr</i>		5,0 %	47,7 %	16,7 %	9,6 %	11,7 %
Forbruksgebyr (kr/m ³)	25,74	33,10	45,91	53,46	58,53	65,30
<i>Endring, forbruksgebyr</i>		28,6 %	38,7 %	16,4 %	9,5 %	11,6 %
Årsgebyr ved 150 m³ årlig forbruk	4 586	5 726	8 011	9 331	10 216	11 401
<i>Endring fra året før</i>		24,9 %	39,9 %	16,5 %	9,5 %	11,6 %

Gebyrsatser, Avløp (inkl. mva.)	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Abonnementsgebyr (kr/abonnet)	1 047	1 100	1 489	1 620	1 810	1 949
<i>Endring, abonnementsgebyr</i>		5,0 %	35,3 %	8,8 %	11,7 %	7,7 %
Forbruksgebyr (kr/m ³)	39,80	47,75	64,58	70,16	78,19	84,03
<i>Endring, forbruksgebyr</i>		20,0 %	35,2 %	8,7 %	11,4 %	7,5 %
Årsgebyr ved 150 m³ årlig forbruk	7 017	8 263	11 175	12 144	13 538	14 553
<i>Endring fra året før</i>		17,7 %	35,2 %	8,7 %	11,5 %	7,5 %

Gebyrsatser, Renovasjon (inkl. mva.)	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Normalgebyr (kr/vare)	4 761	4 761	4 778	4 985	5 329	5 734
<i>Endring fra året før</i>		0,0 %	0,3 %	4,3 %	6,9 %	7,6 %

Gebyrsatser, Slamtømming (inkl. mva.)	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Normalgebyr (kr/vare)	1 359	1 086	448	464	491	509
<i>Endring fra året før</i>		-20,1 %	-58,8 %	3,6 %	5,9 %	3,6 %

Gebyrsatser, Feiing (inkl. mva.)	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Normalgebyr (kr/vare)	638	676	699	765	785	805
<i>Endring fra året før</i>		6,1 %	3,3 %	9,5 %	2,6 %	2,5 %

By- og stedsutvikling

Beskrivelse av dagens virksomhet

Kommunalområdet by- og stedsutvikling skal, gjennom strategisk planlegging og god forvaltning, sikre gode fysiske og sosiale rammer for innbyggernes liv i kommunen. Området skal levere tjenester av høy kvalitet innenfor lovpålagte tidsfrister. Ved å innhente kunnskap, drive analyse- og utredningsarbeid, være premissleverandør og gi støtte til planlegging på alle kommunens tjenestoområder bidrar kommunalområdet til effektiv ressursutnyttelse og bærekraftige valg.

Det er satt som mål at Lillestrøm kommune skal utvikle en attraktiv regionby, bærekraftige tettsteder og livskraftige lokalsamfunn. Det skal være godt å bo, jobbe og leve i kommunen, i alle livets faser. Gjennom plan- og bygningsloven er kommunen gitt myndighet til å styre denne utviklingen.

Lillestrøm kommune har en stor befolkningsøkning. Dette gjør det attraktivt å bygge i kommunen. Samtidig skal gode nabolag, jordvern, kulturminner, klimahensyn og annet ivaretas. Dette egrensar hva som- og hvor det kan bygges. Det betyr at mange av arealene som i dag er bebygd må transformeres til ny bruk. Transformasjon er mer krevende enn å bygge på ubebygd mark, og det er ofte interessemotsetninger som gjør at prosessene tar tid. Gode planprosesser ivaretar ulike interesser og gir forutsigbarhet. Byggesaksbehandlingen sikrer at byggeprosjekter blir slik som planlagt, mens tilsyn og ulovlighetsoppfølging følger opp ved avvik.

Et felles geografisk kunnskapsgrunnlag og kartverk er sentralt i plan- og utviklingsarbeidet. Oppdatert informasjon om eiendommer, bygg og adresser er nødvendig for planlegging, saksbehandling og tjenesteproduksjon. Det jobbes kontinuerlig med forbedring av løsninger som gir ansatte og innbyggere innsyn i ulike data. Slik blir det enklere å fatte kunnskapsbaserte beslutninger, og informasjon gjøres mer tilgjengelig for alle. Digitale verktøy med bilder og 3D-modeller brukes mer, slik at flere kan få tilgang til, forstå og ta stilling til for eksempel utbyggingsplaner i kommunen.

Å forebygge ensomhet og utenforskap ved å legge til rette for gode møteplasser og fellesområder er en god investering i folkehelse. Sammen med kultur er en god by- og stedsutvikling det viktigste vi gjør for å forebygge store helseutgifter i en aldrende befolkning. Gode møteplasser, tilrettelegging for fysisk aktivitet i hverdagen og gode boliger man kan bli gammel i er gode investeringer for fremtiden.

Muligheter for et godt friluftsliv, herunder jakt og fiske, er viktig for en voksende befolkning, og må også legges til rette på ressursenes premisser. Landbruks- og naturforvaltningen har en særs viktig oppgave i dette samspillet. Klimaendringer har vist seg å ha stor påvirkning på jordbruket i Lillestrøm. Dette krever mer oppfølging fra kommunen. Samtidig er tilskuddsordningene til landbruket sammensatte og kompliserte, noe som krever utstrakt veiledning til gårdbrukerne.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	59 407	59 407	59 407	59 407
Sum Lønns- og prisvekst	3 174	3 174	3 174	3 174
Sum Tekniske justeringer	148	148	148	148
Vedtatt forrige periode				
Områderegulering - Fetsund, Sørumsand og Lillestrøm kollektivknutepunkt - fagutredninger	0	0	-1 000	-1 000
Trainee innenfor klima, miljø og geodataområdet (e-skatt)	350	0	-350	-350
Andre tiltak	-3 225	-4 475	-4 475	-4 475
Sum Vedtak forrige periode	-2 875	-4 475	-5 825	-5 825
Budsjettendringer som skal videreføres				
Andre tiltak	0	0	0	0
Sum Budsjettendringer som skal videreføres	0	0	0	0
Endringer i selvkostområdene				
Selvkost - endring fondsbruk	12 037	5 469	5 394	10 050
Selvkost - endring gebyrinntekter	2 633	-6 362	-7 957	-11 938
Selvkost - endring rammer	-15 176	-13 902	-12 596	-11 258
Andre tiltak	0	0	0	0
Sum Endringer i selvkostområdene	-506	-14 794	-15 159	-13 146
Konsekvensjusteringer	-58	-15 947	-17 661	-15 648
Konsekvensjustert ramme	59 349	43 461	41 746	43 759
Nye tiltak				
Klimafondet - videreføring av midler - Klimatiltak	0	0	0	0
Sum Nye tiltak	0	0	0	0
Nye tiltak og realendringer budsjett	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	59 349	43 461	41 746	43 759

Vedtatt forrige periode

Områderegulering - Fetsund, Sørumsand og Lillestrøm kollektivknutepunkt - fagutredninger

Kommunestyret behandlet 6. april 2022 sak om prioritering av områdereguleringer, der pågående områdereguleringsplaner ble gitt førsteprioritet, fulgt av Sørumsand, Fetsund og Lillestrøm kollektivknutepunkt. En områdereguleringsplan krever normalt konsulentutgifter på omtrent 3,0 mill. kroner til gjennomføring av fagutredninger om blant annet støy, luftforurensning, trafikk og geoteknikk. Noe mer dersom det skal gjennomføres arkitektkonkurranser.

For områderegulering Fetsund har vi mottatt 0,745 mill. kroner fra Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD), som vil bli brukt til å gjennomføre arkitektkonkurransen. Utover dette trenger man 3,0 mill. kroner for å gjennomføre planprosessen. I 2024 tas 1,0 mill. kroner fra det generelle tilskuddet til områdereguleringer som ble bevilget i fjor. Vi må likevel ha dekning for et større beløp for å kunne inngå kontrakt med konsulent. Ber derfor om 2,0 mill. kroner til Fetsundplanen, hhv. 1,0 mill. kroner i 2024 og 1 mill. kroner i 2025.

For områderegulering Sørumsand skal vi endre en bestående områderegulering, hvor det finnes allerede eksisterende, samt at vi kan gjøre en større del av planarbeidet selv. Likevel trengs endel konsulentbistand til fagutredninger. Vi anslår finansieringsbehovet til 2,0 mill. kroner. Hovedtyngden av utgiftene vil komme i 2023 og 2024. Den generelle rammen som tidligere er bevilget for 2023 og 2024 er disponert til andre planer.

Områderegulering Lillestrøm kollektivknutepunkt er en svært sentral og viktig plan for hele kommunen, og for våre samarbeidspartnere i regionale samferdselsetater. Den bør startes opp så snart for mulig. Vi bør derfor ha finansiering i 2024. Det antas at samferdselsetatene kan bidra til finansiering av

områdeplanarbeidet. For 2024 er den generelle rammen som tidligere er bevilget bundet opp til områderegulering for Fetsund. Det er planlagt at denne generelle rammen disponeres til områderegulering for Lillestrøm kollektivknutepunkt i 2025. Det søkes derfor om midler kun i 2024.

Totalt betyr dette at det søkes om 1,0 mill. kroner i 2023, 3,0 mill. kroner i 2024 og 1,0 mill. kroner i 2025 for å kunne utarbeide disse tre områdereguleringsplanene.

Trainee innenfor klima, miljø og geodataområdet (e-skatt)

Kommunestyrets vedtak: *By- og stedsutvikling skal bidra til at vi tar et helhetlig grep for å få til god samfunnsutvikling, og at denne er i tråd med FNs bærekraftsmål. Kommunalområdet skal ha et særlig fokus på å følge opp klima og miljø i tillegg til by- og tettstedsutvikling. Ny og oppdatert kunnskap kan tilføres gjennom å ta inn nyutdannede gjennom traineeordningen til fagområdene strategi og analyse, og geodata. Spesielt gjelder dette fagområder knyttet til rådgivning innenfor klima- og miljø, samt bærekraftig by- og tettstedsutvikling. Lillestrøm kommune deltar i dag i Romerike Trainee ordningen, og det er ønskelig å kunne ta inn en ekstra trainee fra og med opptaksåret 2023.*

Nye tiltak

Klimafondet - videreføring av midler - Klimatiltak

Klimafondet er sentralt for å ivareta bredden i klimaarbeidet og få en god gjennomføring av kommunens klimastrategi. Klimafondet ble opprettet i juni 2017 av kommunestyret i Skedsmo og ble videreført i Lillestrøm kommune ved kommunesammenslåingen. I årene fremover kan klimafondet bli særlig viktig for å sikre en god overgang til klimanøytral drift. Fondet har frem til nå vært viktig for å få en smidig overgang til utslippsfri bilpark, i arbeidet med energieffektivisering og for å sikre deltakelse i EU Interreg-prosjekter, i tillegg til andre mindre tiltak. Klimafondet har også vært avgjørende for å utløse eksterne støttemidler, blant annet til klimatiltak i Sophie Radichs skole og for rask omstilling til utslippsfrie varebiler. I 2023 fikk kommunen klimasatsstøtte (Klimasats) til 2 prosjektstillinger innen henholdsvis ombruk og klimavennlig areal- og transportplanlegging.

For perioden 2020-2023 forelå et vedtak om at det årlig skulle overføres 4,0 mill. kroner til det kommunale klimafondet. Klimafondet bør for fremtiden være stort nok til å kunne finansiere enkelttiltak opp til ca. 1,0 mill. kroner. Ved klimatiltak med større finansieringsbehov bør bruk av eiendomsskattemidler prioriteres. For å sikre videreføring av klimafondet foreslås en bevilgning på 5,0 mill. kroner årlig for hele økonomiplanperioden finansiert ved bruk av midler tidligere avsatt til ENØK fond.

Ønskede tiltak og innsparinger som ikke er innarbeidet i økonomiplanen

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
3-årig prosjektstilling klima i plan- og byggesak – med finansiering fra Klimasats	500	500	500	500
Midler til rullering av dyrevelferdsplan	500	0	0	0
Midler til utvikling av bedre datagrunnlag og kartverk for plan- og byggesaksbehandlingen	200	400	0	0
Midler til videreføring av lokalt bionovafond - Klimatiltak	3 000	3 000	3 000	3 000
Midler til videreføring grønt næringsfond - støtteordning grønn omstilling - Klimatiltak	3 000	3 000	3 000	3 000
Midler til å opprettholde bruk av trainee innenfor geodata	0	400	800	800
Målestasjoner for luftkvalitet - Midler til kommunens egenandel - Klimatiltak	500	500	500	500
Ny stilling på faggruppe klima og miljø - Klimatiltak	500	1 000	1 000	1 000
Ressurser til oppfølging av byutviklingsplanen	600	600	600	600
Økt ressurs til arbeid med Kommuneplan - 1 årsverk	1 000	1 000	1 000	1 000
Økt ressurs til beredskap og saksbehandling innenfor landbruk - 0,5 årsverk	500	500	500	500
Sum	10 300	10 900	10 900	10 900

Ønskede tiltak

3-årig prosjektstilling klima i plan- og byggesak – med finansiering fra Klimasats

Kommunen har fått tilsagn om 3-årig prosjektstilling med 50% finansiering fra miljødirektoratets Klimasats-ordning. Kommunen må dekke resterende 50%. Stillingen skal sørge for å etablere rutiner og øke kompetanse i organisasjonen for ivaretagelse av klimahensyn i bygge- og plansaker. Den vil blant annet sørge for en god oppfølging av kommunale mål om varsom arealforvaltning og omstilling til lavutslippssamfunnet. Stillingen vil også frigjøre ressurser til bedre ivaretagelse av andre miljømål, blant annet planer bevaring av naturmangfold og bevaring av raviner.

Midler til rullering av dyrevelferdsplan

Det er behov for midler til arbeid med rullering av eksisterende dyrevelferdsplan som gjaldt for 2019-2022. Planen skal legge grunnlag for at det sikres tilgang på dyrepersonell dvs. veterinær til produksjonsdyr, jf. lov om veterinærer og annet dyrepersonell.

Midler til utvikling av bedre datagrunnlag og kartverk for plan- og byggesaksbehandlingen

Et større utviklingsprosjekt innenfor kommunalområdet for å sikre et troverdig kunnskapsgrunnlag og kartverk for plan- og byggesaksbehandling. Spesielt fokus på matrikkelen (bygg og eiendomsdel), etterregistrering av dispensasjoner. Behovet for midler gjelder utviklingsressurser og konsulentbistand for å få gjennomført arbeidet.

Midler til videreføring av lokalt bionovafond - Klimatiltak

Lokalt bionovafond ble vedtatt i budsjett- og økonomiplanen for 2023-2026, men med midler kun for 2023. Budsjettvedtaket er fulgt opp med sak KS 99/23 om organisering av lokalt bionovafond for landbruket. Tiltaket innebærer videreføring av fondet med 3,0 i midler for hele økonomiplanperioden.

Midler til videreføring grønt næringsfond - støtteordning grønn omstilling - Klimatiltak

Grønt næringsfond ble spilt inn som tiltak i 2023, for å gi støtte til omstilling i lokalt næringsliv, med et ønske om 3,0 mill. kroner, hvor kommunestyret bevilget 1,5 mill. kroner i 2023 og 1,5 mill. kroner i 2024 i budsjettbehandlingen (e-skattemidler). Samlet ble det utlyst grønt næringsfond på til sammen 3,4 mill. kroner i 2023, ved at det i tillegg til midlene til grønt næringsfond ble tilført midler fra klimafondet og Romerike sparebank. Kommunen mottok i alt 24 søknader på 13,2 mill. kroner og ga tilskudd til 10

bedrifter. Flere av dem svært interessante innovasjonsprosjekter.

Man antar at dette er et økende behov i det lokale næringslivet og en god mulighet for kommunen til å støtte grønn omstilling og nye grønne arbeidsplasser. Dette synet er godt forankret i klimastrategien hvor næringsfond er foreslått som egnet virkemiddel. Grønt næringsfond er også foreslått som en mulig «kompensasjonsordning» i plan for klimanøytral drift.

Fondet bør derfor videreføres, slik at ordningen kan etableres som et varig insentiv for at næringsaktører bidrar i omstilling til lavutslippssamfunnet med en ramme på 3,0 mill. kroner hvert år.

Midler til å opprettholde bruk av trainee innenfor geodata

Det ble i behandlingen av budsjettet for 2023 fattet vedtak om å tilføre en trainee i geodata med midler for 2023 og 2024. Dette har vist seg å være en suksess, med kunnskapsoverføring også til kommunen. Det ønskes derfor å videreføre ordningen i neste opptaksperiode og gjøres som permanent tiltak i økonomiplanen. Neste opptaksperiode er 2025. Det bes derfor om midler for et halvår i 2025 og deretter helårsvirkning resten av økonomiplanperioden.

Målestasjoner for luftkvalitet - Midler til kommunens egenandel - Klimatiltak

Kommunen har inngått avtale om deling av utgifter til lokale luftmålere, hvor kommunene har en egenandel. Kommunen kan velge å ha mellom 0 og 3 luftmålere, i tråd med avtalen om kostnadsdeling med Statens vegvesen og Viken fylkeskommune. Det anbefales at kommunen opprettholder antallet luftmålere som i dag, slik at det er to målere i kommunen. Se sak KS 110/23 om oppfølging av luftkvalitet i Lillestrøm kommune. Kommunens andel antas å bli ca. 250 000 kroner per år pr måler.

Ny stilling på faggruppe klima og miljø - Klimatiltak

Bærekraftsmålene er førende for arbeidet i Lillestrøm kommune, og det er også vedtatt mål om varsom arealforvaltning og omstilling til lavutslippssamfunnet. Vekst i befolkningen, flere saker til behandling og økt produksjon har flere plan- og byggesaker, har medført merarbeid på fagområdet miljø. Det er i planstrategien og tidligere budsjettvedtak vedtatt utarbeidelse av en rekke planer og utredninger på miljøområdet, men på grunn av press på fagområdet har det ikke vært det ikke mulig å levere på forventet fremdrift. Flere av arbeidene er ikke startet opp.

I 2023 har det vært arbeidet med Strategi for bekjempelse av svartelistede arter, restaurering av naturmangfold, ravineplan for Lillestrøm kommune, kartlegging av blå og grønne verdier. Det er ikke realistisk å få gjennomført så mange prosjekt dersom det ikke settes av mer personalressurser på fagområdet klima og miljø.

Ressurser til oppfølging av byutviklingsplanen

Byutviklingsplan for Lillestrøm by ble vedtatt i januar 2023, hvor vedtaket innebar at planen skulle følges opp gjennom flere delprosjekter. Bakgrunnen for planen er at det er behov for å planlegge den offentlige infrastrukturen i byen bedre.

- De mest aktuelle delprosjektene er å lage en plan/mulighetsstudie for utvidelsen av Kirkeparken.
- Et annet delprosjekt vil være å konkretisere hvordan byutviklingsplanens samfunnsaker skal utformes og detaljeres, i flere alternativer etter gatens funksjon.
- Det trengs også en felles overvannsplan for Lillestrøm by.

Alle disse delplanene er nødvendig for å kunne kostnadsberegne offentlig infrastruktur og få bidrag i denne forbindelse med private detaljreguleringer. Dette har politikken bestilt i forbindelse med vedtak av byutviklingsplanen. Dette vil kreve konsulentmidler i tillegg til de ressurser som er innenfor planavdelingen.

Økt ressurs til arbeid med Kommuneplan - 1 årsverk

Kommuneplanens arealdel styrkes med 1 årsverk for å sikre at avdelingen har tilstrekkelig kapasitet. Kommuneplan for 2023-2034 nærmer seg fullføring. Planen skal ventelig rulleres i kommende valgperiode, og dette arbeidet startes opp i 2024. Arbeidet med kommuneplanens arealdel er krevende og det er per i dag dedikert kun en ressurs til dette arbeidet. Det er spesielt sårbart på grunn av svært høyt arbeidspress over lang tid.

Økt ressurs til beredskap og saksbehandling innenfor landbruk - 0,5 årsverk

Området landbruk opplever økt arbeidsbelastning og har behov for å øke bemanningen med 0,5 årsverk, som innebærer en økning til 1 årsverk saksbehandling og beredskap på området. Saksmengden og kontrolloppgaver i landbruket har økt, beredskapsarbeidet er mer omfattende enn tidligere, det økende krav om å levere til og gi innspill på strategiske styringsdokumenter. I tillegg gir befolkningsøkningen ringvirkninger også innenfor landbruk ved at det er flere plan- og byggesaker som skal svares ut.

Endringer i brukerbetaling og gebyrer

Det er "Gebyrforskrift for plan, byggesak, geodata og landbruk", som regulerer gebyrene på selvkostområdene under By- og stedsutvikling. Forskriften gjelder gebyrer i henhold til plan- og bygningsloven, matrikkellova, forurensningsloven, eierseksjoneringsloven, konsesjonsloven, viltloven og jordlova. Forskriften gjelder fra 11. oktober 2023. I den nye forskriften er prisene tatt ut i et eget gebyrregulativ, slik at det vil bli enklere å justere ved årlige reguleringer.

Pris- og kostnadsutviklingen i samfunnet har ført til nedadgående aktivitet i byggebransjen. Dette påvirker omfanget og typen av innsendte planforslag og byggesøknader, og dermed også gebyrinntektene. Tjenesten tilpasser seg så langt som mulig aktiviteten i samfunnet, men kostnadene er hovedsakelig knyttet til stillinger og det er stor usikkerhet i utviklingen fremover. Reduksjon i aktivitet, ved for eksempel ansettelsesstopp, vil være utfordrende for saksbehandlingstiden når aktiviteten øker igjen.

Flere av tjenestene innenfor dette området har de siste årene ikke vært fullfinansiert via selvkost, det vil si at resterende kostnader på området har vært dekket/subsidiert av kommunens bevilgningsramme. I budsjettet for 2024 er det kun byggesak som nå ikke er 100 % selvkostfinansiert av områdene. Dette innebærer at budsjettet er basert på inntekter som det er knyttet stor usikkerhet til bl.a. for plan. I tillegg har det vært nødvendig å ta i bruk mer fond for å dekke opp lavere gebyrinntekter. Fondsmidlene er relativt begrenset. Dersom nedgangstidene varer over tid må det vurderes tiltak som reduksjon i aktivitet, økte gebyrer eller større tilskudd fra kommunekassa. Reduksjon i aktivitet, ved for eksempel ansettelsesstopp, vil være utfordrende for saksbehandlingstiden når aktiviteten øker igjen.

For 2024 er det gjort kun prisjusteringer av satsene på enkelte av områdene, tilsvarende ca. 4% jf. konsum- og prisindeksen. Oversikt over de enkelte gebyrsatsene for 2024 fremgår under eget kapittel bakerst i dokumentet.

Gebyrliste

Frivillighet

Leie av lokaler

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Sørumsand servicesenter, Asaveien 8	per helg	3 200	3 500	300	9%	↗	
Sørumsand servicesenter, møter privat, Asaveien 8	per dag	250	270	20	8%	↗	
Bjanes	per dag	500	540	40	8%	↗	
Herredshuset (lille sal)	per dag	1 000	1 080	80	8%	↗	
Herredshuset (store sal)	per dag	2 100	2 270	170	8%	↗	
Herredshuset inkl. kjøkken, ikke frivillige/kveldsmøter	per dag	1 500	1 620	120	8%	↗	
Herredshuset, kjøkken m/utstyr	per dag	500	540	40	8%	↗	
Herredshuset, leie både fredag bordekkning etc. og rydding søndag	per helg	4 400	4 750	350	8%	↗	
Herredshuset, store og lille sal m/kjøkken og utstyr. Utvidet leietid påfølgende dag, fredag, lørdag eller søndag uten behov for ekstravask	per helg	4 000	4 320	320	8%	↗	
Herredshuset, store og lille sal, kjøkken og utstyr	per dag	3 500	3 780	280	8%	↗	
Hvaltjern, låven	per dag	1 000	1 080	80	8%	↗	
Hvaltjern, låven, bursdag	per 2 timer	500	540	40	8%	↗	
Hvaltjern, Skauen	per dag	1 000	1 080	80	8%	↗	
Hvaltjern, Skauen (huset og låven)	per dag	1 897	2 050	153	8%	↗	

Sørums fritidsgård

Ridetimer

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Ridetimer barn fra andre kommuner	per time	226	250	24	11%	↗	
Ridetimer barn fra Lillestrøm kommune	per time	145	155	10	7%	↗	
Ridetimer voksne	per time	226	250	24	11%	↗	

Barnehager

1. Foreldrebetalingen skal ikke være høyere enn seks prosent av husholdningens samlede inntekt, begrenset opp til maksimumsgrensen for foreldrebetaling. Maksimumsgrensen for foreldrebetaling i perioden 1. januar til 31. juli 2024: 3.000,- per måned. Fra 1. august 2024 er maksimumsgrensen 2.000,- per måned. Det tas forbehold om endringer i statsbudsjettet.
2. Det tilbys kun heltidstilbud i de kommunale barnehagene.
3. 2-, 3-, 4- og 5-åringer som bor i husholdninger med lav inntekt har rett til 20 timer gratis kjernetid per uke. Per 1. august 2023 er inntetksgrensen satt til 615.590 kroner.
4. Det gis 30 % søskenmoderasjon for søsken nr. 2. For søsken nr. 3 og øvrige er barnehagetilbudet gratis. Søskenmoderasjon gis for både høyeste og laveste sats.
5. Private barnehager gis tilsvarende moderasjonsordninger (søskenmoderasjon og ordning for familier med lav betalingsevne) som kommunale barnehager.
6. Det betales for 11 måneder i barnehageåret. Juli er betalingsfri.
7. Kostpenger er øremerket matservering, og er beregnet til å være tilstrekkelig til å dekke barnehagens utgifter.

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
5 dager	Pris pr. mnd.	3 000	2 000	-1 000	-33%	↓	Det tas forbehold om endringer i Statsbudsjettet
Kostpenger	Pris pr. mnd.	449	467	18	4%	↑	Gjelder for følgende barnehager: Nordli, Idrettsparken, Blaker, Frogner, Fjellboveien.
Kostpenger	Pris pr. mnd.	303	315	12	4%	↑	Gjelder for følgende barnehager: Tienbråten, Ramstadskogen, Garderåsen, Dalen
Kostpenger	Pris pr. mnd.	66	69	3	5%	↑	Gjelder for følgende barnehager: Asak, Breidablikk, Bråtejordet, Hagan, Kjeller, Korshagen, Lillestrøm, Linbråten, Melby, Måsan, Riisløkka, Sagelva, Strømmen, Tæruddalen, Uglebakken, Vardeåsen, Volla,

Skolefritidsordningen (SFO)

1. Foreldrebetalingen skal ikke være høyere enn seks prosent av husholdningens inntekt
2. Det tilbys hel og halv plass i SFO
3. Det gis 30 % søskenmoderasjon for søsken nr. 2. og 50 % for søsken nr. 3 og øvrige.
4. For alle elever på 1. og 2. trinn er det innført moderasjonsordning hvor 12 timer er gratis.
5. Det er ikke foreldrebetaling for SFO-tilbudet for elever med særskilte behov på 5.-10. trinn som har et SFO-tilbud på kommunens spesialskoler
6. Kostpenger er øremerket matservering, og er beregnet å være tilstrekkelig til å dekke skolefritidsordningens utgifter

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Halv plass 1. og 2. trinn	Pris pr. mnd	0	0	0	0%	↓	
Halv plass 3. og 4. trinn	Pris pr. mnd	2 519	2 620	101	4%	↑	
Hel plass 1. og 2. trinn	Prs pr. mnd	2 159	2 245	86	4%	↑	
Hel plass 3. og 4. trinn	Pris pr. mnd	3 599	3 743	144	4%	↑	
Kostpenger	Pris pr. mnd	247	257	10	4%	↑	

Voksenopplæringen

Satsene gjelder for betalings elever/ salg av timer til andre kommuner (norskopplæring)

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Dagtid	Pris pr. time	84	90	6	7%	↑	
Fulltidsplass i grunnskolen	Pris pr. stk.	95 000	98 800	3 800	4%	↑	
Kveldstid	Pris pr. time	102	110	8	8%	↑	
Nettkurs	Prs pr. time	93	100	7	8%	↑	
Norskprøve muntlig	Pris pr. stk	1 090	1 150	60	6%	↑	
Norskprøve skriftlig	Pris pr. stk.	1 090	1 150	60	6%	↑	
Realkompetansevurdering	Pris pr. fag	1 225	1 300	75	6%	↑	
Realkompetansevurdering i alle fem fag	Pris for alle fem fag	5 000	5 200	200	4%	↑	
Samfunnskunnsksprøve	Pris pr. stk.	981	1 000	19	2%	↓	
Statsborgerprøve	Pris pr. stk.	981	1 000	19	2%	↓	

Kulturskolen

Det gis søskenmoderasjon for søsken nr. 2 og utover. Søskenmoderasjon er per i dag 173 kroner (i semesteret) i reduksjon per søsken.

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Band	Betaling per år	2 247	3 505	1 258	56%	↗	
Dans (1 klasse i uken)	Betaling per år	2 722	2 831	109	4%	↗	
Dans (2 klasser i uken)	Betaling per år	4 717	4 906	189	4%	↗	
Dans (3 klasser i uken)	Betaling per år	6 740	7 010	270	4%	↗	
Enetimer sang og instrumental	Betaling per år	4 492	4 672	180	4%	↗	
Gruppeundervisning instrumental	Betaling per år	4 492	4 672	180	4%	↗	
Gruppeundervisning sang for voksne	Betaling per år	3 931	4 672	741	19%	↗	
Kor/sanggruppe for barn/ungdom	Betaling per år	2 247	2 337	90	4%	↗	
Korpsundervisning 1 elevplass	Betaling per år	3 370	3 505	135	4%	↗	
Kunstverksted (1 time i uken)	Betaling per år	3 370	3 505	135	4%	↗	
Kunstverksted (1,5 time i uken)	Betaling per år	4 492	4 672	180	4%	↗	
Musikkgrupper på skolene 1.-4 .klasse	Betaling per år	2 247	2 337	90	4%	↗	
Teater/drama/musikkteater	Betaling per år	4 492	4 672	180	4%	↗	
Tilrettelagt musikkgruppe for voksne	Betaling per år	3 931	4 088	157	4%	↗	

Bibliotek

Erstatning for bøker og annet som ikke leveres inn

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Barnebok	Kr	258	300	42	16%	↗	
Blad og magasin	Kr	155	160	5	3%	↗	
Bygdebok	Kr	1 030	1 000	-30	-3%	↘	
Film	Kr	206	250	44	21%	↗	
Lydbok barn	Kr	309	350	41	13%	↗	
Lydbok voksen	Kr	463	500	37	8%	↗	
Ordbok	Kr	618	650	32	5%	↗	
Spill	Kr	618	650	32	5%	↗	

Økonomiplan for 2024-2027

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Språkkurs	Kr	771	500	-271	-35%	↓	
Tegneserieblad	Kr	52	50	-2	-4%	↓	
Tegneseriebøker	Kr	52	300	248	477%	↑	
TV-serie	Kr	515	550	35	7%	↑	
Voksenbok	Kr	412	450	38	9%	↑	

Utleie av kommunale bygg og idrettsanlegg

Utleie - Kommunens idrettslag med aktive over 20 år

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Aktivitetsrom	Kr per time	210	220	10	5%	↑	
Fotballbane	Kr per time	420	435	15	4%	↑	
Friidrettsstadion	Kr per time	420	435	15	4%	↑	
Hallflate	Kr per time	210	210	0	0%	↓	
Ishallen	Kr per time	945	980	35	4%	↑	

Utleie hverdag - Kommunens idrettslag med aktive under 20 år

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Friidrettsstadion	Kr per time	420	435	15	4%	↑	
Hallflate	Kr per time	210	220	10	5%	↑	
Ishallen	Kr per time	945	980	35	4%	↑	

Utleie uansett formål - Idrettslag utenfor kommunen og private

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Fotballbane	Kr per time	420	435	15	4%	↑	
Friidrettsstadion	Kr per time	420	435	15	4%	↑	
Hallflate	Kr per time	535	555	20	4%	↑	
Ishallen	Kr per time	945	980	35	4%	↑	
Møterom / Aktivitetsrom / Kafeteria	Kr per time	210	220	10	5%	↑	

Utleie - Kommunens idrettslag med aktive over 20 år til arrangement ukedager og helg

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Hallflate uten tribune	Kr per time	435	450	15	3%	↑	

Utleie - Kommunens idrettslag med aktive over 20 år til trening ukedager

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Hallflate	Kr. per time	210	220	10	5%	↗	

Utleie terapibad

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Terapibad utleie LIBOS	Per time	659	685	26	4%	↗	
Terapibad utleie Skedsmotun bo og behandlingssenter	Per time	718	750	32	4%	↗	
Terapibad utleie Sørnum Sykehjem	Per time	539	560	21	4%	↗	
Terapibad utleie Sørvald Bo og behandlingssenter	Per time	461	480	19	4%	↗	

Kommunale bad

Nebursvollen Friluftsbad

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Enkeltbillett barn 7-16 år	Inngang	66	70	4	6%	↗	Barn under 3 år har gratis inngang.
Enkeltbillett student/honnør		0	90	90	0%	↘	
Enkeltbillett voksen	Inngang	131	135	4	3%	...	
Kjøp av saldokort	Per kort	21	0	-21	-100%	↘	Minimum påfyll av saldokort er kr 360.
Sesongkort barn 7-16 år	Sesong	861	410	-451	-52%	↘	
Sesongkort barn nr 2		0	270	270	0%	↘	
Sesongkort morgenbadere	Sesong	861	305	-556	-65%	↘	
Sesongkort student/honnør		0	415	415	0%	↘	
Sesongkort voksne	Sesong	1 722	610	-1 112	-65%	↘	
Sklie dagskort	Per dag	79	45	-34	-43%	↘	
Sklie enkelttur	Per tur	11	0	-11	-100%	↘	

Enkeltbillett barn 7-16 år

Alderskategorisering harmoniseres med Kuskerudnebben.

Enkeltbillett student/honnør

68% av voksenpris, ny priskategori. Tilsvarende prosentnivå ift voksenpris som Frognerbadet.

Kjøp av saldokort

Utgår fra prisstruktur

Sesongkort barn nr 2

Ny priskategori på Nebbursvollen for å harmonisere med Kuskerudnebben.

Sklie enkelttur

Enkeltbillett foreslås fjernet, da dette vil kreve ekstra bemanning og billettsystem/kontroll ved nytt sklieanlegg.

Kuskerudnebben

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Bruk av saldokort - barn	Kr.	32	0	-32	-100%	↓	
Bruk av saldokort - voksen	Kr.	54	0	-54	-100%	↓	
Enkeltbillett barn 7-16 år	Kr	64	55	-9	-14%	↓	Barn 0-6 år gratis inngang.
Enkeltbillett student/honnør	Kr.	0	75	75	0%	↓	
Enkeltbillett voksen	Kr	107	110	3	3%	...	
Kjøp av saldokort	Kr	21	0	-21	-100%	↓	Minste påfyllingsbeløp er kr. 360.
Sesongkort barn 7-16 år	Kr	315	325	10	3%	↑	
Sesongkort barn nr. 2	Kr	210	220	10	5%	↑	
Sesongkort morgenbadere	Kr.	0	245	245	0%	↓	
Sesongkort student/honnør	Kr.	0	335	335	0%	↓	
Sesongkort voksen	Kr	472	490	18	4%	↑	

Bruk av saldokort - barn

Utgår fra prisstruktur

Bruk av saldokort - voksen

Utgår fra prisstruktur

Enkeltbillett barn 7-16 år

Prisreduksjon for å harmonisere prisstrukturen mellom friluftsbadene. Kuskerudnebben = 80% av Nebbursvollen.

Enkeltbillett student/honnør

68% av voksenpris, ny priskategori. Tilsvarende prosentnivå ift voksenpris som Frognerbadet.

Kjøp av saldokort

Utgår fra prisstruktur

Sesongkort morgenbadere

Harmonisere ift morgenbading Nebbursvollen - 50% av sesongkort

Sesongkort student/honnør

68% av voksenpris, ny priskategori.

Nebbursvollen Friluftsbad og Kuskerudnebben

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Felles seongkort student/honnør	Sesong	0	545	545	0%	↓	
Felles sesongkort barn	Sesong	0	520	520	0%	↓	
Felles sesongkort voksne	Sesong	0	800	800	0%	↓	

Felles seongkort student/honnør

Forslag om ny billettkategori som dekker inngang på begge bad gjennom sesongen

Felles sesongkort barn

Forslag om ny billettkategori som dekker inngang på begge bad gjennom sesongen

Felles sesongkort voksne

Forslag om ny billettkategori som dekker inngang på begge bad gjennom sesongen

Fritidsaktivitet

Aktiv fritid

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Brukerbetaling aktivitetstilbud	Per år	1 000	1 040	40	4%	↗	

Sørum fritidsgård

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Ridetimer barn fra andre kommuner	Kr per time	226	226	0	0%	↘	
Ridetimer barn fra Lillestrøm kommune	Kr per time	145	145	0	0%	↘	Avrundet til hele kroner
Ridetimer voksne	Kr per time	226	226	0	0%	↘	

Dagsenter/dagaktivitetssenter

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
1 dag per uke	Per måned	800	880	80	10%	↗	Pris ble holdt uendret i 2023. Foreslås oppjustert med 10%
2 dager per uke	Per måned	1 600	1 760	160	10%	↗	Pris ble holdt uendret i 2023. Foreslås oppjustert med 10%
3 dager per uke	Per måned	2 400	2 640	240	10%	↗	Pris ble holdt uendret i 2023. Foreslås oppjustert med 10%
4 dager per uke	Per måned	3 200	3 520	320	10%	↗	Pris ble holdt uendret i 2023. Foreslås oppjustert med 10%
5 dager per uke	Per måned	4 000	4 400	400	10%	↗	Pris ble holdt uendret i 2023. Foreslås oppjustert med 10%

Priser for dagsenter/dagaktivitetssenter holdes uendret fra 2022.

Frisklivskurs

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Bra mat kurs	Pr kurs	427	444	17	4%	↗	
Hverdagsglede	Pr kurs	250	260	10	4%	↗	
Kurs i belastningsmestring	Pr kurs	550	572	22	4%	↗	

Egenbetaling praktisk bistand

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Inntekt mellom 2-3G	Timepris	243	258	15	6%	↗	Makspris per måned kr 710
Inntekt mellom 3-4G	Timepris	255	270	15	6%	↗	Makspris per måned kr 1488
Inntekt mellom 4-5G	Timepris	346	367	21	6%	↗	Makspris per måned kr 2021
Inntekt over 5G	Timepris	549	582	33	6%	↗	Makspris per måned kr 2807
Inntekt under 2G	Timepris	73	77	4	5%	↗	Makspris per måned kr 230 - statlig maksimalsats

Trygghetsalarm

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Inntekt over 2G	Per måned	453	498	45	10%	↗	Pris ble holdt uendret i 2023. Foreslås økt med 10%
Inntekt under 2G	Per måned	215	230	15	7%	↗	Pris ble holdt uendret i 2023. Forslås oppjustert til statlig maksimalsats i henhold til tidligere praksis

Måltider

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Måltider i omsorgsboliger	Per måltid	26	28	2	8%	↗	
Tilkjørt mat til hjemmeboende	Per måltid	89	94	5	6%	↗	Pris økes utover normal prisøkning med bakgrunn i høy lønns- og prisvekst for råvarer, transport og personellkostnader

Korttidsopphold i institusjon

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Dagopphold i institusjon	Per dag	105	110	5	5%	↗	Statlig maksimalsats
Døgnopphold i institusjon	Per dag	185	193	8	4%	↗	Statlig maksimalsats

Tekniske hjelpemidler

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Utkjøring tekniske hjelpemidler	Per levering	200	212	12	6%	↗	Prisen økes med mer enn vanlig prisøkning grunnet høye drivstoffutgifter
Utlån av tekniske hjelpemidler	Pr hjelpemiddel	100	104	4	4%	↗	

Egenandeler fysioterapeut

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
30 min gruppebehandling	Kr	59	61	2	3%		Statlige satser, nye satser vil gjelde fra juli 2024
60 min gruppebehandling	Kr	102	105	3	3%		Statlige satser, nye satser vil gjelde fra juli 2024
Deretter per påbegynte 10 min	Kr	42	43	1	2%		Statlige satser, nye satser vil gjelde fra juli 2024
For undersøkelse inntil 30 min	Kr	185	192	7	4%		Statlige satser. Statlig satser, nye satser vil gjelde fra juli 2023. Gjelder også manuellterapeuter og andre spesialister
Inntil 20 min behandling hos fysioterapeut	Kr	135	139	4	3%		Statlige satser, nye satser vil gjelde fra juli 2024

Salg av sitteputer

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Salg av sitteputer	Pr pute	465	484	19	4%		Sittepute til rullestol

Salg av sitteputer

Putene er 7,5 cm høy og kommer i ulike lengder og bredder. Puten tåler vekt opptil 125 kg og er CE merket. Vaskbar på 60 grader.

Vann, avløp, renovasjon og feiing

Vann og avløp

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Avlesing vannmåler dagtid	Kr. inkl. mva.	1 275,00	1 326,00	51,00	4,00%		
Avlesning vannmåler kveldstid	Kr. inkl. mva.	1 910,00	1 986,00	76,00	3,98%		
Erstatning tapt konsoll	Kr. inkl.mva.	625,00	650,00	25,00	4,00%		For andre konsoller enn ordinær gjelder innkjøpspris
Erstatning tapt vannmåler	Kr. inkl.mva.	1 250,00	1 300,00	50,00	4,00%		For andre vannmålere enn

Økonomiplan for 2024-2027

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
							ordinær gjelder innkjøpspris
Fast gebyr avløp annet høy	Kr. inkl. mva.	5 500,00	7 444,00	1 944,00	35,35%	↗	Dersom samarbeid er utløsende faktor for installasjon av stor vannmåler i bygg med 5 eller flere bruksenheter, betales lavt fastgebyr for hver enhet.
Fast gebyr avløp annet lav	Kr. inkl. mva.	1 100,00	1 489,00	389,00	35,36%	↗	
Fast gebyr avløp bolig	Kr. inkl. mva.	1 100,00	1 489,00	389,00	35,36%	↗	Dersom samarbeid er utløsende faktor for installasjon av stor vannmåler i bygg med 5 eller flere bruksenheter, betales lavt fastgebyr for hver enhet.
Fast gebyr vann annet høy	Kr. inkl. mva.	3 805,00	5 619,00	1 814,00	47,67%	↗	Dersom samarbeid er utløsende faktor for installasjon av stor vannmåler i bygg med 5 eller flere bruksenheter, betales lavt fastgebyr for hver enhet.
Fast gebyr vann annet lav	Kr. inkl. mva.	761,00	1 124,00	363,00	47,70%	↗	
Fast gebyr vann bolig	Kr. inkl. mva.	761,00	1 124,00	363,00	47,70%	↗	Dersom samarbeid er utløsende faktor for installasjon av stor vannmåler i bygg med 5 eller flere bruksenheter, betales lavt fastgebyr for hver enhet.
Kubikkpris avløp	Kr. inkl. mva.	47,75	65,00	17,25	36,13%	↗	For abonnenter uten vannmåler gjelder omregningsfaktor: BRA x 1,5 = forbruk i m ³
Kubikkpris vann	Kr. inkl. mva.	33,10	46,00	12,90	38,97%	↗	For abonnenter uten vannmåler gjelder omregningsfaktor:

Økonomiplan for 2024-2027

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
							BRA x 1,5 = forbruk i m3
Oppmøte rørlegger dagtid	Kr. inkl. mva.	1 910,00	1 986,00	76,00	3,98%	↗	
Oppmøte rørlegger kveldstid	Kr. inkl. mva.	2 550	2 652	102	4%	↗	
Søknad om tillatelse til eller endring av, utslipp av sanitært avløpsvann	Kr. mva- fritt	6 450	6 708	258	4%	↗	

Tilknytningsgebyr vann og avløp

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Ekstra sats avløp 151m2 - 1000m2	Kr. inkl. mva.	125,00	130,00	5,00	4,00%	↗	
Ekstra sats vann 151m2 - 1000m2	Kr. inkl. mva.	125,00	130,00	5,00	4,00%	↗	
Minimumsgebyr avløp per boenhet	Kr. inkl. mva.	25 000,00	26 000,00	1 000,00	4,00%	↗	Inntil 150m2
Minimumsgebyr vann per boenhet	Kr. inkl. mva.	25 000,00	26 000,00	1 000,00	4,00%	↗	Inntil 150 m2
Redusert sats avløp over 1000m2	Kr. inkl. mva.	62,50	65,00	2,50	4,00%	↗	
Redusert sats vann over 1000m2	Kr. inkl. mva.	62,50	65,00	2,50	4,00%	↗	

Renovasjon

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
140 liter	Kr. inkl. mva.	4 761,00	4 776,00	15,00	0,32%	↘	
2,5 m3	Kr. inkl. mva.	85 022,50	85 278,00	255,50	0,30%	↘	
240 liter	Kr. inkl. mva.	8 162,50	8 187,00	24,50	0,30%	↘	
360 liter	Kr. inkl. mva.	12 243,75	12 281,00	37,25	0,30%	↘	
4 m3	Kr. inkl. mva.	136 036,25	136 444,00	407,75	0,30%	↘	
6 m3	Kr. inkl. mva.	204 053,75	204 666,00	612,25	0,30%	↘	
660 liter	Kr. inkl. mva.	22 446,25	22 514,00	67,75	0,30%	↘	
8 m3	Kr. inkl. mva.	272 071,25	272 888,00	816,75	0,30%	↘	
Avfallssug per boenhet	Kr. inkl. mva.	3 572,00	3 583,00	11,00	0,31%	↘	
Ekstra avfallssekk	Pr. stykk	42	43	1	2%	...	
Fritidseiendom	Kr. inkl. mva.	2 381,00	2 388,00	7,00	0,29%	↘	
Renovasjonsbrønn per boenhet	Kr. inkl. mva.	4 251,25	4 264,00	12,75	0,30%	↘	
Stasjonært avfallssug pr boenhet	kr inkl.mva.	3 048,00	3 057,00	9,00	0,30%	↘	

Økonomiplan for 2024-2027

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Tillegg henteavstand	Kr. inkl. mva.	838,25	841,00	2,75	0,33%	↓	

Stasjonært avfallssug pr boenhet

Fra 2023 skiller vi på gebyr til stasjonært og mobilt avfallssug.

Feie og tilsyn

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Feie- og tilsyn	Kr. inkl. mva.	676,25	699,00	22,75	3,36%	↑	
Tilsyn	Kr. inkl. mva.	340,00	351,00	11,00	3,24%	↑	

Septiktømming/gråvann

Kontroll og tilsyn innføres som et nytt gebyrområde fra 1.januar 2022.

Tømming av private avløpsanlegg

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Gråvann	Kr. per m3 inkl. mva.	527,00	217,00	-310,00	-58,82%	↓	
Septiktømming	Kr. per tømt m3 inkl. mva.	1 086,00	447,00	-639,00	-58,84%	↓	
Septiktømming oppmøtegebyr	Kr. inkl. mva.	1 186,00	488,00	-698,00	-58,85%	↓	

Kontroll og tilsyn

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Kontroll og tilsyn	Kr. mva- fritt	959,00	827,00	-132,00	-13,76%	↓	

Rigg og drift

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Leie av areal i by og tettsteder	Kr. per m2	320	340	20	6%	↑	Prisjustering i henhold til årlig prisstigning.
Leie av areal utenfor by og tettsteder	Kr. per m2	222	231	9	4%	↑	Prisjustering i henhold til årlig prisstigning.

Landbruk

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Søknad om konsesjon, erverv av fast eiendom	Kr.	5 000	5 000	0	0%	↓	Behandling av søknad om konsesjon for erverv av fast eiendom
02. Søknad om delingssamtykke	Kr.	2 000	2 000	0	0%	↓	Behandling av søknad om delingstillatelse
03. Fellingsavgift elg, voksen	Kr.	580	580	0	0%	↓	Fastsatt av miljødirektoratet
04. Fellingsavgift elg, kalv	Kr.	340	340	0	0%	↓	Fastsatt av miljødirektoratet
05. Fellingsavgift hjort, voksen	Kr.	450	450	0	0%	↓	Fastsatt av miljødirektoratet
06. Fellingsavgift hjort, kalv	Kr.	270	270	0	0%	↓	Fastsatt av miljødirektoratet
07. Gebyr for bistand ved fangst av grevling, sats pr. time	Kr.	1 545	0	-1 545	-100%	↓	
08. Avtale om vedhogst i Lillestrøm kommuneskog (eks mva.)	Kr.	515	550	35	7%	↑	

01. Søknad om konsesjon, erverv av fast eiendom

Forskrift om gebyr for behandling av konsesjons- og delingssaker, FOR-2011-12-14-1336

02. Søknad om delingssamtykke

Forskrift om gebyr for behandling av konsesjons- og delingssaker, FOR-2011-12-14-1336

03. Fellingsavgift elg, voksen

Maksimal sats jaktåret 2023/2024

07. Gebyr for bistand ved fangst av grevling, sats pr. time

Kommunen v/landbruk og fallvilt ønsker ikke lenger tilby denne tjenesten.

Regulering og plansaker

04. Mindre endring av reguleringsplan, jf pbl § 12-14

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Planendringer etter enklere prosess, mindre endringer	Kr.	103 000	100 000	-3 000	-3%	↓	
02. Planendringer etter enklere prosess, mer omfattende endring	Kr.	206 000	300 000	94 000	46%	↑	

Økonomiplan for 2024-2027

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
03. Planendringer etter enklere prosess, mer omfattende endring		0	200 000	200 000	0%	↓	

05. Planprogram og konsekvensutredninger, jf pbl § 4-2

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Behandling av planprogram, og tidspunkt for behandling er fastsatt	Kr.	103 000	103 000	0	0%	↓	
02. Behandling av planprogram, og tidspunkt for behandling er fastsatt		75%	75%				

02. Behandling av planprogram, og tidspunkt for behandling er fastsatt

Der kommunen er ansvarlig myndighet for vedlegg I-tiltak, og der det oppstår utredningsplikt for vedlegg II-tiltak, skal det for behandling av konsekvensutredninger betales et gebyr i prosent av gebyret for planområdets areal

06. Andre gebyrsatser

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Midtveisgebyr. Se § 2.1-2. Det betales et gebyr på 50 % av forventet gebyr til førstegangsbehandling, også kalt hovedgebyret	Kr.	50%	50%				
02. For søknad eller arbeid som ikke dekkes av de vedtatte satser er timesatsen per time	Kr.	1545	1545				Se § 1- 7
03. Utarbeidelse av kommunalt planalternativ i tillegg til forslagstillers alternativ, jfr. pbl. § 12-11	Kr.	Etter medgått tid	Etter medgått tid				
04. Stoppet planinitiativ, jfr. pbl. § 12-8	Kr.	51 500	51 500	0	0%	↓	
05. Planforslag som ikke fremmes til førstegangsbehandling av kommunedirektøren, ilegges gebyr tilsvarende sats for midtveisgebyr	Kr.						
06. Planforslag som ikke ønskes fremmet til førstegangsbehandling av forslagsstiller, ilegges gebyr tilsvarende sats for midtveisgebyr.	Kr.						
07. Planforslag som avslås lagt ut til offentlig ettersyn av Hovedutvalget håndteres iht. § 2.1-2 siste ledd.	Kr.						
08. Ny førstegangsbehandling i Hovedutvalg for miljø og samfunn	Kr.	Etter medgått tid	Etter medgått tid				

01. Faste satser

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Oppstartsgebyr	Kr.	51 500	51 500	0	0%	↓	

Økonomiplan for 2024-2027

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
02. Grunnbeløp (behandlingsgebyr)	Kr.	154 500	154 500	0	0%	↓	

02. Gebyr for bebyggelsens areal (tillegg til grunnbeløpet)

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Tillegg pr m2 for arealer innenfor sentrumsformålet (definert i kommuneplanen) opptil 20 000 m ²	Kr.	26	26	0	0%	↓	
02. Tillegg pr. m2 for arealer innenfor sentrumsformålet for arealer utover 20 000 m ²	Kr.	2	2	0	0%	↓	
03. Tillegg pr. m2 for øvrige arealer (ikke sentrumsformål) opptil 20 000 m ²	Kr.	15	15	0	0%	↓	
04. Tillegg pr m2 for øvrige arealer (ikke sentrumsformål) utover 20 000 m ²	Kr.	1	1	0	0%	↓	

03. Gebyr for bebyggelsens areal (tillegg til grunnbeløpet). Også eksisterende bygg sitt BRA skal medregnes i gebyrgrunnlaget

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Tillegg pr m2 BRA 0 - 10 000 m ² innenfor sentrumsformålet	Kr.	32	32	0	0%	↓	Også eksisterende bygg sitt BRA skal medregnes i gebyrgrunnlaget
02. Tillegg pr m2 BRA 10 000 - 20 000 m ² innenfor sentrumsformålet	Kr.	27	27	0	0%	↓	Også eksisterende bygg sitt BRA skal medregnes i gebyrgrunnlaget
03. Tillegg pr m2 BRA for areal utover 20 000 m ² innenfor sentrumsformålet	Kr.	12	12	0	0%	↓	Også eksisterende bygg sitt BRA skal medregnes i gebyrgrunnlaget
04. Tillegg pr m2 BRA 0 - 10 000 m ²	Kr.	22	22	0	0%	↓	Også eksisterende bygg sitt BRA skal medregnes i gebyrgrunnlaget
05. Tillegg pr m2 BRA 10 000 - 20 000 m ²	Kr.	17	17	0	0%	↓	Også eksisterende bygg sitt BRA skal medregnes i gebyrgrunnlaget
06. Tillegg pr m2 BRA areal utover 20 000 m ²	Kr.	7	7	0	0%	↓	Også eksisterende bygg sitt BRA skal medregnes i gebyrgrunnlaget

Graving i vei

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Dagmulkt	Pr dag	106	135	29	27%	↗	
Graving i kommunal vei	Kr. pr vei	4 974	5 200	226	5%	↗	
Kontrollgebyr	Kr. pr ekstra kontroll	1 250	1 300	50	4%	↗	Ekstra kontroll av gravinger
Trafikktelling	Pr. måling	5 618	5 843	225	4%	↗	Måling med radar

Trafikktelling

Radarmåling for eksterne.

Byggesaksbehandling

01. Gebyr for byggesaksbehandling

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Mottas komplett søknad samlet i en innsending reduseres gebyret med en prosentsats.		10 %	10 %				Gebyr for byggesaksbehandling
02. Hvis søker ikke har greid å komplettere søknaden på tross av mangelbrev fra Bygningsmyndigheten hvor manglene er angitt, slik at mangelbrev nr. 2 må skrives tillegges et gebyr.	Kr.	1 545	1 545	0	0%	↘	
03. For søknad eller arbeid som ikke dekkes av de vedtatte satser (jfr. gebyrforskriftens § 1-7 er timesatsen per time	Kr.	1 750	1 750	0	0%	↘	

02. Forhåndskonferanse

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Forhåndskonferanse m/ påfølgende referat: For store utbyggingsprosjekter	Kr.	10 300	11 100	800	8%	↗	
02. Forhåndskonferanse m/ påfølgende referat: For de øvrige tiltak	Kr.	5 150	5 600	450	9%	↗	
03. Forhåndskonferanse som avholdes skriftlig uten møte. %-andel av ordinært gebyr			50 %				

03. Bolig

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Enebolig	Kr.	32 960	35 500	2 540	8%	↗	
02. Enebolig med sekundærleilighet	Kr.	39 140	42 100	2 960	8%	↗	
03. Tomannsbolig	Kr.	49 440	53 200	3 760	8%	↗	
04. For 1. boenhet t.o.m. 10. boenhet i samme bygg, pr. boenhet	Kr.	20 600	22 200	1 600	8%	↗	
05. For 11. boenhet t.o.m. 30. boenhet i samme bygg: pr. boenhet	Kr.	11 330	12 200	870	8%	↗	
06. For 31. boenhet og flere boenheter i samme bygg: pr. boenhet	Kr.	6 180	6 700	520	8%	↗	
07. For antall boenheter over 150 betales ikke gebyr	Kr.	0	0	0	0%	↘	
08. Tilbygg, påbygg eller underbygging som gir ny boenhet til bolig, pr boenhet	Kr.	21 630	35 500	13 870	64%	↗	
09. Tilbygg, påbygg eller underbygging fra 0 m ² til 50 m ² som ikke gir ny boenhet til bolig	Kr.	10 300	14 000	3 700	36%	↗	
10. Tilbygg, påbygg eller underbygging større enn 50 m ² som ikke gir ny boenhet til bolig	Kr.	15 450	20 000	4 550	29%	↗	
11. Frittliggende boliggarasje eller uthus til og med 50 m ²	Kr.	10 300	11 100	800	8%	↗	
12. Frittliggende boliggarasje eller uthus over 50 m ²	Kr.	15 450	16 700	1 250	8%	↗	
13. Parkeringskjeller (gjelder ikke åpen småhusbebyggelse)	Kr.	20 600	22 200	1 600	8%	↗	

04. Spesielle bygg, skilt og dispensasjoner

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Stadionanlegg (eventuelle næringsarealer i anlegget kommer i tillegg, se satsene for næringsbygg)	Kr.	97 850	105 200	7 350	8%	↗	
02. Garasjeanlegg >70 m ²	Kr.	15 450	16 700	1 250	8%	↗	
03. Parkeringskjeller (gjelder ikke åpen småhusbebyggelse)	Kr.	20 600	22 200	1 600	8%	↗	
04. Parkeringskjeller/garasjeanlegg tilleggsgebyr pr. parkeringsplass f.o.m. 3.parkeringsplass (gjelder ikke åpen småhusbebyggelse)	Kr.	2 060	2 300	240	12%	↗	
05. Bensinstasjoner og ladestasjoner	Kr.	48 410	52 100	3 690	8%	↗	
06. Per søknad som omfatter inntil 3 skilt	Kr.	6 180	6 700	520	8%	↗	
07. Per søknad som omfatter inntil 5 skilt	Kr.	8 240	8 900	660	8%	↗	
08. Per søknad som omfatter inntil 10 skilt	Kr.	10 300	11 100	800	8%	↗	
09. Per søknad som omfatter mer enn 10 skilt	Kr.	20 600	22 200	1 600	8%	↗	
10. Samlet skiltplan for større bygg	Kr.	20 600	22 200	1 600	8%	↗	

05. Dispensasjoner

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Som avklares uten regionale myndigheters uttalelser pr. forhold	Kr.	10 300	12 000	1 700	17%	↗	
02. Som krever regionale myndigheters uttalelser per forhold	Kr.	15 450	18 000	2 550	17%	↗	
03. Dispensasjon fra byggegrense mot kommunal vei, vann og avløp pr forhold	Kr.	5 150	5 600	450	9%	↗	
04. Fra plankrav fastsatt i kommuneplanen pr forhold	Kr.	30 900	33 300	2 400	8%	↗	
05. Unntak fra teknisk krav i TEK17 jf. pbl. § 31-4	Kr.	0	7 000	7 000	0%	↘	

06. Driftsbygninger i landbruket

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Nybygg, endringsarbeider og tilbygg/påbygg til og med 1000 m ²	Kr.	20 600	22 200	1 600	8%	↗	
02. Tilbygg, påbygg eller underbygg 1 – 100 m ² BRA	Kr.	10 300	11 100	800	8%	↗	
03. Tilbygg, påbygg eller underbygg 101 – 1000 m ² BRA	Kr.	15 450	16 700	1 250	8%	↗	
04. For driftsbygninger i landbruket betales et tilleggsgebyr per kvadratmeter	Kr.	5	6	1	20%	↗	

07. Midlertidige eller transportable bygninger, konstruksjoner, anlegg

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Kiosker, brakker, telt og lignende t.o.m. 50 m ²	Kr.	10 300	11 100	800	8%	↗	
02. Kiosker, brakker, telt og lignende over 50 m ²	Kr.	19 570	21 100	1 530	8%	↗	
03. Midlertidige skole- og barnehagebygg med varighet inntil 2 år	Kr.	66 950	72 000	5 050	8%	↗	
04. Andre midlertidig bygninger med varighet inntil 2 år	Kr.	41 200	44 300	3 100	8%	↗	

04. Andre midlertidig bygninger med varighet inntil 2 år

- Anlegg, flytting, utvidelse av privat vei eller parkeringsplass
- Søknadspliktig endring av terreng, areal mindre enn 100 m²
- Innhengning eller støyskjerm under 10 m lengde
- Støttemur under 10 m lengde
- Trappeheis og løfteplattform
- Oljetanker og fyringsanlegg
- Pipe (ny) eller pipe (rehabilitering) i bolighus / småhus
- Støttemur, fasadeendring, terrasse, tak over terrasse, pergola, gjerde og levegg
- Flytebrygger under 10 m lengde
- Ved tiltak som i utgangspunktet er unntatt byggesaksbehandling (§ 20-5), men som allikevel skal godkjennes pga. avstandsbestemmelsene benyttes faktor 0,5 (dokkestuer, uthus, levegg)
- Takoverbygg
- Trapper i kjellernedgang
- Mindre svømmebasseng som ikke krever prosjektering (prefabrickerte)
- Minirensanlegg
- Andre mindre bygg og konstruksjoner og anlegg

08. Gebyr for følgende mindre konstruksjoner og anlegg

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Gebyr for følgende mindre konstruksjoner og anlegg	Kr.	6 180	13 100	6 920	112%	↗	

01. Gebyr for følgende mindre konstruksjoner og anlegg

- Utendørs svømmebasseng, plassbygde som krever prosjektering
- Heis
- Lagertanker
- Broer
- Master
- Offentlig veianlegg pr. påbegynt 100 m lengde
- Offentlige rørledninger for transport av vann, avløpsvann, overvann, og rørledning for avfall og fjernvarme, pr. påbegynt 100 m tracélengde
- Kai, molo, brygge og flytebrygge over 10 m lengde
- Utendørs lagring og produksjonsvirksomhet
- Åpne anlegg for idrett og lek
- Ballbinge
- Private ledningsanlegg uansett lengde
- Andre konstruksjoner som ikke kan betegnes som bygning på næringseiendom
- Fyringsanlegg, kjøleanlegg, ventilasjonsanlegg, sprinkelanlegg, anlegg for brannalarm, heis, rulletrapp og rullebånd
- Midlertidig deponering av masse
- Støttemur og innhegning over 10 m lengde
- Utendørsplan og/ eller revisjon av samme som kan behandles administrativt
- Nedgravde renovasjonsanlegg
- Parkeringsplasser på terreng med mer enn 10 plasser
- Andre bygningstekniske installasjoner

09. Gebyr for følgende konstruksjoner og anlegg av middels størrelse

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Nyoppføring og nyanlegg eller søknadspiktig endring, ombygging og fornyelse av følgende konstruksjoner og anlegg betales med kr	Kr.	10 300	21 800	11 500	112%	↗	

10. Gebyr for større konstruksjoner og anlegg

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Masseforflytning, planering og landskapsarbeid: Som berører areal over 100 m ² og opptil 500 m ²	Kr.	15 450	16 700	1 250	8%	↗	
02. Masseforflytning, planering og landskapsarbeid: Mellom 500 m ² t.o.m. 2000 m ²	Kr.	42 230	45 400	3 170	8%	↗	
03. Masseforflytning, planering og landskapsarbeid: Over 2000 m ²	Kr.	47 380	51 000	3 620	8%	↗	
05. Tribuner og idrettsbaner og andre anlegg for idrett og lek som ikke er nevnt som spesielle bygg. Dersom tribunen har rom for næringsvirksomhet betales gebyr for næringsarealene i tillegg	Kr.	15 450	16 700	1 250	8%	↗	
06. Tuneller og underjordiske haller, løkk og konstruksjoner over vei eller vann	Kr.	15 450	16 700	1 250	8%	↗	

11. Massedeponering

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Gjelder både uttak og mottak som berører inntil 30.000 m ³	Kr.	51 500	55 400	3 900	8%	↗	
02. Gjelder både uttak og mottak over 30.000	Kr.	72 100	77 600	5 500	8%	↗	

12. Bruksendring, endring, hovedombygging og riving

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Bruksendring bolig 0 – 50 m ²	Kr.	2 575	7 500	4 925	191%	↗	Boligbebyggelse
03. Bruksendring bolig større enn 50 m ²	Kr.	7 725	8 400	675	9%	↗	Boligbebyggelse
04. Tidsbestemt bruksendring	Kr.	5 150	11 000	5 850	114%	↗	Boligbebyggelse
05. Bruksendring av hytte til helårsbolig	Kr.	30 900	35 000	4 100	13%	↗	Boligbebyggelse
06. Bruksendring alle andre typer bygg 0 – 50 m ²	Kr.	10 815	15 000	4 185	39%	↗	Alle andre typer bygg
07. Bruksendring alle andre typer bygg 51 – 100 m ²	Kr.	21 115	17 000	-4 115	-19%	↘	Alle andre typer bygg
08. Bruksendring alle andre typer bygg 101 – 500 m ²	Kr.	26 780	21 000	-5 780	-22%	↘	Alle andre typer bygg
09. Bruksendring alle andre typer bygg > 500 m ²	Kr.	37 080	39 900	2 820	8%	↗	Alle andre typer bygg
10. Tidsbestemt bruksendring	Kr.	10 300	11 100	800	8%	↗	Alle andre typer bygg
11. Rivingstillatelse	Kr.	7 210	7 800	590	8%	↗	
12. Riving av bygg som krever avfallsplan og/eller miljøsaneringsplan	Kr.	12 360	13 300	940	8%	↗	
13. Riving av bygg som krever uttalelse fra andre myndigheter	Kr.	20 600	22 200	1 600	8%	↗	
14. Hovedombygging 50 % av gebyret for tilsvarende areal i nybygg		50%	50%				Endring og hovedombygging
15. Oppdeling av bolig/leilighet pr ny leilighet	Kr.	18 540	20 000	1 460	8%	↗	Endring og hovedombygging
16. Sammenføyning av bruksareal	Kr.	5 150	5 600	450	9%	↗	Endring og hovedombygging
17. Ny etasjeplan i eksisterende bygning 0 – 50 m ²	Kr.	10 800	11 700	900	8%	↗	Endring og hovedombygging
18. Ny etasjeplan i eksisterende bygning 51 – 100 m ²	Kr.	21 100	22 700	1 600	8%	↗	Endring og hovedombygging
19. Ny etasjeplan i eksisterende bygning 101 – 500 m ²	Kr.	26 800	28 900	2 100	8%	↗	Endring og hovedombygging
20. Ny etasjeplan i eksisterende bygning > 500 m ²	Kr.	37 080	39 900	2 820	8%	↗	Endring og hovedombygging
21. Fasadeendring for bygning per søknad for åpen småhusbebyggelse	Kr.	5 150	3 600	-1 550	-30%	↘	Endring og hovedombygging
22. Fasadeendring for bygning per søknad for større bygg	Kr.	15 450	16 700	1 250	8%	↗	Endring og hovedombygging
23. Endring av bygningstekniske installasjoner	Kr.	4 120	4 500	380	9%	↗	Endring og hovedombygging
24. Endring av gitt tillatelse, åpen småhusbebyggelse	Kr.	7 210	7 800	590	8%	↗	Endring og hovedombygging

Økonomiplan for 2024-2027

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
25. Endring av gitt tillatelse, næringsbygg og blokker	Kr.	20 600	22 200	1 600	8%	↗	Endring og hovedombygging
26. Endring av gitt tillatelse, alle andre typer bygg	Kr.	20 600	22 200	1 600	8%	↗	Endring og hovedombygging
27. Innredning av rålokale/whitebox (næring/kombinert formål)	Kr.	20 600	22 200	1 600	8%	↗	Endring og hovedombygging
28. Endring av gitt tillatelse som medfører ny boenhet, pr. boenhet	Kr.	0	12 200	12 200	0%	↘	

13. Trinnvis igangsetting og midlertidig brukstillatelse

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Trinnvis igangsetting per igangsetting for tiltak i åpen småhusbebyggelse	Kr.	10 300	11 100	800	8%	↗	
02. Trinnvis igangsettingstillatelse per igangsetting for alle andre tiltak	Kr.	20 600	22 200	1 600	8%	↗	
03. Midlertidig brukstillatelse som ikke medfører ny bruksenhet	Kr.	2 060	3 000	940	46%	↗	
04. Midlertidig brukstillatelse pr bruksenhet	Kr.	10 300	11 100	800	8%	↗	
05. Utstedelse av ferdigattest mer enn 5 år etter igangsetting og mer enn 2 år etter midlertidig brukstillatelse	Kr.	3 100	3 400	300	10%	↗	
06. Maksimalbeløp midlertidig brukstillatelse	Kr.	74 160	79 800	5 640	8%	↗	
07. Driftstillatelse heis = ferdigattest		0	0	0	0%	↘	

14. Godkjenning av ansvarsrett

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. For personlig ansvarsrett for selvbygger	Kr.	6 180	6 700	520	8%	↗	
02. Godkjenning av ansvarsrett	Kr.	6 180	6 700	520	8%	↗	

15. Gebyr for deling av eiendom

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Mottas komplett søknad samlet i en innsending reduseres gebyret med en prosentsats.		10%	10%				
02. Hvis søker ikke har greid å komplettere søknaden på tross av mangelbrev fra Bygningsmyndigheten hvor manglene er angitt, slik at mangelbrev nr. 2 må skrives tillegges et gebyr. Det samme gjelder for påfølgende mangelbrev 3, 4 osv. Det forutsettes at manglene er en gjentakelse av tidligere mangel	Kr.	1 545	1 545	0	0%	↘	Kommunens ordinære gebyrer etter matrikkelloven kommer i tillegg, som f.eks. oppmåling og delingsforretning

Økonomiplan for 2024-2027

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
eller en ny mangel som følge av omprosjektering							
03. Forhåndskonferanse ved søknad om deling eller arealoverføring	Kr.	5 150	5 150	0	0%	↓	
04. For søknad eller arbeid som ikke dekkes av de vedtatte satser (jfr. gebyrforskriftens § 1-7 er timesatsen per time	Kr.	1 750	1 750	0	0%	↓	

16. Deling av eiendom

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Opprettelse av ny matrikkelenhet (grunneiendom/anleggseiendom/festegrunn) pr enhet	Kr.	28 840	31 100	2 260	8%	↑	
02. Tillegg for flere enheter, pr enhet	Kr.	9 785	10 600	815	8%	↑	
03. Maksgebyr ved deling av eiendom	Kr.	97 850	105 200	7 350	8%	↑	

17. Arealoverføring

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Arealoverføring mellom eiendommer 0 – 250 m ²	Kr.	9 785	10 600	815	8%	↑	
02. Arealoverføring mellom eiendommer 251 – 500 m ²	Kr.	19 570	21 100	1 530	8%	↑	
03. Arealoverføring mellom eiendommer > 500 m ² - gebyret økes pr påbegynt 500 m ²	Kr.	3 090	3 400	310	10%	↑	
04. Arealoverføring som er i samsvar med grenser eller tomteinndeling fastsatt i vedtatt plan beregnes 50 % av gebyret		50%	50%				

18. Gebyr for eierseksjonering

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Mottas komplett søknad samlet i en innsending reduseres gebyret med en prosentsats.		10%	10%				Gebyr for eierseksjonering
02. Hvis søker ikke har greid å komplettere søknaden på tross av mangelbrev fra Bygningsmyndigheten hvor manglene er angitt, slik at mangelbrev nr. 2 må skrives tillegges et gebyr. Det samme gjelder for påfølgende mangelbrev 3, 4 osv. Det forutsettes at manglene er en gjentakelse av tidligere mangel eller en ny mangel som følge av omprosjektering	Kr.	1 545	1 545	0	0%	↓	Gebyr for eierseksjonering

Økonomiplan for 2024-2027

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
03. For søknad eller arbeid som ikke dekkes av de vedtatte satser (jfr. gebyrforskriftens § 1-7 er timesatsen per time	Kr.	1 750	1 750	0	0%	↓	

19. Seksjonering av ny bebyggelse

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. For 2-4 seksjoner	Kr.	12 875	13 900	1 025	8%	↑	Tinglysningsgebyr fastsatt av staten, til enhver tid gjeldende satser
02. Flere enn 4 seksjoner, gebyr pr seksjon	Kr.	566	700	134	24%	↑	Tinglysningsgebyr fastsatt av staten, til enhver tid gjeldende satser

20. Seksjonering av eksisterende bebyggelse

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. For 2-4 seksjoner	Kr.	16 995	18 300	1 305	8%	↑	Tinglysningsgebyr fastsatt av staten, til enhver tid gjeldende satser
02. Flere enn 4 seksjoner, gebyr pr seksjon	Kr.	566	700	134	24%	↑	Tinglysningsgebyr fastsatt av staten, til enhver tid gjeldende satser

21. Reseksjonering

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. For 2-4 seksjoner	Kr.	16 995	18 300	1 305	8%	↑	Tinglysningsgebyr fastsatt av staten, til enhver tid gjeldende satser
02. Flere enn 4 seksjoner, gebyr pr seksjon	Kr.	566	700	134	24%	↑	Tinglysningsgebyr fastsatt av staten, til enhver tid gjeldende satser

22. Sletting av seksjoner

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Oppheving/sletting av seksjoner	Kr.	5 150	5 600	450	9%	↑	
02. Det skal ikke betales tinglysningsgebyr	Kr.	0	0	0	0%	↓	

23. Annet enn bolig

Gebyr	Enhet	Sats	Sats	Endring	Endring	Trendpil	Merknad
		2023	2024	i kr	i %		
02. Bygningstype Industri og lager BRA < 1000 - 5000 kvm	Kr.	0	249 200	249 200	0%	↓	
03. Bygningstype Industri og lager BRA > 5000 kvm	Kr.	0	332 200	332 200	0%	↓	
04. Bygningstype Kontor- og forretningsbygg BRA < 1000 kvm	Kr.	0	332 200	332 200	0%	↓	
05. Bygningstype Kontor- og forretningsbygg BRA < 1000 - 5000 kvm	Kr.	0	483 800	483 800	0%	↓	
06. Bygningstype Kontor- og forretningsbygg BRA > 5000 kvm	Kr.	0	664 400	664 400	0%	↓	
07. Bygningstype Hotell og restaurantbygg BRA < 1000 kvm	Kr.	0	332 200	332 200	0%	↓	
08. Bygningstype Hotell og restaurantbygg BRA < 1000 - 5000 kvm	Kr.	0	498 300	498 300	0%	↓	
09. Bygningstype Hotell og restaurantbygg BRA > 5000 kvm	Kr.	0	664 400	664 400	0%	↓	
10. Bygningstype Kultur og forskningsbygg BRA < 1000 kvm	Kr.	0	332 200	332 200	0%	↓	
11. Bygningstype Kultur og forskningsbygg BRA < 1000 - 5000 kvm	Kr.	0	498 300	498 300	0%	↓	
12. Bygningstype Kultur og forskningsbygg BRA > 5000 kvm	Kr.	0	664 400	664 400	0%	↓	
13. Bygningstype Helsebygning BRA < 1000 kvm	Kr.	0	332 200	332 200	0%	↓	
14. Bygningstype Helsebygning BRA < 1000 - 5000 kvm	Kr.	0	498 300	498 300	0%	↓	
15. Bygningstype Helsebygning BRA > 5000 kvm	Kr.	0	664 400	664 400	0%	↓	
16. Bygningstype Øvrige bygningstyper BRA < 1000 kvm	Kr.	0	132 900	132 900	0%	↓	
17. Bygningstype Øvrige bygningstyper BRA < 1000 - 5000 kvm	Kr.	0	155 100	155 100	0%	↓	
18. Bygningstype Øvrige bygningstyper BRA > 5000 kvm	Kr.	0	177 200	177 200	0%	↓	
19. Bygningstype Annet enn bolig BRA < 1000 kvm	Kr.	0	25	25	0%	↓	
20. Bygningstype Annet enn bolig BRA < 1000 - 5000 kvm	Kr.	0	25	25	0%	↓	
21. Bygningstype Annet enn bolig BRA > 5000 kvm	Kr.	0	25	25	0%	↓	

23. Annet enn bolig

Gebyr	Enhet	Sats	Sats	Endring	Endring	Trendpil	Merknad
		2023	2024	i kr	i %		
01. Bygningstype Industri og lager BRA < 1000 kvm	Kr.	0	166 100	166 100	0%	↓	

24. Tilleggsgebyrer

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Hvis søker ikke har greid å komplettere søknaden på tross av mangelbrev fra Bygningsmyndigheten hvor manglene er angitt, slik at mangelbrev nr. 2 må skrives tillegges et gebyr.	Kr.	0	4 000	4 000	0%	↓	
02. For søknad eller arbeid etter kap. 2 som ikke dekkes av de vedtatte satser (jfr. gebyrforskriftens § 1-7 er timesatsen per time	Kr.	0	1 350	1 350	0%	↓	

Justeringsavtaler

Justeringsavtaler

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Justeringspliktavtale	Kr.	50 000	50 000	0	0%	↓	
Justeringsrettavtale - engangsgebyr	Kr.	50 000	50 000	0	0%	↓	Årlig gebyr 5 000 kr
Justeringsrettavtale - årlig gebyr	Kr.	5 000	5 000	0	0%	↓	Kommer i tillegg til engangsgebyret

Eiendomsmåling

Ved oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning kreves hele gebyret betalt inn på forhånd. Matrikulering av eksisterende matrikulert grunn får samme gebyr for oppretting av matrikkelenhet med oppmålingsforretning.

01. Oppretting av matrikkelenhet med oppmålingsforretning

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Eiendom med areal/volum fra 0 til 2000m2/m3	Kr	27 810	29 895	2 085	7%	↑	
02. Tillegg for areal/volum mellom 2 001 og 20 000m2/m3	Kr	2 060	2 214	154	7%	↑	Pris per hele 1 000 m2/m3
03. Tillegg for areal/volum over 20 000 m2/m3	Kr	206	221	15	7%	↑	Pris per hele 1 000 m2/m3
04. Rabatt fra og med femte matrikkelenhet (per matrikkelenhet)		30%	30%				Reduksjon i gebyret

01. Eiendom med areal/volum fra 0 til 2000m2/m3

Oppretting av grunneiendom, anleggseiendom og festegrund

03. Tillegg for areal/volum over 20 000 m2/m3**04. Rabatt fra og med femte matrikkelenhet (per matrikkelenhet)**

Ved oppretting av flere enn fire matrikkelenheter for samme område og fra samme rekvirent, gis følgende reduksjon i gebyret. Ved oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning kreves hele gebyret betalt inn på forhånd. Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn faktureres etter anvendt tid.

02. Oppmåling av uteareal på eierseksjonen

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Gebyr for oppmåling av uteareal (pr seksjon)	Kr.	15 450	16 608	1 158	7%		Gebyr pr eierseksjon
02. Rabatt fra og med femte uteareal (per uteareal)		30%	30%				Reduksjon i gebyret

02. Rabatt fra og med femte uteareal (per uteareal)

Ved rekvirering av flere enn fire eierseksjoner for samme område og fra samme rekvirent gis følgende reduksjon i gebyret.

03. Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Gebyr pr matrikkelenhet	Kr.	4 326	4 650	324	7%		Pr matrikkelenhet

01. Gebyr pr matrikkelenhet

Tillegg for oppretting av en matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning

04. Grensejustering grunneiendom, festegrunn og jordsameie

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Grensejustering	Kr.	10 150	10 911	761	7%		Fast pris uavhengig størrelse på arealet

05. Arealoverføring - Grunneiendom, festegrunn og jordsameie

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Arealoverføring på inntil 1 000 m2	Kr.	13 390	14 394	1 004	7%		Inntil 1000m2
02. Arealoverføring tillegg fra 1001m2	Kr.	4	4	0	0%		Pris per m2

02. Arealoverføring tillegg fra 1001m2

Arealoverføring utløser dokumentavgift.

06. Klarlegging av tidligere koordinatbestemt grense

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Måling og merking av inntil to grensepunkter	Kr.	6 437	8 300	1 863	29%		Anslått til i snitt å være fem timer. Følger ikke en generell økning på 7.5 %.
02. Tillegg for hvert målt og nymerkede grensepunkt	Kr.	1 081	1 162	81	7%		Tillegg pr punkt

07. Klarlegging av ikke tidligere koordinatbestemt grense

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Måling og merking inntil 2 grensepunkt	Kr	8 755	13 280	4 525	52%		Inntil 2 grensepunkt
02. Tillegg for hvert målte og merket grensepunkt	Kr	2 163	2 325	162	7%		Pr. stk

01. Måling og merking inntil 2 grensepunkt

Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter anvendt tid.

02. Tillegg for hvert målte og merket grensepunkt

Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter anvendt tid.

08. Utstedelse av matrikkelbrev

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Matrikkelbrev inntil 10 sider	Kr.	175	175	0	0%		Gebyr fastlagt av kartverket
02. Matrikkelbrev over 10 sider	Kr.	350	350	0	0%		Gebyr fastlagt av kartverket

09. Oppmålingsforretning uten oppmøte i marka

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Oppmålingsforretning som gjennomføres uten oppmøte i marka betales andel av gebyrsats for grunneiendom, uteareal eller anleggseiendom		60%	60%				60% av gebyrsats

01. Oppmålingsforretning som gjennomføres uten oppmøte i marka betales andel av gebyrsats for grunneiendom, uteareal eller anleggseiendom

Gjelder ikke matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn

09. Timesats eiendomsmåling

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Gebyr for oppmålingstekniske arbeider som ikke kan beregnes etter foranstående satser, beregnes etter medgått tid (§ 1-7)	Kr.	1 545	1 660	115	7%		Det faktureres for minimum to timer

01. Gebyr for oppmålingstekniske arbeider som ikke kan beregnes etter foranstående satser, beregnes etter medgått tid (§ 1-7)

Oppgaver som faktureres etter timer er for eksempel klarlegging, oppmåling og stadfesting av rettigheter

Tiltak etter forurensningsloven

01. Gebyr for tiltaksplaner

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. For søknad eller arbeid som ikke dekkes av de vedtatte satser (jfr. gebyrforskriftens § 1-7 er timesatsen per time)	Kr.	1 750	1 750	0	0%		

02. Terrengingrep ved forurenset grunn

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
01. Terrengingrep ved forurenset grunn i tilstandsklasse 1-2	Kr.	8 240	8 240	0	0%		
02. Terrengingrep ved forurenset grunn i tilstandsklasse 3-4	Kr.	25 750	25 750	0	0%		
03. Terrengingrep ved forurenset grunn i tilstandsklasse 5 og farlig avfall	Kr.	46 350	46 350	0	0%		

Uteservering

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Leie av areal til uteservering - Sommersesong	Kr. per m2	777	808	31	4%		
Leie av arealer til uteservering - vintersesong	kr pr m2	200	200	0	0%		Nytt gebyr fra 2023

Fyrverkeri

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Behandling av søknader om tillatelse til handel med fyrverkeri	Kr. ekskl. mva	2 033	2 094	61	3%	
Egenmelding - utgått	Kr. ekskl. mva	471	0	-471	-100%	↓	
Gebyr for endringssøknad	Kr. ekskl. mva	0	800	800	0%	↓	
Gjennomføring av tilsyn/kontroll	kr. ekskl. mva	978	1 007	29	3%	

Gravkapell, kremasjon og feste av grav

Gravkapell, kremasjon og feste av grav for innbyggere i Lillestrøm kommune

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Engangsavgift for nytt urnegravsted	Kr.	0	0	0	0%	↓	For opprettelse av gravsted
Engangsavgift navnet minnelund	Kr.	14 000	15 000	1 000	7%	↑	Anonym 0,-
Festeavgift - Dobbel grav	Årlig	650	820	170	26%	↑	
Festeavgift - Enkelt grav	Årlig	325	410	85	26%	↑	
Festeavgift grav	20 år	6 500	8 200	1 700	26%	↑	
Festeavgift grav	5 år	1 625	2 050	425	26%	↑	
Kremasjonsavgift	Kr.	0	0	0	0%	↓	
Leie lille kapell Stalsberghagen	Kr.	1 175	1 250	75	6%	↑	50 sitteplasser
Leie store kapell Stalsberghagen	Kr.	1 850	1 990	140	8%	↑	200 sitteplasser

Gravkapell, kremasjon og feste av grav for innbyggere fra andre kommuner

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Engangsavgift anonym minnelund	Kr.	7 540	7 900	360	5%	↑	
Engangsavgift for nytt urnegravsted	Kr.	10 765	11 600	835	8%	↑	
Engangsavgift navnet minnelund	Kr.	14 000	15 000	1 000	7%	↑	
Festeavgift - Dobbel grav	Årlig	650	820	170	26%	↑	
Festeavgift - Enkelt grav	Årlig	325	410	85	26%	↑	
Festeavgift grav	20 år	6 500	8 200	1 700	26%	↑	
Festeavgift grav	5 år	1 625	2 050	425	26%	↑	
Kremasjonsavgift	Kr.	5 964	6 300	336	6%	↑	

Økonomiplan for 2024-2027

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Kremasjonsavgift samarbeidskommuner	Kr.	5 964	6 300	336	6%	↗	Gjelder Lørenskog og Rælingen kommuner
Leie lille kapell Stalsberghagen	Kr.	1 670	1 800	130	8%	↗	50 sitteplasser
Leie store kapell Stalsberghagen	Kr.	2 595	2 800	205	8%	↗	200 sitteplasser

Vigselsgebyr lørdag

Vigselsgebyr lørdag

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Vigselsgebyr lørdag		1 980	2 059	79	4%	↗	

Vigselsgebyr lørdag

Vielser utenom ordinær arbeidstid.

Vigselsgebyr par utenfor Lillestrøm, hverdag

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Vigselsgebyr par utenfor Lillestrøm (fredag)		1 040	1 081	41	4%	↗	Vigselsgebyr for par bosatt utenfor Lillestrøm, hverdager

Vedlegg

Ønskede tiltak fra tjenesteområdene

I budsjettet får hvert kommunalområde mulighet til å presentere noen ønskede tiltak, som kommunedirektøren ikke har funnet rom for i årets budsjett. Under følger en samleoversikt over alle ønskede tiltak fra kommunalområdene:

Ønskede tiltak fra tjenesteområdene (i 1.000 kr)

Beløp i 1000 kr

Org nivå 2 - ID og beskrivelse	Kommunalområde (T)	Tiltak	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
1 - ADMINISTRASJON OG LEDELSE	Digitalisering	Framsikt-modul for rapportering av sykefravær	240	240	240	240
1 - ADMINISTRASJON OG LEDELSE	Digitalisering	Nye stillinger til Digitalisering	2 400	2 400	2 400	2 400
1 - ADMINISTRASJON OG LEDELSE	Digitalisering	Ordning av arkiver før overlevering til Arkiv Øst	100	0	0	0
1 - ADMINISTRASJON OG LEDELSE	Digitalisering	Programvare utskiftninger, forbedringer og oppsigelser (lisenser)	70	-11	-11	-11
1 - ADMINISTRASJON OG LEDELSE	Digitalisering	Utvidet avtale - videreutvikling Vigilo	310	310	310	310
1 - ADMINISTRASJON OG LEDELSE	Digitalisering	Visma pluss - økt antall brukere/lisenser i basismoduler	68	68	68	68
1 - ADMINISTRASJON OG LEDELSE	Organisasjon og utvikling	Flere ipader til folkevalgte - rullering	210	210	210	210
1 - ADMINISTRASJON OG LEDELSE	Organisasjon og utvikling	Lønnpolitisk tiltak - ped ledere i barnehagene	4 300	4 300	4 300	4 300
1 - ADMINISTRASJON OG LEDELSE	Organisasjon og utvikling	Onboarding - oppsett og lisenskostnad	500	450	450	450
1 - ADMINISTRASJON OG LEDELSE	Organisasjon og utvikling	Oppfølging av rekrutteringsstrategi – ny stilling som rådgiver HR	1 000	1 000	1 000	1 000
1 - ADMINISTRASJON OG LEDELSE	Organisasjon og utvikling	Utdanning/etterutdanningsfond	0	0	0	0
1 - ADMINISTRASJON OG LEDELSE	Økonomi	3-årig prosjektstilling grønne innkjøp - med finansiering fra Klimasats	500	500	500	0
1 - ADMINISTRASJON OG LEDELSE	Økonomi	Flytting av forvaltningsoppgaver fra Helse og Mestring og Oppvekst til Økonomi	1 500	2 000	2 000	2 000
1 - ADMINISTRASJON OG LEDELSE	Økonomi	Nye stillinger Innkjøp	2 000	3 000	3 000	3 000
1 - ADMINISTRASJON OG LEDELSE	Økonomi	Økonomi ny økonomirådgiverstilling	1 000	1 000	1 000	1 000
Sum 1 - ADMINISTRASJON OG LEDELSE			14 198	15 467	15 467	14 967
2 - OPPVEKST	Administrasjon og ledelse Oppvekst	Styrket tilbud til barn med autisme	900	900	900	900
2 - OPPVEKST	Barnehager	Økte behov for spesialpedagogisk hjelp til barn i førskolealder	900	1 800	1 800	1 800
2 - OPPVEKST	Barneverntjenester	MST-CAN - foreldreveiledningsprogram for å forhindre plasseringer utenfor hjemmet	3 000	8 500	8 500	8 500

Økonomiplan for 2024-2027

Org nivå 2 - ID og beskrivelse	Kommunalområde (T)	Tiltak	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
2 - OPPVEKST	Barneverntjenester	PMTO - foreldreveiledningsprogram. Oppgave overført fra stat til kommune.	2 400	2 400	2 400	2 400
2 - OPPVEKST	Helsetjenester for barn, unge og familier	Fysioterapeut til barn og unge	530	530	530	530
2 - OPPVEKST	Helsetjenester for barn, unge og familier	HKH - Styrking av helsestasjon- og skolehelsetjenesten	5 700	5 700	5 700	5 700
2 - OPPVEKST	Helsetjenester for barn, unge og familier	HKH - Utvidet åpningstid ved helsestasjon for ungdom (HFU) og økt tilstedeværelse fra HFU på skolene	300	300	300	300
2 - OPPVEKST	Helsetjenester for barn, unge og familier	Redusere høyt skolefravær - styrke kommunens fraværsteam/brobyggerne	950	1 900	1 900	1 900
2 - OPPVEKST	Helsetjenester for barn, unge og familier	Stillinger til koordinering - individuell plan og ansvarsgrupper til barn og unge	900	1 800	1 800	1 800
2 - OPPVEKST	Helsetjenester for barn, unge og familier	Økt kapasitet til psykisk helsehjelp til barn og unge	1 350	1 350	1 350	1 350
2 - OPPVEKST	Skoler	HKH - Miljøarbeidere på utvalgte skoler	6 500	6 500	6 500	6 500
2 - OPPVEKST	Skoler	Satsing på lesing og skolebibliotek	6 000	6 000	6 000	6 000
2 - OPPVEKST	Skoler	Tilbud om sal og scene som fag i kulturskole. E- skatt	900	900	900	900
2 - OPPVEKST	Skoler	Økt instruksjonstilbud til skolekorpset. E-skatt	540	540	540	540
Sum 2 - OPPVEKST			30 870	39 120	39 120	39 120
3 - HELSE OG MESTRING	Administrasjon og ledelse Helse og mestring	Ett årsverk - styrke miljørettet helsevernarbeid	677	1 015	1 015	1 015
3 - HELSE OG MESTRING	Helse og mestring - sentrale inntekter	Opprette 8 institusjonsplasser ved Libos	-1 100	-1 450	-1 450	-1 450
3 - HELSE OG MESTRING	Helse og mestring - sentrale inntekter	Opprette 8 institusjonsplasser ved Libos	-1 100	-1 450	-1 450	-1 450
3 - HELSE OG MESTRING	Helsehus og institusjon	0,5 årsverk hovedkjøkken	325	325	325	325
3 - HELSE OG MESTRING	Helsehus og institusjon	Innkjøp av servise med logo og etablering av lokale ryddestasjoner - Klimatiltak	240	240	240	240
3 - HELSE OG MESTRING	Helsehus og institusjon	Innkjøp av stål og melamin for å minimere bruk av engangsservise på institusjon - Klimatiltak	180	180	180	180
3 - HELSE OG MESTRING	Helsehus og institusjon	Innkjøp av økologiske og bærekraftige produkter, kortreist mat - Klimatiltak	400	400	400	400
3 - HELSE OG MESTRING	Helsehus og institusjon	Matkompostering for hele Skedsmotun bo og behandlingssenter - Klimatiltak	550	550	550	550
3 - HELSE OG MESTRING	Helsehus og institusjon	Opprette 8 langtidsplasser LIBOS, 6,9 årsverk	5 121	6 828	6 828	6 828
3 - HELSE OG MESTRING	Helsehus og institusjon	Øke med ytterligere 8 langtidsplasser ved Libos - 8,75 årsverk	6 489	8 652	8 652	8 652

Økonomiplan for 2024-2027

Org nivå 2 - ID og beskrivelse	Kommunalområde (T)	Tiltak	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
3 - HELSE OG MESTRING	Helsetjenester til voksne	1 årsverk som farmasøyt i helsetjenester til voksne	467	700	700	700
3 - HELSE OG MESTRING	Helsetjenester til voksne	1 årsverk til styrket oppfølging av brukere i omsorgsboliger for eldre	700	700	700	700
3 - HELSE OG MESTRING	Helsetjenester til voksne	2 årsverk for mer fleksible åpningstider på aktivitetssentrene for eldre	584	1 400	1 400	1 400
3 - HELSE OG MESTRING	Helsetjenester til voksne	2 årsverk servicemedarbeidere	542	1 300	1 300	1 300
3 - HELSE OG MESTRING	Helsetjenester til voksne	2 årsverk som ergoterapeut i hjelpemiddeltjenesten	1 200	1 600	1 600	1 600
3 - HELSE OG MESTRING	Helsetjenester til voksne	3,5 årsverk til styrking av hjemmebaserte tjenester	2 250	3 000	3 000	3 000
3 - HELSE OG MESTRING	Helsetjenester til voksne	Et årsverk som driftskoordinator til praktiske oppgaver og drift	292	700	700	700
3 - HELSE OG MESTRING	Helsetjenester til voksne	Et årsverk som frivillighetskoordinator i omsorgsboliger	292	700	700	700
3 - HELSE OG MESTRING	Helsetjenester til voksne	Kostnader ved drift av demenskooret	100	100	100	100
3 - HELSE OG MESTRING	Helsetjenester til voksne	Oppstart av FACT-team i samarbeid med spesialisthelsetjenesten	2 000	3 000	3 000	3 000
Sum 3 - HELSE OG MESTRING			20 209	28 490	28 490	28 490
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Administrasjon og ledelse Kultur, miljø og samfunn	Forsknings og innovasjonskoordinator - 1 årsverk	1 000	1 000	1 000	1 000
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Administrasjon og ledelse Kultur, miljø og samfunn	Gravferd, tros- og livssynssamfunn - Lillestrøm kirkelige fellesråd	0	0	0	0
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Administrasjon og ledelse Kultur, miljø og samfunn	Økt innovasjon og bærekraft - Næringsfond	500	500	500	500
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	By- og stedsutvikling	3-årig prosjektstilling klima i plan- og byggesak – med finansiering fra Klimasats	500	500	500	500
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	By- og stedsutvikling	Midler til rullering av dyrevelferdsplan	500	0	0	0
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	By- og stedsutvikling	Midler til utvikling av bedre datagrunnlag og kartverk for plan- og byggesaksbehandlingen	200	400	0	0
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	By- og stedsutvikling	Midler til videreføring av lokalt bionovafond - Klimatiltak	3 000	3 000	3 000	3 000
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	By- og stedsutvikling	Midler til videreføring grønt næringsfond - støtteordning grønn omstilling - Klimatiltak	3 000	3 000	3 000	3 000
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	By- og stedsutvikling	Midler til å opprettholde bruk av trainee innenfor geodata	0	400	800	800
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	By- og stedsutvikling	Målestasjoner for luftkvalitet - Midler til kommunens egenandel - Klimatiltak	500	500	500	500
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	By- og stedsutvikling	Ny stilling på faggruppe klima og miljø - Klimatiltak	500	1 000	1 000	1 000

Økonomiplan for 2024-2027

Org nivå 2 - ID og beskrivelse	Kommunalområde (T)	Tiltak	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	By- og stedsutvikling	Ressurser til oppfølging av byutviklingsplanen	600	600	600	600
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	By- og stedsutvikling	Økt ressurs til arbeid med Kommuneplan - 1 årsverk	1 000	1 000	1 000	1 000
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	By- og stedsutvikling	Økt ressurs til beredskap og saksbehandling innenfor landbruk - 0,5 årsverk	500	500	500	500
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Eiendom	Driftsmidler til nytt kampsportsenter, Åråsveien 16 b	1 375	1 225	1 225	1 225
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Eiendom	Harmonisering av leieavtaler med private idrettsanlegg	700	700	700	700
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Eiendom	Oppgradering og utskifting av lekeapparater - formålsbygg	2 500	2 500	2 500	2 500
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Eiendom	Redusert inntektskrav for ansattparkering i Lillestrøm	4 500	4 500	4 500	4 500
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Eiendom	Selvkost - Økte driftskostnader - Ta i bruk driftssentralen i Sørumsand til egne tjenester innenfor miljøteknikk	646	646	646	646
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Eiendom	Tapte husleieinntekter - omgjøring av omsorgsboliger til barnebolig og fellesareal for personalbaser	384	516	516	516
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Eiendom	Videreføring av midler til vedlikehold ved Blaker Skanse	2 700	2 700	2 700	2 700
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Eiendom	Ytterlig utvidelse paviljong - Kjeller skole	2 200	485	485	1 556
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Eiendom	Økt vedlikehold på formålsbygg	14 000	28 000	38 000	38 000
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Kultur	Opprettholde dagens drift på bibliotekene - 4 nye årsverk	2 000	4 000	4 000	4 000
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Kultur	Arrangere Nordisk klimakonferanse - Klimatiltak	1 000	0	0	0
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Kultur	Drift park Sophie Radich	750	750	750	750
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Kultur	Drift Slettaparken	100	100	300	300
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Kultur	Harmonisering av driftstilskudd idrettsanlegg	800	900	900	900
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Kultur	Harmonisering av tilskudd til drift av folkebad	500	500	500	500
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Kultur	Oppfølging utviklingsprosjekter kultur - 1 årsverk	1 000	1 000	1 000	1 000
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Kultur	Opprettelse av kommunale Juniorklubber	3 000	3 000	3 000	3 000
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Kultur	Publikumsrettet informasjon på friluftslivsområder - ny skilting	750	0	0	0
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Kultur	Rehabilitering turvei Bingsfoss - Klimatiltak	2 500	0	0	0
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Kultur	Ressurs til oppfølging av saker og klimatiltak innenfor friluftsliv og idrett - 1 årsverk - Klimatiltak	1 000	1 000	1 000	1 000
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Kultur	Styrking av aktivitetskort til barn og ung - e-skatt	3 500	3 500	3 500	3 500
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Kultur	Ung i jobb - etablering av et fast tilbud	1 500	1 500	1 500	1 500

Økonomiplan for 2024-2027

Org nivå 2 - ID og beskrivelse	Kommunalområde (T)	Tiltak	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Kultur	Ungdomstiltak - utvide fritidstilbud og møteplass i Lillestrøm by - e-skatt	2 000	2 000	2 000	2 000
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Kultur	Utvidet åpningstid på biblioteket - meråpent bibliotek	2 000	2 000	2 000	2 000
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Kultur	Vedlikehold av grøntområder og lekeplasser i offentlige rom	2 000	2 000	2 000	2 000
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Kultur	Vedlikeholdsmidler kunst i offentlig rom	500	500	500	500
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Kultur	Økning Kulturfaglig tilskudd Lillestrøm kultursenter	1 000	1 000	1 000	1 000
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Kultur	Økning støtte til Byfesten	500	500	500	500
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Kultur	Økt behov for innkjøp av bøker og digitale medier til bibliotekene	1 000	2 000	2 000	2 000
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Miljøteknikk	Akutt beredskap og håndtering av forurensing - 1 årsverk	1 300	1 300	1 300	1 300
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Miljøteknikk	Beredskap drift og vedlikehold utedrift - ikke selvkost	3 500	3 500	3 500	3 500
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Miljøteknikk	Biologisk drivstoff - ikke selvkost - Klimatiltak	2 300	2 000	2 000	2 000
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Miljøteknikk	Temaplan vei og veilys - tiltak	5 000	11 600	20 300	29 000
4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN	Miljøteknikk	Økte midler til drift og vedlikehold av veier og parker drift	5 000	5 000	5 000	5 000
Sum 4 - KULTUR, MILJØ OG SAMFUNN			85 305	103 322	122 222	131 993
Totalsum			150 582	186 399	205 299	214 570

Kontrollutvalget i Lillestrøm kommune

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 20/00359
Arkivkode
Saksbehandler Øystein Hagen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Lillestrøm kommune	29.08.2023	38/23

Budsjett 2024 for kontrollarbeidet i Lillestrøm kommune

Kontrollutvalget i Lillestrøm kommune har behandlet saken i møte 29.08.2023 sak 38/23

Møtebehandling

Kontrollutvalget gjennomgikk budsjett for kontrollarbeidet 2024.

Votering

Vedtaket ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Kontrollutvalget anbefaler at kr 6 034 774 bevilges som budsjetttramme 2024 for kontrollarbeidet.

	Budsjett 2024
Kontrollutvalget	326 774
Sekretariatet	553 000
Revisjonen	5 155 000
Sum for kontrollarbeidet	6 034 774

2. Kontrollutvalgets oversender saken til kommunedirektøren. Kontrollutvalgets forslag følger formannskapetets innstilling til kommunestyret.

Lillestrøm kirkelige fellesråd

DEN NORSKE KIRKE

Lillestrøm kirkelige fellesråd

Sak LKF 7/23

Lillestrøm, 29. juni 2023

Innspill til Lillestrøm kommunes budsjett 2024 og handlingsplan 2024 – 2027.

Lillestrøm kommune hadde ifølge SSB (innrapportert av kommunen) brutto driftsutgifter til Den norske kirke, gravplasser og krematorier på 404,- kroner pr. innbygger i 2022. I sammenliknbare kommuner (kostra/størrelse) som Asker, Drammen, Fredrikstad og Sandnes hadde de henholdsvis 549,- 538,- 577,- og 638,- kroner i utgifter pr. innbygger. Med Lillestrøm kommunes over 92 300 innbyggere innebærer det årlig mellom 12 og 21 millioner kroner mindre i inntekter for fellesrådet. (Se tabell til slutt i dette dokumentet.)

Disse mindreinntektene gir særlig utslag innen følgende områder:

- Det mangler administrative ressurser på kirkevergens kontor innen HR, budsjett- og økonomistyring og innen saksforberedende støtte til bl.a. fellesrådets og menighetsrådenes møter.
- Det mangler flere diakoner og andre stillinger i våre menighetsstaber.
- Et opparbeidet vedlikeholdsetterslep på 115 millioner kroner preger fellesrådets bygningsmasse.
- Ressursanalysen på gravplassen viser at det mangler 2,63 gravplassmedarbeiderstillinger.
- Det mangler en full krematørstilling for å dekke opp for dagens og fremtidig behov på krematoriet.

Med de store behovene som ble meldt inn til budsjett og handlingsplaner siden 2020, men kun delvis ble tatt hensyn til, mener fellesrådet det er viktig å komme opp på et sammenliknbart nivå med Asker, Drammen, Fredrikstad og Sandnes raskest mulig.

Lillestrøm kirkelige fellesråd har ansvar for 3 tjenesteområder som ikke skal konkurrere innbyrdes om tildeling av midler. Innspill til budsjett og handlingsplan leveres derfor 3-delt.

- *Trossamfunnet Den norske kirke*
- *Gravplassforvaltning og gravplassmyndighet*
- *Krematoriedrift*

Alle tall er NOK nettobeløp. Det er prioritert rekkefølge innenfor hvert område. Innspillene er tillegg til eksisterende ramme (med deflator for økning) og tidligere vedtak for kommunens budsjett og handlingsplaner. Vi lister derfor ikke opp innspill som allerede er hensyntatt i kommunestyrets tidligere budsjettbehandlinger.

Trossamfunnet Den norske kirke

Kirken har en svært omfattende virksomhet innenfor alle livets faser og gir tilbud til alle kommunens innbyggere med tiltak som babysang i alle tettsteder, småbarnssang, babymassasje, et utstrakt korarbeid for både barn og voksne, flerkulturelle aktivitetstilbud for barn, unge og voksne, ungdomsklubber, møtesteder og oppsøkende virksomhet rettet spesielt mot ungdom, midttimetilbud for videregående elever, middagstilbud for familier, ettermiddagstilbud for eldre barn, leksehjelp, speidergrupper, samtaletilbud, sorggrupper, ukentlige besøk på kommunens institusjoner, omfattende konsertprogram, kulturarrangementer, sommerorgelskole og undervisning gjennom året, helgetilbud for unge voksne, sommeraktiviteter for skoleelever, den kulturelle skolesekken, gudstjenester, dåp, konfirmasjon, vielse, gravferd og dødsbud, for å nevne noe.

Det er viktig for trossamfunnet å få en vesentlig opptrapping av lønnsmidler både til administrasjon og fagstillinger for å ivareta og videreutvikle arbeidet for befolkningen generelt og medlemmene.

Den norske kirke lokalt i Lillestrøm består av 8 sokn med 9 kirker. Bygningene er alle av høy kulturhistorisk verdi og krever vedlikehold som beregnes til 6 ganger kostnaden av øvrige offentlige bygg. Vedlikeholdsetterslepet på bygg og anlegg er beregnet til 115 millioner kroner og det er behov for både investeringer og store vedlikeholdsoppgaver i nærmeste fremtid.

Økning i generelle rehabiliteringsmidler er viktig for å kunne utføre for eksempel innvendig kalking av kirkene når det er behov uten å måtte søke om egne prosjektmidler hver gang slike behov oppstår.

Budsjett 2024

1. Ny 50% økonomistilling for å bedre økonomistyring i fellesrådet 520 000,- (anbefalt av revisor).
2. Rehabilitering av Frogner kirke til 100-årsjubileum – 2,5 mill.
3. Investeringer i Frogner kirke til 100-årsjubileum INV – 3 mill. (3,75 mill. inkl.mva.)
4. Ny 100% stilling fordelt på HR og saksbehandling for menighetsrådene 970 000,-
5. 2 nye 100% diakonstillinger (Fet/Dalen og Skedsmo) 1 840 000,-
6. Nye faste driftsmidler til etablering av møtesteder 800 000,-
7. Øke årlige generelle rehabiliteringsmidler med 1 mill.
8. Øke årlige generelle investeringsmidler INV med 500 000,- (625 000,- inkl.mva.)

Til pkt. 1

Revisor har tidligere påpekt at administrasjonens innspill og behov for økt kapasitet på økonomistyring er berettiget. Det er viktig å levere grundige beslutningsunderlag for det folkevalgte organet og ledelsen.

Til pkt. 2

Frogner kirke trenger rehabilitering av elektro, innvendige flater, inventar og kirkebenker før 100-årsjubileet. Det blir mange arrangementer og stor oppmerksomhet rundt Frogner kirkes 100-årsjubileum.

Til pkt. 3

Frogner kirke mangler hensiktsmessig lyd og lys, kjøkken, varmeanlegg og -styring og automatisk ringeanlegg til 100-årsjubileet.

Til pkt. 4

Det finnes ingen dedikerte HR-ressurser i fellesrådet i dag. For å ivareta arbeidsgiveransvaret på en forsvarlig måte, trengs egen person på dette fagfeltet.

De 8 folkevalgte menighetsrådene har over mange år meldt inn at de trenger administrativ støtte for å følge lovpålagte krav og få bistand til saksbehandling for å ivareta demokratiet.

Til pkt. 5

Det er store sosiale utfordringer i kommunen. Kirkens diakoniarbeid er en viktig aktør i arbeidet for å løse disse. To nye stillinger vil øke kirkens innsats og bidrag.

Til pkt. 6

Etablering av lokale møtesteder der folk er blitt viktig for å legge til rette for frivillighet i arbeid for barn og unge og kulturaktiviteter.

Til pkt. 7

For å imøtegå det stadig økende vedlikeholdsetterlepet og potensiell fremtidig gjeld, trengs en økning i generelle rehabiliteringsmidler.

Til pkt. 8

En økning i generelle investeringsmidler er nødvendig for å videreutvikle bygg og eiendom som relevante møteplasser og kulturarenaer.

Handlingsplan 2024 - 2027

1. 2024 - 2026: Dører og vinduer i Skedsmo kirke (Sendt søknad til Riksantikvaren.) Egenandel 1 mill.
2. 2025 - 2026: Istandsetting av vinduer Lillestrøm kirke 4 mill.
3. 2025: Utvendig fasadebelysning av Lillestrøm kirke INV 650 000,- (812 500,- inkl.mva.)
4. 2027: Øke årlige generelle rehabiliteringsmidler med 1 mill.
5. 2025: Behovs- og stedsanalyse nye kirkebygg (Sørumsand) og kirkebygg/allhus (Skjetten) 300 000,-
6. 2024 - 2026: Dører og vinduer i Frogner gamle kirke (Sendt søknad til Riksantikvaren.) Egenandel 600 000,-
7. 2025 -2026: Slukkeanlegg Sørums kirke (Søknad blir sendt til Riksantikvaren og Knif.) Egenandel INV 15 mill. (18,75 mill. inkl.mva.)
8. 2026: Istandsetting utvendig mur på Skedsmo kirke (Søknad blir sendt til Riksantikvaren.) Egenandel 1 mill.
9. 2026: Istandsetting utvendig mur på Frogner gamle kirke (Søknad blir sendt til Riksantikvaren.) Egenandel 500 000,-

Til pkt. 1

Overflater fremstår i særlig slitt stand. Dette gjelder samtlige vinduer, både i tre og i jern. Noen har mye råte og anbefales istandsatt, eventuelt skiftet ut. Dørene, særlig hoveddør, trenger omfattende restaurering på grunn av skjevheter og slitasje gjennom hundrevis av år.

Til pkt. 2

Det er store skader på vinduer i alle rom og tårn. Glassmaleri er sprukket. De fleste vinduer må tas ut og restaureres.

Til pkt. 3

Lillestrøm kirke har i dag nær sagt ingen utvendig fasadebelysning. Dette skiller seg sterkt fra omliggende bygninger og kirken blir liggende i mørke. Fasadebelysning er ferdig designet og elektroprosjektert. Det gjenstår kun lampeinnkjøp og elektroinstallasjon.

Til pkt. 4

For å imøtegå det store vedlikeholdsetterslepet og potensiell fremtidig gjeld, trengs en økning i generelle rehabiliteringsmidler.

Til pkt. 5

Menighetene har over lang tid arbeidet for å få nye kirker og egnede lokaler for sin utstrakte virksomhet. Det er behov for en analyse som vil danne grunnlag for videre prosess.

Til pkt. 6

Begynnende råte i rammer og karmen, flassing, kitt løsner, svelling og oppsprekking. Dekorasjoner med kraftig svekkelse og avflassing. Omfattende restaurering av nødvendig.

Til pkt. 7

Sorum kirke fra 1166, kommunens eldste bygg, er fredet og særlig verneverdig. Det gjennomføres forprosjekt for slukkeanlegg i 2023. Brannsikkerhet er vesentlig for å sikre kulturarven kirkebygget.

Til pkt. 8

Det er generelt mye oppsprekking av fuger. Det er utført vedlikeholdsarbeider i flere perioder med utstrakt bruk av sementholdig mørtel, som ikke fungerer. Vann kan trenge inn i fugen og skader akselererer. Enkelte steder er det setningsprekker. Alle overflater av naturstein har behov for rehabilitering av fuger. Omfanget er omfattende og skader vil eskalere om dette utsettes videre.

Til pkt. 9

Det er generelt mye oppsprekking av fuger. Det er utført vedlikeholdsarbeider i flere perioder med utstrakt bruk av sementholdig mørtel, som ikke fungerer. Vann kan trenge inn i fugen og skader akselererer. Enkelte steder er det setningsprekker. Alle overflater av naturstein har behov for rehabilitering av fuger. Omfanget er omfattende og skader vil eskalere om dette utsettes videre.

Kommunens klimafond søkes om å dekke merkostnader til omlegging til mer miljøvennlig drift.

Gravplassforvaltning og gravplassmyndighet

Lillestrøm kirkelige fellesråd forvalter i dag 273,2 daa gravplassareal. Det finnes totalt 29 743 opparbeidede graver, hvorav 7 245 urnegraver.

Gravplassmeldingen er nylig behandlet i kommunestyret (sak 30/22). Den legger grunnlaget for fremtidig planlegging innenfor gravplassforvaltningen. Fellesrådet har også utarbeidet en ressursbehovsanalyse for gravplasser og krematorie som et viktig dokument. Gravplassmeldingen viser tydelige behov for investeringer og vedlikehold i de kommende år, både strakstiltak og større vedlikeholdsoppgaver.

Budsjett 2024

1. Nye 163% gravplassarbeiderstillinger 1 145 000,-
2. Øke årlige generelle rehabiliteringsmidler 327 000,-
3. Gravplass utviklingsmidler, jfr. gravplassmeldingen INV årlig 5 mill. (6,25 mill. inkl.mva.)
4. Videreføring av tildelinger fra kommunens klimafond for omstilling fra fossil til elektrisk drift 1 mill.

Til pkt. 1

En ekstern utført ressursbehovsanalyse for gravplassene (tidligere oversendt kommunen) viser manglende ansattressurser på 263% til å utføre de nødvendige oppgaver. Behovene vil øke i årene fremover.

Til pkt. 2

Gravplassmeldingen viser behov for økt vedlikehold av driftsbygninger og kjølerom/båremottak. En opptrapping av faste midler vil være nødvendig.

Til pkt. 3

Gravplassmeldingen viser behov for utvikling av gravplassene med bl.a. overvannshåndtering, omreguleringer av gravfelt, nedbrytningstiltak og utskiftning av masse.

Til pkt. 4

Kommunens klimafond søkes om å dekke merkostnader til omlegging til mer miljøvennlig drift.

Handlingsplan 2024 - 2027

1. 2025: Ny 100% gravplassarbeiderstilling 700 000,-

Til pkt. 1

En ekstern utført ressursbehovsanalyse for gravplassene viser manglende ansattressurser på 263% til å utføre de nødvendige oppgaver. Behovene vil øke i årene fremover.

Prosjekter som dekkes i kommunens eget budsjett

Utvidelse av Blaker kirkegård
Ny driftsbygning Blaker kirkegård
Rehabilitering Blaker kapell
Utvidelse av Skedsmo kirkegård
Utvidelse av Frogner kirkegård
Utvidelse av Sørumsund kirkegård

Gravplassforvaltningen og -myndigheten vil også nyte godt av tildeling til trossamfunnet til økonomistilling og HR-stilling.

Fellesrådet har et tett og god samarbeid med kommunes avdeling for strategi og analyse og fellesrådet er representert i kommunens arbeidsgruppe Klimanøytral drift. Med dagens tempo vil gravplassforvaltning fase ut alle fossile maskiner med stillegående elektriske maskiner innen tre år.

Krematoriedriften

Krematoriet eies i dag av kommunen, men driftes av fellesrådet. I forbindelse med kommunens behandling av eierskap, oversendte fellesrådet et dokument «Eiendomsoverdragelse av krematorie» 26. januar 2023.

Krematoriets beregnede årlige overskudd på 1,3 mill. (beregning utført av kommunen) trekkes fra den generelle driftsrammen til fellesrådet, noe som ikke er lovlig. Et eventuelt overskudd på driften bør øremerkes vedlikehold og investeringer på krematoriet.

Kremasjonsandelen i kommunen øker år for år og har passert 60%. Vi står foran viktige investeringer og vedlikehold for å sikre en forsvarlig drift, både med tanke på bygningsmasse, ovn og miljøet. Krematoriet har i dag én ovn og en analyse viser at vi kan klare oss med denne ene ovnen også med en betydelig økning av kremasjonsandelen. Dette oppnår vi ved å utvide ovnens driftstid. Med dette tiltaket reduserer vi behovet for store investeringer til en ovn nummer to, men det krever flere krematører på jobb for å dekke opp skiftene.

Budsjett 2024

1. Tilbakeføring av beregnet overskudd 1,3 mill. til fellesrådets faste ramme.
2. Øke årlige generelle investeringsmidler INV 3 mill. (3,75 mill. inkl.mva.)
3. Øke årlige generelle vedlikeholds- rehabiliteringsmidler 500 000,-

Til pkt. 1

Det er viktig å sikre krematoriets overskudd til vedlikehold og investeringer på krematoriet uten å blande dette med fellesrådets øvrige økonomiske ramme.

Til pkt. 2

Noen eksempler på behov: Styringssystemet og elektro på ovnen er fra 2006. Med den høye produksjonen er det stadig behov for å vedlikeholde gamle komponenter. Det er på høy tid å skifte ut automatikken til et driftssikkert og oppdatert system. Oppgradering og forbedring av avtrekk til kremulator er viktig for å ivareta HMS og produksjonskvalitet. Nytt aggregat til fryserommet erstatter dagens ulovlige. Bytte av ventilasjonsaggregat til krematoriets lille kapell og øvrige rom.

Til pkt. 3

Krematoriebygget er fra 1950-tallet og har et stort vedlikeholds- og utviklingsbehov. Det er blant annet stort behov for jevnlig vedlikehold av ovnen og vesentlige utfordringer med krematoriets mottakslogistikk. En opptrapping av faste vedlikeholdsmidler vil være nødvendig.

Handlingsplan 2024 - 2027

1. 2025: Prosjektering og gjennomføring av energiggjenvinning på krematoriet INV 2 mill. (2,5 mill. inkl.mva.)
2. 2027: Nytt mottakssenter INV 15 mill. (18,75 mill. inkl.mva.)

Til pkt. 1

Ekstern rapport viser at det kan spares årlig 120 000 kWt ved et energigjennvinningsprosjekt ved krematoriet.

Til pkt. 2

Det er et behov for et verdig syningsrom som ikke deler inngang med selve kremasjonsrommet. Det er også behov for en bedre logistikk ved mottak av kister, slik at produksjonen går effektivt og uten fare for opphoping.

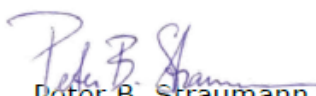
Kommunens klimafond søkes om å dekke merkostnader til omlegging til mer miljøvennlig drift.

Krematoriedriften vil også nyte godt av tildeling til trossamfunnet til økonomistilling og HR-stilling.

SSB - Tabell 12273: Utgifter til kirkerelaterte funksjoner:

Str.	Kommune	2020	2021	2022
6	4204 Kristiansand	658	621	839
5	3024 Bærum	765	780	836
4	1103 Stavanger	739	754	818
14	3804 Sandefjord	629	798	744
13	1507 Ålesund	705	701	674
19	1804 Bodø	670	671	652
2	4601 Bergen	579	595	641
11	1108 Sandnes	581	607	638
20	3002 Moss	748	601	619
17	3803 Tønsberg	597	593	600
10	3004 Fredrikstad	560	578	577
3	5001 Trondheim	576	572	570
8	3025 Asker	533	535	549
18	3807 Skien	529	548	542
7	3005 Drammen	502	525	538
1	0301 Oslo	453	466	529
16	3003 Sarpsborg	503	511	517
12	5401 Tromsø	461	449	481
15	3020 Nordre Follo	449	429	437
9	3030 Lillestrøm	418	438	404

Knut Arild Nupen (sign.)
Leder

Peter B. Straumann
Kirkeverge

Eiendommer med fritak for eiendomsskatt iht. §7 A og B

Oversikt over fritak fra eiendomsskatt iht. eiendomsskatteloven - årsbudsjett 2024

Fritak etter § 7 a: Eiendom til stiftelser eller institusjoner som tar sikte på å gagne en kommune, et fylke eller staten

For å kunne fritta eiendommer for eiendomsskatt må vilkårene i § 7 a være oppfylt. Eiendommen må være en stiftelse eller institusjon. Privatpersoner kan dermed ikke fritas på dette grunnlaget og en disposisjonsrett er ikke tilstrekkelig. Det andre vilkåret er at eieren, det vil si stiftelsen eller institusjonen, skal ha til formål å opptre til fordel for det offentlige. Finansdepartementet har i brev av 12.6.2003 uttalt at det må foretas en konkret helhetsvurdering for å forstå dette vilkåret, og man må blant annet vurdere følgende:

- om stiftelsen/institusjonen utfører oppgaver som ellers måtte ivaretas av det offentlige
- om stiftelsen/institusjonen har til formål å gå med overskudd
- om stiftelsen/institusjonen deler ut utbytte til sine medlemmer
- finansiering av stiftelsen/institusjonen.

Følgende eiendommer fritas etter §7 a kriterier:

Gnr/Bnr/Fnr/Snr	Eier
418/2/0/0	Fet Røde Kors
415/4/2/0	Grunneier Ukjent
441/6/0/0	Opplysningsvesenets Fond
459/19/0/0	Dalen Idrettslag
479/37/0/0	Enebaknesets Ungdomslag
435/76/0/0	Velforeningen Ramstadskogen
440/76/0/0	Velforeningen Løkenåsen 2 Nedre Del
435/129/0/0	Velforeningen Ramstadskogen
435/135/0/0	Velforeningen Ramstadskogen
435/139/0/0	Velforeningen Ramstadskogen
249/17/0/0	Midtre Romerike Avløpsselskap Iks
268/6/0/0	Midtre Romerike Avløpsselskap Iks
321/149/0/0	Stiftelsen Guttormsgaards Arkiv
324/228/0/0	Blaker Vannverk Sa
17/10/0/0	Nedre Romerike Vann- Og Avløpsselskap Iks
81/556/0/0	logt Concordia
214/199/0/0	Sørum Idrettslag
232/51/0/0	Opplysningsvesenets Fond
232/62/0/0	Opplysningsvesenets Fond

Økonomiplan for 2024-2027

241/553/0/0	Sennerud 111 VEL c/o Jørgen Jansson
241/554/0/0	Sennerud 111 VEL c/o Jørgen Jansson
241/555/0/0	Sennerud 111 VEL c/o Jørgen Jansson
241/556/0/0	Sennerud 111 VEL c/o Jørgen Jansson
241/557/0/0	Sennerud 111 VEL c/o Jørgen Jansson
241/558/0/0	Sennerud 111 VEL c/o Jørgen Jansson
241/582/0/0	Valstad Cafe Stiftelsen
246/285/0/0	Sørumsand Idrettsforening
246/332/0/0	Sørumsand Idrettsforening
276/5/0/0	Midtre Romerike Avløpsselskap Iks
273/153/0/0	Frogner Misjonslag
81/2226/0/0	Nedre Romerike Vann- Og Avløpsselskap Iks
241/71/0/0	Sørumsand Frie Misjonsforening
232/26/0/0	Sørum Idrettslag
311/33/0/0	Blaker Idrettslag
311/20/0/0	Blaker Idrettslag
413/216/0/0	Fet Utleiestiftelse
413/217/0/0	Fet Utleiestiftelse
413/218/0/0	Fet Utleiestiftelse
433/1/2/0	Fet Skytterlag
327/11/0/0	Nedre Romerike Vann- Og Avløpsselskap Iks
274/36/0/0	Brusletta Barnehage Sa
12/40/0/0	Romerike Avfallsforedling
12/40/0/0	Romerike Avfallsforedling
274/33/0/0	Nedre Romerike Vannverk Iks
302/57/0/0	Blaker Jeger Og Fiskerforening
302/57/0/0	Blaker Jeger Og Fiskerforening
459/20/0/0	Dalen Samfunnshus AS
273/158/0/0	Stiftelsen Lhl Akt.senter Frogner
209/11/0/0	Vølneberg Vel
209/27/0/0	Blaker Og Sørum Historielag
411/40/0/0	Stiftelsen Norsk Teknisk Museum
421/34/0/0	Fetsund Normisjon
421/64/0/0	Fetsund Barnehage Sa
418/17/0/0	Fet Røde Kors
418/25/0/0	Fet Røde Kors
425/2/0/0	Frelsesarmeens Eiendommer As
425/2/0/0	Frelsesarmeens Eiendommer As
413/357/0/0	Nedre Romerike Vannverk Iks
465/10/0/0	Oslo Zion Chin Church
479/21/0/0	Enebakknesets Ungdomslag
6/1/1/0	Leirsund Idrettslag
5/1/1/0	Lillestrøm Pistolklubb

Økonomiplan for 2024-2027

324/217/0/0	Romerike Avfallsforedling
273/7/0/0	Frogner Misjonslag
325/225/0/0	Skogkanten Barnehage Sa
432/10/2/0	Roven Velforening
77/961/0/0	Naturbetong As
77/63/0/0	Strømmen Sokn
77/89/0/0	Stiftelsen Romerike Sincer
77/1306/0/0	Nedre Romerike Vann- Og Avløpsselskap Iks
37/161/0/0	Opplysningsvesenets Fond
248/9/0/0	Nedre Romerike Vannverk IKS
425/14/0/0	Frelsesarmeens Eiendommer AS
439/22/0/0	Fetsund Kfuk Kfum
214/50/0/0	Sørum Idrettslag
232/1/0/0	Opplysningsvesenets Fond
214/48/0/0	Sørum Idrettslag
248/8/0/0	Nedre Romerike Vannverk IKS
418/384/0/0	Fet Boligstiftelse/ Rbbl
418/138/0/0	Fet Utleiestiftelse
418/127/0/0	Fet Utleiestiftelse
436/1/2/0	Fet Skiklubb
459/5/1/0	NAF øvingsbaner
474/15/0/0	Dalen Vannverk SA
418/339/0/0	Sommerly Barnehage SA
438/43/1/0	Fet Arena AS
442/4/0/0	Fet Og Dalen Kirkesogn
37/519/0/0	Romerike Krisesenter IKS
37/519/0/0	Romerike Krisesenter IKS
439/8/0/0	Fetsund Kfuk Kfum
10/5/2/0	Leirsund Skytterlag
21/133/0/0	Skedsmo Barnehager SA
269/47/0/0	Nedre Romerike Vannverk IKS
242/99/0/0	Midtre Romerike Avløpsselskap IKS
242/99/0/0	Midtre Romerike Avløpsselskap IKS
214/205/0/0	Sørum Idrettslag
214/47/0/0	Sørum Idrettslag
214/19/0/0	Sørum Idrettslag
321/19/0/1	Stiftelsen Guttormsgaards Arkiv
321/19/0/4	Stiftelsen Guttormsgaards Arkiv
321/19/0/6	Stiftelsen Guttormsgaards Arkiv
304/4/0/0	Mork og Kveli Vel
246/101/0/0	Sørumsand Idrettsforening
81/148/0/0	Kirkens Bymisjon Stiftelsen Oslo
81/69/0/0	Kirkens Bymisjon Stiftelsen Oslo

Økonomiplan for 2024-2027

245/33/0/0	Glomma Fellesfløtn Fore
246/100/0/0	Sørumsand Idrettsforening
441/1/0/0	Opplysningsvesenets Fond
36/11/0/0	Holthagen Barnehage A/L
415/9/1/0	Nerdrumshagen Barnehage AS
428/28/0/0	Nordre Roven Velforening
77/1415/0/0	Nedre Romerike Vann- Og Avløpsselskap Iks
77/1415/0/0	Nedre Romerike Vann- Og Avløpsselskap IKS
77/1699/0/0	Nedre Romerike Vann- Og Avløpsselskap IKS
233/6/0/0	Sørum Og Sørumsand Normisjon
81/524/0/0	logt Concordia
81/374/0/0	Lillestrøm KFUK-KFUM
81/1164/0/0	Skedsmo Røde Kors
77/193/0/3	Konten Borettslag 457
77/908/0/0	Nedre Romerike Vann- Og Avløpsselskap IKS
323/49/0/0	Urskog Hølandsbanen Stiftelsen
295/11/0/0	Frogner Idrettslag
243/8/0/0	Nedre Romerike Vannverk IKS
318/150/0/0	Kanvas Stiftelsen
271/37/0/0	Nedre Romerike Vannverk IKS
273/2/0/0	Frogner Idrettslag
273/2/0/0	Frogner Idrettslag
273/37/0/0	Frogner Idrettslag
273/37/0/0	Frogner Idrettslag
295/23/0/0	Frogner Idrettslag
271/32/0/0	Nedre Romerike Vannverk IKS
246/58/0/0	Sørumsand Festivitetslokale SA
247/1/0/0	Glomma Fellesfløtn Fore
490/8/0/0	Fet Og Dalen Kirkesogn
29/1130/0/0	Åråsen Borettslag
29/1128/0/2	Måsasvingen Borettslag
282/323/0/0	Sorknes Barnehage SA
77/640/0/0	Folkets Hus Strømmen SA

Fritak etter § 7b for bygninger med historisk verdi

Eiendomsskattelovens § 7 åpner for å innvilge fritak for bygninger som har historisk verdi. Etter kommunedirektørens vurdering bør forutsetning for å få fritak være at bygningen har en særlig historisk verdi samtidig som at bygningen har en verdi for allmenheten. Det må også være dokumentert begrensninger i bruk eller det må ha vært fattet vedtak om fredning.

Økonomiplan for 2024-2027

Gnr/bnr	Eiendom
246/7/1	Urskog Hølandsbanens trase til Fossum og deler av bygningen fredet. Regulert til bevaring
246/282	Urskog Hølandsbanens trase til Fossum og deler av bygningen fredet. Regulert til bevaring
329/11	Urskog Hølandsbanens trase til Fossum og deler av bygningen fredet. Regulert til bevaring
246/7	Urskog Hølandsbanens trase til Fossum og deler av bygningen fredet. Regulert til bevaring
324/181	Urskog Hølandsbanens trase til Fossum og deler av bygningen fredet. Regulert til bevaring
323/140	Urskog Hølandsbanens trase til Fossum og deler av bygningen fredet. Regulert til bevaring
321/121	Urskog Hølandsbanens trase til Fossum og deler av bygningen fredet. Regulert til bevaring
321/124	Urskog Hølandsbanens trase til Fossum og deler av bygningen fredet. Regulert til bevaring
264/1	På Vilberg øvre er den gamle hovedbygningen fra 1771, fredet etter kulturminneloven §15
461/1	Gan
458/1	Søndre by, våningshus
451/4	Høgås batteri
421/42	Fetsund stasjon. Stasjonsbygning, godsbygning og "Sparebua"
421/132	Stasjonsstranda
414/2	Fetsund lenser
414/70	Fetsund lenser
415/4	Fetsund lenser
416/8	Fetsund lenser
416/115	Fetsund lenser
416/124	Fetsund lenser
416/139	Fetsund lenser
416/140	Fetsund lenser
420/104	Fetsund batteri. Ammunisjonslager med to lagerbygg og et gammelt tilflyttet telthus.
420/82	Fetsund batteri. Kanonstillinger knyttet til forsvarslinje langs Glomma.
21/33	Skedsmovollen Prestegård – hovedbygning, sidebygning, stabbur
21/1/0/0	Skedsmovollen Prestegård – hovedbygning, sidebygning, stabbur
62/21	Lahaugmoen ekserserplass – telthus, offisersmesse, vaktbygning, administrasjonsbygning
62/22	Lahaugmoen ekserserplass – telthus, offisersmesse, vaktbygning, administrasjonsbygning
321/89	Blaker kapell er bygget i 1928. Høy kulturhistorisk, arkitektonisk og kunstnerisk verdi.
318/3	Blaker Skanse, festningsanlegg 1683 -1894. Regulert til bevaring.
318/1,3,13, 128	Øvre Fredrikshaldske hovedveg (nåv. Svarstadvegen), del av den Fredrikshaldske kongeveg.
314/92	Slora Mølle med møllebygning fra 1908 med delvis intakt maskineri.

Økonomiplan for 2024-2027

235/2	Sørum kirkegård med romansk middelalderkirke i stein fra siste halvdel av 1100 - fredet
	Bingen lenser – ca 50 lensekar i stein og tømmer i Glomma
264/1	På Vilberg øvre - gammel hovedbygningen fra 1771 fredet etter kulturminneloven §15 F
421/42	Jernbanebrua Fetsund
82/233	Brogata 2
81/59	Kirkegata 2, stall
81/59	Kirkegata 2, bolig
81/59	Kirkegata 4, tidl. Skole
81/93	Kirkegata 8, bolighus, stabbur, uthus, kontor
82/233	Kirkegata 11, Lillestrøm kultursenter
82/55	Kirkegata 12
81/1564	Romeriksgata 1, St. Magnus kirke
81/55	Storgata 4, tidl. Lærerbolig og politistasjon
36/1	Lensmann Haaversens vei 211. Vestre Holt, Våningshus
77/1	Gamle Strømsvei 116, Nordre stalsberg, gårdstun
77/621	Skolegata 1, Skolebygning. Strømmen trevarefabrikks messe
78/229	Strømmen stasjon
75/365 m. flere	Johan Svendsens vei, Richard Nordraaks vei, Kiellands vei
75/5,75/470	Skjjettenveien 64 (tidl. 68) og 70a. Grinda/ Fridheim, Villa, hage, stabbur. peisestue, bolig
246/58	Festiviteten, Sørumsands første forsamlingshus, bygget i 1935. Regulert til bevaring.
246/317	Kuskerudvillaen – villa bygget av skipsreder Jentoft. Er regulert til bevaring.
246/26	Sørumsand videregående skole. Den gamle skolen og Skoealleen er regulert til bevaring.
246/12	Lund (Også kalt "Villa Fridheim"). Er regulert til bevaring.
241/18	Ing. Bøhns veg 2 - Bakke. Bygget rundt 1910 i sveitserstil. Regulert til bevaring.
241/21	Ing. Bøhns veg 3 - Valstad. Bevart kafeinteriør fra 1950-tallet. Bygget i sveitserstil.
241/9	Ing. Bøhns veg 4 - Haug. Bygget 1904 i sveitserstil og er et av de eldste husene på Sørumsand.
241/10	Ing. Bøhns veg 5 - Stubberud.
241/8	Ing. Bøhns veg 6 - Sletten. Bygget i 1904 i sveitserstil. Regulert til bevaring.
241/10	Sørumsand verksted med verkstedhall fra 1903. De gamle hallene er regulert til bevaring.
246/19	Sorenkrivergården fra 1920-årene. Er regulert til bevaring.
241/40	Våningshus og veslebygning på Sennerud Nordre. Er regulert til bevaring.
318/3	Blaker Skanse. Skansen er regulert til bevaring.
312/5	Tømmerstua ved Fjuk skole. Regulert til bevaring.
264/1	Vilberg øvre, grisekjøp i mur ca 1770, Vilberg øvre, stabbur ca 1770.
214/3	Sørum meieri fra 1882. Regulert til bevaring.
232/15	Sørum skole
273/3	Frogner skole
83/233	Brogata 2 b, Forsamlingshus 1881. Stabbur. Arbeidersamfunn, tidl Voldgata 4

Økonomiplan for 2024-2027

81/105	Brandvoldgata 3, bolighus
81/33	Brandvoldgata 5A, bolighus
81/32	Brandvoldgata 7, bolighus
81/341	Eidsvoldsgata 18, bolig og uthus i sveitserstil
81/237	Jernbanegata 8, bolighus i mur
81/59	Kirkegata 2, Sveitserstilshus og stall (Doktorgården)
81/59	Kirkegata 4, Kirkegaten skole
81/93	Kirkegata 8, Sveitserstilshus med stabbur, uthus og kontorbygning
81/44	Kirkegata 10B, Sveitserstilshus
82/55	Kirkegata 12, Murvilla
81/68	Nesgata 8, bolighus i mur
81/69	Nesgata 10, bolighus i mur
81/235	Nesgata 12, bolighus i mur, Blinderngården
77/468	Frydenlundsgt 6, bolighus
77/1416	Søndre Stalsberg, hovedbygning og stabbur
77/509	Strømsveien 77, forretningsgård i tre
77/1685	Strømsveien 77, forretningsgård i tre
77/1527	Strømsveien 79, forretningsgård i tre
77/351	Strømsveien 81, forretningsgård i mur
77/588	Strømsveien 83, forretningsgård i mur
77/348	Strømsveien 85, forretningsgård i mur
77/249	Strømsveien 84, Høibrobakken
78/229	Strømmen stasjon, stasjonsbygning med privet
78/27	Bråtebrua 1, Sagdalsveien 8, Strømmen bygningssekkeri
14/15	Sundstuveien 2, tidligere landhandleri
16041	Sundstuveien 4, tidligere Leirsund stasjon
45065	Rishagen, husmannsplass
37/50	Skedsmotun pleiehjem
37/18	Tærud skole
22/10	Gjoleidveien 10, Skedsmo kommunelokale, Skedsmovollen
21/1	Skedsmo prestegård, Skedsmovollen, gårdstun
21/33	Skedsmo prestegård, Skedsmovollen, gårdstun
31/318	Gladbakkveien 19, tidligere direktørbolig m/uthus Kjeller flyplass
31/319	Gladbakkveien 7, tidligere befalsmesse Kjeller flyplass
73/5	Tidligere Stav distriktsfengsel
62/21	Lahaugmoen ekserserplass med bygninger
62/22	Lahaugmoen ekserserplass med bygninger

Selvkostkalkyle 2024

Budsjett 2024	Private planer	Byggesak	Oppmåling	Eierseksjonering
Gebyrinntekter	16 561 776	28 082 247	5 792 943	1 100 000
Øvrige driftsinntekter	500 000		90 000	
Driftsinntekter	17 061 776	28 082 247	5 882 943	1 100 000
Sum direkte driftsutgifter	14 860 000	35 597 519	5 473 200	860 800
Sum kapitalkostnader (renter og avskrivninger)			159 812	
Indirekte kostnader	-597 010	2 296 312	249 932	86 211
Driftskostnader	15 457 010	37 893 831	5 882 943	947 011
Kalkulert selvkostfond 01.01	0	4 631 960		799 615
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	7 327 000	-4 631 960		-183 471
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	171 818	108 619		33 200
Kalkulert selvkostfond 31.12	7 498 819	108 619		649 344

Økonomiplan for 2024-2027

Budsjett 2024	Vann	Avløp	Renovasjon	Feiing	Septik	Tilsyn spredt avløp
Gebyrinntekter	211 286 568	318 906 957	137 420 372	13 399 013	2 422 422	1 229 340
Øvrige driftsinntekter	5 000 000	5 000 000			140 942	
Driftsinntekter	243 434 364	323 906 957	137 420 372	13 399 013	2 563 363	1 229 340
Egne lønns- og driftskostnader	63 596 930	68 146 883	6 140 419	73 564	3 181 000	1 036 000
Tjenestekjøp (Interkommunale selskap)	141 894 375	176 436 584	130 000 000	14 174 000	1 345 000	
Sum direkte driftsutgifter	205 491 305	244 583 467	136 140 419	14 791 770	4 526 000	1 036 000
Sum kapitalkostnader (renter og avskrivninger)	58 710 176	73 609 958	2 907 495		0	
Indirekte kostnader	2 411 544	2 757 286	232 987	86 024	130 700	33 512
Driftskostnader	266 613 024	320 950 611	139 280 901	14 333 588	4 656 700	1 229 340
Kalkulert selvkostfond 01.01	21 362 655	-28 203 533	19 589 147	934 575	8 662 383	-52 108
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-21 362 655	4 718 034	-1 860 529	-934 575	-2 093 337	159 828
+/- Kalkulert renteinntekt/ rentekostnad selvkostfond	500 954	-1 212 108	875 102	21 916	357 177	1 304
Kalkulert selvkostfond 31.12	500 954	-24 697 606	18 603 720	21 915	6 926 223	109 024

